

უილიამ თეკერი ამაოების ბაზარი (წიგნი I)

რომანი

თარგმანი ალექსანდრე გამყრელიძისა

წიგნი I

ფარდის ახდამდე

წარმოდგენის გამმართველს, ფარდის წინ ბაქანზე რომ ზის და ბაზარს გადაჰყურებს, ღრმა კაემანი იპყრობს ამ აურზაურიანი ადგილის თვალის მოვლებაზე. დიდი სმა-ჭამაა გამართული, დიდი არმეობა და პრანჭვა-გრეხა, სიცილი და ტირილი, თუთუნის წევა, მოღორება, აყალმაყალი, ცეკვა და ვიოლინოს წრიპინი. ჩხუბისთავები მუჟღუგუნებით იკაფავენ გზას, დარდიმანდები თვალს უპაჭუნებენ ქალებს, ჯიბგირები ჯიბგირობენ, პოლიციელები თვალს აცეცებენ, თაღლითები (სხვანაირი თაღლითები, ჭირი ეცათ მათ!) თავიანთი ფარდულების წინ დგანან და ღრიალით იწვევენ მუშტრებს. სოფლელი ხეპრეები თვალდაჭყეტილი მისჩერებიან ზიზილ-პიპილებით მორთულ მოცეკვავეებს და ფერ-უმარილით მოთხუზუნულ საცოდავ ბებერ მუშაითებს, მარჯვე ჯელები კი ხელებს უფათურებენ ჯიბებში. დიახ, ეს გახლავთ ამაოების ბაზარი! რა თქმა უნდა, ვერაფერი ზნეკეთილი ადგილია; ვერც მხიარული, თუმცა ხმაურიანი კი გახლავთ. დაუკვირდით მსახიობებისა და ტაკიმასხარების გამომეტყველებას, როცა ისინი თავიანთ საქმეს ამთავრებენ და როცა ტაკიმასხარა სახიდან საღებავს ჩამოირეცხავს, სანამ ცოლით და პატარა ტაკიმასხარებითურთ ფარდულში სადილს მიუჯდებოდეს, მაგრამ როგორც კი ფარდა აიხდება, იგი კვლავ შეუდგება აყალმაყალსა და ძახილს: „როგორ ბრძანდებით?“

ფიქრის მოყვარე კაცს ამნაირი სანახაობის ჭვრეტა, საკუთარ ან სხვათა მხიარულების წყალობით, მგონი, არ მოეწეინება. ხან აქ, ხან იქ სასაცილო ან გულისამაჩუყებელი ამბავი გულს აუჩვილებს და ართობს: ლამაზი ბავშვი, ილიანი ნამცხვრების გასაყიდ ფარდულს რომ შესცივინებს; ლამაზი გოგო, რომელსაც სახე უფაკლდება, სატრფო რომ ელაპარაკება და თან საყიდლებს ურჩევს; საცოდავი უფროსი ტაკიმასხარა, აგერ იქ, თავისი ურმის უკან, ძვალს რომ ღრღნის პატიოსანი ჯალაბითურთ, რომელიც მისი ტაკიმასხარაობით ირჩენს თავს. მაგრამ საერთო შთაბეჭდილება უფრო სევდიანია, ვიდრე მხიარული, შინ რომ მიბრძანდებით, გულდადინჯებული, ჩაფიქრებული და ღმობიერი მიუჯდებით თქვენს წიგნებს ან საქმეს.

ამის გარდა სხვა არაფერი შეგონება მაქვს ამ თხზულების, „ამაოების ბაზრის“, წინ წასამძღვარებლად. ზოგს ბაზრები სრულიად უზნეოდ მიაჩნია და თავისი

მსახურებითა და ჯალაბითურთ გაურბის მათ. შესაძლოა, ისინი მართაღნიც ბრძანდებოდნენ, მაგრამ ვინც სხვაგვარად ფიქრობს და ზანტი, გულმოწყალე, ან მქირდავია, ეგებ მოისურვოს, რომ ერთი ნახევარი საათით შემობრძანდეს და წარმოდგენას უცქიროს. აქ ყოველნაირი სანახაობაა: საზარელი ბრძოლები, დიდებული და ზვიადი საქმენი; ხან წარჩინებულთა, ხან კი სწორედ შუათანათა ცხოვრება; მიჯნურობანი გრძნობამორეულთათვის და მსუბუქი სალაღობო სახიობანიც. ყოველივე ამას თან ახლავს შესაფერი მოხატულობა და თვალისმომჭრელადაც არის გაკაშკაშებული თვით წარმოდგენის საკუთარი ჩირაღდნებით.

რალა დარჩა სათქმელი წარმოდგენის გამმართველს? მან მხოლოდ უნდა აღიაროს ის გულკეთილობა, რითაც მიიღეს ინგლისის ყველა დიდ ქალაქში, სადაც კი ნახეს წარმოდგენა, და სადაც მეტისმეტად გულთბილად გამოეხმაურნენ სახალხო ჟურნალ-გაზეთების პატივცემული მესვეურნი, აგრეთვე კეთილშობილნი და მდაბიონი. იგი ამაყობს, მისმა ტიკინებმა ამ ქვეყნის საზოგადოების ყველაზე საუკეთესო ნაწილს რომ ასიამოვნეს. სახელგანთქმულ ბეკი-ტიკინა არაჩვეულებრივ ჯამბაზად და მუშაითად აღიარეს; ემილია-თოჯინა, რომელმაც, მართალია, თაყვანისმცემელთა უფრო ნაკლები ჯგუფი შემოიკრიბა, მაინც დიდი გულმოდგინებით არის გამოკვეთილი და მორთული ხელოვნისგან; დობინის ფიგურა თუმცა უთუოდ ტლანქია, ერთობ სასაცილოდ და ბუნებრივად კი თამაშობს; პატარა ბიჭების თამაში ზოგს მოეწონა. გეთაყვათ, დაუკვირდით აგრეთვე ცოდვილი დიდკაცის მდიდრულად მოკაზმულ ფიგურას, რომლისთვისაც არაფერი დაგვიშურებია და რომელსაც ამ უბადლო წარმოდგენის დასასრულს ეშმაკი დაითრევს.

ამით და თავის მფარველთადმი უმდაბლესი თაყვანისცემით წარმოდგენის გამმართველი გადის და ფარდა იხდება.

ლონდონი, 1848 წლის 28 ივნისს.

თავი I. ჩიზიკის ხეივანი

ამ საუკუნის მეორე ათეულის შუა წლებში, ივნისის ერთ მზიან დღეს, ქალბატონ პინკერტონის დედათა სასწავლებლის რკინის ალაყაფის კარს, ჩიზიკის ხეივანში, დიდი საოჯახო ეტლი მიადგა. ეტლში პრიალა მოსართავებიანი ორი მსუქანი ცხენი ება და კოფოზედაც სამკუთხაქუდიანი, პარიკოსანი, ჩასუქებული მეეტლე იჯდა, რომელიც საათში ოთხი მილის სიჩქარით მოერეკებოდა ცხენებს. ზანგმა მსახურმა, მეეტლის გვერდით კოფოზე არხეინად რომ მოკალათებულიყო, მაშინვე გამართა დაბრეცილი ფეხები, როგორც კი ეტლი ქალბატონ პინკერტონის კარის ბრინჯაოს მოლაპლაპე ფირფიტას გაუსწორდა და ზარი რომ დარეკა, სულ ცოტა ოცამდე ქალიშვილის თავი მაინც გამოჩნდა აგურის ძველებური, დარბაისლური სახლის ვიწრო სარკმლებში. დაკვირვებული ვაჭი არა მარტო მათ, არამედ თვით გულკეთილ მის ჯიმაიმა პინკერტონის პატარა წითელ ცხვირსაც შეამჩნევდა, რომელსაც ამ მანდილოსნის საკუთარი სასტუმრო ოთახის

ფანჯარაში ნემსიწვერას ქოთნებს ზემოთ ამოეყო თავი.

- ეს ქალბატონ სედლის ეტლია, დაო, - თქვა მის ჯიმაიძამ. - ზანგმა მსახურმა სემბომ ეს-ეს არის ზარი დარეკა, მეეტლეს კი ახალი წითელი ჟილეტი აცვია.

- მოათავეთ ყოველი საჭირო სამზადისი მის სედლის გასასტუმრებლად, მის ჯიმაიძამ? - იკითხა თვით ქალბატონმა პინკერტონმა, ამ დიდებულმა მანდილოსანმა, ჰემერსმიტის სემირამიდამ, დოქტორ ჯონსონის მეგობარმა, რომელიც თვით ქალბატონ შაპონსაც კი სწერდა წერილებს.

- გოგოები დილის ოთხ საათზე წამოიშალნენ ზანდუკების ჩასალაგებლად, დაო, - მიუგო მის ჯიმაიძამ; - ჩვენ მას ბაუ-პოტი გავუკეთეთ.

- სთქვით „ბუკეტი“, დაო ჯიმაიძამ, ეს უფრო ჯეროვანი და ზრდილობიანია.

- ჰო, თითქმის თივის ზვინისტოლა ბუკი[1]. ემილიას ყუთში კი მათიოლას წყლის ორი ბოთლი და მისი შესამზადებელი რეცეპტიც ჩავდე ქალბატონ სედლისთვის.

- და მე დარწმუნებული ვარ, მის ჯიმაიძამ, მის სედლის ანგარიშის პირსაც გადასწერდი. ეს უნდა იყოს, არა? კეთილი, ოთხმოცდაცამეტი გირვანქა და ოთხი შილინგი. გეთაყვა, ამას ჯონ სედლის, ესკვარიის, მისამართი დააწერე და იმის მეუღლისადმი მიწერილი ეს ჩემი ბარათიც დალუქე.

მის ჯიმაიძას თვალში, მისი დის, ქალბატონ პინკერტონის ხელნაწერი ბარათი ისევე დიდი მოწიწების ღირსი იყო, როგორც ხელმწიფის სიგელი. ცნობილი იყო, რომ ქალბატონი პინკერტონი საკუთარი ხელით მხოლოდ მაშინ თუ მისწერდა მოწაფეთა მშობლებს წერილს, როცა მისი შეგირდები სასწავლებელს ამთავრებდნენ, ანდა როცა თხოვდებოდნენ. ერთხელაც კიდევ მაშინ გამოიღო ხელი, საბრალო მის ბერჩი ყელჭირვებით რომ გარდაიცვალა და, ჯიმაიძის აზრით, თუ რაიმეს შეეძლო ენუგეშებინა ქალბატონი ბერჩი შვილის დაკარგვის გამო, ეს სწორედ ის ღვთისნიერი და მჭევრმეტყველი თხზულება იქნებოდა, რომლითაც ქალბატონი პინკერტონი გამოეხმაურა ამ ამბავს.

ამჟამად ქალბატონ პინკერტონის ბარათი ასეთი გახლდათ.

„ჩიზიკის ხეივანი, ივნიისის 15, 18... წელი.

„ქალბატონო! ჩიზიკის ხეივანში ექვს წელიწადს ჩემთან ყოფნის შემდგომ მაქვს პატივი და ბედნიერება წარმოვუდგინო მის ემილია სედლი თავის მშობელთ, როგორც ახალგაზრდა მანდილოსანი, ღირსი დაიჭიროს სათანადო ადგილი მათ განათლებულ და წარმოჩინებულ წრეში. ღირსებანი, რომელნიც უნდა ახასიათებდეს ახალგაზრდა წარჩინებულ ინგლისელ მანდილოსანს, სრულყოფილებანი, რომელნიც შეეფერება მის წარმოშობასა და მდგომარეობას, არ აკლია ტურფა მის სედლის, რომლის ბეჯითობამ და გამოგონებამ ძვირფასი გახადა იგი მის მწვრთნელთათვის და რომლის ხასიათის საამო სიტკბომაც მოხიბლა მისი ხნიერი და აგრეთვე ახალგაზრდა თანამყოფნი.

„მუსიკის, ცეკვის, მართლწერის, ყოველი ჯურის ქარგვისა და ჭრა-კერვის შესწავლით მან განახორციელა მეგობართა უგულითადესი ნატვრანი. ოღონდ გეოგრაფია, სასურველია, უკეთ იცოდეს; აგრეთვე ვურჩევთ, ზურგის გასასწორებელი ფიცარი ბეჯითად და განუწყვეტლივ იხმაროს ყოველდღიურად

ოთხ საათს, შემდგომ სამი წლის განმავლობაში. ეს აუცილებელია, ღირსეული მიხრა-მოხრისა და ქცევის შესაძენად, რაც ეგოდენ საჭიროა მაღალი საზოგადოების ყოველი ახალგაზრდა მანდილოსნისათვის.

„რწმენითა და ზნეობით, მის სედლი ღირსი გახლავთ ამ სასწავლებლისა, რომელსაც პატივი დასდო თავისი სტუმრობით დიდმა ლექსიკოგრაფმა და რომელსაც სათაყვანო ქალბატონი შაპონი მფარველობდა. სტოვებს რა ხეივანს, მის ემილია თან წარიტაცებს ამხანაგთა გულებს და გულითად სიყვარულს მისი აღმზრდელისა, რომელსაც ქვემოთ ხელისმოწერის პატივი აქვს.

დავშთები, ქალბატონო, თქვენი უმორჩილესი და უმდაბლესი მონა ბარბარა პინკერტონი.

„P.S - მის სედლის თან ახლავს მის შარპი. განსაკუთრებით გვერდით, მის შარპის რასელ-სკვერს ყოფნა ათ დღეს არ გადასცდეს. წარჩინებულ ოჯახს, რომელმაც ის დაიქირავა, სწადია, რაც შეიძლება მალე ისარგებლოს მისი სამსახურით“.

ეს წერილი რომ დაასრულა, ქალბატონმა პინკერტონმა საკუთარი და მის სედლის სახელები წააწერა თავფურცელზე ჯონსონის ლექსიკონს - საყურადღებო თხზულებას, რომელსაც ყოველთვის უბოძებდა შეგირდებს, როცა ისინი ხეივანს სტოვებდნენ. ყდაზე მოთავსებული იყო პირი მიმართვისა: „სტრიქონები ახალგაზრდა მანდილოსანისადმი, რომელიც სტოვებს ქალბატონ პინკერტონის სასწავლებელს ჩიზიკის ხეივანში; განსვენებულ პატივცემულ დოქტორ სემუელ ჯონსონისა“. ლექსიკოგრაფის სახელი, ჭეშმარიტად, მარადის პირზე ეკერა დიდებულ დიაცს და ამ დარბაისლის სტუმრობა კიდევ გახდა მისი სახელისა და კეთილდღეობის მიზეზი.

უფროსმა დამ რომ უბრძანა, კარადიდან „ლექსიკონი“ გადმოიღეო, მის ჯიმაიმამ ხსენებული საცავიდან ორი ცალი გადმოიღო. როცა ქალბატონმა პინკერტონმა პირველ წიგნზე წარწერა დაამთავრა, ჯიმაიმამ კრთომით და კრძალვით მეორე მიაწოდა.

- ეს ვისთვისდაა, მის ჯიმაიმა? - ჰკითხა ქალბატონმა პინკერტონმა შემადრწუნებლად ცივად.

- ბეკი შარპისთვის, - მიუგო ჯიმაიმამ თრთოლვით და გაფითრებული სახე და კისერი აელეწა, დას რომ ზურგი შეაქცია. - ბეკი შარპისთვის, ისიც მიდის.

- მის ჯიმაიმა! - უდიდესი აღშფოთებითა და გაგულისებით შეჰკვივლა ქალბატონმა პინკერტონმა. - ხომ არ გაგიჟდით? შედეთ ისევ თახჩაში ლექსიკონი და კვლავ აღარ გაბედოთ ასეთი თავხედობა!

- მაგრამ, დაო, ეს მხოლოდ ორი შილინგი და ცხრა პენი ღირს და საბრალო ბეკი ხომ ცოდო იქნება, რომ არ ერგოს!

- ახლავე გამომიგზავნე მის სედლი! - უბრძანა ქალბატონმა პინკერტონმა. საბრალო ჯიმაიმამ ველარ გაბედა სიტყვის შებრუნება და წატუსტუსდა ფრიად აღელვებული და შეწუხებული.

მის სედლის მამა შეძლებული ლონდონელი სოვდაგარი ბრძანდებოდა, მის შარპი კი ხელშეკრულებით აყვანილი შეგირდი იყო, რომელსაც, ქალბატონი პინკერტონი

ფიქრობდა, საკმაოდ ბევრი მადლი ვუქენიო და ახლა აღარა სთვლიდა ღირსად, განშორების დროს ლექსიკონის ბოძების მაღალი პატივიც მოენიჭებინა.

თუმცა სკოლის პატრონის წერილები სასაფლაოს ეპიტაფიებზე არც უფრო მეტად სანდოა და არც უფრო ნაკლებად; მაინც როგორც ხანდახან მოხდება, რომ ისეთი ვინმეც განშორდება ამ წუთისოფელს, რომელსაც ჭეშმარიტად დაუმსახურებია მისი საფლავის ქვაზე ჩუქურთმის მჭრელისაგან ამოჭრილი ყოველი ხოტბა - რომელიც იყო კარგი ქრისტიანი, კარგი მშობელი, შვილი, ცოლი ან ქმარი; რომელმაც მართლაც უნუგემოდ დააგდო ოჯახი, მის დაკარგვას რომ გლოვობს - ასევე დედათა და ვაჟთა სასწავლებლებში აქა-იქ ხდება, რომ შეგირდი უეჭველად ღირსია პირუთვნელი მწვრთნელის ქებისა. მის ემილია სედლიც სწორედ ამ განსაკუთრებული ჯურის ყმაწვილი ქალი გახლდათ და ღირსი იყო არა მარტო ყველა იმ ხოტბისა, რაც ქალბატონმა პინკერტონმა გამოთქვა, არამედ ბევრი, სხვა მოძნობლავი თვისებაც მოეპოვებოდა, რომელთა დანახვა ამ მედიდურ, ბებერ მინერვას არც შეეძლო, შეგირდსა და მას შორის, ხარისხითა და ასაკით განსხვავების გამო.

ემილია არა მარტო მღეროდა ტოროლასავით ან ქალბატონ ბილინგტონივით და ცეკვავდა ჰილისბერგივით ან პარისოსავით, ქარგავდა ლამაზად და მისი მართლწერა ისევე შეუმცდარი იყო, როგორც თვით ლექსიკონისა; არამედ მას ისე კეთილი, მხიარული, ნაზი, სათნო და დიდსულოვანი საკუთარი გული ჰქონდა, რომ ვინც კი დაუახლოვდებოდა, ყველას გულს მოინადირებდა, დაწყებული თვით მინერვადან - გათავებული ჭურჭლის მრეცხავი უბადრუკი გოგოთი და ცალთვალა მეღვეზელე დედაკაცის ქალიშვილით, რომელსაც ნებადართული ჰქონდა, ხეივნის ახალგაზრდა მანდილოსანთათვის კვირაში ერთხელ მიეყიდა თავისი საქონელი. ოცდაოთხი ქალიშვილიდან თორმეტი გულითადი მეგობარი ჰყავდა ემილიას. შურიანი მის ბრიგზიც არასოდეს იტყოდა მის ავს. დიდებული და ზვიადი მის სოლტაირი (ლორდ დექსტერის შვილიშვილი) აღიარებდა, მას კეთილშობილი გარეგნობა აქვსო; ხოლო რაც შეეხება მის სუორცს, სენტ-კიტსელ თმახუჭუჭა მდიდარ მულატს, ემილიას გამგზავრების დღეს მან იმდენი ცრემლი ღვარა, რომ იძულებული გახდნენ ექიმი ფლოსი მოეწვიათ და ნახევრად გააბრუნეს იგი სასუნებელი მარილის ყნოსვით. ქალბატონ პინკერტონის გრძნობანი, როგორც საგულვებელია ამ მანდილოსნის მაღალი მდგომარეობისა და ნაქები სიქველის მიხედვით, მშვიდი და ღირსეული გახლდათ, მაგრამ მის ჯიმაიმამ უკვე ბევრჯერ წაიფშლუკუნა ემილიას გამგზავრების მოგონებაზე და რომ მისი დის შიში არა, სულაც გულს შემოეყრებოდა სენტ-კიტსელ მემკვიდრესავით (რომელიც ორმაგ ქირას იხდიდა); მაგრამ მწუხარების ასე გამოჩენის ფუფუნება მხოლოდ წარჩინებულ შეგირდებს ჰქონდათ ნებადართული. პატიოსან ჯიმაიმას ებარა ყველა ანგარიში, რეცხვა, დაკერება, პუდინგები, ჯამ-ჭურჭელი და მსახურთა ზედამხედველობა. მაგრამ რატომ ვლაპარაკობთ მასზე? ალბათ, შემდეგ ამ ქალისას ველარას გავიგონებთ აქედან მოყოლებული ბოლომდე, და როცა გრეხილი რკინის დიდი ალაყაფის კარი ერთხელ გადაეწაზება, ის და შიშის ზარის დამცემი მისი და აღარ გამოჩნდებიან ამ ამბის პატარა სამყაროში.

მაგრამ ვინაიდან დიდხან უნდა ვხედავდეთ ემილიას, არაფერი დაშავდება თუ ჩვენი ნაცნობობის დასაწყისს ვიტყვით, რომ იგი საყვარელი პატარა არსება გახლდათ. ცხოვრება და რომანები (განსაკუთრებით კი უკანასკნელნი) აღვსილია უპირქუშესი არამზადებით და სწორედ დიდი მადლია, რომ მუდმივ

თანამგზავრად, ჩვენ ასე უწყინარი და გულკეთილი ადამიანი უნდა გვახლდეს. რადგან გმირი არაა, არც საჭიროა მისი გარეგნობის აღწერა, მართლაც ვშიშობ, რომ ცხვირი უფრო მოკლე ჰქონდა, ვიდრე გრძელი და ღაწვები გაცილებით მრგვალი და ღაჟღაჟა, ვიდრე გმირს შეჰფერის. მაგრამ მისი პირისახე ვარდისფრად ჰყვარდა სიჯანსაღით, ხოლო ბაგენი - უმანკო ღიმილით. მისი თვალებიც უწრფესი გულკეთილობით ჟუჟუნებდა და ბრწყინავდა; ოღონდ რასაკვირველია, მხოლოდ მაშინ, ცრემლით რომ არ ჰქონდა აღვსილი; ცრემლით აღვსილი კი ძალიან ხშირად ჰქონდა, რადგან ის უგუნური მკვდარ იადონსაც დასტიროდა, ან ბედკრულ წრუწუნას, რომელიც კატამ ხელთ იგდო ან კიდევ რომანის დასასრულს, რაგინდ სულელურიც უნდა ყოფილიყო იგი. ხოლო რაც შეეხება ვინმესგან მის გაწყრომას, თუკი გულქვა ვინმე აღმოჩნდებოდა - მით უარესი გამწყრომისთვის. თვით ქალბატონმა პინკერტონმა, ამ სასტიკმა და ღვთისადარმა მანდილოსანმაც, პირველი ცდისთანავე დაანება თავი მის დატუქსვას და თუმცა ისევე არა გაეგებოდა რა გულჩვილობისა, როგორც ალგებრისა, განსაკუთრებით უბრძანა ყველა ოსტატს და მასწავლებელს, უდიდესი სისათუთით მოეპყარით მის სედლის, რადგან უხეში მოპყრობა ვნებსო.

ასე რომ, როცა გამგზავრების დღე დადგა, მის სედლი სრულიად დაიბნა და არ იცოდა, სიცილისა და ტირილის ამ ორი ჩვეულებიდან რომლისთვის მიემართა. მას შინ წასვლაც უხაროდა და სასწავლებლის დატოვებაც მეტისმეტად ეძნელებოდა. სამი დღეა ფინიასავით უკან დასდევდა ობოლი პატარა ლაურა მარტინი; უნდა გაებოძებინა და მიეღო, სულ უკანასკნელი, თოთხმეტი საჩუქარი და მიეცა ყოველგვარი წერილის მიწერის თოთხმეტი საზვიმო ფიცი. „წერილები პაპიჩემის, გრაფ დექსტერის, მისამართით გამომიგზავნე“, ეუბნებოდა მის სოლტაირი (რომელიც, სხვათა შორის, ცოტა არ იყოს გალატაკებული ბრძანდებოდა). „ფოსტის ფულს ნუ ინაღვლებ, ოღონდ ყოველდღე მომწერე, გენაცვალე“, ევედრებოდა ფიცხი და თმახუჭუჭა, მაგრამ ხელგამლილი და მოსიყვარულე მის სუორცი; ხოლო ობოლმა პატარა ლაურა მარტინმა (რომელიც სწორედ იქვე უტრიალებდა გარს ემილიას) ხელი მოჰკიდა მეგობარს, ნაღვლიანად შეხედა სახეში და უთხრა: ემილია, მე როცა მოგწერ, დედიკოს გიწოდებო.

ყველა ამ წვრილმანს, ეჭვი არ მეპარება, ჯოუნზი, რომელიც ამ წიგნს თავის კლუბში კითხულობს, მეტისმეტად უგუნურ, სასაცილო, ჭორხაბარა და უზომოდ გულისამაჩუყებლად გამოაცხადებს. დიას, მე იმ წუთს ვჭვრეტ ცხვირის სუკითა და ნახევარ პინტ ღვინოთი ცოტა შეჟინჟლილებულ ჯოუნზს, რომელიც ამოიღებს ფანქარს, ხაზს უსვამს სიტყვებს: „უგუნური, ჭორხაბარა“, და სხვ. და უმატებს თავის საკუთარ შენიშვნას: „სრული ჭეშმარიტებაა“. ჰო, მაღალი გონების კაცი ბრძანდება იგი და ცხოვრებაშიც და რომანებშიც დიდებულსა და გმირულს სცემს თაყვანს. ამიტომ ურჩევნია, ყურად იღოს გაფრთხილება და სხვაგან მიბრძანდეს.

მაშ, აბა, განვაგრძოთ. მის სედლის ყვავილები, საჩუქრები, ზანდუკები და თავსაბურების ყუთი რომ ჩაალაგა ბატონმა სემბომ ეტლში, მერე ტყავის ერთობ პატარა, გაქუცული ძველი ჩემოდანიც მიაყოლა, რომელსაც კოხტად ჰქონდა მიკრული მის შარპის სადარბაზო ბარათი. ეს ტვირთი ღრეჭით გადასცა სემბომ მეეტლეს, იმანაც შესაბამი ჩაქირქილებით მიიღო... და განშორების დროც დადგა. მაგრამ გაყრის სევდა შესამჩნევად შეამცირა ქალბატონ პინკერტონის შესანიშნავმა სიტყვამ, რომლითაც მან შეგირდს მიმართა.

ამ გამოსათხოვარ სიტყვას არც ბრძნული აზრები აღუძრავს ემილიასთვის, არც კიდევ საბუთიანობითა და დამაჯერებლობით უნუგეშებია და დაუშორებინებია იგი. ეს სიტყვა ფრიად გულგადამლევით, მოსაწყენი, ზარზვიმიანი და მომაბეზრებელი რამ იყო და ქალბატონი პინკერტონის წინაშე ემილია მხოლოდ იმიტომ ვერ ბედავდა გასაქანი მიეცა პირადი მწუხარებისათვის, რომ დიდი შიში ჰქონდა გულში თავისი წინამძღვრისა.

სასტუმროში ანისულთ შეზავებული ნამცხვარი და ერთი ბოთლი ღვინო მოიტანეს, როგორც მშობელთა მოსვლის საზეიმო დროს იცოდნენ. ეს სასმელ-საჭმელი იგემეს და მის სედლისაც მიეცა წასვლის ნება.

- შეხვიდოდით და გამოემშვიდობებოდით ქალბატონ პინკერტონს, ბეკი! - წაულაპარაკა მის ჯიმაიმამ ყმაწვილ ქალს, რომელსაც არავინ აქცევდა ყურადღებას და რომელსაც თავისი მუყაოს კოლოფი ეჭირა ხელში და კიბეზე ჩამოდრიდა.

- დიახ, მგონია, მოვალე ვარ შევიდე, - მიუგო მის შარპმა მშვიდად და ამით უზომოდ გააოცა მის ჯიმაიმა.

მის ჯიმაიმამ კარზე დაუკაკუნა და შესვლის ნებართვა რომ მიიღეს, მის შარპი თამამად შებრძანდა და წმინდა ფრანგული გამოთქმით მიმართა: - Mademoiselle je visn voue mes adieux[2].

ქალბატონმა პინკერტონმა ფრანგული არ იცოდა - ის მხოლოდ მცოდნეებს წინამძღვრობდა. მაგრამ მან მოიკვნიტა ჩარბი, მაღლა აღმართა დარბაისლური, რომაულცხვირიანი თავი (რომლის თხემსაც ვეება, დიდებული დოლბანდი ამშვენებდა) და ბრძანა: - მშვიდობის დილას გისურვებთ, მის შარპ.

ჰემერსმიტის სემირამიდა რომ ლაპარაკობდა, თან ცალ ხელს აქნევდა ორი მიზნით: გამოსალმებისათვის და აგრეთვე უნდოდა მის შარპისთვის ხელსაყრელი შემთხვევა მიეცა, გაწვდილი ხელის ერთ-ერთი თითი ჩამოერთმია.

მის შარპმა მხოლოდ გულხელი დაიკრიფა, ძალიან ცივად გაიღიმა, თავი დაუკრა და ამით სრულიად უარპყო შეთავაზებული პატივი ამიტომ სემირამიდამ უფრო დიდი გულისწყრომით გადაიწია დოლბანდი, ვიდრე ოდესმე. ჭემმარიტად, ახალგაზრდა მანდილოსანსა და ბებერს შორის ეს პატარა შეტაკება გახლდათ და უკანასკნელი დამარცხდა.

- უფალმა გაკურთხოს, შვილო ჩემო, - თქვა მან და მოეხვია ემილიას, თან ქალწულის მხარს იქით მის შარპს უბღვეროდა.

- წამო, ბეკი, - უთხრა მის ჯიმაიმამ; დიდად შეშფოთებულმა გარეთ გასაყვანად დაითრია ყმაწვილი ქალი და ამ სასტუმრო ოთახის კარი სამუდამოდ დაიხურა მისთვის.

ამას მოჰყვა ჩოჩქოლი და გამოსალმება ქვემოთ. სიტყვით ვერ აიწერება ეს. ყველა მსახური იქ იყო, დარბაზში... ყველა ძვირფასი მეგობარი... ყველა ყმაწვილი ქალი... და სწორედ ახლა მოსული ცეკვის მასწავლებელიც, ისეთი ჩარფუზანა, ხვევნა-კოცნა და ტირილი გაიმართა, ხოლო მის სუორცის, წარჩინებული შეგირდის ოთახიდან ისეთი გულამოსკვნილი ზღუქუნის ისმოდა, რომ არც ერთ კალამს არ ძალუძს აღწერა და გულჩვილი ადამიანი კიდევ აუვლის ამას გვერდს. გულში

ჩახუტებანი დამთავრდა; გამოეთხოვენი ერთმანეთს - ესე იგი, მის სედლი გამოეთხოვა თავის მეგობრებს, მის შარპი კი წინდახედულად რამდენიმე წუთით ადრე ჩაჯდა ეტლში: მასთან განშორებისთვის არავის უტირია.

თვალცრემლიანი ახალგაზრდა ქალბატონი ეტლში ჩაბრძანდა, ფეხებმოღრეცილმა სემბომ კარი მიუხურა და თვითონ უკან შეახტა ეტლს.

- შესდექ! - მოაძახა მის ჯიმაიმამ. იგი ალაყაფის კართან მოიჭრა. ხელში ამანათი ეჭირა.

- ეს ცოტა სენდუიჩებია, გენაცვალე, - უთხრა მან ემილიას. - ხომ იცით, შეიძლება მოგშივდეთ; და ბეკი, ბეკი შარპ, ეს კი წიგნია თქვენთვის, ჩემმა დამ რომ... ესე იგი, მე... ჯონსონის ლექსიკონი, ხომ იცით, თქვენ უამისოდ არ უნდა წახვიდეთ აქედან. მშვიდობით! გასწი, მეეტლევ, უფალმა გაკურთხოთ!

და გრძნობამორეულმა კეთილმა დედაკაცმა პირი ბალისკენ იბრუნა.

მაგრამ, აი! როგორც კი ეტლი დაიძრა, მის შარპმა ფანჯრიდან გამოყო გაფითრებული სახე და პირდაპირ სასწავლებლის ბაღში გადაუძახა წიგნს. ამან თავზარი დასცა მის ჯიმაიმას და, კინალამ გულსაც შემოეყარა.

- მაშ, მე აღარასოდეს... - შესძახა მან, - ეს რა თავხედი... - აღელვებამ ენა დაუბა და არც ერთი წინადადება არ დაუმთავრებია.

ეტლმა გასწია; დიდი ალაყაფის კარი დაიკვეტა; ცეკვის გაკვეთილის ზარი დაირეკა. ცხოვრება ეგებება ორ ახალგაზრდა მანდილოსანს და მაშ, მშვიდობით, ჩიზიკის ხეივანო.

თავი II. რომელშიაც მის შარპი და მის სედლი სალაშქროდ ემზადებიან

როცა მის შარპმა წინა თავში მოხსენებული გმირობა ჩაიდინა და თვალი მოჰკრა, როგორ გადაევიდა ლექსიკონი პატარა ბალის ფილაქანს და გაოგნებულ მის ჯიმაიმას ფეხით დაენარცხა, ყმაწვილი ქალის აქამდე მძულვარებით თითქმის გალურჯებულ სახეს ღიმილი გადაეფინა, რაც იქნებ წინანდელ გამომეტყველებაზე ბევრად უფრო მიმზიდველი არც იყო. მერე არხეინად გადაესვენა ეტლში და დააყოლა: - ესეც იმ ლექსიკონს! მადლობა ღმერთს, თავი დავაღწიე ჩიზიკს!

ამ გამომწვევმა ქცევამ მის სედლიც თითქმის ისევე განაცვიფრა, როგორც მის ჯიმაიმა; რადგან თვით განსაჯეთ: ერთი წუთიც არ გასულიყო, რაც სკოლა დასტოვა და ექვსი წლის შთაბეჭდილებანი ამ ხანში ჯერ კიდევ ვერ დაეძლია. ზოგს ხომ ყრმობის ეს ძრწოლა და შიში მარად თან ახლავს! მე ვიცი, მაგალითად, სამოცდარვა წლის მოხუცი დარბაისელი, რომელსაც ერთ დილას საუზმის დროს ერთობ შეშფოთებული სახე ჰქონდა, როცა მითხრა: წუხელის მესიზმრა, თითქოს დოქტორ რეინმა გამწკებლათ. იმ ღამეს, წარმოსახვამ ორმოცდათხუთმეტი წლით უკან გადაისკუპა. დოქტორი რეინი და მისი წკებლა სწორედ ისევე

თავზარდამცემი იყო მისთვის გულის სიღრმეში მაშინ, სამოცდარვაწლის ასაკში, როგორც ცამეტი წლის ბიჭისათვის იყო არყის ხის გრძელწვეპლიანი დოქტორი თვით ამ სამოცდარვა წლის ბერიკაცსაც კი ხორცშესხმული გამოეცხადა და ზარდამცემი ხმით დასჭყვივლა: აბა, ბიჭო, ჩაიხადე შარვალიო!.. დიახ, დიახ, მის სედლი უზომოდ შეაშფოთა ამ კადნიერებამ.

- ეგ როგორ გაბედე, რებეკა? - ძლივს ამოიღულულა მან.

- რაო, შენა გგონია, ქალბატონი პინკერტონი გამოვარდება და ბრძანებს, უკან, ბნელ სოროში შემაგდონ? - მიუგო სიცილით რებეკამ.

- არა, მაგრამ...

- მძულს მთელი ეს სახლი, - განაგრძო გაცოფებით მის შარპმა. - მე მგონი, აღარც არასოდეს შეხედავს მას ჩემი თვალი. ნეტავი სწორედ ტემზის ფსკერზედაც იყოს ჩაძირული და ქალბატონი პინკერტონიც იქ რომ ეგდოს, თითსაც არ გავანძრევდი მის ამოსაყვანად - არა და არა! ოჰ, ნეტავ დავინახავდე, როგორ მიტივტივებს იგი წყალში, მისი დოღბანდი და ყველაფერი; როგორ მიმოიკლაკნება მისი კიბის კუდი და როგორ ამოუშვერია ნავის ქიმივით წაწვეტებული ცხვირი.

- ხმა გაიკმინდე! - შეჰკვივლა მის სედლიმ.

- რაო, განა ზანგი მსახური გაგვამხელს? - შესძახა სიცილით მის შარპმა. - დაე, უკან დაბრუნდეს და ქალბატონ პინკერტონს მოახსენოს, რომ მე ის მთელი გულითა და სულით მძულს. ნეტავ დაბრუნდებოდეს! ნეტავი კი როგორმე შემეძლოს დაგარწმუნო, რომ დაბრუნდეს! - ორ წელიწადს მხოლოდ შეურაცხყოფასა და ლანძღვას ვითმენდი მისგან, სამზარეულოს ყველა მსახურზე უარესად მეპყრობოდნენ. შენს გარდა არასოდეს მყოლია მეგობარი და არც არასოდეს გამიგონია ტკბილი სიტყვა. დაბალი კლასის პატარა გოგოებისათვის უნდა მომევილო და ფრანგულად მელაპარაკა ქალიშვილებთან, მანამ, ვიდრე ჩემი დედაენა არ მომბეზრდა. მაგრამ ქალბატონს ფრანგულად რომ დაველაპარაკე, ეს კი საუცხოო ოინი იყო, არა? ერთი ფრანგული სიტყვაც არ ესმის, მაგრამ ძალიან ამპარტავანია და იხტიბარს არ იტყვის. დარწმუნებული ვარ, ამან აიძულა, რომ თავიდან მოვეშორებინე. მაშ მადლობა უფალს ფრანგულისთვის! Vive la France! Vive l'Empereur! Vive Bonaparte![3].

- ოჰ, რებეკა, რებეკა, გრცხვენოდეს! - შესძახა მის სედლიმ რადგან ეს იყო უდიდესი მკრეხელობა, რაც კი აქამდე რებეკამ წარმოსთქვა. იმ დროს ინგლისში თქმა: „გაუძარჯოს ბონაპარტს!“ იგივე იყო, რაც „გაუძარჯოს ლუციფერს!“ - როგორ ამბობ... როგორ ბედავ, ასე ბოროტი, შურისმგებელი ფიქრები იქონიო?

- შურისგება იქნებ ბოროტება იყოს, მაგრამ ბუნებრივია, - მიუგო მის რებეკამ, - მე ანგელოზი არ გახლავარ!

და მართალი მოგახსენოთ, დიაღაც არ ბრძანდებოდა; ამ მოკლე საუბარშივე (რომელიც იმ დროს მოხდა, როცა ეტლი ტაატით მიუყვებოდა მდინარის ნაპირს) შეიძლება შევნიშნოთ, რომ თუმცა მის რებეკა შარპმა ორჯერ შესწირა მადლი ზეცას, ერთხელ საძულველი პიროვნებისაგან თავის დახსნისათვის და მეორედ იმიტომ, რომ შეაძლებინა თავისი მტრები ცოტაოდენად შეეშფოთებინა და დაებნია; მაინც არც ერთი არ არის ჭეშმარიტად საამო საბაბი ღვთისადმი მადლიერების გრძნობის გამოსახატავად ან ისეთი, სათნო და უწყინარ ვინმეს

რომ შეეფერებოდეს სათქმელად.

მის რებეკა სულაც არ ყოფილა სათნო ანდა უწყინარი. მთელი ქვეყნიერება ავად მეპყრობაო, ამბობდა ეს ახალგაზრდა კაცთმოძულე (ანუ ქალთმოძულე, ვინაიდან უნდა ვაღიაროთ, რომ მამაკაცთა სამყაროს ჯერ კიდევ მხოლოდ ოდნავ თუ იცნობდა) და სრულიად გულდაჯერებული უნდა ვიყოთ, რომ მათ, ვისაც მთელი ქვეყნიერება ავად ეპყრობა, ჭეშმარიტად დაუმსახურებიათ ასეთი მოპყრობა. ქვეყნიერება სარკვეა და ყველა კაცს საკუთარ სახეს დაანახვებს. წარბეჭვრით შეხედე და სამაგიეროდ თვითონაც პირქუშად შემოგხედავს; შესცინე და გაიციინე მასთან ერთად და თვითონაც მხიარულ, გულკეთილ ამხანაგად გაგიხდება; და დაე, ყველა ახალგაზრდამ თავისებურად ირჩიოს. ეს კინამდვილია, თუ ქვეყნიერებამ ზურგი შეაქცია მის შარპს, არასოდეს არავის გაუგონია, რომ თვით იმასაც კეთილი რამ მოემოქმედოს ვინმესთვის. არც უნდა მოველოდეთ, რომ ოცდაოთხი ახალგაზრდა მანდილოსანი ყველა ისევე საყვარელი ყოფილიყო, როგორც ამ თხზულების გმირი მის სედლია (რომელიც ჩვენ სწორედ იმიტომ ვირჩიეთ, რომ ყველაზე უკეთესი ბუნებისა იყო; თორემ, აბა ხელს რა შეგვიშლიდა, იმის მაგიერ გმირად მის სუორცი, მის კრამპი ან მის ჰოპკინზი გამოგვეყვანა?) - არც იმას უნდა მოველოდეთ, რომ ყველა მის ემილია სედლივით თავმდაბალი და სათნო იყოს, ყოველი მოხერხებული შემთხვევით ისარგებლოს რებეკას გულღრძობისა და ავგუნებობის დასათრგუნად და ათასი კეთილი სიტყვითა და საქმით ერთხელ მაინც დასძლიოს მისი მძულვარება თავისი მოდგმისადმი.

მის შარპის მამა მხატვარი გახლდათ და ამ ხელოვნებას ასწავლიდა ქალბატონ პინკერტონის სასწავლებელში. ჭკვიანი კაცი იყო, ენაწყლიანი მოსაუბრე, დაუდევარი მოსაქმე და ძალიან უყვარდა ვალის აღება და დუქნები. როცა დათვრებოდა, ცოლ-შვილსა სცემდა, მეორე დილას კი თავი სტკიოდა და მოჰყვებოდა ქვეყნიერების ლანძღვა-გინებას მისი ნიჭის დაუფასებლობისათვის და შეურაცხყოფდა საკმაოდ გონებამახვილურად, და ხანდახან ჭეშმარიტად საბუთიანადაც, ბრიყვებს - თავის მოძმე მხატვრებს. რადგან დიდი გაჭირვებით არჩენდა თავს და რადგან ერთ მიღზე სოპოს გარშემო, სადაც ის ბინადრობდა, ყველას ვალი ემართა, მდგომარეობის გამოკეთება ოპერის მსახიობი ფრანგი ყმაწვილი ქალის შერთვით განიზრახა. მშობელი დედის უბრალო, მდაბიურ ხელობას მის შარპი არასოდეს ახსენებდა, ხოლო ანტრემში გასკონის კეთილშობილი გვარიაო, ხშირად და ბეჯითად იმეორებდა; დიდადაც ამაყობდა ამ გვარის შთამომავლობას და უცნაურია, რაც უფრო წინ მიიწევდა ცხოვრებაში, ამ მანდილოსნის წინაპრებს მით უფრო ემატებოდათ ხარისხი და ბრწყინვალეობა.

რებეკას დედას სადღაც რაღაც ესწავლა და ქალიშვილი წმინდად და პარიზული გამოთქმით ლაპარაკობდა ფრანგულს. იმ დროს ეს საკმაოდ იშვიათი მიღწევა გახლდათ და კიდევ ამან მოუპოვა ადგილი მართლმორწმუნე ქალბატონ პინკერტონის სასწავლებელში. დედა უკვე გარდაცვლილი ჰყავდა, როცა მამამისმა delirium tremens-ის მესამე შეტევის მერე იგოძნო, ველარ მოვრჩებიო; გაბედული და ამაღელვებელი წერილი მისწერა ქალბატონ პინკერტონს, ობოლს თქვენს მფარველობას ვანდობო და ჩაასვენეს სამარეში მას შემდეგ, რაც სასამართლოს ორი ბოქაული იმის ცხედართან ერთმანეთს წაეკიდა.

რებეკა ჩვიდმეტი წლისა იყო, ჩიზიკს რომ მივიდა, ვითარცა სამადლოდ აყვანილი

შეგირდი. მას, როგორც წინათაც მოგახსენეთ, ფრანგულად ლაპარაკი ევალებოდა, ხოლო ის შეღავათი კი ენიჭებოდა, რომ უფასოდ იცხოვრებდა იქ და წელიწადში რამდენიმე გინეად მეცნიერებათა ნამცეცებს მოჰკრეფდა სასწავლებლის პროფესორთაგან.

რებეკა ტანმორჩილი, სუსტი, ფერმკრთალი და მოჟღალო თმიანი გახლდათ. ჩვეულებრივ თვალდახრილი სიარული უყვარდა, ხოლო როცა ზევით აიხედავდა, დიდრონი, უცნაური და მიმზიდველი თვალები გამოუჩნდებოდა, ისე მიმზიდველი, რომ ოქსფორდიდან ახლახან მოსულ ღირს მამა კრისპს, ჩიზიკის მოძღვრის ღირს მამა ფლაუერდიუს თანაშემწეს, გულში ჩაუვარდა მის შარპის სიყვარული. სასიკვდილოდ განგმირა იგი ჩიზიკის მთელი ეკლესიის სიგრძეზე შეგირდთა სკამებიდან საწიგნემდე გატყორცნილმა თვალთა ისრებმა. ეს თავბრუდახვეული ჭაბუკი ხანდახან ჩაის მიირთმევდა ქალბატონ პინკერტონთან, რომელსაც მისმა დედიკომ გააცნო იგი. მან მართლაც განიზრახა რაღაც ჯვრისწერის მაგვარი, მაგრამ ბარათი, რომელშიც ეს ამბავი ეწერა და რომლის გადაცემა ცალთვალა მეღვეზელე დედაკაცმა იკისრა, ხელთ ჩაუვარდა ქალბატონ პინკერტონს. ბაქსტონიდან ქალბატონი კრისპი გამოიწვიეს და მან მყის გაიტაცა თავისი ძვირფასი ბიჭიკო. მაგრამ ჩიზიკის სამტრედეში ასეთი არქივის გამოჩენის ფიქრმაც კი დიდი გულის ფრიალი აუტეხა ქალბატონ პინკერტონს, რომელიც სიამოვნებით გაისტუმრებდა მის შარპს, პირობის მიხედვით ჯარიმის გადახდის მოვალე რომ არ ყოფილიყო. მას ნამდვილად არც არასოდეს დაუჯერებია ყმაწვილი ქალის უარყოფანი: ერთი სიტყვაც არასოდეს მითქვამს ბატონ კრისპისთვის, გარდა ორი შემთხვევისა, როცა ჩაის სმის დროს შევხვდი თქვენს თვალწინო.

სასწავლებლის ბევრი მაღალი და წარმოსადეგი ქალიშვილის გვერდით რებეკა შარპი ბავშვად გამოიყურებოდა. მაგრამ მას სილატაკის წყეული ნაადრევი სიმწიფე ახლდა თან. ბევრი მოვალე გაებრუნებინა მამის სახლის ზღურბლიდან, ბევრი მედუქნე მოეთაფლა, თავის ქლესობით კარგ გუნებაზე დაეყენებინა და ამით ერთი ულუფით მეტი დაეცინცლა მისთვის. ჩვეულებრივ, მამასთან იჯდა, რომელიც დიდად ამაყობდა მისი ჭკუით, და ყურს უგდებდა მამის მრავალი დამთხვეული ამხანაგის ლაპარაკს, რაც ხშირად ვერაფერი შესაფერისი იყო გოგოს მოსასმენად. მაგრამ მისი თქმით, იგი აროდეს ყოფილა გოგონა - რვა წლიდან ის უკვე დედაკაცი იყო. ოჰ, რატომ შეუშვა ქალბატონმა პინკერტონმა თავის გალიაში ასე საშიში ფრინველი?

რებეკა ასე დიდებულად ასრულებდა ingenue-ს[4] როლს, როცა მამამისი ჩიზიკს მოიყვანდა ხოლმე, რომ ბებერ მანდილოსანს ნამდვილად სჯეროდა, რებეკასთანა უწყინარი არსება ქვეყნის ზურგზე მეორე არ მოიპოვებო. მხოლოდ ერთი წლის წინათ, ვიდრე იმ ხელშეკრულებას დადებდნენ, რომლითაც რებეკას იმის სახლში შემოსვლის ნება ებოძა და როცა რებეკა თექვსმეტი წლისა იყო, ქალბატონმა პინკერტონმა მოკლე, მედიდური სიტყვით მიმართა, მას და თოჯინა უძღვნა. ეს თოჯინა კი, სხვათა შორის, ჩამორთმეული საკუთრება გახლდათ მის სუინდლისა, რომელსაც მაშინ წაასწრეს, როცა უჩუმრად ეალერსებოდა მას გაკვეთილის დროს. როგორ ხითხითებდა მამა-შვილი, საღამოს წვეულებიდან შინ რომ მილასლასებდნენ (ეს წვეულება სიტყვების წარმოსათქმელად იყო გამართული და ყველა მასწავლებელი გახლდათ მიწვეული) და როგორ განრისხდებოდა ქალბატონი პინკერტონი, თავისი კარიკატურა რომ დაენახა,

რომელიც პატარა ოინბაზმა რებეკამ მოახერხა და იმის თოჯინიდან გამოიყვანა! ბეკი გაბაასებას მართავდა მასთან. მათ ბინა ნიუმენისა და ჯერარდის ქუჩებისა და მხატვართა უბნის თავის შესაქცევი ადგილი გახლდათ და ახალგაზრდა მხატვრები უბნის თავის შესაქცევი ადგილი გახლდათ და ახალგაზრდა მხატვრები თავის ზარმაც, დაუღვეარ, ჭკვიან და მხიარულ უფროს მეგობართან რომ მივიდოდნენ ჯინის დასალევად, ყოველთვის ჰკითხავდნენ რებეკას, ქალბატონი პინკერტონი შინ ბრძანდება თუ არაო. ის საბრალო მათთვის ისევე კარგად ცნობილი გახდა, როგორც ბატონი ლორენსი ანდა პრეზიდენტი უესტი. ერთხელ რებეკას წილად ხვდა პატივი, ჩიზიკში რამდენიმე დღე გაეტარებინა. მას შემდეგ თან მოიტანა ჯიმაიმა და მეორე თოჯინა - მის ჯიმი - აღმართა; და თუმცა ამ პატიოსანმა არსებამ გაუკეთა და მიაართვა მას ჟელე, სამი ბავშვის საყოფი ნამცხვრები და განშორებისას შვიდშვილინგიანიც, ამ გოგოს გაცილებით უფრო მძლავრი დამცინაობის გრძნობა აღმოაჩნდა, ვიდრე მადლიერებისა და ისევე უღმობლად გასწირა მის ჯიმი, როგორც მისი და.

მოხდა უბედურება და ბეკი მოიყვანეს ხეივანში, როგორც მის სახლში. აქაური მკაცრი გარეგნული წესრიგი სულს უხუთავდა. მონასტრული სიბეჯითით განრიგებული ლოცვები და იჯრები, გაკვეთილები და გასეირნებანი ისე აწუხებდა, რომ თითქმის აღემატებოდა მის მოთმინებას და ისეთი დანაბებით გასცქეროდა უკან სოკოს ძველი სტუდიის თავისუფლებას და სილატაკეს, რომ ყველას და თვითონ მასაც ეგონა, მამას თუ გლოვობსო. ერთი პატარა ოთახი ჰქონდა მიჩენილი სხვენში. იქიდან ქალიშვილებს ღამღამობით ბოლთის ცემის ხმა და ქვითინი ესმოდათ, მაგრამ ეს გააფთრებისა იყო და არა მწუხარების. ის წინათ არ ყოფილა თვალთმაქცი, ვიდრე ახლა მარტოობამ არ ასწავლა თავის მოკატუნება. ქალთა საზოგადოებაშიც აროდეს გარეულა მანამდე. მამამისი, როგორი მანკიერიც არ უნდა ყოფილიყო იგი, ნიჭიერი კაცი იყო. მისი საუბარი ათასჯერ უფრო ეამებოდა, ვიდრე საკუთარი სქესის იმნაირ პირთა ყბედობა, რომელთაც ახლა გადაეყარა. სასწავლებლის ბებერი დიასახლისის მედიდური ამოცება, მისი დის სულელური გულკეთილობა, უფროსი გოგოების ბრიყვული რატრატი, კინკლაობა და აღმზრდელთა ცივი თავაზიანობა თანაბრად უწყალებდა გულს. დედობრივი ნაზი გულიც არ მოეპოვებოდა ამ ბედშავ გოგოს, თორემ ტიკტიკს და ყბედობას უმცროსი ბავშვებისა, რომელნიც უმთავრესად მას ჰყავდა მინდობილი, იქნებ ენუგეშებინა იგი და მიეპყრო მისი ყურადღება. მაგრამ მათთან ორი წელი დაჰყო და არც ერთს დასწყვეტია გული, ის რომ იქიდან გაემგზავრა.

ბედნიერება - მის გარშემო მყოფ ყმაწვილ ქალთა ეს აღმატებული უპირატესობა - შურიანობის გამოუთქმელ ტკივილს აგრძნობინებდა რებეკას. „დახე როგორ იბღვირება ეს გოგო, აქაოდა ვიღაც გრაფის შვილიშვილი ვარო!“ იტყოდა ის ერთისთვის. „როგორ ელაქუცებიან და ეთაყვანებიან ამ კრეოლს იმის ასი ათასი გირვანქა სტერლინგისათვის! ათასჯერ უფრო ჭკვიანი და მომხიბლავი ვარ, ვიდრე ეს გომბიო, მიუხედავად მთელი მისი ავლადიდებისა. ისევე კარგად ვარ აღზრდილი, როგორც გრაფის შვილიშვილი, მიუხედავად მთელი მისი წარჩინებული გვარტომობისა; მაგრამ ყველა ტუჩს მიბზუებს. მამაჩემთან კი როცა ვიყავი, განა ჩემთვის არ აწყობდნენ თავიანთ უმხიარულეს ლხინებსა და წვეულებებს, რომ საღამო ჩემთან გაეტარებინათ?“ მან გადაწყვიტა, რადაც არ უნდა დამიჯდეს, თავი უნდა დავაღწიო ამ სატუსაღოსო. ახლა შეუდგა თავისთვის ზრუნვას და პირველად მომავლის გეგმა დააწყო.

ამიტომ ისარგებლა იმ ხელსაყრელი პირობებით, რომელთაც მისი ადგილი ანიჭებდა და რადგან მუსიკა და ენები უკვე კარგად იცოდა, სწავლა-განათლების ის პატარა კურსიც მსწრაფლ შეითვისა, რაც აუცილებლად ითვლებოდა იმ დროის მანდილოსანთათვის. გულმოდგინედ ვარჯიშობდა მუსიკაში და ერთ დღეს, როცა გოგონები წასული იყვნენ, თვითონ კი შინ იყო დარჩენილი, მინერვამ ყური მოჰკრა რებეკას ისე კარგ დაკვრას, რომ ბრძნულად გაიფიქრა, უმცროსების მასწავლებლის ხარჯს ჩამოვირჩინო და აცნობა მის შარპს, მომავალში შენ უნდა ასწავლო მათ მუსიკაო.

ქალმა იუარა. ეს უარი პირველი იყო და სკოლის დიდებული დიასახლისი განაცვიფრა.

- მე აქ ბავშვებთან ფრანგულის სალაპარაკოდ გახლავარ და არა მუსიკის მასწავლებლად და თქვენთვის ფულის დასაზოგად! - მკვახედ მიახალა რებეკამ, - მომეცით ფული და ვასწავლი!

მინერვა იძულებული გახდა დაეთმო და, რასაკვირველია, იმ დღეს აქეთ კიდევ შეიძულა.

- ოცდათხუთმეტი წელიწადია, - ბრძანა მან, და სრული ჭეშმარიტებაც იყო, - არავინ შემხვედრია, საკუთარ ჭერქვეშ ჩემთვის სიტყვის შებრუნება გაებედოს. მე ჩემს მკერდზე ასპიტი გამომიზრდია!

- ასპიტი... მიქარვაა! - მიაძახა მის შარპმა ბებერ მანდილოსანს, რომელსაც ელდისაგან კინალამ გულს შემოეყარა. - თქვენ იმიტომ ამიყვანეთ, რომ სასარგებლო ვიყავი. ჩვენ შორის მადლიერება მოსახსენებელი არ გახლავთ! მძულს აქაურობა და მწყურია აქედან თავის დაღწევა; აქ რაც მევალება, იმაზე მეტს არაფერს გავაკეთებ!

ამოდ ეკითხებოდა ბებერი, შეგნებული გაქვს თუ არა, რომ ქალბატონ პინკერტონს ელაპარაკებო. რებეკამ მოურიდებლად გადაიხარხარა შემადრწუნებელი, სარკასტული, ჯოჯოხეთური ხარხარით, რომელმაც ქალბატონს კინალამ ბნედა დაჰმართა.

- მომეცით ცოტაოდენი ფული და თავიდან მომიშორეთ... - უთხრა ქალმა, - ან თუ გირჩევნიათ, მიშოვნეთ აღმზრდელის კარგი ადგილი ვინმე წარჩინებულის ოჯახში... თქვენ თუ მოინდომებთ, მოახერხებთ - და მათ შემდგომ დავაში, რებეკა ყოველთვის ამ პირობას უბრუნდებოდა: „მიშოვნეთ ადგილი... ჩვენ გვძულს ერთმანეთი და მე მზად ვარ წავიდეთ“.

ღირს ქალბატონ პინკერტონს თუმცა რომაული ცხვირი ჰქონდა, თავს დოლბანდი უმშვენებდა, გრენადერივით ახოვანი გახლდათ და აქამდე თვითმპყრობელი დედოფალიც ბრძანდებოდა, თავისი პატარა შეგირდისოდენი ნებისყოფა და სიმტკიცე არ გააჩნდა. ამოდ ებრძოდა და ამოდ ცდილობდა იმის დაჯახნას. ერთხელ საჯაროდ გაკიცხვაც სცადა, მაგრამ რებეკამ ფრანგულად გამოპასუხების ზემოხსენებული ხერხი იხმარა და, ჭეშმარიტად, კუდიტ ქვა ასროლინა ბებერს. სკოლაში ძალაუფლების შენარჩუნებისათვის აუცილებელი გახდა, ქალბატონ პინკერტონს განეძო ეს მეამბოხე, ეს ურჩხული, ეს გველი, ეს ჯანყისთავი. ამ დროს შეიტყო, სერ პიტ კროულის ოჯახს აღმზრდელი სჭირდებაო და, თუმცა მის შარპი ჯანყისთავი და გველი იყო, მაინც მაშინვე ურჩია იგი იმ

ადგილისათვის.

- ჭეშმარიტად, - ბრძანა მან, - ვერაფერ მწიკვლს ვუპოვნი მის შარპის ქცევას. გარდა ჩემდამი მოპყრობისა. და უნდა ვაღიარო, რომ მისი ნიჭიერება და წარმატება მაღალი ღირსებისაა. ხოლო რაც შეეხება ჭკუას, ჩემი სასწავლებლის სწავლა-განათლების წესრიგის სახელს მაინც არ შეარცხვენს.

ასე ინუგეშებდა თავს სასწავლებლის წინამძღვარი ამ რჩევისათვის. ხელშეკრულება გაუქმდა, შეგირდი გათავისუფლდა და რადგან მის სედლი, რომელიც ახლა მეჩვიდმეტე წელში გადადგა, სკოლას ამთავრებდა და მის შარპს მეგობრობდა („ეს ემილიას ყოფაქცევის ერთადერთი ნაკლია, რომლითაც თავისი აღმზრდელი ვერ ასიაყოვნაო“, - იტყოდა მინერვა), მან მეგობარი ერთი კვირით შინ სტუმრად მიიპატიჟა, ვიდრე იგი კერძო ოჯახში შეუდგებოდა აღმზრდელის მოვალეობის აღსრულებას.

ასე დაიწყო ცხოვრება ამ ორი ყმაწვილი ქალისათვის. ემილიასთვის ეს სულ ახალი, ბრწყინვალე ცხოვრება იყო, ყოველნაირად აყვავებული. ხოლო რებეკასთვის არცთუ სულ ახალი გახლდათ... (მართლაც, თუ კრისპის საქმისათვის ჭეშმარიტებას ვაღიარებთ, მეღვებულე დედაკაცმა ვილაცას გადაუკრა სიტყვა, იმან კიდევ სხვა ვილაცასთან დაიფიცა, ბატონ კრიპსა და მის შარპს შორის გაცილებით მეტი რამ მოხდა, ვიდრე ეს საჯაროდ გამოცხადდაო, და რომ ბატონ კრისპის წერილი სხვა წერილის პასუხი იყო). მაგრამ აბა ვის ძალუძს მიაკვლიოს ჭეშმარიტებას? ყოველ შემთხვევაში თუ რებეკა ახლა არ იწყებდა ცხოვრებას, კვლავ ხელმეორედ მაინც იწყებდა.

იმ დროისათვის, ქალიშვილებმა კენსინგტონის სადარაჯოს რომ მიაღწიეს, ემილიას თუმცა არ დავიწყებია მეგობრები, ცრემლები კი მოიწმინდა; სახეზე აღმური მოედო და ძალიანაც ეამა, როცა ლეიბგვარდიის ახალგაზრდა ოფიცერმა, ცხენით გვერდს რომ ჩაუარა მათ, შეამჩნია იგი და წამოიძახა: „დალახვროს ღმერთმა, რა ლამაზი გოგოა!“ და ვიდრე ეტლი რასელ-სკვერს მივიდოდა, ქალიშვილებმა საკმაოდ ბევრი იმუსაიფეს სამეფო კარის დარბაზობის თაობაზე. ნეტავი ახალგაზრდა მანდილოსნები იპუდრებიან თუ არა, ან იკეთებენ თუ არა კაბაში რგოლებს, როცა პირველად წარსდგებიან მეფის კარს, ან ემილიას წილად ხვდებოდა თუ არა ეს პატივი - ლორდმერის წვეულებაში რომ იქნებოდა, ეს მან უკვე იცოდა. ბოლოს, სახლს რომ მიაღწიეს, მის ემილია სედლიმ მიშველება არ დააცალა სემბოს და ხელიდან გამოუსხლტა. იგი ისე ბედნიერი და ტურფა იყო, რომ მთელ დიდ ლონდონ-ქალაქში არ იქნებოდა ასეთი ქალიშვილი. ორივემ, სემბომ და მეეტლემ, ერთმანეთს კვერი დაუკრეს ამაზე და ასევე მოიქცნენ დედ-მამა და სახლის ყველა მსახურნი, როცა ისინი დარბაზში იდგნენ, თავს აკანტურებდნენ, რევერანსებს აკეთებდნენ და იღიმებოდნენ ახალგაზრდა ქალბატონისადმი მისალმების ნიშნად.

შეგიძლიათ დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, რომ ემილიამ რებეკას სახლის ყველა ოთახი და ყველაფერი უჩვენა, რაც რამ მოეპოვებოდა თავის ყველა უჯრაში - თავისი წიგნებიც, თავისი ფორტეპიანოც, თავისი კაბებიც და ყველა თავისი ფარღული, გულის ქინძისთავი, მაქმანი და ზიზილ-პიპილები. იგი არ მოეშვა რებეკას, სანამ არ აჩუქა თეთრი ქალკედონის და ფირუზის ბეჭდები და მარმაშის მშვენიერი ფოთლიანი კაბა, რომელიც ახლა თვითონ მეტისმეტად ვიწრო ჰქონდა, მის მეგობარს კი ჩინებულად მოადგებოდა; აგრეთვე გულში

გადასწევითა, დედას ნებართვას ვთხოვ, თეთრი ქიშმირის შალი ვაჩუქო ჩემ მეგობარსაო. განა უამისოდ იოლად ვერ წავიდოდა? და განა მისმა ძმამ ჯოზეფმა ახლახან ორი ცალი არ ჩამოუტანა ინდოეთიდან?

რებეკამ ჯოზეფ სედლისგან დისტვის ჩამოტანილი ქიშმირის ორი საუცხოო შალი რომ იხილა, გულწრფელად აღიარა: „ძმის ყოლა სასიამოვნო უნდა იყოსო“ და გულჩვილ ემილიას ადვილად შეაბრალა თავი, ქვეყანაზე მარტოდმარტო რომ იყო იგი - ობოლი და მეგობარ-ნათესავებს მოკლებული.

- მარტოდმარტო რადა, - უთხრა ემილიამ. - შენ იცი, რებეკა, რომ ყოველთვის ვიქნები შენი მეგობარი და დასავით მეყვარები... მართლა მეყვარები!

- ეჰ, მაგრამ მე ხომ არა მყავს მშობლები, შენისთანა მშობლები... კეთილი, მდიდარი, მოყვარული მშობლები; რასაც სთხოვ, ყველაფერს რომ აგისრულებენ. მერე მათი ყველაფერზე უფრო ძვირფასი სიყვარული! საწყალ მამაჩემს არაფრის მოცემაც არ შეეძლო და მთელი დედამიწის ზურგზე მხოლოდ ორად ორი კაბა მომეპოვებოდა! და მერე გყავდეს ძმა, ძვირფასი ძმა! ოჰ, ალბათ როგორ გიყვარს!

ემილიას გაეცინა.

- რა! განა არ გიყვარს? შენ, რომელიც გაიძახი, ყველა მიყვარსო?

- ოჰ, რასაკვირველია, - მიყვარს... ოღონდ...

- ოღონდ ჯოზეფს არ ეტყობა, რომ დიდ ყურადღებას აქცევდეს, მე მიყვარს იგი თუ არა. ათი წელი არ ყოფილა შინ და რომ ჩამოვიდა, ორი თითი გამომიშვირა ჩამოსართმევად! ხმასაც კი ძლივსა მცემს. მე მგონი, თავისი ჩიბუხი გაცილებით უფრო მეტად უყვარს, ვიდრე... - მაგრამ აქ ემილია შედგა, რადგან აბა რად უნდა ეთქვა ძმის ავი? - ერთობ გულკეთილად მეპყრობოდა ბავშვობაში, - დასძინა მან, - მე მხოლოდ ხუთი წლისა ვიქნებოდი, ის რომ გაემგზავრა.

- ძალიან მდიდარია? - ჰკითხა რებეკამ, - ამბობენ, ყველა ინდოელი ნაბობი უზომოდ მდიდარიაო.

- მე მგონი, ძალიან დიდი შემოსავალი უნდა ჰქონდეს.

- მერე შენი რძალი ტურფა და ლამაზია?

- ოჰ, ჯოზეფი ცოლიანიც არ არის, - კიდევ გადაიკისკისა ემილიამ.

ეს ამბავი იქნებ კიდევ ჰქონდა ნათქვამი რებეკასთვის, მაგრამ ამ მანდილოსანს არ გამოუმჯლავნებია, რომ ახსოვდა. მართლაც იფიცებოდა და საზეიმოდ აცხადებდა, რომ მას ეგონა, ემილიას კარგა ბლომად ძმისწულებს იხილავდა. ერთობ ეწყინა, ბატონი სედლი რომ უცოლო ბრძანდებოდა. დარწმუნებული იყო, ემილიამ უთხრა, ცოლშვილიანიო და მას ხომ ისე ძალიან უყვარდა პატარები!..

- მე მგონი, ბავშვები საკმაოდ გყავდა ჩიზიკში და თავიც მოგაბეზრეს, - უთხრა, მეგობრის ანაზდად გაალერსიანებით, ცოტა არ იყოს, გაკვირვებულმა ემილიამ.

და მართალი მოგახსენოთ, შემდეგში მის შარპს არასოდეს წამოსცდენია ისეთი რამ, ტყუილში ასე ადვილად რომ დაეჭიროთ. მაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ ჯერ კიდევ მხოლოდ ცხრამეტი წლისაა და სიცრუის ხელოვნებას შეუჩვეველია. საბრალო უმანკო არსება! მერედა საკუთარ გამოცდილებას თვითონვე იძენს.

ზემოხსენებულ კითხვების აზრი, ამ ყმაწვილი ქალის გულში თუ ჩავიხედავთ, უბრალოდ ეს გახლდათ: „თუ ბატონი ჯოზეფი სედლი მდიდარი და უცოლოა, რატომ არ უნდა მივთხოვდე მე? მართალია, მხოლოდ ორი კვირა მაქვს დრო, მაგრამ ცდით არა დაშავდება რა“. გულში კიდევ გადასწყვიტა, ამ საქებარ ცდას შევუდგებიო. ემილიას ალერსი გაუორკვეცა, დაჰკოცნა თეთრი ქალკედონის ფურცელი, როცა იკეთებდა და დაიფიცა, აროდეს, აროდეს მოვიმორებ თავიდანო. სადილის ზარი რომ დაირეკა, ქვევითკენ გაემართა მეგობრის წელზე მკლავზემომხვეული, როგორც ქალიშვილებს სჩვევიათ. სასტუმროს კართან ისე დეღავდა, ძლივს მოიკრიბა გამბედაობა შესვლისათვის.

- გულზე ხელი დამადე, გენაცვალე. ნახე როგორ მიცემს! - მიმართა მან მეგობარს.
- ოჰ, არაფერიც, - მიუგო ემილიამ, - შემო, ნუ გეშინია, მამიკო სულაც არას დაგიშავებს!

თავი III. რებეკა მტრის პირისპირ

ერთობ მსუქანი, ღიპიანი ვაცი ცეცხლაპირა იჯდა და გაზეთს კითხულობდა. ტყავის შარვალი და ჰესენური ჩექმები ეცვა. ყელზე უშველებელი ყელსახვევი ჰქონდა შემოხვეული, რომელიც თითქმის ცხვირამდე სწვდებოდა. წითელზოლიან ჟილეტსა და თითქმის კრონისოდენა ფოლადის ღილებიან, მკვახე ვაშლისფერ ხალათში იყო გამოწყობილი (ეს გახლდათ იმდროინდელ დარდიმანდთა და წარჩინებულთა დილის მორთულობა). ქალები რომ შევიდნენ, იგი მყის წამოხტა სავარძლიდან, უზომოდ წამოჭარხლდა და მათ გამორჩენაზე თითქმის მთელი პირისახე ყელსახვევში ჩამალა.

- მხოლოდ შენი დაიკოა, ჯოზეფი, - სიცილით მიმართა ემილიამ და გამოწვდილი ორი თითი ჩამოართვა. - ხომ იცი, სამუდამოდ დავბრუნდი შინ. ეს კი ჩემი მეგობარი მის შარპია, რომ ვახსენებდი ხოლმე.

- ოჰ, არა, არასოდეს გიხსენებია, გეფიცები, - წაიბურტყუნა ყელსახვევში ჩაფლულმა თავმა, თან გაცხარებით აქეთ-იქით ყანყალებდა, - ესე იგი, დიან... რა საძაგელი სუსხიანი ამინდია, მის... - და მერე მთელი ძალღონით დაუწყო ცეცხლს ჩუხჩუნი, თუმცა შუა ივნისი იდგა.

- ძალიან ლამაზია! - საკმაოდ ხმამაღლა ჩაუჩურჩულა რებეკამ ემილიას.
- ეგრე გგონია? - უთხრა ემილიამ. - აბა ვეტყვი მას.

- ძვირფასო, ეგ არამც და არამც არ ჰქნა. - წაულაპარაკა მის შარპმა და დამფრთხალი შველივით უკან მიაწყდა. ის ადრევე მიესალმა ამ დარბაისელს მოწიწებული ქალწულური რევერანსით, ახლა კი კდემამოსილი მზერა ისე დაჟინებით დაემტერებინა ნოხისთვის, რომ, საკვირველია, ჯოზეფის შეთვალეერება როგორ მოახერხა.

- გმადლობ მშვენიერი შალებისთვის, ძმაო, - უთხრა ემილიამ ცეცხლფარეშს. - ხომ

მშვენიერებია, რებეკა?

- ოჰ, დიდებული! - დაუდასტურა მის შარპმა და მისმა თვალებმა ნოხიდან პირდაპირ შანდალზე გადაინაცვლა.

ჯოზეფი კვლავ განაგრძობდა ასტამით და მაშით უსაზომო ჩხარაჩხურს, თანაც საბერველივით ქშინავდა, უბერავდა და ისე გაწითლდა, რამდენადაც კი შეიძლებოდა მისი ყვითელი პირისკანის გაწითლება.

- ასე საუცხოო საჩუქრებს მე ვერ მოგცემ, ჯოზეფ, - განაგრძო დამ, - მაგრამ სასწავლებელში რომ ვიყავი, ერთი წყვილი ძალიან კოხტა შარვლის დასამაგრებლები კი მოგიქარგე.

- უფალო შემიწყალე! ემილია, - შეჰყვირა არასახუმაროდ დაფეთებულმა ძმამ. - რას ლაპარაკობ? - და მთელი ძალღონით დაჰქაჩა ზარის თოკს, რადგან ავეჯის სწორედ ეს საგანი მოხვდა ხელთ. ამან კიდევ უფრო განადიდა საწყალი კაცის დაბნეულობა. - ღვთის გულისთვის, გაიხედე, ჩემი ბაგი ხომ არა დგას კართან!.. ვერ დავიცდი. უნდა წავიდე, ეშმაკმა დალახვროს ის ჩემი მეჯინიბე!.. უნდა წავიდე!

სწორედ ამ დროს, ოჯახის უფროსი შემოვიდა საათის სამკაულებისა და ძეწკვის წკარუნით, როგორც ჭეშმარიტ ბრიტანელ სოვდაგარს შეჰფეროდა.

- რა ამბავია, ემი? - იკითხა მან.

- ჯოზეფი მგზავნის, ნახე ჩემი ბაგი კართან დგას თუ არაო. რა არის ბაგი, მამილო?

- ერთცხენიანი ტახტრევანია, - მიუგო მოხუცმა, რომელსაც თავისებური ოხუნჯობა უყვარდა.

ამაზე ჯოზეფს თავშეუკავებელი ხარხარი აუტყდა; მაგრამ ანაზღად მის შარპის თვალს შეეფერა და ისე უცბად შედგა, თითქოს ტყვია მოხვდა გულშიო.

- ეს მანდილოსანი შენი მეგობარია? მის შარპ, ფრიად მიხარია თქვენი ნახვა. განა თქვენ და ემი უკვე ეჩხუბეთ ჯოზეფს, წასვლას რომ ეპირება?

- ჩვენს თანამშრომელ ბონემის დავპირდი, ბატონო, შენთან ვისადილებ-მეთქი, - თქვა ჯოზეფმა.

- ფუი! განა დედაშენს არ უთხარი, აქ ვისადილებო?

- კი, მაგრამ ამ ტანისამოსით შეუძლებელია.

- შეხედეთ ამას, მის შარპ, განა საკმაოდ კოხტა არ ბრძანდება, სადაც არ უნდა სადილობდეს?

ამაზე, რასაკვირველია, მის შარპმა მეგობარს გადახედა და ორივე აკისკისდა, რაც მოხუც დარბაისელს ძალიან ეამა.

- ქალბატონ პინკერტონთან განა ოდესმე გინახავთ ტყავის ასეთი შარვალი? - განაგრძო თავისი ხუმრობის წარმატებით წახალისებულმა მოხუცმა.

- უფალო შემიწყალე! მამა! - შესძახა ჯოზეფმა.

- ოჰო, ბებერაზე ფეხი დავადგი, აი! ქალბატონო სედლი, გეთაყვა, შენს ვაჟს

ბებერაზე ფეხი დავადგი - მისი ტყავის შარვალი ვახსენე. ჰკითხე მის შარპს, თუ არა გჯერა. აბა, აბა, ჯოზეფ, დაუძეგობრდი მის შარპს და, მოდი, ყველანი სასადილოდ წავიდეთ.

- შენ რომ გიყვარს, ისეთი ფლავი გვაქვს, ჯოზეფ, და მამამ კიდევ ბილინგსგეიტიდან ყველაზე საუკეთესო კარიდი მოიტანა.

- აბა, აბა ვაჟბატონო, წააბრძანე ქვევით მის შარპი და მეც მოგყვები ამ ორი ახალგაზრდა მანდილოსნითურთ, - უთხრა მამამ. ხელი მოჰკიდა ცოლ-შვილს და მხიარულად გასწია სასადილოსაკენ.

თუ მის რებეკა შარპმა ამ ზორზოხი, პრანჭია დარდიმანდის დაპყრობა გადასწყვიტა გულში, არა მგონია, მანდილოსანნო, მისი გაკიცხვის რაიმე უფლება გვქონდეს, რადგან, თუმცა ქმრებზე ნადირობის საქმე, საზოგადოდ და თანაც შესაფერი კდემამოსილებით, ახალგაზრდებს თავიანთი დედიკოებისათვის აქვთ მინდობილი, გაიხსენეთ, რომ მის შარპს გულკეთილი მშობლები არ გააჩნდა ამ საჩოთირო საქმის მოსაგვარებლად, და თუ თავად არ იშოვნოდა ქმარს, სხვა არავინ იყო ამ ვებერთელა ქვეყნიერების ზურგზე, ვინც თავიდან ააცილებდა ამ საზრუნავს.

განა რა აიძულებს ყმაწვილ ქალებს „საზოგადოებაში გამოსვლას“, თუ არ ქორწინების კეთილშობილური წადილი? რა ჰგზავნის მათ სალაშქროდ სამკურნალო წყლების აგარაკებზე? რა აძლებინებთ, დილის ხუთ საათამდე იცეკვონ მთელი მოსაწყენი სეზონის განმავლობაში? რა აიძულებს მათ, რომ ფორტეპიანოს სონატებს ჩაჰკირკიტებდნენ, გაკვეთილში თითო გინეას იხდიდნენ და სახელგანთქმულ ოსტატისაგან ოთხიოდე სიმღერას იზეპირებდნენ: აგრეთვე ქნარსაც უკრავდნენ, თუ ლამაზად მოყვანილი მკლავები და ნატიფი ნიდაყვები აქვთ? რა აიძულებთ, მშვილდოსნობის მოყვარულთა ლინკონური მწვანე ქუდებითა და ფრთებით მოირთონ, - თუ არ ის, რომ ამ თავიანთი მომაკვდინებელი მშვილდ-ისრით ძირს დასცენ ვინმე „ნანატრი“ ჭაბუკი? რა აიძულებთ პატივდებულ მშობელთ აჰკეცონ ნოხები, ალიაქოთი ასტეხონ სახლში და თავიანთი წლიური შემოსავლის მეხუთედი ვახშმებსა და ყინულით გაცივებულ შამპანურისათვის ჰფლანგონ? ეს ვითომ მოძმეთადმი ლიტონი სიყვარული და ყმაწვილთა ბედნიერებისა და ცეკვის უანგარო წყურვილია? უკაცრავად! მათ თავიანთ ქალიშვილთა გათხოვება ნებავთ. და როგორც პატიოსანმა ქალბატონმა სედლიმ კეთილი გულის კუნჭულში უკვე დააწყო ორიოდე ათეული პატარა გეგმა თავისი ემილიას დასაბინავებლად, ასევე გადაწყვიტა ჩვენმა სიყვარულმა, მაგრამ უპატრონო რებეკამ, ყოველი ღონე ეხმარა ქმრის ხელში ჩასაგდებად, რომელიც იმისთვის უფრო აუცილებელიც იყო, ვიდრე მისი მეგობრისათვის.

ბეკი მეოცნებე გახლდათ, თანაც „არაბული ღამეები“ და „გათრის გეოგრაფია“ ჰქონდა წაკითხული და სადილისთვის რომ იცვამდა, მას შემდეგ რაც ემილიას ჰკითხა, შენი ძმა ძალიან მდიდარია თუ არაო, თავის ოცნებაში უდიდებულესი ბროლის კოშკი ააგო, რომლის დედოფალი თვითონ ბრძანდებოდა, ქმარი კი სადღაც უკანა მხარეს იყო მიჩქმალული (რებეკას ჯერ კიდევ არ ენახა იგი და მისი გარეგნობა ამიტომ ვერა ჩანდა მკაფიოდ). იგი მოირთო უთვალავი შალით, დოლბანდით, ალმასის ფარღულით და „ლურჯწვერას“ მარშის ხმაზე შებრძანდა სპილოზე, რათა სადარბაზოდ წაბრძანებულიყო დიდ მოღოლთან. ალნაშარის მოძნობლავო ოცნებანო! სიყმაწვილის ბედნიერი უპირატესობაა თქვენი შეთხზვა

და რებეკა შარპს გარდა აქამდეც ბევრი მეოცნებე ახალგაზრდა მისცემია ამ საამურო ზმანებებს!

ჯოზეფ სედლი თორმეტი წლით უფროსი იყო ემილიაზე. ის გახლდათ ოსტ-ინდოეთის კომპანიის სამოქალაქო უწყების მოხელე და იმ დროს, ჩვენ რომ ამბავს აღვწერთ, იხსენიებოდა ოსტ-ინდოეთის უწყებათა ბენგალის განყოფილებაში, ვითარცა ბოგლი-უოლაჰის გადასახადების ამკრები. ეს კი, როგორც ყველას მოეხსენება, პატივდებული და მომგებიანი თანამდებობაა. რა მაღალ თანამდებობას მიაღწია ჯოზეფმა სამსახურში, ამის შესატყობად მკითხველს კვალად იმავე გაზეთს მივუთითებთ.

ბოგლი-უოლაჰი მდებარეობს ლალლაზე ნადირობით სახელგანთქმულ, ლამაზ, მივარდნილ, ჭაობიან და ჯუნგლებიან კუთხეში, სადაც არაიშვიათად შეიძლება ვეფხვს შეეფეთოს კაცი. მსაჯულის სამყოფელი რემგანჯი მხოლოდ ორმოცი მილით არის დაშორებული, ხოლო ცხენოსანი ჯარის ბინა კიდევ ოცდაათი ოდე მილით უფრო შორს იქნება. ასე რომ ჯოზეფმა მაშინ მოსწერა წერილი შინ მშობლებს, როცა გადასახადის ამკრების თანამდებობა ჩააბარა. სიცოცხლის რვა ოდე წელიწადი მარტოდმარტომ გაატარა ამ მომხიბლავ ადგილას. წელიწადში ორჯერ ძლივს თუ ხედავდა ქრისტიანის სახეს, როცა რაზმი მოვიდოდა შეკრებილი გადასახადების კალკუტის წასაღებად.

საბედნიეროდ ამ ხანად ღვიძლი ასტკივდა. ამის სამკურნალოდ დაბრუნდა ევროპაში და ეს გახდა მისთვის სამშობლოში სიამოვნებისა და დროსტარების მიზეზი. ლონდონში როცა იმყოფებოდა, თავის ოთახში არ ბინადრობდა - მხიარული უცოლო ყმაწვილივით ცალკე საკუთარი ბინა ეჭირა. ინდოეთს გამგზავრებამდე ძალიან ახალგაზრდა იყო და ქალაქელის საამური დროსტარება ვერ იგემა, ახლა რომ დაბრუნდა, შესამჩნევი მუყაითობით დაეწაფა. საკუთარი ცხენებით დასეირნობდა პარკში: სადილობდა იმ დროს სახელგანთქმულ რესტორნებში (რადგან აღმოსავლური კლუბი ჯერ კიდევ არ იყო დაარსებული); მაშინდელ ჩვეულებათა მიბაძვით ხშირად დადიოდა თეატრებში. ან, შემოსხეპილ შარვალსა და სამკუთხა ქუდში გულმოდგინედ გამოწყობილი, ოპერაში მიბრძანდებოდა.

ინდოეთს დაბრუნების შემდგომ, და საერთოდ ამიერიდან, ყოველთვის დიდი აღფრთოვანებით იცოდა თავისი ცხოვრების ამ ხანის დროსტარებათა მოგონება და სიტყვასაც ჩაუკრავდა: იმ დროს მე და ბრამელი ვიყავით დარდიმანდთა მოთავენიო. მაგრამ ის აქაც ისევე მარტოდმარტო იყო, როგორც თავის ბოგლი-უოლაჰის ჯუნგლებში. თითქმის არც ერთ სულიერს არ იცნობდა დედაქალაქში და მისი ექიმი, ღვიძლის ტკივილის დასაამებელი აბების საზოგადოება და თვით ღვიძლის ტკივილი რომ არა, მარტობისაგან სულს განუტევებდა. მცონარა, ბუზლუნა და bon-vivant-ი[5] ბრძანდებოდა. მანდილოსნის დანახვაც კი უზომოდ აშინებდა; ამიტომ იშვიათად თუ ეწვეოდა მშობლიურ ჭერს რასელსკვერში, სადაც უხვად სუფევდა მხიარულება და სადაც გულკეთილი მოხუცი მამის ოხუნჯობა აფრთხობდა მის amourpropre-ს[6].

უშველებელი ტანი დიდ ფიქრში აგდებდა და აშფოთებდა ჯოზეფს. დროდადრო თავგანწირვით ცდილობდა უზომო ქონისაგან თავის დაღწევას, მაგრამ მცონარეობა და ფუფუნებით ცხოვრების სიყვარული სძლევდა ამ ჩინებულ მისწრაფებას და კვლავ ჩვეულებრივ ყოველდღიურ სამ იჯრასთან

აღმოჩნდებოდა ხოლმე. კარგად არასოდეს სცმია, მაგრამ განუზომელ ძალ-
ღონეს კი ანდომებდა ვეება გვამის მორთვას და ამ საქმეს ყოველდღე მრავალ
საათსა სწირავდა. მისმა ფარეშმა ქონება გაიჩინა მისივე ტანსაცმლით. მისი
საპირფარეშო მაგიდა ბებერი კეკლუცის მაგიდასავით იყო სავსე
ნელსაცხებლებითა და სურნელებით. ღიპის გასაქრობად მაშინ გამოგონილი
ყველა წელსაკრავი, არტახა და სარტყელი სცადა. მსუქანთა უმეტესობის
მსგავსად მეტად შემოსხეპილ ტანსაცმელს აკერინებდა და ზრუნავდა, რაც
შეიძლებოდა, ბრჭყვიალა და ახალგაზრდული იერისა ყოფილიყო. ბოლოს,
ნაშუადღევს, როგორც იქნებოდა მოითავებდა მოკაზმვას და გამობრძანდებოდა
პარკში მარტოდმარტო სასეირნოდ. მერე დაბრუნდებოდა კვლავ მოსაკაზმავად
და გაემართებოდა ყავახანა „პიაცაში“ მარტოდმარტო სასადილოდ.
ქალიშვილივით თავმოძრონე და პატივმოყვარე ბრძანდებოდა და იქნებ მისი
უკიდურესი მორცხვობა ამ უკიდურესი მედიდურობისა და პატივმოყვარეობის
ერთ-ერთი შედეგიც გახლდათ. თუ მის რებეკა მოახერხებს იმის ხელში ჩაგდებას,
და ისიც ცხოვრებაში პირველად ფეხის შედგმისთანავე, მაშინ ეს ყმაწვილი ქალი
გასაოცრად გამჭრიახი გონებისა უნდა იყოს.

პირველივე ნაბიჯით გვარიანი სიმარჯვე გვიჩვენა: როცა სედლის ძალიან ლამაზი
კაცი უწოდა, იცოდა, ეძილია დედას რომ ეტყოდა, რომელიც ალბათ ჯოჯოფს
გადასცემდა, ან რომელსაც მის შვილზე ნათქვამი ქათინაური მაინც ეამებოდა -
ყველა დედას ეამება ხოლმე! სიკორაქსისთვის რომ გეთქვით, შენი ვაჟი კალიბანი
აპოლონსა ჰგავსო, თუმცა გრძნეული იყო, მაინც ეამებოდა. აგრეთვე იქნებ
ჯოჯოფ სედლის ყურიც მოეკრა ქათინაურისთვის - რებეკამ საკმაოდ ხმამაღლა
წამოიძახა - და მართლა მოჰკრა კიდევ ყური და რადგან გულში ფიქრობდა,
ნამეტანი ლამაზი ვარო, ამ ქებამ მისი ვეება სხეულის ყოველ ძარღვს დაუარა და
ნეტარებისაგან აათრთოლა. ოღონდ მერე კი ეჭვი შეეპარა - გაიფიქრა: ეს გოგო
მასხარად ხომ არ მიგდებსო? მყის მივარდა ზარს და როგორც ვნახეთ, გაქცევას
აპირებდა, რომ მამამისის ოხუნჯობას და დედის ვედრებას არ შეეჩერებინა და არ
დაეტოვებინა დაეჭვებით და შეშფოთებით გაჰყვა ყმაწვილ ქალს ქვევით
სასადილოდ. „მართლა ლამაზი ვგონივარ? - ფიქრობდა ის, - თუ მხოლოდ
მამასხარავეს?“

ჩვენ ვთქვით, ჯოჯოფ სედლი ქალიშვილივით მედიდური და პატივმოყვარე რომ
იყო. უფალო შეგვიწყალო! ქალიშვილებს შეუძლიათ, პირიქით, სრულიად
შეაბრუნონ ეს და თავიანთი საკუთარი სქესის პიროვნებაზე თქვან: „ის ქალი
მამაკაცივით მედიდური და პატივმოყვარეაო“, და ჭეშმარიტადაც ექნებათ ამის
საბუთი: წვეროსნები სრულიად ისევე ეხარბებიან ქება-დიდებას, სრულიად ისევე
ჩაჰკირკიტებენ თავიანთ მორთვა-მოკაზმვას, ისევე ამაყობენ თავიანთი პირადი
წარმატებით და უპირატესობით, ისევე აქვთ შეგნებული თავიანთი
მომხიბვლელობის ძალა, როგორც დიაცებს და დედამიწის ზურგზე არც ერთ
კეკლუცს არ დაუვარდებიან.

მაშ ქვემოთკენ გაემართნენ: ძალიან აწითლებული და ალექილი ჯოჯოფი და
ერთობ მორცხვი, მწვანე თვალებდახრილი რებეკა. რებეკას თეთრი კაბა ეცვა და
თოვლივით ქათქათა ბეჭები უჩანდა - ახალგაზრდობის, უმწეო უმანკოებისა და
კდემამოსილი უანგარო გულუბრყვილობის სურათი. „მე ძალიან თავდაჭერილად
უნდა ვიყო, - ფიქრობდა რებეკა, - და ინდოეთისადმი დიდი ცნობისმოყვარეობა
უნდა გამოვიჩინო!“

ჩვენ ხომ მოვისმინეთ, ქალბატონმა სედლიმ ჩინებული კარი რომ შეამზადა ვაჟიშვილისათვის - სწორედ იმას რომ უყვარდა ისეთი. სადილზე ეს კერძი რებეკასაც შესთავაზეს.

- ეს რა არის? - თქვა და კითხვის ნიშნად ბატონ ჯოზეფს გადახედა.

- საუცხოოა! - ბრძანა ჯოზეფმა, რომელსაც პირი გამოტენილი ჰქონდა ამ საჭმლით, სახე კი სულ გაჭარხლებოდა ხარბად თქვლევის საამური საქმიანობით.

- დედაჩემო, ეს სწორედ ჩემი ინდური კარივით კარგი რამ არის!

- ოჰ, თუ ეს ინდური საჭმელია, მეც უნდა გავსინჯო, - თქვა მის რებეკამ. - დარწმუნებული ვარ, ყველაფერი იქაური კარგია.

- მართვით მის შარპს კარი, ძვირფასო, - თქვა სიცილით ბატონმა სედლიმ.

რებეკას ეს საჭმელი წინათ აროდეს ეგემა.

- ეგეც ისევე კარგი გგონიათ, როგორც ყველაფერი სხვა ინდური? - უთხრა ბატონმა სედლიმ.

- ო, დიდებულია! - მიუგო რებეკამ, რომელსაც პირს უთუთქავდა კარენური პილპილი.

- ჩილი დააყოლეთ, მის შარპ, - ურჩია მართლა დაინტერესებულმა ჯოზეფმა.

- ჩილი? აბა ვსინჯავ, - თქვა რებეკამ, თან სულს ძლივს ითქვამდა. ჩილი რაიმე გრილი ეგონა, როგორც სახელი უმტკიცებდა, და კიდევ აიღო, - რა ქორფა და მწვანე ჩანს! - დაუმატა მან და ერთი ცალი ჩაიღო პირში. ეს კიდევ უფრო ცხარე აღმოჩნდა, ვიდრე კარი. სისხლ-ხორცმა უკვე ველარ აიტანა. რებეკამ ჩანგალი ხელიდან გააგდო და შეჰკვივლა: - წყალი ღვთის გულისთვის, წყალი!

ბატონ სედლის ხარხარი აუტყდა (იგი საბითუმო ვაჭრობის ბირჟის ტლანქი კაცი გახლდათ; იქ კი ყველა ჯურის ცხარე ოხუნჯობა უყვართ).

- გარწმუნებთ, ნამდვილი ინდურია, - უთხრა მან. - სემბო, მოართვი მის შარპს წყალი!

მამის სიცილს ბანი მისცა ჯოზეფმა, რომელსაც ეს საუცხოო ოხუნჯობად ეჩვენა. მანდილოსნებმა მხოლოდ ოდნავ გაიღიმეს. ისინი თანაუგრძნობდნენ საბრალო რებეკას, რომელიც, ეტყობოდა, მეტისმეტად იტანჯებოდა. რებეკა სიამოვნებით წაახრჩობდა ბებერ სედლის, მაგრამ ისევე გადაყლაპა ეს შეურაცხყოფა, როგორც იმაზე წინათ საძაგელი კარი გადაყლაპა და როგორც კი მოახერხა ხმის ამოღება, მხიარული, გულკეთილი კილოთი თქვა: - უნდა მომგონებოდა, „არაბულ ღამეებში“ სპარსელი პრინცესა ნაღებით შემზადებულ ნამცხვარში პილპილს რომ ურთავს. ბატონო ჩემო, ნაღებიან ნამცხვარში ინდოეთში ურთავთ კაიენურ პილპილს?

მოხუც სედლის სიცილი აუტყდა და გაიფიქრა, რებეკა გულკეთილი გოგო ყოფილაო. ჯოზეფმა კი გულუბრყვილოდ წამოაყრანტალა: - ნაღებიან ნამცხვრებში, მის? ჩვენი ნაღები ბენგალში ძალიან ცუდია. ჩვეულებრივ, თხის რძესა ვსვამთ; და დალახვროს ღმერთმა, იცით რა, ისე შევეჩვიე, მომწონს კიდევ!

- ახლა აღარა მგონია კიდევ მოგწონდეთ ყველაფერი ინდური, მის შარპ, - უთხრა

მოხუცმა დარბაისელმა. მაგრამ როცა ნასადილევს მანდილოსნები გავიდნენ, ხრიკიანმა მოხუცმა ვაჟიშვილს ჩაულაპარაკა: ფრთხილად, ჯო! ეს გოგო ბადეში გახვევას გიპირებსო.

- ოჰ, სისულელეა! - შესძახა ჯოზეფმა, რომელსაც გულში ერთობ ეამა. - მახსოვს, ბატონო, ერთი გოგო იყო იქ, დუმიდუმი, არტილერისტ კატლერის ქალიშვილი. მერე ის ლენსმა შეერთო, დასტაქარმა. ჰოდა, იმან თავგანწირულად სცადა რვაასოთხში ჩემი მოხიბლვა... ჩემი და მალიგეტონის მოხიბლვა, მე რომ სადილის წინაც ვახსენე... ჰო, ჰო, ჰო, რა ბიჭია ეს მალიგეტონი!.. მსაჯულად არის ბაჯბაჯში და უთუოდ ხუთ წელიწადში საბჭოშიც მოხვდება. ჰოდა, ბატონო ჩემო, არტილერისტებმა ლხინი გადაიხადეს და მეთოთხმეტე სამეფო ლეგიონელმა კვინტინმა ჩამილაპარაკა: სედლი, გენაძლევები და ათში ცამეტს გაძლევთ, რომ სოფი კატლერი, წვიმებამდე ან შენ წამოგაგებს ანკესზე. ან კიდევ მალიგეტონისო. ყაბულსა ვარ-მეთქი, ვუთხარი... დალახვროს ღმერთმა, ეს რა ჩინებული კლარეტია, ედემსონის არის თუ კარბონელის?..

პასუხად მხოლოდ მსუბუქი ხვრინვა შემოესმა; პატიოსან მაკლერს ჩასძინებოდა და ამგვარად ჯოზეფის ამბავი იმ დღეს არ დაბოლოებულა. მაგრამ მამაკაცების საზოგადოებაში ჯოზეფი ყოველთვის უზომოდ გულგახსნილი და თამაში მოლაპარაკე ბრძანდებოდა და ეს სასიამოვნო თავგადასავალი უამრავჯერ უამბნია თავის მკურნალ დოქტორ გოლოპისათვის, როცა იგი ღვიძლისა და აბების ამბის გასაგებად შემოივლიდა.

რადგან დაძაბუნებული და სნეული გახლდათ, ჯოზეფ სედლიმ სადილად ერთ ბოთლ მადეირას მხოლოდ ერთი ბოთლი კლარეტია მიაყოლა: თავი გაართვა ხენდროთი და ნალებით სავსე ორიოდ თეფშის მოსუფთავების საქმეს, იქვე ახლოს თეფშზე მიტოვებული ოცდაოთხამდე მომცრო ტკბილი ნამცხვარიც მოინელა და მართლაც (მწერლებს ხომ ის უპირატესობა აქვთ, რომ ყველაფერი იციან!) საკმაოდ ბევრი იფიქრა იმ ქალიშვილზე, ზემო სართულში რომ იყო. „კოხტა, ცელქი, მხიარული გოგნუცაა, - გაიფიქრა მან, - მერე როგორი თვალით შემომხედა, ცხვირსახოცი რომ ავიღე და მივაწოდე სადილზე! ორჯერ კი გაუვარდა ხელიდან. ოჰო, ეს ვინა მღერის სასტუმროში? დალახვროს ღმერთმა! წავიდე ვნახო?“

მაგრამ მორცხვობა შეუკავებელი ძალით ეძგერა. მამამისს ეძინა. ქუდი დარბაზში იყო. სულ ახლოს, საუთემპტონროუმში, საქირაო ეტლები იდგა. წავალ და „ორმოც ქურდსა“ და ქალბატონ დეკამპის ცეკვასა ვნახავო, დაასკვნა და ღირსეული მშობელი რომ არ გაეღვიძებინა, წვეტიანი ჩექმის წვერებით უჩუმრად გასხლტა და მიიძალა.

- აგე, ჯოზეფი მიიპარება, - თქვა ემილიამ, რომელიც სასტუმროს ღია ფანჯრიდან იყურებოდა, როცა რებეკა ფორტეპიანოს უკრავდა და მღეროდა.

- მის შარპმა დააფრთხო, - დასძინა ქალბატონმა სედლიმ. - საბრალო ჯო, რად უნდა იყოს ასე მორცხვი?

თავი IV. მწვანე აბრეშუმის ქისა

საბრალო ჯოჯის შეძრწუნებამ ორ თუ სამ დღეს გასტანა და ამ ხანში არც შინ მოსულა, არც მის რებეკას უხსენებია მისი სახელი. რებეკა მთლიანად განიმსჭვალა ქალბატონ სედლისადმი მადლიერებისა და პატივისცემის გრძნობით. უსაზღვროდ ახარებდა სასყიდლებისათვის სიარული და თეატრის საოცრებათა კორიანტელი, სადაც გულკეთილ მანდილოსანს დაჰყავდა. ერთ დღეს ემილიას თავი სტკიოდა და ვერ შეძლო ღზინში წასვლა. იქ ორივე ყმაწვილი ქალი იყო მიწვეული, მაგრამ ვერაფერმა აიძულა რებეკა, უმეგობროდ წასულიყო.

- როგორ! შენ, ვინც სიცოცხლეში პირველად აჩვენე საცოდავ ობოლს რა არის ბედნიერება და სიყვარული... შენ დაგტოვო? არასოდეს! - და ცრემლმორეული მწვანე თვალები ზეცას ალაპყრო.

მაშინ ქალბატონმა სედლიმ აღიარა, ჩემი ქალის მეგობარს უეჭველად მომაჯადოებელი კეთილი გული ჰქონიაო.

რაც შეეხება ბატონ სედლის ოხუნჯობას, რებეკა გულწრფელად და განუწყვეტლივ კისკისებდა მათ გაგონებაზე, რაც არა მცირედ აამებდა და ახარებდა ამ გულკეთილ დარბაისელს. არამარტო ოჯახის უფროსებს შეაყვარა თავი მის შარპმა. მან ქალბატონ ბლენკინსოპის გულიც მოიგო ჟოლოს მურაბის შემზადებისადმი უღრმესი ყურადღების გამოჩენით (მაშინ ეს საქმიანობა სწორედ მეკუჭნავის ოთახში იყო გაჩაღებული); აგრეთვე დაიჟინა სემბოსათვის „ბატონის“ და „ბატონ სემბოს“ დაძახება, - ამ მსახურის ფრიად გასახარელად; და ზარის დარეკვით შეწუხებისათვის ისეთი სიტკბოებითა და თავმდაბლობით იხდიდა ბოდიშს დიასახლისის პირისფარეშთან, რომ საჯალაბოც თითქმის ისევე მოხიბლა, როგორც სასტუმრო.

ერთხელ, ემილიასაგან შინ გაგზავნილ ზოგ სურათს რომ ათვალიერებდა, რებეკა ანაზღად ერთ ისეთს წააწყდა, რომლის დანახვაზე თვალთაგან ცრემლი წასკდა და ოთახიდან გავიდა. ეს იმ დღეს მოხდა. ჯო სედლიმ მეორედ გამოჩენა რომ ინება.

ემილია სასწრაფოდ დაედევნა მეგობარს ამ გულაჩუყების მიზეზის გასაგებად და გულკეთილი გოგო უთანამგზავროდ დაბრუნდა, თვითონაც ერთობ გულაჩუყებული: - იცი, დედიკო, მამამისი ჩვენი ხატვის მასწავლებელი იყო ჩიზიკში და ჩვენი სურათების საუკეთესო ადგილებს ისა ხატავდა.

- თვალისჩინო! მე კი მგონია, ქალბატონი პინკერტონი ყოველთვის ამბობდა, ხატვის მასწავლებელი ხელს არ აკარებს ნახატებს - ის მათ მხოლოდ გააწყობსო.

- გაწყობა ამას ერქვა, დედიკო. რებეკას მოაგონდა, ამ ნახატს მამამისი რომ ასწორებდა და ეს მოგონება ისე მოულოდნელი იყო მისთვის... და ამიტომ, ხომ იცი, ის...

- საბრალო ბავშვი ცარიელი გულია, - ბრძანა ქალბატონმა სელიამ.

- ნეტავ ერთ კვირას კიდევ დარჩებოდეს, - თქვა ემილიამ.

- საოცრადა ჰგავს მის კატლერს, დუმდუმში რომ იყო, ოღონდ უფრო ლამაზია. ის

ახლა არტილერის რაზმის დასტაქრის, ლენსის ცოლია. იცით, ერთხელ მეთოთხმეტე ლეგიონელი კვინტინი რომ დამენაძლევდა...

- ოჰ, ჯოზეფ, ვიცით ეგ ამბავი! - შეაწყვეტინა სიცილით ემილიამ. - მაგის თქმისთვის ნუ გაირჯები, ოღონდ დედიკო დააჯერე, რომ მისწეროს სერ ვილაც კროულის...

- იმას ვაჟი ხომ არა ჰყავდა ინდოეთში, მეფის მსუბუქ დრაგუნთა ჯარში?

- აბა, მიაწერინებ თუ არა, აქ ყოფნის ნება დართოს საბრალო ძვირფას რებეკას? აგე, თვითონაც მოდის, ტირილით თვალები დასწითლებია.

- ახლა უკეთა ვარ, - თქვა რებეკამ, რაც კი შეიძლებოდა, უტკბესი ღიმილით და გულკეთილ ქალბატონ სედლის გამოწვდილ ხელს მოწიწებით ეამბორა. - ოჰ, ყველანი რა კეთილად მეპყრობით! ყველანი... თქვენს გარდა, ბატონო ჯოზეფ, - სიცილით დაუმატა მას.

- ჩემს გარდა! - შეჰყვირა ჯოზეფმა და მყის შეუდგა გასაქცევად გზის ძებნას. - უფალო შემიწყალე! წმიდაო ღმერთო! მის შარპ!

- დიახ! დანახვის პირველ დღესვე როგორ გამოიჩინეთ ისეთი ბოროტება, სადილად ის საზიზღარი პილპილიანი საჭმელი რომ შემაჭამეთ? თქვენ ისე გულკეთილად არ მეპყრობით, როგორც საყვარელი ემილია.

- ისე კარგად არ გიცნობს და იმიტომ, - სიტყვა ჩამოართვა ემილიამ.

- მე ყველა შემეჯავრება, გენაცვალე, ვინც თქვენ კეთილად არ მოგეპყრობათ, - დაურთო დედამისმა.

- კარი საუცხოო იყო... მართლა საუცხოო... - განაცხადა ჯომ სრულიად სერიოზულად, - იქნებ ცოტაოდენი ღიმონის წვენი აკლდა... დიახ, სწორედ რომ აკლდა...

- მერე ჩილი?

- დალახვროს ღმერთმა, იმან როგორ აგატირათ! - გაიოცა ჯომ და ამ სასაცილო ამბის გახსენებაზე რახრახი აუტყდა, რომელიც ჩვეულებისამებრ, სრულიად მოულოდნელად შესწყვიტა.

- გავფრთხილდები და ვნახოთ როგორ აგარჩევინებთ რაიმეს ჩემთვის მეორედ, - უთხრა რებეკამ, კვლავ ქვევით რომ მიდიოდნენ სასადილოდ. - არ მეგონა, თუ კაცებს უყვარდათ საბრალო, უწყინარი გოგონების ტანჯვა.

- ღმერთს გეფიცებით, მის რებეკა, მთელი ქვეყნიერების გულისთვისაც კი არას გავნებთ.

- ოღონდაც ვიცი რომ არ მავნებთ, - მიუგო რებეკამ და ძალიან ნაზად მოუჭირა პატარა ხელი, მერე შიშისაგან გაოგნებულმა კვლავ გამოსტაცა, ერთი წამით ჯერ სახეში შეხედა, მერე კიბეზე ნოხის დასამაგრებელ ჩხირებს დააშტერდა! და განზრახული არა მაქვს მოგახსენოთ, რომ ჯოს გულს ბაგაბუგი არ აუტეხია გულუბრყვილო ქალიშვილის მხრით ყურადღების დამადასტურებელ ამ მცირე, უნებურ, კდემამოსილ და ნაზ მოძრაობაზე.

ეს გამორწვევა იყო. ასეთი ქცევა კი ზოგიერთმა უდავოდ პატიოსანმა და სათნო მანდილოსანმა იქნებ ურცხვობაშიც ჩამოართვას. მაგრამ გაიხსენეთ, საბრალო, ძვირფას რებეკას თავის საქმე თვით რომ უნდა მოეგვარებინა. თუ კაცი ისე ღარიბია, რომ მსახურის დაქირავება არ ძალუძს, ძალიან თავმოძწონეც რომ ბრძანდებოდეს, მაინც თვით უნდა გამოგავოს ბინა. თუ ტურფა ქალიშვილს საყვარელი დედიკო არ გააჩნია, რომ ყმაწვილ კაცთან საქმე გაურიგოს, მაშინ თვითონ უნდა მოაგვაროს თავისი საქმე. ოჰ, რა ღვთის წყალობაა, ეს დიაცები უფრო ხშირად რომ არ იყენებენ თავიანთ ძალ-ღონეს! ამას რომ სჩადიოდნენ, მაშინ წინ ველარ დაუდგებოდით. საკმაოა დიაცებმა სულ მცირე მიდრეკილებაც გამოამჟღავნონ და მამაკაცები მყის მუხლის თავებზე დაუცვივიან, ბებრები იქნებიან ისინი თუ გონჯნი, სულერთია, და ამას მე ვაღიარებ, როგორც სრულ ჭემმარიტებას - კარგი, მოხერხებული პირობების მქონე დიაცი, თუ სულ კუზიანი არ არის, ვისაც უნდა, იმას მისთხოვდება. ოღონდ მაღლიერნი ვიყოთ, რომ ტურფებმა, როგორც ველურმა მხეცებმა, არ იციან საკუთარი ძალ-ღონე; რომ იცოდნენ, მაშინ ხომ სულ ქუსლქვეშ მოგვიქცევდნენ!

„დალაზვროს ღმერთმა! - ფიქრობდა ჯოზეფი, სასადილოში რომ შედიოდა, - სწორედ ისე ვგრძნობ თავს, როგორც დუმდუმში მის კატლერთან“. სადილზე მრავალი წვრილმანისთვის ნახევრად ალერსით, ნახევრად კი ხუმრობით, მას ტკბილად მიმართავდა ხოლმე მის შარპი; რადგან ამ დროისათვის იგი უკვე საკმაოდ დაუახლოვდა ოჯახს, ხოლო ქალიშვილებს ხომ დებივით უყვარდათ ერთმანეთი! ახალგაზრდა გაუთხოვარ ქალებს ყოველთვის ასე სჩვევიათ, თუ ათიოდე დღე მაინც ერთად გაატარეს სახლში.

თითქოს რებეკას გეგმების ყოველნაირი წარმატებისათვის განგებ იღვწისო, რა უნდა ექნა ემილიას, თუ არა, ის, რომ ძმას მოაგონა უკანასკნელ სააღდგომო არდადეგებზე ჩამორთმეული დაპირება - მაშინდელი, მე რომ სკოლაში ვსწავლობდიო, თქვა ემილიამ სიცილით, - დაპირება, რომ ჯოზეფი ვოქსჰოლს წაიყვანდა მას.

- ახლა, - დასძინა ემილიამ, - რებეკაც ხომ ჩვენთან არის და სწორედ კარგი დროა.

- ოჰ, საუცხოოა! - შესძახა რებეკამ და ის-ის იყო ტაში უნდა შემოეკრა, რომ გონს მოეგო და თავი შეიკავა, როგორც კდემამოსილ მანდილოსანს შეჰფეროდა.

- ამ ღამეს ვერა, - თქვა ჯომ.

- მაშ, ხვალ.

- ხვალ მამაშენი და მე სხვაგან ვართ დაპატიჟებული, - ბრძანა ქალბატონმა სედლიმ.

- ხომ არა გგონია, ქალბატონო, რომ მე იმ ბაღში წავალ? - მიმართა მას მეუღლემ.
- ან შენი წლოვანებისა და მოყვანილობის დედაკაცი განა იქ უნდა წავიდეს, რომ გაცივდეს იმ საძაგელ ნესტიან არემარეში?

- ბავშვებს ხომ ვინმე უნდა ახლდეს თან! - შესძახა ქალბატონმა სედლიმ.

- აი, ჯო, წაჰყვეს, - მიუგო სიცილით მამამ. - საკმაოდ მოზრდილი ბრძანდება. - ამ სიტყვებზე ბუფეტთან მდგარ თვით სემბოლსაც წასკდა სიცილი და საბრალო გაბლენძილ ჯოს კი თითქმის მამის მკვლელობის ჟინმა მოუარა.

- გაუხსენით საკინძე! - განაგრძობდა უღმობელი მოხუცი, - შეასხურეთ სახეში წყალი, მის შარპ, ან ზემო სართულში აარბენინეთ - ნაზ ყმაწვილს გულს ეყრება. უმწეო მსხვერპლი! აარბენინეთ ზემოთ, ხომ სულ ბუმბულივით მსუბუქია!

- მაშ წყეული ვიყო, თუ ამის მოთმენა შეიძლებოდა, ბატონო ჩემო!.. - შეჰღრიალა ჯოჯოხეთმა.

- სემბო, მოართვით ბატონ ჯოჯს სპილო! - გასძახა მამამ. - გაგზავნე ვინმე ექსეტერის ბირჟაში, სემბო! - მაგრამ აღელვებისაგან თითქმის სატირლად გამზადებული ჯოჯი რომ დაინახა, მოხუცმა ქილიკმა სიცილი შესწყვიტა, ხელი გაუწოდა ვაჟს და უთხრა: - საბითუმო ვაჭრობის ბირჟაში ასეთი რამ სულ მარილიან ხუმრობად ითვლება, ჯოჯ... და შენ, სემბო, თავი დაანებე სპილოს და მე და ბატონ ჯოჯს თითო ჭიქა შამპანური მოგვართვი. თვით ბონისაც არ ექნება თავის მარანში უკეთესი, შვილო ჩემო!

შამპანურის მოზრდილმა სასმისმა ჯოჯეფს სულის მშვიდობა დაუბრუნა და სანამ ბოთლს გამოსცლიდნენ, რომლის ორი მესამედი თვით ირგუნა, როგორც სნეულმა, იგი დათანხმდა, ყმაწვილ ქალებს ვოქსპოლს წაჰყოლოდა.

- ქალიშვილებს სათითაო რაინდი უნდა ჰყავდეთ, - განაცხადა მოხუცმა, - თორემ ჯოჯს ისე დაახვევს თავბრუს ეს მის შარპი, რომ, თქმა არ უნდა, ემი სადმე ბრბოში დაეკარგება. გაგზავნეთ ვინმე ოთხმოცდამეთექვსმეტე ლეგიონში და ჰკითხეთ ჯორჯ ოსბორნს, თუ ინებებს მობრძანებას.

ამაზე, არ ვიცი რატომ, ქალბატონმა სედლიმ მეუღლეს გადახედა და გაიცინა. ბატონ სედლისაც ერთობ ეშმაკურად აუციმციმდა თვალები და ემილიას გადახედა, იმან კი თავი ჩალუნა და ისე აილანდა, როგორც მხოლოდ ჩვიდმეტი წლის ქალიშვილები აილანდებიან ხოლმე და რაც მის რებეკა შარპს არასოდეს დამართვინია თავის სიცოცხლეში; მას აქეთ მაინც, რვა წლის რომ გახდა და ნათლიამისის სახლში კარადიდან მურაბის მოპარვაზე რომ წაასწრეს.

- სჯობია ემილიამ დაწეროს ბარათი, - თქვა მამამ. - დაე, ჯორჯ ოსბორნმა ნახოს, რა ლამაზი წერა გვასწავლა ქალბატონმა პინკერტონმა. გახსოვს, ემი, სანათლილებოდ მოწვევის ბარათი რომ მისწერე და ასო რომ გამოგრჩა?

- ეგ დიდი ხნის წინათ იყო, - მიუგო ემილიამ.

- თითქოს გუშინ იყო, არა, ჯონ? - მიუბრუნდა ქალბატონი სედლი მეუღლეს.

იმ ღამეს მუსაიფი გაიმართა მეორე სართულის ქუჩისპირა ოთახში, კარვისებურ სამეოფელში, გარს რომ მდიდრული და უცნაური ინდური ნახატებით შემკული ფარდები ეკიდა, რომელსაც ნაზი ვარდისფერი ჩითი ჰქონდა გამოკრული. ამ უცნაური კარვის შიგნით, ბუმბულიანი საწოლის ორ ბალიშზე ორი ჩამრგვალებული, ლაჟღაჟა ლოყებიანი სახე ესვენა: ერთი - მაქმანიანი საღამური ქუდით მორთული, მეორე კი - ფოჩიანი უბრალო ჩითის ჩაჩით. ერთი სიტყვით, თვალდათვალ მუსაიფში, ქალბატონმა სედლიმ ქმარს უსაყვედურა, საბრალო ჯოჯს ისე ბოროტად რატომ მოეპყარიო.

- ნამეტანი გულქვაობა მოგივიდა, საწყალი ბიჭი ასე რომ სტანჯე, - უთხრა ცოლმა.

- გენაცვალე, - თავი დაიცვა ჩაჩიანმა, - ჯოჯი გაცილებით უფრო თავმოძღონე და

პატივმოყვარეა, ვიდრე შენ იყავი მთელიშენი სიცოცხლე და ძალიან კარგადაც მოვახსენე. თუმცა ერთი ოცდაათიოდე წლის წინათ, ათას შვიდას ოთხმოცდა... რომელ წელს იყო?.. იქნებ შენც ბრძანდებოდი ამპარტავანი და პატივმოყვარე... ამას არ უარყოფ, მაგრამ ჯოჯს და მის დარდიმანდულ მორცხვობას კი ვერ ვითმენ. თვით საკუთარ თავსაც აჭარბებს, გენაცვალე, ჯოჯეფი. ეს ბიჭი მხოლოდ თავის თავისათვის ოცნებობს და ფიქრობს, რა კარგი ვარო. ვეჭვობ, ქალბატონო, ჩვენ ჯერ კიდევ უხათაბალოდ ვერ გადავურჩებით მაგას. აი, ემის პატარა მეგობარი თავგადადებით ელაციცება. ეს სრულიად აშკარაა, და თუ ამან ვერ ჩაიგდო ხელთ, სხვა ვინმეს გადააწყდება. ეს ვაჟბატონი ისევე განწირულია დედაკაცის ნადავლად, როგორც მე ყოველდღე ბირჟაში სასიარულოდ. კიდევ მადლობა უფალს, გენაცვალე, ზანგი რძალი თუ არ მოგაყენა კარს. მაგრამ აი, დაიხსომე ჩემი სიტყვა. პირველი შეხვედრილი დიაცი, რომელიც ანკესს გადმოუგდებს, ზედ წამოაგებს.

- ის გოგო ხვალვე წაბრძანდება აქედან, ის გომბიო, ისა, - გაგულისებით ბრძანა ქალბატონმა სედლიმ.

- რატომ ეს არა და სხვა ვინმე, ქალბატონო? ეს გოგო პირთეთრი მაინც არის. მე არ მენაღვლება, ჯოჯი ვის შეირთავს. ვინც უნდა, თვითონ ამოირჩიოს.

მომუსაიფეთა ხმა მალე მიწყდა, ანუ შეიცვალა ცხვირის მსუბუქი, მაგრამ ვერაფერი სასიამოვნო ჰანგით, გარდა ეკლესიის ზარის ხმისა, საათის დასრულება რომ დარეკა, და რომელსაც დარაჯი გამოეხმაურა, ყველაფერი მიწყნარდა რასელ-სკვერელ და საბითუმო ვაჭრობის ბირჟელ ესკვაირ ჯონ სედლის სახლში.

დილა რომ გათენდა, გულკეთილ ქალბატონ სედლის აღარც მოჰგონებია მის შარპისადმი მუქარის აღსრულება. რადგან, თუმცა არაფერია დედობრივ იჭვნეულობაზე უფრო მწვავე, უფრო ბუნებრივი, ან უფრო სამართლიანი, მაინც ვერ დააჯერა გული, რომ ეს პატარა, თავმდაბალი, მადლიერი, წყნარი მასწავლებელი ისეთი დიდებული გვამისთვის თვალის გასწორებას გაბედავდა, როგორც ბოგლი-უოლაჰის გადასახადების ამკრები ბრძანდებოდა. ყმაწვილი ქალის შვებულების განგრძობის თხოვნაც უკვე გაგზავნილი იყო და ასე მოულოდნელად დათხოვნის საბაბიც ადვილად ვერ მოინახებოდა.

თითქოს ყველაფერი ტურფა რებეკას ხელის შესაწყობად შეითქვა. თვით ბუნებამაც გამოიღო ხელი დასახმარებლად, თუმცა პირველად რებეკას არც უნდოდა ეღიარებინა, რომ ბუნების ძალნი ეხმარებოდნენ. ვოქსჰოლს წასასვლელად დათქმულ საღამოს ჯორჯ ოსბორნი სადილად რომ მოვიდა, ხოლო ოჯახის უფროსები ჰაიბარაბარნს წაბრძანდნენ ოლდერმენ ბოლზის წვეულებაში, ისეთი ჭექა-ქუხილი ატყდა და ისეთი კოკისპირული წვიმა დაასხა, როგორც მხოლოდ ვოქსჰოლს წასასვლელ ღამეებში იცის ხოლმე და ახალგაზრდები ნება-უნებლიეთ აიძულა შინ დარჩენილიყვნენ. ეს ამბავი, როგორც ეტყობოდა, ბატონ ოსბორნს სულაც არ სწყენია. იმან და ჯოჯეფ სედლიმ სასადილოში tete-a-tete[7] საკმაოდ ბევრი პორტვეინი მიირთვეს და ამ სმაში სედლიმ მრავალი საუკეთესო ინდური ამბავი თქვა, რადგან მამაკაცების საზოგადოებაში მეტისმეტად ყბედი გახლდათ. შემდეგ მის ემილიამ მიიწვია ისინი სასტუმროში და ამ ოთხმა ახალგაზრდამ ისე მყუდროდ გაატარა საღამო ერთად, რომ განაცხადეს, უფრო კარგიც არის, რომ გაავდარდა და ვოქსჰოლს წასვლა

გადაგვადებინაო.

ოსბორნი სედლის ნათლული გახლდათ და ოცდასამი წელიწადია ყოველ დროსა და ჟამს ამ ოჯახში ტრიალებდა. ექვსი კვირისა იყო, ჯონ სედლიმ ვერცხლის თასი რომ უბოძა, ექვსი თვისას - ოქროს სასტვენნიანი და ეჟვნებიანი მარჯანი; და ბაღლობიდან მოყოლებული, ყოველ შობას ბეჯითად ასაჩუქრებდა მოხუცი დარბაისელი. ისიც ჩინებულად ახსოვდა, სკოლაში რომ ბრუნდებოდა, ჯოზეფ სედლიმ როგორ მიჰბერტყა. ჯოზეფი მაშინ დიდი, ბლენძია ჯორჯი ამ ოთახში ისე დაშინაურებული გახლდათ, როგორც კი შეიძლებოდა ყოფილიყო გამუდმებით ასე გულკეთილად მოპყრობისა და ურთიერთობის შემდგომ.

- გახსოვთ, როგორ გააფთრდით, სედლი, ჰესენურ ჩექმებს ფორები რომ დავაჭერი და მის... ჰმ!.. ემილიამ როგორ გადამარჩინა მიტყეპას, ფეხებში ტირილით რომ ჩაუვარდა თავის ძმა ჯოჯს და შეევედრა, პატარა ჯორჯს ნუ სცემო?

ეს შესანიშნავი ამბავი ჯოჯს ჩინებულად ახსოვდა, მაგრამ დაიფიცა, სულ არ მაგონდებაო.

- აბა, გახსოვთ, ჩემს სანახავად გიგით რომ მოხვედით დოქტორ სუიმტეილთან, როცა ინდოეთს მიემგზავრებოდით, და ნახევარი გინეა და თავში სილაქი რომ მითავაზეთ? ყოველთვის მეგონა, რომ თქვენ, სულ უკანასკნელი, შვიდი ფუტის სიმაღლე მაინც იყავით და ძალიან გამიკვირდა, ინდოეთიდან დაბრუნების მერე ჩემზე მაღალი რომ არ აღმოჩნდით.

- რა გულკეთილობა გამოუჩენია ბატონ სედლის, თქვენ სანახავად რომ მოსულა სკოლაში და ფულიც უჩუქებია! - უზომოდ აღტაცებით შესძახა რებეკამ.

- დიახ, და მერე ისიც მას შემდეგ, ჩექმებს ფორები რომ დავუჭერი. ბავშვებს არასოდეს ავიწყდებათ, სკოლაში ყოფნის დროინდელი საჩუქრები და არც მათი მჩუქებელნი.

- ოჰ, როგორ მომწონს ჰესენური ჩექმები, - თქვა რებეკამ. ჯოჯ სედლი უზომოდ ამაყობდა თავისი ფეხებით, ყოველთვის ამ მოხდენილ წაღებს იცვამდა და მეტისმეტად ეამა ეს შენიშვნა, თუმცა მის გაგონებაზე ფეხები სკამქვეშ შემაღა.

- მის შარპ! - შესძახა ჯორჯ ოსბორნმა, - თქვენ ხომ ძალიან ნიჭიერი მხატვარი ბრძანდებით და მაშ ჩექმების ამბის დიდებული ისტორიული სურათი უნდა დახატოთ. სედლი ტყავის შარვლით გამოწყობილი უნდა დაიხატოს, ცალ ხელში დაზიანებული ჩექმა რომ უჭირავს, მეორეთი კი ჩემი ნაოჭიანი საყელო ჩაუბლუჯავს. ემილია მის წინ მუხლმოყრილი იქნება და პატარა ხელები მისკენ ექნება გაწვდილი. თანაც სურათს დიდებული იგავური წარწერა უნდა მოეპოვებოდეს, როგორც სახელმძღვანელოების და ანბანის წიგნის ყდაზე დახატულ სურათებს აქვს ხოლმე.

- აქ ვედარ მოვასწრებ, - მიუგო რებეკამ - როცა მე წავალ, მაშინ... მაშ დავხატავ... - და ხმა ჩაუწყდა; თან ისე სევდიანად და შესაბრალისად გამოიხედა, რომ ყველამ იგრძნო, რა მძიმე იყო მისი ხვედრი და რა საწყენი იქნებოდა მათთვის მისი წასვლა.

- ოჰ, საყვარელო რებეკა, ნეტავ კიდევ შეგეძლოს დიდხანს დარჩე, - შესძახა ემილიამ.

- რატომ? - უთხრა მან, კიდევ უფრო სევდიანად. - განა მხოლოდ იმიტომ, რომ უფრო უბედ... უფრო დამენანოს თქვენი მოშორება? - და სახე მიიბრუნა.

ემილიამ გზა მისცა ცრემლთა ღვრის იმ სისუსტეს, რომელიც, როგორც მოვიხსენიეთ, ამ პატარა სულელი გოგონას ერთ-ერთი ნაკლი გახლდათ. გულახვილებული ჯორჯ ოსბორნი ცნობისმოყვარეობით შეჰყურებდა ყმაწვილ ქალებს; ჯოზეფ სედლიმ კი ოხვრის მეტისმეტად მიმსგავსებული რაღაც ხმა აღმოუტევა, თავის საყვარელ ჰესენურ ჩექმებს რომ თვალი გადაავლო.

- მოდით, მუსიკით გავერთოთ, მის სედლი... ემილია, - მიმართა ჯორჯმა და თან უჩვეულო, თითქმის უძლეველმა ჟინმა მოუარა, მკლავები შემოეხვია ზემოხსენებული ყმაწვილი ქალისათვის და იქ მყოფთა თვალწინ ჩაეკოცნა.

ქალმაც შეხედა ერთი წამით, და რომ ვთქვათ, ამ ერთი თვალის დახამხამებაში შეუყვარდათ ერთმანეთი, ალბათ სიცრუე იქნება; რადგან, ნამდვილად, ამ ორ ახალგაზრდას პატარაობიდანვე სწორედ ამ განზრახვით ზრდიდნენ მშობლები. ისიც უნდა მოგახსენოთ, რომ მათ ნიშნობას ამ ათ წელიწადში, მათ პატივცემულ ოჯახებში წარამარა აცხადებდნენ და ადასტურებდნენ. ისინი ფორტეპიანოსაკენ გაემართნენ, რომელიც, ვითარცა ფორტეპიანოთა წესია, უკანა სასტუმრო ოთახში იდგა. ცოტა ბნელოდა და მის ემილიამ, ქვეყნიერების ზურგზე უუძანკოესი გრძნობით ხელი ხელში გაუყარა ბატონ ოსბორნს, ვინაიდან, რაღა თქმა უნდა, სკამებსა და ტახტებს შორის მას გაცილებით უკეთ შეეძლო გზის გაკვლევა ვიდრე ემილიას. მაგრამ ამ გეგმის წყალობით, ბატონი სედლი და რებეკა tete-a-tete შერჩნენ სასტუმროს მაგიდას, სადაც ეს მანდილოსანი მწვანე აბრეშუმის ქისის ქსოვით იყო გართული.

- საჭირო არ არის ოჯახურ საიდუმლოებათა აღიარება - იმ ორმა თავისი უკვე გამოამჟღავნა. - თქვა მის შარპმა.

- როგორც კი ჯორჯს ასეულს მისცემენ, მე მგონი, მაშინვე გაიჩარხება საქმე. ჯორჯ ოსბორნი ჩინებული ყმაწვილია, - უთხრა ჯოზეფმა.

- თქვენი და კი უსაყვარლესი არსებაა დედამიწის ზურგზე, - ჩამოართვა სიტყვა რებეკამ. - ბედნიერია, ვინც მას შეირთავს. - და მის შარპმა ღრმად ამოიოხრა.

როცა გასათხოვარი და უცოლო ორი ადამიანი ერთად შეიყრება და ასეთ საჩოთირო საგანზე ჩამოვარდება ლაპარაკი, მყის დიდი გულახდილობა და ნდობა დამყარდება მათ შორის. საჭირო არ არის, განსაკუთრებით მოგახსენოთ ბატონ სედლის და ახალგაზრდა მანდილოსნის მუსაიფის ამბავი, რადგან ბაასი, როგორც ზემოთ მოყვანილი მაგალითით შეიძლება დავასკვნათ, არ გახლდათ განსაკუთრებით გონებაამახვილური ან მჭევრმეტყველური, - ასეთი ბაასი ხომ იშვიათიცაა კერძო საუბრებში, ან სხვაგან სადმე, გარდა ერთობ მაღალფარდოვანი და მოჭორილი რომანებისა. რადგან მეორე ოთახში დაკვრისა და სიმღერის ხმა ისმოდა, რასაკვირველია, ამის შესაბამისად ხმადაბლა ბაასობდნენ. თუმცა, მართალი მოგახსენოთ, მეზობელ სამყოფელში ისე გართულნი ბრძანდებოდნენ თავიანთი საკუთარი საქმიანობით, რომ ძალიან ხმამაღლა ლაპარაკითაც არ შეეშლებოდათ ხელი.

თავის სიცოცხლეში თითქმის პირველად იხილა თავი ბატონმა სედლიმ, რომ ოდნავი მორცხვობისა და ბორძიკის გარეშე ელაპარაკებოდა მეორე სქესის

ადამიანს. მის რებეკა ბევრს ეკითხებოდა ინდოეთზე, რამაც ხელსაყრელი საბაბი მისცა ჯოზეფს, იმ ქვეყანასა და თავის თავზე ბევრი საინტერესო რამ ეთქვა. აღუწერა გუბერნატორის სასახლის წვეულებანი, პაპანაქებაში როგორ გრილდებოდნენ კანაფით სამოდრო ვეებერთელა მარაოებით. სარკმელებზე ჩამოფარებული ჭილოფებით და სხვა ხელსაწყოებით და დიდი ენაწყლიანობა გამოიჩინა რამდენიმე მოტლანდიელის მიმართ, რომელთაც გენერალ-გუბერნატორი ლორდ მინტო სწყალობდა. მერე აღუწერა ვეფხვებზე ნადირობა და გამძვინვარებულმა ნადირმა მისი სპილოს ზურგიდან როგორ მოკვლიჯა წამყვანი. როგორ ისიამოვნა მის რებეკამ გუბერნატორის წვეულებებით! როგორ აცინა მოტლანდიელი ადიუტანტების ამბავმა და ბატონ სედლის გულდრძო, ბოროტი ქილიკი უწოდა; და მერე სპილოს ამბით როგორ გაუსკდა გული!

- დედათქვენს გაფიცვით, ძვირფასო ბატონო სედლი! - შევედრა იგი, - გაფიცვით ყველა მეგობარს, აღმითქვით, რომ აღარასოდეს წახვალთ ასეთ შემადრწუნებელ ნადირობაზე!

- ფიე, მის შარპ, - ბრძანა მან და თან თავისი პერანგის საყელოს დაეჭიდა, - ხიფათი მხოლოდ კიდევ უფრო სასიამოვნოს ხდის გართობას!

ჯოზეფი ერთხელ მეტად არცა ყოფილა ვეფხვზე სანადიროდ, ზემოთქმული უბედურება სწორედ მაშინ მოხდა და ვეფხვი არა და... შიშმა კი კინალამ სული გააფრთხობინა. ლაპარაკში სულ გაგულადდა და მართლა გაბედა და ჰკითხა მის რებეკას, მწვანე აბრეშუმის ქისას ვისთვისა ჰქსოვთო? - ჯოზეფს თვითონვე ძალიან გაუკვირდა და ეამა თავისი მოხდენილი და შინაურული ქცევა.

- ვილაცისთვის, ქისა რომ სჭირია, - მიუგო მის რებეკამ და ერთობ ნაზად და მომხიბლავად გადახედა. სედლი ის-ის იყო განემზადა, რაც შეიძლება უმჭევრესი სიტყვით მიემართა და დაიწყო: - ო, მის შარპ, როგორ... - რომ ამ დროს მეორე ოთახში რაღაც სიმღერა დასრულდა და ამიტომ ისე მკაფიოდ შემოესმა საკუთარი ხმა, რომ შედგა, გაწითლდა და, ფრიად შეშფოთებულმა, ხმაურით მოიხოცა ცხვირი.

- განა ოდესმე გაგიგია, შენი ძმის ასე ენაწყლიანობა? - ჩასჩურჩულა ოსბორნმა ემილიას. - სწორედ სასწაულები ჰქნა შენმა მეგობარმა!

- რაც მეტს იზამს, მით უკეთესი, - ჩამოართვა სიტყვა ემილიამ.

ემილია, როგორც თითქმის ყველა დიაცი, გულში მაჭანკალი გახლდათ და გაეხარდებოდა, თუ ჯოზეფი ინდოეთს ცოლიანი დაბრუნდებოდა. აგრეთვე ამ რამდენიმე დღეს მუდმივ ერთად ყოფნით რებეკასადმი ისეთი ნაზი და გულთბილი მეგობრობის გრძნობა გაულვივდა გულში, ისე უთვალავი ღირსება და ისეთი საამური ხასიათი აღმოუჩინა, რაც ჩიზიკში არ შეუმჩნევია. ყმაწვილ ქალთა სიყვარული ხომ ჯეკის ლობიოს ღეროსავით სწრაფად იზრდება და ერთ ღამეში მისწვდება ზეცას. ქალები არ უნდა გავკიცხოთ, დაქორწინების შემდგომ ეს Sehnsucht nach der Liebe[8] რომ უნელდებათ. გრძნობის ამყოლნი, რომელთაც ძალიან ბრტყელ-ბრტყელი სიტყვები უყვართ, ამას ოცნებისათვის ლტოლვას უწოდებენ, უბრალოდ კი ეს იმას მოასწავებს, რომ ქალები ჩვეულებრივ მანამდე ვერ მოისვენებენ, სანამ ქმარ-შვილს არ გაიჩენენ და სულ მათკენ არ მიმართავენ თავიანთ გულისყურს, რომელსაც ასე ვთქვათ, წვრილ-წვრილად აქეთ-იქით ანიაკებდნენ.

სიმღერათა მცირე მარაგი რომ შემოეხარჯა, ანუ უკანა სასტუმროში საკმაოდ დიდხანს რომ დაჰყო, მის ემილიას მართებულად ეჩვენა, მეგობრისთვისაც ეთხოვა, იმღერეო.

- თქვენ ყურს აღარ დამიგდებდით, - მიმართა მან ბატონ ოსბორნს (თუმცა ჩინებულად იცოდა, რომ სისულელეს რომავდა), - პირველად რებეკასთვის რომ მოგესმინათ.

- ვაფრთხილებ მის შარპს, - განაცხადა ოსბორნმა, - რომ ტყუილია თუ მართალი, მის ემილია სედლი მე მაინც პირველ მომღერლად მიმაჩნია ქვეყნიერების ზურგზე.

- ჯერ აბა მოუსმინეთ! - უთხრა ემილიამ.

ჯოზეფ სედლიმ კი ისეთი თავაზიანობა გამოიჩინა, რომ სანთლები მიართვა ფორტეპიანოსთან. ოსბორნმა ჩამოაარაკა, ისევ სიბნელეში ჯდომა მირჩევნიაო, მაგრამ მის სედლიმ სიცილით იუარა, მე თანამობაასედ აღარ დაგიდგებიო. ამიტომ ეს ორიც ბატონ სედლის კვალს გაჰყვა. რებეკა გაცილებით უკეთ მღეროდა, ვიდრე მისი მეგობარი (თუმცა, რასაკვირველია, ოსბორნს ხელს არავინ უშლიდა, თავისი აზრი შეენარჩუნებინა); ძალიან ცდილობდა და, ჭეშმარიტად, ემილიაც განაცვიფრა, რომელსაც არასოდეს მოესმინა მისი ასე კარგი სიმღერა. ფრანგული სიმღერა იმღერა, რომელსაც ჯოზეფმა სულ ვერაფერი გაუგო, ხოლო ჯორჯმა აღიარა, არ მესმისო. მერე რამდენიმე ის უბრალო ბალადა მიაყოლა, რომელთაც ამ ორმოციოდე წლის წინათ მღეროდნენ და რომელთა მთავარი გმირები ბრიტანელი მეზღვაურები, ჩვენი მეფე, საბრალო სიუზანი, ცისფერთვალა მერი და მისთანანი არიან. ამბობენ, მუსიკის თვალსაზრისით ეს სიმღერები ვერაფერი ბრწყინვალეაო. მაგრამ ურიცხვი კეთილი, წრფელი, უბრალო გრძნობა არის შიგ ჩაქსოვილი და ხალხსაც უკეთ ესმოდა, ვიდრე უკვდავი დონიცეტის მუსიკის წყალ-წყალა *lagrime, sospiri* და *felicita*[9], რომელთაც ამჟამად უხვად გვთავაზობენ.

სიმღერებს შორის ამაღელვებელი ბაასი იმართებოდა სიმღერის შინაარსის მიხედვით. სემბომ (მას შემდეგ, რაც ჩაი მოართვა) აგრეთვე აღფრთოვანებულმა მზარეულმა და თვით მეკუჭნავემ, ქალბატონმა ბლენკინსოპმაც, კეთილი ინებეს და სიმღერას ყური მიუგდეს კიბის ბაქნიდან.

ამ სიმღერებში უკანასკნელი ეს გახლდათ: ოჰ, ველი იყო ცივი, ვერანი

მძაფრი, მსუსხავი იყო ქარბუქი, სახლს ჰქონდა მტკიცე ჭერი და ბანი, ბუხარში კრთოდა ცეცხლი და შუქი.

ობოლმა სარკმლის წინ ჩაიარა

და როს შენიშნა ცეცხლის ლივლივი, ორმაგად იგრძნო ქარიშხლის ძალა, ორმაგად - ღამე და თოვლი ცივი.

მათაც შენიშნეს, რომ მიდიოდა

გულმილეული და ქანცმიხდილი, კეთილად სთხოვეს, მობრძანდიო და

სალამი უძღვნეს წრფელი და ტკბილი.

ირიჟრაჟა და... მიდის სტუმარი.

შინ კი გიზგიზებს კვალად ბუხარი; იწყალე, ღმერთო, მიუსაფარი!

ჩუ, აგე სერზე ზუზუნებს ქარი!

ეს იყო ზემოხსენებულ სიტყვათა აზრის, - „როცა მე წავალ“, - კვლავ განმეორება. სიმღერის უკანასკნელ სიტყვებზე მის შარპს „დაბალი ხმა აუკანკალდა“. ყველამ იგრძნო, თავის გამგზავრებას და ბედშავ ობლობას რომ გულისხმობდა. გულჩვილი ბრძანდებოდა ჯოზეფ სედლი, მუსიკა უყვარდა, აღტაცებით უგდებდა ყურს სიმღერას და ფრიად აუჩუყა გული დასასრულმა. ის რომ გაბედული ყოფილიყო, ხოლო ჯორჯი და მის სედლი, ჯორჯის თქმით, იქითა ოთახში რომ დარჩენილიყვნენ, ჯოზეფ სედლის მარტოხელობას ბოლო მოეღებოდა და ეს თხზულებაც აღარ დაიწერებოდა. მაგრამ სიმღერა რომ დასრულდა, რებეკა ფორტეპიანოს მოშორდა, ემილიას მოჰკიდა ხელი და წინა სასტუმროს ბინდბუნდში გავიდნენ. სწორედ ამ დროს ბატონი სემბო გამოჩნდა სენდუიჩებით, ჟელეებით და რამდენიმე მოლაპლაპე ფიალითა და სურით სავსე ხონჩით, რომელმაც მყის მიიპყრო ჯოზეფ სედლის გულისყური. როცა სედლების ოჯახის უფროსები წვეულებიდან დაბრუნდნენ, ლაპარაკში ისე გართულ ახალგაზრდებს მოუსწრეს, რომ ეტლის მოსვლის ხმაურიც კი გამოჰპარვოდათ და, ის იყო, ბატონი ჯოზეფი ეუბნებოდა რებეკას: - ძვირფასო მის შარპ, ერთი პატარა სავსე ჩაის კოვზი მურაბა კიდევ მიირთვიოთ, რომ ძალ-ღონე მოიკრიბოთ თქვენი ვეებერთელა... თქვენი... თქვენი სასიამოვნო, დაძაბული შრომის შემდეგ.

- ყოჩაღ, ჯოზ! - მიაძახა ბატონმა სედლიმ.

ამ ნაცნობი დამცინავი ხმის გაგონებაზე შეშფოთებულ ჯოზს მყის ენა მუცელში ჩაუვარდა და მალე გაიძურწა. მას ძილი არ გაფრთხობია მთელ ღამეს ფიქრით, მის შარპი მიყვარს თუ არაო; ტრფობის ვნება აროდეს უშლიდა ხელს ბატონ ჯოზეფ სედლის მადას ან ძილს, მაგრამ ფიქრები კი აეშალა: რა საამო იქნება, იმისთანა სიმღერებს რომ მოისმენდეს კაცი, სამსახურიდან როცა დაბრუნდება... ეს ქალიშვილი რა distinguee[10] არის... ფრანგულს რა ჩინებულად ლაპარაკობს, თვით გენერალ-გუბერნატორის მეუღლეზე უკეთ... და რა მითქმა-მოთქმას ასტეხს კალკუტის წვეულებებშიო. „აშკარაა, ამ საცოდავ ეშმაკუნას გულში ჩავუვარდი, - ვარაუდობდა იგი, - მერე სწორედ ისეთი სიმდიდრის პატრონია, როგორც ინდოეთს წამომსვლელ ქალთა უმეტესობაა. დალახვროს ეშმაკმა, იქნებ ეს გავუშვა და უარესს კი გადავეყარო!..“ და ამ ფიქრებში კიდევ ჩაეძინა.

აქ საჭირო არ არის მოგახსენოთ, მის შარპი თვალმოუხუჭავად როგორ იწვა და ფიქრობდა, ხვალ იგი მოვა თუ არაო. დილა გათენდა, და ისევე ბეჯითად, ვითარცა ბედისწერა, საუზმის წინ ბატონი ჯოზეფ სედლი გამოცხადდა. არავის სმენია, რომ წინათ ოდესმე ასეთი პატივი მიენიჭებინა რასელ-სევერისათვის. ჯორჯ ოსბორნიც როგორღაც უკვე იქ დახვდა (მან სამწუხაროდ „მოაცდინა“ ემილია, როცა იგი თავის ოც უძვირფასეს ჩიზიკის ხეივნელ მეგობარს წერილებს სწერდა). ხოლო რებეკა კი გუშინდელ ხელსაქმეს მისჯდომოდა.

ჯოს ბაგი მოგრიალდა და სანამ ჩვეული მგრგვინვარე დაკაკუნებისა და კართან დარბაისლური ჭოჭმანის შემდგომ ბოგლი-უოლაპის გადასახადების ყოფილი ამკრები ხვნეშით გამოსწევდა ზემოთ სასტუმროსაკენ, ოსბორნმა და მის სედლიმ ცუღლუტურად ანიშნეს ერთმანეთს თვალით; მერე ორივემ ეშმაკურად გაიღიმა

და რებეკას გადახედა, რომელიც მართლა აილანდა და ქერა კულულები ხელსაქმებზე დაჰხარა. ოჰ, როგორი ბაგაბუგი აუტყდა მის გულს, ჯოზეფი რომ გამოჩნდა... პრიალა, ჭრაჭუნა ჩექმებიანი ჯოზეფი, რომელსაც კიბის ამოვლით ქოშინი ავარდნოდა... ჯოზეფი, რომელიც წითელ ჟილეტში იყო გამოწყობილი, სიციხისა და აღელვებისაგან რომ გაწითლებულიყო და თბილ ყელსახვევმოხვეულს ლოყები რომ უღაჟღაჟებდა. ეს ყველასათვის ამაღელვებელი წუთი გახლდათ; ემილიას ხომ, მგონია, უფრო მეტად აებნა თავგზა, ვიდრე იმათ, ვისაც მართლა უნდა დამართოდა ეს.

კარი ყურთამდე რომ მოფლითა და ბატონ ჯოზეფის მობრძანება აუწყა, სემბო მერე ღრეჭით უკან შემოჰყვა გადასახადთა ამკრებს და ყვავილების ორი მშვენიერი თაიგული შემოიტანა, რომელნიც ჩვენს ზორზოხს თავაზიანად და წინდახედულად იმ დილით კოვენტ-გარდენის ბაზარში შეეძინა. ეს თაიგულები თავის ზვინების ტოლა არ იყო, ჩვენს დროში მოჭიკჭიკებული ქალაქის დაბრებით მანდილოსნებს რომ დააქვთ, მაგრამ ქალიშვილებმა მაინც ფრიად გაიხარეს ძღვენით, ჯოზეფმა სათითაოდ რომ უთავაზა ულრმესი საზეიმო თაყვანისცემით.

- ყოჩაღ, ჯოზ! - შესძახა ოსბორნმა.

- გმადლობ, გენაცვალე, ჯოზეფ, - უთხრა ემილიამ და მზად იყო ეკოცნა ძმისთვის, მას რომ საამისო გული ეჩვენებინა (მე კი, მგონია, ემილიასთანა საყვარელი არსების ერთი კოცნისთვის, ბატონ ლის მთელ სათბურებსაც დაუფიქრებლად შევისყიდდი).

- ოჰ, ღვთაებრივი, ღვთაებრივი ყვავილება! - შესძახა მის შარპმა. ნაზად უყნოსა, გულს მიიკრა და აღტაცებით აღაპყრო თვალები ჭერისაკენ, იქნებ სწორედ თაიგულში ჩაიჭყიტა, ყვავილებში billet-doux[11] ხომ არ არის ჩამალულიო, მაგრამ ბარათი არ ჩანდა.

- განა ბოგლი-უოლაჰში ყვავილთა ენა იციან, სედლი? - ჰკითხა სიცილით ოსბორნმა.

- ფუი, სისულელეა! - მიუგო მგრძნობიარე ჭაბუკმა. - ნათანთან ვიშოვე. ძალიან მიხარია, თუ მოგწონთ... და ჰმ, ემილია, გენაცვა, ანანასი ვიყიდე კიდევ და სემბოს მივეცი. ერთი საუზმეს დავაყოლოთ, ამ პაპანაქებაში ძალიან გრილი და კარგი რამ არი.

რებეკამ აღიარა, აროდეს მიჭამია ანანასი და ყველაფერზე უფრო ვნატრობ, დავიხელადოო.

ასე გრძელდებოდა საუბარი. არ ვიცი, რა მიზეზით გავიდა ოთახიდან ოსბორნი ან მაშინათვე რატომ გასწია ემილიამაც, ალბათ ანანასის დათლისთვის თვალყურის სადევნებლად. მხოლოდ ჯოზეფი შერჩა რებეკას, რომელიც მიუბრუნდა თავის საქმეს და მწვანე აბრეშუმმა და პრიალა ჩხირებმა მალიმალ დაიწყეს კრთომა მის თეთრ, წვრილ თითებში.

- რა მშვენიერი, მშვინიერი სიმღერა იყო, აი, გუშინდამ რომ იმღერეთ, ძვირფასო მის შარპ, - მიმართა გადასახადების ამკრებმა. - კინალამ ვიტირე, ჰო, ჩემმა მზემ!

- იმიტომ რომ კეთილი გული გაქვთ, ბატონო ჯოზეფ: მე მგონი, ყველა სედლის კეთილი გული აქვს!

- წუხელ მთელ ღამეს არ დამაძინა და ამ დილით ლოგინში ჩაღიღინებაც კი ვცაადე; ჰო, ჩემმა მზემ. გოლოპი, ჩემი ექიმი, შემოვიდა თერთმეტზე (ხომ იცით საცოდავი სნეული გახლავარ და გოლოპი ყოველდღე მსინჯავს) და დალახვროს ეშმაკმა!.. მე კი ვჭიკჭიკებდი, თითქო... თითქო იადონიაო.

- აი თქვე ხუმარა! ნეტავი მომასმენინა, როგორა მღერით!

- მეე?.. მე კი არა, თქვენ, მის შარბ, ჩემო ძვირფასო მის შარბ, თქვენ იმღერეთ, გეთაყვა!

- ახლა არა, ბატონო სედლი, - ამოოხვრით მიუგო რებეკამ. - სამაგისო გუნება არა მაქვს; თანაც ქისა უნდა მოვათავო. იქნებ მიშველოთ, ბატონო სედლი? - და ვიდრე მოახერხებდა კითხვას, მერე როგორაო, ბატონი ჯოზეფ სედლი, ოსტ-ინდოეთის კომპანიის თანამშრომელი, მყის tete-a-tete აღმოჩნდა ახალგაზრდა მანდილოსანთან, რომელსაც პირდაპირ თვალებით სჭამდა; მკლავები მავედრებელივით გაეშვირა მისკენ, ხოლო ხელები მწვანე აბრეშუმის ქსელით ჰქონდა შებოჭილი, რებეკა კი ამ ძაფს ახვევდა.

ამ რომანტიკულ ყოფაში იხილეს ოსბორნმა და ემილიამ ეს უცნაური წყვილი, როცა ისინი შემოვიდნენ რომ ეუწყებინათ, საუზმე მზად გახლავთო. აბრეშუმის ძაფის მუყაოზე დახვევა ის-ის იყო დაემთავრებინათ, მაგრამ ბატონ ჯოზეფს კრინტიც არ დაუძრავს.

- დარწმუნებული ვარ, ხვალ გამოგიტყდება, გენაცვალე, - ანუგემა მეგობარი ემილიამ, რებეკას ხელს რომ ხელს უჭერდა.

აგრეთვე სედლიმაც აწონ-დაწონა გულში და თავისთვის დაასკვნა: დალახვროს ეშმაკმა, მოდი ვოქსჰოლში ჩავურტყამ სიტყვასო.

თავი V. ჩვენი დობინი

კაფის და დობინის ჩხუბი და ამ შეტაკების მოულოდნელი შედეგი დიდხანს ემახსოვრება ყველას, ვინც დოქტორ სუიმტეილის სახელგანთქმულ სკოლაში სწავლობდა. მეორე ყრმა, რომელსაც ოჰო-ჰო დობინს, იჰი-ჰი დობინს და ყმაწვილებისგან აბუჩად აგდების დამადასტურებელ ბევრ სხვა სახელსაც ეძახოდნენ, გახლდათ დოქტორ სუიმტეილის სკოლის ახალგაზრდა დარბაისელთა შორის ყველაზე წყნარი, უშნო და თითქოს ყველაზე უნიჭოც. მამამისი ბაყალი იყო სიტში და ხმა დადიოდა, დოქტორ სუიმტეილის სასწავლებელში, როგორც იტყვიან, „ურთიერთშორის ანგარიშსწორების პირობით“ მიიღესო; ესე იგი, მისი შენახვისა და სწავლის ხარჯს მამამისი საქონლით ისტუმრებდა და არა ნაღდი ფულით. სკოლაში თითქმის ყველაზე მდაბიოთა შორის ითვლებოდა. ეცვა უხეში ქსოვილის შარვალი და კურტაკი, რომლებიც ძვალმსხვილ ყმაწვილს უშნოდ შემოსხეპოდა ტანზე; და იმ

სასწავლებელში ის გახლდათ, ვითარცა უამრავი გირვანქა ჩაის, სანთლის, შაქრის, წინწკლებიანი საპნის, ქიმიკატის (რომლის ერთობ მცირე ნაწილი ხმარდებოდა სასწავლებლის პუდინგებს) და სხვა საქონლის წარმომადგენელი. ყრმა დობინისთვის შემაძრწუნებელი იყო ის დღეც, როცა დაშაქრული ნუშისა და ძეხვის საყიდლად ქალაქში გაპარული ერთი პატარა შეგირდი დოქტორის კართან ურემს წააწყდა, რომელსაც ზედ ეწერა: „დობინი და რაჯი, ბაყლები და ცხიმეულით მოვაჭრენი, ტემზის ქუჩა, ლონდონი“, და ამ ფირმის საქონლის ტვირთსა ცლიდნენ.

საწყალ დობინს ამიერიდან მოსვენება აღარ უგემნია. საზარლად და უღმობლად იგდებდნენ მასხარად.

- ეი, დობინ, - მისძახოდა ვინმე ცუდლუჭი, - აი რა ჩინებული ამბავია გაზეთში - შაქრის ფასი მატულობს, გენცვა.

მეორე ამოცანას გამოუგონებდა: - თუ ერთი გირვანქა ქონის სანთელი შვიდი პენი და ნახევარია, რა ეღირება დობინი?

ამის პასუხად ერთი ღრიანცელი ატყდებოდა პატარა თაღლითთა, მასწავლებლის თანაშემწეთა და ყველა იმ პირთა ბრბოში, ვინც სამართლიანად თვლიდა, რომ წვრილმანი ვაჭრობა სამარცხვინო და სათაკილო საქმეა, ღირსი ყველა ჭემმარიტი წარჩინებულის ზიზღისა და გაკიცხვისა.

- მამაშენიც ხომ ვაჭარია, ოსბორნ, - მარტომ რომ დაიხელთა, უთხრა დობინმა იმ პატარა ბიჭს, ვინც მეხი დაატეხა თავს. იმან კი ქედმაღლურად მიახალა: მამაჩემი აზნაურია და თავისი ეტლი აქვსო. და ბატონი უილიამ დობინი სათამაშო ეზოს მიყურებულ ფარდულში წაბრძანდა, სადაც უქმე დღის ნახევარი დიდი ურვასა და მწუხარებაში დაჰყო.

ჩვენს შორის ვის არ მოაგონდება ყმაწვილური სევდის მსგავსი მწარე, მწარე წუთები? კეთილშობილ ყმაწვილზე უფრო კარგად ვინ იგრძნობს უსამართლობას, ვინ უფროთხის აბუჩად აგდებას, ვისა აქვს ბოროტებისადმი იმაზე უფრო მკვეთრი და გულკეთილობისადმი იმაზე უფრო წრფელი მადლიერების შეგრძნობა? მერე რამდენ ნაზ სულს ამახინჯებთ, აუცნაურებთ და აწამებთ არითმეტიკაში ცოტა ჩაკოჭლებისა ან უბადრუკი, წარყვნილი ლათინურისათვის?

ჰოდა, უილიამ დობინმა ვერ შეძლო ზემოხსენებული ენის ანაბანას შეთვისება, რომელიც საოცარ წიგნში, იტონის ლათინურ გრამატიკაშია ჩამოყალიბებული. ამიტომ იძულებული გახდა დოქტორ სუიმტვილის შეგირდთა შორის სულ უკანასკნელთა რიგში დარჩენილიყო და მარადის ამცირებდნენ ლაჟღაჟალოყებიანი და წინსაფრიალი პატარები, როცა უმცროს კლასებში მიაბოტებდა და მათ შორის ბუმბერაზივით მოჩანდა; გამოშტერებული თვალები ძირს დაეხარა, ხელთ ფურცლებჩაკვეცილი სახელმძღვანელო ეჭირა, უხეში ქსოვილის შარვალი და ტანზე შემოსხეპოდა. დიდი და პატარა ყველა მასხარად იგდებდა. იმ შემოსხეპილ შარვალს კიდევ გამოუკერავდნენ; საწოლის საბმურებს უჭრიდნენ, ფეხებში სათლებსა და მერხებს წაუქცევდნენ, რომ წამოსდებოდა და წვივები ეტკინა, და ამის იმედსაც ხომ არასოდეს გაუმტყუნებდათ! უგზავნიდნენ ამანათებს, რომლებშიც მშობლიური საპონი და სანთლები აღმოჩნდებოდა. არც ერთი პატარაცუდლუჭი არ ყოფილა, რომ არ გაემასხარავებინა და არ გაექირდა დობინი. ეს კი ყველაფერს ჭემმარიტი მოთმინებით იტანდა და სრულიად უენო და

ბეჩავი ვინმე იყო.

კაფი, პირიქით, სუიშტეილის სასწავლებლის დიდი ბელადი და დარდიმანდი ბრძანდებოდა. ღვინოსაც შემოაპარებდა ხოლმე, ქალაქის ბიჭებსაც ეჩხუბებოდა. შაბათობით მისთვის პონიჯ მოჰყავდათ შინ წასაყვანად. თავის ოთახში გრძელყელიანი ჩექმებიც ეწყო, რომლითაც არდადეგებზე სანადიროდ დადიოდა. ჰქონდა ოქროს საათი, რომელიც ღილზე თითის დაჭერით განვლილი საათების რიცხვს რეკავდა. დოქტორივით ცხვირში ბურნუთს იყრიდა. ოპერაშიაც ნამყოფი იყო. იცოდა მთავარ მსახიობთა ფასი და ბატონი კონი უკეთეს მსახიობად მიაჩნდა, ვიდრე ბატონი კემბლი. ორმოც ლათინურ ტაეპს ერთ საათში გაგიზეპირებდათ. თხზავდა ფრანგულად ლექსებს. სხვა კიდევ რა არ იცოდა, ან რაღა არ შეეძლო! ამბობდნენ, იმისი თვით დოქტორსაც კი ეშინიაო.

სკოლის უცილო მეფე, კაფი, განაგებდა ქვეშევრდომთ, აშინებდა და იმორჩილებდა მათ თავისი ბრწყინვალე უპირატესობით. ეს წალებს უპრიალეებდა. ის პურს უბრაწავდა, სხვები კიდევ ხელზე ემსახურებოდნენ და მთელი ზაფხულის განმავლობაში ნაშუადღევს, კრიკეტის თამაშის დროს, ბურთებს მოართმევდნენ ხოლმე. „ლეღვი“ ყველაზე უფრო ზიზღის ღირსად მიაჩნდა და თუმცა ყოველთვის აბუჩად და მასხარად იგდებდა, თავს თითქმის არც უყადრებდა, რომ პირადად გამოლაპარაკებოდა მას.

ერთ დღეს, პირისპირ მარტო შეხვედრის დროს, ამ ორ ვაჟბატონს ერთმანეთში შეხლა-შემოხლა მოუვიდათ. ლეღვი მარტოდმარტო იჯდა კლასში და დიდის ვაი-ვაგლახით შინ გასაგზავნ წერილს წერდა. კაფი შემოვიდა და რაღაცისთვის, ალბათ ღვეზელისთვის, წასვლა უბრძანა.

- არა მცალია, - უთხრა დობინმა, - წერილი უნდა დავასრულო.

- არა გცალია? - ჩაეკითხა ბატონი კაფი და ხელი სტაცა თხზულებას, რომელშიც ბევრი სიტყვა წაშლილი იყო, ბევრი - შეცდომით დაწერილი და რომლისთვისაც არ ვიცი რამდენი ფიქრი, შრომა და ცრემლი დაიხარჯა, რადგან საბრალო ყმაწვილი დედამისს სწერდა, რომელსაც ერთობ უყვარდა იგი, თუმცა ბაყლის ცოლი კი იყო და ტემზის ქუჩაში, სახლის უკანა ოთახში, ბინადრობდა.

- არა გცალია? - ჩაეკითხა ბატონი კაფი, - ერთი მიბრძანე, რატომო? ვითომ არ შეგიძლია ბებერ დედაშენ ლეღვს ხვალ მისწერო?

- ნუ ილანძღები! - შესძახა დობინმა და აღელვებული წამოიჭრა ზეზე.

- აბა, ვაჟბატონო, წაბრძანდები თუ არა? - დასჭყვივლა სკოლის ყოჩმა.

- დადე წერილი, - მიუგო დობინმა, - პატიოსანი კაცი სხვის წერილებს არ კითხულობს.

- აბა, ახლა წახვალ თუ არა? - ჩაეკითხა მეორე.

- არა, არ წავალ; ხელი, თორემ გთხლიშავ, - დაიღრიალა დობინმა: მივარდა ტყვიის სამელნეს და ისე ბორბლად გადაუბრიალა თვალები მოპირდაპირეს, რომ ბატონი კაფი შედგა, დაკაპიწებული სახელოები კვლავ ჩამოუშვა. ხელები ჯიბეებში ჩაიწყო და ღრეჭით წაბრძანდა. მაგრამ ამიერიდან პირადად აღარასოდეს შეტაკებია ბაყალის ვაჟიშვილს. თუმცა, სიმართლე უნდა ვაღიაროთ,

ზურგს უკან ყოველთვის ზიზღით ახსენებდა ბატონ დობინს.

ამ საუბრის შემდეგ მცირე ხანი გამოხდა და ერთ მზიან ნაშუადღევს ბატონი კაფი საბრალო უილიამ დობინის მეზობლად აღმოჩნდა. დობინი ეზოში ხის ქვეშ წამოწოლილიყო და თავისი საყვარელი „არაბული ღამეების“ წიგნს ჩაჰკირკიტებდა. იგი გამოცალკევებოდა სხვა მოწაფეებს, რომელნიც სხვადასხვა თამაშით ერთობოდნენ, და მარტოდმარტო თითქმის ბედნიერადაც გრძნობდა თავს. ბავშვებს რომ თავიანთ ნებაზე მიუშვებდნენ, მასწავლებლები რომ არ აფრთხობდნენ და მშობლები რომ გულმოდგინედ არ ცდილობდნენ უხელმძღვანელონ მათ ფიქრებს და განაგონ მათი გრძნობები, ის გრძნობები და ფიქრები, რომელნიც ყველასათვის გამოცანაა (რადგან აბა რა ვიცი თქვენ და მე ერთმანეთის, ჩვენი შვილების, ჩვენი მამებისა და ჩვენი მეზობლებისა; და ალბათ რამდენად უფრო მშვენიერი და წმინდაა ფიქრები იმ საბრალო ყრმისა ან გოგონასი, რომლის გაწვრთნაც ალბათ თქვენა გნებავთ, ვიდრე იმ ყვეყნი და წუთისოფლისაგან გარყვნილი ადამიანისა, ვინც მათ მოძღვრავს?) - დიახ, მე მოგახსენებთ: მშობლები და ოსტატნი ცოტა მეტ ხანს რომ მიუშვებდნენ ბავშვებს თავიანთ ნებაზე, დიდად არაფრად ავნებდა საქმეს და იქნებ ახლანდელზე უფრო ნაკლები ზიანიც მოჰყოლოდა.

დიახ, უილიამ დობინმა ერთხელ მაინც დაივიწყა ქვეყნიერება და თავი ამოჰყო ალმასების ხეობაში სინდბად მეზღვაურთან, თუ უფლისწულ აჰმედსა და ფერია ჰერიბანუსთან იმ მშვენიერ გამოქვაბულში, სადაც უფლისწულმა იპოვა ფერია და საითკენაც ყველა ჩვენგანი სიამოვნებით გაისეირნებდა. სწორედ ამ დროს ატირებული ბავშვის ყვირილ-ჭყვივლის მსგავსმა ხმამ გამოაფხიზლა დობინი ტკბილი ოცნებიდან. გაიხედა და კაფი დაინახა, რომელიც პატარა ბიჭს უბარტყუნებდა.

ეს სწორედ ის ყრმა ბრძანდებოდა, ბაყალის ურმის ამბავი რომ მოიტანა, მაგრამ დობინის გულში ნაკლებად მოიპოვებოდა შურისძიების გრძნობა, ყოველ შემთხვევაში, უმცროსებისა და პატარებისადმი მაინც.

- როგორ გაბედე, ვაჟბატონო, ბოთლის გატეხა? - უყვირის კაფი პატარა ცელქს და თავზე კრიკეტის ყვითელ ჯოხს უტრიალებს.

ამ ბიჭს ნაბრძანები ჰქონდა, გადაფოფხებულები ეზოს გალავანზე (ამორჩეულ ადგილას, სადაც თავზე შუშის ნამსხვრევები გადაეცალათ, შიგადაშიგ კედელში აგურებიც გამოემტვრიათ და ადვილი გადასასვლელი იყო), გაერბინა მეოთხედი მილი, ნისიად ეყიდა ლიმონის წვენიტ შეზავებული ერთი პინტი რომი, ვაჟკაცურად გაეცურებინა დოქტორის ყველა გარეთ მოსიარულე ჯაშუში და კვლავ შემომძვრალიყო. ამ სამამაცო საქმის აღსრულებაში ფეხი დაუსხლტა, ბოთლი გატყდა, სასმელი დაიღვარა, შარვალი გაფუჭდა და ბატონის წინაშე წარსდგა ბოროტმოქმედი და აცახცახებული, თუმცა კი უდანაშაულო ბედშავი ბაღლი.

- როგორ გაბედე, ვაჟბატონო, იმის გატეხა? - დასძახის კაფი, - აი შე ცრუპენტელა ქურდბაცაცავ! სასმელი გადაჰკარი და ახლა ვითომდა ბოთლი გამიტყდაო! აბა მიბოძე ხელი, ვაჟბატონო!

დაეშვა ჯოხი და ბავშვის ხელზე ხმამალალი, მძიმე ტყაპანი მოიღო, გაისმა კვნესა. დობინმა თავი ასწია. ფერია პერიბანუ უფლისწულ აჰმედიანად გამოქვაბულის

სიღრმეში გადაიხვეწა; ფასკუნჯმა რუხმა ალმასების ხეობიდან თვალუწვდენელ სიმაღლეზე ღრუბლებში აიტაცა სინდბად მეზღვაური და პატიოსან უილიამს ყოველდღიური ცხოვრება გადაეშალა თვალწინ: დიდი ბიჭი პატარას უმიზნოდ უბრაგუნებდა.

- მომე მეორე ხელი, ვაჟბატონო! - დაღრიალებდა კაფი პატარა ამხანაგს, რომელსაც ტკივილისაგან პირსახე დაღმეჭოდა.

დობინს გააჟრჟოლა და შეიშმუშნა თავის ვიწრო, ძველ ტანსაცმელში.

- ესეც შენ, ჭინკავ! - დასჭყვივლა ბატონმა კაფმა და კიდევ დაეშვა ბავშვის ხელზე ჯოხი... ნუ შეძრწუნდებით, მანდილოსანნო, საჯარო სკოლის ყველა შეგირდს ჩაუდენია ეს. ალბათ თქვენი შვილებიც ასე იზამენ, ან თქვენ შვილებსაც ასე უზამენ.

კიდევ დაეშვა კრიკეტის ჯოხი და დობინი წამოხტა. ვერ გეტყვით, რა მიზეზით ჩაიდინა ეს. ტანჯვა-წამება საჯარო სკოლაში ნებადართულია. ამის წინააღმდეგობა კეთილშობილთათვის თითქმის შეუფერებლადაც კი ითვლება. იქნება დობინის ბრიყვული სული ამ ჩაგვრას აუჯანყდა, ან იქნებ შურისძიების მძაფრი წყურვილი ედო გულში და შერკინება ეწადა იმ ბრწყინვალე ჩხუბისთავსა და მტარვალთან, რომელსაც მოეპოვებოდა ყოველი დიდება, სიამაყე, ბრწყინვალეობა, სიმდიდრე, რომლისთვისა ალმები ფრიალებდა, დაფდაფები გრიალებდა და რომელსაც გვარდია სალამს უძღვნიდა. რაც უნდა ყოფილიყო დობინის აღმძვრელი მიზეზი, წამოხტომით წამოხტა ეს ყმაწვილი და გაჰკვივლა: - შესდექ, ნუ სცემ მაგ ბიჭს, კაფ, თორე...

- თორე რაო? - დაეკითხა ამ ხელისშემლით განცვიფრებული კაფი. - შენ კი გამოძიშვირე ხელი, ლეკვო!

- შენს სიცოცხლეში რომ არ გინახავს, ისეთ დღეს დაგაყრი, - უპასუხა კაფის ნათქვამის პირველ ნაწილს დობინმა.

გაოცებულმა პატარა ოსბორნმა, რომელიც ზღუქუნებდა და იმდულრებოდა, თვალები უნდობლად დააჭყიტა მფარველად უცბად მოვლენილი ამ საოცარი რაინდის დანახვაზე. არც კაფის განცვიფრება იქნებოდა ნაკლები. წარმოიდგინეთ ჩვენი განსვენებული ხელმწიფე გეორგ III, როცა მან ჩრდილო ამერიკის ახალშენთა აჯანყების ამბავი შეიტყო; წარმოიდგინეთ გათავზხედებული გოლიათი, პატარა დავითი რომ წარუდგა და ბრძოლა შესთავაზა - და თქვენ მიხვდებით ბატონ რეჯინალდ კაფის იმ გრძნობებს, რომელიც მას ამ ბრძოლაში გაწვევამ აღუძრა.

- გაკვეთილების შემდეგ! - რასაკვირველია, ეუბნება იგი, ოღონდ ჯერ ცოტა შედგება და ისეთი თვალით გადახედავს, თითქოს აფრთხილებდეს: „ანდერძი დააგდე და, რაც რამ სათქმელი გაქვს, შენს მეგობრებს შეატყობინე“.

- როგორც გენებოს, - მოახსენა დობინმა. მერე პატარა ბიჭს მიუბრუნდა და დასძინა: - ოსბორნ, შენ ჩემი სეკუნდანიტი უნდა იყო!

- ჰო, თუკი გინდა, - მიუგო პატარა ოსბორნმა; რადგან, ხომ იცით, მამამისს საკუთარი ეტლი მოეპოვებოდა, და, ცოტა არ იყო, თავისი ფალავანი კიდევ ეთაკილებოდა.

დიახ, კრივის დრო რომ დადგა, ოსბორნს თითქმის სრცხვენოდა, როცა ამბობდა, „მისცხე ლელვო“ და იქ დამსწრეთაგან, ამ სახელოვანი ბრძოლის პირველი ორისამი რაუნდის განმავლობაში, არც ერთ სხვა ბიჭს არ დაუძრავს კრინტი ასეთი წამახალისებელი შეძახილისათვის. კრივის დასაწყისში, ჩხუბში გამოჯეკილ კაფს პირზე დამცინავი ღიმილი უკრთოდა და ისე ხალისიანად და მხიარულად გრძნობდა თავს, თითქოს ლხინში ყოფილიყო. გულდამშვიდებით უბაგუნებდა მოწინააღმდეგეს და ის ბედშავი ფალავანი ზედიზედ სამჯერ გააგორა მიწაზე. ყოველ წაქცევაზე სიხარულის ჟრიაბული ატყდებოდა და ყველა მოწადინებული იყო გამარჯვებულისათვის მუხლის შეთავაზების პატივი მოეპოვებინა.

„ოჰ, როგორ მიმჟეჟავს, ეს რომ დამთავრდება!“ - ფიქრობდა პატარა ოსბორნი, როცა თავის ფალავანს წამოდგომას შველოდა.

- ჯობს თავი დაანებო, - ურჩია მან დობინს. - ბევრი-ბევრი მცემონ და ხომ იცი, ლელვო, ამას შეჩვეულიც ვარ.

მაგრამ ლელვმა, რომელსაც ყველა კუნთი უთრთოდა და ნესტოები რისხვით ებერებოდა, განზე გასწია თავისი პატარა სეკუნდანიტი და მეოთხედ შეება მტერს, რადგან დობინს იოტისოდენადაც არა გაეგებოდა რა მისთვის დამიზნებული მუშტების თავიდან აცდენისა, აქამდე კი სამივეჯერ პირველად კაფი დაესხა თავს და არც დააცალა ხელის განძრევა - ახლა ლელვმა დაასკვნა, კრივს მე თვითონ დავიწყებ და თავსაც მე დავესხმიო. ამიტომ თავისი ცაცია გამოიყენა (იგი ცაცია გახლდათ) და ორიოდჯერ მთელი ძალ-ღონით სთხლიშა ბატონ კაფს. ერთხელ მარცხენა თვალში, მეორედ კი მშვენიერ რომაულ ცხვირში, ამჯერად, მთელი კრებულის განსაცვიფრებლად, კაფი გაიშლართა მიწაზე.

- ღმერთმანი, ჩინებული გარტყმაა, - საქმის მცოდნის იერით ბრძანებს პატარა ოსბორნი და ზურგში ხელს უტყაპუნებს თავის ფალავანს. - ლელვო, მისცხე ცაციათი, გენცვა!

კრივის მთელ დანარჩენ დროს ლელვის ცაცია განაგრძობდა შემადრწუნებელ მოქმედებას. კაფი ყოველ დარტყმაზე ძირს კოტრიალობდა. მეექვსე რაუნდში თითქმის იმდენივე ყმაწვილი გაიძახოდა „მისცხე ლელვო“, რამდენიც ყვიროდა „კაფ, მისცხეო“. მეთორმეტე რაუნდში ამ უკანასკნელ ფალავანს, როგორც იტყვიან, სულ ილაჯი წაერთვა - დაკარგა სულის სიმტკიცე და თავდასხმის, ან თავდაცვის ყოველი უნარი. ლელვი, პირიქით, კვაკერივით გულარხეინად ბრძანდებოდა გაფითრებული სახე, ფართოდ დაჭყეტილი, მობრიალე თვალები გახეთქილი ქვემო ტუჩიდან თქრიალით გადმოდინარე სისხლი ამ ყრმას მრისხანე და თავზარდამცემ იერს აძლევდა, რამაც, ცოტა არ იყოს, ბევრი დამსწრე კიდევ შეაშინა. მისი გულადი მოქიშპე მაინც მოემზადა მეცამეტე შერკინებისათვის.

ნეტავ ნეპირის ან „ბელის ცხოვრების“ მწერლის კალამი მქონდეს, რომ ღირსეულად აღვწერო ეს ბრძოლა. ეს გახლდათ გვარდიის უკანასკნელი იერიში (ესე იგი, ეს იქნებოდა გვარდიის უკანასკნელი იერიში, ოღონდ ვატერლოოს ბრძოლა ჯერ კიდევ არ იყო მომხდარი). ეს გახლდათ ათი ათასი ხიშტით აქოჩრილი და ოცი არწივის გვირგვინმოსილი ნეის ლაშქარი, რომელიც გულდაგულ მიიწევდა ლა-ეი-სენტის ბორცვის ფერდობზე; ეს გახლდათ ხორციჭამია ბრიტანელთა კიჟინა, როცა ისინი ხტომა-ხტომით დაეშვნენ

თავდაღმა მტერთან სასტიკი ხელჩართული ბრძოლისათვის სხვა სიტყვით რომ მოგახსენოთ, მამაცობით და გამბედაობით აღვსილი კაფი ლასლასით და ბორძიკით წამოიძარტა, ლელვით მოვაჭრემ კი თავისი ცაცია ჩვეულებისამებრ ცხვირში უთავაზა მოწინააღმდეგეს და უკანასკნელად გააგორა ძირს.

- მგონი ახლა კი ეყოფა, - განაცხადა ლელვმა, როცა მისი მოქიშპე ისევე მოწყვეტით დავარდა მოლზე, როგორც, მე რომ მინახავს, ჯეკ სპოტის ბილიარდის ბურთი ვარდებოდა ბადეში და ჭეშმარიტება განლავთ, რომ, როცა დრო დადგა, ბატონმა რეჟინალდ კაფმა ველარ შეძლო, ან იქნებ არც ამჯობინა, კვლავ წამომდგარიყო.

ახლა კი ყველა ისეთი მხიარული ყიჟინით მიესალმა ლელვს, იფიქრებდით, მთელი კრივის განმავლობაში ალბათ ეს იყო ამათი საყვარელი ფალავანიო; და ამ ყიჟინამ დოქტორი სიუმტეილი ნამდვილად გამოიყვანა კაბინეტიდან, რათა ღრიანცელის მიზეზი გაეგო. ლელვს, რასაკვირველია, დაემუქრა, სასტიკად გაგჩქებლავო; მაგრამ კაფი, რომელმაც ამასობაში სული მოითქვა და ჭრილობებს იბანდა, წინ წამოდგა და მოახსენა.

- ჩემი ბრალია, ბატონო... ლელვი... დობინი უბრალოა. მე ვუტყაპუნებდი პატარა ბიჭს და სამართლიანად და რიგიან-პირიანად მიმბეჭა.

ამ სულგრძელი სიტყვით არა მარტო თავისი დამმარცხებელი გადაარჩინა გაწკეპვლას, არამედ კიდევ დაიბრუნა ყმაწვილებზე მთელი გავლენა: თორემ, ის-ის იყო, დამარცხება კინალამ ამ გავლენის დაკარგვის ფასად დაუჯდა.

პატარა ოსბორნმა ასპარეზობის ამბავი მშობლებს მისწერა.

„შუგარკეინ-ჰაუზი. რიჩმონდი. 18... მარტსა.

„ძვირფასო დედიკო, ვიმედოვნებ, რომ სულ კარგად ბრძანდები. ძალიან მადლობელი ვიქნები, თუ ტკბილ ნამცხვარს და ხუთ შილინგს გამომიგზავნი. აქ კაფის და დობინის ჩხუბი იყო. კაფი, ხომ იცი, სკოლის ყოფი იყო ცამეტი რაუნდი იჩხუბეს და დობინმა მიჟეჟა. ახლა მაშ კაფი მხოლოდ მეორე ყოჩია. ჩხუბი ჩემი გულისთვის მოხდა: კაფი მე მიჟაპუნებდა - რძიანი ბოთლი რად გატეხეო და ლელვმა ვერ მოითმინა ლელვს იმიტომ ვეძახით, რომ მამამისი ბაყალია - ლელვი და რაჯი, ტემზის ქუჩა, სიტი. მე მგონი, რადგან ჩემი გულისთვის იჩხუბა, თქვენ მამამისის დუქანში უნდა იყიდოთ ჩაი-შაქარი. კაფი ყოველ შაბათს დადის შინ, მაგრამ ამ შაბათს ველარ წავიდა. იმიტომ რომ 2 დალილავებული თვალი აქვს. იმას ჰყავს თეთრი პონი, შინ წასაყვანად მოჰგვრიან ხოლმე, და კიდევ ლივრეიანი მეჯინიბე, რომელიც ჭრელ ჭაკზე ზის. ნეტავი ჩემი მამიკოც მიყიდიდეს პონის!

„დავშთები თქვენი მორჩილი ძე, ჯორჯ სედლი ოსბორნი.

„P.S. - მომიკითხეთ სიყვარულით პატარა ემი. მისთვის მუყაოს ეტლს ვჭრი. გეთაყვა, ანისულიანი ნამცხვარი კი არა, ქიშმიშიანი ნამცხვარი მინდა“.

გამარჯვების წყალობით დობინის აბრუ საოცრად ამაღლდა შეგირდების თვალში. აქამდე „ლელვი“ მასხარად ასაგდებ და სალანძღავ სიტყვად რომ ითვლებოდა, ახლა საპატიო და განთქმულ მეტსახელად იქცა ისევე, როგორც სასწავლებლის შეგირდების სხვა მეტსახელები.

- ბოლოს და ბოლოს, რა მისი ბრალია, მამამისი რომ ბაყალია, - განაცხადა ჯორჯ ოსბორნმა, რომელიც ღლაპი იყო, მაგრამ ერთობ სახელოვანი ვინმე კი ბრძანდებოდა სიუშტეილის სასწავლებლის ყმაწვილკაცობაში და მისი აზრი კიდევ მიიღეს, დიდი მოწონებით აღიარეს, რომ უსინდისობა იქნება დობინს ასეთი წარმოშობისათვის დავცინოთ. „ძველი ლეღვი“ გულკეთილობის მაჩვენებელ და საალერსო სახელად გადაიქცა და გველაძუა ზედამხედველთა ენატანიაობა და ქირდვაც აღარ დევნიდა ამ ყრმას.

მდგომარეობის შეცვლით დობინიც გამხნევდა. სწავლაში განსაცვიფრებელი წარმატება გამოიჩინა. თვით ამპარტავანი კაფი, რომლის თავმდაბლობა მხოლოდ აწითლებდა და აოცებდა დობინს, ლათინური ლექსების დასწავლას შველოდა; „წვრთნიდა“ თამაშობის საათებში; ზემით გადაიყვანა უმცროსი კლასიდან შუათანაში და თვით იქაც ჩინებული ადგილი მოუპოვა. აღმოჩნდა, რომ თუმცა კლასიკურ ენებში უნიჭო იყო, მათემატიკას ერთობ ადვილად ითვისებდა. ყველას სასიამოვნოდ შუაზაფხულის საჯარო გამოცდებში მესამე ადგილი მოიპოვა ალგებრაში და ჯილდოდ ფრანგული წიგნიც მიიღო. უნდა გენახათ დედამისის სახე, როცა მთელი სკოლის მშობელთა და დამსწრე საზოგადოების წინაშე დოქტორმა უბოძა მის შვილს „Telemaque“ (სწორედ ეს წარმტაცი წიგნი გახლდათ ჯილდო!) წარწერით Gulielmo Dobbin[12] ყველა ბიჭმა ტაში დაჰკრა მოწონებისა და თანაგრძნობის ნიშნად. ვინ აღწერს, ან მოსთვლის დობინის გაჭარხლებას, წაბორძიკებას, უგერგილობას და იმ დასრესილ ფეხთა რაოდენობას, რომელიც თავისი ადგილისაკენ მობრუნების დროს დააზიანა? მამამისმა, ბებერმა დობინმა, პირველად ახლა იგრძნო შვილისადმი პატივისცემა და საჯაროდ აჩუქა მას ორი გინეა, რომლის უმეტესი ნაწილი სკოლის საერთო ლხინსა და დროსტარებაში დაიხარჯა. დობინი არდადეგების შემდეგ ფრაკში გამოწყობილიც დაბრუნდა.

დობინი მეტისმეტად თავმდაბალი და მორცხვი ყმაწვილი ბრძანდებოდა იმისათვის, რომ ეფიქრა, ყველა ეს ბედნიერი ცვლილება ჩემი სულგრძელობისა და მამაცობის შედეგიაო. რატომღაც ჯიუტად და უკუღმართად ირჩია, თავისი კეთილი სვე-ბედი მხოლოდ და მხოლოდ პატარა ჯორჯ ოსბორნის ხელშეწყობისა და მოწყალებისათვის მიეწერა და მის მიმართ ამიერიდან ისეთი სიყვარული და ერთგულება შთაესახა გულს, რომელსაც მხოლოდ ბავშვები თუ განიცდიან - ისეთი სიყვარული, რომელსაც მომხიბლავ ზღაპრებში თუ ვკითხულობთ. მაგალითად, უხეში, ტლანქი ორსონი მის დამმარცხებელ დიდებულ ჭაბუკ ვალენტინისადმი რომ გრძნობდა.

დობინი განერთხა პატარა ოსბორნის წინაშე და შეიყვარა იგი ვიდრე გაიცნობდა, თვით მანამდეც ეთაყვანებოდა ჩუმად ოსბორნს; ახლა ხომ მის ფარეშად, მის ნაგაზად, მის მსახურ პარასკევად გადაიქცა. სწამდა, რომ ქვეყნად გაჩენილ ბიჭებში ოსბორნი ყოველი ღირსებით შემკული, ყველაზე ლამაზი, სულგრძელი იყო. უზიარებდა მას ფულს, ყიდულობდა უთვალავ საჩუქრებს: დანებს, საკალმეებს, ოქროს სადაღავებს, შაქარლამას, მგალობელ ჩიტებს და რაინდებისა და ყაჩაღების დიდრონი, ფერად-ფერადი სურათებით შემკულ საინტერესო წიგნებს, რომელთაგან ბევრს წაწერილი ჰქონდა მიძღვნა: „ესკვიარ ჯორჯ სედლი ოსბორნს - გულითადი მეგობრის უილიამ დობინისაგან“. პატივისცემის დამადასტურებელ ან ნიშნებს ჯორჯიც ერთობ მოწყალე თვალთ უყურებდა და იღებდა, ვითარცა მის წარჩინებასა ჰფერობდა.

ასე რომ, როცა ლეიტენანტი ოსბორნი ვოქსჰოლს სასეირნოდ წასვლის დღეს რასელ-სკვერს მიბრძანდა, მანდილოსნებს მოახსენა: - ქალბატონო სედლი, ვიმედოვნებ ადგილი მოგეპოვებათ; ჩვენს დობინს ვუთხარი, სადილად აქ მოსულიყო და ვოქსჰოლს წამოგვეყოლოდა. ისიც თითქმის ჯოჯოხით მორცხვია.

- მორცხვი! ფიე!.. - ბრძანა ზორბა და დარბაისელმა და valinqueur[13] თვალით გადახედა მის შარპს.

- ჰო, მორცხვია... მაგრამ შენ კი შეუდარებლად უფრო მოხდენილი ხარ, სედლი, - დასძინა სიცილით ოსბორნი, - ბედფორდთან შევხვდი, შენ რომ გეძებდი და ვუთხარი, მის ემილია შინ დაბრუნდა და დროს გასატარებლად ყველას გასეირნება გვინდა-მეთქი. თან დავაყოლე: ქალბატონმა სედლიმ, დღეობაში რომ პუნშის თასი გატეხე, მოგიტევა-თქო. ქალბატონო, არ გახსოვთ ეს უბედურება, შვიდი წლის წინათ რომ მოხდა?

- ქალბატონ ფლემინგოს შინდისფერ აბრეშუმის კაბაზე რომ გადაასხა, - მოიგონა გულკეთილმა ქალბატონმა სედლიმ. - ოჰ, რა ტლანქი და უშნო იყო! და არც თუ მისი დაიკოები არიან უფრო მოხდენილები და კოხტანი. ჰაიბერიში გუშინდამ ლედი დობინიც იყო სამივე ასულითურთ. რა მოყვანილობისანი არიან, გენაცვათ!

- ოლდერმენი ძალიან მდიდარი უნდა იყოს, არა? - ეშმაკურად იკითხა ოსბორნი. - როგორ გგონიათ, ქალბატონო, რომელიმე მათგანი ხომ კარგი და ხეირიანი საცოლე იქნება ჩემთვის?

- აი, შე სულელო! ნეტავი ვიცოდე, ვინ მისთხოვდება შენისთანა პირყვითელას!

- მე ვარ პირყვითელი? მოითმინეთ, სანამ დობინი არ გინახავთ. იმან ხომ სამჯერ მოიხადა ყვითელი ციება: ორჯერ ნასაუში, ერთხელ კიდე სენტ-კიტსზე!

- აბა, აბა, შენი პირყვითელობაც სრულიად საკმარისია ჩვენთვის, ხომ ემი? - თქვა ქალბატონმა სედლიმ.

ამ ლაპარაკზე მის ემილიამ მხოლოდ გაიღიმა და სახე შეუფაკლდა. თვალი შეავლო ბატონ ჯორჯ ოსბორნის ფერმკრთალ, სანდომიან სახეს, იმ კოხტა შავ, ხუჭუჭ, მბზინავ ქილვაშებს, რომლითაც თვით ამ ვაჟბატონსაც ერთობ მოსწონდა თავი და პატარა გულში გაივლო: მისი უდიდებულესობის ლაშქარში, ან თუნდაც მთელ დუნიაზე, ამისთანა სახე და ამისთანა გმირი მეორე არ მოიპოვებო.

- ჩემთვის სულ ერთია კაპიტან დობინის პირისფერი, ან მისი სიტლანქე, - თქვა მან. - მე მაინც ყოველთვის მეყვარება იგი. - მისი ნათქვამის პატარა აზრი ის გახლდათ, რომ დობინი ჯორჯის მეგობარი და მფარველიაო!

- ჯარში იმაზე უკეთესი საამხანაგო ყმაწვილი, ან კიდევ უკეთესი ოფიცერი არ მეგულება: თუმცა, რა თქმა უნდა, ვერაფერი ადონისია. - თქვა ოსბორნი, ერთობ მიამიტად გაიხედა სარკისკენ და ამას რომ სჩადიოდა, შეამჩნია, შარპი დაკვირვებით უჭვრეტდა მას.

ოსბორნი აიღეწა და რებეკამ გაიფიქრა: Ah, mon beau Monsicur![14] მე მგონი, ახლა კი ვიცი შენი ფასიო...“ - პატარა, თაღლითი, უტიფარი გოგნუცა!

ამ სალამოს, ვოქსჰოლის დასაპყრობად გამზადებული, მარმაშის კაბაში გამოწყობილი, ვარდის კოკობივით ქორთა ემილია ტოროლასებური სიმღერით

სასტუმრო ოთახში რომ შემოფრთხილდა, ერთი აყლაყუდა, უშნო დარბაისელი წარუდგა და ისეთი უხერხული თავის დაკვრით მიესალმა, რომ იმაზე უარესს კაცის თვალი ვერასოდეს ნახავდა. ეს დარბაისელი დიდრონ ხელ-ფეხიანი ბრძანდებოდა, მოკლედშეკრეჭილ შავთმიან თავზე ვეება ყურები ესხა. იმდროინდელი, ზონრებით შესაკრავი, საძაგელი სამხედრო მუნდირი ეცვა და სამკუთხა ქუდიც ეხურა.

სწორედ ეს გახლდათ მისი უდიდებულესობის ...ე ქვეითი ლეგიონის კაპიტანი უილიამ დობინი. იგი ყვითელი ციების მოხდის შემდეგ დაბრუნდა უესტ-ინდოეთიდან, სადაც სამსახურის ბედმა გადაისროლა მისი ლეგიონი მაშინ, როდესაც ბევრი მისი მამაცი ამხანაგი დიდებასა და სახელს იხვეჭდა პირინეის ნახევარკუნძულზე.

როცა მოვიდა, დობინმა ისე მოკრძალებით და წყნარად დააკაკუნა კარზე, რომ ზემოთ მყოფ მანდილოსნებს არც გაუგონიათ, თორემ დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, მის ემილია ვერასგზით ვერ გაბედავდა სიმღერით შემოცქრიალებულიყო დარბაზში. ასე იყო, თუ ისე, ტკბილი, ნაზი, კრიალა ხმა პირდაპირ გულში ჩასწვდა კაპიტანს და იქ ჩაიბუდა. ემილიამ ხელი რომ გაუწოდა ჩამოსართმევად, სანამ ამ ხელს თავის თათში ჩაბლუჯავდა, კაპიტანი შეეყოვნდა და თავში გაუელვა: „ნუთუ, ეს შესაძლებელია... განა ის პატარა გოგონა ბრძანდები, ამ ცოტა ხნის წინათ ვარდისფერი კაბა რომ გეცვა... იმ დამეს, პუნშის თასი რომ გადავაბრუნე; სწორედ იმის შემდეგ, რაც „გაზეთში“ გამომიცხადეს ჯარში თანამდებობის მიღებისათვის? ის პატარა გოგონა ხარ, ჯორჯ ოსბორნი რომ ამბობდა, უნდა შევირთოო? რა გაფურჩქნილი ქმნილება ჩანხართ! დახე რა ჯილდო მიუღია ამ თაღლითს!“ - ყოველივე ეს მანამდე გაიფიქრა, ვიდრე ემილიას ხელს ხელში მოიქცევდა, ხოლო თავისი სამკუთხა ქუდი ძირს დაუვარდებოდა.

მისი თავგადასავალი სკოლის დამთავრებიდან იმ დრომდე, როცა ბედნიერნი ვართ კვლავ შევხვდეთ მას, თუმცა დაწვრილებით არ გვიამბნია, დაკვირვებული მკითხველისათვის, მგონი, მაინც საკმაოდ არის ნაჩვენები წინა გვერდზე. დობინი, ათვალწუნებული ბაყალი, უკვე ოლდერმენი დობინი ბრძანდებოდა; ოლდერმენი დობინი კი გახლდათ პოლკოვნიკი სიტის მსუბუქი მხედრობისა, რომელიც იმჟამად ფრანგთა შემოსევისათვის წინ აღდგომას ვაჟკაცური თავგამოდებითა და მოუთმენლობით ელოდა. პოლკოვნიკ დობინის რაზმი, რომელშიც თვით მოხუცი ბატონი ოსბორნი მხოლოდ უბრალო კაპრალი იყო, ხელმწიფემ და იორკის მთავარმა დაათვალიერეს და პოლკოვნიკსა და ოლდერმენს აზნაურობა ებოძა. მისი ვაჟიშვილი არმიაში შევიდა და ახალგაზრდა ოსბორნიც მალე მიჰყვა მას იმავე რაზმში. მათ უესტ-ინდოეთსა და კანადაში იმსახურეს. მათი ლეგიონი სწორედ ახლახან დაბრუნდა შინ და ჯორჯ ოსბორნისადმი დობინის ერთგულება და სიყვარული ახლაც ისევე გულთბილი და უანგარო იყო, როგორც სკოლაში ამხანაგობის დროს.

ეს ღირსეული კრებული მაშინვე დაჯდა სადილად. მუსაიფობდნენ ომის და დიდების, ბონის და ლორდ უელინგტონის, აგრეთვე უკანასკნელი „გაზეთის“ ამბებზე. იმ სახელოვან ჟამს ყოველ „გაზეთს“ გამარჯვების ამბავი მოჰქონდა და ორ მამაც ახალგაზრდასაც სწყუროდა თავიანთი სახელებიც ენახათ დიდებით მოსილთა სიაში და თავიანთ უბედურ ბედსა სწყევლიდნენ, რომ ისეთ რაზმს ეკუთვნოდნენ, რომელსაც თავის გამორჩენის პატივი წილად არა ხვდა. მის შარპი

აღაგზნო ამ ამაღელვებელმა საუბარმა, მაგრამ მის სედლი კი აათრთოლა და ყურისგდებამი ლამის გულსაც შემოჰყარა. ბატონმა ჯოზემა ვეფხვებზე ნადირობის რამდენიმე თავისი ამბავი თქვა და ერთი მათგანი, მის კატლერის და დასტაქარ ლენსისა, კიდევ დააბოლოვა. სუფრაზე რებეკას ყველაფერს სთავაზობდა და თვითონაც უზომოდ თქვლევდა და ყლურწავდა.

მანდილოსნები რომ გადიოდნენ, ჯოზე ერთობ სასაცილო მოხდენილობითა და ფართიფურთით წამოხტა, გაულო მათ კარი, ხოლო სუფრას რომ დაუბრუნდა, სასმისი სასმისზე აავსო კლარეტით და ნერვიული აჩქარებით გადაჰკრა და გადაჰკრა.

- იტენება, აი! - ჩაუჩურჩულა ყურში ოსბორნმა დობინს. ბოლოს დროც დადგა და ვოქსჰოლს წასასვლელი ეტლი მოადგა კარს.

თავი VI. ვოქსჰოლი

ჰანგი, მე რომ ვუკრავ, ვიცი, ერთობ წყნარი და მშვიდია (თუმცა შემადრწუნებელი თავებიც მალე იქნება), მაგრამ გულკეთილ მკითხველებს ვთხოვ გაიხსენონ, რომ ამჟამად მხოლოდ რასელ-სკვერელი ბირჟის მაკლერის ოჯახის ამბავს ვამბობთ. ისინი სეირნობენ, საუზმობენ, სადილობენ, მუსაიფობენ და არშიყობენ, როგორც ჩვეულებრივ ხალხი სჩადის და მათი მიჯნურობა არც ერთი ვნებით, ან უცნაური რაიმე ნიშნით არ აღიბეჭდება. მოკლე შინაარსი ეს გახლავთ ემილიას მიჯნურმა ოსბორნმა სადილად და ვოქსჰოლს გასასეირნებლად ძველი მეგობარი მოიპატიჟა, ჯოზე სედლი რებეკას ეტრფის. შეერთავს თუ არა ჯოზე მას? აი დიდი ამბავი, რომელიც ახლა ჩვენს თვალწინაა.

შეგვეძლო ეს ამბავი მაღალფარდოვანი, რომანტიკული, ან კიდევ სალადობო სტილით გვეთქვა, ვთქვათ, მოქმედება სწორედ იმავე თავგადასავლებითურთ გროვენორ-სკვერს გადაგვეტანა, - განა ზოგიერთი ყურს არ დაუგდებდა? ვთქვათ, ვაჩვენეთ ლორდი ჯოზეფ სედლი როგორ გამიჯნურდა: ხოლო მარკიზ ოსბორნს ლედი ემილიას ტოფობა ჩაუვარდა გულში და დუკაც, ასულის კეთილშობილი მამა, სულითა და გულით თანახმა ბრძანდებოდა. ან ვთქვათ, მეტისმეტად მაღალფარდოვანის მაგიერ სრულიად მდაბალს მივმართეთ და ბატონ სედლის სამზარეულოს ამბავი აღვწერეთ: თუ ზანგი სემბო როგორ ეტრფოდა მზარეულ დედაკაცს (ეს მართლა ასეც გახლდათ) და მისი გულისთვის მეეტლეს როგორ ეჩხუბა. დანების მწმენდელ ბიჭს ცხვრის ცივი ბეჭის მოპარვაზე როგორ წაასწრეს და მის სედლის ახალმა femme de chambre-მა^[15] უსანთლოდ დაძინება როგორ იუკადრისა. ასეთი ამბები ბევრს აცინებდა ხალხს, თანაც იტყოდნენ, „ცხოვრების“ სურათებია გამოხატულიო. ან, პირიქით, შემადრწუნებელი თავგადასავლის მოყოლა რომ მოგვპრიანებოდა და ახალი femme de chambre-ის საყვარელი ხელობით ქურდად და ავაზაკად რომ წარმოგვედგინა, რომელიც თავისი ბრბოიანად შევარდება სახლში, ბატონის თვალწინ განგმირავს სემბოს, გაიტაცებს ლამის პერანგიან ემილიას და მესამე ტომამდე არ გაათავისუფლებს, მაშინ ადვილად მოვჩინავდით ამაღელვებელ და ამათრთოლებელ

თავგადასავალს, რომლის მძაფრ, ამაფორიაქებელ თავებს მკითხველი ფაცაფუცითა და ქოშინით წაიკითხავდა. წარმოიდგინეთ, ამ თავს ეს სათაური რომ ჰქონოდა: ღამის თავდასხმა

ბნელი და შფოთიანი ღამე იყო... ღრუბლები შავი იყო... შავი, მელანივით შავი. მძაფრი ქარი დაძველებული სახლების სახურავებიდან ბუხრის მილებს გლეჯდა და უკაცურ ქუჩებში კრამიტებს ბზრიალ-ტრიალით და ხათქახუთქით მიაფრიალებდა. ვერც ერთ სულიერს ვერ გაეებდა ამ ქარაშოტთან შებმა... დარაჯებიც ჯიხურებში შეკრუნჩხულიყვნენ, ოღონდ იქაც არ ასვენებდა მათ სასტიკი ავდარი... მგრგვინავი მეხი ეცემოდა და ანადგურებდა მათ... ერთი სწორედ ასე დაიღუპა ფაუნდლინგის პირდაპირ. მოჭმუჭნილი სქელი მაუდის ხალათი, დამსხვრეული ფარანი, მეხით ორად გადატეხილი კეტი, აი ყველაფერი, რაც ზორბა უილ სტედფესტისაგან გადარჩა. საუთემპტონ-როუში ვიღაც მეეტლე კოფოდან მოგლიჯა და გააქროლა... და საით? ქარაშოტი ხომ თავის მსხვერპლთა ამბავს არ იტყვის, გარდა იმ გამოსასალმებელი კივილისა, რომელსაც გატაცებული აღმოუტევენ!

შემაძრწუნებელი ღამე იყო! წყვილი იდგა, კუპრივით წყვილი. მთვარე არ ჩანდა; არა, არა, არც მთვარე ჩანდა და არც კიდევ თუნდაც ერთი ვარსკვლავი... არც ერთი პატარა, მქრქალი, მბჟუტავი, ეული ვარსკვლავი, დაისს მხოლოდ ერთი კი გამოჩნდა, ერთი წუთით თრთოლვით გამოჩინა პირი და კვლავ მიიმალა.

ერთი, ორი, სამი! ეს იყო შავი ნიღბის დათქმული ნიშანი.

- მოფი! შენა გდიხარ? - ამოიძახა სარდაფში ჩასასვლელი კიბიდან ვიღაცამ. - კინალამ ხანჯალი გატაკე და ტყვიაც მოგაყოლე!

- ხმა ჩაიწყვიტე და იარაღი მოიმარჯვეთ, - უპასუხა შავმა ნიღაბმა და უშვერი გინებაც მიაყოლა. - აქეთ, ბიჭებო, თუ კრინტი დასძრა ვინმემ, ხელათ დანა და მისი ჯანი! ბლაუზერ, შენ ჭურჭლეულობის და ხარახურის ოთახს მიხედე, შენ მარკ, ბებერი ყრანტის ზანდუკსა სტაცე ხელი! მე კი... - დასძინა დაბალი, მაგრამ უფრო შემაძრწუნებელი ხმით, - მე ემილიას მოვუვლი!

- ოჰო! - წამოიძახა ნიღაბმა, - დამბაჩა გავარდა, აი!

ან ვთქვათ მაღალფარდოვანი, პრანჭია ვარდისწყლით ნასხურები სტილი ვირჩიეთ.

მარკიზმა ოსბორნმა ეს-ეს არის ლედი ემილიასთვის billet-doux[16] გაატანა თავის petit tigre-ს[17].

უტურფესმა ქმნილებამ თავის femme de chambre-ის, მადემუაზელ ანასტაზის ხელით მიიღო იგი.

ძვირფასი მარკიზი! რა წარმტაცი თავაზიანობაა! მისი ბრწყინვალეობა, მარკიზი, ამ ბარათით დ-ს სახლის ლხინში დიდი ხნის ნანატრ მიწვევას ატყობინებდა.

- ვინ არის ეს საოცარი ტურფა? - ბრძანებდა იმავე საღამოს პიკადილის ერთ სრა-სასახლეში semillant[18] თავადი ჯ...რჯ კ...მბრ...ჯი, რომელიც ის-ის იყო ომნიბუსით ჩამობრძანდა ოპერიდან. - ძვირფასო სედლი, ყველა კუპიდონის სახელით გვედრები, გამაცანი!

- მისი გვარი, Monseigneur[19], სედლი გახლავთ! - მძიმედ თავის დაკვრით მოახსენა ლორდმა ჯოზეფმა.

- Vous avez alors un bien beau nom[20], - ბრძანა ახალგაზრდა თავადიშვილმა: ცოტა არ იყოს, იმედგაცრუებული შემოტრიალდა ქუსლზე და ფეხი დაადგა მოხუც დარბაისელს, რომელიც მის უკან იდგა და დიდი აღფრთოვანებით უჭვრეტდა მშვენიერ ლედი ემილიას.

- Trente mille tonnerres![21] - შეჰკვივლა მსხვერპლმა და agonie du moment-ით[22] დაიკლაკნა.

- ათასი ბოდში, თქვენო ბრწყინვალეებავ, - ბოდში მოიხადა ალექსილმა ახალგაზრდა etourdi-მ[23] და მდაბლად მოიდრიკა ქერაკულულებიანი თავი: მას თურმე იმ დროის უდიდესი სარდლისათვის ფეხის ცერზე დაუბიჯებია!

- ოჰ, დალახვროს ეშმაკმა! - მიაძახა ყმაწვილმა თავადიშვილმა მაღალ და გულკეთილი სახის აზნაურს, რომლის სახეც კვევნიშების სისხლს ამჟღავნებდა. - ერთი მიბრძანეთ, კიდევ ფიქრობთ თქვენი ალმასის ფარლულის გაყიდვას?

- უკვე მივყიდე კიდევ ორას ორმოცდაათი ათას გირვანქად თავად ესტერჰაზის, აქ რომ ბრძანდება.

- Und das war gar nicht theuer, potztausend![24] - შესძახა დიდებულმა უნგრელმა და სხვა და სხვა და სხვა.

ამით მამ განიცადეთ, მანდილოსანნო, როგორ შეიძლებოდა დაწერილიყო ეს ამბავი, მწერალს ერთი რომ მოჰპრიანებოდა; რადგან, მართალი მოგახსენოთ, სწორედ ისევე იცნობს ნიუგეიტს, როგორც ჩვენს პატივცემულ წარჩინებულთა სრა-სასახლეებს და გარედან ორთავე უნახავს. მაგრამ, ვინაიდან არც ქურდების ენა და ყოფაქცევა მესმის, არც ის მრავალენიანი ლაპარაკი, რომლითაც, ახლანდელ სახელგანთქმულ მწერლებს თუ დავუჯერებთ, ton-ის მესვეურნი ლაპარაკობენ, - ჩვენ, გეთაყვათ, წყნარად მივდიოთ ჩვენს შუათანა გზას იმ სანახაობათა და მოქმედ პირთა შორისთვისაც უკეთ ვიცნობთ. ერთი სიტყვით, ეს ვოქსჰოლის თავი მეტისმეტად მოკლე გამოვიდოდა, ზემოთ მოყვანილი პატარა მსჯელობა რომ არა, და იქნებ სულაც არ ყოფილიყო ღირსი მისთვის თავი დაგვერქმია. და მაინც თავია და ერთობ მნიშვნელოვანი თავიც. განა ცხოვრებაში ყველას არა ხვდება პატარა თავები, რომელნიც თითქოს უმნიშვნელონი ჩანან, მაგრამ მთელ შემდგომ თავგადასავალს კი ცვლიან?

მაშ ჩავსხდეთ რასელ-სკვერიდან მიმავალთა ეტლში და ბაღებისაკენ გავემართოთ. ჯოზე და მის რებეკა წინა სკამზე სხედან და ისე მიჰკვრიან ერთმანეთს, შუაში ადგილი აღარ დაუტოვებიათ; ბატონი ოსბორნი კი მათ პირდაპირ სადგისივით ჩარჭობილა კაპიტან დობინსა და ემილიას შორის.

ყველა, ვინც ეტლში იჯდა, დარწმუნებული იყო, იმ სადამოს ჯოზე რებეკა შარპს სთხოვდა, ქალბატონი სედლი გამხდარიყო. მშობლებიც შეურიგდნენ ამ ამბავს, თუმცა, ჩვენში დარჩეს და, მოხუცი ბატონი სედლი ვაჟისადმი, ცოტა არ იყოს, ზიზღის მსგავს რალაცას კი გრძნობდა. ამბობდა: ქარაფშუტა, ხარბი, ზარმაცი, ქალაჩუნა და გასათუთებულიაო. ვერ ითმენდა მის დარდიმანდულ ბღინძვას და გულიანად ხარხარებდა მის მაღალფარდოვან, მკვეხარა ამბების გაგონებაზე. „ამ ჯეელს ჩემი ქონების ნახევარი უნდა დავუტოვო და თავისი საკუთარიც ბევრი

ეწება, - ეუბნებოდა იგი მეუღლეს, - მაგრამ დარწმუნებული ვარ, შენ, მე და მისი და ხვალვე რომ დავიხრცოთ, იტყვის, - „ღმერთო შეგვიწყალო“, და წინანდებურად არხეინად მიაძლება სადილს. ამიტომ არც მე გავიცხვლებ თავს მისთვის. ვინც უნდა, ის შეერთოს, რა მენალვლება!“

ემილიას კი, როგორც გონიერ და გულფიცხ ყმაწვილ ქალს შემშენის, ძალიანაც მოსწონდა ამ ქორწინების ამბავი. ერთი-ორჯერ ჯოჯი, ის-ის იყო ძალიან მნიშვნელოვანი რაღაცის თქმას აპირებდა მისთვის. ემილია დიდი სიამოვნებით მოემზადა ყურის დასაგდებად, მაგრამ ჩასუქებული დარბაისელი ვერ ბედავდა გულის გადაშლას და დიდი საიდუმლოს გამჟღავნებას - მხოლოდ ღრმა ოხვრას აღმოუტევებდა, პირს მიიბრუნებდა და დაიკოს იმედგაცრუებულს სტოვებდა.

ეს საიდუმლო ემილიას გამუდმებით უფორიაქებდა ნაზ გულს, თუ რებეკასთან ვერ მუსაიფობდა ამ სათუთ საგანზე, სამაგიეროდ დანაკლისს მეკუჭნავე ქალბატონ ბლენკინსოპთან ხანგრძლივი და გულითადი ჭუკჭუკით ინაზღაურებდა. ბლენკინსოპი სიტყვას გადაუკრავდა ქალბატონის პირისფარემს; ამას ალბათ უნებურად წამოსცდებოდა მზარეულთან, რომელიც, უეჭველია, ყველა მედუქნეს ჩამოუკაკლავდა; ასე რომ ბატონი ჯოჯის ქორწინების ამბავი იმჟამად საკმაოდ ბევრს ეკერა პირზე რასელ-სკვერის სამყაროში.

ქალბატონი სედლი, რასაკვირველია, ფიქრობდა, ჩემი ვაჟი მხატვრის ქალიშვილის შერთვით თავს დაიმდაბლებსო. „მაგრამ ღმერთო ნუ მიწყენ, ქალბატონო, - გაიძახოდა ქალბატონი ბლენკინსოპი, - ჩვენც ხომ მხოლოდ და მხოლოდ ბაყლები ვიყავით, ბატონ სედლის რომ მივთხოვდით. თვითონ ბატონი სედლი კი მარტო მაკლერის მწერალი ბრძანდებოდა და ორთავეს ხუთასი გირვანქაც არ გაგვიჩნდა; ახლა კი გვარიანი შეძლებულები გახლავართ!“ ემილია სულითა და გულით ეთანხმებოდა ამ აზრს და ნელ-ნელა გულკეთილი ქალბატონი სედლიც დაიყოლიეს.

ბატონი სედლი საქმეში არ ერეოდა: „ჯოჯმა ვინც უნდა, ის შეერთოს, - იტყოდა იგი, - ჩემი საქმე არ არის. ეს გოგო ღარიბია, მაგრამ არც ქალბატონი სედლი ყოფილა მდიდარი. გულკეთილი და ჭკვიანი ჩანს და ალბათ მოთოკავს კიდევ ჯოჯს. ისევ ესა სჯობია, გენაცვალე, ვიდრე ვინმე ზანგი რძალი და წითელი ხის ფერი ათიოდე შვილიშვილი“.

ასე რომ თითქოს ყველაფერი უღიმოდა რებეკას ბედს. სუფრაზე დასაჯდომად რომ მიდიოდნენ, ჯოჯის მკლავს ისე ეყრნდობოდა. ვითომდა სწორედ ასეა რიგითი; ჯოჯს საკუთარი თავახდილი ეტლის კოფოზეც უჯდა გვერდით (დიალაც დიდებული დარდიმანდი ბრძანდებოდა ჯოჯეფი, აღუშფოთებლად და ზვიადად რომ წამოჭიმულიყო კოფოზე და მიერეკებოდა თავის ლურჯა ცხენებს) და თუმცა ქორწინებაზე კრინტს არავინა სძრავდა, მაინც ჩანდა, ყველამ იცოდა ეს ამბავი. რებეკას ნატვრა მხოლოდ ხელის თხოვნა იყო და ოჰ, ახლა როგორა გრძნობდა უდედობას!.. საყვარელი, ნაზი დედიკოს უყოლობას, რომელიც ათ წუთში გაჩარხავდა საქმეს და პირისპირ მოკლე, ფრთხილი მუსაიფით ახალგაზრდა კაცს მორცხვ ბაგეთ ნანატრ სიტყვებს დააცდენინებდა.

ასე გახლდათ საქმე, ეტლმა უესტმინსტერის ხიდი რომ გადაიარა.

მგზავრები თავის დროს ჩამოხდნენ სამეფო ბალებთან. როცა დიდებული ჯოჯი აჭრაჭუნებული ეტლიდან გადმოდიოდა, ბრბო ღრიანცელით მიესალმა სქელ

დარბაისელს. ჯოზეფი წამოჭარხლდა. რებეკასთან ხელიხელგაყრილი რომ მიაბიჯებდა, იგი მართლაც ძალიან ზორბა და მძლავრი ჩანდა. ჯორჯმა, რაღა თქმა უნდა, ემილიას მიხედა, რომელიც ისე ბედნიერად გამოიყურებოდა, როგორც ვარდის ბუჩქი მზის სხვითა შუქში.

- რა გითხრა, იცი, დობინ, - ეუბნება ჯორჯი ამხანაგს, - მოდი, მიხედე ამ შალებსა და ნივთებს, თუ ძმა ხარ!

ჯორჯი მის სედლის ამოუდგა გვერდში, ჯოზე რებეკათურთ ძლივძლივობით შეეჭია კარში, პატიოსანი დობინი კი მხოლოდ შალების მკლავზე გადადებით და ყველა თანამგზავრის მაგიერ შესასვლელი საფასურის გადახდით დაკმაყოფილდა.

დობინი დიდი მორიდებით მისდევდა მათ უკან - არ უნდოდა გართობა ჩაეშალა. რებეკასა და ჯოზეისთვის ჩირსაც არ გაიმეტებდა, მაგრამ ემილია თვით ბრწყინვალე ჯორჯ ოსბორნის ჯუფთადაც კი მიაჩნდა და როცა ქალიშვილის სიხარულსა და აღტაცებას ხედავდა, იგი ერთგვარი მამობრივი სიამით ადევნებდა თვალყურს მის მიამიტ ნეტარებას. იქნებ გრძნობდა, რომ ერჩივნა, მკლავზე შალის მაგიერ სხვა რამ ჰქონოდა (ხალხი იცინოდა ქალების ავლადიდებით დატვირთულ ამ ახალგაზრდა აყლაყუდა ოფიცრის დანახვაზე); მაგრამ უილიამ დობინს საერთოდ ძალიან ნაკლებად აწუხებდა პირადი გამორჩენის ფიქრები და როცა მისი მეგობარი იხარებდა, აბა როგორ შეეძლო მას მოწყენით ყოფილიყო? თანაც სიმართლე უნდა ვაღიაროთ, ბალების არც ერთ გასართობს ყურადღებას არ აქცევდა. გასართობი კი მრავალი იყო: ასიათასობით საგანგებო ლამპები, რომლებიც მუდამ ენთო; სამკუთხაქუდიანი მემუსიკენი, რომლებიც შუაგულ ბაღში აგებულ, გაჭრილ ნახევარსფეროსავით წამოხურულ, ლამაზად მორთულ ბაქანზე გულში ჩამწვდომ ჰანგებს უკრავდნენ; ორთავე, საოხუნჯო და გულისამაჩუყებელი სიმღერების მომღერალნი, რომლებიც სმენას აჯადოებდნენ; ხალხმრავალი საზოგადო ცეკვები, რომლებშიც ზორბა კოკნი ქალები და კაცები მონაწილეობდნენ და ხტუნვა-ბუქნით, ფეხების ბარტყუნით და სიცილ-ხარხარით ასრულებდნენ: ნიშანი, რომელიც აუწყებდა madame საკი ეს-ეს არის ვარსკვლავებისაკენ აჭიმული წვრილი თოკით ზეცისაკენ გამგზავრებას აპირებსო; განდეგილი, რომელიც მარად გაბრწყინებულ სენაკში იჯდა; ჩაბნელებული ბილიკები, ასე ხელსაყრელი რომ იყო ახალგაზრდა მიჯნურთა პაემანისათვის; მაგარი პორტერით ავსილი თასები, რომლებიც გაცვეთილ ძველ ლივრეიან მსახურებს დაჰქონდათ; მოკიაფე ფანჩატურები, რომლებშიც ბედნიერი მონადიმენი ვითომდა მიირთმევდნენ თითქმის უჩინარ ლორის ნათლებს; - მაგრამ ყველა ამეებსა და პატიოსან სიმპსონს, იმ კეთილ, მოღიმარ ბრიყვს, რომელიც, გავბედავ და მოგახსენებთ, ჯერ კიდევ მაშინ განაგებდა იქაურობას, კაპიტანი დობინი ოდნავადაც არ აქცევდა ყურადღებას.

ის მხოლოდ ემილიას თეთრ ქიშმირის შალს დაატარებდა. მორთულ ბაქანთან შედგა, სადაც ქალბატონი სელმონი „ბოროდინოს ბრძოლას“ ასრულებდა (მძაფრ კანტანტას, მიმართულს იმ კორსიკელ მეტიჩარას წინააღმდეგ, რომელსაც, ის-ის იყო, რუსეთში მარცხი მოუვიდა). ხოლო იქიდან რომ გამოემართა, ბატონმა დობინმა ამ ჰანგის ხმის აყოლება სცადა, მაგრამ აღმოაჩინა, რომ იმ სიმღერას ღიღინებდა, რომელსაც ემილია სედლი მღეროდა, როცა იგი სადილისათვის კიბეზე მოცქრიალებდა. დობინს სიცილი აუტყდა, რადგან ნამდვილად იგი ჭოტზე

უკეთაც ვერას მღეროდა.

რასაკვირველია, ადვილად მისახვედრია, რომ ჩვენმა დაწყვილებულმა ახალგაზრდობამ საზვიამო ალთქმა დადო, მთელ სალამოს ერთმანეთს ნუ დავცილდებითო, და ათი წუთის შემდეგ კი განცალკევდნენ. თანამგზავრები ვოქსპოლში ყოველთვის განიბნევიან ხოლმე, ოღონდ ვახშმად კვლავ შეიყრებიან, რათა ცალკე ყოფნაში გადახდილი თავგადასავლები ერთმანეთს უამბონ.

რა გადახდათ თავს ბატონ ოსბორნსა და მის ემილიას, საიდუმლო გახლავთ. მაგრამ დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, სრულიად ბედნიერნი იყვნენ და უკადრისიც არაფერი ჩაუდენიათ. და ვინაიდან ამ თხუთმეტ წელიწადს ერთად ყოფნას შესჩვეოდნენ, მათი tete-a-tete განსაკუთრებით უცხო რამ არ იქნებოდა.

მაგრამ როცა მის რებეკა შარპი და მისი ჩასუქებული თანამგზავრი მიყრუებულ ხეივანში ჩაიკარგნენ, სადაც ასიოდე წყვილი იმათსავით დაბორიანებდა, ორთავემ იგრძნო, მდგომარეობა, ერთობ სათუთი და კრიტიკულიაო. ან ახლა დადგა დრო, ანდა არასოდეს აღარ მოხდება, რომ ბატონ სედლის მორცხვ ბაგეებზე მოცახცახე ალთქმა დავაცდენინო, გაიფიქრა მის შარპმა. მანამდე მოსკოვის პანორამა მოინახულეს. იქ ვიღაც ტლანქმა ვიგინდარამ მის შარპს ფეხი დაადგა. რებეკამ ოდნავ შეჰკვივლა და ბატონ სედლის მკლავებზე გადაესვენა. ამ პატარა შემთხვევამ იმ ზომამდე განადიდა ჩვენი დარბაისლის ალერსიანობა და გაბედულება, რომ ბევრი თავისი საყვარელი ინდური ამბავი კიდევ და კიდევ, სულ უკანასკნელი, ერთი ექვსჯერ მაინც უამბო.

- ოჰ, როგორ მინდა ინდოეთის ნახვა! - ინატრა რებეკამ.

- მართლა? - უბადლო სინაზით ჩამოართვა სიტყვა ჯოზეფმა და, უეჭველია, ამ ნიშანდობლივ კითხვას კიდევ უფრო ნაზ და ალერსიან რაიმეს მოაყოლებდა (რადგან ერთობ იბერებოდა, ხვნეშოდა, ქშინავდა და რებეკას ხელი, რომელიც მის გულთან ახლოს იყო მისვენებული, ამ ორგანოს ციებ-ცხელებიან დაგადუგს გრძნობდა), როცა, - ოჰ, თითქოს გამოჯავრება უნდაო, - ზარი დაირეკა შუშხუნების სანახაობისათვის ატყდა დიდი ორომტრიალი, სირბილი და ეს უცნაური მოტრფიალენი იძულებულნი შეიქნენ ხალხის ნაკადს აჰყოლოდნენ.

კაპიტანმა დობინმა კინალამ განიზრახა, ვახშამზე საზოგადოებას მეც შევუერთდებიო, რადგან, მართლაც, ვოქსპოლის გასართობები ვერაფრად მოეწონა. მაგრამ ორჯერ აუარ-ჩაუარა იმ ფანიატურს, სადაც წყვილები ერთად შეყრილიყვნენ და არავინ მიაქცია ყურადღება სუფრა ოთხისათვის იყო გაშლილი. მიჯნურთა წყვილები მხიარულად ყბედობდნენ და დობინმა იგრძნო, რომ ისევე პირწმინდად გადავიწყებოდათ იგი, თითქოს ამქვეყნად არც არასოდეს გაჩენილიყო.

„მე მხოლოდ de trop[25] თუ ვიქნები, - ჩაილაპარაკა კაპიტანმა და, ცოტა არ იყოს, შურით გადახედა მათ. - სჯობია, განდევილთან წავიდე და იმას ვებაასო“. - ლასლასით მოშორდა ხალხის ზუზუნსა და ხმაურს, სუფრის ჩხარაჩხურსა და ლაყბობას და დაადგა ჩაბნელებული ხეივნის ბილიკს, რომლის ბოლოშიც ის სახელგანთქმული მუყაოს მეუდაბნოე იმყოფებოდა. ჭეშმარიტად, ვერაფერი თავშესაქცევი იყო დობინისთვის მარტოდმარტო ვოქსპოლს ყოფნა. ჩემი საკუთარი გამოცდილებით აღმოვაჩინე, რომ ეს ერთ-ერთი ყველაზე უფრო

საძაგელი დროსტარებაა უცოლო კაცისთვის.

ორი წყვილი კი სრულიად ბედნიერი ბრძანდებოდა ფანჩატურში, სადაც ფრიად საამო და გულითადი მუსაიფი გაიმართა. ჯოზი დიდების მწვერვალს იყო ასული და ერთის ყოფით აქეთ-იქით მბრძანებლობდა მსახურთ. გააკეთა სალათა, შამპანურის ბოთლებსაც ხსნიდა, წიწილებსაც ჰქნიდა, თან შეჭამა და შესვა კიდევ სუფრაზე მოტანილი სანოვავის უმეტესი ნაწილი. ბოლოს ჩაიჟინა ერთი არყის პუნშიც მოიტანეთ, ვოქსკოლში ყველა არყის პუნშსა სვამსო.

- ბიჭო, არყის პუნში! - გასძახა მან.

და ის არყიანი თასი გახდა მიზეზი მთელი ამ დიდი ამბისა. ან ვითომ რატომ არ შეიძლება არყის პუნშით სავსე თასი ისევე გამხდარიყო ამ ამბის მიზეზი, როგორც ყველა სხვა რაიმე? განა ციანწყალბადმჟავათი ავსებული თათი არ იყო ამ წუთისოფლიდან ტურფა როზამუნდის წაბრძანების მიზეზი? განა ღვინით სავსე თასი არ იყო მიზეზი ალექსანდრე დიდის გარდაცვალებისა, ანდა ყოველ შემთხვევაში განა დოქტორი ლამპრიერი ასე არა ბრძანებს? - სწორედ ასეთივე დიდი გავლენა იქონია ამ არყის პუნშიანმა თასმა იმ „უგმირო რომანის“ ყველა მთავარი მოქმედი პირის ბედისწერაზე, რომელსაც ახლა მოგიტხრობთ. დიან, გავლენა იქონია მათ ცხოვრებაზე, თუმცა მათ უმრავლესობას პირიც არ დაუკარებია მისთვის.

მანდილოსნები არ მიირთმევდნენ არაყს, ოსბორნსაც არ უყვარდა: ამიტომ სქელმა მსუნაგმა მთელი თასი მარტომ გამოყლურწა. ხოლო მთელი თასის გამოყლურწვის შედეგი გახლდათ ის მხიარულება, რომელიც თავდაპირველად გასაკვირი იყო, მერე კი თითქმის აუტანელი შეიქნა; რადგან იგი ისე ხმამაღლა ლაპარაკობდა და ხარხარებდა, რომ ფანჩატურს ბევრი მაყურებელი დაეხვია და ფრიად შეაწუხა შიგ მჯდომი უდანაშაულო საზოგადოება. ჯოზეფმა თავი გამოიღო, უნდა ვიმღერო (და კიდევ იმღერა იმ მტირალა, გამწივანი ხმით, რომელიც გადაკრულში მყოფ დარბაისელთ სჩვევიათ) და თითქმის სულ გადმოიბირა მუსიკოსების ბაქნის გარშემო შემოკრებილი მსმენელები და მათი დიდი ტამისცემა და მოწონება დაიმსახურა.

- ყოჩაღ, გაბერილო! - დასძახოდა ერთი.

- დასცხე, დენიელ ლემბერტო! - უჭყიოდა მეორე.

- რა მოყვანილია საჯამბაზო თოკისთვის! - ყვიროდა მესამე გარეწარი.

მანდილოსნები უზომოდ შეწუხდნენ, ხოლო ბატონი ოსბორნი ერთობ გაწყრა.

- ღმერთს გაფიცებ, ჯოზ, ავდგეთ და წავიდეთ! - შესძახა ამ ვაჟბატონმა და ყმაწვილი ქალებიც წამოიშალნენ.

- მოითმინეთ, ჩემო უძ-ძ-ძვირფასესო ტ-ტ-ტურფავ! - დაიღრიალა ახლა ლომივით გაგულოვნებულმა ჯოზმა, წელზე ხელი შემოჰხვია მის რებეკას და ჩაბღუჯა იგი.

გარეთ ხარხარი გაორკვეცდა. ჯოზი განაგრძობდა ყლურწვას, არმიყობას და სიმღერას. თვალებს აპაჭუნებდა, მოხდენილად და თავაზით უშვერდა სასმისს მაყურებელთ და ყველას ერთად ან ზოგიერთს იწვევდა: მობრძანდით, არაყზე დამეწვიენითო.

ბატონი ოსბორნი, ის-ის იყო, ემზადებოდა, რომ ეთხლიმა და გადაეყირავებინა ერთი გრძელყელა ჩექმებიანი ვაჟბატონი, რომელიც ამ მიპატიჟებით სარგებლობას აპირებდა და ცემა-ტყეპა თითქოს აუცილებლად უნდა ამტყდარიყო, როცა, დიდად საბედნიეროდ და სასიკეთოდ, დარბაისელმა, სახელად დობინმა, რომელიც მანამდე ბაღში აქეთ-იქით დასეირნობდა, ფანჯარაში ამოყო თავი.

- დაიკარგენით აქედან, თქვე ბრიყვებო! - დასძახა მან და თან მხრებით გაიკაფა გზა ბრბოში, რომელიც მყის გაიფანტა მისი სამკუთხა ქუდისა და გამძვინვარებული სახის დანახვაზე.

- ღმერთო შეგვეწიე! დობინ, სად დაიკარგე? - მიმართა ოსბორნმა. ჩამოართვა თეთრი ქიშმირის შალი და ემილია გამოფუთხა შიგ. - ერთი გაისარჯე და ამ ჯოჯს მოუარე, სანამ ქალებს ეტლამდე მივიყვანდე.

ჯოჯი წამოდგომას და ხელის შეშლას აპირებდა, მაგრამ ოსბორნის ცალი თითის დადებამ ხვნეშითა და ქშენით კვლავ უკან, სკამზე დაანარცხა იგი და ლეიტენანტმა მოახერხა მშვიდობით განერიდებინა მანდილოსნები. ისინი რომ მიდიოდნენ, ჯოჯი ხელებს იკოცნიდა და სლოკინით მისძახოდა: „უფალმა გაკურთხოთ, უფალმა გაკურთხოთ“. მერე კაპიტანი დობინის ხელი ჩაბლუჯა და ერთობ შესაბრალისი ტირილით გაანდო ამ დარბაისელს თავისი დაკოდელი გულის საიდუმლო: სწორედ ახლა რომ წავიდა, იმ ქალიშვილს ვეთაყვანებო; ვიცი ჩემი ქცევით სასოწარკვეთილი გავისტუმრეო; ოღონდ ხვალ დილითვე კი ჯვარს დავიწერ მასზე წმიდა გიორგის ეკლესიაში, ჰანოვერის მოედანზეო. თვით ლემბეთის სასახლეში მივალ და კენჭებერის არქიეპისკოპოსს გავაღვიძებ, ღმერთსა ვფიცავ, გავაღვიძებ და მზად მეყოლებათ. ჯოჯის ამ განზრახვით ისარგებლა კაპიტანმა დობინმა. მზაკვრულად დაარწმუნა, წავიდეთ ბაღიდან და ლემბეთის სასახლეს მივაშუროთო. ხოლო ერთხელვე ჭიშკარს რომ გამოაცილა, ადვილად ჩასვა დაქირავებულ ეტლში და მშვიდობით მიაბრძანა თავის სამყოფელს.

ჯორჯ ოსბორნმაც მშვიდობით მიაცილა ქალიშვილები; ოღონდ, როცა მანდილოსნები შინ შევიდნენ და თვითონ კი რასელის მოედანზე გზას გაუდგა, ისეთი სიცილ-ხარხარი წასკდა, რომ ღამის დარაჯი განაცვიფრა. ემილია ერთობ სევდიანად უცქეროდა მეგობარს, კიბეზე რომ ადიოდნენ; აკოცა და ხმა არ გაუცია, ისე წავიდა დასაძინებლად.

„ხვალ უნდა მითხრას ჯოჯმა, ცოლად წამომყეო, - ფიქრობდა რებეკა. - ოთხჯერ მითხრა, ჩემი სულის კლიტე ხარო. ემილიას დასანახადაც მიჭერდა ხელს. ხვალ მეტყვის!“ ემილიაც ამას ფიქრობდა და გავბედავ და მოგახსენებთ, რომ აგრეთვე იმასაც ფიქრობდა, როგორი კაბა ეცმეოდა თვითონ, ვითარცა მდადს; რა თავს გადასაგდებ საჩუქრებს მიაართმევდა თავის ტურფა, პატარა სარძლოს; ფიქრობდა აგრეთვე შემდგომ ზეიმზე, რომლის მთავარი მოქმედი პირი თვით უნდა ყოფილიყო და სხვა და სხვა და სხვა.

ოჰ, უგუნურო ახალგაზრდანო! რა ცუდად იცით არყის პუნშის ძალა! რა იცით, რა ძალა აქვს ღამით გადაკრულ არაყს და რა გავლენას ამჟღავნებდა იგი დილით თავის ტეხაზე? ჩემი ვაჟკაცური სიტყვით ვამტკიცებ იმ ჭეშმარიტებას, რომ ვოქსჰოლის არყისაგან ატეხილი თავის ტკივილის ბადალი ქვეყნიერების ზურგზე

არსად მოიპოვება. ოცი წელი გავიდა და ახლაც მახსოვს, ორი ჭიქა რომ დავლიე, იმის შედეგი! - მხოლოდ ორი საღვინე ჭიქა! მხოლოდ ორი, სინდისს გეფიცებით; ხოლო ჯოჯოფე სედლიმ, რომელსაც ღვიძლი სტკიოდა, ეს საზიზღარი სითხე, სულ უკანასკნელი ერთი ჩარევი მაინც შთანთქა.

სწორედ იმ დილას, რებეკას რომ ეგონა, დღეს ჩემი ბედნიერების განთიადი დადგებაო, ტკივილებისაგან ჯოჯოფე სედლის ისეთი სულთქმა-უში ჰქონდა შემდგარი, რომ კალამი არ მემორჩილება აღვწერო. სოდიანი წყალი ჯერ არ იყო გამოგონილი, განა დაიჯერებთ? - თხელი ლუდით, მხოლოდ თხელი ლუდით იამებდა გახურებულ გულ-მუცელს წინაღამეს ნაბახუსევი ბედშავი დარბაისელი. ეს უწყინარი სასმელი ედგა წინ და თავის ბინაში ტახტზე წამოწოლილი კვნესოდა ბოგლიუოლაჰის გადასახადთა ყოფილი ამკრები, როცა ჯორჯ ოსბორნი შევიდა. დობინი უკვე იქ დახვდა. გულკეთილად უვლიდა თავის წინაღამინდელ ავადმყოფს. ოფიცრებმა გადახედეს ბახუსის გადაშლართულ, არაქათგამოლეულ თაყვანისმცემელს, მერე აღმაცერად - ერთმანეთს, და ვითომდა თანაგრძნობის ნიშნად, მაგრამ ერთობ საძაგლად კი დაკრიჭეს კბილები. თვით სედლის ფარეშიც, დარბაისელთა შორის ყველაზე დინჯი და თავაზიანი, რომელსაც სამგლოვიარო საქმეთა მეურვის მუნჯობა და სერიოზულობა ახასიათებდა, ძლივძლივობით იმორჩილებდა სახის ნაკვთებს, როცა თავის ბედკრულ ბატონს გადაავლებდა თვალს.

- ბატონი სედლი გუშინლამ ნამეტანი შლეგიანობდა, ბატონო, - საიდუმლოდ ჩასჩურჩულა მსახურმა ოსბორნს, როცა ამ უკანასკნელმა კიბებზე ფეხი შედგა. - მეეტლესთან ჩხუბი უნდოდა, ბატონო, კაპტინგმა ველარა მოახერხა რა და ღლაპივით ხელში ატატებული აიყვანა ზემოთ. - ამის თქმაზე ერთი წამით ბატონ ბრამს პირზე ღიმილა გადაუქროლა; მაგრამ მსწრაფლ კი დაიბრუნა ჩვეული უსაზღვრო სერიოზულობა, როცა სასტუმრო ოთახის კარი ყურთამდე მოაღო და მოახსენა, „ბატონი ჰოსბინი“ მობრძანდაო.

- რასა იქმ, სედლი? - დაიწყო ამ ახალგაზრდა ქილიკმა თავისი მსხვერპლის გასინჯვის შემდგომ. - ძვლები ხომ არ დაგმსხვრევია? აგე, ქვემოთ თვალჩაშავებული და თავშეხვეული მეეტლე დგას და ფიცულობს, უნდა ვიჩივლოო.

- რას ამბობ... რა უნდა იჩივლოს? - იკითხა არაქათგამოცლილმა სედლიმ.

- რა და, გუშინ რომ მიბეგვე... ხომ, დობინ? ისეთი სთხლიმე, ვაჟბატონო, მოლინე ეგონებოდა კაცს. დარაჯმა თქვა, ერთი გარტყმით ასე მოწყვეტით ძირს გაგორებული კაცი ჯერ არ მინახავსო. აი, დობინსა ჰკითხე.

- დიახ, მართლაც რომ ეჩხუბეთ მეეტლეს და ლაზათიანი ცემა-ტყეპაც გქონდათ. - კვერი დაუკრა კაპიტანმა დობინმა.

- მერე კიდევ ის თეთრპალტოიანი ჯეელი ვოქსჰოლში! როგორ ეცა ჯოჯო! ქალები როგორა წიოდნენ! ღმერთს გეფიცები, ბატონო ჩემო, სიამით გული გადამეხსნა, რომ გიყურებდი. მეგონა მოქალაქეებს გაბედულება აკლიათ-მეთქი, ახლა კი მე არასოდეს გზაზე აღარ გადაგიდგები, როცა გადაკრულში ბრძანდები, ჯოჯ!

- მართლა ნამეტანი შემადრწუნებელი უნდა ვიყო, როცა გამაჯავრებენ! - წამოიკნავლა ტახტზე მიწოლილმა ჯოჯმა და ისე საცოდავად და სასაცილოდ

დაიღმიჭა, რომ კაპიტანს თავაზიანობამ ველარ უშველა და იმას და ოსბორნს თავმეუკავებელი ხარხარი აუტყდათ.

ოსბორნი უღმობლად სარგებლობდა თავისი უპირატესობით. ჯოჯს ქალაჩუნად თვლიდა. აწონ-დაწონა ჯოჯის და რებეკას მოსალოდნელი ქორწინების ამბავი და ვერაფრად მოსწონდა, რომ წევრი იმ ოჯახისა, რომლის სიძეც იგი, ჯორჯ ოსბორნი, ...ე ლეგიონის ოფიცერი უნდა გამძნარიყო, პატარა ვიგინდარა, პატარა მეტიჩარა აღმზრდელ ქალთან mesalliance[26]-ს აპირებდა.

- შენ გაარტყი განა, შე საცოდავო? - უთხრა ოსბორნმა. - შენ შეაძრწუნებ ვინმეს? შენ, ვაჟბატონო, ფეხზედაც ვერა დგებოდი... შენს ცქერაზე ყველა ხარხარებდა ბაღში; თვითონ შენ კი იმდულრებოდი, დიაცივით ქვითქვითებდი; განა არ გახსოვს, რომ მღეროდი?

- რაო? - გაიკვირვა ჯოჯმა.

- რა და გულის ამაჩუყებელ სიმღერას რომ ბღაოდი და როზას თუ რებეკას, რა ჰქვიან, აი, ემილიას პატარა მეგობარს, რომ ეძახდი, ჩემო უძ-ძ-ვირფასესო ტ-ტ-ტურფაო? - და ამ უწყალო ახალგაზრდამ, ხელი-ხელში ჩაავლო დობინს და თუმცა იგი გულგეთილად ეხვეწებოდა, შეიბრალო, მაინც კვლავ წარმოადგინა ის სცენა და ჯავრით ვინაღამ გულს შემოჰყარა მის ნამდვილ შემსრულებელს.

- რად უნდა შევიბრალო? - უპასუხებდა ოსბორნი გზაში მეგობარს საყვედურებზე, როცა ავადმყოფი დოქტორ გოლოპის ხელში დატოვეს და წამოვიდნენ. - ვინ ეშმაკმა მისცა უფლება თავის ბღინძვითა და ყოყორობით რომ გაგვამასხარავა ვოქსჰოლში? ვინა გდია ეს მოწაფე-გომბიო, თვალს რომ უპაჭუნებს და ეარშიყება? ჯანდაბას, ეს ოჯახი უიმისოდაც საკმაოდ მდაბალია. აღმზრდელი ქალი თავისთავად ძალიან კარგია, ოღონდ ჩემს სარძლოდ უფრო წარჩინებული მანდილოსანი მირჩევნია. ლიბერალი გახლავარ, მაგრამ ზომიერი სიამაყე კი მაქვს და ვიცი ჩემი საკუთარი ადგილი; დაე, იმანაც იცოდეს თავისი. ჰოდა, უნდა მოვაჭკვიანო ეს ტრაბახა, ბაქია ნაბობი და ხელი უნდა შევუშალო, ახლა რომ არის, იმაზე უფრო მეტად მაინც აღარ გატუტუცდეს. ამიტომ მოვახსენე, რომ გაფრთხილდეს და ამ ქალმა ხელთ არ მოიგდოს.

- შენ უკეთ იცი, - ცოტა არ იყოს, დაეჭვებით უთხრა დობინმა. - შენ ყოველთვის ტორი იყავი და თქვენი ოჯახიც ინგლისის ერთ-ერთი უძველესი ოჯახია; მაგრამ...

- მოდი შევიაროთ გოგოებთან და თვითონ გაეარშიყე მის შარპს, - შეაწყვეტინა ლეიტენანტმა მეგობარს.

მაგრამ კაპიტანმა დობანმა უარი თქვა წაჰყოლოდა ოსბორნს, რომელიც ახალგაზრდა მანდილოსანთა სანახავად ყოველდღე დადიოდა რასელ-სკვერს. ჰოლბორნიდან საუთემპტონ-როუში რომ ჩამოიარა და სედლის სასახლეს შეხედა, ჯორჯს გაეცინა ორ სხვადასხვა სართულში ორი თავი მოჩანდა სადარაჯოზე.

მართლაც სასტუმრო ოთახის აივნისაგან ემილია გაფაცვიცებით იჭყიტებოდა მოედნის მოპირდაპირე მხარეს, სადაც ბატონი ოსბორნი ბინადრობდა, და თვით ლეიტენანტს ელოდა; მესამე სართულის თავის პატარა საწოლი ოთახიდან კი მის შარპი იყურებოდა, ბატონ ჯოჯეფის ვეება გვამი როდის გამოჩნდებოდა.

- დაიკო ანა საგუშაგო კოშკს არ სცილდება, მაგრამ არავინ მოდის. - ჩაულაპარაკა ემილიას ჯორჯმა. თვითონვე ძალიან მოეწონა და იცინა ამ ხუმრობაზე. მერე ერთობ სასაცილოდ აუწერა მის სედლის ძმის ბედშავი ყოფა.

- ეგ ნამეტანი გულქვაობაა, რომ დასცინი, ჯორჯ, - უთხრა უილიამ და ეტყობოდა, ძალიან უბედურად გრძნობდა თავს.

მაგრამ ჯორჯს კიდევ უფრო ეცინებოდა მისი შესაბრალისი და განაწყენებული სახის ცქერაზე. მაინც არ იშლიდა თავისას, უბადლოდ ვიხუმრეო, და როცა მის შარპი ჩამოვიდა ძირს. მხიარულად დაიწყო მასხარაობა, რებეკას როგორ მოეჯადოებინა ეს ჩასუქებული მოქალაქე.

- ოჰ, მის შარპ! - უთხრა მან, - ნეტავ გენახათ მაინც ამ დილით, ყვავილებით მოხატულ ხალათში გამოიწყობილი როგორ კრუსუნებდა და იკლაკნებოდა ტახტზე. ნეტავ გენახათ მაინც, მკურნალ გოლოპს როგორ უყოფდა ენას.

- ვინ მენახა? - ჰკითხა მის შარპმა.

- ვინა? ოჰ, ვინა? რასაკვირველია, კაპიტანი დობინი, რომელსაც სხვათა შორის, ყველანი ასე ყურადღებით მოვექცით წუხელ!

- ძალიან ბოროტად მოვეპყართ, - აღიარა ემილიამ და უზომოდ გაწითლდა. - მე... მე სულ გადამავიწყდა.

- რასაკვირველია, გადაგავიწყდა, - კვლავ სიცილით შესძახა ოსბორნმა. - ადამიანს, მოგეხსენებათ, ყოველთვის არ შეუძლია დობინი მოაგონდეს, ემილია. განა შეუძლია, მის შარპ?

- გარდა იმ შემთხვევისა, როცა სადილზე ღვინიანი ჭიქა წააქცია!.. კაპიტან დობინის არსებობა ერთი წუთითაც არ მომგონებია! - გაცხარებით და თავის ქნევით მიახალა მის შარპმა.

- კეთილი, მის შარპ, მეც ეგრე ვეტყვი იმას, - უთხრა ოსბორნმა.

და როცა იგი ლაპარაკობდა, მის შარპს უნდობლობისა და სიძულვილის გრძნობა გაუჩნდა ახალგაზრდა ოფიცრისადმი: მას კი ფიქრადაც არ მოსვლია, რომ ასეთი რამ შთააგონა. „ამას ჩემი მასხარად აგდება უნდა, ხომ? - ფიქრობდა რებეკა. - ნეტავ ჯოზეფთანაც დამცინოდა? ვითომ დააფრთხო? ალბათ აღარც მოვა!..“ - თვალთ დაუბნელდა და გულმა დაგადუგი დაუწყო.

- თქვენ ყოველთვის ხუმრობთ, - რამდენადაც შეეძლო უმანკო ღიმილით უთხრა მან. - იხუმრეთ, ბატონო ჯორჯ, მე არავინა მყავს დამცველი.

როცა რებეკა გარეთ გადიოდა, ემილიამ საყვედურით გადახედა ჯორჯ ოსბორნს, რომელმაც ცოტაოდენი მამაკაცური სინდისის ქენჯნა იგრძნო, ზედმეტად რომ შეურაცხყო უმწეო არსება.

- გენაცვალე, ემილია, შენ ნამეტანი კარგი, ნამეტანი კეთილი ხარ. ამ წუთისოფელს არ იცნობ, მე კი ვიცნობ შენმა პატარა მეგობარმა, მის შარპმა, თავისი ადგილი უნდა იცოდეს!

- ნუთუ გგონია, რომ ჯოზი...

- გეფიცები, გენაცვალე, არ ვიცი, შეიძლება კო, შეიძლება არა. მე ჯოჯის ბატონი არა ვარ. მხოლოდ ის ვიცი, ერთობ ბრიყვი და ქარაფშუტა რომ ბრძანდება და წუხელ ჩემი საყვარელი პატარა გოგონა ძალიან ძძიმე და უხერხულ მდგომარეობაში რომ ჩააგდო. ჩემო უძ-ძ-ვირფასესო ტ-ტ-ტურფავ! - კვლავ სიცილი აუტყდა და ისე ცუდლუტურად ხითხითებდა, რომ ემიძაც ველარ შეიმაგრა თავი და გაიცინა.

მთელ იმ დღეს არ გამოჩენილა ჯოჯი. მაგრამ ემილია სულაც არ შეშინებულა ამით, პატარა ოინბაზმა ნამდვილად გაგზავნა პაჟი, ბატონი სემბოს თანაშემწე, ბატონი ჯოჯის სამყოფელში: სთხოვე, წიგნს რომ შემპირდა, გამოგატანოს და თვითონ როგორ ბრძანდება ისიც გაიგეო. პასუხი ჯოჯის კაცმა, ბატონმა ბრაშმა, მოართვა: ჩემი ბატონი ავად გახლავთ, წევს და სწორედ ახლა თავს ექიმი ადგიაო. ალბათ ხვალ მოვა, გაიფიქრა ემილიამ, მაგრამ იმდენი გამბედაობა ვერ მოიკრიბა, რომ რებეკასთან კრინტი დაეძრა ამ საქმეზე. არც თვით იმ ყმაწვილ ქალს უნიშნებია რაიმე ვოქსჰოლს ყოფნის მერე მთელ მეორე საღამოს.

შემდგომ დღეს, როცა ორივე მანდილოსანი ტახტზე იჯდა და ხან ვითომ ხელსაქმობდნენ, ხან წერილებს წერდნენ, ხან ვითომდა რომანებს კითხულობდნენ, ჩვეული თავაზიანი ღრეჭით სემბო შემოვიდა. ილიაში ამანათი ამოეჩარა, სინით კი ბარათი მოჰქონდა.

- ბატონ ჯოჯის ბარათი გახლავთ, მის, - მოახსენა მათ სემბომ.

როგორ თრთოდა ემილია, ბარათს რომ ხსნიდა!

აი, რა ეწერა შიგ: „ძვირფასო ემილია, გიგზავნი „ტყის ობოლს“, გუშინ ძალიან ავად ვიყავი და იმიტომ ვერ მოვედი დღეს მივდივარ ჩელტნემს. გევედრები, ბოდიში მოიხადე ჩემს მაგიერ, თუკი შესაძლოა, სანუკვარ მის შარპთან ვოქსჰოლს ჩემი ყოფა-ქცევისათვის. შეეხვეწე მომიტევეოს და დაივიწყოს ყოველი სიტყვა, რომელიც შესაძლოა იმ საბედისწერო ვახშმის დროს აღგზნებულს წამომცდა. როგორც კი მოვკეთდები, რადგან ჩემი ჯანმრთელობა ნამეტანი შერყეულია, მოტლანდიას გავემგზავრები რამდენიმე თვით.

ჭეშმარიტად თქვენი ჯოჯ სედლი“.

ეს კი სასიკვდილო განაჩენი იყო. ყველაფერი გათავდა. ემილიამ ველარ გაბედა თვალი გაესწორებინა რებეკას გაფითრებული სახისა და ნაკვერჩხალივით მოელვარე თვალებისათვის, მხოლოდ ბარათი ჩაუგდო მეგობარს კალთაში; წამოდგა, ზემოთ თავის ოთახში ავიდა და ტირილით იჯერა პატარა გული.

მეკუჭნავე ბლენკინსოპი მაშინვე ეახლა ნუგემისსაცემად. ემილია მხარზე დაეყრდნო მას, მოურიდებლად ღვარა ცრემლი და არამცირედი შვებაცა ჰპოვა.

- გულს ნუ ამოიგდებინებ, მის! არ მინდოდა მეთქვა თქვენთვის აქამდე: პირველად თორე, ისე ამ სახლში ის არავისაც არ ეპიტნავებოდა. მე ჩემი საკუთარი თვალთ ვნახე, დედათქვენის წერილს რომ კითხულობდა. პინერი კიდევ ამბობს, ყოველთვის თავს დასტრიალებდა თქვენს ზარდახშასა და უჯრებს და სუყველას უჯრებს და დარწმუნებულია, თქვენი თეთრი ბაბთიც იმან ჩაიხურთა თავის კოლოფში.

- ის მე მივეცი, მე მივეცი! - შესძახა ემილიამ.

მაგრამ ამას მაინც არ შეურყევეია ქალბატონ ბლენკინსოპის აზრი მის შარპის შესახებ.

- აღმზრდელი ქალებისა მე არაფერი მწამს, პინერ, - ჩაულაპარაკა მან მოახლეს. - იბლინძებიან და მატრაკვეცობენ, თითქო ქალბატონები ბრძანდებიან, ჯამაგირს კი შენზე და ჩემზე მეტს ვერ იღებენ.

ახლა, საბრალო ემილიას გარდა, სახლში ყველა სულიერისთვის აშკარა იყო, რებეკა გაემგზავრებოდა და დიდსა და პატარას (კვლავ ერთის გამოკლებით) სჯეროდა, რომ ეს, რაც კი შესაძლოა, მალე მოხდებოდა. ჩვენმა გულკეთილმა გოგონამ ყველა თავისი უჯრა, კარადა, აბგა და სამკაულების კოლოფი გადაქექა; ყველა კაბა, კისერზე მოსახვევი სამკუთხა ხილაბანი, ყაითნის წვერი, კოჭი, მაქმანი, აბრეშუმის წინდები და ზიზილ-პიპილები გადაათვალიერა, აქა-იქ ამოარჩია და რებეკას ცოტაოდენი რამ შეუგროვა. მამასთანაც მივიდა, ამ გულუხვ ბრიტანელ სოვდაგართან, რომელიც შეპირებული იყო, რამდენი წლისაცა ხარ, იმდენ გინვას გაჩუქებო, და სთხოვა, ეგ ფული ძვირფას რებეკას მიეცი, იმას სჭირდება, მე კი არაფერი მაკლიაო.

თვით ჯორჯ ოსბორნსაც გადაახდევინა ხარკი: იგი დაუზარებლად გაემართა ბონდ-სტრიტს (რადგან ხელგაშლილობით ეს ყმაწვილი არავის დაუვარდებოდა მთელს არმიაში) და უყიდა რებეკას ყველაზე საუკეთესო ქუდი და სპენსერი, ისეთი, როგორის შოვნაც კი ფულით შეეძლო კაცს.

- ეს, გენაცვალე, რებეკა, ჯორჯის საჩუქარია შენთვის, - უთხრა ემილიამ, რომელსაც ამ ნივთებიანი მუყაოს კოლოფით მეტისმეტად მოსწონდა თავი. - რა გემოვნება აქვს! იმასთან ვერავინ მოვა!

- ვერავინ, - დაუდასტურა რებეკამ. - რა მადლობელი ვარ მისი! - გულში კი ფიქრობდა: „სწორედ ჯორჯ ოსბორნი ბრძანდებოდა, გათხოვების საქმე რომ ჩამიფუშაო...“ და ჯორჯ ოსბორნი შესაბამისადაც უყვარდა.

გამგზავრებისთვის ფრიად აუღელვებლად და გულდამშვიდებით მოემზადა. გულკეთილ პატარა ემილიას საჩუქრები, სწორედ სათანადო ყოყმანის, უარისა და გაპრანჭვის შემდეგ ყველა მიიღო. ქალბატონ სედლის, რასაკვირველია, შეჰფიცა, მარადის თქვენი მადლობელი ვიქნებიო; მაგრამ ძალიანაც არ გადაჰკიდებია ამ კეთილ მანდილოსანს, რომელიც დაბნეული და შეშფოთებული იყო და აშკარად ეტყობოდა. თავს არიდებდა, როცა ბატონმა სედლიმ ქისა უბოძა, რებეკა ხელზე ემთხვია, ნება მიბოძეთ ამიერიდან ჩემ კეთილ, კეთილ მეგობრად და მფარველად გიგულოთო. რებეკა ისე გულისამაჩუყებლად და გრძნობით იქცეოდა, რომ ბატონი სედლი კიდევ ოცი გირვანქა სტერლინგის ჩეკის დაწერას აპირებდა, მაგრამ თავი შეიკავა; სადილად ბრძანდებოდა დაპატიჟებული და ქვემოთ ეტლი ელოდებოდა. ამიტომ იყო, რომ ტუსტუსით გაემართა და თან მოაძახა: - უფალმა გაკურთხო, გენაცვალე. იცოდე, ყოველთვის შემოიარე ხოლმე, როცა კი ქალაქში ჩამოხვალ... მენშ-ჰაუზისკენ გაუტე, ჯეიმზ!

ბოლოს მის ემილიასთან გამოთხოვების დროც დადგა. ამ სურათს კი მინდა ფარდა ჩამოვაფარო. მაგრამ მას შემდეგ, რაც გაითამაშეს სცენა, რომელშიც ერთი გულწრფელად, ხოლო მეორე ნამდვილი მსახიობივით იქცეოდა, მას შემდეგ, რაც უნაზესი ალერსი, ცხარე ცრემლები, გულის მოსაბრუნებელი სასუნებლის შუშა და ზოგიერთი საუკეთესო გულითადი გრძნობა გამოიყენეს,

რებეკა და ემილია გაიყარნენ და რებეკა ეფიცებოდა მეგობარს, მარად, მარად და მარად მეყვარებიო.

თავი VII. დედოფლის კროულელი კროული

აზნაურთა გვარების და მათ სამყოფელთა 18... წლის წიგნში, ასო კანით დაწყებულ დიდად წარჩინებულ გვართა შორის, ბარონეტი სერპიტ კროულიც გახლდათ მოხსენებული, რომელიც ლონდონს გრეიტგონტ-სტრიტში და ჰენტს დედოფლის კროულიში ბინადრობდა. აგრეთვე ეს პატივდებული გვარი მრავალ წელს გამუდმებით იხსენიებოდა პარლამენტის წევრთა სიაში სხვა იმ ღირსეულ დარბაისელთა გვერდით, რომელნიც რიგ-რიგად ბრძანდებოდნენ პარლამენტში დაბის სახელით.

დაბა დედოფლის კროულიზე ამბობენ, რომ დედოფალი ელისაბედი მოგზაურობის დროს ერთხელ სასაუზმოდ სწორედ აქ შეჩერებულა და თურმე ისე ეამა და მოეწონა მართლაც საუცხოო ჰემპშირული ლუდი, რომელიც მაშინდელმა კროულიმ მიართვა (ლამაზმა, კოხტაწვერიანმა და მოხდენილფეხებიანმა ვაჟკაცმა), რომ მყის მიანიჭა კროულის დაბობა და პარლამენტში ორი წევრის გაგზავნის უფლება. ადგილსაც, ამ ბრწყინვალე სტუმრობის დღიდან, დედოფლის კროული ეწოდა და ახლაც ეს სახელი ჰქვია. თუმცა ჟამთა სვლისა და იმ ცვალებათა წყალობით, რომელსაც საუკუნენი სჩადიან სახელმწიფოებსა, ქალაქებსა და დაბებში, დედოფლის კროული აღარ გახლდათ ისე ხალხმრავალი, როგორც დედოფალ ბესის დროს იყო - პირიქით, იმდენად დაქვეითდა, რომ დამპალ დაბათა რიცხვშიც კი მოხვდა. მაგრამ სერ პიტ კროული თავისი ჩვეული ლაზათიანობით მაინც სრულ ჭემმარიტებას ბრძანებდა, როცა იტყოდა: „დამპალი! ვერ მოგართვეს... ეს მამული წელიწადში კაი თხუთმეტ ათას შემოსავალს მაძლევსო!“

სერ პიტ კროული (ეს სახელი თემთა პალატის დიდი მოღვაწის პატივისცემით ჰქონდა დარქმეული) ბრძანდებოდა ძე პირველი ბარონეტის, უოლპოლ კროულისა, რომელიც გეორგ II-ის მეფობაში ბეჭდისდამსმელი სახელმწიფო უწყების მოხელე გახლდათ და, ისევე, როგორც იმ დროის ბევრ სხვა პატიოსან მოქალაქეს, იმასაც გაფლანგვა დასწამეს. ხოლო უოლპოლ კროული, იქნებ არც იყოს საჭირო ვთქვათ, ბრძანდებოდა ძე ჯონ ჩერჩილ კროულისა; ამას კი დედოფალ ანას დროის სახელოვანი სარდლის სახელი ერქვა. საგვარეულო ხის სურათი, დედოფლის კროულიში რომ კიდია, მერე მოიხსენებს ჩარლზ სტიუარტს, შემდეგ ძვალტყავა კროულის რომ ეძახდნენ, იაკობ I-ის დროის კროულის ძეს; ბოლოს კი - დედოფალ ელისაბედის კროულის, რომელიც სურათის წინაპირზეა დახატული თავის შუაგაყოფილი წვერითა და აბჯრით. მისი ჟილეტიდან, როგორც ჩვეულებრივ არის ხოლმე, ამოსულია ხე და მთავარ შტოებზე შემოხსენებული ბრწყინვალე სახელებია წაწერილი. ამ ამბის გმირის, ბარონეტ სერ პიტ კროულის, ახლოს წაწერილია მისი ძმის, ღირსი მამის ბიუტ კროულის, სახელი (ეს პატიოსანი დარბაისელი რომ დაიბადა, მაშინ თემთა პალატის სახელოვანი წევრი უკვე შერისხული გახლდათ) - კროულისა და სხეილების სამრევლოს მოძღვრისა. მერე კი ხეზე აგრეთვე მოხსენებულნი არიან კროულის გვარის მდედრობითი და

მამრობითი სქესის სხვა წევრნიც.

სერ პიტის პირველი მეუღლე გრიზელი მანგო ბინკის, ლორდ ბინკის, მეექვსე ასული და, მამასადამე, ბატონ დანდესის ბიძაშვილი ბრძანდებოდა. მასთან სერ პიტს ორი ვაჟიშვილი შეეძინა: პიტი, რომელსაც ეს სახელი მამის კი არა, უფრო ზეცით მომადლებული მინისტრის პატივისცემით უწოდეს და როუდონ კროული, უელსის პრინცის იმ მეგობრის სახელით მონათლული, რომელიც ასე სრულად გადაიგდო გულიდან მისმა უდიდებულესობამ გეორგ IV-ემ. ამ მანდილოსნის გარდაცვალებიდან მრავალი წლის შემდეგ, სერ პიტმა საკურთხეველთან მიაბრძანა როზა, მადბერელ ბატონ ჯ. დოსონის ქალიშვილი, რომელთანაც ორი ასული ეყოლა და სწორედ ამათ მწვრთნელად მოიწვიეს მის რებეკა შარპი. ცხადია ყმაწვილი ქალი ფრიად წარჩინებული ნათესაობის მქონე ოჯახში მოხვდა და ცხოვრება უნდა დაეწყო გაცილებით უფრო რჩეულ საზოგადოებაში, ვიდრე ის სადა და უბრალო ოჯახი იყო, რომელიც, ეს-ეს არის, რასელ-სკვერს მოიტოვა.

შევირდებთან ჩასვლის განკარგულება რებეკამ ძველ კონვერტზე წაწერილი ბარათით მიიღო, რომელშიც შემდეგი სიტყვები ეწერა: „სერ პიტ კროული თხოულობს, მის შარპი და ბარგი-ბარხანა აქ იყოს სამშაფათს, იმიტომ, რომა სვალ სისხამ დილით უნდა გავუტოო დედოფლის კროულისკენ.

გრეიტ-გონტ-სტრიტი“[27].

რებეკას თავის დღეში ბარონეტი თვალთ არ ენახა და, როგორც კი ემილიას გამოეთხოვა, გულკეთილ ბატონ სედლის ნახუქარი გინეები გადათვალა და ცხვირსახოცით თვალები ამოიწმინდა (ეს საქმეები სწორედ მაშინათვე მოითავა, ეტლმა ქუჩის კუთხეში რომ მოუხვია), იგი შეეცადა წარმოედგინა, როგორი უნდა იყოს ბარონეტიო. „ნეტავი ორდენი თუ აქვს! - ფიქრობდა იგი, - ან იქნებ მხოლოდ ლორდებსა აქვთ ორდენები? მაგრამ ძალიან ლაზათიანად იქნება გამოწყობილი დიდებულთა ტანისამოსში და ნაოჭიანი საყელოთი. თმა კი ოდნავ ექნება შეპუდრული, როგორც კოვენტ-გარდენელ ბატონ როტონსა აქვს. ალბათ საშინლად ამპარტავანია და ძალიან აბუჩად ამიგდებს; მაგრამ როგორც შევიძლებ, მაინც უნდა გავუძლო ჩემს მძიმე სვედრს. წარჩინებულთა შორის მაინც ვიქნები და არა სიტის მდაბიო ხალხში!“ და თავის რასელ-სკვერელ მეგობრებზე დაიწყო ფიქრი სწორედ იმგვარივე ბრძნული სიმწარით, როგორც ერთ იგავში მელა იხსენიებს ყურძენს.

ეტლი გონტ-სკვერიდან გრეიტ-გონტ-სტრიტში შევიდა და ბოლოს ერთი მაღალი, პირქუში შესახედაობის სახლის წინ შეჩერდა. ეს სახლი ორ სხვა მაღალ პირქუმ სახლს შორის იდგა და ყველას, სასტუმრო ოთახების შუა ფანჯრების თავზე, საგვარეულო, სამგლოვიარო ღერბები ჰქონდა გაკეთებული როგორც ჩვეულებრივად არის გრეიტ-გონტსტრიტის სასახლეებში; - ამ პირქუმ უბანში თითქოს სიკვდილი გამუდმებით მეფობსო. სერ პიტის სასახლის მეორე სართულის დარაბები ჩაკეტილი იყო, სასადილო ოთახისა - ცოტა გამოღებული, ხოლო ფარდები გულმოდგინედ შეეხვიათ ძველ გაზეთებში.

მეჯინიბე ჯონმა, რომელიც მარტო ახლდა რებეკას, თავი არ შეიწუხა კოფოდან ჩამომხტარიყო ზარის დასარეკად; გამვლელ მერძვე ბიჭს შეეხვეწა, ჩემ მაგიერ მიდი და ზარი დარეკო. ზარის ხმაზე სასადილო ოთახის ჩაკეტილი დარაბების ნაპრალებში თავი გამოჩინდა და კარი გააღო სქელ, თალხ შარვალსა და საწვივეებში

გამოწყობილმა კაცმა. მას ჭუჭყიანი, ძველი ხალათი ეცვა; ბინძური, ძველი ყელსახვევი შემოესკვნა ჯიგრიან ყელზე; მოტვლეპილი თავი ულაპლაპებდა; თაღლითი, წითური სახე, მოციმციმე, ნაცრისფერი თვალები ჰქონდა და სულ იღრიჭებოდა.

- ეს არი სერ პიტ კროულის სახლი? - კოფოდან გადმოსძახებს ჯონი.

- მაშა! - თავის კანტურით უპასუხებს კართან მდგარი კაცი.

- ხელი მოავლე აბა, აგე, ემაგ ზანდუკებს, - უთხრა ჯონმა.

- თვითონ მოავლე ხელი და ჩამოიღე, - მიუგო მებარგე მუშამ.

- ვერა ჰხედამ, ცხენების ეგრე დაყრა არ შემიძლია? მოდი, მოჰკიდე ხელი, გენცვა, აი ქალბატონი ლუდის გადასაკრავსაც მოგცემს, - უთხრა ხვიხვინით ჯონმა. იგი მისი შარპს აღარ ეპყრობოდა პატივისცემით, რადგან მისი ბატონის ოჯახთან რებეკას უკვე გაწყვეტილი ჰქონდა კავშირი და გამგზავრების დროსაც მსახურებისთვის არაფერი უჩუქნია.

თავმოტვლეპილმა კაცმა ჯიბიდან ხელები ამოიღო, ამ თხოვნაზე წინ წამოდგა, მის შარპის ჩემოდანი მხარზე შეიგდო და სახლში შეიტანა.

- ეს კალათა და შალი წაიღე, გეთაყვა, და კარიც გამიღე, - დაუძახა მის შარპმა და ფრიად განაწყენებული გადმობრძანდა ეტლიდან. - ბატონ სედლის მივწერ წერილს და შევატყობინებ შენს ყოფაქცევას, - მიუბრუნდა მერე მეჯინიბეს.

- ნუ ინებებთ, - დაეღრიჯა მსახური. - ხომ არა დაგვიწყებიათ რა? მის ემილიას კაბაკუბა რომ ხელთ იგდეთ? აი ისა, ქალბატონის პირისფარემს რომ უნდა ხვდენოდა! იმედი მაქვს კარგად მოგიხდებათ. ერთი კარი მოკეტე, ჯიმ! ამისგან ხეირს ვერა ნახამ, - განაგრძო ჯონმა და ცერით მის შარპზე უჩვენა, - ჩვენში დარჩეს და, ნამეტან გაფუჭებულ ბედს კი გადაეყარე, ნამეტან გაფუჭებულს! - და ამ სიტყვებით დასძრა ეტლი ბატონ სედლის მეჯინიბემ.

სიმართლე რომ ვაღიაროთ, ქალბატონის ზემოხსენებულ პირისფარემს ჯონი თვითონ ეკურკურებოდა და არ ეჭაშნიკა, სატრფოს ხვედრი ქალბატონის გამონაცვალ ტანსაცმელი ასე ყაჩაღურად რომ მიიტაცეს.

საწვივებიანი კაცი სასადილო ოთახში შეუძღვა მანდილოსანს: რებეკას ეს დარბაზი იმაზე უფრო მხიარულად არ სჩვენებია, როგორც საერთოდ ასეთი ოთახები არის ხოლმე, როცა წარჩინებული ოჯახები ქალაქში არა ბრძანდებიან ერთგული პალატები, ასე ვთქვათ, თითქოს გლოვობენ ბატონების წასვლას: თურქული ხალიჩა დაგრაგნილა და გაბუტული ბუფეტქვეშ განაპირებულა; სურათებს ყავისფერი ქალაღდის ძველი ფურცლებით დაუფარავთ სახეები; ჭერში ჩამოკიდებული ლამპა სქელ ყავისფერ ტილოს ტომარაშია ჩაჩურთული; ფანჯრის ფარდები ყოველნაირი ჯურის გაქიაქებულ საბურველშია დამალული; სერ უოლპოლ კროულის მარმარილოს ბიუსტი ჩაშავებული კუთხიდან გამოსცქერის შიშველ მაგიდებს, გაქონილ საცეცხლფარემო რკინეულს და ბუხრის თავზე დადებულ, სადარბაზო ბარათების მოსართმევ ცარიელ სინებს; სასმელების შესანახი კიდობანი ხალიჩის ქვეშ შემძვრალა; სკამები თავფეხშექცევით არის ჩამწკრივებული კედლების გაყოლებით; ბნელ კუთხეში კი, ქანდაკების პირდაპირ, თეფშებისა და ბოთლების დასაწყობ პატარა მაგიდაზე, დანების გაქუცული,

ძველებური, დაკეტილი ყუთი დგას.

სამზარეულოს ორი სკამი, მრგვალი მაგიდა, გაფუჭებული ძველი ქარცახი და მაშა მაინც შემოკრებილიყვნენ ბუხართან, რადგან მიმქრალ, შიშინა ცეცხლზე ქვაბ-ქოთანნი მოჩანდა მაგიდაზე ყველის ნაჭერი და პური იდო, კალის შანდალი იდგა, პინტიან თასში კი მაგარი შავი ლუდი ჩარჩენილიყო.

- ალბათ ისადილეთ კიდევ! ხომ არ დაგცხათ? ცოტა ლუდს ხომ არ ინებებთ?

- სად არის სერ პიტ კროული? - ამაყად იკითხა მის შარპმა.

- ჰე, ჰე, ჰე! მე გახლავართ სერ პიტ კროული. მაიგონეთ, ერთი ბინტი ლუდი გმართებთ, თქვენი ბარგი-ბარხანა რომ გადმოვათრიე. ჰე, ჰე, ჰე! ჰკითხე, თუ არა გჯერათ. გაიცანით: ქალბატონი ტინკერი - შარპი; ქალბატონი აღმზრდელი - ქალბატონი მოახლე. ჰო, ჰო, ჰო!

მანდილოსანი, რომელსაც ქალბატონი ტინკერი უწოდეს, სწორედ ამ დროს გამოჩნდა. ჩიხუბი და ქალაღში შეხვეული თუთუნი ეჭირა ხელში. ამისთვის ყოფილიყო გაგზავნილი მის შარპის მოსვლამდე რამდენიმე წუთით ადრე. ნაყიდი გადასცა სერ პიტს, რომელიც ცეცხლთან დაბრძანებულიყო.

- სად არი ფართინგი? - ბრძანა მან. - მე შენ სამი ნახევარპენიანი მოგეცი. სად არი ხურდა, ბებერო ტინკერ?

- აჰა, - მიაძახა ქალბატონმა ტინკერმა და მიუგდო ფული, - მარტო ბარონეტი თუ იწუწურაქებს ფართინგებისთვის!

- დღეში ერთი ფართინგი წელიწადში შვიდი შილინგი იქნება, - მიუგო პარლამენტის წევრმა. - წელიწადში შვიდი შილინგი შვიდი გინეას მოგება გახლავთ. დაზოგე შენი ფართინგები, ბებერო ტინკერ, და გინეები თავისთავად ჩაგიჩხრიალდება ხელთ.

- გჯეროდეთ, რომ ეს სერ პიტ კროულია, ქალო, - თქვა ქალბატონმა ტინკერმა დარწმუნებით, - იმიტომ რომ ფართინგებს გამოკიდებია. სულ მალე უკეთ გაიცნობთ.

- და მაინც ნაკლებ არ შეგიყვარდებით, მის შარპ, - თითქმის ზრდილობიანად მიმართა მხცოვანმა დარბაისელმა. - ხელგაშლილობას სამართლიანობა მირჩევნია.

- აროდის ერთი ფართინგი არავისთვის შეუწევია, - წაიბუზღუნა ტინკერმა.

- აროდის შემინწევია და არც შევაწემ; ეს ჩემი ადათია. წადი და სხვა სკამი მოიტანე სამზარეულოდან, ტინკერ, თუ დაჯდომა გინდა, და მერე წავივახშმოთ.

ბარონეტმა მყის ჩაატაკა ჩანგალი ცეცხლზე შედგმულ ქვაბქოთანში და შიგნეულის ნაჭერი და ხახვი ამოათრია; საკმაოდ თანასწორ ორ ნაწილად გაჰყო და იმან ქალბატონმა ტინკერმა გაინაწილეს.

- აი, მის შარპ, აქ როცა არა ვარ, ტინკერს სახარჯო ეძლევა; როცა ქალაქში ვარ, ოჯახთან მიირთმევს. ჰა, ჰა, ჰა! მიხარია, მის შარპს რომ არა შია. შენ კი არ გიხარია, ტინკ? - და ეცნენ ისინი თავიანთ ღატაკურ ვახშამს.

ნავახშმევს სერ პიტ კროულიმ ჩიბუხი გააბოლა; ხოლო როცა სულ ჩამობნელდა, კალის შანდალში ლერწმისგულიანი სანთელი აანთო, უძირო ჯიბიდან საბუთების უშველებელი გროვა ამოიღო და მათ კითხვასა და დალაგებას შეუდგა.

- აქ მე სასამართლოს საქმეებისთვის გახლავარ, ჩემო ძვირფასებო, ამიტომ მოხდა, რომ ხვალ ასე ტურფა თანამგზავრთან ყოფნით ვისიამოვნებ.

- ეს სულ სასამართლოს საქმეებშია გაბმული, - დასძინა ქალბატონმა ტინკერმა და ლუდიანი თასი აიღო.

- დალიე, დალიე, - უთხრა ბარონეტმა და განაგრძო, - ჰო, ჩემო ძვირფასო, ტინკერი მართაღს ამბობს: ინგლისში არც ერთ კაცს არ მოუგია და წაუგია ჩემოდენი სადაო საქმეები. აი, უყურე, ბარონეტი კროული სნეფლის წინააღმდეგ. მე პიტ კროული არ ვიყო, თუ არ გადავაცირო! პოდერი და ვილაცა Versus[28] ბარონეტ კროულისა. სნეილის სამრევლოს მზრუნველნი ბარონეტ კროულის წინააღმდეგ. ვერაფერსაც ვერ დაამტკიცებენ, რომ სათემო მიწაა! აბა სინჯონ! მიწა ჩემია. ისე ეკუთვნის სამრევლოს, როგორც თქვენ, ან კიდევ აგე ამ ტინკერს. ათასი გინვაც რომ დამიჯდეს, მაინც ვაჯობებ. გადახედეთ საბუთებს - თუ გინდათ, ამის ნებას გაძლევთ, ჩემო ძვირფასო. კარგი ხელი გაქვთ? როცა დედოფლის კროულის მივალთ, იმედი იქონიეთ, გამოგიყენებთ საქმისათვის, მის შარპ. ახლა ბებერი მკვდარი და ვინმე მჭირდება.

- ისიც ამისთანა უგვანი იყო, - ჩაერია ტინკერი. - ყველა თავის მედუქნეს ედავებოდა და ოთხ წელიწადში ორმოცდარვა ფარეში გამოიცვალა.

- ჰო, ხელმოჭერილი კი იყო... ძაან ხელმოჭერილი, - უბრალოდ დაადასტურა ბარონეტმა, - მაგრამ ჩემთვის კარგი დედაკაცი იყო და მოურავისთვის ფულს აღარ მახარჯვინებდა.

ასეთი გულითადი მუსაიფი კარგა დიდხანს გაგრძელდა და ახლადმოსული ძალიანაც გაერთო. როგორც არ უნდა ყოფილიყო სერ პიტ კროულის თვისებები, კარგი თუ ცუდი, იოტისოდენადაც არა ცდილობდა იგი მათ დამალვას. თავის თავზე პირგაუჩერებლად, გამუდმებით ლაპარაკობდა, და ისიც ხან ყველაზე ტლანქი და უწმაწური ჰემპშირული კილოკავით, ხან კი წარჩინებულთა ენასაც იხმარდა. ბოლოს მის შარპს განკარგულება მისცა, დილის ხუთი საათისათვის იყავი მზადაო და ღამე მშვიდობისა უსურვა.

- ამაღამ ტინკერთან დაიძინებთ, - უთხრა მან რებეკას, - დიდი საწოლია და ორთავე დაეტევით. ლედი კროული იმაში მოკვდა. ძილი ნებისა!

ამ წყალობების შემდეგ სერ პიტი წაბრძანდა. ზვიადმა ტინკერმა აიღო ხელში სანთელი და დიდ, ცივ კიბეს შეუდგა. გაუარა სასტუმროს უშველებელ პირქუშ კარს, რომლის სახელურები ქალაღდით იყო შეფუთვნილი და დიდ წინა საწოლ ოთახში შევიდა, სადაც უკანასკნელად განისვენა ლედი კროულიმ. საწოლსა და დარბაზს ისეთი სამგლოვიარო და მოღუშული იერი ედო, გეგონებოდათ, ლედი კროული მარტოოდენ კი არ გარდაცვლილიყო ამ ოთახში, არამედ მისი აჩრდილიც აქ დაბინავებულიყო. რებეკამ მაინც ერთობ მკვირცხლად და ხალისიანად შემოირბინა ოთახი და, სანამ ბებერი ლოცულობდა, შეიჭყიტა ტანისამოსის ვეებერთელა კარადებსა, განჯინებსა და ჭურჭლეულის კარადებში; სცადა უჯრების გამოღება, რომლებიც დაკეტილი დახვდა და გასინჯა პირქუში

სურათები და საპირფარეშო ხელსაწყოები. ამასობაში ტინკერმაც მოითავა ლოცვა.

- არ მეამება, რომ ემაგ ლოგინში ცოდომოუნანიებელი ჩავწვე, მის! - წაულაპარაკა რებეკას მოხუცმა.

- ეს საწოლი ჩვენც გვეყოფა და ექვსიოდე აჩრდილსაც, - ამბობს რებეკა. - მითხარით ლედი კროულის, სერ პიტ კროულის და ყველას ამბები, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო ტინკერ!

მაგრამ ბებერი ტინკერი ისეთი ვინმე არ გახლდათ, რომ პატარა გამომძიებელს მისთვის რაიმე დაეცინცლა. მოახსენა, ლოგინი საძილე ადგილია და არა სამუსაიფო და საწოლის მისთვის მიჩენილ კუთხეში ისეთი ხვრინვა და ხშიანობა ამოუშვა, რომელიც მხოლოდ უმანკოს ცხვირს თუ ძალუძს. რებეკას დიდხანს, დიდხანს არ დასძინებია. ფიქრობდა ხვალინდელ დღეზე, ახალ სამყაროზე, რომელშიც აპირებდა ფეხის შედგმას, და თავის გამარჯვების შესაძლებლობებზე. სანთელი კრთოდა ჯამში. ბუნრის თავზე გაკეთებული თარო დიდი, შავი ჩრდილით ფარავდა დაძველებული ნაქარგის ნახევარს, რომელიც, უეჭველია, განსვენებულმა ქალბატონმა ამოქარგა, და ოჯახის ყრმათა ორ პატარა სურათს: ერთზე კოლეჯის შეგირდის სამოსით გამოწყობილი ბიჭი იყო დახატული, მეორეზე კი - წითელ მხედრულ ქურთუკიანი. როცა იძინებდა, რებეკამ მეორე ირჩია ოცნებისა და ზმანებათა გმირად.

ოთხ საათზე, ზაფხულის ისეთ ვარდისფერ დილას, რომელმაც თვით გრეიტ-გონტ-სტრიტსაც კი მხიარული იერი მისცა, ერთგულმა ტინკერმა თავისი თანამეცხედრე გამოაღვიძა; უთხრა სამგზავროდ მოემზადეო; დიდ სადარბაზო კარს ურდულები და სარაზავები ახსნა (ამათმა ჟღარუნმა და ჩხარაჩხურმა ქუჩაში მძინარე ექო გამოაფხიზლა), ოქსფორდის ქუჩაში მივიდა და ეტლების დასადგომი ადგილიდან ეტლი მოიყვანა. არ არის საჭირო, განსაკუთრებით ვახსენოთ, რა ნომერი იყო ეს ეტლი; ან დავადასტუროთ, რომ მეეტლე ასე ადრე იმიტომ დადარაჯებულიყო სუოლოუს ქუჩის ახლოს, ეგებ სამიკიტნოდან ბარბაცით მიმავალ ვინმე ახალგაზრდა დარდიმანდს დასჭირდეს ჩემი ეტლის შველა და ნაბახუსევის ხელგაშლილობით დამაჯილდოვოსო.

ასევე არ არის საჭირო ვთქვათ, რომ მეეტლეს თუკი რაიმე იმედი უღვივოდა გულში, სასტიკად გაუცრუვდა; და რომ პატივდებულმა ბარონეტმა, რომელიც სიტიში ჩაიყვანა, კუთვნილ ქირაზე ერთი პენით მეტიც არ მისცა. ამაოდ თხოულობდა და წყრებოდა მეეტლე, ამაოდ ჩაყარა მის შარპის კოლოფები ეტლების სადგურის წინ გუბეში და ამაოდ იფიცავდა, ვიჩივლებ და ჩემს ქირას კანონის ძალით ამოვიგებო.

- გირჩევნია არ იჩივლო, - უთხრა მას ერთმა მეჯინიბემ, - ეგ სერ პიტ კროული გახლავს!

- სწორედ რომ ეგრეა, ჯო, - კვერი დაუკრა ბარონეტმა, - ნეტავი მანახა იგეთი კაცი, ვინც მე რამეს გამომრჩება.

- ნეტა მეც მანახა! - პირქუში ღრეჭით დასძინა ჯომ და ბარონეტის ბარგი ეტლის თავზე შეაწყო.

- კოფო მე შემინახე, ლიდერ, - მიაძახა პარლამენტის წევრმა მეეტლეს.

- ბატონი ბრძანდები, სერ პიტ, - ქუდზე ხელის მიდებით მიუგო მან; გულში კი ბოღმა უტრიალებდა, რადგან კოფოს კემბრიჯელ ახალგაზრდა ვაჟბატონს შეჰპირდა, რომელიც, უეჭველია, ერთ კრონს მაინც გაიმეტებდა. მის შარპი კი უკანა სკამზე დასვეს ეტლში, რომელსაც, ასე ვთქვათ, ვრცელ სამყაროში შეჰყავდა.

საჭირო არ იქნება მოგახსენოთ, რა პირმოღუშული ალაგებდა კემბრიჯელი ყმაწვილი თავის ხუთ წამოსასხამს, მაგრამ როგორი ნუგეში ჰპოვა, მის შარპი რომ იძულებული გახდა ეტლიდან ზემოთ ამოსულიყო და მის გვერდით რომ აღმოჩნდა, ხოლო ერთ-ერთი თავის წამოსასხამი რომ წამოახურა, მაშინ ხომ სულ კარგ გუნებაზე დადგა. ასევე არ იქნება საჭირო მოგახსენოთ, როგორ ჩასხდნენ ეტლში ქსენით ავადმყოფი დარბაისელი, პრანჭია მანდილოსანი, რომელიც სინდისს იფიცავდა, საჯარო ეტლით ჯერ არასოდეს მიმგზავრიაო (ეტლში ყოველთვის არის ასეთი მანდილოსანი... მაგრამ მახლას! არის კი არა, იყო! - აბა სადღაა ეტლები?) და ბრენდის ბოთლიანი ფაშფაშა ქვრივი; აგრეთვე ყველას როგორ მოსთხოვა ქირა მეზარგემ და როგორ მისცა ექვსი პენი დარბაისელმა და ხუთი გაქონილი ნახევარპენიანი ფაშფაშა ქვრივმა და ბოლოს როგორ გასწია ეტლმა: ჯერ რომ ოლდერზ-გეიტის ბნელი შუკები ჩაათავა, მალე წმიდა პავლეს ცისფერ გუმბათსაც ჩაუხრიგინა და ჟღარაჟღურით მსწრაფლ უკან მოიტოვა შესავალი ფლიტ-მარკიტისა, რომელიც ახლა ექსეტერის ბირჟითურთ აჩრდილთა ქვეყანას გახლავთ გადაბარგებული. როგორ ჩაუარეს პიკადილიში „თეთრ დათვს“ და დაინახეს როგორ იფანტებოდა ნისლი ნაითსბრიჯის ბაღ-ბოსტნებში და როგორ ჩაუარეს ტარნჰემ-გრინს, ბრენტფორდს და ბეგშოტს. ყოველივე ამის თქმა არ არის საჭირო, მაგრამ ამ წიგნის ავტორს კი, რომელსაც გარდასულ ჟამს სწორედ ისეთსავე მოწმენდილ ამინდში იგივე შესანიშნავი გზა გაუვლია, არ ძალუძს ტკბილი და ნაზი დანანებით არ მოიგონოს. სადღაა ახლა ის გზა და მისი მხიარული თავგადასავალი? ნუთუ ბებერ, პატიოსან, ცხვირზღმურდლიან მეეტლეს ჩელსი და გრინიჩი აღარ გააჩნია? ნეტავ სად არიან ეს კაიკაცები? ნეტავ მოხუცი უელერი ცოცხალია თუ გარდაიცვალა? ეს ფარეშები სადღა არიან, ან დუქნები, სადაც ისინი ფარეშობდნენ, ან კიდევ იქაური ცივი სუკები და ცხვირჩალურჯებული, სათლის ჟღარაჟღურით მოარული სუკები და ცხვირჩალურჯებული, სათლის ჟღარაჟღურით მოარული ჩიკორა მეჯინიბე, - სად არის იგი და მისი თაობა? იმ დიდ გენიოსთათვის, რომელნიც ახლა კაბებში გამოწყობილნი დაბრძანდებიან და მერე კი ძვირფასი მკითხველის ბავშვებისათვის რომანებს შეთხზავენ, ეს ადამიანები და საგნები ისეთივე ისტორიული თქმულებანი იქნებიან, როგორც ნინევი, რიჩარდ ლომგული, ან კიდევ ჯეკ შეპერდი. საფოსტო ეტლები ზღაპრად მოეჩვენებათ, ხოლო ოთხცხენიანი ეტლი ისევე საარაკოდ, ზღაპრად მოეჩვენებათ, ხოლო ოთხცხენიანი ეტლი ისევე საარაკოდ, როგორც ბუკეფალოსი ან შავი ბესი. ეჰ, როგორ უბზინავდა ცხენებს ბალანი, მეჯინიბენი ასალებს რომ გადააყლიდნენ და გზას გაუდგებოდნენ! ეჰ, ფერდებზე ოხშივარავარდნილნი როგორი კუდის ქნევით მიადგებოდნენ სადგურს და რიდით შეჯირითდებოდნენ ეზოში! ვაგლახ! ველარ გავიგონებთ შუალამეში ბუკის ხმას და ველარც აფრენილ შლაგბაუმს მოვკრავთ თვალს. მაინც საით მიგვაქროლებს მსუბუქი, შიგნით ოთხადგილიანი ტრაფალგარის ეტლი? მოდით, ბევრს ნულა გადავუხ-გადმოვუხვევთ, გადმოვსხდეთ დედოფლის კროულიში და ვნახოთ, რა წარმატებასა ჰპოვებს იქ მის რებეკა შარპი.

თავი VIII. პირადად საკუთარ ხელში

მის რებეკა შარპი მის ემილია სედლის, რასელ-სკვერი, ლონდონი

(საფოსტო გადასახადისაგან თავისუფალია - პიტ კროული) „ჩემო უძვირფასესო და უტკბესო ემილია! სიხარულისა და მწუხარების რა შერეული გრძნობით ვიღებ ხელში კალამს ჩემი უძვირფასესი მეგობრისათვის მოსაწერად! ოჰ, როგორი განსხვავებაა დღევანდელ დღესა და გუშინდელს შორის! ახლა უმეგობრო და ეული ვარ, გუშინ კი შინ ვიყავი, ჩემს ტკბილ დაიკოსთან, რომელიც მარად, მარად მეყვარება!

„არ მოგიყვები რა ცრემლის ღვრასა და ვაებაში გავატარე ის საბედისწერო ღამე შენ რომ გამოგეთხოვე. შენ სამშაბათს სიხარულითა და ბედნიერებით ხვდებოდი, დედიკო და შენი ახალგაზრდა მხედარი მხარში გედგნენ; მთელ ღამეს ვფიქრობდი შენზე, როგორ იცეკვებდი პერკინსებთან, და დარწმუნებული ვარ, იმ წვეულების ყმაწვილ ქალთა შორის ყველაზე ტურფაც იქნებოდი. მე კი მეჯინიბემ დანჯღრეული ეტლით სეტ პიტ კროულის ლონდონის სახლში მიმიყვანა. იქ მეჯინიბე ჯონი ძალიან უზრდელად და თავხედურად მომეპყრო (ვაგლახ! აბა რა საშიში იყო ღატაკისა და ბედშავის შეურაცხყოფა!). მერე სერ პიტის მზრუნველობის ქვეშ მოვხვდი და იძულებული ვიყავი ღამე გამეთია ძველ, პირქუმ საწოლში და ისიც საზარელი, პირქუმი, ბებერი, დღიურად დაქირავებული დედაკაცის გვერდით, რომელსაც სახლი აბარია. მთელ ღამეს ერთი წუთითაც არ მომიხუჭავს თვალი.

„სერ პიტი არ არის ისეთი ბარონეტი, ჩვენ, სულელი გოგონები, ჩიზიკში, „სესილიას“ კითხვის დროს რომ წარმოვიდგენდით ხოლმე. ლორდ ორვილს თუ შევადარებთ ჭეშმარიტად, სერ პიტზე უფრო მსგავსი ვინმეს წარმოვდგენაც შეუძლებელია, წარმოვიდგინე ერთი ბებერი, ბაჯაჯღანა, დაბალი, უხამსი, ერთობ ბინძური, ძველ ტანსაცმელსა და გაცვეთილ ძველ წვივსათბურებში გამოწყობილი კაცი, რომელიც საზიზღარ ჩიბუხს ეწევა და თავის საკუთარ ვახშამს თვითონვე იმზადებს ქვაბ-ქოთანში. ლაპარაკში მდაბიურად უქცევს, უშვერის პირით აგინებს და ლანძღავს ბებერ მსახურ დედაკაცს და მეეტლეს, რომელმაც იმ სასტუმროში მიგვიყვანა, საიდანაც საფოსტო ეტლი გაემგზავრა - ეტლი, რომელითაც მე ვიმგზავრე გზის უმეტესი ნაწილი ღია ცის ქვეშ.

„ბებერმა დედაკაცმა რიჟრაჟზე გამაღვიძა. მივედით სასტუმროში. პირველად შიგ ეტლში ჩამსვეს, მაგრამ როცა ერთ ადგილს, სახელად ლიკინგტონს, მივალწიეთ, კოკისპირულმა წვიმამ მოგვისწრო და, განა დაიჯერებ? მაიძულეს გარეთ, ეტლის თავზე გადავმჯდარიყავი - რადგან სერ პიტი საფოსტო ეტლების მეპატრონეა და მადბერელი მგზავრი კი შემოგვემატა, რომელსაც ეტლის შიგნითა ადგილი ნებავდა, იძულებული გავხდი გარეთ გამოვსულიყავი ამ წვიმაში. მაგრამ ერთმა კემბრიჯის კოლეჯელმა ყმაწვილმა ძალიან გულკეთილად შემიფარა თავის მრავალ წამოსასხამთაგან ერთ-ერთში.

„ეს ყმაწვილი და კონდუქტორი, ეტყობოდა, ჩინებულად იცნობდნენ სერ პიტს და ბევრსაც დასცინოდნენ. ერთმანეთს კვერი დაუკრეს, იგი ბებერი ქვაწვია არისო (რაც ერთობ ხელმოჭერილ ძუნწსა და ხარბ კაცს ნიშნავს). როგორც მათ თქვეს არასოდეს არავის არ აძლევს ფულს (ასეთი სიმდაბლე კი მძულს). ყმაწვილმა

აგრეთვე მიმაქცევინა ყურადღება, რომ ორი უკანასკნელი სადგურის გზაზე ძალიან ნელა, ტაატიტ მივდიოდით, ვინაიდან სერ პიტტი იჯდა კოფოე და ვინაიდან გზის ამ უბანში ცხენები მისია. „მაგრამ, ოჰ, როგორ გავაძრობ ტყავს სკუომპორის გზაზე, სადავეებს ხელთ რომ ვიგდებ!“ - ჩამილაპარაკა ახალგაზრდა კემბრიჯელმა. როცა მივხვდი ამ ლაპარაკის აზრს და იმას, რომ მისტერ ჯექს განზრახული ჰქონდა გზის დარჩენილ ნაწილში თვითონ დამჯდარიყო კოფოზე და სერ პიტის ჯავრი მის ცხენებზე ამოეყარა, რასაკვირველია, მეც გამეცინა.

„მაგრამ მადბერიში, დედოფლის კროულიდან ოთხ მილზე, ოთხ საუცხოლო ცხენიანი, ღერბებით შემკული ეტლი დაგვხვდა და დიდრაჯულად შევბრძანდით ბარონეტის პარკში. სახლამდე ერთი მილის მანძილზე მშვენიერი ხეივანი გასდევს გზას. ჯიხურიან ჭიშკართან (მის სვეტებს ამშვენებს გველი და მტრედი, რომლებზედაც კროულის ღერბია დაყრდნობილი) მეკარე დედაკაცმა მრავალგზის გვცა თაყვანი, როცა სასწრაფოდ გაგვიღო ძველი, მოხარატული რკინის ალაყაფის კარი, რომელიც ცოტაოდნად ჩიზიკის საძაგელ ჭიშკარს წააგავს.

„- აგე ეს ხეივანი, - მითხრა სერ პიტმა, - ერთი მილის სიგრძეა. ამ ხეებში ექვსი ათასი გირვანქის ხე-ტყის მასალაა. როგორ გგონია, ეს არაფერია? - სერ პიტტი ხეივანს „ხაივანს“ ეძახის, არაფერს „არაფერს“. - სასაცილოა! მერე კიდევ მადბერიში ვილაც მისტერ ჰოდსონი, თავისი მოიჯარადრე, ჩაისვა ეტლში და გააბეს მუსაიფი იჯარის გადაუხდელობისათვის ქონების ხელში ჩაგდებაზე, გაყიდვაზე, მიწის ამოშრობაზე, გადასაბრუნებელ მიწებზე და ბევრი ილაპარაკეს მოიჯარადრეებსა და მეურნეობაზე, - გაცილებით მეტი, ვიდრე ე შევიძლებდი გამეგო, რაზე საუბრობდნენ. სერ მაილზს ტყეში ნადირობაზე წაასწრეს და დაიჭირეს, პიტერ ბილი, როგორც იქნა, შრომის სახლში გაისტუმრეს.

„- ჰინქ იმას! - წამოიძახა სერ პიტმა, - იმან და მისი ბაჭაჭყუები მთელი საუკუნეა მაცუცურაგებდნენ იმ ფერმაში! - მე მგონი, ალბათ, ვილაც მოხუცი მოიჯარეა, რომელმაც იჯარის გასტუმრება ვერ შესძლო. სერ პიტს, რასაკვირველია, შეეძლო ეთქვა: „ის და მისი ოჯახი“. აგრამ მდიდარი ბარონეტები არ დაგიდევენ გრამატიკას ისე, როგორც ეს ლატაკ აღმზრდელ ქალებს ევალებათ.

„რომ მოვდიოდით, გზაში ეკლესიის მშვენიერი გუმბათის წვეროს მოვკარი თვალი, რომელიც პარკში ბებერი თელების ზემოთ მოჩანდა. წინ კი მწვანე პატარა მინდორზე, წვრილ ნაგებობებს შორის, მაღალ საკვამურებიანი, სუროთი დაფარული, ძველი წითელი სხლი იდგა, მისი სარკმლები მზის შუქზე ლაპლაპებდა.

„- ეს თქვენი ეკლესიაა, ბატონო? - გკითხე სერ პიტს.

„- ხო, ჭირი ეცეს, - მომიგო მან (მაგრამ სერ პიტმა, გენაცვალე, ამაზე გაცილებით უარესი გამოთქმა იხმარა); - რასა იქს ბიუტი, ჰოდსონ? ბიუტი ჩემი ძმა არი, გენცვა... ჩემი ძმა მღვდელი! ბიუტის და ბრუტის ვეძახი მე. ხა, ხა, ხა, ხა!

„ჰოდსონმაც გაიცინა, მერე სიცილს თავი გაანება და თავის ქნევით მოახსენა: „- ვშიშობ, უკეთ უნდა იყოს, სერ პიტ. გუშინ თავის პონიზე გადამჯდარიყო და ჩვენს ყანებს ათვალიერებდა.

„- თავის მეათედს ათვალიერებდა. ჭირი ეცეს! (ოღონდ კვლავ ის სალანძღავი

სიტყვა კი იხმარა). ნუთუ არაყი ვერასოდეს გააფშეკინებს ფეხებს? ისე ჩაკირკიტებულია, როგორც აი, ბებერი, რა ჰქვია... ბებერი მათუნსალა.

„მისტერ ჰოდსონმა კვლავ გაიცინა.

„- ყმაწვილებიც შინ არიან, კოლეჯიდან დაბრუნდნენ. ისე მიამჯავეს ჯონ სკროგინში, რომ სიკვდილის პირას მიიყვანეს.

„- ჩემი მეველის თანაშემწე მიამჯავეს! - შეჰღრიალა სერ პიტმა.

„- მღვდლის მიწაზე იყო, ბატონო, - მიუგო ჰოდსონმა.

„გააფთრებულმა სერ პიტმა დაიფიცა, თუ ჩემს ადგილებში ნადირობაზე წავასწარი იმათ, გადავასახლებინებ, უფალსა ვფიცავ, გადავასახლებინებო.

„- თუმცა ჰოდსონ, - დასძინა მან ბოლოს, - ამ სამრევლოს მიღების უფლება უკვე გავყიდე და მერწმუნე, მაგ ბლარტებისათვის მაინც ხელიდან წასულია. - და მისტერ ჰოდსონმაც კვერი დაუკრა, მართალი ბრძანებააო.

„ამიტომ ეჭვი არ მეპარება, რომ ძმებს შორის განხეთქილებაა, როგორც ხშირად ხდება ხოლმე ძმებში და დებშიაც. არ გახსოვს ორნი დანი მის სკრეჩლი ჩიზიკში, ყოველთვის როგორ ჩხუბობდნენ და კინკლაობდნენ... კიდევ მერი ბოქსი როგორ უჟაპუნებდა ხოლმე ლუიზას?

„უცბად თვალი მოჰკრეს ორ ბიჭუნას - ტყეში ფიხს აგროვებდნენ. სერ პიტის ბრძანებით მისტერ ჰოდსონი გადახტა ეტლიდან და მათრახმომარჯვებული გაექანა მათკენ.

„- მისცხე მაგათ, ჰოდსონ, - ღრიალებდა ბარონეტი, - სულ სიქა გააცალე მაგათ და მოასხი შინ ეგ წუწკები; მე პიტი არ ვიყო, თუ სატუსალოში არ ვუკრა მაგათ თავი. - და მყის მოგვესმა ჰოდსონის შოლტის ტყლაშუნის ხმა პატარა, საბრალო, ატირებული ბავშვების ზურგზე. სერ პიტმა როცა ინახა, ბორლოტმოქმედნი შეჰყრობილნი არიანო, სასახლისაკენ გაუტია.

„ყველა მსახური მზად იყო ჩვენს შესახვედრად და...

*

„აქ, ჩემო ძვირფასო გუშინდამ შემაწყვეტინა წერა კარზე ატეხილმა საშინელმა ბრახუნმა და როგორა გგონია, ვინ უნდა ყოფილიყო, სერ პიტ კროული ბრძანდებოდა თავისი სალამური ჩაჩითა და ხალათით. კარგი რამ დასანახავი კი იყო! ასეთი სტუმრის დანახვაზე მე უკან მივაწყდი. სერ პიტი შემობრძანდა, წაავლო ხელი სანთელს და მითხრა: „- თერთმეტი საათის შემდეგ სანთელი აღარ დავინახო, მის ბეკი. ადე და სიბნელეში დაიძინე, შე კუდრაჭავ, შე ლირფო, შენა! (სწორედ ასე მითხრა). - და თუ არ გინდა, რომ ყოველ ღამეს მოვიდე სანთლის გულისათვის, ჭკუაზე მოდი და თერთმეტამდე დაწევი. - და ამ სიტყვებით ის და ჰოროქსი, სახლთუხუცესი სიცილით გავიდნენ.

„რასაკვირველია, დარწმუნებული უნდა იყო, რომ ასეთი სტუმრობის საბაბს მათ აღარ მივცემ. ღამით ორი ვეება მეძებარი ძალლი აუშვეს და წუხელ მთელ ღამეს შეჰყემოდნენ და შეჰყეფდნენ მთვარეს.

- „ემ ძალღს რჩოლიას ვეძახი, - თქვა სერ პიტმა, - ეგე ამ ძალღმა კაცი მოახრჩო.

გახელებულ მოზვრებსა სჯობნის! დედამისს ფლორას ვეძახოდი, მაგრამ ახლა დოღრიალას ვეძახი; ნამეტანი დაჩაჩანაკდა და ველარ იკბინება. ჰამ, ჰამ, ჰამ!

„დედოფლის კროულის სასახლეს, რომელიც მაღალსაკვამურებიანი და დედოფალ ბესის დროის ფრონტონებიანი საძაგელი, ძველებური წითელი აგურის შენობაა, წინ ტერასა აქვს. ამ ტერასის აქეთ -იქით საგვარეულო მტრედი და გველია გამოყვანილი და დიდი სადარბაზო კარი გამოდის. და ოჰ! ჩემო ძვირფასო, დიდი დარბაზი, დარწმუნებული ვარ, ისევე ვეებერთელა და პირქუშია, როგორც უდოღფოს ძვირფასი ციხის დიდი დარბაზი. დარბაზში უშველებელი ბუხარია. შიგ ქალბატონ პინკერტონის მთელი ნახევარი სასწავლებელი დაეჭევა, ხოლო თვით ბუხრის კერა იმდენად მოზრდილია, რომ სულ უკანასკნელი, ერთი ხარი მაინც კარგად შეიწვება. კედლებზე კროულების არ ვიცი რამდენი თაობა ერთად კიდია, ზოგი წვერიანი და საყელონაოჭიანია, ზოგი ვეება პარიკიანი და ქუსლებშიტყუპებით გამოხატული. ზოგს გრძელი, კულულები აქვს და ოჰ! ჩემო ძვირფასო კორსეტი მგონი სულაც არ უნდა გააჩნდეს. დარბაზის ერთ ბოლოს მთლიანად შავი მუხის დიდი კიბე ადის, ისე პირქუში, რომ მეტი აღარ შეიძლება. აქეთ-იქით მაღალი კარებია, რომელთაც თავზე ირმის რქები აქვთ მიმაგრებული; ეს კარები საბილიარდოში, წიგნთსაცავში, დიდ ყვითელ დარბაზსა და დილით სამყოფელ ოთახებში გადის. მე მგონი, სულ ცოტა, ერთი ოცი საწოლი ოთახი მაინც იქნება პირველ სართულში. ერთ მათგანშიის საწოლი დგას, რომელშიც დედოფალი ელისაბედი განისვენებდა. ამ დილით ყველა ეს საუცხოო დარბაზი მომატარეს ჩემმა ახალმა შეგირდებმა. უნდა მოგახსენო, მარად დახურული დარბაზები ამ სამყოფელთა პირქუშობას არას აკლებს და მათში, მგონი, ერთიც არ იქნება ისეთი, რომ აჩრდილის გამოჩენას არ ელოდე შიგნით, თუ სინათლე არ შეიძღვანე თან. სასწავლო ოთახი მეორე სართულშია, ერთ მხარეს ჩემი საწოლი ოთახი აქვს, მეორე მხარეს - ამ ახალგაზრდა მანდილოსნებისა. შემდეგ ბატონი პიტის სამყოფელი მოსდევს - იმას ბატონი კროულის ეძახიან, ეს უფროსი ვაჟი გახლავს; მეორე ბატონი როუდონ კროულის ოთახებია, ეს ოფიცერი და, ერთ ვინმესავით, თავის რაზმში იმყოფება. გარწმუნებ, ოთახები თავზე საყრელად არის. მე მგონი, ამ სახლში მთელი რასელ-სკვერის ხალხი დაეჭევა და კიდევაც დარჩება ადგილი.

„ჩვენ რომ მივედით, ნახევარი საათის შემდეგ დიდი სადილის ზარი დაირეკა და ჩემი ორი შეგირდითურთ ძირს ჩამოვედი. ისინი ძალიან გამხდარი, უთვალადო, ერთიციცქნა გოგონები არიან, ერთი ათისა და მეორე რვა წლისა. შენი ნაჩუქარი საყვარელი მარმაშის კაბა მეცვა (რომლისთვისაც ისე ტლანქად მოიქცა მისის პინერი, აქაო-და ამას რად მიეცითო) - მე ხომ ოჯახის წევრით უნდა მომექცნენ, გარდა წვეულების დღეებისა! მაშინ კი ჩემს ახალგაზრდა მანდილოსნებთან ერთად ზევით ვისადილებ ხოლმე.

„დიახ, დიდი სადილის ზარი დაირეკა და ყველანი მცირე სასტუმრო ოთახში შევიყარენით, სადაც ლედი კროული ზის ხოლმე. ეს მეორე ლედი კროული გახლავს - ამ ქალიშვილების დედა. რკინეულით მოვაჭრის ქალია და ამ ქორწინებას მისთვის დიდ პატივად თვლიდნენ. ჩანს, ერთ დროს ლამაზი ყოფილა და მისი თვალები თითქოს მუდამ მისტირის წარსულ სილამაზეს. ფერმკრთალი, მჭლე და ბეჭებში მოხრილია. ეტყობა ხმის ამოღებასაც ვერა ბედავს ხოლმე. მისი გერი, ბატონი კროულიც იქვე იყო. იგი სრულ სადარბაზო ტანსაცმელში გამოკაზმულიყო და ისე საზეიმო სახით ეჭირა თავი, გეგონებოდათ დაკრძალვის

საქმეთა გამრიგებელია. ეს მისტერ კროული ფერმკრთალი, გამხდარი, უშნო და მდუმარეა. მკერდი არ გააჩნია; წვრილი ფეხები, თივისფერი ქილვაშები და ჩალისფერი თმა აქვს. იგი პირწავარდნილი სურათია თავის განსვენებული დედის, ბინკის კეთილშობილი ქალიშვილის, გრიზელდასი, რომლის სახეც ბუხრისთავიდან გადმოიყურება.

„- ეს ახალი აღმზრდელი ქალი გახლავთ, ბატონო კროული - მის შარპი! - უთხრა მას ლედი კროულიმ, რომელიც წინ წამოდგა და ხელი ხელში მომკიდა.

„ოჰ, - აღმოუტევა მისტერ კროულიმ, ერთხელ გამოიქნია წინ თავი და კვლავ განაგრძო დაწყებული კარგა მოზრდილი წიგნაკის კითხვა.

„- იმედი მაქვს გულკეთილად მოეპყრობით ჩემს გოგონებს, - მითხრა ლედი კროულიმ და შემომხედა თავისი აწითლებული, მუდამ ცრემლით სავსე თვალებით.

„- მაშა, დედი, რასაკვირველია, კეთილად მოგვექცევა, - თქვა უფროსმა და მე ერთი თვალის გადაკვრით შევატყვე, რომ ამ ქალის შიში არ უნდა მქონდეს.

„- ქალბატონო, სუფრა გაშლილი გახლავთ, - მოახსენებს შავებში გამოწყობილი სახლთუხუცესი. თეთრი ნაოჭიანი საყელო აქვს გაკეთებული, რომელიც ისე გამოიყურება, თითქოს დიდ დარბაზში გამოხატულ დედოფალ ელისაბედის დროის სურათებისა იყოს. ქალბატონი კროული ხელს გაუყრის ბატონ კროულის და მიგვიძღვის სასადილო დარბაზისაკენ. მეც ჩემი შეგირდებითურთ მივყვები - მოწაფეები ხელჩაკიდებულნი მომდევნ.

„სერ პიტი უკვე დარბაზში ბრძანდებოდა. ხელში ვერცხლის სურა ეჭირა. სწორედ ახლახან ამოსულიყო მარნიდან და იმასაც აგრეთვე გამოეცვალა ტანსაცმელი; ესე იგი, გაედრო წვივსათბურები და მოკლე, სქელი ფეხები შავი მატყლის წინდებით შეემოსა. ბუფეტი გაწყობილი იყო კრიალა ძველებური ჭურჭლეულით - ოქროს და ვერცხლის ძველებური თასებით, ძველებური სინებითა და საწვინებით, თითქოს რანდელ ბრიჯის მალაზია ყოფილიყო. სუფრაზედაც ყველაფერი ვერცხლისა იყო და მწითურთმიანი, ღია ყვითელი ფერის ლივრეებში გამოწყობილი ორი ფარეში აქეთ-იქიდან ამოსდგომოდა ბუფეტს.

ბატონმა კროულიმ გრძელი ლოცვა თქვა, სერ პიტმა „ამინო“ დააყოლა და საჭმელებსაც აჰხადეს ვერცხლის დიდრონი ხუფები.

„- რა გვაქვს სადილად ბეტსი? - იკითხა ბარონეტმა.

„- მგონი ცხვრის წვნიანი, სერ პიტ, - მოახსენა ლედი კროულიმ.

„- mouton aux nevets[29] - დასძინა სახლთუხუცესმა მძიმედ (გეთაყვა, წარმოთქვი - <<მუტონგონევი>>); - ხოლო წვენი გახლავთ - potage de mouton a l' Ecossaise[30] დასაყოლებლად კი - pommes de terre au naturel და coufleur a l'eau[31].

„- ცხვრის ხორცი ცხვრის ხორცია, - განაცხადა ბარონეტმა, - და კარგი რამაც არი ეგა რომელი მცხვარი იყო, ჰოროქს, როდის დაკალით?

„- თავშავა შოტლანდიური ცხვრებისა გახლავთ, სერ პიტ, ხუთშაბათს დავკალით.

„- დანარჩენი ვინ წაიღო?

„- მადბერელმა სტილმა წაიღო ზურგის შუა წელი და ორი ბარკალი, სერ პიტ: მაგრამ ჩიოდა, ძალიან ახალგაზრდაა და ცარიელი მატყლით, სერ პიტ.

„- ხომ არ გნებავთ potage? მის ჰმ...მის ბლანტ, - ბრძანა ბატონმა კროულიმ.

„- ძაან შოტლანდიური წვენია, გენაცვა, - თქვა სერ პიტმა, - თუმცა ფრანგულ სახელს კი ეძახიან.

„- მე მგონი, წარჩინებულ საზოგადოებაში წესად გახლავთ, ბატონო, - ბრძანა გაფიცხებულმა ბატონმა კროულიმ. - ამ ულუფას ის სახელი უწოდონ, რომელიც მე მოგახსენეთ. - და ეს წვენი კიდევ მოგვართვეს ყვითელლივრეიანმა ფარეშებმა ვერცხლის მათლაფებით და mouton aux neveys-თ. მერე წყალშერეული ლუდი ჩამოგვირიგეს საღვინე ჭიქებით ჩვენ, ახალგაზრდა ქალებს. ლუდის მსაჯულად არ გამოვდგები, მაგრამ გულწრფელად კი უნდა ვთქვა, წყალი მირჩევნია.

„სანამ ჩვენ შევექცეოდით, სერ პიტმა მოასწრო და იკითხა, ცხვრის ბეჭებს რაღა უყავითო?

„- მგონი, საჯალაბოში შეჭამეს, - მორიდებით მოახსენა ქალბატონმა.

„- დიახ, ქალბატონო, - კვერი დაუკრა ჰოროქსმა, - მაგრამ დიდი ვერაფერი გემო აგართვით.

„სერ პიტმა გადაიხარხარა და განაგრძო მუსაიფი მისტერ ჰოროქსთან: „- აი, ი კენტური ნეზვის შავი გოჭი და ახლა გვარიანად ჩათქვირებული იქნება!

„-მაინცდამაინც ჯერ-ჯერობით არც თუ ისე ასკდება კანი, სერ პიტ, - მოახსენა ერთობ სერიოზულად სახლთუხუცესმა, რაზედაც სერ პიტს და მასთან ერთად ახლა ყმაწვილ ქალებსაც თავშეუკავებელი სიცილი აუტყდათ.

„- მის კროული, მის როზ კროული, - ბრძანა ბატონმა კროულიმ, - თქვენი სიცილი სრულიად უმიზნოდ მეჩვენება!

„- არხეინად იყავ, ბატონო ჩემო, - განაცხადა ბარონეტმა, - გოჭის ხორცს შაბათს ვიგემებთ. ერთი შაბათ დილას გამოსჭერ იმას ყელი, ჯონ ჰოროქს. მის შარპს ძალიან უყვარს ღორის ხორცი, არა, მის შარპ?

„და მე მგონი, ეს არის მთელი მუსაიფი სუფრაზე, რაც მახსოვს. პურობა რომ დასრულდა, სერ პიტს ცხელი წყლით სავსე სურა და, ალბათ, რომიანი ბოთლი დაუდგეს წინ. მისტერ ჰოროქსმა მე და ჩემს შეგირდებს სამი პაწია ღვინო მოგვართვა, ხოლო ქალბატონს მოზრდილი ფიალა აუვსო. როცა სასადილოდ გავედით, ქალბატონმა თავის სამუშაო უჯრიდან ვეებერთელა, გაუთავებელი საქსოვი ამოიღო, გოგოები კი გაქონილი ბანქოთი კრიბიჯის თამაშს შეუდგნენ. მხოლოდ ერთი სანთელი ენთო, მაგრამ საუცხოოდ ძველებურ ვერცხლის შანდალში კი იყო ჩამაგრებული. ქალბატონმა ერთი-ორიოდეჯერ მკითხა რაღაც, მერე ჩემს არჩევანზე მიდგა საქმე, რითი შემექცია თავი: ქადაგებათა კრებულით თუ პურის კანონების შესახებ დაწერილი იმ წიგნაკით, რომელსაც სადილის წინ ბატონი კროული კითხულობდა.

„ასე დავყავით ერთ საათს, ვიდრე ფეხის ხმა არ შემოგვესმა.

„- შეინახეთ ბანქო, გოგოებო! - შესძახა უზომოდ დამფრთხალმა ქალბატონმა, -

დააწყეთ ბატონ კროულის წიგნები, მის შარპ! - და ძლივს მოვასწართ ამ ბრძანებათა აღსრულება, რომ ბატონი კროული შემოვიდა ოთახში.

„- ჩვენ განვაგრძობთ გუშინდელ ბაასს. ქალიშვილებო, - თქვა მან, - და თქვენ რიგ-რიგობით იკითხავთ თითო გვერდს; ასე რომ მის ე...მის შორტს შესაძლებლობა ექნებათ მოგისმინოთ. - და საწყალი გოგონები შეუდგნენ გრძელი, გულისგამაწვრილებელი ქადაგების ჩამარცვლით კითხვას. ეს ქადაგება ეთქვათ ლივერპულს, ბითესდას ეკლესიაში, ჩიკესოს ინდიელების მოქცევის თაობაზე, განა მომხიბლავი საღამო არ იყო?

„ათზე მსახურებს უბრძანეს, სერ პიტი და შინამოსამსახურეები მოეწვიათ ლოცვისთვის. პირველად სერ პიტი შემოვიდა. ერთობ ალაჟლაჟებული ბრძანდებოდა და ფეხზედაც, ცოტა არ იყოს, მაგრად ვერა გრძნობდა თავს. იმას მოჰყვნენ სახლთუხუცესი, ყვითელსამოსიანი ფარეშები, ბატონი კროულის მსახური, საჯინბოს სუნით გაჟღენთილი სამი სხვა მსახური და ოთხი დედაკაცი, რომელთაგან ერთი, შევამჩნიე, ძალიან გამოპრანჭულიყო და მუხლებზე რომ ეშვებოდა, დიდის ზიზღით გადმომიტრიალა თვალები.

„მას შემდეგ რაც მისტერ კროულიმ გვიქადაგა და რჩევა-დარიგება მოგვახსენა. სანთლები დაგვირიგეს და დასაწოლად გავემართეთ. სწორედ მაშინ შემაწყვეტინეს წერა, როგორც გიყვებოდით, ჩემო უძვირფასესო, უტკბესო ემილია.

„ღამე მშვიდობისა. ათას, ათას კოცნას გიგზავნი.

„შაბათი. - ამ დილით, ხუთ საათზე, პატარა შავი გოჭის ჭყვილი შემომესმა. როზმა და ვაილიტმა გუშინ გამაცნეს იგი. გამაცნეს აგრეთვე საჯინბოები, ძაღლების სადგომი და მებაღე, რომელიც ბაზარში გასაგზავნად ხილსა კრეფდა. გოგონები ყელაწეული ემუდარნენ, სათბურში მოწეული ყურძნის ერთი მტევანი მაინც მოგვეციო; მაგრამ მან თქვა, სერ პიტს ყველა მარცვალი დათვლილი აქვს და თქვენ რომ მოგცეთ, აქედან გამაგდებსო. ძვირფასმა გოგონებმა ცხენებისათვის შემორაგულ ადგილში ულაცი დაიჭირეს. მთხოვეს, თქვენ ხომ არ შეჟდებითო და თვითონ დაუწყეს ჭენება, სანამ უშვერი ლანძღვა-გინებით მეჯინიბე არ მივარდა და არ იფრინა იქიდან.

„ლედი კროული სულ თავის შვილის საქსოვებს ჩაჰკირკიტებს. სერ პიტი ყოველ საღამოს შექეიფიანებული და, მე მგონი, ჰოროქსთან, სახლთუხუცესთანა ზის. ბატონი კროული სულ ქადაგებებს კითხულობს საღამოობით; დილაობით ან თავის კაბინეტშია ჩაკეტილი, ანდა მადბერის მიემგზავრება საგრაფოს საქმეებზე, ან კიდევ სკუოშმორს. სადაც ოთხშაბათობითა და პარასკეობით იქაურ მოდარაჯეებს უქადაგებს.

„ასიათასი გულითადი მადლობა შენს ძვირფას მამიკოს და დედიკოს. შენი საბრალო ძმა მომჯობინდა თუ არა არყის პუნშის სმის შემდეგ? ოჰ, ძვირფასო, ძვირფასო! როგორ უნდა უფრთხილდებოდეს ადამიანი საძაგელ არყის პუნშს!

„მარად და მარად შენი ერთგული რებეკა“.

ყველაფერი რომ ავწონ-დავწონოთ, მე მგონია, რომ, ძალიან კარგიც არის ჩვენი საყვარელი რასელ-სკვერელი ემილია სედლისთვის, მის შარპი და იგი შორი-შორს

რომ არიან. უეჭველია, რებეკა ენამოსწრებული, მხიარული გოგონაა; მისი აღწერილობანი უბადრუკი მანდილოსნისა, რომელიც თავის სილამაზეს მისტირის და „თვისიფერ ქილვაშებიან და ჩალისფერ თმთან“ დარბაისლისა, უთუოდ მოხდენილია და ცხოვრების დიდ ცოდნას ამჟღავნებს. ხოლო მას მუხლებზე დაჩოქილს, მის ჰოროქსის ბაბთებზე უკეთესი საფიქრებელი რომ არა ჰქონდა რა თავში, ალბათ ამ გარემოებამ ჩვენ ორთავე გაგვაკვირვა. მაგრამ ჩემმა გულკეთილმა მკითხველმა კეთილი ინებოს და მოიგონოს, რომ ამ ამბავს სახელად „ამაოების ბაზარი“ ეწოდება და ამაოების ბაზარი კი ერთობ ამაო, საძაგელი, დამთხვეულთა შესაფერი ადგილია, ალვისილი ყველა ჯურის თაღლითობით, მუხანათობითა და თვალის ახვევით. თუმცა გარეგანზე გამონატული მოძღვარი, რომელიც ხალხის წინაშე წარმოდგარია (იგი თქვენი უმორჩილესი მონის ჭეშმარიტი გამოსახულება გახლავთ), აცხადებს, არც მოსასხამს და არც ბაბთებს არ ვატარებ, არამედ მხოლოდ სწორედ ისეთივე ტაკიმასხარული სამოსი მაცვია, რომელშიც ჩემი მრევლია გამორწყობილი; - მაინც უნდა მოგახსენოთ, რომ კაცმა, რამდენადაც ძალუძს, ჭეშმარიტება უნდა აღიაროს, სულ ერთია, მას ტაკიმასხარის ეჟენებიანი ჩაჩი ხურავს თუ მღვდლის ფართოფარფლებიანი ქუდი და გვარიანი არასასიამოვნო შედეგებიც გამორტყვრება ხოლმე საქმის ასე წარმართვით.

ერთხელ ნეაპოლში მეზღაპროების ხელობის ერთ ჩემს თანამოდმეს ვუგდებდი ყურს. ზღვის პირს უქნარა, მიამიტო დოყლაპიების ბრბოს უქადაგებდა და რისხვითა და ვნებით ისე აიდულა გული იმ გარეწართა მიმართ, რომელთა ბოროტ ნამოქმედარსაც ისე აღწერდა და სთხზავდა, რომ მსმენელებმა ველარ მოითმინეს და მათ, და თვით პოეტმაც, ღრიალი ატეხეს. დაუწყეს ლანძღვა-გინება და წყევლა-კრულვა ნაამბობში გამოყვანილ მოგონილ არამზადას. ასე რომ, როცა ქუდი ჩამოატარეს, აღტყინებული თანაგრძობის ჭეშმარიტ ქარიშხალში ცვიოდა შიგ წვრილი ფული.

სხვა მხრივ კიდევ პარიზის პატარა თეატრებში არა მარტო ყურს მოჰკრავთ ხალხის კივილს: „Ah gredin! Ah monster!“[32] და პიესაში გამოყვანილი მტარვალის ლანძღვას ლოჟებიდან, არამედ თვით მსახიობებიც პირდაპირ უარს ამბობენ უგვანი როლების თამაშზე - ისეთებისა, მაგალითად, როგორც გახლავთ infames Anglais,[33] ულმობელი კაზაკები და რა არა, და ამჯობინებენ უფრო მცირე ჯამაგირი მიიღონ, ოღონდ თავიანთი ნამდვილი სახით გამოვიდნენ, ვითარცა ჭეშმარიტი ფრანგები. ეს ორი ამბავი განგებ დავუპირისპირე ერთმანეთს, რათა დარწმუნდეთ, რომ ამ წარმოდგენის გამმართველს უბრალო ანგარებიანი განზრახვით კი არა სურს თქვენთვის თავისი არამზადების ჩვენება და მათი სასტიკად გამათრახება, არამედ იმიტომ, რომ მას წრფელი გულითა სძულს ისინი; ეს სიძულვილი ვერ დაუძლევიან და სწორედ ეს სიძულვილი ჰპოვებს გამოსავალს შესაფერ ლანძღვა-გინებასა და ავსიტყვაობაში.

მაშ ვაფრთხილებ ჩემს გულკეთილ მეგობრებს, რომ ვაპირებ აღმაშფოთებელი გარეწრობის და დახლართული, მაგრამ - როგორც მე დარწმუნებული ვარ - ძალიან საინტერესო დანაშაულის ამბის მოყოლას. ჩემი არამზადები, პირობას გაძლევთ, არ გახლავან უბრალო, უსუსური არამზადები. როცა სათანადო ადგილს მივალწევთ, არ დავზოგავთ ენაწყლიანობას... არა! ოღონდ როცა მშვიდობიან კუთხეში მივემართებით, ჩვენც იძულებული ვართ წყნარად ვიაროთ. ქარიშხლისა და ფრთონის წარმოდგენა ჩაის ჭურჭლის გასარეცხ ჯამში უგუნურებაა.

ამისთანებს მძლავრი ოკეანისა და შუალამის წყვდიადისათვის შემოვინახავთ. ეს თავი ძალიან მშვიდი იქნება. სხვანი... მაგრამ მოდი, ნუ გადავახტებით მათ. და როცა ჩემს გმირებს თანდათან გამოვიყვან, გთხოვთ ნება მიბოძოთ, ვითარცა ადამიანსა და თანამოძმეს, არა მარტო წარმოვიდგინოთ და გავაცნოთ ისინი, არამედ ხანდახან სასცენო ბაქნიდანაც ჩამოვიდე და მოგემუსაიფოთ. თუ კარგნი და კეთილნი არიან, გვიყვარდეს და ვართმევდეთ ხელს; თუ ბრიყვები არიან, პირზე ხელმოფარებით ვიქირქილოთ მკითხველთან ერთად; თუ გარეწარნი და უგულონი არიან, უსასტიკესი სიტყვითა ვლანძლოთ, რამდენადაც უფლებას გვაძლევს თავაზიანობის წესები.

სხვანაირად რომ მოგახსენოთ, თქვენ შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ, ეს მე გახლდით, იმ ღვთისმოსაობას რომ მასხრად ვიგდებდი, რომელიც მის შარპს ასე სასაცილოდ ეჩვენება. აგრეთვე მე გახლდით, გულკეთილად რომ დავცინოდი რაცრაცით მიმავალ ბებერ სილენოსს - ბარონეტს; - მაშინ როდესაც იცინის ის, ვინც შეძლებულობის გარდა სხვას არასა სცემს პატივს და წარმატების გარდა სხვას არას უცქერის. ასეთი ხალხი ცხოვრობს და იფურჩქნება ამ წუთისოფელში - ურწმუნონი, უიმედონი, ულმობელნი. მოდით, ძვირფასო მეგობრებო, გავილაშქროთ მათზე მთელი ძალითა და ღონით. ზოგიერთი უბრალო თაღლითი და ტაკიმასხარაა (და დიდი წარმატებაცა აქვთ მოპოვებული) და, უეჭველია, სწორედ ამისთანების წინააღმდეგ საბრძოლველად და განსაქიქებლად არის გამოგონილი სიცილი.

თავი IX. ოჯახის პორტრეტი

სერ პიტ კროული, როგორც იტყვიან, მდაბიური ცხოვრების მოყვარული ბრძენი გახლდათ. პირველი ცოლი, კეთილშობილი ბინკის ასული, მშობლების დაჟინებითი რჩევით შეირთო და ხშირად ეუბნებოდა ლედი კროულის: ისე საძაგელი, ჭირვეული, წმინდა სისხლის ჯაგლაგი ხარ, როცა მოკვდები, დაე ჩამომახრჩონ, თუ კიდევ ოდესმე შენისთანა ვინმე ვითხოვო. ქალბატონი რომ გარდაიცვალა, სერ პიტმა მართლაც შეასრულა დაპირება და მეორე ცოლად მის როზ დისონი მოიყვანა, რკინეულით მოვაჭრე მადბერელ მისტერ ჯონ ტომას დოსონის ასული. ოჰ, რა ბედი ეწია როზს, ლედი კროული რომ გახდა.

აღვსუსხოთ მისი ბედნიერების მთავარი ამბები. უპირველეს ყოვლის, მან თავი დაანება ახალგაზრდა პიტერ ბატს, რომელთანაც მეგობრობდა. სიყვარულში ასე იმედგაცრუებულმა ყმაწვილმა კი ხელი მიჰყო ფარულ ვაჭრობას, სხვის ტყეებში ნადირობას და ათას სხვა უგვან საქმეს. მერე კიდევ როზი, როგორც მოვალე იყო, ახალგაზრდობის ყველა ამხანაგსა და მეგობარს წაეჩხუბა, რომელთა სტუმრად მიღება, რასაკვირველია, აღარ შეეძლო მას დედოფლის კროულში; თანაც ახალ, წარჩინებულ სამეფოში ვერავინ იპოვა ისეთი, ვინც სიამოვნებით შეხვდებოდა მის მოსვლას. ანდა განა ვინ იზამდა ამას? სერ ჰადლსტონ ფადლსტონს სამი ქალიშვილი ჰყავდა და სამივეს იმედი ჰქონდა, ლედი კროული გავხდებოდა. სერ ჯაილზ უოკშოტის ოჯახი შეურაცხყოფილი გახლდათ, რადგან ქორწინებაში უოკშოტის ერთ რომელიმე ქალიშვილს არ მიანიჭეს უპირატესობა; და საგრაფოს

დანარჩენი ბარონეტებზე განაწყენებული იყვნენ მათი სწორის შეუფერებელი ქორწინების გამო. უბრალო ხალხს ხომ არ ვიხსენიებთ, დაე განაგრძონ ბუზღუნის.

სერ პიტს, როგორც თვითონ ამბობდა, ყველანი ფეხებზე ეკიდა. კოხტა როზი კი იგდო ხელთ და აბა სხვა რაღა უნდოდა თავისი სიამოვნებისათვის კაცს? იგი ყოველდღამე თვრებოდა; ხანდახან თავის ლამაზ როზის მობეგვავდა კიდევ, ხოლო როცა ლონდონს, პარლამენტში სესიაზე მიბრძანდებოდა, მთელ ამ ვეება ქვეყნიერების ზურგზე მარტოდმარტო, უმეგობროდ მიატოვებდა ხოლმე მას ჰემპშირში. თვით მისის ბიუტ კროულიმ, მღვდლის ცოლმაც კი იუკადრისა მასთან მისვლა; როგორც თვითონ განაცხადა, ჩემს ფეხს არასოდეს მივდგამ მედუქნის გომბიოსთანაო.

ვინაიდან ერთადერთი ღირსება, რითაც ბუნებამ დააჯილდოვა ლედი კროული, მხოლოდ წითელი ლოყები და თეთრი პირისკანი გახლდათ, და ვინაიდან მას არც მტკიცე ხასიათი გააჩნდა, არც რაიმე ნიჭი, არც აზრი, არც საქმე, არც გასართობი, არც სულის ის ძალა და სიავე, რომელიც ხშირად ხვდება ხოლმე წილად ძალიან სულელ დიაცებს, ამიტომ სერ პიტის გრძნობებზე ვერაფერი დიდი გავლენა მოეპოვებოდა. მის ღაწვებს ვარდისფერი დაეკარგა, ხოლო ორიოდ ბაღის დაბადების შემდეგ მის ტანადობასაც მოაკლდა საამური სიკოხტავე და სიქორფე და ქმრის ოჯახში უბრალო მანქანადღა გადაიქცა, ისევე არაფრის მაქნისად, როგორც განსვენებული ლედი კროულის როიალი. რადგან თეთრი ქალი იყო, ტანსაცმელსაც ბაცს იცვამდა, როგორც ქერა მანდილოსნების უმრავლესობას სჩვევია, და უმეტესად ჭუჭყიანი-მომწვანო ზღვისფერი, ან მიჩეჩილ-მოჩეჩილი ცისფერი კაბით დადიოდა. დღე და ღამე იმ ნართის საქსოვს ან სხვა სახელსაქმოს ჩაჰკირკიტებდა. რამდენიმე წელიწადში კროულის ყველა საწოლს მოუქსოვა გადასაფარებელი. ერთი პატარა ყვავილების ბაღიც ჰქონდა, რომლისადმიც ცოტაოდენი სიყვარული ეტყობოდა, მაგრამ ამას იქით კი აღარ მიდიოდა არც მისი სიყვარული, არც სიძულვილი. როცა ქმარი ტლანქად მოექცეოდა, გულგრილად იტანდა, როცა სცემდა - ტიროდა. ხასიათის იმდენი სიმტკიცეც არ გააჩნდა, რომ ლოთობისათვის მიეყო ხელი და, ფლოსტებითა და თმის დასახუჭუჭებელი ქალაღდებით შემოსილი, მთელ დღეს ოხრავდა. ოჰ, ამაოების ბაზარო, ამაოების ბაზარო! შენ რომ არა, ეს ხომ მხიარული ქალი იქნებოდა; პიტერ ბატ და როზი ბედნიერი ცოლ-ქმარი იქნებოდნენ; პატარა მყუდრო მეურნეობას გამართავდნენ სოფლად; გულიან ოჯახს შექმნიდნენ და იწვნევდნენ სიამოვნებითა, ზრუნვათა, იუმედებისა და ჭირ-ვარამის საკმაო წილს. მაგრამ ამაოების ბაზარში წოდება და ოთხცხენიანი ეტლი უფრო ძვირფასი სათამაშოებია, ვიდრე ბედნიერება და ჰარი მერვე ან ლურჯწვერა რომ ახლა ცოცხალნი იყვნენ და მეთე ცოლი მოინებონ, როგორ გგონიათ, განა ვერ ჩაიგდებენ ხელში ამ სეზონის ულამაზეს ქალს?

დედიკოს უნიათო მოწყენილობა, როგორც წარმოსადგენია, ძალიანაც არ აწუხებდათ მის პატარა ქალიშვილებს; პირიქით, ფრიად ბედნიერად გრძნობდნენ თავს საჯალაბოსა და საჯინიბოებში. საბედნიეროდ შოტლანდიელ მებაღეს გულკეთილი ცოლი და რამდენიმე ჩინებული შვილი ჰყავდა და მათ ქოხში ბატონი ქალებმა მცირეოდენი ჯანსაღი საზოგადოება და აღზრდა ჰპოვეს. ეს იყო და ეს მთელი მათი აღზრდა-განათლება მის შარპის მოყვანამდე.

მის დაქირავებას მისტერ კროულის შთაგონებას უნდა ვუმაღლოდეთ. მისტერ

კროული ხომ ერთადერთი მეგობარი და მფარველი იყო ლედი კროულისა მთელ მის სიცოცხლეში და ერთადერთი პიროვნება, შვილების გარდა, რომლისადმიც ქალბატონი მცირეოდენ, უნიათო სიყვარულსა გრძნობდა. ბატონი პიტი კეთილშობილი ბინკის ოჯახსა ბაძავდა, რომლსაც ენათესავებოდა, და ფრიად ზრდილი და თავაზიანი დარბაისელი ბრძანდებოდა. როცა დავაჟუკაცდა და კრაისტ-ჩერჩიდან დაბრუნდა, სასახლის შერყეული წესრიგის განმტკიცებას შეუდგა და არ დაერიდა მამას, რომელსაც ეშინოდა მისი. მისტერ კროული სიფაქიზისა და წესრიგიანობის ისე მკაცრი მიმდევარი გახლდათ, რომ შიმშილით სიკვდილს ამჯობინებდა, თუ სადილად თეთრი ყელსახვევი არ ექნებოდა გაკეთებული. ერთხელ კოლეჯიდან სწორედ ახალი დაბრუნებული რომ იყო და სახლთუხუცესმა ჰოროქსმა სინზე დაუდებლად მოართვა ბარათი, ისეთი თვალით გადახედა ამ შინამოსამსახურეს და ისე მკვახე სიტყვით დატუქსა, რომ მას შემდეგ მუდამ ცახცახებდა იგი მისტერ კროულის წინაშე. მთელი ოჯახი ქედს უხრიდა მას: ლედი კროულის თმის დასახვევი ქაღალდები მანამდე გაჰქრა, ვიდრე მისტერ კროული შინ დაბრუნდებოდა; სერ პიტის წვერიანი წვივსათბურებიც გაუჩინარდა. და თუ ეს გამოუსწორებელი ბერიკაცი ზოგ ძველ ჩვეულებას ვერ იშლიდა, შვილის დასანახად მაინც აღარ იღებებოდა წყალშერეული რომით; მსახურებსაც მხოლოდ ძალიან თავშეკავებული და თავაზიანი კილოთი ელაპარაკებოდა და იმათაც შეამჩნიეს, რომ სერ პიტი აღარ ლანძღავდა ლედი კროულის, როცა მისი ძე შინ იმყოფებოდა.

მისტერ კროული გახლდათ, სახლთუხუცესს რომ დაასწავლა: „ქალბატონო, სუფრა გაშლილია“, და იმანვე ჩაიჟინა ქალბატონის ხელიხელგაყრილი წაბრძანება სასადილოდ. იგი იშვიათად ელაპარაკებოდა მას, მაგრამ თუ დაელაპარაკებოდა - დიდის მოწიწებითა და თავაზით. არც არასოდეს გაისტუმრებდა მას ოთახიდან, რომ არ წამომდგარიყო, ერთობ საზეიმო სახით არ გამოეყო კარი და მოხდენილი თაყვანისცემით პატივი არ ეცა ქალბატონის გარეთ გაბრძანებისათვის.

მას იტონში მის კროულის ეძახდნენ და იქ, მწუხარებით უნდა მოგახსენოთ, უმცროსი ძმა როუდონი ერთობ უმოწყალოდ უბარტყუნებდა ხოლმე. დიდი ვერაფერიშვილი ნიჭიერი იყო. მაგრამ ნიჭის ნაკლებობას საქებური შრომისმოყვარეობით ინაზღაურებდა და რვა წელიწადს სასწავლებელში ყოფნის განმავლობაში, არავის სმენია. რომ მას ხვდებოდა ის სასჯელი, რომელსაც, ვითარცა საერთოდ ცნობილია, ქერუბიმნის გარდა ვერავინ გადაურჩება.

კოლეჯში მისი სწავლა, რასაკვირველია, დიდად საპატიო და ქების ღირსი იყო. აქ ემზადებოდა იგი საზოგადო ასპარეზზე მოღვაწეობისათვის, რომელშიც პაპამისს, ლორდ ბინკის, მფარველობით უნდა შეედგა ფეხი. დიდის გულმოდგინებით სწავლობდა ძველსა და ახალ ორატორებს, აგრეთვე გაუცდენლად ამბობდა სიტყვებს საჯარო შეკრებილობებში. მაგრამ თუმცა ენაზე ჭალი არ ადგებოდა, წვრილ ხმას დიდის რიხითა და თავის თავისათვის დიდის სიამოვნებით ხმარობდა და არც არასოდეს გამოთქვამდა რაიმე გულისპასუხს ან აზრს, რომელიც სრულიად მოცვეთილი, ძველი და თანაც ლათინური ციტატით შემადგრებული არ იქნებოდა, მაინც მიუხედავად მისტერ კროულის ამ საშუალო ნიჭიერებისა, რომელსაც ყველასათვის უნდა უზრუნველყო წარმატება, იგი რატომღაც ჩაფლავდა გამოცდებში; მან ლექსისთვისაც ვერ მიიღო ჯილდო. თუმცა ყველა მისი მეგობარი დარწმუნებული იყო, რომ მას უნდა რგებოდა.

სასწავლებლის დამთავარების შედეგად ლორდ ბინკის პირად მდივნად დადგა, მერე კი პუმპერნიკელის საელჩოს ატაშედ დაინიშნა. ამ თანამდებობას სრული ღირსებით აღასრულებდა და ეზიდებოდა სამშობლოში სასამსახურო უწყებებს, რომელიც მაშინდელი საგარეო საქმეთა მინისტრისათვის გაგზავნილ შტრასბურგულ ღვეზელებს შეიცავდა. ათ წელიწადს ატაშედ ყოფნის შემდგომ (ღირსსახსოვარ ლორდ ბინკის მიცვალებიდან რამდენიმე წლის მერე), სამსახურში წინსვლას რომ ცუდი პირი დაეტყო, ცოტა არ იყოს, ზიზღით დააგდო სადიპლომატო მოღვაწეობა და სოფლის ასპარეზს მოუბრუნდა.

ინგლისს დაბრუნებისთანავე დაწერა წიგნი ალაოს შესახებ (რადგან პატივმოყვარე ვაჭი გახლდათ და ყოველთვის სურდა ხალხში თავის გამოჩენა) და გულმოდგინე მონაწილეობა მიიღო ზანგების განთავისუფლების საკითხზე კამათში. შემდეგ ბატონი უილბერფოსის მეგობარი გახდა, რომლის პოლიტიკასაც ეთაყვანებოდა და გააბა სახელგანთქმული მიწერ-მოწერა ღირს მამა საილეს ჰორნბლოუერთან აშანტიების მოქცევის თაობაზე. მისტერ კროული ხშირად ჩადიოდა ლონდონს, თუ პარლამენტის სესიისთვის არა, მაისში მაინც - სასულიერო შეკრებულობებისათვის. სოფლად მომრიგებელ მოსამართლედ იყო, თანაც გულმოდგინედ დადიოდა და ქადაგებდა იმათ თავყრილობებში, ვინც სულიერ წინამძღვრობას საჭიროებდნენ. ამბობდნენ, ლედი ჯეინ შიიპშენკსს ეტრფისო, ლორდ საუთდაუნის მესამე ასულს, რომლის და, ლედი ემილი, ავტორი გახლავთ ჩინებული წიგნაკებისა: „მეზღვარის ჭეშმარიტი კომპასი“ და „ფინჩლის სამრევლოელი ვაშლის გამყიდველი დედაკაცი“.

მის შარპისაგან აღწერილი მის მოღვაწეობა დედოფლის კროულიში გაზვიადებული არ იყო. იგი აღასრულებინებდა მსახურებს ზემოხსენებულ საღვთისმოსაო საქმეებს, რომლებშიც (და მით უკეთესი!) მამამისიც კი ჩაითრია. მისტერ კროული კროულის სამრევლოს ინდეპენდენტთა საკრებულოსაც მფარველობდა, რაც ძალიან არ ეჭაშნიკებოდა ბიძამისს, მღვდელს, და, მაშასადამე, ფრიად ახარებდა სერ პიტს, რომელიც ერთი ორჯერ კიდევ დაესწრო ინდეპენდენტთა თავყრილობას; ამან კი კროულის სამრევლოს ეკლესიაში რამდენიმე მრისხანე ქადაგება გამოიწვია და ეს ქადაგებანი პირდაპირ ბარონეტის ძველებური გოთური სავარძლისკენ იყო მიმართული. ოღონდ პატიოსან სერ პიტს ამ სიტყვების ძალა არ უგრძვნია, ვინაიდან სწორე ქადაგების დროს უყვარდა ხოლმე ყოველთვის თვალის მოტყუება.

მისტერ კროული, ერისა და მთელი საქრისტიანოს კეთილდღეობის გულისათვის, დიდად მოწადინებული იყო, მოხუცისათვის პარლამენტის ადგილი დაეთმოებინა, მაგრამ მამა მუდამ უარით ისტუმრებდა. ორთავე, რასაკვირველია, იმდენად წინდახედული ბრძანდებოდა, რომ არც ერთს არ ნებავდა წელიწადში თხუთმეტი ასი გირვანქა სტერლინგის დაკარგვა, რომელიც პარლამენტის მეორე ადგილს შემოჰქონდა (ამ დროს ეს ადგილი მისტერ კუოდრუნს ეპყრა და მინიჭებულიცა ჰქონდა უფლება სრულიად შეუზღუდავად ემოქმედა მონათა საკითხის განხილვაში). მართლაც, საგვარეულო მამული ძალზედ დავალიანებული იყო და დაბის საპარლამენტო ადგილის შემოსავალი ძალიან ეშველებოდა დედოფლის კროულის ბატონის სახლს.

ოჯახმა არ იქნა და ველარ მოიხადა მძიმე ჯარიმის გადახდევინებით მოყენებული ზარალი, რომელიც პირველ ბარონეტ სერ უოლპოლ კროულის აზღვევინეს

სახელმწიფო ბეჭდის უწყებაში სახაზინო ფულის გაფლანგვისათვის. სერ უოლპოლი მხიარული ვაჟბატონი ბრძანდებოდა, უყვარდა ფულის შოვნაც და ხარჯვაც (alieni appetens, sui profusus[34], როგორც მისტერ კროული იტყოდა ხოლმე ოხვრით) და თავის დროის მთელ საგრაფოში დიდი სახელი და სიყვარული ჰქონდა მოხვეჭილი ლოთიფოტობისა, ღრეობისა და სტუმართმოყვარეობის წყალობით, რაიც სჩვეოდა მაშინდელ დედოფლის კროულის. მაშინ მარნები ბურგუნდიული ღვინით იყო სავსე, ძაღლების სადგომები - ძაღლებით, საინიბოები-საუცხოო ტაიჭებით; ახლა კი დედოფლის კროულში მხოლოდ ისეთი ცხენებიღა მოიპოვებოდა, რომელთაც გუთანში აბამდნენ, ან კიდევ თრაფალგარის საფოსტო ეტლში და მის შარპი სწორედ ასეთმა ცხენებმა მოაბრძანეს უქმე დღეს სასახლეში; რადგან, მართალია, სერ პიტი ტლანქი ვინმე გახლდათ, მაგრამ შინ ყოფნაში თავგამოდებით იცავდა თავის ღირსებას. იშვიათად გამოსდგამდა ფეხს თუ არ ოთხცხენიანი ეტლით და თუმცა სადილად მოხარშული ცხვრის ხორციტ გადაივლიდა ხოლმე, ყოველთვის სამი ფარეში კი ადგა თავს.

მარტო ყაირათიანობა რომ კაცს ამდიდრებდეს, სერ პიტ კროული ძალიან მდიდარი იქნებოდა. რომელიმე პროვინციული ქალაქის ვექილი რომ ყოფილიყო და საკუთარი ჭკუის გარდა სხვა არაფერი ჰბადებოდა, ადვილად შესაძლებელია, ჩინებულად მოიხმარდა მას და საკმაოდ მნიშვნელოვან გავლენას და ქონებასაც შეიძენდა. მაგრამ მისდა სავალალოდ კარგი გვარისშვილი ბრძანდებოდა, თანაც დიდი მაგრამ დავალიანებული მამულის პატრონი გახლდათ, და ორივე ეს გარემოება უფრო უკან სწევდა მათ საქმეს, ვიდრე წინ. სასამართლოებში სიარული უყვარდა. ეს სიამოვნება ყოველწლიურად მრავალი ათასი უჯდებოდა და ვინაიდან, როგორც თვითონ ამბობდა, იმდენად ჭკვიანი იყო, რომ თავს არ გააძარცვინებდა ვინმე ერთ ვექილს, საქმეებს ათიოდეს ააფუშ-დააფუშვინებდა და ყველა მათგანს ერთნაირად არ ენდობოდა. ისეთი აჯამი მემამულე იყო, რომ გაკოტრებული მოიჯარადრეთა გარდა სხვა იშვიათად ეკარებოდა. თან ძალიან ხელმოჭერილი მეურნე გახლდათ, ისე ხელმოჭერილი რომ მიწაში ჩაგდებულ თესლსაც კი მისტიროდა, ამიტომ შურისმაძიებელ ბუნებასაც კი არ ემეტებოდა მისთვის ისეთი მოსავალი, რასაც ჩვეულებრივ უფრო ხელგაშლილ მხვნელ-მთესველთ უწყალობებდა ხოლმე.

სერ პიტი ყველგან გამოსარჩენს ეძებდა: ამუშავებდა მალაროებს, ყიდულობდა არხების წილს, საფოსტო ეტლებისათვის აქირავებდა ცხენებს, ხელშეკრულებით იღებდა სახელმწიფო საიჯარო საქმეებს და საგრაფოს ყველაზე საქმიანი კაცი და მსაჯული გახლდათ. ვინაიდან გრანიტის სამტვრევებში პატიოსანი რწმუნებულების დაქირავება არა ნებავდა, მისდა სასიამოვნოდ გამოირკვა, რომ ოთხი ზედამხედველი გაიქცა იქიდან ამერიკაში და ქონებაც თან გაიტაცეს. შესაფერ უსაფრთხოების სამუშაოებს თავს არიდებდა და მისი ქვანახშირის მალაროები წყლით ივსებოდა. მთავრობა თავზე გადაახვევდა ხოლმე საიჯარო ხელშეკრულებებს დამპალი ხორცის ჩაბარებისათვის. ხოლო რაც შეეხება საფოსტო ეტლებისათვის მიქირავებულ ცხენებს, სამეფო ფოსტის ყველა მესაკუთრემ იცოდა, რომ იმაზე მეტი ცხენი მთელ სახელმწიფოში არავის დაუკარგავს, რადგან ცხენებს ხეირიანად არ კვებავდა და თანაც ყოველთვის იაფფასიანებსა ყიდულობდა. თავმდაბალი, გულდია ხასიათი ჰქონდა და შორს იყო ამპარტავნობისაგან; პირიქით, ან ცხენის დალალებთან ყოფნას უფროც ამჯობინებდა, ვიდრე წარჩინებულებთან - ისეთებთან, როგორც, მაგალითად, მისი

ვაჭბატონი ძე ბრძანდებოდა. უყვარდა სმა, გინება, გლეხი გოგოებთან ლაზღანდარობა. არავის გაუგონია, რომ ვინმესთვის ერთი შილინგიც კი მიეცეს ან რაიმე კეთილი საქმე ჩაედინოს, მაგრამ საამური, ფლიდი, ხითხითა ხასიათისა იყო: შეიძლებოდა გახუმრებოდა მოიჯარეს, ერთი-ორიოდე ჭიქაც გადაეკრა მასთან, მეორე დღეს კი არხეინად გაეყიდა იგი; ან კიდევ ასევე გულარხეინად და მხიარულად იხარხარებდა იმ ქურდ მონადირესთან, რომელსაც კატორღაში აგზავნიდნენ. მშვენიერი სქესისადმი მისი თავაზიანობა რებეკა შარპმაც უკვე მოიხსენია გადაკვრით. ერთი სიტყვით, ინგლისის ბარონთა, პერთა და თემთა პალატის წევრთა შორის ამაზე უფრო გველაძუა, ქვეშქვეშა მდაბალი, ხარბი, თავკერძა, რეგენი და სახელგატეხილი ბერიკაცი არ მოიძებნებოდა.

სერ პიტ კროულის სისხლივით წითური თათი, თავის საკუთარი ჯიბის გამოკლებით, ყველა სხვის ჯიბეში შეიძლებოდა მოხვედრილიყო. და ჩვენ, ბრიტანეთის წარჩინებულ გვარიშვილთა თაყვანისმცემელნი, იძულებულნი ვართ, მწუხარებითა და გულისტკივილით ვადიაროთ ამდენი უგვანი თვისების არსებობა იმ პიროვნებაში, ვისი სახელიც Debrett-სა აქვს მოხსენიებული.

მისტერ კროულის რომ ასეთი გავლენა ჰქონოდა მამამისზე, ამის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი ფულის ანგარიში გახლდათ. ბარონეტს მისი ფული ემართა. დედის დანატოვარი ქონების ნაწილი, და არ სურდა ამ თანხას შელეოდა. იგი თითქმის დაუძლეველ ზიზღსა გრძნობდა ვინმეს გასტუმრებისადმი და ვალს ძალდატანებით თუ გადაახდევინებდნენ ხოლმე. მის შარპმა გამოიანგარიშა (რადგან მას, როგორც მალე შევიტყობთ, მართლაც გაანდეს ოჯახის საიდუმლოებათა უმეტესობა), რომ მოვალეთა მხოლოდ სარგებლის გადახდაც კი კეთილშობილ მებატონეს ყოველწლიურად რამდენიმე ასი გირვანქა უჯდებოდა. მაგრამ ამ განცხრომას მაინც ვერ თმობდა. ველურ სიამოვნებას განიცდიდა, როცა საბრალო მოვალეებს აცდევინებდა, სასამართლოდან სასამართლოში ათრევდა და გადახდის ვადას უჭიანურებდა ერთი ვადიდან მეორემდე. „აბა რა ხეირი ყრია პარლამენტის წევრობაში, თუ ვალები მაინც უნდა იხადოლო“, იტყოდა იგი. ამ მხრივ, ჭემმარიტად, მისი სენატორობა იოტისოდენადაც ვერ ეხმარებოდა მას.

ამაოების ბაზარო, ამაოების ბაზარო! აი კაცი, რომელმაც წერა არ იცოდა, ხოლო კითხვა ჭირივით ეჯავრებოდა; რომელსაც ჩვევანი, გაიძვერობა და ვირეშმაკობა ოტროველა, გაუთლელი ხეპრისა ჰქონდა, რომლის ცხოვრების მიზანს შარიანობა, ფლიდობა და ხრიკიანობა წარმოადგენდა; რომელსაც გარდა ყოველივე მდაბლის, ანგარებიანისა და ბინძურისა, არც გემოვნება ჰქონია, არც გრძნობა, არც სიხარული, და რატომღაც მაინც მოეწოდებოდა წოდება, პატივი და ძალა და სახელმწიფოს ერთ-ერთი დიდებული და ბურჯი ბრძანდებოდა. თანაც უზენაესი შერიფიც გახლდათ და მოოქრული ეტლით დაბრძანდებოდა. დიდი მინისტრები და სახელმწიფო მოღვაწენი ეპირფერებოდნენ და ექლესებოდნენ და ამაოების ბაზარში მას უფრო მაღალი ადგილი ეპყრა, ვიდრე უბრწყინვალესი ნიჭის პატრონს ანდა უმწიკვლო, ქველ ადამიანს.

სერ პიტს გაუთხოვარი გერი და ჰყავდა, რომელსაც მემკვიდრეობით დედის დიდი ქონება დარჩენოდა. თუმცა ბარონეტი მოწადინებული ბრძანდებოდა სესხად გამოერთმია მისთვის ფული და სამაგიეროდ გირაო მიეცა, მის კროული შორს იჭერდა ამ შეთავაზებას და უხიფათო და საიმედო სახელმწიფო პროცენტიან

ქაღალდებს ამჯობინებდა, ოღონდ მაინც გამოთქვა განზრახვა, სამკვიდრებელი სერ პიტის უმცროსი ძისა და მღვდლის ოჯახისათვის დაეტოვებინა; თანაც ერთი-ორჯერ კიდევ გაისტუმრა როუდონ კროულის ვალები კოლეჯისა და არმიაში მისი წარმატებული მოღვაწეობის დროს. ამიტომ მის კროული დიდი მოწიწებისა და პატივისცემის საგანი გახლდათ, როცა დედოფლის კროულში მობრძანდებოდა, ვინაიდან ბანკირთან ისეთი ანგარიში მოეპოვებოდა, რომ იგი ყველგან სანუკვარი სტუმარი იქნებოდა.

რა ღირსებასა და პატივს მატებს ბებერს ეს ბანკირის ანგარიშები! რა სინაზით ვჭვრეტთ მის ნაკლოვანებებს, თუ იგი ჩვენი ნათესავია (და ნეტავ ყველა მკითხველსაცა ჰყავდეს ერთი ოციოდე ასეთი ნათესავი!); რა სათნო, გულკეთილ მოხუცად ვსახავთ! რა ღიმილით მიაცილებს მას ჰობზისა და დობზის ფირმის უმცროსი მეპატრონე ეტლამდე, რომელსაც გაუთხოვარ მანდილოსანთა რომბული ღერბი ამკობს და კოფოზედაც ქოშინა მეეტლე წამოსკუპებულა! როცა ჩვენს სანახავად მობრძანდება, საერთო როგორ ვპოულობთ მოხერხებულ შემთხვევას, რათა სიტყვა ჩამოვუგდოთ და გავაგებინოთ ჩვენს მეგობრებს მისი წარჩინებული მდგომარეობა საზოგადოებაში! ჩვენ ვამბობთ (და სრულის ჭეშმარიტებითაც), „კარგი იქნებოდა მის მეკ-უერტერს ერთი ხუთი ათასი გირვანქა სტერლინგიან ჩეკზე მოეწერა ხელი“. „არც თუ უარს გეტყვის“, - გეუბნება ცოლი. „მამიდაჩემია!“ - ამბობ არხენი, უზრუნველი კილოთი, როცა მეგობარი გეკითხება, მის მეკ-უერტერი შენი რაიმე ნათესავია თუ არაო.

ცოლი შინ განუწყვეტლივ უგზავნის სიყვარულის დამადასტურებელ პატარა მოსაგონარ საჩუქრებს. შენი პატარა გოგონები ნიადაგ უქსოვენ მატყლის ნართის ქისებსა და ბალიშებს, უკეთებენ ფეხის დასადგმელ პატარა სკამებს. რა საუცხოო ცეცხლი გიზგიზებს მის ოთახში, როცა თქვენს სანახავად ჩამობრძანდება, თუმცა შენი ცოლი კი სიცივისაგან აზღუდის საკრავებს კიდევ უფრო იჭერს! მისი ყოფნის განმავლობაში თქვენი სახლი იღებს საზეიმო, ფაქიზ, სალუქ, თბილ, მხიარულ, მყუდრო ელფერს, რაც სხვა დროს არ ეტყობა. შენ თვითონ, ძვირფასო ბატონო ჩემო, გავიწყდება ნასადილევს ჩვეულებისამებრ თვალის მოტყუება; ანაზდად აღმოაჩენ შენში ბანქოს თამაშის დიდ სიყვარულს (ოღონდ ყოველთვის კი აგებ!). რა დიდებულ სადილებსა შლით; ყოველდღე ნანადირევის ხორცია, მალვეზიამადეირის ღვინოები, უზომო ლონდონური თევზეული. თვით სამზარეულოს შინამოსამსახურენიც კი მონაწილეობენ ამ საყოველთაო განცხრომაში და როგორღაც, მის მეკუერტერის ჩასუქებული მეეტლის იქ ყოფნის განმავლობაში, ლუდი გაცილებით უფრო მაგარი ხდება; ხოლო ჩაი-შაქრის ხარჯვას ბავშვების ოთახში (სადაც ამ მანდილოსნის პირისფარეშს მიერთმევა იჯრა) სულაც აღარავითარი ყურადღება არ ექცევა. ასე არის თუ არა? მივმართავ საშუალო ფენებს. ეჰ, წმინდანო ძალნო! ნეტავი მეც გამომიგზავნიდეთ ერთ ბებრუხანა მამიდას...შინაბერა მამიდას... გაუთხოვრობის ღერბით შემკულ ეტლიან მამიდას, რომელსაც შუბლზე მოქერო წაბლისფერი თმა ექნება... ჩემი შვილები რა აბგებს მოუქსოვენ, ხოლო ჩემი ჯულია და მე როგორ გავართობთ! ტკბილო, ტკბილო, ხილვავ! უგუნურო, უგუნურო ოცნებავ!

თავი X. მის შარპი მეგობრების შეძენას იწყებს

ახლა, როცა ამ საამური ოჯახის წევრი გახდა, რომლის პორტრეტებიც წინა თავში დავხატეთ, ბუნებრივია, რებეკა თავს მოვალედ გრძნობდა, როგორც თვითონ ამბობდა, თავის მწყალობელთა გული მოეგო და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა ეცადა, მათი ნდობა მოეპოვებინა. მაგრამ განა ვის შეუძლია უმწეო ობლის მხრით მადლიერების გრძნობის ასეთ გამოსახვას აღტაცებით არ შეხვდეს? და თუნდაც თავკერძობის მცირეოდენი წილიც იდოს მის ანგარიშიანობაში, განა ვის შეუძლია წამოსცდეს, რომ მისი წინდახედულება სრულიად მართებული არ არის?

ამ წუთისოფელში მარტოდმარტო ვარ, - ფიქრობდა ეს უმეგობრო ქალი, - ჩემი საკუთარი შრომის გარდა სხვა რის იმედი უნდა მქონდეს? მაშინ როცა პაწაწინა ლოყაწითელ ღლაპს, ემილიას, რომელსაც ჩემი ნახევარი გრძნობა და ჭკუა არ გააჩნია, ათი ათასი გირვანქა სტერლინგი და უზრუნველყოფილი მდგომარეობა მოეპოვება, საბრალო რებეკას (და მე ხომ გაცილებით უკეთესი ტანადიცა ვარ!) მხოლოდ თავის თავისა და საკუთარი ჭკუის გარდა მეტი არაფერი აბადია, რომ იმედი იქონიოს. აბა ერთი ვნახოთ თუ ჩემმა ჭკუამ წარჩინებული მდგომარეობა არ მომაპოვებინოს და ერთ მშვენიერ დღეს არ დავუმტკიცო მის ემილიას, რომ მართლაც ვჯობივარ ყველაფრით. სიძულვილით კი არა მძულს ემილია; აბა ვის შესძულდება ესე უბოროტო, გულკეთილი გოგონა?.. მაგრამ დიდებული დღე დადგება მაშინ, როცა საზოგადოებაში იმაზე მაღალ ადგილს ვიგდებ ხელთ და დიაღაც რომ მეკუთვნის“. ასე ოცნებობდა მომავალზე ჩვენი პატარა რომანტიკოსი მეგობარი და არ უნდა შეგვაკრთოს იმ გარემოებამ, რომ ყველა მისი ჰაეროვანი კოშკის მთავარი ბინადარი ქმარი გახლდათ. ქმრების გარდა აბა, სხვა რა საფიქრელი უნდა ჰქონოდათ ყმაწვილ ქალებს? აბა სხვა რა საფიქრებელი უნდა ჰქონოდათ მათ ძვირფას დედიკოებს? „მე თვითონ უნდა ვიყო ჩემი თავის დედიკო“, - თქვა რებეკამ და თანაც, ცოტა არ იყოს, გულზე უკბინა მარცხის ფიქრმა, როცა ჯოჯ სედლის საქმეში თავის მცირედი ბედუკუდმართობა მოაგონდა.

ამიტომ მან ბრძნულად დაასკვნა, დედოფლის კროულის ოჯახში თავისი მდგომარეობა საიმედო, მყუდრო და უზრუნველყოფილი გაეხადა და ამ მიზნით გადაწყვიტა ყველა გარშემო მყოფი დაემეგობრებინა, ვისაც კი საერთოდ ძალა შესწევდა მის კეთილდღეობას წინ გადაღობებოდა.

ვინაიდან ქალბატონი კროული ასეთ პიროვნებას არ წარმოადგენდა, თანაც ისე დონდლო, მცონარე და მტკიცე ხასიათს მოკლებული დედაკაცი იყო, რომ თავის საკუთარ სახლშიც არავითარი გავლენა და მნიშვნელობა არ ჰქონდა, რებეკამ მალე აუღო ალღო, სულაც არ არის აუცილებელი მისი კეთილგანწყობის მოპოვება და ჭეშმარიტად ეს შეუძლებელიც არისო. მოწაფეებთან მუსაიფში ახსენებდა ხოლმე მათ „საბრალო დედიკო“, და თუმცა გულცივი პატივისცემის ყოველი ნიშნის გამოჩენით ეპყრობოდა, მისი გულისყურის უმთავრესი ნაწილი მაინც ბრძნულად იყო მიმართული ოჯახში დანარჩენ წევრთადმი. გოგონების მოწონებაც საფუძვლიანად მოიპოვა. მისი აღზრდა-განათლების წესრიგი ძალიან მარტივი გახლდათ: იგი ბევრი სწავლითა და ჩიჩინით არ ამღვრევდა მის გონებას, არამედ, პირიქით, თავიანთ ნებაზე ჰყავდა მიშვებული და თვით განისწავლიდნენ თავს, რადგან განა რომელი განსწავლა და წვრთნა შეედრება თვითგანსწავლას?

უფროსს უფრო წიგნების კითხვა უყვარდა. დედოფლის კროულის ძველ წიგნთსაცავში წარსული საუკუნის მსუბუქი თხზულებების საკმაოდ მოზრდილი რაოდენობა მოიპოვებოდა ფრანგულ და ინგლისურ ენებზე (ეს წიგნები სახელმწიფო ბეჭდის დამსმელი უწყების მდივნის შენაძენი იყო, მისი შერისხულობის ჟამს). ვინაიდან რებეკას გარდა წიგნების თაროებს არავის არასოდეს აწუხებდა, მას შესაძლებლობა ეძლეოდა თავისდასასიამოვნოდ და, ასე ვთქვათ, თამაშით შთაენერგა სწავლა-განათლების უმეტესი ნაწილი მის როზ კროულისათვის.

რებეკამ და მის როზმა ამნაირად ბევრი საამური ფრანგული და ინგლისური თხზულება გადაიკითხეს ერთად. მათ შორის შეიძლება მოვიხსენიოთ თხზულებანი სწავლულ დოქტორ სმოლეტისა, მახვილგონიერ ბატონ ჰენრი ფოლდინგისა, მოხდენილ და მეოცნებე ბატონ კრებილონ უმცროსისა, რომელსაც ასე დიდ თაყვანსა სცემდა ჩვენი უკვდავი პოეტი გრეი, და უნივერსალურ ბატონ დევილტერისა. ერთხელ, როცა მისტერ კროულიმ იკითხა, რას კითხულობენ გოგონებიო, აღმზრდელმა მიუგო, „სმოლეტსო“. ოჰ, სმოლეტს? - ბრძანა სრულიად დაკმაყოფილებულმა მისტერ კროულიმ, - მისი ისტორია ცოტა მოსაწყენია, მაგრამ სრულიადაც არ არის სახიფათო, როგორც ბატონ ჰიუმისაა. შენ ხომ ისტორიას კითხულობ?“ „დიახ“, უპასუხა მის როზმა; თუმცა არ დაუყოლებია, რომ ეს ჰამფრი კლინკერის ისტორია გახლდათ, მეორედ, ცოტა არ იყოს, შეკრთა და აიმღვრა, დას ფრანგული პიესების კითხვაზე რომ წაასწრო. მაგრამ, როცა აღმზრდელმა შენიშნა, ამას ფრანგული იდიომების შესათვისებლად ვაკითხებო, იძულებული გახდა დაკმაყოფილებულიყო. მისტერ კროულის, ვითარცა დიპლომატს, უზომოდ მოჰქონდა თავი ფრანგულ ენაზე ნატიფი ლაპარაკით (ვინაიდან ჯერ კიდევ მაღალი საზოგადოების ერისკაცი ბრძანდებოდა) და არა მცირედ ეამებოდა ის ქათინაურები, რომელთაც აღმზრდელი ქალი წამდაუწუმ ეუბნებოდა მისი ცოდნისათვის.

მის ვაიოლიტის გემოვნებანი, პირიქით, უფრო ტლანქი, მშფოთვარე და დაუდეგარი გახლდათ, ვიდრე მისი დისა. მან იცოდა მიჩქმალული ადგილები, სადაც ქათმები დებდნენ კვერცხებს. შეეძლო ხეებზე აცოცება და მგალობელ ფრთოსანთა ბუდეებიდან წინწკლებიანი კვერცხების მოტაცება. უყვარდა კვიცების ჭენება და კამილასავით დაძრწოდა ველ-მინდორში. გამორჩევით უყვარდათ იგი მამასა და მეჯინიბეს. მზარეულის თვალისჩინი და თან რისხვაც იყო, რადგან მურაბის ქილების შესანახ ადგილებს ეტანებოდა და მყის მიჰქონდა იერიში, თუკი ხელი მიუწვდებოდა. ის და მისი და მუდამ ეკინკლავებოდნენ და ებრძოდნენ ერთმანეთს. ზოგ დანაშაულზე კიდევ რომ წაესწრო მის შარპს, ქალბატონ კროულის არ ეტყოდა, რომელიც ამას მამას მოახსენებდა, ან, კიდევ უარესი - მისტერ კროულის. იგი შეჰპირდებოდა მის ვაიოლიტს: არ გაგამხელ თუ კარგი გოგო იქნები და შენი აღმზრდელი გეყვარებაო.

მისტერ კროულის მის შარპი რიდითა და მორჩილებით ეპყრობოდა. ეკითხებოდა გაუგებარ ფრანგულ წინადადებათა აზრს, თუმცა ფრანგი დედის შვილი კი იყო თვითონ, და მისტერ კროულიც განუმარტავდა მისდა სასიამოვნოდ. აგრეთვე გარდა საერო უბრალო მწერლობაში წინამძღვრობისა, იმდენ გულკეთილობასაც იჩენდა, რომ უფრო მძიმე შინაარსის წიგნებსაც შეურჩევდა ხოლმე და საუბარშიც უმეტესად მას მიმართავდა ხოლმე. რებეკა უზომოდ იყო მოხიბლული კუოშიმაბუს დამხმარე საზოგადოებაში წარმოთქმული მისი სიტყვით.

გულისყურით მოეკიდა ალაოსათვის დაწერილ მის წიგნაკს; ხშირად გრძნობამორეულს ცრემლებიც წამოსცვივდებოდა, საღამოობით მის ქადაგებებს რომ უგდებდა ყურს და „ოჰ, გმადლობთ, ბატონოო“, იტყოდა ოხვრით, თანაც თვალს ალაპყრობდა ზეცისაკენ, რაც ჟამითიჟამად მისტერ კროულის ხელის ჩამორთმევის ღირსადაც ხდიდა. „ბოლოს და ბოლოს, სისხლია ყველაფერი, - ბრძანებდა ეს არისტოკრატი სასულიერო მოღვაწე, - როგორ გამოაცოცხლებს ხოლმე ჩემი სიტყვები მის შარპს, მაშინ როცა აქ დამსწრეთაგანს არცერთს არაფერი ეტყობა. მე ამათთვის ერთობ ფაქიზ, ერთობ ნატიფი და დახვეწილი მოლაპარაკე ვარ. ცოტა უნდა გავიუბრალოო ენა... მაგრამ ამას კი ესმის: დედა მონმორანსი ჰყავდა!“

მართლაც დედის მხრივ, როგორც ჩანს, სწორედ ამ სახელგანთქმული გვარის შთამომავალი იყო მის შარპი. რასაკვირველია, ის აღარ უთქვამს, დედამისის სცენაზედაც რომ თამაშობდა - ეს ხომ თავზარის დაცემა იქნებოდა მისტერ კროულის ღვთისმოსაური გულაზიზობისათვის. რამდენი კეთილშობილი émigré[35] ჩაჰყარა სილატაკეში ამ შემაძრწუნებელმა რევოლუციამ! ამ სახლში რებეკას ბევრი თვე არ ჰქონდა გატარებული, რომ თავის წინაპართა რამდენიმე თავგადასავალის მოთხრობა მოასწრო. ამათგან ზოგიერთი მისტერ კროულიმ დ`ოზიეს ლექსიკონშიაც აღმოაჩინა, რომელიც წიგნთსაცავში ინახებოდა. ამ გარემოებამ მოთხრობილი ამბების ჭეშმარიტებისა და რებეკას დიდგვაროვნების რწმენა განუმტკიცა. ვითომ უფლება გვაქვს დავასკვნათ ამ ცნობისმოყვარეობის გამოჩენითა და ლექსიკონებში ჩხრეკა-ქექით, რომ ჩვენს გმირ ქალს შეეძლო ეფიქრა, მისტერ კროულის მოვწონვარო?.. არა, ეს მხოლოდ მეგობრული განწყობილებით იყო გამოწვეული, განა არ მოგახსენეთ, რომ იგი ლედი ჯეინ შიიპშენკსს ეტროფოდა?

მისტერ კროულიმ ერთი-ორჯერ კიდევ დატუქსა რებეკა, არ არის საკადრისი სერ პიტს ბეკგემონს რომ ეთამაშები; ღვთის საწინააღმდეგო გასართობიად და ურჩევდა, გაცილებით ემჯობინებოდა „თრამპის მემკვიდრეობა“, „მურფილდზელი უსინათლო მრეცხავი დედაკაცი“, ან სხვა რომელიმე უფრო საგულისხმო შინაარსის თხზულება წაგეკითხაო. მაგრამ მის შარპმა მოახსენა, ჩემი საყვარელი დედიკო სწორედ ამას ხშირად ეთამაშებოდა მოხუც გრაფ დე ტრიკტრაკსა და წმინდა აბაზ დიუ-კორნესაო. ასე მოსწმენდდა ხოლმე პირს რებეკა თავის ამ და სხვა ამაო, ფუქსავატურ დროსტარებებს.

მაგრამ მარტო ბეკგემონის თამაშით არ აამებდა პატარა აღმზრდელი ქალი თავის დამქირავებელს - მან ბევრი ნაირ-ნაირი გზა გამონახა სერ პიტის სასარგებლოდ. იგი დაუღალავი მოთმინებითა და გულმოდგინებით თავიდან ბოლომდე კითხულობდა სასამართლოს ყველა იმ საბუთს, რომლებით გამასპინძლებასაც მანამდე შეჰპირდა მებატონე, ვიდრე რებეკა დედოფლის კროულში მოვიდოდა. თვითონ კისრულობდა მისი ბევრი წერილის გადაწერას და მარჯვედ ცვლიდა მათ მართლწერას, რათა შეხამებოდა იმდროინდელი წერის წესრიგს. იგი ცნობისმოყვარეობით ეკიდებოდა ყველაფერს, რაც უკავშირდებოდა მამულს, მეურნეობას, პარკს, ბაღს და საჯინიბოებს და ისე საამო თანამგზავრი და მობაასე იყო, რო ბარონეტი ნასაუზმევს იშვიათად გაისეირნებდა უიმისოდ (და, რასაკვირველია, ბავშვებითურთ). ამ დროს ურჩევდა ხოლმე რებეკა ხეების გასხვლას ხეივნის გასალამაზებლად, ბაღის კვლების გაკეთებას, უკვე მკის დაწყების საჭიროებას, ურემში ან გუთანში გამოსაყენებელ ცხენებს. ერთ წელსაც

არ გაევილო დედოფლის კროულში მისი დაბინავების შემდეგ, რომ რებეკამ ბარონეტის სრული ნდობა მოიპოვა. და სადილზე მუსაიფი, რაც წინათ სერ პიტსა და სახლთუხუცეს ბატონ ჰოროქსს შორის იმართებოდა, ახლა თითქმის მხოლოდ იმასა და მის შარპს შორის გახლდათ. როცა მისტერ კროული შინ არ იყო, რებეკა თითქმის ქალბატონი ბრძანდებოდა სახლში. მაგრამ თავის ახალ, მაღალ მდგომარეობას წინდახედულობით, სიფრთხილითა და მხარდაჭერით ხმარობდა. რათა შეურაცხყოფა არ მიეყენებინა სამზარეულოს და საჯინიბოს ხელისუფალთათვის, რომელთაც ყოველთვის უზომოდ მორიდებით, კრძალვითა და თავაზით ეპყრობოდა. იგი უკვე სრულიად განსხვავდებოდა ამპარტავან, ფიცხ, მფრთხალ, უკმაყოფილო პატარა გოგონასაგან, რომელსაც წინათ ვიცნობდით. ხასიათის ეს ცვალება მოწმობდა დიდ გონიერებას, გამოსწორების გულწრფელ წადილს, ან, რაც არ უნდა იყოს, მისი მხრით დიდ ზნეობრივ სიმტკიცეს მაინც. ხათრიანი, თავმდაბლური, მორჩილი ქცევის ახალ წესს, რაც ჩვენმა რებეკამ შეითვისა, გული უკარნახებდა თუ არა, მისი შემდგომი თავგადასავალი გვამცნობს. მთელი წლების განმავლობაში ფარისევლური და თვალთმაქცური ქცევის გაგრძელებას ოცდაერთი წლის პიროვნება იშვიათად ახერხებს დამაკმაყოფილებლად; მაგრამ მკითხველებმა გაიხსენონ წლებით ახალგაზრდა ჩვენი გმირი ცხოვრებითა და განცდით ხნიერი რომ გახლდათ და ჩვენ ამაოდ დამაშვრალვართ წერით, თუ აქამდე ვერ მიხვდნენ, იგი ერთობ ჭკვიანი დიაცი რომ ბრძანდებოდა.

კროულის სახლის უფროსი და უმცროსი ძენი, ვითარცა ამინდის ყუთის ცოლქმარი, ერთად არასოდეს იყვნენ შინ - გულითა სძულდათ ერთმანეთი. როუდონ კროულის, დრაგუნს, ჭემმარიტად ეზიზღებოდა მთლიანად აქაურობა და იშვიათადაც ჩამოდებოდა, ისიც მაშინ, როცა მამიდამისი მობრძანდებოდა ჩვეულებისამებრ წელიწადში ერთხელ.

ამ მოხუცი მანდილოსნის დიდი კეთილი ღირსება უკვე მოვიხსენიეთ: სამოცდაათი ათასი გირვანქა სტერლინგის შეძლება ჰქონდა და თითქმის ნაშვილები ჰყავდა როუდონი. უფროსი ძმისწული უზომოდ ათვალწუნებული ჰყავდა და ეზიზღებოდა როგორც ქალაჩუნა და ჯაბანი. სამაგიეროდ მისტერ კროულიც არ ჩამორჩენია და უყოყმანოდ ამტკიცებდა, მისი სული უიმედოდ არის დაღუპული და, მისი აზრით, საიქიოს არც მის ძმას დაადგებოდა იოტისოდენაც უკეთესი დღე, „იგი ფუქსავატი, ურწმუნო ქალია, - იტყოდა მისტერ კროული, - ათეისტებსა და ფრანგებში ცხოვრობს. გონება მემღვრევა, როცა წარმოვიდგენ მის საშინელ, შემადრწუნებელ მდგომარეობას: სამარის პირას მდგარს ასე რომ მიუცია თავი ამოების, აღვირახსნილობის, მკრეხელობის, ფუქსავატობისა და ქარაფშუტობისათვის“ მართლაც, მოხუცი მანდილოსანი სრულიად უარყოფდა მისტერ კროულის სალამოს ერთსაათიანი ქადაგების მოსმენას და როცა მამიდა მობრძანდებოდა დედოფლის კროულში, მისტერ კროული იძულებული იყო შეეწყვიტა მისი ჩვეულებრივი საღვთისმოსავო მოღვაწეობა.

- მოკეტე ეგ შენი ქადაგებები, პიტ, მის კროული რომ ჩამოვა, - ეტყოდა მამა, - მოიწერა, ქადაგ-მადაგებები არ მეჭაშნიკებაო!

- ოჰ, ბატონო! გაიხსენეთ მოსამსახურენი!

- ჯანდაბას მათი თავი, - ბრძანებდა სერ პიტი და მისი ძე ფიქრობდა, კიდევ უარესი დაემართებათ, ჩემი წვრთნა-ქადაგებანი რომ მოაკლდეთო.

- აი, დალაზვროს ღმერთმა, პიტ! - მიუგებდა მამა, მისტერ კროული რომ სიტყვას შეუბრუნებდა, - ეგრე ბრიყვი როგორ უნდა იყო, რომა სამი ათასი წლიური შემოსავალი ოჯახიდან გაუშვა, ჰა?

- რა არის ფული ჩვენს სულთან შედარებით, ბატონო ჩემო? - განაგრძობდა მისტერ კროული.

- შენ მაგითა გინდა თქვა, რომ ბებერი შენ არ დაგიტოვებს ფულს, არა?.. - და ვინ იცის, იქნებ მართლაც ამასა გულისხმობდა მისტერ კროული?

მოხუცი მის კროული ჭეშმარიტად უზნეო და ცოდვებით დამძიმებული ვინმე გახლდათ. მყუდრო, პატარა სახლი ჰქონდა პარკლეინში და ვინაიდან ლონდონს ყოფნაში ძალიან ბევრ საჭმელ-სასმელს მიირთმევდა, ზაფხულში ჰაროუგეიტს ან ჩელტნემს მიბრძანდებოდა. ყველაზე სტუმართმოყვარე და მხიარული ბებერი ქალწული იყო და ამბობდა, ჩემს დროს ლამაზი ვიყავიო (ძალიან კარგად ვიცით, ყველა ბებერი ერთხელ ლამაზი ყოფილა). იგი გახლდათ bel esprit[36] და იმ დროისათვის - საშინელი რადიკალი. საფრანგეთს ნამყოფი იყო (სადაც, ამბობენ, სენ-ჟუსტს ეტროფოდა უბედური სიყვარულითაო) და მას შემდეგ უყვარდა ფრანგული რომანები, ფრანგული კერძები და ფრანგული ღვინოები. კითხულობდა ვოლტერს და ზეპირად იცოდა რუსო. ფრიად თავისუფლად და მსუბუქად ლაპარაკობდა გაყრაზე და დიდის რიხით - ქალთა უფლებებზე. მისი სახლის ყოველ ოთახში ეკიდა ბატონ ფოქსის სურათები. როცა ეს სახელმწიფო მოღვაწე ოპოზიციაში ბრძანდებოდა, მგონი, დაახლოებულიც იყო მასთან. ხოლო ფოქსმა ძალაუფლება ხელთ რომ იგდო, მის კროულიმ დიდი პატივი მოიპოვა სერ პიტსა და მისი დედოფლის კროულიელი კოლეჯის ფოქსის მხარეს გადაბირებისათვის. თუმცა სერ პიტი ისედაც მიემხრობოდა ახალ მინისტრს, პატიოსანი მანდილოსანი თუნდაც სულ არ გარჯილიყო. საჭირო არ არის მოგახსენოთ, რომ სერ პიტი იძულებული გახდა შეეცვალა შეხედულებანი, როგორც კი დიდი ვიგი სახელმწიფო მოღვაწე გარდაიცვალა.

ამ ღირსეულ მოხუც მანდილოსანს ბავშობიდანვე უყვარდა როუდონ კროული, გაგზავნა იგი კემბრიჯს (მისი ძმის გამოსაჯავრებლად, რომელიც ოქსფორდს სწავლობდა). და როცა ყმაწვილ კაცს ზემოხსენებული უნივერსიტეტის ხელისუფლებმა ორი წლის იქ გატარების შემდეგ თავაზიანად სთხოვეს, მიბრძანდიო, მანვე უყიდა ლეიბ-გვარდიის მწვანე რაზმის ოფიცრის ჩინი.

ჭეშმარიტი, განთქმული დარდიმანდის სახელი ჰქონდა გავარდნილი მთელს ქალაქში ამ ახალგაზრდა ოფიცერს. ჩვენს ბრიტანელ არისტოკრატებს მაშინ კრივი, ვირთაგვებზე ნადირობა, ბურთაობა, ოთხცხენიანი ეტლით სრბოლა ჰქონდათ ჩვეულებად და როუდონ კროული ყველა ამ კეთილშობილ მეცნიერებაში დახელოვნებული ოსტატი გახლდათ. თუმცა მეფის მცველ ჯარს ეკუთვნოდა, რომელიც, ვითარცა მათი ვალია, შემჭიდროვებულნი იყვნენ პრინც-რეგენტის ირგვლივ და ჯერ კიდევ არ გამოეჩინათ უცხოეთში თავიანთი გულოვნება, როუდონ კროულიმ მაინც მოასწრო სამი სისხლიანი დუელი (ამის მიზეზი გახლდათ თამაში, რაც თავდავიწყებით უყვარდა), რომლითაც საკმაოდ დაამტკიცა თავისი ზიზღი სიკვდილისადმი.

„და რაც სიკვდილს თან მოჰყვება“, - დასძენდა მისტერ კროული და ჭერს მიაპყრობდა თავის კინკრიჟასფერ თვალებს. იგი მარად ფიქრობდა ძმის სულზე,

ან იმათ სულებზე, ვინც არ ეთანხმებოდამას: ის ერთგვარი ნუგეშია, რომელსაც ბევრი ჭკუადამჯდარი ადამიანი ანიჭებს თავს.

სულელი, რომანტიკული მის კროული, რომელსაც აინუნშიაც არ მოსდიოდა საყვარელი ძმისწულის თავზეხელაღებულობის გამო შეშინება, დუელების შემდეგ ყოველთვის ისტუმრებდა მის ვალებს და ყურს როდი ათხოვებდა იმ ხმებს, როუდონის ზნეობას რომ განაქიქებდნენ.

„ახალგაზრდულად მოიგიჟიანებს თავს და დადინჯდება, - იტყოდა ხოლმე მოხუცი, - იმ თავის თვალთმაქც, წუწუნა ძმას კი მიაჩნც ძალიან სჯობიაო“.

თავი XI. არკადიული უბრალოება

გარდა სასახლის ამ პატიოსანი ხალხისა (რომელთა უბრალოება და ტკბილი სოფლური უმწიკვლოება ჭეშმარიტად გვიდასტურებს სოფლის ცხოვრების უპირატესობას ქალაქთან შედარებით), მკითხველს უნდა გავაცნოთ მათი ნათესავი და მეზობელი მღვდლის ოჯახი: ბიუტ კროული და მისი მეუღლე.

ღირსი მამა ბიუტ კროული, მალალი, ზორბა, მხიარული, ფართოქუდიანი ვაჟკაცი, გაცილებით უფრო სახელგანთქმული იყო თავის საგრაფოში, ვიდრე მისი ძმა - ბარონეტი. კოლეჯში ყოფნის დროს კრაისტ-ჩერჩის ნავის პირველ მენიბედ ითვლებოდა და თავ-პირს ამტვრევდა ქალაქის ყველა საუკეთესო მოკრივეს. კრივსა და ათლეტური ვარჯიშობებისადმი სიყვარული პირად ცხოვრებაშიც შერჩა. ოცი მილის მანძილზე კრივი არ გაიმართებოდა, რომ ის არ დასწრებოდა; არც დოღი, არც მწევრებით ნადირობა, არც ნაგებით შეჯიბრი, არც ბალი, არც არჩევნები, არც მოწვევით გამართული სადილი, არც ჭეშმარიტად უბრალო, კარგი სადილი არსად გამოეპარებოდა მთელ საგრაფოში - ყველგან მოახერხებდა დასწრებას. მისი წაბლისფერი ფაშატისა და ორთვლიანი ეტლის ფარნის შუქის დანახვა მღვდლის სახლიდან ოცი მილის მანძილზე ყველგან შეიძლებოდა, როცა სადმე რაიმე წვეულება იყო: ფადლსტონს, როქსბის ან უოპშოტჰოლს, ანდა კიდევ საგრაფოს დიდი თავადებისას, რომელთაც ყველას კარგად იცნობდა. ჩინებული ხმაცა ჰქონდა, ამბობდა სიმღერას: „სამხრეთის ქარი, ცა ნისლიანი“... და გუნდში ყველას მოსაწონად დაჰკვივლებდა კიდევ ხოლმე. ძაღლებით ნადირობაზე ჭრელ ანაფორაში გამოწყობილი დაბრძანდებოდა და საგრაფოს ერთ-ერთი საუკეთესო მეთევზე გახლდათ.

ქალბატონი კროული, მღვდლის ცოლი, ცქვიტი პატარა დედაკაცი, ამ ღირსეული ღვთისმეტყველის ქადაგებებს თხზავდა. ოჯახობის მოყვარული ქალბატონი უმეტესად ქალიშვილების შემწეობით უვლიდა ოჯახს; სახლში თვითონ იყო სრულიად გაბატონებული, ხოლო გარეთ ქმარს ანიჭებდა ბრძნულად სრულ თავისუფლებას. მღვდელს თავის ნებაზე შეეძლო წაბრძან-წამობრძანება და სხვაგან იმდენჯერ სადილობდა რამდენჯერაც მოეპრიანებოდა, ვინაიდან ქალბატონი კროული სარისტიანი დედაკაცი გახლდათ და პორტვეინის ფასი იცოდა. როგორც კი მისის ბიუტმა ხელთ იგდო დედოფლის კროულის ახალგაზრდა მღვდელი (მღვდლის ცოლი, ასული განსვენებული პოდპოლკოვნიკ

ჰექტორ მეკ-ტევიძისა, კარგი ოჯახიშვილი ბრძანდებოდა; ის და დედამისი ჰაროგეიტში გაეთამაშნენ ბიუტს და კიდევ მოიგეს მისი თავი), მას შემდეგ ჭკვიანი და ყაირათიანი ცოლი იყო მისტის, მუხედავად მეუღლის ხელმომჭირნეობისა, მღვდელი მიანც მუდამ ვალებში იჯდა. სულ უკანასკნელი, ათ წელიწადს მაინც მოუნდა კოლეჯის ვალების გასტუმრებას, რომელიც მამის სიცოცხლეში ჰქონდა ნასესხები. 179... წელს, როცა, ის-ის იყო, თავი დააღწია გასაჭირს, სანაძლეო დადო, ასი ერთის მიმართ (განუსაზღვრელი რაოდენობით, კენგურუს წინააღმდეგ, რომელმაც დერბის დოლი მოიგო.

მღვდელი იძულებული შეიქმნა დამლუპველი სარგებლით ესესხა ფული და იქიდან მოყოლებული ფართხალებდა ვალებში, მისი და ხანდახან წამოაშველებდა ხოლმე ასიოდე გირვანქას, მაგრამ, რასაკვირველია, მღვდლის დიდი იმედი და ნუგეში მაინც მისი სიკვდილი იყო, როცა „დალახვროს ღმერთმა, - როგორც იტყოდა ხოლმე თვითონ, - მატილდამ თავისი ფულის ნახევარი მე უნდა დამიტოვოსო“.

ასე რომ ბარონეტსა და მის ძმას ყველა ის მიზეზი მოეპოვებოდა საჩხუბრად, რაც შესაძლოა ორ ძმასა ჰქონდეს. სერ პიტს უამრავი საოჯახო საქმე უკეთ ჰქონდეს მოწყობილი, ვიდრე ბიუტს. ახლაგაზრდა პიტი არა მარტო არ ნადირობდა, არამედ დისენტერების სამლოცველო სახლიც კი დაარსა სწორედ ბიძამისის ცხვირწინ. როუდონი, ცნობილი იყო, რომ მხოლოდ მის კროულის ქონების უდიდესი ნაწილის ხელში ჩაგდების ეშხით თუ გამოჩნდებოდა სახლში. ეს ფულის ანგარიშები, სიკვდილ-სიცოცხლეზე იმედებისა და ვარაუდების ეს დამყარება, ეს მდუმარე ბრძოლა მომავალი ნადავლის ხელში ჩასაგდებად, ამოების ბაზარში ძალიან აყვარებს ერთმანეთს ძმებს. მე, ჩემი მხრით, ვიცი, ერთმა ხუთგირვანქა სტერლინგიანმა როგორ გაწყვიტა ურთიერთობა და ბოლო მოუღო ძმების ნახევარი საუკუნის სიყვარულს; და მაინც არ ძალმიძს ჩემი თაყვანისცემა და აღტაცება არ გამოვთქვა, როცა გავიფიქრებ, რა მშვენიერი, ხანგრძლივი და მტკიცე რამ არის სიყვარული ამ ჩვენს წუთისოფელში.

წარმოუდგენელია, რომ ასეთი პიროვნების ჩამოსვლა დედოფლის კროულში, როგორიც რებეკა გახლავთ, მისი იქ თანდათანობით დამკვიდრება და ნელ-ნელა ყველა იქაურის კეთილგანწყობის მოპოვება, შეუნიშნავი დარჩენოდეს ბიუტ კროულის მეუღლეს, იმ ქალბატონ კროულის, რომელმაც იცოდა, რამდენ დღეს ჰყოფნიდათ სასახლეში ძროხის სუკი, რამდენი თეთრეული იყო მომზადებული გასარეცხად, რამდენი ატამი ება სამხრეთის გალავნისაკენ, რამდენი წამალი დალია ქალბატონმა, ავად რომ ბრძანდებოდა. ასეთი ამბები ფრიად საინტერესოა ზოგი სოფლელი ადამიანისათვის და ბიუტის მეუღლე უნდა მოგახსენოთ, გვერდს ისე ვერ აუვლიდა სასახლის აღმზრდელ ქალს, რომ ყოველმხრივ დაწვრილებით არ გამოეძია მისი თავგადასავალი და ზნე. სასახლის და მღვდლის სახლის მსახურთა შორის მარად საუკეთესო განწყობილება სუფევდა. მღვდლის სახლის სამზარეულოში ყოველთვის მოიძებნებოდა თითო მოზრდილი თასი ლუდი სასახლის მსახურთათვის, რომელთაც ჩვეულებრივ მეტად მცირე სასმელი ხვდებოდათ შინ, და მართლაც, მღვდლის ცოლმა ზუსტად უწყოდა რამდენი ალაო იხარჯებოდა სასახლის ლუდის ყოველი კასრისათვის. ნათესაური კავშირი სასახლის და მღვდლის სახლის შინამოსამსახურეთა შორისაც ისევე არსებობდა, როგორც მათ ბატონებში; და ამ არხების მეშვეობით ორივე ოჯახი დაწვრილებით იცნობდა ერთმანეთის მდგომარეობას. ეს, სხვათა შორის, საერთოდ შეინიშნება;

როცა შენ და შენი ძმა ტკბილად ბრძანდებით, მის მდგომარეობასა და მოქმედებაზე ფიქრი აინუნშიაც არ მოგდის; მაგრამ თუ წაიხსნებთ, ყველა მისი გასავალ-შემოსავალი ისე იცი, თითქოს მოჩენილი ჯაშუში იყო.

ამიტომ რებეკას აქ ჩამობრძანებიდან დიდ ხან არ გაუვლია რომ ქალბატონ კროულის მიერ სასახლიდან მიღებულ ბიულეტენებში უკვე შესაფერი წესიერი ადგილი დაიჭირა მის შესახებ გადმოცემულმა ცნობებმა. ცნობები ჯერ ასეთი გახლდათ: შავი ნასუქი ბურვაკი დაკლეს... იწონიდა ამდენს და ამდენს... გვერდები დაამარილეს... სადილად ღორის ხორცის პუდინგი და ბარკალი ჰქონდათ. მადბერელი მისტერ კრემპი ეწვია და სერ პიტს ესაუბრა ჯონ ბლეკმორის სატუსალოში ჩაგდების თაობაზე... მისტერ პიტი მორწმუნეთა კრებაზე იყო (თან ჩამოთვლილია ყველა იქ დამსწრის გვარი და სახელი) ქალბატონი ჩვეულებრივად... გოგონები აღმზრდელ ქალთან არიან.“.

მერე კიდევ მოახსენა: ახალი აღმზრდელი იშვიათი თადარიგიანი და მარჯვე ქალი გამოდგა... სერ პიტს ძალიან შეუყვარდა... მისტერ კროულისაც აგრეთვე... მისტერ კროული წიგნაკებსაც კი უკითხავს. „ეს ვინღა ოხერია!“, ჩაილაპარაკა პატარა, ცნობისმოყვარე, ცქვიტმა, ყოჩაღმა, შავგვრემანმა ბიუტ კროულის მეუღლემ.

დასარულ, მოუვიდა ცნობები, რომ აღმზრდელმა ყველას „თავს დაუარა“: სერ პიტს წერილებს უწერს, საქმეებს უკეთებს, ანგარიშებს უდგენს... პარპაშებს მთელ სახლში და მისი გავლენის ქვეშ მოექცა ქალბატონი, მისტერ კროული, გოგონები და ყველა... რაზედაც ბიუტის მეუღლემ განაცხადა, ეს ქალი ვიღაც გაიძვერა გომბიოა და გულში უეჭველად რაღაც შემადრწუნებელი ზრახვა უტრიალებსო. ამგვარად, სასახლის ამბები დიდად აცხოველებდა მუსაიფებს მღვდლის სახლში და მღვდლის ცოლის მოელვარე თვალები იძიებდა ყოველივეს, რაც კი ხდებოდა მტრის ბანაკში, - ყოველივეს და ბევრად იმაზე მეტსაც.

„ქალბატონი ბიუტ კროული ქალბატონ პინკერტონს, ჩიზიკის ხეივანი“.

მღვდლის სახლი, დედოფლის კროული... დეკემბერი.

„ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, თუმცა მრავალმა წელმა განვლო მას შემდეგ, რაც მე ვისარგებლე თქვენი საამური და დაუფასებელი შთაგონებით, მაინც მარად გულს ჩამრჩა უაღრესი სიყვარული და მოწიწება ქალბატონ პინკერტონისა და ძვირფასი ჩიზიკისადმი. იმედი მაქვს ჯანმრთელად ბრძანდებით.

ქვეყნიერება და განათლების საქმე კიდევ მრავალ, მრავალ წელს ვერ შეეღვევა ქალბატონ პინკერტონს. როდესაც ჩემმა მეგობარმა ლედი ფადლსტონმა ახსენა ჩემი ქალიშვილებისათვის მწვრთნელს ვეძებო (თვითონ მე იმდენად ღარიბი გახლავარ, რომ ჩემი ქალიშვილებისათვის არ ძალმიძს დაქირავება; მაგრამ განა მე ჩიზიკს არ აღვიზარდე?), მე შევძახე: „განა სხვას ვის უნდა ვკითხოთ ამ საქმეში რჩევა-დარიგება, თუ არა აღმატებულ, უებრო ქალბატონ პინკერტონს-მეთქი?“ - ერთი სიტყვით ხომ არა გყავთ, ძვირფასო ქალბატონო, შეთვალთვალებული ვინმე ისეთი მანდილოსნები, რომელთა სამსახური შეიძლებოდა გამოსდგომოდა ჩემს კეთილ მეგობარსა და მეზობელს? გარწმუნებთ თქვენს მიერ არჩეულს გარდა იგი სხვა აღმზრდელს არ დაიჭერს.

ჩემს ძვირფას მეუღლეს უყვარს ხოლმე თქმა, ქალბატონ პინკერტონის სასწავლებლიდან გამოსული ყველაფერი მომწონსო. რარიგ მწადია,

შესაძლებლობა, მქონდეს რათა წარმოვუდგინო იგი და ჩემი საყვარელი გოგონები ჩემი ყმაწვილობის მეგობარს და ჩვენი ქვეყნის დიდი ლექსიკოგრაფის სათაყვანო ბანოვანს! თუ ოდესმე მოგიხდებათ ჰემპშირს მოგზაურობა, ბატონი კროული მთხოვს მოგახსენოთ, რომ იგი იმედოვნებს, მისი, სოფლელი მღვდლის, სახლსაც შეამკობთ თქვენ თქვენის სტუმრობით. ეს გახლავთ საწყალი მაგრამ ბედნიერი ოჯახი.

თქვენი მოსიყვარულე მართა კროულისა.

„P.S. - ბატონ კროულის ძმას, ბარონეტს, რომელთანაც, ვაგლახ! ისეთი მჭიდრო ურთიერთობა არა გვაქვს, როგორც ძმებს შეჭფერის, თავისი პატარა გოგონებისათვის აღმზრდელი ქალი ჰყავს. ამ ქალს, მითხრეს, ბედი სწვევია და ჩიზიკს უსწავლია. მის შესახებ სხვადასხვა ხმები მოდის და ვინაიდან უნაზესი სიყვარულით და ყურადღებით ვეკიდები ჩემს მაზლისწულებს, რომელთაც მიუხედავად ოჯახებს შორის უთანხმოებისა, ჩემი საკუთარი შვილებიდან არ ვარჩევ, და ვინაიდან მოწადინებული ვარ ყურადღებით მოვეპყრო ყველა თქვენს ნაშეგირდალს, გთხოვთ, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო პინკერტონ, შემატყობინეთ თავგადასავალი ამ ახალგაზრდა მანდილოსანისა, რომლის დამეგობრებაც, თქვენის პატივისცემით, გულითა და სულით მწადია.

მ. კ.“

ქალბატონი პინკერტონი ქალბატონ ბიუტ კროულის

ჯონსონ-ჰაუზი, ჩიზიკი, დეკ. 18

„ძვირფასო ქალბატონო, „მაქვს პატივი დაგიდასტუროთ, რომ მივიღე თქვენი თავაზიანი ბარათი, რაზედაც ვეშურები სასწრაფოდ გაახლოთ პასუხი. დიდად საამური ჩემისთანა თავდადებული მუშაკისათვის იმის აღმოჩენა, რომ ჩემს დედობრივ ზრუნვას საპასუხო სიყვარული მოუპოვებია; და თანაც ბატონ ბიუტ კროულის მშვენიერ მეუღლეში ძველი წარჩინებული მოწაფე, მკვირცხლი და სრულყოფილი მის მართა მეკ-ტევიში რომ შევიცანი. ბედნიერი ვარ, რომ ამჟამად იმ პირთა ბევრი ასული მყავს მობარებული, რომელნიც თქვენ დროს იმყოფებოდნენ ჩემს სასწავლებელში. რა სიამე მოეფინება ჩემს გულს, რომ თქვენი საკუთარი საყვარელი ყმაწვილი ქალებიც დაისაჭიროებდნენ ჩემს მწვრთნელ ხელს!

„ვუძღვნი რა ჩემს მოკრძალებული სალამს ლედი ფადლსტონს, პატივი მაქვს წარმოვუდგინო (წერილობით) მის ბრწყინვალებას ჩემი ორი მეგობარი: მის ტაფინი და მის ჰოკი.

„ორივე ყმაწვილი ქალი სრულყოფილად გახლავთ დახელოვნებული და შეუძლიათ ასწავლონ: ბერძნული, ლათინური და ცოტაოდენი ებრაული; მათემატიკა და ისტორია; ესპანური, ფრანგული, იტალიური და გეოგრაფია; მუსიკა - სიმღერა და საკრავების დაკვრა; ცეკვა - სპეციალური მასწავლებლის დაუხმარებლად, აგრეთვე საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა საწყისები. გლობუსის ხმარებაში ორივე ფრიად დაოსტატებულია. ამაზე დამატებით, მის ტაფინს, რომელიც ასული გახლავთ ღირს მამა ტომას ტაფინისა (კემბრიჯის კორპუს-კოლეჯის ნამდვილი წევრისა), შეუძლია ასწავლოს სირიული ენა და საკონსტიტუციო სამართლის ელემენტები, მაგრამ ვინაიდან მხოლოდ თვრამეტი

წლისა გახლავთ, თანაც ნამეტანი ვოხტა თვალტანადობისა, იქნებ ეს ახალგაზრდა არ მოეწონოთ სერ ჰადლსტონ-ფადლსტონის ოჯახში.

„მის ლეტიცია ჰოკი, პირიქით, გარეგნულად შეუხედავია. ოცდაცხრა წლისაა და პირსახე ძალიან აქვს დაკენკილი ყვავილით. ცალი ფეხით მოიკოჭლებს. წითური თმა აქვს და ცოტა ელამიც გახლავთ. ორთავე მანდილოსანი დაჯილდოებულია ყოველი ზნეობრივი და სარწმუნეობრივი სათნოებითა და ღირსებით. მათი პირობები, რასაკვირველია, მათ ღირსებათა შესაფერიც გახლავთ. მაღლიერებისა და უღრმესი ბედნიერების გრძნობით მოვიკითხავ ღირს მამა ბიუტ კროულისა და მაქვს პატივი დავშთე.

ძვირფასო ქალბატონო, თქვენი უერთგულესი და უმორჩილესი მონა

„P.S. - მის შარპი, რომელსაც ახსენებთ ვითარცა ბარონეტის, პარლამენტის წევრის, სერ პიტ კროულის აღმზრდელ ქალს, ჩემი შეგირდი გახლდათ და მის წინააღმდეგ არაფერი მეთქმის. თუმცა შესახედაობითა მიმზიდველი ვერ არის, მაგრამ ბუნების ძალებთან რა გაგვეწყობა! და თუმცა მშობლები სახელგატეხილი ჰყავდა (მამა მხატვარი იყო და რამდენჯერმე გაკოტრდა; დედა კი, როგორც მერე შეძრწუნებულმა შევიტყვე, ოპერის მოცეკვავე ყოფილა), გვარიანი ნიჭიერია და არა ვნანობ, რომ სამოწყალოდ ავიყვანე და გამოვზარდე. ოღონდ თავზარსა მცემს ფიქრი, რომ ხასიათი დედამისისა, - რომელიც მე წარმომიდგინეს, ვითარცა ყოფილი რევოლუციის საშინელებათაგან თავდაღწეული ფრანგი გრაფის ასული, და რომელიც, ვითარცა მე შემდეგ გამოვიკვლიე, ფრიად უმდაბლესი წრისა ყოფილა და უზნეობის პიროვნება გახლდათ - ოდესმე მემკვიდრეობითი აღმოჩნდება ბედშავი ახალგაზრდა ქალისათვის, რომელიც მე შევიფარე, ვითარცა უპატრონო. მაგრამ მისი ხასიათი და ქცევა აქამომდე წესიერი იყო (მე დარწმუნებული ვარ) და კიდევაც მჯერა, ამიერიდანაც არაფერი ჩრდილი მიადგება მის ყოფაქცევას გამორჩენილ სერ პიტ კროულის განათლებულ და წარჩინებულ წრეში“.

მის რებეკა შარპი მის ემილია სედლის

„ბევრი კვირა გავიდა რაც არ მომიწერია ჩემი საყვარელი ემილიასათვის, რადგან აბა რა ახალი ამბავი უნდა ყოფილიყო მოსაწყენ სასახლეში (როგორც მე მოვნათლე იგი)? აბა რაში გეპიტნავება კარგია თუ არა თალგამის მოსავალი; გასუქებული ბურგაკი იმდენს იწონის თუ ამდენს; ან კიდევ პირუტყვს რგებს და კარგად ასუქებს თუ არა საკვები ჭარხალი? მას შემდეგ, რაც უკანასკნელად გამოგიგზავნე წერილი, ყველა დღე ერთმანეთს ჰგავდა. საუზმემდე გასეირნება სერ პიტთან, რომელსაც ხელში პატარა ნიჩაბი უჭირავს; ნასაუზმევს მეცადინეობა (ისეთი როგორიც არის ხოლმე) სამეცადინო ოთახში; შემდეგ კითხვა და წერა ვექსილების, საიჯარო ხელშეკრულებების, ქვანახშირის მაღაროებისა და არხების შესახებ სერ პიტთან (რომლის მდივანიც მე შევიქენი); ნასადილევს მისტერ კროულის ქადაგება ან ბარონეტის ბეკგემონი; და ამ ორივე დროსტრების განმავლობაში ქალბატონი ერთნაირად მშვიდად იყურება. ამ ბოლო დროს ცოტა უფრო საინტერესო გახდა იგი, რადგან უქეიფოდ ბრძანდება და ამიტომ უცხო მოძსვლელებს გაჩნდა სასახლეში - ახალგაზრდა ექიმი. დიახ, ჩემო ძვირფასო, ყმაწვილმა ქალებმა არასოდეს უნდა მისცენ სასოწარკვეთილებას თავი. ახალგაზრდა დოქტორმა თქვენს ერთ მეგობარს აგრძნობინა, თუ იგი დათანხმდებოდა, მისის გალუბერი გამხდარიყო, სიამოვნებით იქნებოდა

მიღებული, ვითარცა სადასტაქროს დამამშვენებელი. ამ თავხედობაზე ვუპასუხე, თქვენს კაბინეტს მოღქროვილი ფილთაქვა და როდინი სრულიად საკმარისად ამშვენებს-მეთქი. თითქოს მართლაც მკურნალის ცოლად ვიყო დაბადებული! მისტერ გლაუბერი ამ უარით დიდად განაწყენებული წაბრძანდა შინ, დამამშომინებელი წამალი მიირთვა და ახლა სრულიად განკურნებული გახლავს. სერ პიტმა ფრიად მომიწონა გადაწყვეტილება; ვფიქრობ, არ ესია მოგნებოდა თავის პატარა მდივანს დაკარგვა და, მგონია, ამ ბებრუხანას კიდევ ვუყვარვარ, თუკი ბუნებით ვინმეს სიყვარული ძალუძს. გავთხოვდე - ეგლა მაკლია! და, ისიც სოფლის მეაფთიაქეზე, მას შემდეგ, რაც... არა, არა, ასე ადვილად დასავიწყებელი არ არის ძველი გრძობანი, რომელზედაც სიტყვას აღარ გავაგრძელებ. დავუბრუნდეთ მოსაწყენ სასახლეს.

„უკვე კარგა ხანია, იგი მოსაწყენი სასახლე აღარ არის. ჩემო ძვირფასო, მის კროული ჩამობრძანდა თავისი ჩასუქებული ცხენებით, ჩასუქებული ფარეშებით, ჩასუქებული სპანიელით - დიდებული, მდიდარი მის კროული, სამოცდაათი ათასი გირვანქა სტერლინგი ხუთ პროცენტიან აქციებში რომ აქვს დაბანდებული; ვისაც, ანუ უკეთესი ქონება თუ ვიტყვით, რასაც მისი ორი ძმა თაყვანსა სცემს. ამ სულიკოს ერთობ აპოკალიფსური შეხედულება აქვს და გასაკვირი არ არის, მისი ძმები რომ ასე დაჰკანკალებენ თავს. ნეტავი დაგანახვა, როგორ ეცილებიან ერთმანეთს, რომ ბალიში შეუსწორონ, ან ყავა მიართვან! „როცა სოფელში ჩამოვდივარ, - იტყვის იგი (რადგან გვარიანი ენამოსწრებულია ადამიანი ბრძანდება), - ჩემს მლიქვნელ მუქთახორა ბრიგზს შინ ვტოვებ. აქ, ჩემო ძვირფასო, ჩემი ძამიკოები არიან ჩემი მლიქვნელი მხლებელნი და ჭეშმარიტად ჩინებული წყვილიც არის!“

„როცა ის ჩამობრძანდება, ჩვენი სასახლის კარი მოფლეთილი გახლავს და, სულ უკანასკნელი, ერთ თვეს, გეგონება, სერ უოლპოლი გაცოცხლებულაო. იმართება წვეულებანი, ოთხცხენიანი ეტლით სეირნობანი, ფარეშები ახალ ყვითელ სამოსში არიან გამოწყობილნი. ისე მივირთმევთ კლარეტსა და შამპანურს, თითქოს ყოველდღე ვიყოთ ჩვეულნი. სამეცადინო ოთახში სანთლები და გასათობად ცეცხლიც გვინთია. ლედი კროული იძულებულია თავის უბრწყინვალესი, ქორფა მუხუდოსფერი კაბა ჩაიცვას. ჩემი მოწაფენი გადაჰყრიან სქელლანჩიან ფენსაცმელებს და ჭრელი უხეში შალის მოჭერილ ძველ ლაბადებს და აბრეშუმის წინდებსა და მარმაშის კაბებში გამოეწყობიან. ვითარცა წარჩინებული ბარონეტის ასულთ შეჰფერის. გუშინ როზი ფრიად ცხვირჩამოშვებული მობრძანდა; უილტშირული ნეზვი (მისი უშველებელი ნებიერა) გამოსდგომოდა, გასთამაშებოდა და ძალიან კოხტა, იასამნის ყვავილებიანი აბრეშუმის კაბა გაეფუჭებინა მისთვის. ეს რომ ერთი კვირის წინათ მომხდარიყო, სერ პიტი გინებით აიკლებდა იქაურობას, გაასილაქებდა საბრალოს და ერთ თვეს წყალსა და პურზე დასვამდა. ახლა კი მხოლოდ ეს ბრძანა: „მამიდაშენი რომ წავა, მერე გაგიმასპინძლდები, ქალბატონო, საკადრისადო“, - და ეს ამბავი ხუმრობაში ჩაატარა, თითქოს ძალიან სასაცილო ყოფილიყო. იმედი ვიქონიოთ, რომ მის კროულის წაბრძანებამდე, განქარდება მისი გულისწყრომა. ასე ვიმედოვნებ მის როზის გულისთვის და დარწმუნებულიცა ვარ. რა მომხიბლავი შემრიგებელი და მშვიდობის მოციქულია ფული!

„სხვა განსაცვიფრებელი გავლენის შედეგი მის კროულისა და მისი სამოცდაათი ათასი გირვანქა სტერლინგისა ორთა ძმათა კროულის ყოფაქცევასაც ეტყობა (მე

ბარონეტსა და მის ძმა მღვდელსა ვგულისხმობ, ჩვენს ძმებს კი არა!) - მთელი წლის განმავლობაში რომ ერთმანეთსა სჭამენ, საშობაოდ ფრიად შეიტკობენ ერთურთს. შარშან გწერდი, დოღისმოყვარე საძაგელი მღვდელი როგორ იყო დაჩვეული ეკლესიაში ჩვენთვის უგვანი ქადაგებების თქმას და სერ პიტი საპასუხოდ როგორ ხვრინვას ამოუშვებდა ხოლმე. როცა მის კროული ჩამობრძანდება, ჩხუბის ხმას ველარ გაიგონებს კაცი; სასახლე ესტუმრება მღვდლის სახლს და vice versa[37]; მღვდელი და ბარონეტი ძალიან თავაზიანად მუსაიფობენ ბურვაკებსა და ქურდ მონადირეებზე, საგრაფოს საქმეებზე და მგონია, გადაკრულშია ც რომ ბრძანდებიან, მაშინაც არ წაეკიდებიან ხოლმე. ჭემმარიტად, მის კროულის მათი ჩხუბის გაგონება არ ნებავს და იფიცავს, თუ გამაჯავრეთ, ჩემს ფულს შროპშირელ კროულებს ვუანდერძებო. შროპშირელი კროულები რომ ჭკვიანები იყვნენ, ვფიქრობ, მართლა შეეძლოთ მთელი ეს ქონება ხელში ეგდოთ; მაგრამ შროპშირელი კროულიც, მისი ჰემპშირელი ბიძაშვილივით, მღვდელი გახლავს და მომაკვდილებლად შეურაცხჰყო (რომელიც თავის უჯიათ, ჭინჭყლ ძმებზე გაგულისებული იმას ესტუმრა) ზნეობის ზოგიერთი მკაცრი ჭემმარიტების აღიარებით. დარწმუნებული ვარ სახლში ლოცვა-ვედრებასაც კი გამართავდა.

„მის კროული რომ ჩამობრძანდება, ჩვენი ქადაგებათა წიგნები დახურულია, მისტერ პიტი, რომელიც მას ეჯავრება, ამჯობინებს ქალაქს გაემგზავროს. მეორე მხრით კი, თავმომწონე ჭაბუკი, დარდიმანდი (მგონი ასე ეძახიან ხოლმე) კაპიტანი კროული გამოჩნდება და ვფიქრობ, გენდომება, შეიტყო, რა ჯურის კაცი ბრძანდება იგი.

„მაშ უნდა მოგახსენო, რომ ეს ერთობ ვეებერთელა ახალგაზრდა დარდიმანდი გახლავს. ექვსი ფუტი სიმაღლისაა და ბუხუნითა ლაპარაკობს; ბევრს იგინება, ბრძანებლობს ფარეშებს, რომელნიც მაინც ყველანი თაყვანსა სცემენ, რადგან ნამეტანი ხელგამლილობითა ხარჯავს ფულს და შინამოსამსახურენი ცეცხლში ჩაცვივდებიან მისი გულისათვის. წინა კვირაში დარაჯებმა კინალამ დახოცეს სასამართლოს ბოქაული და მისი კაცი, რომელნიც ლონდონიდან ჩამოსულიყვნენ კაპიტნის დასაპატიმრებლად და პარკის გალავანთან ჩასაფრებულთ წაადგნენ თავს. დარაჯებმა ცემით სიქა გააცალეს მათ და ვითომ ქურდი მონადირენი არიან თოფის სროლასაც უპირებდნენ, რომ ბარონეტი არ ჩარეულიყო საქმეში.

„კაპიტანს, კარგად ვხედავ, გულითა და სულით ეზიზღება მამა - ბებერ ხეპრეს, ბებერ გაიძვერასა და კუდაბზიკას, ყრანტ გაგრიას და სხვა ურიცხვ ტურფა სახელს ეძახის. მანდილოსნებში საშინელი სახელი აქვს დავარდნილი. თავისის სანადირო ბედაურები ჩამოჰყავს შინ, ქეიფობს საგრაფოს აზნაურობაში; ვისაც ნებავს მოიწვევს სადილად, და სერ პიტიც დამფრთხალი, რომ მის კროული არ განაწყენდეს და როცა იგი სულს განუტევენს დამბლით, მემკვიდრეობა არ გამოეცალოს ხელიდან, ვერა ბედავს უარი უთხრას. მოგწერო ქათინაური, კაპიტანმა რომ მითხრა? ისე კარგი რამ არის, რომ უნდა მოგწერო. ერთ საღამოს ცეკვა გვქონდა გამართული; აქა ბრძანდებოდნენ სერ ჰადლსტონ-ფადლსტონი ოჯახითურთ, სერ ჯაილზ უოპშოტი და მისი ქალიშვილები და არ ვიცი კიდე რამდენი სხვა ჰოდა, ყური მოგვარი, კაპიტანმა რომ შესძახა: „ღვთის მადლმა, ეს ერთობ პატარა კოხტა გოგნუცა არისო!“ და სწორედ შენს უმორჩილეს მონას კი ჰგულისხმობდა; თანაც პატივი დამდო და ოჯერ კანტრი-დანსიც მეცეკვა. ძალიან

მხიარულად ატარებს დროს ყმაწვილ აზნაურებში: მათთან სვამს, სანაძლეოებს დებს. დააჭენებს ცხენს, მუსაიფობს ნადირობასა და სროლაზე; მაგრამ აქაურ ქალიშვილებზე კი ამბობს, მოსაწყენები არიანო. მართლაც, არა მგონია, ძალიანა ცდებოდეს უნდა ნახო რა ამრეზით დამყურებენ ისინი მე საბრალოს. როცა ცეკვავენ მე ვზივარ და ძალიან მორიდებით და თავმდაბლურად ვუკრავ ფორტეპიანოს. მაგრამ ერთ საღამოს კაპიტანი ჩვეულებრივზე უფრო შექეიფიანებული დაბრუნდა და გაჟინჟლებული შემობრძანდა სასადილო დარბაზიდან და იმ საქმეში გართული რომ მიხილა, ხმამაღლა შეჰყვირა, ამ დარბაზში ეს ყველაზე უკეთესი მოცეკვავეაო, და დიდი ალთქმა დადო, უეჭველად ბადბერიდან მოვაყვანინებ მუსიკოსებსო.

„- დავჯდები და მე დავუკრავ კანტრი-დანსს, - დიდის ხალისით ბრძანა ბიუტ კროულის მეუღლემ (იგი პატარა, შავგვრემანი, დოლბანდიანი ბებერია, ცოტა მოკუზულიც და ნამეტანი ციციცა, ეშმაკური თვალები აქვს); დეა როცა კაპიტანმა და შენმა საწყალმა პატარა რებეკამ ერთად იცეკვეს ქათინაურიც მითხრა. ასეთი ამბავი წინათ არავის სმენია! ქედმაღალი ქალბატონი კროული, გარფ ტიფტოფის ღვიძლი ბიძაშვილი, რომელიც გარდა მუსლის სოფლად მობრძანების დროისა, ლედი კროულის ნახვასაც არ კადრულობდა! საბრალო ლედი კროული! ამ დროსტარებათა უმეტეს ხანს ზემო სართულში ატარებს და აბებს ყლაპავს.

„ბატონ ბიუტ კროულის მეუღლეს ანაზღად ჩემი დიდი სიყვარული ჩაუვარდა გულში.

„- ჩემო ძვირფასო მის შარპ, - მითხრა მან, - რატომ არ მოიყვანთ ჩვენთან გოგონებს? ბიძაშვილებს როგორ გაეხარდებათ მათი ნახვა!

„მე ვიცი, რაც ნებავს. სინიორ ლემენტის უფასოდ არ უსწავლებია ჩვენთვის ფორტეპიანოს დაკვრა; ამ ფასად კი ბიუტის მეუღლეს იმედი აქვს მასწავლებელს უშოვნის თავის შვილებს. ისე ვხედავ მთელ მის გეგმებსა და ოინებს თითქოს სულ თვითონვე გადაეშალოს ჩემთვის; მაგრამ მაინც ვესტუმრები, რადგან ხომ გადაწყვეტილი მაქვს, ყველას თავი მოვაწონო და შევაყვარო... განა ეს საწყალი აღმზრდელი ქალის მოვალეობა არ არის, რომელსაც არც მეგობარი გააჩნია და არც მფარველი ქვეყნიერების ზურგზე! მღვდლის ცოლმა ბევრი ქათინაური მითხრა, დიდი წარმატება მოუპოვებია თქვენს შეგირდებსო და უეჭველია, ეგონა, ჩემი გული მოიგო...საცოდავი, მიამიტი, გულუბრყვილო სოფლელი დედაკაცი!... თითქოს ჩირად ვაგდებდე ჩემს შეგირდებს!

„შენი ინდური მარმაში და ალისფერი აბრეშუმი, ძვირფასო ემილია, მეუბნებიან, ძალიან გიხდებაო. უკვე გვარიანადაც გაცვდა, მაგრამ, ხომ იცი, ჩვენ, ლატაკ ქალიშვილებს, სადა შეგვიძლია ვდიოთ და ვეძებოთ des fraiches toilettes[38]. ბედნიერი ხარ, ბედნიერი! მხოლოდ სენტ-ჯეიმზის ქუჩაში ჩაივლი ეტლით და რაც გინდა გულო და სულო, ყველაფერს გიყიდის საყვარელი დედიკო. მშვიდობით, უძვირფასესო მეგობარო.

„შენი მოსიყვარულე რებეკა.

„P.S. - ნეტავ გენახა მის ბლევბრუკების სახეები (ადმირალ ბლევბრუკის ქალიშვილებისა, გენაცვალე), ლონდონურ ტანსაცმელში გამოწყობილი

ჩინებული ახალგაზრდა ბანოვანებისა, როცა კაპიტანმა როუდონმა მე საწყალი საცეკვაოდ გამომიწვია!“

როცა ბიუტ კროულის მეუღლემ (რომლის ოინები ჩვენმა გამჭრიახმა რებეკამ ასე მალე განჭვრიტა) მის შარპს ჩამოართვა პირობა, გესტუმრებითო, მერე ყოვლისშემძლე მის კროულის ათქმევინა, სერ პიტს თავისი დასტური დაერთო ამისათვის. გულკეთილი მოხუცი მანდილოსანი, რომელსაც თვითონაც უყვარდა მხიარულება და თავის გარშემო ყველას მხიარული და ბედნიერი სახის დანახვაც უნდოდა, სრულიად მოიხიბლა ამ გეგმით და მზად იყო მშვიდობა და ტკბილი სიყვარული დაემკვიდრებინა ძმებს შორის. ამიტომ შეთანხმდნენ, რომ ორივე ოჯახის ახალგაზრდობა მომავალში ხშირად მოინახულებდა ერთმანეთს და მეგობრობა, რასაკვირველია, მანამდე გაგრძელდა, სანამ მხიარული მოხუცი გამზავებელი იქ ბრძანდებოდა მშვიდობიანობის დასამყარებლად.

- რატომ მოიწვიე სადილად ის არამზადა როუდონ კროული? - უთხრა მღვდელმა მეუღლეს, პარკის გზით შინისაკენ რომ მიბრძანდებოდნენ, - არ მეჭაშნიკება ეს ვაჟბატონი. ისე დაგვყურებს ჩვენ, სოფლელებს, თითქოს ზანგები ვიყოთ. მანამდე არ მოისვენებს, სანამ ჩემს ყვითელ ლუქიან ღვინოს არ გადაყლურწავს; ის ღვინო, კი, დალაზვროს ღმერთმა მისი თავი, ბოთლი ათი შილინგი მიჯდება! თან კიდევ ეს ხომ პირდაპირ ჯოჯოხეთის შვილია; ყომაზბაზი, ლოთი, ყოველმხრივ გარყვნილი. დუელში კაცი მოკლა, თავიდან ფეხებამდე ვალებშია ჩაფლული და მე და ჩემს შვილებს მის კროულის ქონების საუკეთესო ნაწილსაც ხელიდან გვტაცებს. უეჭსი ამბობს, მის კროულიმ იმას... - აქ მღვდელმა მუშტი მოუღერა მთვარეს, თან გინების ძალიან მსგავსი რალაცა წაიდუღუნა და მოწყენილი კილოთი დააბოლოვა: - ...თავის ანდერძში ორმოცდაათი ათასი დაუტოვაო და გასანაწილებლად ოცდაათიათასზე მეტი აღარც დარჩება.

- მე მგონი, უკვე სულის გაფრთხობას აპირებს, - ბრძანა მღვდლის ცოლმა. - ნასადილევს რომ ადგა, ნამეტანი გაჭარხლებული იყო. ზონრებიც კი მომაშვებინა.

- შვიდი ჭიქა შამპანური გადაჰკრა, - დასძინა წმინდა მამამ ხმადაბლა, - და მერე საძაგელი შამპანური კი არის ჩემი ძმის რომა გვწამლავს, ის... მაგრამ თქვენ, დედაკაცებმა ხომ არ იცით, რა რა არი.

- ჩვენ არაფერიც არ ვიცით, - კვერი დაუკრა მეუღლემ.

- ნასადილევს ალუბალზე დაყენებული არაყიც მიაყოლა, - განაგრძო მისმა მალაღლირსებამ, - და ყავაში კიურასოს ლიქიორიც ჩაიმატა. მე ხუთ გირვანქა სტერლინგიანისთვისაც არ დავლევდი ერთ ჭიქას - გულის წვითა მკლავს. ეგ ვერ გაუძლებს, ქალბატონო... გააფრთხობს სულს... სისხლი და ხორცი ვერ აიტანეს! და მე სანაძლეოდ ხუთს ვდებ ორის წინააღმდეგ, რომ მატილდა ერთ წელიწადს ვეღარ გაატანს.

მღვდელი და მისი თანამეცხედრე ცოტა ხანს ამ დიდებულ ბჭობაში გართულნი განაგრძობდნენ სიარულს. მერე მღვდელმა დაიწყო ფიქრი თავის ვალებზე, კოლეჯში სასწავლებლად გაგზავნილ ვაჟ ჯიმზე და და ვულიჯს მყოფ ფრანკზე; აგრეთვე ოთხ ქალიშვილზე, რომელნიც ვერაფერი ლამაზები იყვნენ საბრალონი და მამიდის წყალობის მოლოდინის გარდა ერთი პენიც არ გააჩნდათ.

- არა მგონია, პიტი ისე გათახსირებული არამზადა იყოს, სამრევლოს

მემკვიდრეობის უფლება გაყიდოს. იმ ცინგლიან მეთოდისტს, უფროს ბიჭს, ხომ მაინც პარლამენტისკენ უჭირავს თვალი, - განაგრძო ცოტა ხნის შემდეგ ბატონმა კროულიმ.

- სერ პიტ კროული ყველაფერს ჩაიდენს, - თქვა ცოლმა. - ჩვენ უნდა მის კროული დავიყოლიოთ, სერ პიტს პირობა ჩამოართვას, ჯეიმზს მისცეს სამრევლო.

- პიტი ყველაფერს დაგვპირდება, - მიუგო მისმა ძმამ, - მამაჩემი რომ გარდაიცვალა, პირობა დადო, ჩემი კოლეჯის ვალებს გაისტუმრებდა; პირობა დადო, მღვდლის სახლს კიდევ მიუშენებდა ახალ ოთახებს; დამპირდა ჯიბის ყანას და ექვსკარიან მინდორს მოგცემო და აბა, ძალიან არ შეასრულა თავის დაპირება! და მერე სწორედ ამ კაცის შვილს - არამზადა, გარეწარ, ყომარბაზ, თაღლით, კაცის მკვლელ როუდონ კროულის უტოვებს მატილდა თავის ფულის უდიდეს ნაწილს. ეს ხომ ურჯულობაა! ღმერთს გეფიცები, ურჯულობაა! ეს წუწკი ქოფაკი პირმოთნმეობისა და თვალთმაქცობის გარდა ყველა მანკით არის აღვსილი და ესეც იმის ძმას დაუსაკუთრებია!

- ჩუმად, ჩემო საყვარელო! სერ პიტის მიწაზე მივდივართ, - ჩაურთო ცოლმა.

- მე ვამბობ, ყველა მაკით არის აღვსილი-მეთქი იგი, ქალბატონო კროული. ნუ მაშინებ, ქალბატონო. განა იმან არ მოკლა კაპიტანი მარკერი? განა იმან არ გაძარცვა ლორდ დავდეილი „ქოქისის პალმაში?“ განა იმან არ გააშველა ბილ სომზი და ჩეშირელი ყოჩი, რის გამოც ორმოცი გირვანქა წავაგე? კარგად მოგეხსენება, სულ იმან ჩაიდინა ეს ოინები. ქალებს რაც შეეხება ხომ, შენ თვითონაც გაიგონე, ჩემ თვალწინ, თვით მოსამართლის საკუთარ ოთახშიც კი...

- თუ ღმერთი გწამს, ბატონო, - სიტყვა ჩამოართვა მანდილოსანმა, - ყველაფერს დაწვრილებით ნუ მეტყვი.

- და შენ ეს არამზადა მოიპატიჟე სახლში! - განაგრძობდა გაგულისებული მღვდელი. - შენ, გასათხოვარი ქალიშვილების დედამ... ინგლისში ეკლესიის მოძღვრის მეუღლემ, ღმერთო შემიწყალე!

- ბიუტ კროული, შენ ნამდვილი რეგენი ბრძანდები, თქვა ზიზლით მღვდლის თანამეცხედრემ.

- დიახ, ქალბატონო, რეგენი გახლავარ თუ არა... და არც ვამბობ, მართა, ისე ჭკვიანი ვიყო, როგორც შენ, არც კიდევ ოდესმე მითქვამს. მაგრამ როუდონ კროულის კი გვერდს არ მოვუჯდები, მორჩა და გათავდა! მე ჰადლსტონთან გადავაღ; სწორედ ასე ვიზამ, და მის შავ მწევარს გავსინჯავ, ქალბატონო კროული; და ორმოცდაათ გირვანქა სტერლინგად კიდევ დავაჯიბრებ ლანსელოტს. ღმერთმანი, ასე ვიზამ; ანდა თუ გინდა, იმას დავაჯიბრებ, მაგრამ იმ პირუტყვ როუდონ კროულის კი არ შევეყრები.

- ბატონო კროული, შენ ჩვეულებისამებრ შეზარხოშებული ბრძანდები, - მიუგო ცოლმა.

და მეორე დილით, როცა მღვდელმა გამოიღვიძა და თხელი ლუდი მოინება, მეუღლემ მოაგონა, ხომ პირობა დადე, შაბათს სერ ჰადლსტონს ფადლსტონი მოგენახულებინაო; და ვინაიდან იცოდა, ამ ღამეს ყელის ჩასველებას ვერ ასცდებოდა, დაასკვნეს, კვირა დილას თავის დროს მოეჭენებინა ცხენი ეკლესიის

კარზე, ამგვარად ხედავთ, რომ კროულის მრევლი თანაბრად ბედნიერი გახლდათ თავიანთი მებატონითა და თავიანთი მღვდლით.

მის კროულის ჩამოსვლას შემდგომ დიდხანს არ გაევილო, რომ რებეკამ უკვე მოხიბლა ამ კეთილი ლონდონელი დარდიმანდი მანდილოსნის გული ისევე, როგორც ადრევე მოაჯადოვა ჩვენ მიერ აღწერილ სოფლელ უმანკოთა გულები. ერთ დღეს, ჩვეულებისამებრ სასეირნოდ რომ მიბრძანდებოდა, იფიქრა, კარგი იქნება, თუ „იმ პატარა მასწავლებელსაც“ მადბერის თან წავიყოლიებო. და სანამ დაბრუნდებოდნენ, რებეკამ სულ დაიმორჩილა იგი, ვინაიდან მთელ ამ პატარა მოგზაურობაში გაართო და ოთხჯერაც გაიცინა.

- მის შარპი და სადილად სუფრაზე არ დასვან!? - შესძახა მან სერ პიტს, რომელიც სადილად დიდ წვეულებასა მართავდა და ყველა მეზობელი ბარონეტი მოიპატიჟა. - აბა, ჩემო ძვირფასო, ხომ არა გგონია, რომ ბაღების აღზრდაზე გავუბა მუსაიფი ლედი ფადლსტონს; ან კიდევ სასამართლოს საქმეებზე დავუწყო კამათი იმ ბატს, დაჩამჩამებულ სერ ჯაილზ უოპშოტს? მე დაჟინებით მოვითხოვ მის შარპის აქ ყოფნას. დაე ლედი კროული ზემოთ დარჩეს, თუ ადგილი აღარა გყოფნით. მაგრამ პატარა მის შარპი! ის ხომ მთელ საგრაფოში ერთადერთი ადამიანია, რომელსაც ხმა გაეცემა!

რა თქმა უნდა, ასეთი სასტიკი განკარგულების შემდეგ, მიმ შარპს, აღმზრდელ ქალს, ებრძანა, ქვემოთ, ბრწყინვალე საზოგადოებაში გარეულიყო და ესადილნა. და როცა სერ ჰადლსტონმა მის კროული დიდის რიხითა და თავაზით წააბრძანა სუფრისაკენ და ემზადებოდა მის გვერდით ჩამოსაჯდომად, ბებერმა მანდილოსანმა ხაფი ხმით დაჰკვივლა: - ბეკი შარპ! მის შარპ! მოდი, გვერდით დამიჯექი და გამართე; სერ ჰადლსტონი კი, დაე, ლედი უოპშოტს მიუჯდეს!

როცა წვეულება დაიშლებოდა და ეტლები წავიდ-წამოვიდოდა, გაუმაძღარი მის კროული იტყოდა: „ჩამო ჩემს საპირფარეშო ოთახში, ბეკი, და ერთი გავთათხოთ ეს ხალხიო“... რასაც ეს ორი მარტოდ დარჩენილი მეგობარი მართლაც დიდის გულმოდგინებით აღასრულებდა. ბებერი სერ ჰადლსტონი ნამეტანი ხვნეშოდა და ქშინავდა სადილზე; სერ ჯაილზ უოპშოტი განსაკუთრებული ხმაურით ხვრეპდა წვენს. ლედი უოპშოტი კი მარცხენა თვალს აფახურებდა, და ყოველივე ამას ბეკი განსაცვიფრებლად აჯავრებდა. ასევე განაქიქებდნენ სიტყვა-სიტყვით იმლამინდელ მუსაიფს; პოლიტიკაზე, ომზე, მომრიგებელ სასამართლოს სესიებზე, სახელგანთქმულ დოღზე მისის უდიდებულესობის მონაწილეობით, და იმ მძიმე და მოსაწყენ ამბებზე, რომელზედაც სოფლის თავად-აზნაურობა ბაასობს. ხოლო რაც შეეხება მის უოპშოტების მორთულობებსა და ლედი ფადლსტონის დიდებულ ყვითელ ქუდს, მის შარპი მათ სულ ნაკუწ-ნაკუწ აქცევდა თავისი მსმენელის უზომოდ გასახარელად.

- გენაცვალე, შენ ნამდვილი trouvaille[39] ხარ , - ეტყოდა მის კროული. - მინდა ჩემთან ლონდონს წავიყვანო, მაგრამ შენ ისე ვერ აგიგდებ მასხრად, როგორც იმ საბრალო ბრიგზს ვუშვრები...ვერა, ვერა, შე კუდრაჭავ; შენ ძალიან ჭკვიანი ხარ...განა არა ფერკინ?

მისის ფერკინმა (რომელიც მის კროულის კინკრიხობზე შემორჩენილ ფრიად შეთხელებულ თმას ვარცხნიდა - აიქნია თავი და გულის გამგმირავი სარკასტული იერით ბრძანა: „მე მგონია, ქალბატონი ძალიან, ძალიან ჭკვიანი ბრძანდებო.“

მართლაც მისი ფერკინს სწორედ ის ბუნებრივი მეშურნეობის გრძობა უღრღნიდა გულს, რაც ყოველი პატიოსანი დედაკაცის უმთავრეს გულისთქმას წარმოადგენდა.

სერ ჰადლსტონ ფადლსტონის გატრიზავების შემდგომ მის კროულიმ ბრძანა, ყოველდღე როუდონ კროულის წაებრძანებინა იგი სასადილოდ, ხოლო ბეკი ბალიშითურთ ხლებოდათ; ან კიდევ იგი ბეკის ხელს დაეყრდნობოდა, როუდონს კი ბალიშიანად იახლებდა.

- ჩვენ ერთად უნდა დავსხდეთ, - განაცხადა მან, - მხოლოდ ჩვენ სამნი ვართ მთელ საგრაფოში ქრისტიანები, გენაცვალე... - ამაზე უნდა შევნიშნოთ, რომ სარწმუნოების საქმენი მაშ ერთობ უკუღმართადა ყოფილა ჰენტის საგრაფოში.

გარდა ასე ჩინებული მორწმუნეობისა, მის კროული, როგორც მოგახსენეთ, ულტრა ლიბერალური აზრების პატრონიც გახლდათ და თანაც ყოველთვის დაურიდებლად და გულწრფელად გამოთქვამდა ხოლმე მათ.

- აბა, რა არის წარმოშობა, გენაცვალე? - ეტყოდა იგი რებელას, - შეხედე ჩემს ძმა პიტს; შეხედე ჰადლსტონებს, ჰენრი მეორის დროიდან რომ არიან აქ დამკვიდრებულნი, შეხედე უბადრუკ ბიუტს, მღვდელს... განა შენ რომელიმე შეგედრება ჭკუით ან ალზრდით? შენ შეგადარონ კი არა, თვით საბრალო, კარგ ბრიგზს, ჩემს კომპანიონს, ან კიდევ ბოულზს, ჩემს სახლთუხუცესსაც კი ვერ გაუტოლდებიან. შენ, ჩემო საყვარელო, პატარა საკვირველი სრულყოფილი არსება ხარ... სწორედ ნამდვილი პატარა პატიოსანი თვალი ხარ... შენ მთელ ნახევარ საგრაფოზე მეტი ტვინი გაქვს... თუ ღირსებას ჯილდო ეკუთვნის, შენ დედოფალი უნდა იყო... არა, დედოფალები ხომ სულაც არ უნდა იყვნენ... მაგრამ შენზე მეტი კი არავინ უნდა იყოს და მე გთვლი შენ, ჩემო საყვარელო, ყოველმხრივ ჩემს ტოლად; და... გენაცვა, ერთი იქნებ ნახშირი შეუმატო ცეცხლს; და იქნებ აიღო ეს ჩემი კაბა და ერთი შენებურად გადააკეთო? შენ ხომ ისე კოხტად იცი ხოლმე გაკეთება!

ამგვარად ეს ბებერი კაცთმოყვარე მანდილოსანი თანაბრად დაარბენინებდა მას პატარა-პატარა საქმეებზე, აკეთებინებდა ხელსაქმეს და ფრანგულ რომანებს აკითხებდა ძილის მოსაგვრელად.

ამ ხანებში, როგორც ხანშესულ მკითხველთ ემახსოვრებათ, წარჩინებული საზოგადოება ორი ამბის წყალობით შეიძრა, რომელთაც, გაზეთებს თუ დავუჯერებთ, გრძელწამოსასხამიანი დარბაისელნი იქნებ კიდევ დაეფაცურებინა. ლეიტენანტმა შეფტონმა გრაფ ბრიუნის ასული და მემკვიდრე ლედი ბარბარა ფიცერზი მოიტაცა; ხოლო საწყალი ვირ ვეინი, დარბაისელი კაცი, რომელიც ორმოც წლამდე ფრიად პატიოსან ხასიათს ამჟღავნებდა და მრავალსულიან ოჯახს ინახავდა, ანაზღად თავქუდმოგლეჯილი გაიქცა შინიდან და ქალბატონ რუჟმონს, სამოცდახუთი წლის მსახიობს, გაეკიდა.

- ძვირფასი ლორდ ნელსონის ბუნების ყველაზე უმშვენიერესი მხარე, - ბრძანებდა მის კროული, - ის იყო, რომ ქალის გულისათვის ეშმაკს მისცემდა სულს. კარგი კაცი უნდა იყოს, ვინც ასე ჩაიდენს. მე პირადად თაყვანსა ვცემ ყველა თავზე ხელაღებულ, განუსჯელ ქორწინებას. ყველაზე ძალიან მიყვარს, როცა კეთილშობილი ვაჟი მეწისქვილის გოგოს შეირთავს, ლორდმა ფლაურდეილმა რომ ჩაიდინა, ისე. როგორ გაწიწმატდება ხოლმე ყველა ქალი!.. ნეტავი,

გენაცვალე, შენც ვინმე დიდი კაცი მოგიტაცებდეს! სილამაზით ხომ, დარწმუნებული ვარ, ძალიან ლამაზიცა ხარ.

- ორფორეიტორიანი ეტლით!.. იჰ, რა კარგი სანახავი იქნება! - გამოტყდა რებეკა.

- და ამის შემდეგ კიდევ ყველაზე ძალიან მომწონს, ღარიბ ვაჟს მდიდარი ქალიშვილი რომ მოატაცებინებს თავს. გულითა და სულით მინდა, როუდონმა ვინმე გაიტაცოს.

- ვინმე მდიდარი, თუ ვინმე ღატაკი?

- აი, შე ბატო! მე რასაც არ მივცემ, იმის მეტი ერთი შილინგიც არ გააჩნია როუდონს. ის ხომ *crible de dettes*[40] გახლავს... ქონება უნდა შეიძინოს და გაიმარჯვოს ცხოვრებაში.

- ძალიან ჭკვიანია? - იკითხა რებეკამ, - ჭკვიანი, გენაცვალე?.. გარდა მისი ცხენებისა, მისი ლეგიონისა, ნადირობისა და თამაშისა არაფერი არ გაეგება რა ამ ქვეყნისა. მაგრამ ცხოვრებაში კი უნდა გაიმარჯვოს, ისე მომხიბლავი, თავზეხელაღებული ვინმეა. არ იცი? იმან ერთი კაცი გააგორა, შეურაცხყოფილ მამას კი მხოლოდ ქუდი გაუხვრიტა. მის რაზმში პირდაპირ თაყვანსა სცემენ და უოტიერისა და „ქოქოსის პალმის“ მთელი ყმაწვილკაცობა სულ მის მზეს ფიცულობს.[41]

როცა მის რებეკა შარპი თავის საყვარელ მეგობარს აღუწერდა დედოფლის კროულის პატარა წვეულების ამბავს და იმას, თუ პირველად რა ყოფით გამოარჩია იგი კაპიტანმა კროულიმ, მას, უცნაურია მოგახსენოთ, საქმის ჭეშმარიტი ვითარება მაინც არ გადმოუცია. კაპიტანმა მანამდეც მრავალჯერ მიაქცია მას ყურადღება; კაპიტანი ათიოდჯერ მაინც შეხვედრია მას სეირნობაში; კაპიტანი უსუქებდა ხოლმე მას გზას ათას დერეფნებსა და ტალანებში; კაპიტანი ღამეში ოცჯერ მაინც გადმოეყუდებოდა ხოლმე ფორტეპიანოს, როცა მის შარპი მღეროდა (ქალბატონი ამ დროს უქეიფოდ გახლდათ, ზემოთ ბრძანდებოდა და მისთვის არავინ იცხელებდა თავს); კაპიტანი სწერდა რებეკას ბარათებს (საუკეთესოს, რაც კი შეეძლო გამოეგონებინა და შეეთხზო უგერგილო, ვეება დრაგუნს; მაგრამ გონებაჩლუნგობა, ისევე როგორც ყველა სხვა თვისება, დიაცების გულს მაინც მოინადირებს). ოღონდ რებეკა რომ მღეროდა, იმ სიმღერის ნოტების ფურცელში რომ ჩაუდო პირველი ბარათი, პატარა აღმზრდელი წამოდგა, ჯიქურ შეხედა მას სახეში, ორი თითი წაავლო სამკუთხიან უსტარს, დაუწყო ქნევა, თითქოს სამკუთხა ქუდი ყოფილიყო, წარსდგა ბიჯი მტრისაკენ, ბარათი ცეცხლში შეუძახა, ერთობ მდაბლად სცა თაყვანი კაპიტანს, დაუბრუნდა მერე თავის ადგილს და კვლავ განაგრძო სიმღერა უფრო მხიარულად, ვიდრე ოდესმე წინათ.

- რა ამბავია? - იკითხა მის კროულიმ, რომელიც სიმღერის შეწყვეტამ ნასადილევს თვლემიდან გამოაფხიზლა.

- ყალბი ხმა გახლავთ, - მიუგო სიცილით მის შარპმა; მიწასთან გასწორებული და გამწარებული როუდონ კროული კი ჯავრისგან ბორგავდა და ქშინავდა.

მის კროულის რომ აშკარად ეტყობოდა ახალი აღმზრდელის მოწონება, ამას ბიუტ კროულის მეუღლე ხომ ხედავდა და რა გულკეთილობა იყო მისი მხრით, შურს რომ არ განიცდიდა; პირიქით ყმაწვილი ქალი თავის ოჯახშიც მიიწვია და

არა მარტო ის, არამედ როუდონ კროულიც! - მისი ქმარს მოქიშპე ბერახჩუა შინაბერას ქონების დაპატრონების საქმეში. ქალბატონ კროულის და მის მაზლისწულს ძალიან მოეწონათ ერთმანეთი. კაპიტანმა ხელი აიღო ნადირობაზე, უარი თქვა ფადლსტონებთან დროის სატარებლად სიარულზე; მადბერის ჯარის სადგომებში ოფიცერთა საერთო სუფრაზე სადილობასაც აარიდა თავი. მისი უდიდესი სიამოვნება კროულის მღვდლის სახლისკენ გასეირნება შეიქნა, სადაც მის კროულიც წაბრძანდებოდა ხოლმე და ვინაიდან დედიკო უქეიფოდ ბრძანდებოდა, რატომ მის შარპსაც არ შეიძლებოდა გაედგა იქით ფეხი თავისი შეგირდებითურთ? ამგვარად ბავშვებიც (პატარა ცუგრუმელები!) მოვიდოდნენ მის შარპიანად, ხოლო საღამოთი ამ საზოგადოების ნაწილი ერთად გამობრუნდებოდა ფეხით უკან. ოღონდ მის კროული კი არა, - იგი ეტლს ამჯობინებდა. მაგრამ გასეირნება მღვდლის ყანებში, გავლა პარკის პატარა კარში, ჩაბნელებულ ხოდაბუნებში, დედოფლის კროულისაკენ მიმავალ ჭადრაკულად გაყვანილ ხეივანში ფრიად მომხიბლავი იყო მთვარიანში, წარმტაცი ადგილებისა და სილამაზის ისეთი ორი მოტრფიალისათვის, როგორც კაპიტანი და მის რებეკა ბრძანდებოდნენ.

- ოჰ, ეს ვარსკვლავები, ეს ვარსკვლავები! - შესძახებდა მის რებეკა და მიაპყრობდა მათ თავის მოციმციმე, ჟუჟუნა თვალებს. - რომ შევყურებ, ჩემი თავი თითქმის სულ მგონია

- ოჰ... ოჰ... ღმერთმანი... ჰო, მეც ეგრე, მის შარპ, - კვერს დაუკრავდა მეორე აღფრთოვანებული პიროვნება. - ხომ არ გეჯავრებათ ჩემი სიგარის ბოლი, მის შარპ, ჰა? - მის შარპს კარგარეთ, ქვეყნიერების ზურგზე, ყველაზე უფრო სიგარის ბოლი უყვარდა... და ახლახან იგემა კიდევ იგი, საოცრად კოხტად დაარტყა ოდნავ ნათაზი, მერე ოდნავ შეჰკვივლა, ოდნავ ჩაიხითხითა, და კვლავ უკან დაუბრუნა ეს პირის ჩასატკბარუნებელი კაპიტანს, რომელმაც უღვაშები გადაიგრიხა და მყის ისე გულმოდგინედ მოქაჩა, რომ წითლად გააღუა, გაანათა ჩაბნელებული ყანები და დაიფიცა: - ღმ-მ-ერთმანი...გ-გ-ეფიცებით, ეგრეთი სიგარა ჩემ დღეში არ გამმ-მი-ბოლებია, აი!... - რადგან მისი ჭკუა და მუსაიფის უნარი თანაბრად ბრწყინვალე გახლდათ და შეესაბამებოდა ზორზოხ ახალგაზრდა დრაგუნს.

ბებერმა სერ პიტმა, რომელიც ჩიბუხსა და ლუიდს შეექცეოდა და ჯონ ჰოროქსს ემუსაიფებოდა დასაკლავი „მცხვრის“ თაობაზე, თავის კაბინეტის სარკმლიდან მოჰკრა თვალი ამ საქმიანობაში გართულ წყვილს და უშვერის ლანძღვა-გინებით დაიფიცა, მის კროული რომ არა, სულ კინწისკვრით გავაბუზარებ აქედან ამ გარეწარ როუდონსო.

- მართლა ფინთი ვინმე კი არი, - შენიშნა ბატონმა ჰოროქსმაც, - და მისი კაცი ფლედერზი ხომ კიდევ უარესი ოხერია, იგეთ ალიაქოთს ასტეხამს ხოლმე მეკუჭნავის ოთახში, აქაოდა კარგი სასმელ-საჭმელი არ არიო, რომ ზოგი ბატონიც ვერ გაბედამს... მაგრამა, მე მგონია მის შარპიც სწორედ იმის ჯუფთია, სერ პიტ, - დასძინა მან ცოტა შეყოვნების მერე.

და დიალაც რომ ჭეშმარიტად ასე იყო: რებეკა მამის ჯუფთიც იყო და შვილისაც.

თავი XII. ფრიად გულამაჩუყებელი

ახლა უნდა გამოვესალმოთ არკადიას და იმ საყვარელ ხალხს, სოფლურ სათნოებათა განსახიერება რომ ბრძანდება იქ; დავბრუნდეთ ლონდონს და გამოვკითხოთ, რა დაემართა მის ემილიას. „ეგ თქვენი ემილია ჩირადაც არ გვიღირსო, - კოხტა წვრილი ხელით იწერება ერთი უცნობი და ზედაც ვარდისფერი ბეჭედი აზის ბარათს. - უფერული და უნიათოაო“, და ამ ჰანგზე აწყობილ ერთ-ორ გულკეთილ შენიშვნას კიდევ დაურთავს. ამ შენიშვნებს სულაც არ ვახსენებდი, რომ ჭეშმარიტად ძალიან საამური და თავმოსაწონი არ იყო იმ ბანოვნისათვის, რომელსაც ისინი ეკუთვნის.

განა ძვირფასს მკითხველს, საზოგადოებაში ყოფნის სარბიელზე ამნაირი შენიშვნები ყურში აროდეს მოხვედრია მდებრობითი სქესის იმ გულკეთილ მეგობართან, რომელნიც მარადის ჰკვირობენ, აბა რას ხედავთ ამ მის სმითში, რომ ამბობთ, ასე მოძიბლავიაო? ან კიდევ, რამ ათხოვინა მაიორ ჯოუნზს ის ტუტრუცანა, ერთი ციცქნა, ღრეჭია მის ტომპსონი, სანთლის თოჯინას სახის გარდა ქვეყანაზე რომ არაფერი აბადია? მართლა, აბა რა ყრია ამ ვარდისფერ ლოყებსა და ცისფერ თვალეებში? კითხულობენ ეს საყვარელი მოქადაგენი და ბრძნულად გადაუკრავენ სიტყვას, რომ სულიერი ნიჭი, გონების სრულყოფილება, მენორის კითხვარში გაწრთვნილობა, დარბაისლური ცოდნა ბოტანიკისა და გეოლოგიისა, ლექსების თხზვაში გაწაფულობა, სონატების ჰერცის ყაიდაზე ჟღარაჟღური და სხვანი, გაცილებით უფრო დასაფასებელი მადლია დიაცისათვის, ვიდრე ის წარმავალი ხიბლი, რომელიც რამდენიმე წელიწადში უეჭველად გაქრება. ჭკუის სწავლისათვის ფრიად მარგებელია მოსმენა, დიაცნი სიტურფის უღირსობასა და ხანმოკლეობაზე რომ იწყებენ სჯა-ბაასს.

თუმცა სათნოება გაცილებით უფრო მშვენიერი რამ გახლავთ და იმ ბედკრულ ქმნილებებს, რომელნიც გაუბედურებულან იმით, რომ კარგი თვალტანადობისანი არიან, მარად უნდა ახსოვდეთ, რა ბედი მოვლით; და თუმცა ფრიად შესაძლებელია, გმირული დიაცური ხასიათი, რომელსაც მანდილოსნები ეთაყვანებიან, უფრო ბრწყინვალე და ლამაზი თემაა, ვიდრე გულკეთილი, ქორფა მოღიმარი, წრფელი, ნაზი, პატარა შინაური ღვთაება, რომელთა გადმერთებაც მამაკაცებს სჩვევიათ; უკანასკნელთ, ამ უფრო მდაბალი ჯურის დიაცებს, სანუგემოდ უნდა ჰქონდეთ ის, რომ მამაკაცები ხომ მიახვ მათ სცემენ თაყვანს! და რომ, მიუხედავად ყველა ჩვენი გულკეთილი მეგობრის გაფრთხილებისა და წინააღმდეგობისა, კვლავ განვაგრძობთ ამ ჩვენს უგუნურ და განუსჯელ შეცდომას და ვერც მოვიშლით ამას სულ ბოლომდე, ჭეშმარიტად, ჩემის მხრით უნდა მოგახსენოთ, რომ, თუმცა არაერთხელ უთქვამს ჩემთვის ისეთ ხალხს, რომელსაც ფრიად დიდის პატივისცემით ვეპყრობი, მის ბრაუნი ერთი უმნიშვნელო, უსუსური ღლაპია; ქალბატონ უაიტს მხოლოდ თავის petit minois chiffonne[42] თუ მოეპოვება; ხოლო ქალბატონი ბლეკი ერთ სიტყვასაც ვერ წარმოთქვამსო; - მაინც მე ვიცი, რომ დიდი სიამოვნებით ვემასლაათებოდი ქალბატონ ბლეკს (რასაკვირველია, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, ეს მასლაათი გასამჟღავნებელი არ გახლავთ); მე ვხედავ ყველა მამაკაცი როგორ გუნდ-გუნდად ევლება თავს ქალბატონ უაიტის სკამს; და ყმაწვილკაცები ერთმანეთს როგორ ეცილებიან მის ბრაუნთან ცეკვისათვის. ამიტომ მაცდუნებს ის ფიქრი, რომ თავისი საკუთარი სქესის წარმომადგენელთაგან გამოთქმული ზიზღი

ფრიად დიდი ქათინაურია დიაცისათვის.

ემილიას საზოგადოების ახალგაზრდა მანდილოსნები ფრიად დამაკმაყოფილებლად ასრულებდნენ ამ საქმეს. მაგალითად, ქვეყანაზე, მგონი, არც კი მოიპოვებოდა სხვა ამისთანა საგანი, რომელზედაც მის ოსბორნები, ჯორჯის დები, და Mesdemoiselles დობინები ისე ტკბილად შეთანხმებულიყვნენ, როგორც ისინი ეთანხმებოდნენ ერთმანეთს ემილიას ღირსებათა შეფასებასა და გაკვირვებაში - რითი იზიდავს იგი ჩვენს ძმებსო. „ჩვენ კი მას გულკეთილად ვეპყრობითო“, - იტყოდნენ მის ოსბორნები, ორი ჩინებული, შავთვალწარბა ახალგაზრდა მანდილოსანი, რომელთაც საუკეთესო აღმზრდელები, მასწავლებლები და მკერავები ახლდათ. ისინი ისეთი უნამეტნავესი თავაზით, გულკეთილობითა და მოწყალებით, ისე აუტანელი მფარველობით ეპყრობოდნენ მას, რომ მათ წინაშე საბრალო გოგონა მართლა ენაჩავარდნილი იყო და ყოველი გარეგნული ნიშნით ისე გამოთავყანებული ჩანდა, როგორადაც იმ მანდილოსნებს მიაჩნდათ იგი. ის ცდილობდა, როგორც მოვალე იყო, თავი მოეწონებინა მათთვის, მომავალი მულებისათვის. მათთან ატარებდა ხოლმე „გრძელ დილებს“, ყველაზე მოსაწყენ და მოსაბეზრებელ დილებს. დიდრაჯულად გაისეირნებდა ხოლმე დიდი საოჯახო ეტლით მათთან ერთად და მათ აღმზრდელ ძვალტყავა შინაბერა მის უირტთან ერთად. მათ დაჰყავდათ ის გასართობად ძველებურ კონცერტებზეც, ორატორიებზეც, წმინდა პავლეს ტაძარშიც - სამადლოდ აღსაზრდელ ბავშვთა სანახავად, სადაც ისე დაშინებული იყო თავის მეგობრებისაგან, რომ თითქმის ვერა ბედავდა გამოეჩინა ბავშვების ნამღერი ჰიმნით გამოწვეული მღელვარება.

მათი სახლი მდიდრულად იყო მორთული, მამიკოს სუფრა - დოვლათიანი და საუცხოო, საზოგადოება - ამპარტავნული და წარჩინებული, პატივმოყვარეობა - უზომო. მათ ფაუნდლინგის ეკლესიაში საუკეთესო სავარძლები მოეპოვებოდათ; სულ ამპარტავნული, დიდრაჯული და მართებული ჩვეულებანი ჰქონდათ, ხოლო ყველა მათი დროსტარება იყო აუტანელი, მოსაწყენი და გარეგნული წესრიგით ჩინებულად გამართული. ემილიას ყოველი სტუმრობის შემდგომ (და ოკ, რა უხაროდა, როცა ამას მოითავებდა!) მის ოსბორნი, მის მარია ოსბორნი და მის უირტი, შინაბერა აღმზრდელი, კიდევ უფრო მომეტებული გაკვირვებით ეკითხებოდნენ ერთმანეთს: „რა უნდა ენახა ჯორჯს ამ გოგონაშიო?“

ეს რა ამბავია? - შესძახებს ზოგი შარიანი მკითხველი. როგორ მოხდა, რომ ემილიას, რომელსაც სკოლაში იმდენი მეგობარი ჰყავდა და რომელიც ყველას უყვარდა, ფეხს გამოდგამს თუ არა ცხოვრებაში, წიხლსა ჰკრავს მისივე განმაქიქებელი სქესი? ჩემო ძვირფასო ბატონო, იქ, ქალბატონ პინკერტონის სასწავლებელში, ბებერი ცეკვის მასწავლებლის გარდა ერთი მამაკაციც არ მოიპოვებოდა და ქალიშვილები იმის გულისთვის ხომ არ წაიკიდებოდნენ? როცა ჯორჯი, მათი ლამაზი ძმა, საუზმეს მოითავებდა თუ არა, მაშინვე გავარდებოდა გარეთ და კვირაში ექვსჯერ მაინც შინ არ სადილობდა, საკვირველი არ გახლავთ, რომ მიტოვებული დები, ცოტა არ იყოს, წყენას გრძნობდნენ. როცა ახალგაზრდა ბულოკმა (წევრმა ფირმისა: „ჰალკერი, ბულოკი, და კომპანია“, ბანკირები, ლომბარდის ქუჩა), რომელიც წინა ორ სეზონში მის მარიას ეტრფოდა, კოტილონის ცეკვაში გაიწვია ემილია, როგორ გგონიათ, იმ ზემოხსენებულ ახალგაზრდა მანდილოსანს ეამებოდა? და თანაც, ის ამბობდა, რომ იგი იყო წრფელი, გულუბრყვილო, მიმტევებელი, შემნდობი ქმნილება. „მე ისე მიხარია,

ჩვენი ძვირფასი ემილია რომ მოგეწონათ, - ჩაულაპარაკა მან სასწრაფოდ მისტერ ბულოკს ცეკვის შემდეგ. - ჩემი ძმის, ჯორჯის დანიშნულია. ბევრი კი არაფერია, მაგრამ უზომოდ კარგი გულისაა და ძალიან მიაძიტი გოგოა. შინ ყველას ისე ძალიან გვიყვარს, რომ!...“ ძვირფასი ქალიშვილი! განა ვის შეუძლია ამ სიტყვით - „ისე“ - გამოხატული გრძნობის სიღრმე გაზომოს?

მის უირტი და ეს მოსიყვარულე ახალგაზრდა მანდილოსნები დიდის თავგამოდებით წამდაუწუმ ჩასჩინებდნენ ჯორჯ ოსბორნს, რა განუზომელ მსხვერპლსა სწირავ და რა რომანტიკულ სულგრძელობას იჩენ, ემილიას რომ აჩეჩებ შენს თავსაო. დარწმუნებული კი არა ვარ, მაგრამ, მგონია, იგი მართლაც ფიქრობდა, ბრიტანეთის მხედრობაში ჩემზე უფრო ღირსეული არავინ მოიძებნება და მართლა გვარიანი წინდაუხედაობითა და ჩემი თავის შეუფასებლობით ხომ არ მომდის, რომ ემილიას ნებას დავეყვი, ვუყვარდეო.

თუმცა ჯორჯი ყოველ დილით გადიოდა შინიდან, როგორც ზემოთაც ვახსენეთ, კვირაში ექვს დღეს სხვაგან სადილობდა და დები დარწმუნებულები ბრძანდებოდნენ, თავდავიწყებით გამიჯნურებული ჭაბუკი მის სედლის წინსაფრის ზონრებზეა გამობმულიო, მაგრამ როცა საზოგადოებას იგი ემილიას ფერხთა წინაშე გართხმული ეგულებოდა, ის ყოველთვის როდი გახლდათ მასთან. დანამდვილებით არის ცნობილი, რომ მეგობრის სანახავად არაერთხელ მოსულ კაპიტან დობინს მის ოსბორნი, რომელიც დიდის ყურადღებით ეპყრობოდა კაპიტანს, გულითა და სულით იყო მოწადინებული მოესმინა მისი მხედრული თავგადასავალი და მისი საყვარელი დედიკოს ჯანმრთელობის ამბავი, - აი ეს მის ოსბორნი, სიცილით მიუთითებდა მოედნის მოპირდაპირე მხარეს და იტყოდა: „ოჰ, თქვენ სედლისას უნდა მიბრძანდეთ ჯორჯის სანახავად; ჩვენ მას დილიდან დაღამებამდე ვერა ვხედავთო“. ამნაირ პასუხზე კაპიტანი, ცოტა არ იყოს, შეუსაბამოდ, უადგილოდ ჩაიცინებდა, ვითარცა წარჩინებული საზოგადოების სრულყოფილ ყმაწვილ კაცს შეკფერის, ბანზე ააგდებდა სიტყვას და საუბარს საერთოდ ისეთ რაიმე საინტერესო საგანზე გადაიტანდა, როგორც არის ოპერა, უფლისწულის უკანასკნელი წვეულება კარლტონ ჰაუზში, ან ამინდი - საზოგადოების ეს ნუგეში და კურთხევა.

- რა უმანკო ვინმეა, ეგ შენი გულისვარდი. - მოახსენებდა მაშინ მის მარია მის ჯეინს, როცა კაპიტანი წავიდოდა, - შეატყვე, როგორ აიღეწა, საბრალო ჯორჯის საქმიანობის მოგონებაზე?

- სამწუხაროა, მარია, ფრედერიკ ბულოკს მისი ცოტაოდენი მოკრძალება მაინც რომ არ გამოჰყოლია, - მიუგებს თავის ქნევით უფროსი და.

- მოკრძალება! შენ გინდოდა გეთქვა, ჯეინ, უმნობა!.. სულაც არ მინდა ფრედერიკმა ფეხი დამადგას მარმაშის კაბის კალთაზე და დამაგლიჯოს, როგორც კაპიტანმა დობინმა შენს კაბას უყო, მისის პერკინზთან რომ ვიყოთ.

- ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, შენს კაბაზე!.. აბა როგორ შეეძლო იმას შენს კაბაზე ფეხის დადგმა? ის განა მის ემილიასთან არც ცეკვავდა?

საქმე ის გახლავთ, რომ როცა კაპიტანი დობინი ასე აიღეწა და დაიბნა, მას მოაგონდა გარემოება, რომელიც, მისი ფიქრით, არ იყო აუცილებელი ამ ახალგაზრდა მანდილოსნებისათვის გაემხილა: სახელდობრ ის, რომ იგი უკვე ყოფილიყო სტუმრად ბატონ სედლის სახლში, რასაკვირველია, ჯორჯის ნახვის

მიზნით, და ჯორჯი იქ არ დახვედროდა. მხოლოდ საბრალო, პატარა ემილია ნახა - იგი მოწყენილი და სევდიანი სახით სასტუმრო ოთახის ფანჯარას მისჯდომოდა. მან ძალიან უმნიშვნელო, სულელურ საგნებზე გაუბა მუსაიფი და მხოლოდ მერე ძლივს გაბედა და ჰკითხა: ვითომ მართალი იქნება, რომ ამბობენ, ლეგიონს მალე უბრძანებენ უცხოეთში გამგზავრებასო? თანაც დაატანა, დღეს ბატონი ოსბორნი ხომ არ გინახავთო.

ლეგიონისთვის ჯერჯერობით არ უბრძანებიათ უცხოეთს გამგზავრება და კაპიტან დობინს არც ჯორჯი უნახავს. „უეჭველად დებთან იქნება, - იტყვის კაპიტანი, - წავიდე და მოვიყვანო ის ზარმაცი!“ მადლიერმა ემილიამ გულკეთილად გაუწოდა ხელი მას და იმანაც გადაჭრა მოედანი. ის კი ელოდა და ელოდა, მაგრამ ჯორჯი არ გამოჩენილა.

საბრალო, პატარა, ნაზი გული! და ასე არ კარგავს იგი იმედს და განაგრძობს ფართხალს; განაგრძობს სიყვარულის წყურვილსა და ნდობას. თქვენცა ხედავთ, რომ დიდი არაფერი ცხოვრებაა ასაწერი. აქ დიდი არაფერი ამბავია. მხოლოდ ერთი გრძნობაა მთელ დღეს: როდის მოვა იგი? მხოლოდ ეს ერთია ძილსა და ღვიძილში საფიქრებელი. მე მგონი, როცა ემილია ჯორჯის ამბავს ეკითხებოდა კაპიტან დობინს, მაშინ ის ბილიარდს ეთამაშებოდა კაპიტან კენონს სუოლოუსტრიტში; რადგან იგი მხიარული დროსტარებისა და საზოგადოების მოყვარული ყმაწვილი გახლდათ და ერთობ დახელოვნებულაც იყო ყოველ თამაშში, რომელსაც სიმარჯვე სჭიროდა.

ერთხელ, სამი დღის უნახაობის შემდეგ, მის ემილიამ დაიხურა ქუდი და თვითონ გაილაშქრა ოსბორნის სახლისაკენ. - „როგორ! ჩვენი ნახვისთვის, ჩვენი ძმა მიატოვებ? - ჰკითხეს ახალგაზრდა მანდილოსნებმა. - ხომ არ წაიხსუბეთ ემილია? გვითხარი, რა მოხდა!“ არა, მართლა არ უჩხუბიათ. „ვის შეუძლია მასთან წაიხსუბება?“ - ამბობს ცრემლმორეული ემილია. იგი მხოლოდ გადმოვიდა... გადმოვიდა ძვირფასი მეგობრების სანახავად; ისინი ხომ რამდენი ხანია არ უნახავს! დღევანდელ დღეს ისე სრულიად გამოთავყვანებული, დაბნეული, უშნო და უმარჯვო ჩანს, რომ მის ოსბორნები და მათი აღმზრდელი, რომელნიც თვალდაჭყეტილი მისჩერებიან, როცა იგი მოწყენილი მილასლასებს შინისაკენ, წინანდელზე კიდევ უფრო მეტად ჰკვირობენ, ნეტა რა ნახა ჯორჯმა ამ უბადრუკ პატარა ემილიაშიო.

რა თქმა უნდა, ჰკვირობდნენ. აბა როგორ უნდა გადაეშალა თავისი მორცხვი, ნაზი, პატარა გული იმ კადნიერ, თვალშავა ყმაწვილ მანდილოსანთა წინაშე? ყველას ემჯობინებოდა მოკუნტულიყო და თავი დაემალა. მე ვიცი, მის ოსბორნები საუცხოოდ სცნობდნენ ქიშპირის შალს, ან კიდევ ვარდისფერ ატლასის კაბას და როცა მის ტარნერმა თავისი კაბა ჭიაფრად შეღება და სპენსერად გადაიკეთა, და როცა მის ფიკფორდმა თავისი ყარყუმის მოსახვევი ქუროდ გამოიყენა და კაბაც გააწყობინა, - გაფრთხილებთ, ასეთი ცვლილებანი ზემოთხსენებულ ორ გამჭრიახ ახალგაზრდა ბანოვანს არ გამოეპარებოდა. მაგრამ გთხოვთ, დაუკვირდეთ, გახლავთ საგნები ბეწვსა და ატლასზე, მეფე სოლომონის ყველა დიდებასა და საბას დედოფლის მთელ ტანსაცმელზეც უფრო ნაზი ბუნებისა, - საგნები რომელთა სიმშვენიერეს ბევრი მცოდნის თვალი ვერ შეამჩნევს. შეხვდებით ტკბილ, ტურფა, კდემამოსილ პატარა ყვავილებს, რომელნიც სურნელოვნად, ნაზად და წყნარად ჰყვავიან ჩრდილოვან ადგილებში; გახლავთ აგრეთვე ბალის

დამამშვენებელი თითბრის ტაფისოდენანი, რომელნიც თვით ზეცასაც კი აცვლევინებენ ფერს. მის სედლი მზესუმზირას ყვავილის ჯურისა არ გახლდათ; თანაც უნდა მოგახსენოთ, აბა, რას ემგვანება, ან კანონზომიერებას რა წესი ექნება, ია რომ ვეებერთელა გეორგინის ზომისა დავხატოთ.

დიალაც რომ არ ივარგებს! ჯერ კიდევ მშობლების ბუდეში მჯდომი კარგი ყმაწვილი ქალის ცხოვრებას ის ამაღელვებელი, გულისამაფორიაქებელი თავგადასავალი და შემთხვევები არ შეიძლება მოეპოვებოდეს, რომელზედაც რომანის გმირ მანდილოსნებს ჩვეულებრივ უფლება მოეპოვებათ. საკვების საძებრად გამოსული ხნიერი ფრთოსნები შეიძლება მახეში გაებან ან ტყვიის მსხვერპლნი გახდნენ. შეიძლება ქორებსაც წააწყდნენ, მაგრამ ან დაუძვრებიან ბრჭყალებიდან, ან კიდევ ავი დღე დაადგებათ; ბარტყები კი ბუდეში ჩინებულად, მყუდროდ, უთავგადასავლოდ ატარებენ დროს ბუმბულსა და ბზეში, სანამ მათი ფრთის გაშლისა და განავარდების ჯერიც არ დადგება. ვიდრე ბეკი შარპი ფრთაგაშლილი დანავარდობდა სოფლად, დახტოდა ყოველნაირ ტოტზე და უამრავ მახეებს შორის კენკავდა საკვებს სრულიად უვნებლად და წარმატებით, ემილიას მყუდროს მოეკალათებინა თავი ოჯახში, რასელ-სკვერში. საზოგადოებაში მხოლოდ უფროსების წინამძღოლობითა და მფარველობით თუ გამოჩნდებოდა. ისე ჩანდა, თითქოს არანაირი უბედურება არ შეიძლებოდა დასტყდომოდა მას, ან იმ დოვლათიან, მხიარულ, ფუფუნებიან ოჯახს, რომელშიც სიყვარულით დასტრიალებდნენ თავს. დედიკოს თავისი დილის საქმეები ჰქონდა, დღისით ეტლით აქეთ-იქით წასასვლელ-წამოსასვლელი, აგრეთვე ის სასიამოვნო სიარული სტუმრად და სასყიდლებისათვის, რომელიც გახლავთ გასართობი, ან, თუ გნებავთ კიდევ, - საქმიანობა, მდიდარი ღონდონელი მანდილოსნისა. მამიკო აჭახრაკებდა თავის უცნაურ საქმეებს სიტიში, რომელიც იმ დროს ერთობ შფოთიანი ადგილი გახლდათ: მთელ ევროპაში ომი მძვინვარებდა და სახელმწიფონი ირყეოდნენ; გაზეთ „შიკრიკს“ ათეული ათასობით ხელისმომწერი ჰყავდა; ერთ დღეს ვიტორიას ბრძოლის ამბავი მოჰქონდა, მეორეს-მოსკოვის დაწვისა; ან კიდევ სადილობისას ბუკის ცემით ჩამოივლიდა რასელ-სკვერში გაზეთის დამტარებელი და გამოაცხადებდა ასეთ ამბავს: „ლაიპციგის ბრძოლა-მონაწილეობდა ექვსასი ათასი კაცი - ფრანგების სრული განადგურება - ორასი ათასი მოკლული!“ მოხუცი სედლი ერთი-ორჯერ ძალიან ცხვიჩამოშვებული დაბრუნდა შინ. არც გასაკვირია - ასეთი ცნობები მთელი ევროპის ყველა გულსა და ყველა ბირჟას აღელვებდა

ამასობაში ცხოვრება სწორედ ისეთივე იყო რასელ-სკვერს, ბლუმსბერიში, თითქოს ნირიც არ შესცვლოდეს. ლაიპციგიდან უკან დახევას სულაც არ აურევია იჯრათა რიცხვი, რომელსაც მისტერ სემბო მიირთმევდა საჯალაბოში. მოკავშირენი შეიჭრნენ საფრანგეთში და სადილის მაუწყებელი ზარი კი სწორედ ჩვეულებრივ ისევ ხუთ საათზე ირეკებოდა. არა მგონია საბრალო ემილიას რაიმე ყურადღება მიექცია ბრიენის ან მონმირაილისათვის, ან კიდევ ოდნავ მაინც დაინტერესებულიყო ომით, ვიდრე იმპერატორი არ გადადგა; მაშინ კი ტაში დაჰკრა, ლოცვაც აღავლინა - და მერე როგორი მადლიერების გრძნობით აღვსილი! მთელი სულითა და გულით შემოესკვნა ყელს ჯორჯ ოსბორნს და გრძნობის ამ აფეთქებით ფრთად განაცვიფრა იქ დამსწრენი. ნამდვილად გამოცხადდა ზავი, ევროპა დაშოშმინებას ეპირებოდა; კორსიკელი დაემხო და ლეიტენანტ ოსბორნის რაშმს აღარ უბრძანებდნენ საომრად გალაშქრებას. ასე მსჯელობდა მის ემილია. ევროპის ბედ-იღბალი მისთვის ჯორჯ ოსბორნი იყო.

რადგან მას საფრთხე აღარ ემუქრებოდა, ემილიამ კიდევ, იგალობა Te Deum. ის იყო მისი ევროპა, მისი იმპერატორი, მისი მოკავშირე ხელმწიფენი და დიდებული უფლისწულ-რეგენტი. ის იყო მისი მზე და მთვარე. მე მგონია, იგი ფიქრობდა, რომ ხელმწიფეთათვის მენშნ-ჰაუზში გამართული დიდებული, ბრწყინვალე დროსტარება და წვეულებაც პირადად ჯორჯ ოსბორნის საპატივცემოდ იყო გამართული.

ჩვენ ვილაპარაკეთ გაიძვერობასა, ანგარებასა და სილატაკეზე, ვითარცა იმ პირქუშ მწვრთნელებზე, რომელთაც აღზარდეს საბრალო მის ბეკი შარპი. აქ კი მის ემილია სედლის უკანასკნელი აღმზრდელი გახლდათ სიყვარული და სწორედ განსაცვიფრებელი იყო ის წინსვლა, ჩვენმა ახალგაზრდა ბანოვანმა რომ განახორციელა ამ სახელგანთქმული ოსტატის შემწეობით. მთელ თხუთმეტ თუ თვრამეტ თვეს ამ სრულმყოფელი გამოჩენილი აღმზრდელის ყოველდღიური მუდმივი ყურადღების მეოხებით რამდენი ისეთი საიდუმლო შეისწავლა ემილიამ, რომლებისაც პირდაპირ მობინადრე მის უირტსა და შავთვალწარბა ახალგაზრდა ბანოვანებს, ან კიდევ თვით ჩიზიკელ ქალბატონ პინკერტონსაც არაფერი აგეგებათ! ან კი, ჭეშმარიტად, აბა როგორ გაიგებდა რომელიმე იმ წარჩინებულ, ამპარტავან და პატივცემულ ქალწულთაგანი? ქალბატონების კ.-სა და უ.-სათვის ნაზი ვნებანი ყოვლად წარმოუდგენელი გახლავთ, ვერც გავბედავ ამგვარი ფიქრი თავში გავივლო. ხოლო, მართალია, მის მარია ოსბორნი „შეყვარებული“ ბრძანებოდა ბატონ ფრედერიკ ოგასტეს ბულოკზე, ჰალკერის, ბულოკის და ბულოკის ფირმის წევრზე, მაგრამ მისი სიყვარული ფრიად საპატიო და წესიერი რამ გახლდათ და მას სწორედ ასევე შეეძლო ბულოკ-უფროსის შერთვაც, ვინაიდან მისი გონება მიმართული იყო, როგორც კარგად აღზრდილ ქალბატონს შეჰფერის, ყველა იმ ხელსაყრელ პირობათავენ, რომელნიც ფრედერიკ ოგასტესის პიროვნებაში გამოსახულიყო, სახელდობრ: სასახლე პარკ-ლეინში, მამული უიმბლდონში, მოხდენილი ეტლი, ორი უზომოდ ახმახი ცხენი და ფარემები, აგრეთვე ჰალკერისა და ბულოკის გამოჩენილი ფირმის წლიური შემოსავლის ერთი მეოთხედი.

მაშინ ნარინჯის ყვავილები რომ გამოგონილი ყოფილიყო (ეს გულისამაჩუყებელი ემბლემა მდებარეული უბიწოებისა, შემოტანილი საფრანგეთიდან, სადაც ხალხი საყოველთაოდ ჰყიდის ქორწინებაში ქალიშვილებს), მის მარია, უნდა მოგახსენოთ, თავს დაირქვამდა ამ ყვავილების უმწიკვლო გვირგვინს და სამგზავრო ეტლში გვერდს დაუმშვენებდა ნიკრისის ქარებით შეპყრობილ, ბერახჩუა, თავმოტვლეპილ, ცხვირძეხვა ბულოკ უფროსს და თავის მშვენიერ სიცოცხლეს ფრიადის მოწონებითა და კრძალვით შესწირავდა მის ბედნიერებას... ოღონდ მოხუცი დარბაისელი უკვე დაქორწინებული გახლდათ. ამიტომ მის მარიამ თავისი სიყვარული ფირმის უმცროს ამხანაგს მიუძღვნა. ნაზი, სათუთი, გაფურჩქვნილი ნარინჯის ყვავილები! წინა დღეს თვალი მოგვარი, ამ ყვავილებით მორთული მის ტროტერი როგორ შეფრთხილდა ჰანოვერ-სკვერში წმინდა გიორგის ეკლესიასთან მდგარ სამგზავრო ეტლში და მერე შიგ ლორდი მათუსალაც შებობდა. რა მომხიბლავი კდემამოსილებით ჩამოუშვა ეტლის ფარდები!.. ძვირფასი უმანკო! ამ ჯვრისწერაზე ამაოების ბაზრის ეტლების ნახევარი მიაწვ იქნებოდა.

ემილიას აღზრდა ამ ჯურის სიყვარულს არ დაუსრულებია! მისმა მიჯნურობამ, ერთ წელიწადში, კარგი ყმაწვილი გოგონა კარგ ყმაწვილ დიაცად აქცია, რათა იგი

მყის კარგ ცოლად გამხდარიყო, როცა ის ნეტარი დრო დადგებოდა. ამ ყმაწვილ ქალს მთელი გულითა და სულით უყვარდა მისი უდიდებულესობის მხედრობის ახალგაზრდა ოფიცერი, რომელიც შორიდან ცოტაოდნად კიდევ გავიცანით და იქნებ დიდი უგუნურებას იყო მისი მშობლების მხრით, ასე რომ აქეზებდნენ მას და ხელსაც უწყობდნენ ამნაირ გაღმერთებას და სულელური, რომანტიკული აზრების შთანერგვისათვის. მას ეკუთვნოდა გაღვიძებისთანავე მისი პირველი ფიქრი, მისივე სახელი მოიხსენიებოდა ყველაზე ბოლოს მის ლოცვაში. მას არ ეგულებოდა იმაზე უფრო ლამაზი და ჭკვიანი ვაჟკაცი, ასე მოხდენილი ცხენოსანი, ასეთი მოცეკვავე, ასეთი გმირი საერთოდ. რა სათქმელია მასთან უფლისწულის თავის დაკვრა! - აბა ჯორჯს როგორ შეედრება? ემლიას უნახავს ბატონი ბრამელი, ყველა რომ ასე აქებს. აბა რა გასატოლებელია ასეთი რამე იმის ჯორჯთან! თვით ოპერის კოხტა დარდიმანდებშიაც არავინ მოიძებნებოდა მისებრი და იმ დროს ხომ ნამდვილი საოპერო ქუდიანი კოხტა დარდიმანდები იყვნენ! ჯორჯს მხოლოდ ფერიათა უფლისწულობა თუ დამშვენდებოდა რიგიანად; მერედა, რა დიდსულოვნებას იჩენს, ამისთანა საცოდავ ნაცარქექია გოგონას რომ უყადრებს თავს! ქალბატონი პინკერტონი, ფრიად შესაძლებელია, შეეცდებოდა ეს თაყვანისცემა აღეკვეთა, ემილიას გულის მესაიდუმლე რომ ყოფილიყო; მაგრამ, დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, დიდ ვერაფერ წარმატებას მოიპოვებდა. ეს ზოგ დიაცს ძვალსა და რბილში აქვს გამჯდარი. ზოგი ხრიკებისათვის არის შექმნილი, ზოგი - სიყვარულისათვის. და ვისურვებ, ამის წამკითხველ ყველა პატივცემულ უცოლოს, ამათში, რომელი ჯურისაც უფრო მოსწონს, ის ამოირჩიოს.

ამ მძლეთამძლე გრძნობის გავლენით მის ემილიამ, ვითარცა ასეთ თავკერძა ხალხს სჩვევია, სრულიად გულცივად მიივიწყა ჩიზიკელი თორმეტი ძვირფასი მეგობარი. რასაკვირველია, მას მხოლოდ ეს ერთი საფიქრებელი ჰქონდა. მის სოლტაირი გულის მესაიდუმლედ ძალიან ცივი იქნებოდა; ხოლო თმანუჭუჭა სენტ-კიტსელ მდიდარ მემკვიდრე ქალს, მის სუორცს, რომ განდობოდა, ფიქრად არ მოსდიოდა. არდადეგებზე პატარა ლაურა მარტინი ჰყავდა შინ სტუმრად, დარწმუნებული ვარ, იგი გულის მესაიდუმლედაც გაიხადა. შეჰპირდა კიდევ: როცა გათხოვდები, ჩემთან წაგიყვან და გაცხოვრებო და სიყვარულის გრძნობის ბევრი ამბავიც უთხრა, რაც განსაკუთრებით სასარგებლო და საინტერესო იქნებოდა და ამ პატარა მანდილოსნისათვის. ვაგლახ, ვაგლახ! ვშიშობ, რომ დიდი ვერაფერი შვილი ჭკუადამჯდარი ქალი ბრძანდება ჩვენი გმირი!

რას შვებოდნენ მისი მშობლები, რომ არ დაიცვეს ეს პატარა გულიკო ასე გაცხარებული ფეთქვისაგან? მოხუცი სედლი, როგორც ეტყობა, ვერას ამჩნევდა. ბოლოს ხანებში უფრო მოღუშული დადიოდა და თავის სიტის საქმეებში იყო ჩაფლული. ქალბატონი სედლი ისე რბილი და არაცნობისმოყვარე ხასიათის მანდილოსანი ბრძანდებოდა, რომ ეჭვიანიც კი არ იყო. ბატონი ჯოჯი სხვაგან გახლდათ. ჩელტნემის ერთ ირლანდიელ ქვრივს შემოერტყა მისთვის ალყა და მიჰქონდა იერიში. მარტოკა ემილიას ჰქონდა მინებებული მთელი სახლი - და ოჰ! ხანდახან მართლაც ძალიანაც იყო მოწყენილი მარტოობით. მაგრამ განა ეჭვიანობდა! რადგან, რასაკვირველია, ჯორჯი ხომ უნდა იყოს მხედრობის მთავარ შტაბში; თანაც ყოველთვის ვერ დაიდვრენს თავს ჩეტემიდან; ქალაქში ყოფნისას ხომ უნდა მოინახულოს მისი მეგობრები, დები და ხომ უნდა გაერიოს საზოგადოებაში (ის, ვინც ასეთი სამკაულია ყოველი საზოგადოებისა!). ხოლო როცა რაზმშია, მაშინ კიდევ ისე იქანცება, რომ გრძელი წერილების დაწერის არაქათი სადღა ექნება? მე ვიცი, სად ინახავდა ემილია იმ წერილებს, შემძლია

იაქიმოსავით შევიპარო და გამოვიპარო მის საწოლ ოთახში. იაქიმოსავით? არა, ეს უგვანი როლია. მე მხოლოდ მთვარის შუქით მოვიქცევი და უვნებლად ჩავიჭვრეტ იმ საწოლში, სადაც რწმენას, მშვენიერებასა და უმანკობას ჩასძინებია ტკბილ სიზმრებში.

მაგრამ ოსბორნის წერილები თუ მოკლე და ჯარისკაცული იყო, უნდა ვაღიაროთ, - მის სედლისაგან ბატონ ოსბორნისადმი მინაწერი წერილები რომ გამოგვექვეყნებინა, ამ რომანს ისე ბევრი ტომი მოუნდებოდა, რომ ყველაზე უფრო მგრძნობიარე მკითხველიც ვერ გაუძლებდა. ემილია არა მარტო ავსებდა ქალაქის დიდ თაბახებს არამედ განდაგანაც წერდა ფრიად განსაცვიფრებელ გულმოდგინებით; იოტისოდენადაც არ ერიდებოდა და მთელ გვერდებს ამოიწერდა ხოლმე ლექსების წიგნებიდან; პირდაპირ გაშმაგებით უსვამდა ქვეშ ხაზს სიტყვებსა და წინადადებებს; და, ერთი სიტყვით, ამჟღავნებდა მისი მდგომარეობის დამახასიათებელ ჩვეულებრივ ნიშნებს. ის არ გახლდათ გმირი, მისი წერილები აღვსილი იყო განმეორებებით. ხანდახან ცოტას მართლწერის კანონებშიც სცოდავდა და მისი ლექსების მეტრშიც ყოველი ჯურის უსწორმასწორობა შეინიშნებოდა. მაგრამ, ქალბატონებო, თქვენ რომ ხანდახან სინტაქსის უცოდინარადაც არ შეგეძლოთ ვაჟკაცთა გულის აჩქროლება და მანამდე არავინ შეგიყვარებდეთ, ვიდრე ყველანი არ შეიგნებთ ტრიმეტრსა და ტეტრამეტრს შორის განსხვავებას, ჯანდაბამდე გზა ჰქონია მთელ პოეზიას და ყველა მასწავლებელსაც კისერი უტეხია.

თავი XIII. გულამაჩუყებელი და სხვანაირიც

ვშიშობ, დარბაისელი, რომელსაც მის ემილია სწერდა წერილებს, ცოტა არ იყოს, უგულო კრიტიკოსი გახლდათ. სადაც არ უნდა წასულიყო, ლეიტენანტ ოსბორნს ისე უამრავი წერილი დასდევდა თან, რომ მათი წყალობით თითქმის სრცხვენოდა ოფიცერთა სასადილოს თანამეინახეებისა და უბრძანა თავის მსახურს: თუ არა ჩემს საკუთარ სამყოფელში, ისე არასოდეს გადმომცე ეს წერილებიო. ერთი მათგანით სიგარასაც კი უკიდებდა ცეცხლს, ისე წაასწრო კაპიტანმა დობინმა. ამის დანახვამ ფრიად შეაძრწუნა ეს დარბაისელი, ვინაიდან თვითონ, დარწმუნებული ვარ, ამ დოკუმენტისათვის ფულის გადახდასაც არ დაიშურებდა.

ერთხანს ჯორჯი ცდილობდა ეს სატრფიალო კავშირი საიდუმლოდ შეენახა. მხოლოდ იმას კი აღიარებდა, ქალია ჩარეული საქმეშიო. „და არც პირველია, - ეუბნებოდა უმცროსი ლეიტენანტი სპუნი უმცროს ლეიტენანტ სტაბლს. - ეგ ოსბორნი დიდი ოხერი ჯეელია. ერთი მსაჯულის ქალიშვილი დემერარაში კინალამ გაგიჟდა მაგის გულისთვინ. მერე კიდევ, ხომ იცი, სენტ-ვინსენტში რომ ლამაზი კვარტერონი გოგო იყო - მის პაი და ამბობენ რომა, ღმერთმანი, რაც შინ დაბრუნდა, მას შემდეგ ხომ ნამდვილი ჯიოვანი გახდაო“.

სტაბლი და სპუნი ფიქრობდნენ, რომ „ღმერთმანი, ნამდვილ დონ ჯიოვანად“ გახდომა ერთ-ერთი საუკეთესო თვისებათაგანი გახლდათ, რომელიც შესაძლოა ვაჟკაცს ახასიათებდეს, და ოსბორნს დიდი სახელი ჰქონდა გავარდნილი

ლეგიონის ყმაწვილკაცობაში. იგი სახელგანთქმული იყო საველე ვარჯიშში, სახელგანთქმული - სიმღერაში, სახელგანთქმული - ალღუმში; ხელგამლილი - ფულის ხარჯვაში, რომლითაც უხვად ამარაგებდა მამამისი. ყველაზე უკეთესად შეკერილი და ყველაზე მეტი ტანსაცმელი ლეგიონში იმას მოეპოვებოდა. ჯარისკაცები თაყვანსა სცემდნენ. ოფიცერთა სუფრაზე ყველასა სჯობდა სმაში - თვით მოხუც პოლკოვნიკ ჰევიტოპსაც კი. კრივი უბრალო ჯარისკაც ნაკლზე უკეთ იცოდა (ეს ნაკლზე ჯილდოზე გამართულ კრივზე გამოდიოდა ხოლმე და ლოთი რომ არ ყოფილიყო, კაპრალობასაც მისცემდნენ) და ლეგიონის კლუბში კრივეტის თამაშშიაც ბევრად სჯობნიდა ყველას. საკუთარი ბედაური ჰყავდა - „ელვა“ და კვებიკის დოღში გარნიზორნის თასიც მოიგო. ემილიას გარდა სხვა ხალხიც აღმერთებდა მას. სტაბლი და სპუნი თითქმის აპოლონად თვლიდნენ; დობინს საოცარ კრაიტონად მიაჩნდა; ხოლო მაიორის მეუღლე ქალბატონი ო`დაუდი აღიარებდა, მართლაც მოხდენილი ყმაწვილია და თვით ფიცჯერალდ ფოგარტის, ლორდ კასლფოგარტის მეორე ძესაც ჰგავსო.

დიახ, სტაბლი, სპუნი და სხვანი ნებას აძლევენ თავს ოსბორნის ან მდედრობითი სქესის კორესპონდენტის თაობაზე ფრიად რომანტიკული ვარაუდები გამოეთქვათ. ფიქრობდნენ, ვინმე ღონდონელი დუკას მეუღლე ეტრფისო, ან კიდევ - ვინმე გენერლის ქალიშვილი, რომელიც წინათ ვიღაც სხვაზე ყოფილა დანიშნული, ახლა კი ეს შეჰყვარებია გაგიჟებითო; ან კიდევ ვინმე პარლამენტის წევრის მეუღლე უნდა იყოს, რომელმაც ოთხი ცხენი და გაქცევა შემოსთავაზაო; ანდა სხვა ვინმე მსხვერპლი ეგონათ ვნებათა ღელვისა, საამოდ ამაფორიაქებელი, რომანტიკული და ყველასათვის სახელის გამტეხი. მაგრამ ოსბორნი სულაც არა ცდილობდა თუნდაც ოდნავი შუქი მოეფინა რომელიმე ამ ვარაუდისათვის, თავიანთ ნებაზე ჰყავდა მიშვებული ახალგაზრდა თაყვანისმცემელი და მეგობრები, რათა თვითონვე გამოეგონათ და მოეჩმახათ მთელი ამბები.

და კაპიტან დობინის წინდაუხედაობა რომ არა, ლეგიონში ვერც ვერასოდეს შეიტყობდნენ საქმის ნამდვილ ვითარებას. ერთ დღეს კაპიტანი საუბრეს მიირთმევდა ოფიცერთა სასადილოში, როცა კეკლმა, სამხედრო დასტაქრის თანაშემწემ, და ორმა ზემოხსენებულმა ღირსეულმა ვაჟკაცმა მუსაიფი გააბეს ოსბორნის საიდუმლოზე. სტაბლი ირწმუნებოდა, ის მანდილოსანი დედოფალ შარლოტას კარის ერთ-ერთი დიუფალიაო, ხოლო კეკლი იფიცავდა, ოპერის ერთი გათახსირებული მომღერალი გომბიოაო. ამ მოსაზრებამ დობინი ისე ააღელვა, თუმცა იმჟამად პირი კვერცხითა და კარაქიანი პურით ჰქონდა გამოტენილი, და თუმცა კრინტი სულაც არ უნდა დაეძრა, მაინც ვერ მოითმინა და წამოაყრანტალა: - კეკლ, შენ გამოთაყვანებული რეგვენი ხარ! ყოველთვის სისულელესა და ჭორსა რომავ! ოსბორნი სულაც არ აპირებს დიუფლის მოტაცებას, ან კიდევ ვინმე მკერავი ქალი დაღუპვას. მის სედლი გახლავთ მთელი დედამიწის ზურგზე ერთ-ერთი ყველაზე მოძნობლავი ახალგაზრდა ბანოვანი. ოსბორნი რამდენი ხანია დანიშნულია იმაზე და ვინც მის გალანძღვას მოინდომებს, ურჩევნია ჩემს გასაგონად არ ჩაიდინოს ეს!

ამის თქმაზე დობინი ერთობ წამოჭარხლდა, შესწყვიტა ლაპარაკი და ჩაიმკინალა დაახრჩო. ეს ამბავი ნახევარ საათში მოედო მთელ ლეგიონს და სწორედ იმ საღამოს მაიორის მეუღლემ, ქალბატონმა ო`დაუდმა, წერილი გაგზავნა ო`დაუდსტაუნს და შეუთვალა თავის მულს გლორვინას: ნუღა დაეშურები

დუბლინიდან გამომგზავრებას, ახალგაზრდა ოსბორნი უკვე ადრევე ყოფილა დანიშნული.

ქალბატონმა ო`დაუდმა იმავე საღამოს შესაფერი სიტყვით მიულოცა ლეიტენანტს ვისკი-ტოდის სმის დროს და ოსბორნის გაცოფებული გაექანა შინ საიდუმლოს გამომჟღავნებისათვის დობინთან საჩხუბრად, რომელსაც არ მოენდომებინა ქალბატონ ო`დაუდის ამ წვეულებაში გამორჩენა, იჯდა თავის ოთახში, უკრავდა სალამურს და დარწმუნებული ვარ, ფრიად სევდიან ლექსებსაც თხზავდა, - ვინ ოხერი გეკითხებოდა შენ ჩემს საქმეზე ლაპარაკს? - მიაძახა გაგულისებულმა ოსბორნმა. - რა ჯანდაბად მინდა მთელმა ლეგიონმა გაიგოს, ცოლის შერთვას აპირებსო? რაში მეპიტნავენა იმ ყბედმა ბებრუხანა პეგი ო`დაუდმა ილაპარაკოს თავის წყეულ ვახშამზე და მთელ სამივე სამეფოს მოჰფინოს, რომ მე დანიშნული ვარ? თანაც რა უფლება გაქვს, დობინ, ჩემზე რომ ამბობ დანიშნულიაო, ან კიდევ ვინა გკითხავს საერთოდ ჩემს საქმეში რომ ეჩრები?

- მე მგონი... - წამოიწყო კაპიტანმა დობინმა.

- „მგონიას“ ჯანდაბამდე გზა ჰქონია, დობინ! - შეაწყვეტინა უმცროსმა ლეიტენანტმა. - მე ვიცი, შენი მოვალე ვარ. დალახვროს ღმერთმა ძალიან კარგადაც ვიცი! მაგრამ სულაც არ მეჭაშნიკება ყოველთვის შენი ქადაგებანი ვისმინო მხოლოდ იმიტომ, რომ შენ ჩემზე ხუთი წლით უფროსი ხარ. დაე, ჩამომახრჩონ, თუ კიდევ მოვისმინო შენი უფროსობა და ყოყორობა; მერე კიდევ შენი ჯოჯოხეთური შებრალება და მფარველური მოპყრობა. შებრალება და მფარველობა! ნეტავი ერთი ვიცოდე, ვითომ რით დაგივარდები!?

- დანიშნული ხარ თუ არა? - ჩაურთო კაპიტანმა დობინმა.

- მერე რა ეშმაკი გინდა შენ, ან კიდევ სხვა ვინმე აქაურს, თუნდაც ვიყო?

- გრცხვენია ამისი? - განაგრძო დობინმა.

- ერთი მიბრძანე, რა უფლებით მეკითხები მაგას, ვაჟბატონო? - ეუბნება ჯორჯი.

- უფალო შემინწყალე! რას ამბობ, განა ნიშნობის ჩაშლა გინდა? - წამოხტა ზეზე და შესძახა დობინმა.

- ესე იგი შენ მეკითხები, პატიოსანი კაცი ვარ თუ არა მე! - მიახალა გაცხარებით ოსბორნმა; - ამის თქმა გნებავს, არა? შენ ამ ბოლო ხანებში ისეთი კილოთი მელაპარაკები, რომ მე...მე თუ კიდევ მოვითმინო!..

- მე რა ჩავიდინე? მხოლოდ ის გითხარი, რომ საწყალ გოგო თავს ანებებ, ჯორჯ! ის გითხარი, რომ ქალაქს როცა მიდიხარ, უნდა იმასთან შეიარო და არა სენტ-ჯეიმზის სათამაშო სახლებში.

- მე მგონი, შენ შენი ფულების დარდი გაქვს! - მოახსენა ჯორჯმა დაცინვით.

- რასაკვირველია, მაგის დარდი მაქვს... ყოველთვისაცა მქონდა, განა არა? - ეუბნება დობინი. - შენ სწორედ ისე ლაპარაკობ როგორც კეთილშობილ ყმაწვილს შეშვენის.

- არა, დალახვროს ღმერთმა, უილიამ, მაპატიე... - აქ კი სინდისის ქენჯნამ შეაწუხა

და ჩაუბრუნო ოსბორნმა. - ღმერთმა იცის, რა უთვალავჯერ გაგიწევია ჩემთვის მეგობრობა. რამდენჯერ დაგიხსნივარ გაჭირვებიდან. როცა გვარდიელმა კროულიმ ის ფული მომიგო, შენ რომ არა, დავიღუპებოდი, ვიცი რომ დავიღუპებოდი, მაგრამ ნუ მეპყრობი ეგრე სასტიკად, ნუ ჩამჩიჩინებ და ნუ მიქადაგებ მუდამ: ძალიან მიყვარს ემილია, თაყვანსა ვცემ და სხვა ამისთანები. ნუ მიყურებ ეგრე გაჯავრებით. ის უმწიკვლოა; ვიცი, უმწიკვლოა. მაგრამ აბა რა ბედენაა ჯილდო, თუ იმის გულისათვის არ გაისარჯე. დალახვროს ღმერთმა, ლეგიონი ეს-ეს არის დაბრუნდა უესტ-ინდოეთიდან. ერთი მეც თვალი გავახილო, დრო გავატარო და როცა ცოლს შევირთავ, მაშინ კი მოვჭკვიანდები, სინდისს გეფიცები, მოვჭკვიანდები. და... რა გითხრა... დობ.. ნუ გამიჯავრდები და ას გირვანქას იმ თვეში მოგცემ; ვიცი, მამაჩემი რამე ხელგაშლილობას გამოიჩინს. ჰევიტოპსაცა ვთხოვ შვებულებას, წავალ ქალაქს და ხვალ ემილიასა ვნახავ... აჰა, ეს ხომ დაგაკმაყოფილებს?

- დიდხანს შენზე ჯავრობა არ შეიძლება, ჯორჯ, - მიუგო გულკეთილმა კაპიტანმა; - ფული კი, ძმაო, ხომ ვიცი, რომ მჭირდებოდეს, უკანასკნელ შილინგსაც არ დაიშურებ ჩემთვის.

- ღმერთს გეფიცები, არ დავიშურებდი, დობინ, - დიდი სულგრძელობით წარმოთქვა ჯორჯმა, თუმცა, უნდა მოგახსენოთ, მას არც არასოდეს გადარჩებოდა ფული.

- მე მარტო ის მინდა, რომ დადინჯდე და ეგ ჭაბუკური თავქარიანობა მოიშალო, ჯორჯ. შენ რომ დაგენახა საბრალო პატარა მის ემის სახე, როცა წინა დღეს შენს ამბავს მეკითხებოდა, ჯანდაბის გზას გაუყენებდი იმ შენს ბილიარდი ბურთებს. წადი და ანუგეშე, შე არამზადავ. წადი და მისწერე გრძელი წერილი. მოახერხე ისე, რომ გაახარო - იმას სულ მცირეც გაახარებს.

- მგონი, მართლაც ძალიან არის ჩემზე შეყვარებული, აი! - ჩაილაპარაკა ლეიტენანტმა კმაყოფილებით და სალამოს დანარჩენი დროს გატარებისათვის ოფიცერთა საკრებულოსაკენ გასწია მხიარული ამხანაგების სანახავად.

- ამასობაში ემილია რასელ-სკვერს იჯდა და შეჰყურებდა მთვარეს, რომელიც ისევე აფრქვევდა შუქს იმ წყნარ მიდამოს, როგორც ჩეტემის ყაზარმების მოედანს, სადაც ლეიტენანტი ოსბორნი ბინადრობდა. ემილიას ფიქრები თავს დასტრიალებდა მის გმირს. იქნებ გუშაგების ჩამოვლაშია ახლა, - ფიქრობდა იგი, - იქნებ ღამის გასათევად ბინავდება; იქნებ დაჭრილ მეგობარს უზის სასთუმალთან, ან კიდევ ომის ხელოვნებას სწავლობს განმარტოებულ სენაკში. და ემილიას კეთილი ფიქრები მიეშურებოდნენ შორს, თითქოს ფრთიანი ანგელოზები ყოფილიყვნენ. ფრენით ჩაუყვებოდნენ მდინარეს ჩეტემისა და როჩესტერისკენ და ცდილობდნენ შეეჭყიტათ იმ ყაზარმაში, სადაც ჯორჯი ცხოვრობდა.

ყოველივეს თუ ავწონ-დავწონით, მე მგონი, კარგიც არის, ალაყაფის კარი ჩაკეტილი რომ იყო და გუშაგი არავის უშვებდა შიგ. და საბრალო, პაწია თეთრწამოსასახამიან ანგელოზს აღარც შეეძლო ყური მოეკრა იმ სიმღერებისთვის, რომლითაც ვისკის სმაში ყმაწვილები ღრიალებდნენ.

ჩეტემის ყაზარმაში მომხდარი პატარა მუსაიფის ერთი დღის შემდეგ, ახლაგაზრდა ოსბორნი, რათა დაემტკიცებინა, ჩემი სიტყვის პატრონი ვარო, ქალაქს წასასვლელად მოემზადა, რითაც კაპიტანი დობინის მოწონება

დაიმსახურა.

- მინდოდა ემილიასთვის რაიმე პატარა საჩუქარი მეყიდა, - გაენდო ოსბორნი მეგობარს. - ოღონდ ახლა, სანამ მამაჩემი არას გაიმეტებს, ფული სულ არ გამაჩნია.

მაგრამ, აბა, დობინი როგორ მოითმენდა, ეს გულკეთილობა და დიდსულოვნება უყურადღებოდ დარჩენილიყო! მაშინვე მიაღწია რამდენიმე გირვანქა სტერლინგი, რომელიც მცირე ყოყმანის შემდეგ აიღო ლეიტენანტმა და ვბედავ მოგახსენოთ, რომ ოსბორნი კიდევ იყიდდა რაიმე საუცხოო ნივთს ემილიასთვის, მაგრამ როცა ფლოტ-სტრიტში გადმოხტა ეტლიდან, მისი ყურადღება საიუველირო მაღაზიაში გამოფენილმა პერანგის დასამაგრებელმა საუცხოო ქინძისთავმა მიიპყრო და ცდუნებას ვეღარ გაუძლო. ხოლო ეს ნივთი რომ შეიძინა, ძალიან ცოტა ფულიღა დარჩა სხვა კეთილი განზრახვების აღსასრულებლად. ეგ არაფერი! დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ემილია მის საჩუქრებს არც ნატრობდა. როცა ოსბორნიმ რასელ-სკვერს მიაღწია, ემილიას სახე ისე გაუბრწყინდა, თითქოს ლეიტენანტი მზის შუქი ყოფილიყო. პატარა ზრუნვანი, შიში, ცრემლები, შიშნადეული ავი წინათგრძობანი, უძილო ოცნებანი, არ ვიცი რამდენი დღე-ღამისა, - ყველაფერი უცბად გადაავიწყდა ამ ნაცნობი, უძლეველი ღიმილის ერთი თვალის მოკვრით. მან სასტუმრო კარიდან მიაშურა ემილიას - დიდებულმა, ღვთაებრივ ქილვაშებიანმა, ვითარცა ღმერთმა. სემბომ როცა კაპიტან „ოსბინის“ მობრძანება აუწყათ (მან უკვე მიანიჭა ამ ახალგაზრდა ოფიცერს შემდგომი სამხედრო ხარისხი!), თავაზიანი ღრეჭით გაებადრა სახე და თვალი მოჰკრა, პატარა გოგონა როგორ შეკრთა, აიღეწა და წამოხტა ფანჯარასთან თავის სათვალთვალო ადგილიდან. სემბო გავიდა და როგორც კი მიიხურა კარი, ემილია აფრთხილდა და ლეიტენანტ ჯორჯ ოსბორნს გულში ჩაეკონა, თითქოს მხოლოდ ესა ყოფილიყო მისთვის ბუნებრივი თავშესაფარი. ოჰ, შე საბრალო, მთრთოლვარე პატარა სულიკო! მთელ ტყეში ყველაზე უფრო საუცხოო ხე, ყველაზე სწორღეროიანი, ყველაზე მსხვილტოტებიანი და ყველაზე უფრო ხშირფოთლიანი, რომელიც შენ ამოირჩიე ბუდის გასამართავად და საღულუნოდ, იქნებ უკვე ნიშანდადებულიცაა, გეცოდინებათ რისთვისაც, და იქნებ დიდი ხანიც არ გავა, რომ ძირს დაენარცხება. რა ძველი, ძველი შედარებაა ეს - ხისა და კაცისა!

ამასობაში ჯორჯმა დიდის ალერსით აკოცა შუბლსა და ჟუჟუნა თვალებში და დიდი სინაზითა და გულკეთილობითაც მოეპყრა. და ალმასის ქინძისთავი, რომელიც ტანზე აქამდე ჯერ არასოდეს ეხილა, ემილიას ქვეყნიერების ზურგზე ყველაზე ტურფა სამკაულად მოეჩვენა.

დაკვირვებული მკითხველი, რომელმაც შენიშნა ჩვენი ახლაგაზრდა ლეიტენანტის წინანდელი ყოფაქცევა, აგრეთვე ახსოვს ახლახან კაპიტან დობინთან მოკლე ბაასის შინაარსი, აგრეთვე გარკვეულ დასკვნამდე მივიდა ბატონ ოსბორნის ხასიათის თაობაზე. ერთმა ცინიკოსმა ფრანგმა თქვა, სიყვარულში ორი მხარე მონაწილეობს: ერთს უყვარს, მეორე კი მხოლოდ თავს უყადრებს, რომ იგი უყვარდეთო. სიყვარული იქნებ შემთხვევით მამაკაცსა ხვდეს წილად, იქნებ - მანდილოსანსაც. იქნება ვინმე სიყვარულით დაბრძანებული ჯეელი აქამდე კიდევ შემცდარიყო და უგულობა მორცხვობად მიეჩნია, გონებაჩლუნგობა - ქალწულურ თავშეკავებულობად, უბრალო ქარაფშუტობა - ნაზ კდემამოსილებად და ერთი

სიტყვით, ბატი - გედად. იქნებ რომელიმე გამიჯნურებულმა მდედრობითი სქესის ხელისმომწერმა ოცნებაში ვირი ბრწყინვალეობითა და დიდებით შემოსა; მის გონებაჩლუნგობას ვაჟკაცურ უბრალოებად თვლის და ეთაყვანება; მის თავკერძობას აღმერთებს, ვითარცა ვაჟკაცური უპირატესობის მაჩვენებელ თვისებას; მისი სირეგვენე დიდებულ დარბაისლობად მიაჩნია და ისე იქცევა, როგორც ფერიათა ბრწყინვალე დედოფალი ტიტანია ეპყრობოდა ერთ ათენელ ფეიქარს. მე მგონი, მინახავს ასეთი შეცდომათა კომედიები ჩვენს წუთისოფელში. მაგრამ ეს კი ნამდვილია, რომ ემილია დარწმუნებული იყო, მთელ იმპერიაში ჩემი სატრფო ერთ-ერთი ყველაზე მოხდენილი და ბრწყინვალე ვაჟკაციო და შესაძლოა, ლეიტენანტი ოსბორნიც ასევე ფიქრობდა.

ოსბორნი ცოტა გიჟმაჟი კი იყო, - რამდენი ყმაწვილი კაცია ასეთი! და განა ქალიშვილებს დარდიმანდები და მოარშიყენი უფრო არ მოსწონთ, ვიდრე ძუძუმწოვარანი? იგი ჯერ კიდევ არ დადინჯებულიყო, მაგრამ მალე კი დაჭკვიანდებოდა. გამოვიდოდა სამხედრო სამსახურიდან: ახლა ხომ უკვე ზავი ჩამოვარდა! კორსიკელი ურჩხული ელბაზეა დამწყვდეული სამსახურში შემთხვევით წარმატების იმედები მოსპობილია და ხელსაყრელი პირობები აღარ რჩება მისი უებრო სამხედრო ნიჭისა და მამაცობის გამოჩენისათვის. მამამისისგან მიცემული სახარჯო ფული და ემილიას მზითვეი სიამოვნებით აშოვნინებენ სადმე სოფელ ადგილას მყუდრო სამყოფელს, კარგ სანადირო სანახებში. ჯორჯი ცოტ-ცოტას ინადირებს, ცოტ-ცოტას მეურნეობასაც მიხედავს და ისინი ძალიან ბედნიერნი იქნებიან. ხოლო რაც შეეხება დაქორწინების შემდეგ არმიაში დარჩენას, ეს შეუძლებლად იყო მიჩნეული. წარმოიდგინეთ ქალბატონი ოსბორნი მივარდნილი ქალაქის სამხედრო ყაზარმაში! ან კიდევ უარესი, აღმოსავლეთ ან დასავლეთ ინდოეთში, ოფიცერთა საზოგადოებაში და მაიორ ოდაუდის მეუღლის მფარველობის ქვეშ! ემილია სიცილითა კვდებოდა, ოსბორნი რომ უყვებოდა ქალბატონ ოდაუდის ამბებს. ჯორჯს ისე ძალიან უყვარდა ემილია, რომ ვერ გადააქცევდა მას იმ საშინელი დედაკაცის მდაბიური მოპყრობის საგნად და ვერ ჩააგდებდა ჯარისკაცის ცოლის ტლანქ ყოფაში. თვითონ თავის თავზე კი არ ზრუნავდა - არა! მაგრამ მისმა საყვარელმა პატარა გოგონამ უნდა დაიჭიროს საზოგადოებაში ის ადგილი, რომელიც მის მეუღლეს შეჰფერის! - და ამ ვარაუდსაც, დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ეთანხმებოდა ემილია, როგორც დაეთანხმებოდა იგი საერთოდ ამ პიროვნების ყოველ სხვა ნათქვამსაც.

ასე განაგრძობდნენ მუსაიფს და აგებდნენ ჰაერში უთვალავ ბრძოლის კოშკს, რომელთაც ემილია ყოველი ჯურის ყვავილის ბალებით, სოფლური სასეირნოებით, ეკლესიებით, საკვირაო სკოლებითა და სხვა ამისთანებით ამკობდა; მაშინ როცა ჯორჯს გონების თვალი მიპყრობილი ჰქონდა საჯინიბოებსა, ძაღლების სადგომსა და მარანზე და ამ ახალგაზრდებმა რამდენიმე საათი ერთობ ტკბილად გაატარეს. ხოლო ვინაიდან ლეიტენანტს მხოლოდ ის ერთადერთი დღე მოეპოვებოდა ქალაქში სამყოფად და უამრავი დიდად მნიშვნელოვანი საქმე კი ჰქონდა აღსასრულებელი, შეთანხმდნენ, რომ მის ემი მომავალ მულებთან ისადილებდა. ეს მიწვევა სიხარულით იქნა მიღებული. ოსბორნიმა მიაცილა იგი დებთან და იქ დატოვა ლაპარაკსა და ყბედობაში ისე გართული, რომ ემილიამ განაცვიფრა ის მანდილოსნები და გულს იმედი ჩაუსახათ, ჯორჯი მართლა რაღაცას გამოიყვანს ამისგანო; - თვითონ კი თავის საქმეებს მიაშურა.

ერთი სიტყვით, იგი წაბრძანდა და ნაყინი მიირთვა სამაქარლამოში, ჩერინგ-კროსში; ახლა ქურთუკი გაისინჯა პელ-მელში; შეირბინა სლოტერის ძველ ყავახანაში და კაპიტანი კენონი მოინახულა; თერთმეტი ხელი ბილიარდი ეთამაშა კაპიტანს, რომელთაგან რვა მოიგო და სადილად ნახევარი საათით დააგვიანა რასელ-სკვერს, მაგრამ ძალიან კარგ გუნებაზე კი ბრძანდებოდა.

მაგრამ ასეთივე გუნებაზე არ გახლდათ მოხუცი ბატონი ოსბორნი. როცა ეს დარბაისელი სიტიდან მობრძანდა და სასტუმრო დარბაზში გულთბილად მიესალმნენ მისი ასული და მოხდენილი მის უირტი, მყის შეატყვეს სახის გამომეტყველებაზე (რომელიც კარგ დროს გაფიჭვინებული, გაფუყული და ყვითელი გახლდათ) და აგრეთვე შავი წარბების შეჭმუხვნილობასა და აპრეხაზე, რომ მის ვეება თეთრ ჟილეტს ქვეშ მოთავსებული გული შფოთავდა და ბორგავდა. როცა ემილია წარუდგა მისასალმებლად, რასაც ყოველთვის დიდის თრთოლვითა და კრძალვით სჩადიოდა, ბებერმა ოსბორნმა ცნობის ნიშნად მხოლოდ რაღაც წაიღრინა და ისე გაუშვა თავისი ვეება ბანჯგვლიანი თათიდან პატარა ხელი, რომ ოდნავადაც არ უცდია ცოტა ხანს მაინც შეეყოვნებინა. პირქუშად გადახედა უფროს ქალიშვილს. იგი მიხვდა მისი გამომეტყველების აზრს, რაც უცდომლად ნიშნავდა: „რა ეშმაკმა მოათრია ეს გოგო აქაო“, და მყის მოახსენა: - ჯორჯი არის ჩამოსული ქალაქში, მამა; მთავარ შტაბში წავიდა და სადილად შინ მოვა.

- ჰოო, აქა ბრძანდება? მე იმის გულისათვის სადილობას არ დავაგვიანებ, ჯეინ! - ამ სიტყვებზე ღირსეული დარბაისელი საკუთრად მისთვის მიჩენილ სავარძელში ჩაეშვა და მას შემდეგ მის დიდებულ, კარგად მორთულ სასტუმრო დარბაზში ჩამოვარდნილ სამარისებურ დუმილს მხოლოდ დიდი ფრანგული საათის შემფოთებული ტაკატუკი თულა არღვევდა.

ოდეს ამ ჟამთსაზომმა, რომლის თავზედაც გამოსახული იყო ბრინჯაოს ხალისიანი ჯგუფი იფიგენიას მსხვერპლად შეწირვისა, საკათედრო ტაძრის ზარის მძიმე ხმით ხუთჯერ დარეკა, ბატონმა ოსბორნმა გაშმაგებით დაჰქაჩა ხელმარჯვნივ მოთავსებულ ზარის ზონარს და მყის შემოიჭრა სახლთუხუცესი.

- სადილი! - დაიღრიალა ბატონმა ოსბორნმა.

- ბატონი ჯორჯი ჯერ კიდევ არ გხლებიათ, ბატონო, - ჰკადრა მსახურმა.

- ჯანდაბას ბატონი ჯორჯი, ვაჟბატონი. მე ვარ თუ არა ამ სახლის პატრონი? სადილი!

ბატონმა ოსბორნმა წარბი შეიკრა და მოიღუშა. ემილია აცახცახდა. დანარჩენმა სამმა მანდილოსანმა თვალებით ტელეგრაფივით რაღაც ანიშნეს ერთმანეთს. ქვემოთა სამფლობელოებში გაისმა სადილის მაუწყებელი მორჩილი ზარის რეკვა. რეკვა რომ დამთავრდა, ოჯახის უფროსმა ხელები ბრინჯაოს ღილებიან თავის უშველებელი ლურჯი ქურთუკის ვეება ჯიბეებში ჩააწყო, აღარ დაუცადა შემდგომ მიწვევას, მარტო გაემართა ქვემოთ და თან უკან მიმავალი ოთხ დიაცს უბღვერდა.

- ნეტა რა მოხდა, გენაცვალეთ? - ეკითხებოდნენ ისინი ერთმანეთს, როცა ადგნენ და ფეხაკრეფით ავიდნენ ქვემოთკენ მიმავალ ოჯახისთავს.

- მე მგონი, სახელმწიფო პროცენტის ქალაქების კურსი ეცემა, - ჩურჩულით ბრძანა მის უირტმა.

და ასე, აცახცახებული, კრიჭაშეკრული და განაბული მისდევდა ქალთა ჯგუფი თავიანთ პირქუმ ბელადს. მდუმარედ დასხდნენ თავისთავის ადგილას. ოსბორნმა ჩაიბურტყუნა ლოცვა, რაც წყევლასავით ტლანქად გაისმა. დიდრონი ვერცხლის ხუფები ახადეს საჭმელებს. ემილია შიშით კანკალებდა თავის ადგილას, რადგან სწორედ შემადრწუნებელი ოსბორნის გვერდით მოხვდა და მარტო იჯდა სუფრის იმ მხარეს - ჯორჯის არყოფნის გამო მისი ადგილი ცარიელი იყო.

- წვენი გინდათ? - სამარისებური ხმით ბრძანებს ბატონი ოსბორნი, ხელში ჩამჩა ჩაუბღუჯავს და თვალები ემილიასათვის მიუშტერებია. როცა მას და სხვებს დაუსხა, ცოტა ხანს კრინტი აღარ დაუძრავს.

- აართვით მის სედლის თეფში! - თქვა ბოლოს მან. - ველარა ჭამს წვენს... ველარც მე ვჭამ. საზიზღარია. წაიღე წვენი, ჰიქს, და ხვალვე გააგდე სახლიდან მზარეული, ჯვინ!

წვენზე ლაპარაკი რომ დაასრულა, ბატონმა ოსბორნმა ორიოდე სიტყვით მოიხსენია თევზიც, აგრეთვე ავი და მქირდავი კილოთი, და ქოქოლა მიაყარა ბილინგსგეიტს ისეთი გულმოდგინებით, რისიც სრულიად ღირსი გახლდათ ეს ადგილი. მერე დადუმდა, რამდენიმე ჭიქა ღვინო გადაყლურწა და თანაც კიდევ უფრო შემადრწუნებელი გამომეტყველება მიიღო, ვიდრე კარზე მოკლე დაკაკუნებამ არ აუწყათ ჯორჯის მოსვლა და ყველამ შვება იგრძნო.

„უფრო ადრე მოსვლა არ შეეძლო. გენერალმა დევილუტმა დააგვიანა მთავარ შტაბში, წვენის ან თევზისთვის თავს ნუ შეიწუხებთ. მიაწოდეთ რამე, სულ ერთია, რაც გინდა იყოს, დიდებული ცხვრის ხორცია... დიდებულია ყველაფერი!“ მისი ხალისიანი გუნება მამამისის პირქუმობას ეპირისპირებოდა. ჯორჯი მთელი სადილის განმავლობაში განაგრძობდა ყბედობას ყველას სასიხარულოდ - და განსაკუთრებით კი ერთისა, რომლის სახელის ხსენება არც გახლავთ საჭირო.

როგორც კი ახლაგაზრდა მანდილოსნებმა ფორთოხალი და თითო ფიალა ღვინო იგემეს, რაც ბატონ ოსბორნის პირქუმ ნადიმების ჩვეულებრივ დასასრულს მოასწავებდა, და სასტუმრო დარბაზში წაბრძანების დრო ენიშნათ, ყველანი წამოიძალნენ და გავიდნენ. ემილია იმედოვნებდა, ჯორჯიც მალე შემოგვიერთდებაო. მიუჯდა, ვეება, ფეხებმოხარატებულ, ტყავისშალითიან როიალს, ზემოთ, სასტუმრო დარბაზში, და შეუდგა ჯორჯის საყვარელი ვალსების დაკვრას (ვალსები მაშინ ახალი ხილი იყო ინგლისში). ამ პატარა ხერხმა ვერ გასჭრა. ჯორჯი არ გამოჩენილა. ვალსის ხმა არ ესმოდა; ეს ხმა ნელ-ნელა მისუსტდა, იმედგაცრუებულმა დამკვრელმა მალე მიაწება თავი უზარმაზარ საკრავს და თუმცა მისმა სამმა მეგობარმა თავიანთი რეპერტუარის ყველაზე ხმამაღალი და ბრწყინვალე ახალი თხზულებანი დაუკრეს, მას ერთი ბგერაც აღარ გაუგონია. ავის მომასწავებელი წინათგრძნობა შეეპარა გულში და ფიქრებს მისცა თავი. მოხუცი ოსბორნის მარად შემადრწუნებელი წარბშეკრულობა ასე მომაკვდინებლად თავზარდამცემი ჯერ არასოდეს სჩვენებია. თვალი ისე გამოაყოლა ემილიას, როცა იგი ოთახიდან გადიოდა, თითქოს მას რაიმე დაეშავებინოს. ყავა რომ მოართვეს, ემილია ისე შეკრთა, თითქოს მისტერ ჰიქსს, მეზუფეტეს, შხამიანი ფინჯანი შეეთავაზებინოს. რა საიდუმლოება იმალებოდა იქ? ოკ, ეს ქალები! ისინი ელოლიავებიან და გულში იხუტებენ თავიანთ წინათგრძნობებს და ყველაზე გონჯ ფიქრებს ისე შეიტკბობენ, როგორც საკუთარ მახინჯ შვილებს.

მშობლის დადრეჯილობამ ჯორჯ ოსბორნიც შეაკრთო. ასე წარბეჭდმუხვნილი და უზომოდ გაგულისებული მამისათვის აბა როგორღა უნდა დაეცინცლა ფული, რომელიც ჯორჯს მეტისმეტად სჭირდებოდა? მან ქება დაუწყო მამის ღვინოს. ამ ხერხის ხმარება საერთოდ წარმატებით გვირგვინდებოდა მოხუცი დარბაისლის თავის მოსაქონად.

- ასეთი მადეირა როგორიც თქვენია, ბატონო, უესტ-ინდოეთში ჩვენ გემოთაც არ გვინახავს. პოლკოვნიკმა ჰევიტოპმა თქვენი გამოგზავნილი ღვინიდან სამი ბოთლი უკვე ჩაიყუდა მუცელში წინა დღეს.

- ჰოლ? - ბრძანა მოხუცმა დარბაისელმა. - თითო ბოთლი მე რვა შილინგი მიჯდება.

- თორმეტის ექვს გინეად გაყიდვას ხომ არ ინებებთ, ბატონო? - სიცილით მოახსენა ჯორჯმა. - ჩვენ სამეფოს ერთ დიდ წარჩინებულს უნდა ცოტაოდენი.

- ჰოლ? - წაიბუზღუნა უფროსმა. - თუ უნდა იშოვნოს.

- გენერალი დევილუტი ჩეტემს რომ ბრძანდებოდა, ბატონო, ჰევიტოპმა საუზმე გაუმართა და ამ ღვინის რამდენიმე ბოთლი მთხოვა. გენერალსაც ძალიან მოეწონა... მთავარსარდალისთვისაც მოინდომა ერთი გასრი. ის ხომ მისი მეფური უდიდებულესობის მარჯვენა ხელი გახლავთ!

- ეს ნამეტანი კარგი ღვინოა, - დასძინა წარბამაც და უკეთეს გუნებაზე დადგომა დაეცყო. ჯორჯმა, ის-ის იყო, დააპირა ესარგებლა შემთხვევით და სუფრაზე წამოეჭრა ფულით ხელის შეწყობის საკითხი, რომ მამა კვლავ გაიფუყა, თუმცა შედარებით უფრო გულითადი გამომეტყველება კი მიიღო, და უბრძანა, ზარი დარეკე, კლარეტი მოატანინეო. - და ერთი ვნახოთ, თუ ესეც იმ მადეირასავით კარგია, ჯორჯ; მის მეფურ უდიდებულესობას კი, რასაკვირველია, სიამოვნებით მიერთმევა, თუ ნებაგს. და თანაც სმაში ერთ მძიმე საქმეზე უნდა მოგელაპარაკო.

ემილიამ გაიგონა კლარეტისთვის დარეკილი ზარის ხმა, როცა ზემოთ იჯდა მოუსვენრად. რატომღაც თავში გაუელვა, ეს ზარი უცნაური და ავის მომასწავებელიაო. ამ წინათგრძნობათაგან, რომელიც ზოგ ადამიანს ყოველთვის მოეპოვება, ზოგი უეჭველად ახდება ხოლმე.

- მე მინდა გავიგო, ჯორჯ, - ბრძანა მოხუცმა დარბაისელმა და თან ნელ-ნელა წრუპავდა თავის პირველ თასს, - მე მინდა გავიგო, როგორ არის შენი და... ჰმ... იმ ცუგრუმელას საქმეები, ზემოთ რომ არის?

- მე მგონი, ბატონო, ეგ ძნელი დასანახი არ გახლავთ, - განაცხადა ჯორჯმა კმაყოფილი ღიმილით. - სრულიად აშკარაა, ბატონო ჩემო... რა დიდებული ღვინოა!

- მაგით რა გინდა სთქვა, სრულიად აშკარააო, ვაჟბატონო?

- რა და, დალახვროს ღმერთმა, ნუ მაიძულებთ ეგრე პირდაპირ ვთქვა. თავმდაბალი ყმაწვილი გახლავარ. მე... ეჰ... ქალთა გულის მკვლელად არ მომაქვს თავი, მაგრამ უნდა მოგახსენო, რომ მართლაც მეტისმეტად ვუყვარვარ. ყველას შეუძლია ცალი თვალითაც შეამჩნიოს ეს!

- მერე შენ თვითონ რაღას შვრები?

- რა უნდა ვქნა, ბატონო ჩემო, განა თქვენ არ მიბრძანეთ, ვგ შეირთეთ? და მე განა კარგი შვილი არა ვარ? განა ჩვენი მამიკოები უხსოვარ დროს არ შეთანხმდნენ ამაზე?

- კარგი ბიჭი კი ხარ, ჭეშმარიტად! განა არ ვიცი შენი ეშმაკობანი, ვაჟბატონო? ლორდ ტარკინთან, გვარდიის კაპიტან კროულისთან, ღირსპატივცემულ ბატონ დიუსისთან და იმისთანებთან რაებს სჩადიხარ? ფრთხილად, ყმაწვილო, ფრთხილად!

მოხუცმა დიდის რიხითა და კმაყოფილებით წარმოსთქვა წარჩინებულთა ეს სახელები. როცა იგი დიდკაცს შეეყრებოდა, ფიანდაზად გაეგებოდა ფეხქვეშ, თაყვანსა სცემდა და დიდი მოწიწებით მიმართავდა, როგორც მხოლოდ თავისუფალ ბრიტანელს შეუძლია მოიქცეს. მოვიდოდა შინ და ამოიკითხავდა მისი გვარის ისტორიას პერთა წიგნში; ჩაურთავდა მის სახელს თავის ყოველდღიურ ლაპარაკში; იტრაბახებდა მის უგანათლებულობასთან ნაცნობობის თაობაზე თავის ქალიშვილებში. განერთხმებოდა მის ფერხთა ქვეშ და სტკბებოდა მისი ცქერით, ვითარცა ნეაპოლელი გლახა - მზის სხივებით. ჯორჯი შეშფოთდა, ამ სახელებს რომ მოჰკრა ყური. შეშინდა, მამაჩემმა ხომ არ შეიტყო თამაშის ზოგი ამბავიო. მოხუცმა ჭკუისდამრიგებელმა გულს მოუფონა, როცა წყნარად უთხრა: - კარგი, კარგი, ყმაწვილები ყმაწვილები არიან ყოველთვის და ჩემთვის ის არის ნუგეში, ჯორჯ, რომ იმედი მაქვს, ინგლისის საუკეთესო საზოგადოებაში მაინც ტრიალებ; მე მგონი, ეს მართლაც ასეა, რამდენადაც ჩემი შეძლება ამის უფლებას განიჭებს...

- გმადლობთ, ბატონო, - მოახსენებს ჯორჯი და მყის ჩამოაგდებს ლაპარაკს თავის ხბოზე; - ვაცი ვერ იტრიალებს ამ დიდ ხალხში უფულოდ. ჩემს ქისას კი, ბატონო ჩემო, აბა ერთი შეხედეთ, - და აჩვენა ემილიას მოქსოვილი პატარა საბუთი, რომელშიც ახლა დობინის მოცემული უკანასკნელი გირვანქალა იყო მხოლოდ.

- ფული არ მოგაკლდება, ყმაწვილო. ბრიტანელი სოვდგარის ვაჟს ფული არ უნდა მოაკლდეს, ბატონო ჩემო. ჩემი გინეები იმათსას არაფრით დაუვარდება, ჯორჯ, შვილო ჩემო, და არც კიდევ მენანება. შეუარე მისტერ ჩოპერს, ხვალ სიტიში რომ იქნები, შენთვის რალაცა ექნება შემონახული. არ მენანება ფული, როცა ვიცი, რომ კარგ ხალხში ტრიალებ, რადგან ვიცი, კარგ საზოგადოებაში ვაცი არ ასცდება გზას. ამპარტავნობა არ მიყვარს. ერთი საწყალი ვაცი ვიყავი, მაგრამ შენ კი კარგი პირობები გაქვს და კარგადაც გამოიყენე. იტრიალე წარჩინებულ ახალგაზრდობაში. ბევრი მათგანი ერთ დოლარსაც ვერ დახარჯავს იქ, სადაც შენ გინეა შეგიძლია მოიხმარო, ჩემო შვილო. ვარდისფერქუდიანებს რაც შეეხება, - აქ გაბანჯგვლულ წარბებს ქვეშიდან მიხვედრილობის ნიშნად, ცოტა არ იყოს, ვერაფერი საამურად, თვალისც ჩაუკრა, - რას იზამ, ბიჭები ბიჭებად დარჩებიან. მაგრამ ერთს კი გაფრთხილებ და თუ არ გამიგონე, ღმერთს გეფიცები, ერთ შილინგსაც აღარ გავიმეტებ შენთვის: ფულზე თამაშს ერიდე, ყმაწვილო!

- ოჰ, რასაკვირველია, ბატონო, - მოახსენა ჯორჯმა.

- მაგრამ დავუბრუნდეთ ისევ ემილიას საქმეს: ვითომ რატომ არ უნდა შეირთო ბირჟის მაკლერის ქალიშვილზე უკეთესი ოჯახიშვილი? აი, ჯორჯ, რისი თქმა მინდა!

- ეს ოჯახების საქმეა, ბატონო, - ამბობს ჯორჯი და თანაც თხილს ამტვრევს. -

თქვენ და ბატონმა სედლიმ მგონი ასი წლის წინ დაგვნიშნეთ!

- მაგას არ უარვეყოფ. მაგრამ ხალხის მდგომარეობა იცვლება, ბატონო ჩემო. არ უარვეყოფ, რომ სედლიმ გამაბედნიერა, ან უფრო სწორად, დამაყენა გზაზე, რომლითაც, ჩემი საკუთარი ნიჭითა და უნარით, მივალწიე იმ ქედმაღალ მდგომარეობას, შემიძლია ვთქვა, რომელიც ახლა მიჭირავს ქონეულით ვაჭრობასა და ლონდონ-ქალაქში. მე დავუმტკიცე ჩემი მადლიერება სედლის და ჩემი საბანკო ანგარიშის წიგნაკს კიდევ ეტყობა, ბატონო ჩემო; არც ჩემს მთავარ კლერკს, მისტერ ჩოპერს, მოსწონს. ის კი გაქექილი ვინმეა და იმაზე უკეთ არავინ იცის ლონდონში ბირჟის მდგომარეობა. ჰალკერი და ბულოკი უნდობლად ეპყრობიან. ვშიშობ, უკვე ისეა გახლართული თავის საქმეებში, რომ ფართხალებს. ამბობენ „Jeune Amelie“ [43] რომელიც იანკების სამეკობრო ხომალდმა - „Molasses“-მა იგდო ხელთ, მისი იყო. და გადაწყვეტილი საქმეა: თუ ემილიას ათი ათასს თვალწინ არ დამითვლიან, შენ იმას ვერ შეერთავ. მე კოტრის შვილს არ შემოგუშვებ სახლში. კიდევ მოატანინე სხვა ღვინო, ყმაწვილო... ან დაურეკე, ყავა მოგვართვან!

ამ სიტყვებით ბატონმა ოსბორნმა საღამოს გაზეთი გაშალა და ჯორჯმა ამ ნიშნით შეიტყო, რომ ბაასი დაასრულდა და მამიკო თვლემას აპირებდა.

ჯორჯი აღელვებული გაეშურა ზემოთ, ემილიასკენ. რამ გახადა ჯორჯი ამ საღამოს ასე აღერსიანი, როგორიც უკვე დიდი ხანია აღარა ყოფილა! რამ მოანდომებინა უფრო მეტად გაერთო სატრფო. რამ გახადა უფრო ნაზი, უფრო ენამჭევრი? ხომ არ გათბა ემილიასადმი მისი გული უბედურების მოლოდინში? ანდა საყვარელი პატარა საუნჯის დაკარგვის ფიქრმა ხომ არ დააფასებინა და უფრო არ შეაყვარა იგი?

ემილია შემდეგ მრავალ დღეს ცხოვრობდა ამ ბედნიერი საღამოს მოგონებებით. იხსენებდა მის სიტყვებს, მის გამოხედვას, მის სიმღერებს; როგორ იდგა იგი, როცა დაიხრებოდა მისკენ, ან შორიდან როგორ უჭვრეტდა მას. ისე ეჩვენებოდა, თითქოს ჯერ არასოდეს გაეტარებინა ასე მოკლე საღამო ბატონ ოსბორნის სახლში და მხოლოდ ამ ერთხელ მოხდა. რომ ბატონ სემბოს ნაადრევმა მოსვლამ შალითურთ კინალამ გამოიწვია ამ ახალგაზრდა მანდილოსნის გულისწყრომა.

მეორე დღეს, დილით, ჯორჯმა მოინახულა ემილია და ნაზად გამოესალმა მას. მერე სიტის გაეშურა, შეუარა ბატონ ჩოპერს, მამამისის თავკაცს, გამოართვა ამ დარბაისელს საბუთი და ეს საბუთი ჰალკერისა და ბულოკის კანტორაში მთელ ჯიბე ფულად გადაახურდავა. ჯორჯი რომ შემოდრიოდა შენობაში, მოხუცი ჯონ სედლი ძალიან სახედაღრეჯილი გამოდრიოდა ბანკირის მისაღები ოთახიდან. მაგრამ მისი ნათლული მხიარულ გუნებაზე ბრძანდებოდა და ბირჟის პატიოსანი მაკლერის მოწყენილობა და ის ნაღვლიანი გადმოხედვა, რომლითაც თვალი შეავლო მას გულკეთილმა მოხუცმა, სულაც არ შეუნიშნავს. ახალგაზრდა ბულოკს აღარ გამოუცილებია სედლი მისაღები ოთახიდან, როგორც ჩვეულებად ჰქონდა წარსულ წლებში. და როგორც კი მიიხურა ბატონ სედლის გასვლის შემდეგ ჰალკერის, ბულოკის და კომპანიის კანტორის ორსაგდულიანი კარი, ბატონმა კილია, მოლარემ (რომლის მადლიანი მოვალეობა გახლავთ ტკაცუნა საბანკო ბილეთების უჯრიდან ამოღება და მორთმევა, აგრეთვე სპილენძის ნიჩბით ოქროს ფულის გადმოთვლა) თვალი ჩაუკრა ბატონ დარივერს, ხელმარჯვნივ მალალ საწერ მაგიდასთან მიმჯდარ კლერკს. ბატონმა

დრავივერმაც თავის მხრივ ჩაუკრა თვალი.

- აღარაფერი ეშველება, - წაიხურჩულეხს ბატონი დ.

- არა, აღარა უშველის რა, - ამბობს ბატონი ვ. - ბატონო ჯორჯ ოსბორნ, როგორ ინებებთ ფულს, ბატონო ჩემო? - ჯორჯმა ხარბად ჩაიხურთა საკმაოდ ბევრი ფული ჯიბეებში და სწორედ იმავე საღამოს გადაუხადა სუფრაზე დობინს ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგი.

სწორედ იმ საღამოსვე მისწერა მის ემილიამაც ჯორჯს ყველაზე უნაზესი და უგრძესი წერილი. ემილიას გული პირთამდე იყო გალიცლიცებული სინაზითა და სიყვარულით, მაგრამ კვლავ ავი წინათგრძნობა კი აწუხებდა. რატომ გამოიყურებოდა ისე პირქუშად ბატონი ოსბორნი? - კითხულობდა იგი. ხომ არაფერზე წაჩხუბებულან ის და მისი მამიკო? საბრალო მამიკო ისე დაღვრემილი დაბრუნდა სიტიდან, რომ ყველა ძალიან შეშფოთდა შინ... ერთი სიტყვით, სიყვარულის, შიშის, იმედებისა და წინათგრძნობათა მთელი ოთხი გვერდი იყო გადაჭრელებული.

„საბრალო პატარა ემი... საყვარელი პატარა ემი. როგორ ვუყვარვარ! - წარმოსთქვა ჯორჯმა, როცა გადახედა უსტარს... - აი, დასწყევლოს ღმერთმა, როგორ ამატკივა თავი ამ შერეულმა პუმშმა!“

საბრალო პატარა ემი, ჭემმარიტად!

თავი XIV. მის კროული შინ

დაახლოებით ამავე ხანებში, მყუდრო და კარგად გამართულ სახლს პარკ-ლეინში სამგზავრო ეტლი მიადგა. ეტლის კარებზე რომბის მოყვანილობის ღერბები იყო გამოსახული, ეტლის უკანა დასაჯდომზე მწვანე პირბადიანი, თმდახუჭუჭებული უკმაყოფილი დიაცი იჯდა, ხოლო კოფოზე - უშველებელი, ნდობით აღჭურვილი მსახური. ეს გახლდათ ჰენტიდან მომავალი ჩვენი მეგობრის, მის კროულის, ეტლი. ეტლის სარკმლები დაეხურათ და ჩასუქებული სპანიელი, რომლის თავი და ენა ჩვეულებრივ ყოველთვის გამოჩრილი იყო ერთ-ერთი მათგანიდან, ახლა უკმაყოფილო დიაცის კალთაში განისვენებდა. ეტლი რომ დადგა, მრავალი მოსამსახურისა და ახალგაზრდა მანდილოსნის შემწეობით, რომელიც თან ახლდა წამოსასხამთა გროვას, იქიდან ამ წამოსასხამთა და შალეების ვეება ფუთა გადმოიღეს. ეს ფუთა მის კროულის შეიცავდა. იგი მყის აიტანეს ზემო სართულში და წინასწარ ავადმყოფისათვის შესაფერ გამთბარ ლოგინსა და საწოლ ოთახში დაასვენეს, ხოლო მკურნალებისა და ექიმების მოსაყვანად კაცები აფრინეს. ექიმები მობრძანდნენ, მოითათბირეს, გამოწერეს წამლები და გაქრნენ. მის კროულის ახალგაზრდა მხლებელი ექიმების თათბირის დასასრულს შევიდა, მოისმინა მათი დარიგებანი და გაუკეთა სნეულს ანთების საწინააღმდეგო წამლები, რომლებიც გამოჩენილმა ვაჟბატონებმა ბრძანეს.

ლეიბ-გვარდიელი კაპიტანი კროული მეორე დღესვე მობრძანდა ცხენით

ნაითსბრიჯის ყაზარმებიდან. მისი შავი ტაიჭი ტორს სცემდა ჩალას ავადმყოფი მამიდის კარწინ. კაპიტანი დიდის სიყვარულით და გულმოდგინებით კითხულობდა ამ გულითადი ნათესავის ამბავს. ჩანს, დიდი საფუძველი მოიპოვებოდა შემეფოთებისათვის. მის კროულის პირისფარეში (უკმაყოფილო დიაცი) მოღუშული და გულჩათხრობილი იხილა, მის ბრიგზი, ქალბატონ კროულის dame de compagnie[44], სასტუმრო ოთახში მარტოდ მყოფი იხილა, ცრემლსა ღვრიდა: იგი, ბრიგზი, შინისაკენ გამოემშურა, როცა საყვარელი მეგობრის ავადმყოფობის ამბავი შეიტყო. მას ეწადა მიფრენილიყო მის სარეცელთან, რომელიც მას, ბრიგზს, ასე ხშირად გაუსწორებია ავადობის ჟამს. იმას კი უარი სტკიცეს და მის კროულის სამყოფელში არც შეუშვეს. ვიღაც უცხო უვლიდა და ასმევდა წამლებს მის კროულის... ვიღაც უცხო, სოფლელი... საძაგელი მის... - dame de compagnie ცრემლთა ნიაღვარმა შეაჩერა, ხმა ჩაუწყვიტა და მან თავის დამსხვრეული სიყვარულის გრძნობანი და საბრალო ბებრული წითელი ცხვირი ხელმანდილში ჩამალა.

როუდონ კროულიმ მოღუშული femme de chambre[45] აკვზავნა ზემოთ და თავისი მოსვლის ამბავი შესთვალა. სნეულის ოთახიდან მის კროულის ახალი კომპანიონი, ახალი მხლებელი ჩამოცქრიალდა. კაპიტანი აჩქარებით რომ მიეგება, მანდილოსანმა პაწია ხელი ჩაუდო ხელში, დიდის ზიზღით გადაჰკრა თვალი გაოგნებულ ბრიგზს; ახალგაზრდა გვარდიელს ანიშნა წამომყეო, გაიყვანა სასტუმროდან და ჩაუძღვა ქვემოთ, ახლა მიტოვებულ სასადილო ოთახში, სადაც ასე მრავალი კარგი ნადიმი გადახდილიყო.

აქ ეს ორნი ათ წუთს ბაასობდნენ - უეჭველია, ზემოთ მყოფი მოხუცი ავადმყოფის მდგომარეობაზე მსჯელობდნენ. ამ დროის დასასრულს სასტუმროს ზარმა აჩქარებით გაიწკრიალა, რასაც მყის გამოეხმაურა ბატონი ბოულზი, მის კროულის უშველებელი, ერთგული სახლთუხუცესი (ჭეშმარიტად ისე მოხდა, რომ იგი სწორედ კლიტის ნახვრეტთან აღმოჩნდა ამ ბაასის უმეტესი ნაწილის განმავლობაში). კაპიტანი უღვაშების გრეხით გამობრძანდა გარეთ, მოახტა შავ ტაიჭს, რომელიც ჩალაში სცემდა ტორს ქუჩაში თავმოყრილ პატარა ავარა ბიჭ-ბუჭების განსაცვიფრებლად და გასახარებლად. ყმაწვილმა ახედა სასადილო ოთახის ფანჯარას, თან თავს უჭერდა ტაიჭს, რომელიც მოხდენილად ხტოდა და ცმუკავდა... ერთ წამს ახალგაზრდა ქალის სახემაც გაიელვა ფანჯარაში. მერე იგი გაჰქრა, უეჭველია, კვლავ ზემოთ ავიდა, რათა განეგრძო გულშემატკივარი და მადლიანი მოვალეობის სიყვარულით აღსრულება.

ნეტავი ვინ უნდა იყოს ეს ახალგაზრდა ქალი? იმ საღამოს მცირე სუფრა გახლდათ გაშლილი ორი კაცისათვის სასადილო ოთახში. მისის ფერკინი კი, ქალბატონის პირისფარეში, შეჭრილიყო ქალბატონის სამყოფელში და დაფათურობდა, სანამ იქ შემთხვევით არ ბრძანდებოდა ახალი მომვლელი - ეს უკანასკნელი და მის ბრიგზი მცირე, უბრალო სადილს მისჯდომოდნენ.

ბრიგზს ისე ებჯინებოდა ყელში გრძნობანი, რომ ერთი ლუკმა ხორცის გადაყლაპვასაც ვერ ახერხებდა. ახალგაზრდამ უდიდესი გულმოდგინებითა და სინატიფით აჰქნა ქათამი და ისე მკაფიოდ ითხოვა მიეწოდებინათ კვერცხიანი საწებელი, რომ საბრალო ბრიგზი, რომლის წინაც ეს საუცხოო სანელებელი იდგა, შეკრთა, ასტეხა ჩამჩით დიდი ჩხარაჩხური და ერთხელ კიდევ აუტყდა უზომო ცრემლთა დენა და გულამომჯდარი სლუკუნნი.

- არ ემჯობინება, ქალბატონ ბრიგზს ცოტა ღვინო მოასმევინოთ? - მიმართა ყმაწვილმა ქალმა ბატონ ბოულზს, უშველებელ ერთგულ მსახურს.

მან მიართვა. ბრიგზმა დაუფიქრებლად მოკიდა ხელი ჭიქას, დააღო პირი, კრუნხვით გადაყლაპა ღვინო, ცოტა ამოიგმინა და შეუდგა თეფშზე წიწილის ნაჭრის ცოდვილობას.

- მე მგონი ჩვენ თვითონაც მოვახერხებთ ერთმანეთს ხელი შევუწყოთ, - ბრძანა ახალგაზრდა მანდილოსანმა თავაზიანად, - და არ დაგვჭირდება ბატონ ბოულზის კეთილი სამსახური. ბატონო ბოულზ, გეთაყვა, ჩვენ თვითონ დაგირეკავთ, როცა დაგვჭირდებით!

ბატონი ბოულზი ჩავიდა ქვემოთ, სადაც, სხვათა შორის, უშვერი ლანძღვა-გინებით იყარა გულის ბუხარი უდანაშაულო ფარეშზე, თავის ხელქვეითზე.

- დიდად შესაბრალისია, ასე რომ განიცდით, ქალბატონო ბრიგზ, - მოახსენა ახალგაზრდა მანდილოსანმა ვიცი, ოდნავ მქირდავი კილოთი.

- ჩემი უძვირფასესი მეგობარი ასე ავად არის და ჩემი ნახვა კი არ უ-უ-უნდა, - ამოიბუყბუყა განახლებული მწუხარებით გაწამებულმა ბრიგზმა.

- ახლა უკვე აღარ არის ისე ძალიან ავად. დაიშოშმინეთ გული, ძვირფასო ქალბატონო ბრიგზ, მხოლოდ ნამეტანი გაძღომა მოუვიდა - მეტი არაფერი. გაცილებით უკეთ გახლავთ. მალე სულ მომჯობინდება. მარტო კოტოშების მოკიდებითა და საექიმო მოვლით არის შესუსტებული, მაგრამ მალე მოკეთდება. გევედრებით, დამშვიდდით დაა მიირთვით კიდევ ცოტა ღვინო!

- კი, მაგრამ, რატომ, რატომ აღარ უნდოდა ჩემი ნახვა? - წაიზღუქუნა ქალბატონმა ბრიგზმა, - ოჰ, მატილდა, მატილდა, ოცდასამი წლის ნაზი მეგობრობის შემდეგ განა ეს არის შენი საბრალო, საბრალო არაბელას ჯილდო!?

- ნუ მოსთქვამთ ბევრს, საბრალო არაბელა, - მოახსენა მეორემ (კვლავ მცირე ღრეჭით); - მხოლოდ იმიტომ არ უნდა თქვენი ნახვა, რომ მეუბნება, ისე კარგად ვერ მივლის, როგორც შენაო. სულაც არ მესიამოვნება მთელ დამეს თვალმოუხუჭავად ჯდომა, ნეტავი კი ჩემს მაგივრად თქვენ უვლიდეთ!

- განა მთელი წლების განმავლობაში არ მომივლია იმ ძვირფასი სარეცლისათვის? - თქვა არაბელამ, - ახლა კი...

- ახლა კი სხვა ვინმეს ამჯობინებს. დიახ, ავადმყოფები ასე ჭირვეულობენ და ხელიც უნდა შევუწყოთ. როცა გამომრთელდება, წავალ.

- არასოდეს, არასოდეს, - შესძახა არაბელამ და გაშმაგებით დაუწყო ყნოსვა გულის მოსაბრუნებელი მარილის შუშას.

- არასოდეს გამომრთელდება, თუ მე არასოდეს წავალ, ქალბატონო ბრიგზ? - ჩაეკითხა მეორე კვლავ ისეთივე გამომწვევი გულკეთილობით, - ფიე... ის ორ კვირაში ფეხზე დადგება და მეც ჩემს პატარა მოწაფეებს მივხედავ დედოფლის კროულიში და აგრეთვე იმათ დედას. ის კიდევ უფრო მეტად არის ავად, ვიდრე ჩვენი მეგობარი. თქვენ არ გაგაჩნიათ ჩემდამი შურის მიზეზი, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო ბრიგზ. მე ერთი საწყალი უთვისტომო, ალალი გოგო გახლავარ. სულაც არ მინდა თქვენს მაგიერ მოვიპოვო მის კროულის კეთილგანწყობილება

და წყალობა. მის კროულის, მე რომ წავალ, ერთ კვირაში დავავიწყდები, თქვენდამი სიყვარული კი წლების განმავლობაშია განმტკიცებული. ერთი ცოტა ღვინო დამისხით, გეთაყვა, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო ბრიგზ, და მოდით დავმეგობრდეთ. გარწმუნებთ, მე მეგობრებს ვეძებ!

ადვილად გულმოსანადირებელმა და გულჩვილმა ბრიგზმა უსიტყვოდ მისჩარა ხელი ამ მოწოდებაზე. მაგრამ ყოველივე ეს მაინც ძალიან მწვავედ აგრძნობინებდა მიტოვებულობას და მწარედ, მწარედ ჰგოდებდა თავისი მატილდას გაუტანლობაზე. ნახევარი საათის შემდგომ, პურობა რომ მოთავდა, მის რებეკა შარპი (ვინაიდან, იქნებ გასაკვირიც იყოს მოგახსენოთ, ეს გახლავთ სახელი იმ მანდილოსნისა, რომელსაც აქამდე საზრიანად ვახსენებდით უსახელოდ) კვლავ აბრძანდა ზემოთ, ავადმყოფის სამყოფელში, საიდანაც უნატიფესი და უდიდესი თავაზიანობით გამოაბუზარა საბრალო ფერკინი.

- გმადლობთ, ქალბატონო ფერკინ, ჩინებულად გაგიკეთებიათ ყველაფერი; მერე რა კარგად აკეთებთ! დაგირეკავთ, თუ რაიმე დაგვჭირდა.

- გმადლობთ! - და შურისაგან ქარიშხალივით გამძვინვარებული ფერკინი ჩამორახრახნდა ძირს, ოღონდ ქარიშხალზე უფრო საშიში კი იყო, ვინაიდან იძულებული ბრძანდებოდა ეს ბობოქრობა თავის საკუთარ მკერდში ჩაემარხა.

ვითომ ეს ის ქარიშხალი იყო, რომელმაც მაშინ, როცა პირველი სართულის კიბის ბაქანზე ფერკინმა ჩაიქროლა, სასტუმრო ოთახის კარი მოფლითა? არა, ეს კარი უჩუმრად გაიღო ბრიგზის ხელით. ბრიგზი დადარაჯებული გახლდათ. ბრიგზს ჩინებულად ესმოდა, ფერკინი ჩამოსვლისას კიბეს რომ აჭრაჭუნებდა და მიტოვებული, აბუჩად აგდებული დიაცის ხელში როგორ გაუდიოდა ჟღარაჟღური კოვზსა და ფაფის ჯამს.

- აბა, ფერკინ! - მიმართა ბრიგზმა, როცა მეორემ ფეხი შედგა ოთახში. - აბა, ჯეინ, როგორ არის საქმე?

- უარ და უარ, ქალბატონო ბრიგზ! - თავის ქნევით მიუგო ფერკინმა.

- მაშ უკეთ ვერ არის?

- მარტო ერთხელ ამოიღო ხმა და ისიც მე ვკითხე, რომა ცოტა უფრო უკეთ არა ბრძანდები-მეთქი? იმან კი დამიტატანა, დააყე ეგ შენი ტუტუცი ენაო. ოჰ, მის ბრიგზ, სწორედ არ მეგონა, ამ დღეს თუ მოგვეწრებოდი! - და წყალსადენი კვლავ ამუშავდა.

- რა ადამიანია ეს მის შარპი, ფერკინ? მე ფიქრადაც არ მომდიოდა, ოდეს შობის დღესასწაულებზე განვიხარებდი ჩემს გულითადი მეგობრების ღირს მამა ლაიონელ დელამირისა და მისი სანუკვარი, ალერსიანი მეუღლის წარჩინებულ ოჯახში, თუ უცხო ვინმე დაიჭერდა ჩემს ადგილს ჩემი უძვირფასესი, ჩემი კვლავ უძვირფასესი მატილდას გულში!

ქალბატონი ბრიგზი, როგორც მისი ლაპარაკის კილოსაც ეტყობა, მწერლობის მოყვარე და მგრძნობიარე ბუნების მანდილოსანი გახლდათ. ერთხელ ხელისმოწერით ლექსების წიგნიც კი დასტამბა - „ბუღბუღის გალობანი“.

- ქალბატონო ბრიგზ, ყველა გატუტუცებულია ამ გომბიოზე, - მიუგო ფერკინმა. -

სერ პიტი არც გამოუშვებდა, მაგრამ მის კროულის უარი ველარ ჰკადრა. ქალბატონი კროული, მღვდლის ცოლი, კიდევ უარესი - უამისოდ ვერა სძლებს. კაპიტანი სულ გაგიჟებულია. ბატონი კროული შურით ჭიპზედა სკდება. რაც რომ მის კროული უქეიფოდ გახდა, მის შარპის გარდა სხვა აღარავინ წაიკარა, სწორედ არ ვიცი რატომ და რისთვის. მე მგონია, რამე ჯადო თუ გაუკეთა ყველას!

რებევამ მთელი ის ღამე სულ მის კროულის მოვლაში გაატარა. მეორე ღამეს მოხუცს ისე ტკბილად ეძინა, რომ რებევამაც მთელი რამდენიმე საათი ტკბილად გამოიძინა მისი მფარველის საწოლის ფეხით მდგარ ტახტზე. ხოლო სულ მალე ქალბატონმა კროულიმ ისე მოიკეთა, რომ წამოჯდა და გულიანად ახითხითდა, როცა რებევამ ჭეშმარიტად სწორი მიბადვით ქალბატონი ბრიგზი და მისი გოდების სურათი აუწერა, ბრიგზის სლუკუნით მოთქმა და ხელსახოცის ხმარება ისეთი სრული ზედმიწევნილობით წარმოუდგინა, რომ მის კროული სულ გამხიარულდა და ამით ფრიად გააოცა სანახავად მოსული მკურნალები, რომელნიც, როგორც კი ამ ღირსეულ წარჩინებულ მანდილოსანს სულ უბრალო ავადმყოფობა შეეყრებოდა, ჩვეულნი იყვნენ, იგი სიკვდილის შიშით თავზარდაცემული და ერთობ საძაგელ სასოწარკვეთილ მდგომარეობაში ჩავარდნილი ეხილათ.

კაპიტანი კროული ყოველდღე მობრძანდებოდა და მის რებევასაგან იგებდა მამიდის ჯანმრთელობის ამბავს. მის კროული ისე სწრაფად მომჯობინდა, რომ საბრალო ბრიგზს ნება დაერთო, ენახა თავისი მწყალობელი. და ნაზი გულის მკითხველთ შეუძლიათ წარმოიდგინონ ამ მგრძობიარე მანდილოსნის ჩახშულ გრძობათა და შეხვედრის გულისამაჩუყებელი სურათი.

მის კროულიმ მალე მოიწადინა ბრიგზის საკმაოდ ხშირ-ხშირად ხილვა. რებეკა, ბრიგზის ცხვირწინვე, საოცარი სერიოზულობით აჯავრებდა მას და ამრიგად წაბადვას გარკვეცებული მარილი ემატებოდა ღირსეული მწყალობლის თვალში.

მის კროულის სავალალო უქეიფობისა და ძმის სახლიდან გამომგზავრების მიზეზი იმდენად უგვანო გახლდათ, არც შეეფერება ამ ნატიფ და მგრძობიარე ამბავს, რომ მოგახსენოთ იგი. რადგან, აბა, როგორ შეიძლება სიტყვა გადავკრათ იმაზე, რომ წარჩინებული საზოგადოების ზრდილი მანდილოსანი მეტად ბევრ საჭმელ-სასმელს შეექცა და რომ მღვდლის სახლში გამართულ ვახშამზე მადიანად მირთმეული ცხელი ასთაკვი შეიქნა ლოგინად ჩავარდნის მიზეზი. თვით მის კროულის კი დაეჟინა, მხოლოდ ნესტიანი ამინდის ბრალიაო. ისე მწვავე ტკივილმა მოუარა, რომ მატილდამ, როგორც მისმა მალაღლირებამ, ბიუტ კროულიმ ბრძანა, კინალამ ფეხები გაჭიმა. მთელი ოჯახი ანდერძის მოლოდინის ციებ-ცხელებამ შეიპყრო და როუდონ კროული უკვე ბეჯითად იმედოვნებდა, ლონდონის სეზონის დაწყებამდე, სულ უკანასკნელი, ორმოცი ათასი გირვანქა მაინც მექნებაო. ბატონმა კროულიმ სულის მარგებელი რჩეული წიგნაკების ამანათი გაუგზავნა, რათა შეემზადებინა იგი ამოცების ბაზრიდან და პარკ-ღვინიდან სხვა ქვეყანას გადასაბარგებლად. მაგრამ საუთემპტონიდან დროზე მოწვეულმა კარგმა მკურნალმა დათრგუნა მის კროულისათვის თითქმის საბედისწერო ასთაკვი და შთაუნერგა ამ მანდილოსანს საკმაოდ ძალა ლონდონს დაბრუნებისათვის. ბარონეტი არა მალავდა თავის უდიდეს იმედგაცრუებას საქმეთა ამგვარი შეტრიალების გამო.

როცა ყველა თავს დასტრიალებდა მის კროულის და ყოველ საათში მღვდლის

სახლში შიკრიკებს მიჰქონდა მისი ჯანმრთელობის ამბავი იქაურ მოსიყვარულე ნათესავებისათვის, სასახლის სხვა ოთახში ძლიერ დასნეულებული მეორე მანდილოსანიც იწვა, რომელსაც სულაც არავინ აქცევდა ყურადღებას და ეს მანდილოსანი თვით ლედი კროული ბრძანდებოდა. გამოჩენილმა ექიმმა თავი გადააქნ-გადმოაქნია, როცა იგი გასინჯა (ამ გასინჯვასაც სერ პიტი მხოლოდ იმიტომ დაჰყაბულდა, რომ ფული არ გადაუხდია); იგი მიაგდეს ბედის ანაბარად თავის განმარტოებულ საწოლ ოთახში და ნელ-ნელა ჭკნებოდა ისევე მოუვლელად, როგორც სარეველა ბალახი - ბაღში.

აგრეთვე ყმაწვილი ქალიშვილებიც დიდად დაზარალდნენ წვრთნაში: მოაკლდათ აღმზრდელის დაუფასებელი ხელი. ისე გულმოდგინე და მოსიყვარულე მომვლელი აღმოჩნდა მის შარპი, რომ მის კროული მხოლოდ მისი ხელით თუ სვამდა წამალს, თორემ სხვას არავის იკარებდა. ფერკინი ადრევე, სანამ ქალბატონი სოფლიდან გამოემგზავრებოდა, მანამდე გადააყენეს. ამ ერთგულმა მოახლემ ლონდონს დაბრუნების შემდგომს ჰპოვა პირქუში ნუგეში, როცა ქალბატონი ბრიგზიც ისევე შურით განმსჭვალული და ტანჯული იხილა და იმასაც ისევე ვერაგულად და უმადურად მოეპყრნენ, როგორც თვითონ მას.

კაპიტანმა როუდონმა შვებულების გაგრძელება მოახერხა მამიდის ავადმყოფობის გამო და, როგორც მოვალეობა უკარნახებდა, შინ დარჩა. იგი მარად მის კროულის წინა ოთახში იჯდა (ავადმყოფი დიდ საწოლ დარბაზში იწვა, რომელშიც პატარა ცისფერი სასტუმრო ოთახიდან შეისვლებოდა). მამა ყოველთვის იქა ხვდებოდა ხოლმე; ან კიდევ რაც უნდა ფეხაკრეფით ჩაევილო ტალანში, მამამისის კარი მაინც უეჭველად გაიღებოდა და მოხუცი დარბაისლის აფთრის სახე დაუბრიალებდა თვალებს. რა აიძულებდა ერთს ასე დასდარაჯებოდა მეორეს? - უეჭველია, დიდსულოვანი ქიშპობა, რომელი მეტ გულშემატკივრობას გამოიჩენდა დიდ საწოლ დარბაზში ლოგინად ჩავარდნილი ძვირფასი ტანჯულისადმი. რებეკა გამოვიდოდა და ორთავეს ანუგეშებდა, ან კიდევ ხანდახან სათითაოდაც. ორივე ეს ღირსეული დარბაისელი დიდად მოწადინებული ბრძანდებოდა, ავადმყოფის ამბავი უთუოდ ნდობით აღჭურვილი პატარა შიკრიკის პირით მოესმინა.

სადილად (ამ იჯრაზე ნახევარი საათით ჩამოდიოდა რებეკა!) ზავს ჩამოაგდებდა ხოლმე იგი მათ შორის, მერე კი მთელ ღამეს გაქრებოდა. მაშინ როუდონიც მადბერის გაემართებოდა, 150-ე ლეგიონის სადგომში, ხოლო მამიკოს ბატონ ჰოროქსისა და წყალგარეული რომის ანაბარა სტოვებდა. რებეკამ ავადმყოფ მის კროულის ოთახში უზომოდ მომქანცველი ნახევარი თვე დაჰყო; მაგრამ მისი პატარა ნერვები, თითქოს რკინისა ყოფილიყო, სულაც ვერ შეარყია სნეულის ოთახში მოვალეობათა აღსრულებამ და მათმა მოსაბეზრებლობამ.

მხოლოდ დიდი ხნის შემდეგ გამოტყდა, რა მძიმე და შემაჭირვებელი მოვალეობა ჰქონდა დაკისრებული - რა მიზეზიანი ავადმყოფი ბრძანდებოდა მხიარული მოხუცი მანდილოსანი; რა ანჩხლი, რა ძილგამკრთალი; როგორ იყო შეძრწუნებული სიკვდილის შიშით; რამდენ გრძელ ღამეს იწვა, კვნესოდა, გმინავდა და ჰგოდებდა, თითქმის თავდავიწყებულ ყოფაში ჩავარდნილი, იმ საიქიოზე, რომელსაც ჩირად არ აგდებდა, როცა ჯანსაღად ბრძანდებოდა. წარმოიდგინე, ო, მშვენიერო ახალგაზრდა მკითხველო, წუთისოფლის მოყვარე, თავკერძა, უგვანი, უმადური, ურწმუნო ბებერი, რომელიც ტკივილითა და შიშით

იღრიცება და თან პარიკიც არ ახურავს თავზე. წარმოიდგინე ეს თვითონ და, სანამ დაბერდებოდე, ისწავლე სიყვარული და ვედრება!

შეუდრეკელის მოთმინებით დასტრიალებდა თავს მის შარპი ამ უგვანი ავადმყოფის სარეცელს. არაფერი გამოეპარებოდა და, ვითარცა გამჭრიახი და მომჭირნე მოურავი, ყველაფრის გამოყენებას და სარგებლობას ახერხებდა. შემდეგ ხანებში მის კროულის ავადმყოფობის ბევრი კარგი ამბავი უთქვამს რებეკას, ამბები, რომლითაც ამ მანდილოსანს თვითონ ხელოვნურ ხორცისფერ საღებავის ქვეშაც კი არ შეეცებოდა ხოლმე ღაწვების ალექილობა. ავადმყოფობის განმავლობაში არასოდეს დაუკარგავს მოთმინება. ყოველთვის მხნედ და ცქვიტად იყო. როგორც სრულიად წმინდა სინდისის პატრონს, ფხიზლად ეძინა და ეს ჯან-ღონის მოსაკრები მოსვენება როცა მოენებებოდა, მაშინ შეეძლო გამოეყენებინა. ასე რომ გარეგნობაზე რებეკას ნაკლებ ეტყობოდა მოქანცულობის ნიშნები. იქნებ სახე კი ჰქონდა ჩვეულებრივზე ოდნავ უფრო ფერმკრთალი, ანდა თვალები ცოტა უფრო მეტად ჩაშავებული; მაგრამ როცა არ უნდა გამოსულიყო ავადმყოფის ოთახიდან, ყოველთვის ილიმებოდა, ქორფა და ფაქიზი, და ისე უხდებოდა პატარა ხალათი და ქუდი, თითქოს თავის ყველაზე უფრო საუცხოო საღამურ კაბაშია გამოწყობილი.

ასე ჰგონებდა კაპიტანი და შმაგი, უცნაური სიყვარულით შეუყვარდა იგი სიყვარულის ბასრი ისარი განეწონა სქელ კანში. ექვსი კვირის ახლო ყოფნამ და შემთხვევების ხელის შეწყობამ ხომ სულ იმსხვერპლა კაპიტანი. გულის მესაიდუმლედ მან, მთელი ქვეყნის ზურგზე, მხოლოდ თავისი ძალუა, მღვდლის ცოლი, ამოირჩია. ძალუა ეხუმრებოდა ამაზე; მან შეამჩნია მისი გატაცება, გააფრთხილა იგი; და დააბოლოვა იმით, რომ აღიარა, პატარა შარპი მთელ ინგლისში ყველაზე ჭკვიანი, გამჭრიახი, სასაცილო, უცნაური, კარგი გულის, მიაძიტი და გულკეთილი გოგონა არისო. როუდონი არ უნდა ეხუმრებოდეს მის გრძნობებს, თუმცა ძვირფასი მის კროული არასოდეს აპატიებს მას ამ სიყვარულს. თვითონ ისიც, ბიუტის მეუღლეს, აგრეთვე სრულიად დაიპყრო პატარა მასწავლებელმა, და შვილივით უყვარდა იგი. როუდონი უნდა მოშორდეს, უნდა დაუბრუნდეს თავის ლეგიონსა და საძაგელ ლონდონს და არ უნდა ეთამაშოს საბრალო გულუბრყვილო გოგოს განცდებს.

ამ გულკეთილ მანდილოსანს ებრალებოდა ეს ეული, უბადრუკი ლეიბგვარდიელი და ბევრჯერ, ბევრჯერ შეუწყო ხელი მის სახლში მოენახულებინა მის შარპი, ხოლო შემდეგ შინაც მიეცილებინა, როგორც წინათაც ვნახეთ. როცა ზოგიერთი მამაკაცი, მანდილოსანს, შეყვარებულა, თუნდაც თავის თვალთ ხედავდეს ანკესს, კანაფს და ყველა ხელსაწყოს, რომლითაც იგი უნდა იგდონ ხელთ, ის მაინც გადასანსლავს მისატყუებელს, - მაინც უნდა მივიდეს იმასთან, მაინც უნდა გადაყლაპოს! და კიდევ მყის ამოჰკრავენ ანკესს, გადმოსტყორცნიან ხმელეთზე და მოჰყვება იქ პირის ბჩენას. როუდონი ამჩნევდა, რომ მღვდლის ცოლს აშკარად უნდოდა იგი რებეკას ხელში ჩავარდნილიყო. კაპიტანი დიდი ვერაფერი ბრძენი გახლდათ, მაგრამ ქალაქელი ყმაწვილი იყო და რამდენიმე იქაური სეზონი გამოეცადა. ჭეშმარიტების შუქი, როგორც მას ეგონა, ამ ქალბატონ კროულისთან ერთი მუსაიფის შემდეგ მიადგა წყვილიადით მოცულ მის სულს.

- დაიხსომე ჩემი სიტყვა, როუდონ, - უთხრა მან, - თუ ერთ დღეს მის შარპი ნათესავად არ გაგიხდეს.

- რა ნათესავად... ბიძაშვილის ცოლად ხომარა, ჰა, ქალბატონო? ფრენსისს ხომ არ მოსდის თვალში, ჰა? - ჩაეკითხა ოინბაზი ოფიცერი.

- კიდევ უფრო მეტი! - შავი თვალების ბრიალით მიუგო ბიუტის მეუღლემ.

- ჰიტი ხომ არა? ეგ მაინც ვერ იგდებს ხელთ; ეგ ჯაბანი მაგის ღირსი არ არის. თანაც ის ხომ ლედი ჯეინ შიპშენსკზე არის ატორღიალებული!

- კაცები ვერაფერს ვერ ამჩნევთ. შე სულელო, შე ბრმავე, ლედი კროულის რომ რამე ეწიოს, მის შარპი შენი დედინაცვალი გახდება: აი, რა მოხდება!

როუდონ კროულიმ, ესკვაირმა, ამ ამბის მოსმენით გაკვირვების ნიშნად, ყურის წამლებად დაუსტვინა. ეჭვშემარიტა - მამამისს რომ აშკარად მოსწონდა მის შარპი, არც მას გამოკპარვია. ბებრის ხასიათი კარგად იცოდა; და იმაზე უფრო ნამუსგარეცხილი ბებერი... ჰვიუ!.. მას აღარ დაუშთავრებია წინადადება, უღვაშების გრეხით გასწია შინისკენ და იგრძნო, ბიუტის მეუღლის უცნაურ საიდუმლოს აღლო ავუღეო.

„ღმერთმანი, ძლიერ ცუდად არის საქმე, - ფიქრობდა როუდონი, - ძლიერ ცუდად, ღმერთმანი! მე მგონია, ამ დედაკაცს უნდა, საწყალი გოგო დაღუპოს, და რომ ის ლედი კროული არ გახდეს“.

როცა რებეკა მარტო იხელთა, თავისი მოხდენილი კილოთი მასხარაობა დაუწყო მამამისის სიყვარულზე. რებეკამ ზიზღით ასწია თავი, პირდაპირ სახეში შეხედა და მიახალა: - მერე, თუნდაც რომ მოვწონდე! ვიცი, მოვწონვარ და სხვებსაც მოვწონვარ კიდევ. ხომ არ გგონიათ, რომ მეშინია, კაპიტანო კროული? ხომ არა ეჭვობთ, რომ მე ვერ მოვახერხებ ჩემი ნამუსის დაცვას? - მოახსენა პატარა დედაკაცმა დედოფლური გულზვიადობით.

- ოჰ... აჰ... რატომ... მარტო გაგაფრთხილეთ... გაფრთხილდით, იცით... ხო და მეტი არაფერი, - წაიბურტყუნა უღვაშბზეკიამ.

- მაშ თქვენ რაღაც უპატიოსნოსა გულისხმობთ? - კვლავ შეუტია ალექსილმა მის შარპმა.

- ოჰ... ღმერთმანი... მართლა... მის რებეკა, - შეაწყვეტინა უშველებელმა დრაგუნმა.

- თქვენ გგონიათ, მე თავმოყვარეობა არ გამაჩნია, რადგან ლატაკი და უმწეო ვარ და რადგან თვითონ მდიდრებს არ გააჩნიათ? თქვენა გგონიათ, რადგან აღმზრდელი ვარ, იმდენი გრძნობა და გაზრდილობა არა მაქვს, რამდენიც თქვენ, ჰემპშირელ თავად-აზნაურობას მოგეპოვებათ? მე მონმორანსი გახლავარ! გგონიათ მონმორანსი კროულის დაუვარდება?

როცა მის შარპი გაცხარდებოდა და სიტყვას გადაჰკრავდა დედის ნათესავებზე, ყოველთვის ოდნავ შესამჩნევ უცხოურ კილოსაც დაიტყობდა ლაპარაკზე, რაც დიდ მოძიბლობას ჰმატებდა მის წმინდა, წკრიალა ხმას.

- არა, - განაგრძო მან და თანდათან კიდევ უფრო ფიცხდებოდა კაპიტანთან ლაპარაკში, - მე შემეძლია ავიტანო სილატაკე, მაგრამ არა სირცხვილი; განაპირება. მაგრამ არა შეურაცხყოფა, და შეურაცხყოფა - ისიც... ისიც თქვენგან!..

რებეკამ თავი ველარ შეიკავა და წასკდა ტირილი.

- დალაზვროს ღმერთმა, მის შარპ... რებეკა... ღმერთმანი... ჩემს თავს გეფიცებით, ათასი გირვანქისათვისაც კი არ მოვინდომებდი თქვენს შეურაცხყოფას. რებეკა, მოითმინეთ!..

რებეკა გაიქცა. იმ დღეს მის კროულიმ და იმან ეტლით ისეირნეს. ეს ამბავი მამიდის ავადმყოფობამდე მოხდა. სადილზე რებეკა უჩვეულოდ ბრწყინავდა და მხიარულობდა; მაგრამ აინუნშიაც არ იგდებდა მიწასთან გასწორებული, სიყვარულით დაბრძავებული გვარდიელის გადაკრულ სიტყვებს, საიდუმლო ნიშნებსა და უგერგულ ცდებს, თავი ემართლებინა. ამ ჯურის შეტაკებანი განუწყვეტლივ მეორდებოდა იმ მცირე ლაშქრობის განმავლობაში, რომელიც მოსაყოლად მოსაბეზრებელია, და შედეგი ყოველთვის ერთნაირი გახლდათ: კროულის მძიმედ შეჭურვილი მხედრობა დამარცხებით ხელდებოდა - მტერი ყოველდღე სულ კუდით ქვას ასროლინებდა.

დედოფლის კროულელ ბარონეტს რომ არ შინებოდა, ხელსა და თვალშუა არ გამოემეცალოს დის წყალობაო, სწორედ არ გამოსწირავდა საყვარელ გოგონებს მათი დაუფასებელი აღმზრდელის განათლების იმ მადლს, რომელსაც იგი ანიჭებდა მათ. ამ ოჯახში ისე სასარგებლოდ და საამოდ გაიხადა თავი რებეკამ, რომ ძველი სასახლე უდაბნოს დაემსგავსა უმისოდ. სერ პიტის წერილებს აღარავინ გადაწერდა და არც არავინ ასწორებდა, დავთრებსაც აღარავინ აწარმოებდა. რაც პატარა მდივანი გამოეცალა ხელიდან მისი საოჯახო-სამეურნეო საქმეები და ნაირ-ნაირი გეგმები უპატრონოდ დარჩა. რა აუცილებელი იყო მისთვის ასეთი პირადი მდივანი, მკაფიოდ ეძინებოდა კიდევ სერ პიტის იმ უამრავი წერილის საერთო შინაარსსა და მართლწერას, რომელსაც რებეკას უგზავნიდა, თან ემუდარებოდა და უბრძანებდა, შინ დაბრუნდიო. თითქმის ყოველდღე მისდიოდა ქალს ბარონეტის საფოსტო გადასახადისაგან თავისუფალი წერილები. სერ პიტი დიდი დაჟინებით ევედრებოდა ბეკის, დაბრუნდიო, თანაც მის კროულის საყურადღებოდ გულმხურვალედ, ამალეღვებლად ირწმუნებოდა, ქალიშვილების სწავლა-განათლების საქმე წამიხდაო: მაგრამ ასეთ დოკუმენტებს ძალიან მცირე ყურადღებას აქცევდა მის კროული.

მის ბრიგზი, მართალია, ნამდვილად არ დაუთხოვიათ, მაგრამ მისი თანამდებობა, ვითარცა კომპანიონისა და მხლებლისა, მუქთ ჯამაგირიან, მასხარად ასაგდებ მოვალეობად იქცა. და მისი საზოგადოება სასტუმრო ოთახში მხოლოდ მსუქანი სპანიელი გახლდათ, ან კიდევ საკუჭნაოში შემთხვევით მოხვედრის დროს - განაწყენებული ფერკინი. თან კიდევ, თუმცა მოხუც მანდილოსანს ყურის დაგდებაც არა ნებავდა რებეკას წასვლის ამბისათვის, ეს უკანასკნელი საჯაროდ მაინც არ დაუნიშნავთ პარკ-ლეინში ბრიგზის თანამდებობაზე. როგორც ბევრმა შეძლებულმა იცის, მის კროულისაც ჩვეულებად ჰქონდა, რაც შეიძლებოდა მეტ სარგებელს გამორჩენოდა ხელქვეითებს, მერე კი არხეინად მოემორებინა თავიდან, როცა უკვე საჭიროდ აღარ მიაჩნდა. ზოგ მდიდარ ხალხში მადლიერების გრძნობა თითქმის არც არის ბუნებრივი და მოსალოდნელი. ხელმოკლეთა სამსახურს ისე იყენებენ, როგორც სავალდებულოს. არც შენ გაგაჩნია ჩივილის საბაბი, ო, საბრალო მუქთახორავ და უმწეო, პირმოთნე ჯამილიკიავ! მდიდრისადმი შენი მეგობრობა დაახლოებით ისევე წრფელია, როგორც ჩვეულებრივ ამის საპასუხო გრძნობა. შენ ფული გიყვარს და არა ვაცი; და კარგად მოგეხსენება, შე საბრალო გაიძვერავ, კრეზსა და მის მსახურს თავიანთი

ადგილები რომ შეეცვალათ, ვინ მოიპოვებდა შენს ერთგულ ყმობას.

და მე დარწმუნებული არ გახლავარ, მიუხედავად რებეკას წრფელობის, გულმოდგინების, სათნოობისა და მოუწყენელი გულკეთილობისა, რომ ანჩხლ მოხუც ლონდონელ ქალბატონს, რომელსაც უხვად დააფრქვიეს თავს მეგობრობის ეს საუნჯე, მთელი ამ ხნის განმავლობაში სადღაც გულის კუნჭულში ფარული ეჭვი არ უტრიალებდა ამ მოსიყვარულე მოძვლელისა და მეგობრისადმი. მის კროულის ალბათ ხშირად გაუელვებდა თავში, არავინ არას აკეთებს აუნაზღაურებლადო. თუ მის კროული საკუთარ გრძნობებს ზომავდა წუთისოფლისადმი, მაშ ამ წუთისოფლის ბინადართა მისდამი მოპყრობის შეფასებასაც ჩინებულად გაართმევდა თავს და ეგებ კიდევ ფიქრობდა, რომ ადამიანები თუ თვითონვე გულგრილნი ბრძანდებიან, მათი ჩვეულებრივი ხვედრია მეგობრები არ გააჩნდეთ.

დიახ, ჯერჯერობით ბეკი მისთვის უდიდესი ნუგეში და საჭირო პირი გახლდათ და მის კროულიმ ორიოდე ახალი კაბა, ძველი ფარღული და შალი უწყალობა; თანაც ახალ გულისმესაიდუმლეს იმით უმტკიცებდა მეგობრობას, რომ ყველა თავის ახლობელ ნაცნობ-ნათესავს მის წინაშე ლანძღავდა და განაქიქებდა (განა შეიძლება სიყვარულის დამადასტურებელი ამაზე უფრო გულს მოსახვედრი საბუთი?) აგრეთვე თავში ბუნდოვნად უტრიალებდა კიდევ უფრო დიდი წყალობის ფიქრიც, - იქნებ მიეთხოვებინა იგი მეაფთიაქე ბატონ კლამპისთვის, ან სხვა რაიმე ხელსაყრელი გზით დაებინავებინა; ანდა სხვა თუ არაფერი, უკან, დედოფლის კროულის, გაეგზავნა იგი, როცა თავს მოაწყენდა და ლონდონის სეზონიც უკვე კარგა ხნის დაწყებული იქნებოდა.

როცა მის კროულიმ მომჯობინებისაკენ ჰქნა პირი და ჩამობრძანდებოდა ხოლმე სასტუმროში, ბეკი უმღეროდა, ან კიდევ როგორმე სხვანაირად ართობდა. როცა იმდენად მომაგრდა, რომ ეტლით სეირნობა შეეძლო, ბეკიც თან ახლდა. ამ ეტლით სეირნობებში, მის კროულის გასაოცარი გულკეთილობით და მეგობრობით ჭემმარიტად წაქეზებულ რებეკას მთელი დედამიწის ზურგზე აბა, საით გასწევდა გულს, თუ არა ბლუმსბერისა, რასელ-სკვერისა, და ესკვაირ ჯონ სედლის სახლისკენ?

ვიდრე ეს მოხდებოდა, მეგობრებმა ბევრი ბარათი გაუგზავნეს ერთმანეთს. როგორც მკითხველიც წარმოიდგენს, ჰემპშირს რებეკას ყოფნის თვეებში მარადიული მეგობრობა (განა ღირს აღიარება?) გვარიანად შეიფერთხა და ისე დაძაბუნდა და ილაჯი გაუწყდა მოხუცებულობით, რომ, ის-ის იყო, კინალამ სულიც განუტევა. უნდა ვაღიაროთ, ორივე ქალიშვილს თავიანთი საფიქრებელი საკუთარი საქმეები ჰქონოდა: რებეკას პატრონების წინაშე დამსახურება და წინსვლა, ხოლო ემილიას - საკუთარი შთანმთქმელი საგანი. როცა ორი ქალი შეიყარა და იმ გულფიცხობით გადაესკვნენ ერთმანეთს, რაც ახასიათებს ახალგაზრდა მანდილოსანთა ერთმანეთისადმი მოპყრობას, რებეკამ თავის წილი მოხვევა დიდად სრულყოფილი სიფიცხით, გულმოდგინებითა და ღონიერებით აღასრულა. ასე, რომ საბრალო პატარა ემილია კიდევ აიღეწა, მეგობარს რომ კოცნიდა და თავი დამნაშავედაც ჩათვალა, მისდამი თითქოს გულგრილად მოპყრობისათვის.

პირველი შეხვედრა ძალიან მოკლე გახლდათ: ემილია სწორედ, ის-ის იყო, სასეირნოდ ემზადებოდა. მის კროული ქვევით, ეტლში ბრძანდებოდა და იცდიდა.

მისი ხალხი ჰკვირობდა, ეს რა ქვეყანაში მოვხვდითო. და თვალდაჭყეტილი შეჰყურებდნენ პატიოსან სემბოს, ბლუმსბერელ ზანგ ფარემს, ვითარცა ამ ადგილის ერთ-ერთ უცნაურ მკვიდრს. მაგრამ როდესაც ემილია ჩამოვიდა გულკეთილი, მომლიძარი სახით (რებეკას უნდა გაეცნო იგი თავისი მეგობრისათვის; მის კროული მოწადინებული იყო მის ნახვას, მაგრამ იმდენად ავად გახლდათ, რომ ეტლიდან ვერ იძვროდა); - როდესაც, მოგახსენებთ, ემილია ჩამოვიდა, ბაბთებით ბეჭებშემკული პარკ-ლეინელი წარჩინებულნი კიდევ უფრო და უფრო მეტად ჰკვირობდნენ, ასეთი რამ ნუთუ ბლუმსბერიში შეიძლება მოიპოვებოდესო? მის კროულიც სრულიად მოაჯადოვა ნაზმა, სანდომიანმა, შეფაკლებულმა სახემ ახალგაზრდა ქალისა, რომელიც მორცხვად, კრძალვითა და მოხდენილად წამოდგა წინ, რათა პატივი ეცა თავისი მეგობრის მფარველისთვის.

- რა პირის კანია, გენაცვალე! რა ტკბილი ხმაა! - ამბობდა მის კროული, მცირე საუბრის შემდეგ ეტლით რომ მიემართებოდნენ ქალაქის დასავლეთის მხარეს. - ჩემო ძვირფასო შარპ, შენი ახალგაზრდა მეგობარი მომხიბლავია! მოიწვიე პარკ-ლეინში, გესმის?

მის კროულის კარგი გემოვნება ჰქონდა. მოსწონდა ბუნებრივი ქცევა, მცირე მორცხვობა კი მხოლოდ უფრო ეშხს მატებდა მის თვალში. ირგვლივ ლამაზი სახეების ჭვრეტა ისე ეამებოდა, როგორც ლამაზი სურათები და საუცხოო ფაიფური. იმ დღეს ერთი ექვსჯერ მაინც ახსენა აღტაცებით ემილია. აგრეთვე მოიგონა იგი როუდონ კროულისთან, რომელიც, მოვალეობის მორჩილი, მაძიდას ეახლა, რათა მისი წიწილა ეგემა. რასაკვირველია, ამაზე რებეკამ მყის განაცხადა, ემილია დანიშნულია ლეიტენანტ ოსბორნზე და ძალიან დიდი ხნის მიჯნურებიც არიანო.

- ქვეით ჯარში ხომ არა მსახურობს? - იკითხა კაპიტანმა კროულიმ და, ვითარცა გვარდიელს შეჰფეროდა, ძლივძლივობით მოიგონა იმ ლეგიონის ნომერი, - ...ეში!

რებეკამ კვერი დაუკრა, ეგ რაზმი უნდა იყოსო.

- კაპიტანის გვარი, - დასძინა მერე კიდევ, - კაპიტანი დობინია.

- აყლაყუდა, უშნო ვინმე, - თქვა კროულიმ, - ყველას ფეხს წამოსდებს ხოლმე ვიცნობ. ოსბორნი კი, არა უჭირს რა, სანდომიანი ჯეელია, დიდ, შავ ქილვაშებიანი, არა?

- უშველებელ ქილვაშებიანი, - დაუდასტურა მის რებეკა შარპმა, - და გარწმუნებთ, ძალიანაც ამაყობს.

პასუხის მაგიერ კაპიტან როუდონ კროულის ხრინწიანი ხარხარი აუტყდა. ხოლო მანდილოსნებმა დაჟინებით რომ მოსთხოვეს, აგვიხსენიო, ასეც მოიქცა, მხიარულების აფეთქებამ როცა გაუარა.

- თავი მოაქვს, ვითომდა ბილიარდის თამაში ვიცოდ, - თქვა მან, - „ქოქოსის პალმაში“ ასი გირვანქა მოვუგე. - ის და მოთამაშე! ღლაპი! იმ დღეს სულ გაიფცქვნებოდა, მის მეგობარს, კაპიტან დობინს, რომ არ წაეთრია. ჯანდაბას მისი თავი!

- როუდონ, როუდონ, ნუ ხარ ეგრე ბოროტი. - შენიშნა ფრიად ნასიამოვნებმა მის

კროულიმ.

- რას ბრძანებთ, ქალბატონო, მთელი ქვეითი ჯარის ყმაწვილკაცობაში ამაზე უფრო დოყლაპია მე არ შემხვედრია. ტარკინი და დიუსისი, რამდენსაც უნდათ, იმდენ ფულს დასცინცლავენ ხოლმე. ეშმაკს მიჰყიდის სულს, ოღონდ ლორდებში ჩამდგარი დაინახონ. გრინიში ის იხდის ხოლმე მათი სადილების ფასს, თვითონ კი ხალხს ეპატიუებიან.

- და უნდა მოგახსენოთ, კარგ ხალხსაც პატიუობენ ალბათ.

- მართალი ბრძანებაა, მის შარპ. როგორც ყოველთვის, მის შარპი მართალი ბრძანდება. ნამეტანი კარგი ხალხი კი არის... ჰა, ჰა, ჰა, ჰა! - კაპიტანი უფრო და უფრო უმატებს ხარხარს და, ჰგონია, დიდებული ხუმრობა გამოძივიდაო.

- როუდონ, ნუ ხარ საძაგელი! - შესძახა მამიდამ.

- მერე მამამისი სიტყელი ვაჭარია... ამბობენ, უზომოდ მდიდარიაო. ჯანდაბამდე გზა ჰქონიათ მაგ სიტყულებს, სისხლი უნდა გამოეშვათ! მე კი, უნდა მოგახსენოთ, ჯერ კიდევ არ მიქნია ეს იმისთვის. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!

- ფიჰ, კაპიტანო კროული, მე ემილია უნდა გავაფრთხილო. ყომარბაში ქმარი!

- საზარელია, არა, ჰა? - დიდის ქედმაღლობით ბრძანა კაპიტანმა. შემდეგ ანაზდად რალაც ფიქრმა გაუელვა თავში და დასძინა - ღმერთმანი, ქალბატონო, ერთი აქ მოვიწვიოთ ის!

- მერე ხალხში გამოიჩინება? - იკითხა მამიდამ.

- გამოიჩინებაო?... ოჰ, ჩინებულად. ვერაფერ განსხვავებასაც ვერ შეატყობთ, - მიუგო კაპიტანმა კროულიმ. - მოდი, მოვიწვიოთ, როცა ცოტ-ცოტა სტუმრების მიღებას დაიწყებთ. და იმის... რა ჰქვია... იმის გულისვარდიც... არა, მის შარპ? ხომ ასე იტყვიან?... მაშ მოვიწვიოთ. ღმერთმანი, ახლავე მივწერ ბარათს ოსბორნს და დავპატიუებ. ერთი გამოვცადო, თუ პიკეტის თამაშიც ისე კარგად იცის, როგორც ბილიარდისა. სადა ცხოვრობს, მის შარპ?

მის შარპმა უთხრა ლეიტენანტის ქალაქის მისამართი და ამ საუბრიდან რამდენიმე დღის შემდეგ ლეიტენანტმა ოსბორნმა კაპიტან როუდინის მოწაფური ხელით ნაწერი ბარათი მიიღო, რომელშიც მის კროულის პატიუობის ბარათიც იყო ჩადებული.

რებეკამ კიდევ ემილიას გაუგზავნა მოწვევის ბარათი და დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ემილიამ საკმაო მზადყოფნა გამოიჩინა თანხმობისთვის, როცა გაიგო, ჯორჯიც დაპატიუებულიაო. შეთანხმდნენ, რომ ემილია დილას პარკ-ლეინის მანდილოსნებში გაატარებდა. იქ ყველა ძალიან უალერსებდა რებეკა მფარველობდა მას მძიმე, თავდაჯერებული უპირატესობის იერით. რებეკა ამ ორში იმდენად უფრო ჭკვიანი იყო, ხოლო მისი მეგობარი კი ისე წყნარი და მორიდებული, რომ იგი ყოველთვის უთმობდა; როცა ვინმე მოინებებდა მბრძანებლობას და უდრტვინველად ექვემდებარებოდა. მის კროულის ალერსიანობაც აგრეთვე შესანიშნავი გახლდათ. განაგრძობდა აღტაცებულ ლაპარაკს პატარა ემილიაზე. პირშიაც არ არიდებდა ქათინაურებს, თითქოს თოჯინა, მსახური ანდა სურათი ყოფილიყო იგი და, რამდენადაც შესაძლოა,

კეთილმოსურნე, ალერსიანი განცვიფრებით გამოთქვამდა თავის ალფრთოვანებას. მეც აღტაცებული ვარ იმ ალფრთოვანებით, რომელსაც ხანდახან წარჩინებულთა საზოგადოება გამოიჩენს ხოლმე მდაბიოთადმი. ცხოვრებაში არა არის რა იმაზე უფრო საამო სანახავი, როცა მეი-ფეირის ბინადარნი მოწყალებასა და თავმდაბლობას იჩენენ. მის კროულის გასაოცარმა, უზომო მოწყალებამ, ცოტა არ იყოს, დაღალა საბრალო პატარა ემილია და, ეჭვი მეპარება, რომ პარკ-ლეინის სამ მანდილოსანში, ყველაზე უფრო, მგონი, პატიოსანი მის ბრიგზი მოუვიდა თვალში. მას მოსწონდა მის ბრიგზი, როგორც საერთოდ ყველა დაჩაგრული და წყნარი ადამიანი: ემილია არ გახლდათ, როგორც იტყვიან ხოლმე, მტკიცე ხასიათისა და დიდი გონების დიაცი.

ჯორჯი მოვიდა სადილად... en garçon[46] მიუსხდნენ სუფრას ის და კაპიტანი კროული.

ოსბორნების ოჯახის ვეება ეტლმა მოაბრძანა იგი პარკ-ლეინს რასელ-სკვერიდან. იქაურმა ახალგაზრდა მანდილოსნებმა, რომელნიც თვითონ არ იყვნენ დაპატიჟებულნი და უდიდეს გულგრილობას იჩენდნენ ამ უპატივცემულობისა და არად ჩაგდებისადმი, მაინც ჩახედეს სერ პიტ კროულის სახელს „ბარონთა წიგნში“. დაწვრილებით ამოიკითხეს ყველაფერი, რაც იმ წიგნში ეწერა კროულის ოჯახის, გვარტომობისა და მათი ნათესავების, ბინკის გვარეულობისა და სხვათა შესახებ.

როუდონ კროული დიდის გულითადობითა და ალერსით დახვდა ჯორჯ ოსბორნს. აქებდა ბილიარდის თამაშში მის სიმარჯვეს. ჰკითხა, სამაგიეროს როდის გადამიხდიო. ცნობისმოყვარეობა გამოიჩინა ოსბორნის ლეგიონისადმიც და იმავე საღამოს ჩაუჯდებოდნენ კიდევ პიკეტს, რომ მის კროულის თავის სახლში სრულიად არ ჰქონოდა აკრძალული ფულზე ყოველგვარი თამაში. ასე რომ, ყოველ შემთხვევაში, იმ დღეს მაინც გადარჩა ახალგაზრდა ლეიტენანტის ქისა თავაზიანი მფარველის ხელით შემსუბუქებას. თუმცა შემდეგისთვის სადღაც შესახვედრად კი დათქვეს პაემანი, რათა გაესინჯათ კროულის გასაყიდი ცხენი და გამოეცადათ იგი პარკში, აგრეთვე რათა ესადილათ ერთად და საღამოს დრო გაეტარებინათ ზოგიერთ მხიარულ ამფსონთან.

- ესე იგი, თუ იმ კოხტა მის სედლისთან არა ხართ დაბარებული, - ეშმაკური თვალის ჩაკვრით დასძინა კროულიმ და თანაც იმდენი სიკეთე გამოიჩინა, რომ კიდევ დაუმატა: - საშინლად ტურფა გოგოა, სინდისს გეფიცები; თანაც, ოსბორნ, ალბათ ფულიც ჩეჩქივით ექნება, არა, ჰა?

ოსბორნი არ გახლდათ დაბარებული, იგი სიამოვნებით შეხვდებოდა კროულის და უკანასკნელი, როცა მეორე დღეს ერთად შეიყარნენ, ხოტბას ასხამდა ახალი მეგობრის ცხენოსნობას, რაც სრულიად დამშვიდებული სინდისით შეეძლო ჩაედინა, და გააცნო სამი თუ ოთხი უპირველესი წარჩინებული ყმაწვილი, რომელთა გაცნობამაც ფრიად გაამხიარულა, გაამხნევა და გააგულდიდა მიამიტი ახალგაზრდა მხედარი.

- მართლა, რასა იქმს პატარა მის შარპი? - ღვინის სმის დროს გაფუყული იერით გადაულაპარაკა მეგობარს ოსბორნმა. - გულკეთილი გოგნუცა კი არის. არგად შეეგუა დედოფლის კროულის? მის სედლის უყვარდა კიდევ იგი.

კაპიტანმა კროულიმ გააფთრებით გადმოუბრიალა თავისი წვრილი, ლურჯი

თვალები ლეიტენანტს და თვალიც გაადევნა, როცა იგი ნაცნობობის გასაახლებლად მივიდა მშვენიერ აღმზრდელ ქალთან. რებეკას ქცევას სრული შვება უნდა მიენიჭებინა კროულისთვის, თუკი ამ ლეიბგვარდიელის გულში ოდნავი შურიც კი სადმე ბოვინობდა.

ყმაწვილები ზემოთ რომ ავიდნენ და ოსბორნი გაცნობისთვის ეახლა მის კროულის, მერე რებეკასკენ იბრუნა პირი და გაემართა მისკენ მფარველური, თავმომწონე, ბლენძია იერით. ოსბორნს, განზრახული ჰქონდა, რებეკას გულკეთილად მოვეპყრობი და მფარველობასაც გავუწევო. მზად იყო ხელიც ჩამოერთმია, როგორც ემილიას მეგობრისათვის და სიტყვებით: „აჰ, მის შარპ! რასა იქმთ?“ - მარცხენა ხელი გაუწოდა მას, და კიდევ დარწმუნებული ბრძანდებოდა, იგი სრულიად გაოგნდება და დაიბნევა ამ პატივისცემითაო.

მის შარპმა მხოლოდ მარჯვენა სალოკი თითი გამოუშვირა და ოდნავ დაუკრა თავი, ისე ცივად და მომაკვდინებლად, რომ მეორე ოთახიდან ამ ამბის თვალის მადევნებელმა როუდონ კროულიმ ძლივ-ძლივობით შეიკავა ხარხარი ლეიტენანტის სრული დაბნეულობის დანახვაზე: როგორ შეკრთა იგი, როგორ შეეყოყმანდა, ბოლოს კი როგორ დაიმდაბლა თავი, და რა უხერხულად, უშნოდ ჩამოართვა შეთავაზებული თითი!

- ეგ, ღმერთსა ვფიცავ, ეშმაკსაც რქას მოსტეხს! - თქვა აღტაცებულმა კაპიტანმა, ხოლო ლეიტენანტმა მუსაიფის გამბისათვის, საამებლად ჰკითხა რებეკას, როგორ მოგწონთ თქვენი ახალი ადგილიო.

- ჩემი ადგილი? - მოახსენა მის შარპმა ცივად, - რა გულკეთილი ბრძანდებით, რომ მოგაგონდათ! საკმაოდ კარგი ადგილი გახლავთ: გასამრჯელო ჩინებულია; თუმცა, მე მგონი, არა ისე კარგი, მის უირტს, თქვენი დების აღმზრდელს, რომ მოეპოვება რასელ-სკვერში. როგორ ბრძანდებიან ის მანდილოსნები?.. მაგრამ არ უნდა ვკითხულობდე კი მათ!

- რატომ? - შეეკითხა განცვიფრებული ბატონი ოსბორნი.

- რატომ და იმათ არასოდეს დაუმიდაბლებიათ თავი გამომლაპარაკებოდნენ, ან მივეპატიუებინე თავიანთ სახლში, როცა ემილიასთან ვიყავი სტუმრად. მაგრამ ჩვენ საწყალი აღმზრდელი ქალები, ხომ იცით, შეჩვეულნი გახლავართ ასე გაბიაბრუებას.

- ძვირფასო მის შარპ! - შესძახა ოსბორნმა.

- ყოველ შემთხვევაში ზოგიერთ ოჯახში მაინც, - განაგრძო რებეკამ. - მაინც ხომ ვერ წარმოიდგენთ, რა დიდი განსხვავებაა ოჯახებში! ჩვენ, ჰემპშირელნი ისე მდიდარნი არ გახლავართ, როგორც თქვენ, სიტის ბედნიერი ხალხი ბრძანდებით. მაგრამ წარჩინებულ ოჯახში ხომ მაინც ვიმყოფები - ძველ, კარგ ინგლისურ ოჯახში! მე მგონი მოგეხსენებათ, სერ პიტის მამამ პერობა რომ იუარა. და თქვენცა ხედავთ, როგორ მეპყრობიან. ძალიან მყუდროდ და კარგად გახლავარ. ჭეშმარიტად მართლა კარგი ადგილია, მაგრამ რა დიდი გულკეთილობაა, ამას რომ კითხულობთ!

ოსბორნი სულ გაცოფდა. პატარა აღმზრდელი დიაცი მფარველობითი იერით გადმოჰყურებდა და მანამდე აპამპულეებდა ამ ახალგაზრდა ბრიტანელ ლომს, სანამ სრულიად არ დააბნია და წაახდინა. ყმაწვილმა იმდენი გონების მოკრებაც

ველარ მოახერხა, რაიმე საბაბი გამოენახა და თავი დაეძვრინა იმ ფრიად ტკბილი მუსაიფიდან.

- მე მგონია, საკმაოდ გვარიანად მოგწონდათ სიტის ოჯახებიც, - გაცხარებით შენიშნა ოსბორნმა.

- თქვენ ალბათ შარშანდელს ბრძანებთ, როცა ახალთახალი გამოსული გახლდით იმ საზარელი, უგვანი სასწავლებლიდან, არა? რასაკვირველია, დიალაც მომწონდა. განა ყველა გოგონას არ უყვარს არდადეგებზე შინ დაბრუნება? და მე აბა როგორ შემეძლო უკეთესი მცოდნოდა? მაგრამ ოჰ, ბატონო ოსბორნ, რა დიდ განსხვავებას გვაგრძნობინებს თვრამეტი თვის გამოცდილება!.. თვრამეტი თვე გატარებული, ბოდიშს კი ვიხდი ამის თქმისათვის, წარჩინებულ ხალხში. რაც შეეხება ძვირფას ემილიას, გეთანხმებით, სწორედ მარგალიტია და ყველგან მომხიბლავი იქნება. აგე, ახლა ვხედავ უკვე კარგ გუნებაზე დგებით. მაგრამ ოჰ, ეს უცნაური, საკვირველი სიტის ხალხი! და ბატონი ჯოჯი!.. რასა იქმს ის საოცარი ბატონი ჯოჯეფი?

- მე მგონია, შარშან არც თუ გულგრილად ეპყრობოდით იმ საოცარ ბატონ ჯოჯეფს, - გულკეთილად შენიშნა ოსბორნმა.

- რა სასტიკი ხართ! აბა, entre nous[47] იყოს და სულაც არ ვიკლავდი თავს მისი გულისთვის. ოღონდ რომ ეთხოვა ის, რასაც თქვენი გამოხედვით მანიშნებთ (ერთობ მკაფიო და თავაზიანი კი გახლავთ ეგ თქვენი გამოხედვა!), უარს არ ვიტყვოდი.

ბატონმა ოსბორნმა ისე გადახედა, თითქოს ეუბნებოდა: „ოღონდაც, ოჰ, რა დიდი პატივიაო“.

- თქვენა ფიქრობთ, რა დიდი პატივი იქნებოდა ჩემთვის თქვენისთანა მულის ქმარი, არა? რა პატივია სძლობა ესკვაირ ჯორჯ ოსბორნისა, რომელიც ბრძანდება ძე ესკვაირ ჯონ ოსბორნისა, რომელიც ბრძანდებოდა ძე... ვინ იყო პაპათქვენი, ბატონო ოსბორნ? ოჰ, ნუკი გაჯავრდებით! გვარტომობას აბა რას მოუხერხებთ და მეც გულით გეთანხმებით, რომ არ დავიწუნებდი და მივთხოვდებოდი ბატონ ჯოჯეფს, რადგან ამაზე უკეთესი განა რაღა უნდოდა საბრალო ლატაკ გოგოს? ახლა ხომ იცით მთელი საიდუმლო! მე წრფელი და გულგულია გახლავარ; და, ყოველივე რომ ავწონ-დავწონოთ, დიდი გულკეთილობა გამოიჩინეთ ამ ამბის ნართაულად გახსენებით... დიდი გულკეთილობა და დიდი თავაზიანობაც! ემილია, ძვირფასო, ბატონი ოსბორნი და მე შენს საბრალო ძამია ჯოჯეფს ვახსენებდით. როგორ არის?

ამგვარად, რებეკამ ჯორჯს სულ კუდით ქვა ასროლინა. იქნებ რებეკაც არ იყო მართალი, მაგრამ ფრიად წარმატებით კი მოახერხა მოწინააღმდეგის გამტყუნება. და იმანაც სამარცხვინოდ მოჰკურცხლა. გრძნობდა, კიდევ ერთ წუთსაც რომ შეეოვნებულიყო, ემილიას დასანახად ფრიად სულელურ მდგომარეობაში ჩავარდებოდა.

თუმცა რებეკამ მარცხი აგემა, ჯორჯი შორს გახლდათ ენატანიობისა და მანდილოსნისადმი შურისძიების მდაბალი ზრახვებისაგან. ოღონდ სულმა წასძლია და მეორე დღეს ჭკვიანურად გაანდო კაპიტან კროულის თავისი ზოგიერთი მოსაზრება მის რებეკას შესახებ: გაიძვერა, საშიში ვინმეა, თანაც

თავგადადებული არშეიყო და სხვანი. ყველა ამ მოსაზრებას კროული სიცილით ეთანხმებოდა და ყოველი მათგანი, ჯერ კიდევ ოცდაოთხი საათი არ გასულიყო, რებეკამ უკვე იცოდა. ამით უფრო შეემატა ბატონ ოსბორნისადმი მისი თავდაპირველი დამოკიდებულების გრძნობას. დიაცური ინსტინქტი ჰკარნახობდა, რომ სწორედ ჯორჯმა ჩაუფუშა ის პირველი მიჯნურობა და ამიტომ შესაფერისადაც სცემდა პატივს ამ დარბაისელს.

- მე მხოლოდ და მხოლოდ გაფრთხილებ, - ეუბნებოდა იგი როუდონ კროულის და თანაც გამოცდილ-გამოჯეკილი კაცის თვალით გადმოჰყურებდა... ოსბორნმა ახლახან იყიდა მისგან ცხენი და რამდენიმე ათეული გინეაც წააგო ნასადილევს; - მე მხოლოდ გაფრთხილებ... ქალებს კარგად ვიცნობ და გირჩევ თვალფხიზლად იყო!

- გმადლობ, გენაცვა, - მიუგო კროულიმ განსაკუთრებული მადლიერი გამოხედვით, - გეტყობა, თვალსა და ხელს შუა არა გაგეპარება რა... - და ჯორჯი გამოემშვიდობა იმ ფიქრით, რომ კროული დიალაც მართალი იყო.

მან უამბო ემილიას ეს ამბავი: როგორ ურჩია როუდონ კროულის, - ოხრად კარგ, ალალ ჯეელს, - მოფრთხილებოდა იმ პატარა გაიძვერა, თაღლით რებეკას.

- ვისა? - შეჰყვირა ემილიამ.

- ვისა და შენს მეგობარ აღმზრდელ ქალს... ნუ მიყურებ ეგრე გაკვირვებით!

- ოჰ, ჯორჯ, ეგ რა ჩაგიდენია! - შესძახა ემილიამ, რადგან მისმა დიაცურმა თვალმა, რომელსაც სიყვარულმა მხედველობა გაუმახვილა, მყის განსჭვრიტა ის საიდუმლო, რაც უჩინარი გახლდათ მის კროულის, საბრალო ქალწულ ბრიგზისა, და ყველაზე მეტად კი, ქილვაშებიან, ახალგაზრდა, გაფუყულ ვაჟბატონ ლეიტენანტ ოსბორნის გამოთავყვანებული სამზერებისათვის.

რებეკა შალეებში რომ ფუთნიდა ემილიას ზემო სართულში, სადაც ორმა მეგობარმა დრო იხელთა იმ მოკლე საიდუმლო გამუსაიფებისა და ჩურჩულისათვის, რაც დედათა ცხოვრების ნეტარებას წარმოადგენს, ემილიამ ხელში დაიჭირა რებეკას ორი პატარა ხელი და უთხრა: „რებეკა, მე ყველაფერსა ვხედავო“.

რებეკამ გადაჰკოცნა იგი.

და ამ საამო საიდუმლოებაზე შემდეგ კრინტიც აღარ დაუძრავს აღარც ერთ ახალგაზრდა ქალს. მაგრამ ეს საიდუმლო განწირული იყო და მაინც მალე გამომჟღავნდებოდა.

ზემოთ მოთხრობილი ამბების შემდეგ მცირე ჟამი რომ გამოხდა, მის რებეკა შარპის კვლავ თავისი მფარველის ოჯახში - პარკლეინს ყოფნაში, გრეიტ-გონტ-სტრიტში, ერთი სამგლოვიარო ღერბი კიდევ გაჩნდა იმ სხვა მრავალთა შორის, ჩვეულებრივ რომ ამკობენ ამ პირქუმ უბანს. იგი სერ პიტ კროულის სახლზე იყო გაკეთებული, მაგრამ ღირსეული ბარონეტის გარდაცვალებას არ მოასწავებდა.

ეს გახლდათ მანდილოსნის სამგლოვიარო ღერბი და, მართლაც, ორიოდე წლის წინათ სერ პიტის ბებერი დედის, განსვენებულ ქვრივ ლედი კროულის, სამგლოვიარო სამკაულს წარმოადგენდა, სამსახურის ყველა რომ გაუვიდა, ეს

ღერბი მოიხსნა სახლის წინაპირიდან და შემდგომ სერ პიტის სასახლის სადღაც მივარდნილ კუნჭულში განისვენებდა. ახლა კი კვლავ გამოჩნდა საბრალო როზ დოსონის გულისთვის - სერ პიტი ისევ დაქვრივდა. თვით სერ პიტის საკუთარი ღერბის გვერდით ფარზე ოთხ ნაწილად გამოსახული ღერბი, მართალი მოგახსენოთ, საბრალო როზისა არა ყოფილა. იმას ღერბი არც ებადა, მაგრამ ფარზე გამოსახული ქერუბიმები ისევე შეეფერებოდნენ მას, როგორც სერ პიტის დედას; ხოლო ღერბის ფარქვეშ წარწერილი იყო Resurgam[48], აქეთ-იქით კი მხარში ედგა კროულის გვარეულობის მტრედი და გველი. ღერბები, სამგლოვიარო ნიშნები და Resurgam - აი, ხელსაყრელი მაგალითი ჭკუის სასწავლებლად!

უფროსი გერი, ბატონი კროული, თავს ადგა უიმისოდ უმეგობროდ მიტოვებული ავადმყოფის სარეცელს და ეს მანდილოსანი განვიდა ამა სოფლითგან იმ სიტყვებითა და ნუგეშით შემავრებული, რის მინიჭებაც შესძლო ბატონმა კროულიმ. ლედი კროულის მრავალი წლის განმავლობაში მხოლოდ მისგან თუ უგემია კეთილი მოპყრობა: ეს იყო ერთადერთი მეგობრობა, რაც მცირეოდნად მაინც ანუგეშებდა ამ სუსტ, უმწეო, ეულ სულს. მისი გული მის სხეულზე დიდი ხნით ადრევე იყო მკვდარი... მან გაჰყიდა იგი, რათა სერ პიტ კროულის მეუღლე გამხდარიყო. დედები და ქალიშვილები ყოველდღე ეწევიან ამგვარსავე ვაჭრობას ამაოების ბაზარში.

ქალბატონი რომ გარდაიცვალა, მისი მეუღლე იმხანად ლონდონს ბრძანდებოდა ზოგი თავისი ურიცხვი გაიძვერული საქმის თაობაზე და ჩაფლული იყო დაუბოლოვებელ სასამართლო პროცესებში. მაგრამ მაინც პოულობდა დროს ხშირად სტუმრებოდა პარკ-ლეინს, მრავალი ბარათი გაეგზავნა რებეკასთვის და შევედრებოდა, ებრძანა, განკარგულება მიეცა მისთვის, სოფელში შენს ნორჩ მოწაფეებს დაუბრუნდი, ახლა, დედის ავადმყოფობაში, სრულიად უპატრონოდა ყრიანო. მაგრამ მის კროულის სიტყვის გაგონებაც არ უნდოდა რებეკას წასვლაზე. რადგან, თუმცა ლონდონის წარჩინებული საზოგადოების არც ერთი ქალბატონი ისე გულგრილად და არხეინად არ მოიშორებდა თავიდან მეგობრებს, როგორც კი მობეზრდებოდა ისინი, და თუმცა მცირეოდენი მოიპოვებოდნენ ისეთნი, რომელთაც მის კროულიზე უფრო მალე მობეზრდებოდათ, მაინც მანამდე, სანამ გატაცება არ განელეებულიყო, მისი სიყვარული ჭეშმარიტად საარაკო ჩანდა და იგი კვლავ დიდის გულმოდგინებით ებლაუჭებოდა რებეკას.

ლედი კროულის გარდაცვალების ამბავს მის კროულის ოჯახურ წრეში იმაზე უფრო მეტი გლოვა და მითქმა-მოთქმა არ გამოუწვევია რაც მოსალოდნელი იყო.

- მე მგონი, სამისთვის გასამართავი წვეულება უნდა გადაედო, - ბრძანა მის კროულიმ და ცოტა შეყვინების შემდეგ კიდევ დაუმატა: - იმედი მაქვს ჩემი ძმა იმდენ სინდისიერებას გამოიჩენს, ცოლს აღარ შეირთავს.

- ოჰ, რარიგ გააფრთხდება პიტი, მამამ კიდევ ცოლი რომ ითხოვოს! - შენიშნა უფროსი ძმისადმი მისთვის ჩვეული პატივისცემითა და სიყვარულით როუდონმა.

რებეკას ხმა არ ამოუღია. ოჯახში ყველაზე უფრო მეტად დამწუხრებული და შეღონებული ის ჩანდა. იმ დღეს რებეკა მანამდე გავიდა ოთახიდან, ვიდრე კაპიტანი წავიდოდა, მაგრამ შემთხვევით კი ქვემოთ შეიყარნენ, როცა როუდონი გამოსაღმების შემდგომ წასვლას ეპირებოდა და იქ ერთად რაღაც მოითათბირეს.

მეორე დილით, როცა მის კროული მშვიდად კითხულობდა ფრანგულ რომანს, ხოლო რებეკა ფანჯარაში იჭვრიტებოდა, ფრიად შეაკრთო ბებერი მანდილოსანი მისმა ერთობ აღელვებულმა შეკვივლებამ.

- ქალბატონო, სერ პიტტი გეახლათ! - და ამ უწყებას კიდევ მოჰყვა ბარონეტის დაკაკუნება.

- გენაცვალე, მე არ შემიძლია მისი ნახვა!.. არ მინდა მისი ნახვა! უბრძანე ბოულზს უთხრას, შინ არ არის-თქო; ან კიდევ ჩადი ქვემოთ და უთხარი, ძალიან ავად არის და არც ერთ სტუმარს არ იღებს-თქო. ჩემი ნერვები მართლაც ვერ აიტანს ჩემი ძმის ნახვას ამჟამად!.. - შესძახა და კვლავ განაგრძო რომანის კითხვა.

- ძალიან ავად გახლავთ ქალბატონი და თქვენი მიღება არ შეუძლია, ბატონო! - ჩაცქრიალდა რებეკა და მოახსენა სერ პიტს, რომელიც, ის-ის იყო, ზემოთ ასვლას აპირებდა.

- ეგ კიდევ უკეთესი, - მიუგო სერ პიტმა. - მე სწორედ შენი ნახვა მინდა, მის ბეკი - წამო ერთი აქეთ, სასტუმრო ოთახში გავიდეთ - და კიდევ შევიდნენ ამ სამყოფელში ორივენი.

- მე მინდა რომა თქვენ უკან, დედოფლის კროულიში დაბრუნდეთ, ქალბატონო, - მიაპყრო თვალები რებეკას და ბრძანა ბარონეტმა; თან შავ ხელთათმანებსა და უშველებელ ბაბთიან ქუდს იხდიდა.

იგი ისეთი უცნაურის თვალთ უცქეროდა და ისე დაჟინებით ჩაშტერებოდა, რომ რებეკა შარპს თითქმის ცახცახი აუვარდა.

- იმედი მაქვს, მალე დავბრუნდები, - თქვა მან ხმადაბლა, - როგორც კი მის კროული მოიკეთებს... დავუბრუნდები... ძვირფას ბავშვებს.

- შენ ამ სამ თვეს სულ ეგრე ლაპარაკობ, ბეკი, - მიუგო სერ პიტმა, - და მაინც ეტორღილები ჩემ დას; მერე კიდევ, როცა მობეზრდები, ისე მოგისვრის, თითქო დაგლეჯილი ჩუსტიო. მე გეუბნები, მე მჭირიხარ. აი, უკან მივდივარ დასაფლავებაზე. მოდიხარ თუ არა? ჰო თუ არა?

- მე ვერა ვბედავ... არა მგონია... წესიერი იქნეს... მარტოდ ყოფნა... თქვენთან, ბატონო, - მოახსენა ვითომდა დიდად აღელვებულმა ბეკიმ.

- მე კიდევ ვამბობ, მე მჭირიხარ! - უთხრა მაგიდაზე მუშტის ბაგუნით სერ პიტმა. - მე უშენოდ ვერა ვძლებ. არ ვიცი, რა მოხდა, რაც შენ წამოხველ, ოჯახში ყველაფერი უკუღმა დატრიალდა. ძველებურს სულ აღარა ჰგავს. მთელი ჩემი ანგარიშები ისევ დომხალივით აირ-დაირია. შენ უნდა წამოხვიდე უკან. წამოდი, ძვირფასო, ბეკი, წამოდი!

- წამოვიდე... როგორც რა, ბატონო ჩემო, - წამოილულულა რებეკამ.

- წამოდი, როგორც ლედი კროული, თუკი გნებავს, - უთხრა ბარონეტმა, თან თავის ბაბთიან ქუდს აცოდვილებდა ხელში. - აჰა, ეს ხომ დააკმაყოფილებს! წამო და გახდი ჩემი ცოლი. სწორედ რომ შესაფერიცა ხარ. ჯანდაბას გვარიშვილობა! შენზე უკეთესი ქალბატონი მე არც მინახავს. შენ ნევშიაც კი უფრო მეტი ჭკუა გაქვს, ვინემ საგრაფოს რომელიმე ბარონეტის ცოლს მთელ თავში მოეძევება. წამოხვალ? ჰო თუ არა?

- ოჰ, სერ პიტ! - შესძახა მეტიხმეტად აღელვებულმა რებეკამ.

- ჰო-თქო, სთქვა ბეკი, - განაგრძო სერ პიტმა, - მოხუცი ვარ, მაგრამ ჯერ კიდევ ჭარმაგი. ერთი ოც წელიწადს კიდევ გავძლებ. გაგაბედნიერებ, ნახავ თუ არა! რასაც გინდა, იმას იზამ; ყველაფერი, როგორც მოგეპრიანება, ისე იქნება. ნახუქრობის წერილსაც მოგცემ. ყველაფერს კანონით დაგიმტკიცებ. აი, უყურე! - და ბერიკაცი დაეცა მუხლებზე და სატირივით შესცივინებდა ქალს.

რებეკა უკან მიაწყდა გაოგნებული. აქამდე აღწერილ ამბებში ჯერ არსად გვიხილავს იგი დაბნეული; ახლა კი სწორედ რომ ასე დაემართა და თვალთაგან გადმოუგორდა ორიოდ, მის სიცოცხლეში უწრფესი და ყველაზე ჭეშმარიტის გულით მოწურული ცრემლი.

- ოჰ, სერ პიტ! - შესძახა მან. - ოჰ, ბატონო... მე... მე უკვე გათხოვილი გახლავარ!

თავი XV. რომელშიაც მცირე ხნით გამოჩნდება რებეკას მეუღლე

ყოველ მგრძნობიარე მკითხველს (და სხვანაირი არც გვინდა!) ეამებოდა იმ სურათის დანახვა, რომლითაც ჩვენი პატარა დრამის უკანასკნელი მოქმედება დასრულდა. ვინაიდან აბა რა შეედრება მშვენიერების წინაშე მუხლმოდრეკილი სიყვარულის ხილვას?

მაგრამ ოდეს სიყვარულმა ყური მოჰკრა მშვენიერების შემადრწუნებელ აღსარებას, უკვე გათხოვილი გახლავარო, იგი წამოიჭრა ხალიჩიდან, რომელზედაც აქამდე მოწიწებით გართხმულიყო, მოჰყვა ღრიალს და საბრალო პატარა მშვენიერება იმაზე უფრო მეტად დააფრთხო, ვიდრე მას ჯერ კიდევ აღსარების თქმამდე ეტყობოდა.

- გათხოვილი!... შენ ხუმრობ! - შესძახა ბარონეტმა, რისხვისა და განცვიფრების პირველი აფეთქების განვლის შემდგომ. - მასხარად მიგდებ, ბეკი! აბა, ვინ შეირთავდა შენისთანა ცარიელ-ტარიელ გოგოს!?

- გათხოვილი ვარ, გათხოვილი! - ამბობდა მწარედ გულამომჯდარი ქალი. გრძნობამორეულს ხმა უწყდებოდა, ხელმანდილი სატირლად მომზადებულ თვალებზე, მოეფარებინა, ბუხრის თავს მისვენებოდა ღონემიხდილი - მწუხარებისა და გოდების ხატება, რაც თვით ყველაზე გულქვა ადამიანსაც კი მოულობდა გულს. - ოჰ, სერ პიტ, ძვირფასო სერ პიტ, ნუ ჩამთვლით ყველა თქვენი გულკეთილობისადმი უმადურ ადამიანად! მე მხოლოდ თქვენმა დიდსულოვნებამ დამაცდენინა პირიდან ეს ჩემი საიდუმლოება!

- ჭირსაც წაუღია დიდსულოვნება! - შეჰღრიალა სერ პიტმა. - მაშ, აბა, ვინ არი შენი ქმარი? აბა, სად არი?

- ნება მიბოძეთ, კვლავ დავუბრუნდე სოფელს, ბატონო! ნება მიბოძეთ, კვლავ ძველებურად ერთგულად მოგიაროთ! ნუ, ნუ მომაშორებთ ჩემს ძვირფას დედოფლის კროულის!

- მაშ, იმ ჯეილმა თავი მიგანება? მიგანება, განა? - ჩაეკითხა ბარონეტი. ეგონა, ახლა კი ვხვდები, რა მოხდაო. - მაშ ბეკი... დაბრუნდი, თუ გინდა. აბა როგორ იქნება, ბაბაც გინდოდეს და კაკაც. მე კი მაინც პატიოსნად შემოგთავაზე. დაბრუნდი აღმზრდელად... ყველაფერი მაინც სულ შენ ნებაზე იქნება!

რებეკამ ცალი ხელი გაუწოდა: თან ისე გულამომჯდარი ქვითინებდა, ლამის გული გახეთქოდა. კულულები ჩამოშლოდა სახესა და მარმარილოს ბუხრის თავზე, რომელზედაც თავი ჰქონდა ჩამოდებული.

- მაშ იმ არამზადამ მოძურწა, ჰა! - განაგრძო სერ პიტმა და ამაზრზენად შეეცადა ნუგეში ეცა ქალისათვის, - ნუ სწუხარ ბეკი, მე გიპატრონებ!

- ოჰ, ბატონო! მთელი ჩემი სიცოცხლე საამაყოდ მექნება, კვლავ რომ დავბრუნდე დედოფლის კროულის და მოვუარო ბავშვებსა და თქვენ ისევე ძველებურად, როცა ბრძანდებით, რა ნასიამოვნები იყავით თქვენი პატარა რებეკას სამსახურით. რომ მომაგონდება, რა შემომთავაზეთ სწორედ ახლახან, გული მადლიერების გრძნობით მევსება... ჭემმარიტად მევსება. არ ძალმიძს თქვენი ცოლობა, ბატონო, მაგრამ ნება მიბოძეთ... ნება მიბოძეთ, თქვენი ასული მაინც ვიყო.

წარმოსთქვა რა ეს, რებეკა ძალიან ტრაგიკული სახით დაეშვა მუხლებზე, მოჰკიდა სერ პიტის დაჯირჯვლებულ, შავ ხელს საკუთარი ორი ხელი (რომელნიც ერთობ ტურფა, თეთრი და ატლასივით ნაზი გახლდათ) და უდიდესი აღფრთოვანებით, ნდობითა და გულწრფელი გამომეტყველებით დაუწყო სახეში ცქერა სერ პიტს, მაგრამ... მაგრამ უცბად გაიღო კარი და მის კროული შემოცურდა ოთახში.

მისის ფერკინი და მის ბრიგზი შემთხვევით სასტუმრო ოთახის კართან აღმოჩნდნენ მაშინვე, როგორც კი ბარონეტი და რებეკა იქ შევიდნენ. აგრეთვე შემთხვევით მოჰკრეს თვალი კარის საკლიტულიდან, მოხუცი დარბაისელი რარიგ განერთხო აღმზრდელი ქალის წინაშე და ის დიდსულოვანი შეთავაზებაც მოისმინეს, რაც ამ ვაჟბატონმა ბრძანა. სერ პიტს რა წამსაც დასცდა ეს პირიდან, მისის ფერკინი და მის ბრიგზი მყის გაემურონენ ზემოთ, შეიჭრნენ იმ სასტუმრო დარბაზში, სადაც მის კროული ფრანგული რომანით იქცევდა თავს და მოახსენეს მოხუც მანდილოსანს გამაოგნებელი ცნობა: მუხლმოყრილი სერ პიტი რებეკა შარპს ცოლობას სთხოვოს. და თქვენ თუ გამოიანგარიშებთ იმ დროს, რაც ზემოხსენებულ ბაასს მოუნდებოდა; იმ დროს, რაც ბრიგზს და ფერკინს სასტუმრო დარბაზში ასავარდნად დასჭირდებოდათ; დროს, რაც ქალბატონ კროულის განცვიფრებას და პიგო ლე-ბრენის ტომის მისი ხელიდან გავარდნას მოუნდებოდა, და აგრეთვე დროს, რაც მისი ძირს ჩამობრძანებისათვის იყო საჭირო - დარწმუნდებით, რა ზედმიწევნით ჭემმარიტი გახლავთ ეს ამბავი და როგორ უნდა გამოჩენილიყო მის კროული სწორედ მაშინ, როცა რებეკამ ისეთი მოწინებელი მდგომარეობა მიიღო.

- კაცი კი არა, მანდილოსანია ძირს! - ბრძანა მის კროულიმ უდიდესი ზიზღით აღვსილი ხმითა და გამომეტყველებით. - ამათ მითხრეს, თითქოს შენ იყავი მუხლებზე დაჩოქილი, სერ პიტ; მოდი ერთი კიდევ წამოიჩოქე და დამატკბე ამ ტურფა წყვილის ჭვრეტით!

- მე მადლობას ვუხდიდი სერ პიტ კროულის, ქალბატონო, - თქვა რებეკამ და

წამოდგა, - და მოვახსენე, რომ... რომ მე არ ძალმიძს გავხდე ლედი კროული.

- უარი სტკიცე! - შესძახა უზომოდ განცვიფრებულმა მის კროულიმ.

კართან მდგარმა ბრიგზმა და ფერკინმა განცვიფრებისაგან თვალები დააჭყიტეს და გაკვირვებისაგან პირები დააღეს.

- დიახ... უარი ვუთხარი, - განაგრძო რებეკამ სევდიანი, ცრემლჩამდგარი ხმით.

- და მე მართლა ჩემ ყურებს უნდა დავუჯერო, რომ შენ ნამდვილად ცოლად წამოყოლა სთხოვე, სერ პიტ? - ჰკითხა მოხუცმა მანდილოსანმა.

- ვთხოვე, მაშა! - მიუგო ბარონეტმა.

- და ამან მართლა უარი გითხრა, როგორც თვითონ ამბობს?

- მაშა! - მოახსენა სერ პიტმა ღრეჭით და სახე გაებადრა.

- არა ჩანს, რომ მაინცდამაინც გული გაგტეხოდეს, - შენიშნა მის კროულიმ.

- იოტისოდნადაც არა, - მიუგო სერ პიტმა ისე გულგრილად და არხეინად, რომ მის კროული კინალამ გაგიჟდა გაოცებისაგან: წარჩინებული მოხუცი დარბაისელი მუხლებზე ეცემა ღარიბ-ღატაკი აღმზრდელი ქალის წინაშე და როცა ქალი უარსა სტკიცავს, სიცილი აუტყდება. ღარიბ-ღატაკი აღმზრდელი უარს ეუბნება ოთხი ათასი გირვანქა სტერლინგის წლიური შემოსავლის პატრონ ბარონეტს! - ყოველივე ეს ისეთი უცნაურობა და საიდუმლოება გახლდათ, რასაც ქალბატონი კროულის გონება ვერასოდეს ჩასწვდებოდა. იგი აღემატებოდა მის საყვარელ ჰიგო ლე-ბრენის რომანებში აღწერილი ინტრიგების ყველა ხლართს.

- მიხარია, რომ კარგ გასართობად მიგაჩნია ეს საქმე, ჩემო ძმაო, - განაგრძო მოხუცმა ქალმა. იგი გაოცებისაგან აქეთ-იქით აწყდებოდა და არ იცოდა, რა გზას დადგომოდა.

- ზორბა რამეა, - ამბობდა სერ პიტი, - აბა, ვის ეგონებოდა რა გაიძვერა პატარა ეშმაკუნა ყოფილა! ეს რა პატარა მელაკუნა ყოფილა! - ბუტბუტებდა თავისთვის და თან სიამით ხითხითებდა.

- ვის რა ეგონებოდა? - დაჰკვივლებს მის კროული და იატაკზე ფეხს აბარტყუნებს. - ერთი მიბრძანე, მის შარპ, რეგენტ-უფლისწულის განქორწინებას ხომ არ ელი, რომ ჩვენი ოჯახი საკმაოდ ღირსეულად არ მიგაჩნია შენთვის?

- ჩემი მდგომარეობა, როცა თქვენ შემობრძანდით, ქალბატონო, - მოახსენა რებეკამ, - არ ამტკიცებდა, რომ მე აბუჩად ამეგდოს ის პატივი, რაც ამ კეთილმა... ამ კეთილშობილმა ადამიანმა იწება ჩემთვის შემოეთავაზებინა. თქვენა გგონიათ, მე უგულო ვარ? თქვენ ყველას გიყვარდით, ისე გულკეთილად მეპყრობოდით მე, საბრალო, ობოლ, უმწეო გოგოს, და მე არაფერს უნდა განვიცდიდე? ო, ჩემო მეგობარნო! ო, ჩემო მწყალობელნო! განა ჩემი სიყვარული, ჩემი სიცოცხლე, ჩემო მოვალეობის გრძნობა არ უნდა ცდილობდეს გაგიმართლოთ და გადაგიხადოთ ის ნდობა, თქვენ რომ გამოუცხადეთ მას? თქვენ ჩემთვის განა მადლიერების გრძნობაც გენანებათ, მის კროული? ეს კი მეტისმეტია... ჩემი გული სწორედ აღვსილია... - და ისეთის აღელვებით დაემუა სკამზე, რომ დამსწრე მსმენელთა უმეტესობას ჭემმარიტად გული აუჩუყა მისმა კაემანმა.

- მომთხოვდები თუ არა, სულ ერთია, მაინც კარგი პატარა გოგნუცა ხარ, ბეკი, და იცოდე, მე შენი მეგობარი ვარ, აი! - ბრძანა სერ პიტმა. დაიხურა თავისი შავბაბთიანი ქუდი და წავიდა. რებეკას გულს მოეშვა, რადგან აშკარა იყო, მისი საიდუმლო უცნობი დარჩა მის კროულისთვის და ხელსაყრელი დრო ჰქონდა, მცირეოდნად მაინც მოეთქვა სული.

რებეკამ თვალებზე მიიფარა ცხვირსახოცი, თავის გაქნევით მოიშორა პატიოსანი ბრიგზი, რომელსაც უნდოდა თან გაჰყოლოდა და თავისი ოთახისაკენ გაემართა. ხოლო ფრიად აღელვებული ბრიგზი და მის კროული დარჩნენ და შეუდგნენ ამ უცნაური ამბების განსჯას. არა ნაკლებ აღზნებული ფერკინი კი მყის გაჩნდა ქვემოთ, სამზარეულოს სამფლობელოში, და მამათა და დედათა სქესის ყველა იქაურ წარმომადგენელს უამბო ეს ამბავი. ქალბატონი ფერკინი ისე აღელვებული გახლდათ, რომ საჭიროდ სცნო, სწორედ იმავე ღამის ფოსტით გაეგზავნა წერილი, რომელშიაც „იგი უმდაბლესად მოიკითხავდა ბიუტ კროულის მეუღლესა და მღვდლის მთელ ოჯახს; და სერ პიტი აქ იყო და ცოლობა სთხოვა მის შარპს, იმან კი ყველას გასაკვირველად, უარი უთხრაო“.

სასადილოში დაბრძანებულმა ორმა მანდილოსანმა (ღირსეული ქალბატონი ბრიგზი ფრიად გახარებული გახლდათ, ერთხელ კიდევ რომ მოესწრო პატრონთან უგულითადეს მუსაიფს!) გაკვირვებით ვერ მოიჯერა გული სერ პიტის შეთავაზებასა და რებეკას უარზე. ბრიგზმა ძალიან გამჭრიახად შენიშნა, ალბათ რაღაც დაბრკოლება ელოდება წინანდელი სიყვარულის სახით, თორემ მისი გრძნობების მქონე ვერც ერთი ახალგაზრდა ქალი ვერასოდეს უარყოფდა ასე ხელსაყრელ გათხოვებასაო.

- შენ თვითონ დასთანხმდებოდი, ხომ დასთანხმდებოდი, ბრიგზ?.. - გულკეთილად უთხრა მის კროულიმ.

- განა წარჩინება არ იქნებოდა ჩემთვის მის კროულის რძლობა? - მოკრძალებული ფანდით დაიძვრინა თავი ბრიგზმა.

- ჰოდა, რომ ვთქვათ, ბეკი კარგი ლედი კროული კი იქნებოდა, - შენიშნა მის კროულიმ (მას გული მოულობო ქალის უარმა და დიდი ლიბერალი და დიდსულოვანი შეიქნა ახლა, რადგან მისი მსხვერპლი უკვე საჭირო აღარ იყო.) - ჭკუა საკმარისი მოეპოვება: იმას გაცილებით უფრო მეტი ჭკუა აქვს ნეკში, ვიდრე შენ, ჩემო საბრალო, ძვირფასო ბრიგზ, მთელ შენს გოგრაში. თავის დაჭერა და ქცევა საუცხოო იცის, ახლა კიდევ ხომ მე მოვუთავე ხელი! მონმორანსია, ბრიგზ, და სისხლი რაღაცას მაინც ნიშნავს; თუმცა ჩემი მხრით კი ჩირადაც არ ვაგდებ. და თანაც იგი უბადრუკი მედუქნის შვილზე გაცილებით უკეთ და ჩინებულადაც დაიცავდა თავის ღირსებას იმ გაფუყულ, ამპარტავან და ბრიყვ ჰემპშირელებში!

ბრიგზმა ჩვეულებისამებრ კვერი დაუკრა და შემდგომ „წინანდელ სიყვარულზე“ დაიწყეს სჯა-ბაასი და მკითხაობა.

- თქვენ, საწყალ, უმწეო სულიერებს, ყოველთვის ვინმე სულელური გულისვარდი მოგეპოვებათ, - ბრძანა მის კროულიმ. - აი, შენ თვითონაც, ხომ იცი, კალიგრაფიის მასწავლებელი გიყვარდა (ნუკი მოჰყვები ახლა ღრიალს, ბრიგზ... ყოველთვის ფშლუკუნს ამოუშვებ ხოლმე და მაინც ვერ აღადგენ მკვდრეთით) და, მე მგონი, ეს უბედური ბეკიც გატუტუცდა, გრძნობას აჰყვა და ალბათ ვინმე მეაფთიაქეს, მოურავს, მხატვარს, ახალგაზრდა მღვდელს ან ვინმე ამისთანას გადაეკიდა.

- საწყალი, საწყალი! - ამბობს ბრიგზი. მას აგონდება ოცდაოთხი წლის წინანდელი ამბავი და კალიგრაფიის ის ჭლექიანი ახალგაზრდა მასწავლებელი, რომლის ქერა თმის კულულებსა და წერილებს, მიუხედავად მათი ძნელად წასაკითხაობისა, კვლავ ელოლიავენ და სათუთად ინახავს ძველ კარადაში, - საწყალი, საწყალი! - ამბობს ბრიგზი. ის ერთხელ კიდევ გრძნობს თავს თვრამეტი წლის ლოყაწითელ გოგონად, ესწრება ეკლესიაში მწუხრის ლოცვას და კალიგრაფიის ჭლექიანი მასწავლებელი და იგი ხმის კანკალით კითხულობენ ერთდამიგვე ფსალმუნს.

- რებეკას ასეთი ქცევის შემდეგ, - აღფრთოვანებით თქვა მის კროულიმ, - ჩვენმა ოჯახმა როგორმე უნდა გადაუხადოს მას. გამოძებნოს, ვინ არის მისი მიჯნური, ბრიგზ. მე იმას დუქანში დავაყენებ; ან იცი, ჩემ პორტრეტს შევუკვეთ, ან კიდევ ჩემს ბიძაშვილ ეპისკოპოსს მოველაპარაკები... და გავამზითვებ ბეკის, და ქორწილსაც გავმართავთ. ბრიგზ! შენ კი საუზმეს გააწყობ და დედოფლის მდადიც იქნები.

ბრიგზმა განაცხადა, ეს რა სასიამოვნო იქნებაო და დაიფიცა, ჩემი ძვირფასი მის კროული მარად კეთილი და დიდსულოვანიაო, მერე რებეკას საწოლში ავიდა, რათა ენუგეშებინა იგი და ეყბედა ცოლად თხოვნის, უარის თქმისა და ამ უკანასკნელის მიზეზის ამბებზე; აგრეთვე სიტყვა გადაეკრა მის კროულის სულგრძელ განზრახვებზე და გამოეკვლია, ვინ იყო ის ვაჟბატონი, რომელიც მის შარპის გულს დაჰპატრონებოდა.

რებეკა მეტად გულკეთილად, ალერსიანად და სიყვარულით დახვდა. მადლიერი გულმხურვალეებით გამოეპასუხა ბრიგზის ალერსსა და ნუგეშისცემას. აღიარა, მართლაც ფარული სიყვარულია საქმეში ჩარეული... მომხიბლავი საიდუმლოებაო... რა სავალალოა, მის ბრიგზმა ერთი ნახევარი წუთი კიდევ რომ არ შეიცადა საკლიტულთან! რებეკა იქნებ მეტსაც იტყოდა, მაგრამ რებეკას სამყოფელში ქალბატონ ბრიგზის ამოსვლის შემდგომ ხუთ წუთსაც არ გაეგლო, რომ თვით მის კროულიც შემობრძანდა იქ, - ეს კი გაუგონარი პატივი გახლდათ; - იგი სულწასულობას დაეძლია, ვეღარ მოეთმინა დესპანის ზოზინა საქმიანობის ლოდინი. ამგვარად პირადად გამოცხადდა და უბრძანა ბრიგზს, ოთახი დაეცალა. მერე მოუწონა რებეკას ქცევა. დაწვრილებით გამოჰკითხა საუბრის შინაარსი და ადრინდელი ვითარების ამბავი, რამაც სერ პიტის განსაცვიფრებელი თხოვნა გამოიწვია.

რებეკამ თქვა, ცოტაოდნად წინათაც შემინიშნავს, რა მიკერძოებით მცემდა პატივს სერ პიტის (რადგან სერ პიტს ჩვეულებად ჰქონდა ფრიად გულწრფელად, თავშეკავებულად და მოურიდებლად გამოემჟღავნებინა თავისი გრძნობანი); მაგრამ რომ აღარ ეხსენებინა მას ის პირადი მიზეზები, რომელთა თქმითაც ამჟამად არ უნდოდა შეეწუხებინა მის კროული, - თვით სერ პიტის ხნიერება, მდგომარეობა და ჩვევანიც სრულიად შეუძლებელს ხდიდნენ ქორწინებას. და განა თუნდაც ოდნავ თავმოყვარე და ოდნავ პატიოსან მანდილოსანს ძალუძს ყური უგდოს ამგვარ თხოვნას ასეთ დროს, როცა არშიყის განსვენებული მეუღლე ჯერ არც დაუკრძალავთ?

- რას როშავ, ძვირფასო, შენ იმას უარს როგორ ეტყოდი, სხვა ვიღაცა რომ არ იყოს საქმეში ჩარეული! - ერთბაშად მოუჭრა მის კროულიმ. - აბა, მითხარი პირადი მიზეზი, რა საიდუმლო მიზეზებია? ვიღაც არის! ვინ დაეპატრონა შენს გულს?

რებეკამ ძირს დახარა თავი და აღიარა, მართალიაო.

- თქვენ მართლა გამოიცანით, ძვირფასო ქალბატონო, - მიუგო მან ნაზი, წრფელი, აკანკალებული ხმით, - თქვენ გაოცებთ, ისე საწყალსა და უმწეოსაც რომ სიყვარული შესძლებია, არა? მე არასოდეს გამიგია, რომ სილატაკე ამ გრძნობისაგან თავდაღწევის საწინდარი ყოფილიყო. ეჰ ნეტავი მართლა ასე ყოფილიყო!

- ჩემო საბრალო, ძვირფასო ბალო, - შესძახა მის კროულიმ, რომელიც მარად მზად გახლდათ გულაჩუყებისათვის. - შენი სიყვარული მამ უპასუხოდ არის დარჩენილი? განა მხოლოდ ფარულადა ჭკნები? მითხარი ყველაფერი და მანუგეშებინე თავი.

- ნეტავი კი შეგეძლოთ, ძვირფასო ქალბატონო, - ჰკადრა რებეკამ იმავე ცრემლმორეული კილოთი, - დიაღაც, დიაღაც, რომ მესაჭიროება!

და მან მიაყრდნო თავი მის კროულის მხარს და იქვითინა ისე ბუნებრივად, რომ გაოცებულ მოხუც მანდილოსანს ფრიად შეებრაღა; თითქმის დედობრივის გულკეთილობით, ჩაიკრა გულში; სიყვარულისა და სიამტკბილობის ბევრი ალერსიანი, გულის მოსასალბუნებელი სიტყვა უთხრა. შეჰფიცა, საკუთარი შვილივით მიყვარხარ და რაც შემიძლია, ყველაფერს ვიზამ შენთვისო.

- აბა, ახლა მითხარი, ვინ არის, გენაცვალე? იმ ლამაზი მის სედლის ძმა ხომ არ არის? ერთხელ რაღაც კი თქვი იმაზე, აქ მოვიპატიჟებ, გენაცვალე, და შეგრთავ, უეჭველად შეგრთავ!

- ჯერ ნუ მკითხავთ, - სთხოვა რებეკამ, - ყველაფერს სულ მალე გაიგებთ; მართლა სულ მალე, ძვირფასო, კეთილო ქალბატონო კროული... ძვირფასო მეგობარო, ნება მიბოძეთ ასე მოვიქცე!

- ეგრე იყოს, შვილო, - დაეთანხმა მოხუცი და აკოცა.

- ჯერ ვერ გეტყვით, - სლუკუნით ამბობდა რებეკა. - ძალიან უბედური ვარ, მაგრამ ოჰ! გიყვარდეთ ყოველთვის... დამპირდით. გიყვარდეთ ყოველთვის!

და ორივეს ცრემლთა ღვრაში, - ვინაიდან უმცროსი მანდილოსნის გრძნობამორეულობამ უფროსსაც გული აუჩუყა, - ეს დაპირებაც საზეიმო ფიცით ბრძანა მის კროულიმ. მერე წასვლისას დალოცა თავისი პატარა protegee და თან ჰკვირობდა: ეს რა საყვარელი, წრფელი, ალალი, მოალერსე, ნაზი, მოსიყვარულე, უცნაური გოგონა არისო.

ახლა კი დარჩა რებეკა მარტო და შეუდგა ფიქრს იმ დღის ანაზღაურ საოცარ თავგადასავალზე და იმაზე, რაც მოხდა და რაც შეიძლებოდა რომ მომხდარიყო. როგორ გგონიათ, რა იდუმალი ფიქრები უტრიალებდა თავში მის კი არა (ვთხოვთ გვაპატიოს), მისის რებეკას? თუ ორიოდე ფურცლით წინ ამ სტრიქონების დამწერი აცხადებდა, უფლება მაქვს მის ემილია სედლის საწოლ ოთახში შევიჭვრიტო და რომანისტის ყოვლისმცოდნეობით განვჭვრიტო ყველა ის სათუთი ტანჯვა და ვნებანი, რომელნიც იმ უმანკო სასთუმალს აფორიაქებდაო, რატომ არ შეუძლია მას გამოაცხადოს თავი აგრეთვე რებეკას გულის მესაიდუმლედ, მის ფარულ ზრახვათა ბატონად და იმ ყმაწვილი ქალის სინდისის ბეჭდის მცველად?

აბა, მაშ მოგახსენებთ. უპირველეს ყოვლისა, რებეკამ თავი მისცა, ცოტა არ იყოს, ძალიან წრფელ და გულის ამაჩუყებელ სინანულს, რომ იმას ასე საოცარი, დიდებული ბედი მოადგა კარს და ის კი იძულებული იყო უკუეგდო. ამ ბუნებრივ გრძნობას ყოველი საღი მოაზროვნე ალბათ გაიზიარებს. განა რომელი კარგი დედა იქნება ასეთი, რომ არ თანაუგრძნოს ცარიელ-ტარიელ გასათხოვარ ქალს, რომელსაც შეეძლო ბარონეტის მეუღლე გამხდარიყო და ოთხი ათასი გირვანქა წლიური შემოსავალი ჰქონოდა? განა რომელი კარგად აღზრდილი ახალგაზრდა მოიპოვება მთელ ამარების ბაზარში ისეთი, რომელსაც გული არ შესტკივა ფრიად მეცადინე, გამჭრიახ, სანაქებო ქალიშვილისათვის, ამ ქალიშვილს რომ ასე საპატიო, ხელსაყრელი და მაცთური პირობა შესთავაზეს სწორედ იმ დროს, როცა არ ძალუძს მიიღოს იგი? დარწმუნებული გახლავართ, ჩვენი მეგობრის, ბეკის უკმაყოფილება ღირსია ყოველნაირი თანაგრძნობისა და კიდევ გვიკარნახებს მის გამორჩენას.

მახსოვს, თვითონ მეც ერთხელ ამარების ბაზარში გახლდით მიპატიჟებული საღამოს წვეულებაში და შევნიშნე, აქ მყოფმა ბებერმა მის ტოუდიმ როგორ განსაკუთრებით გამოარჩია და უაღერსა პატარა ქალბატონ ბრიფლესს, ვეჭილის ცოლს, რომელიც მართლაც კარგი ოჯახის შვილი კი არის, მაგრამ, როგორც ყველას მოეხსენება, მეტი რომ აღარ შეიძლება, ისე ღატაკია.

რა უნდა იყოს მის ტოუდის ამ პირმოთნეობის მიზეზი, ვკითხე ჩემ თავს; ბრიფლესი რომელიმე საგრაფოს სამსჯავროს მესვეურად ხომ არ დანიშნეს, ან მის ცოლს მემკვიდრეობა ხომ არ დარჩა? მის ტოუდიმ მყის განმიმარტა ეს ვითარება იმ გულახდილობითა და პირაოშობით, რითაც ცნობილია მთელი მისი ყოფაქცევა.

- გეცოდინებათ, - თქვა მან, - ქალბატონი ბრიფლესი სერ ჯონ რედჰენდის შვილიშვილია. ის კი ჩელტნემს ისე ავად არის, ექვს თვეს ვეღარ გაატანს. სამკვიდრო ქალბატონ ბრიფლესის მამას დარჩება. აი, ხომ ხედავთ, იგი უკვე ბარონეტის ასული გახდება! - და ტოუდიმ მომავალი კვირისათვისვე მიიპატიჟა ბრიფლესი მეუღლითურთ.

თუ ბარონეტის ასულად გახდომის უბრალო შესაძლებლობამ ასე დიდი პატივი მიანიჭა მანდილოსანს ამ წუთისოფელში, რასაკვირველია, ოღონდაც რომ უფლება გვაქვს მოწონებით მოვუბყრათ იმ ყმაწვილი ქალის ტანჯვა-ვაებას, რომელსაც ხელსაყრელი პირობები მოეპოვებოდა თვით ბარონეტის მეუღლე გამხდარიყო. „ვინ მოიფიქრებდა ლედი კროულის ასე ძალე გარდაცვალებას? ის ისეთი ჯურის სნეული დედაკაცი იყო, მთელ ათ წელიწადსაც რომ გასძლებს ხოლმე, - ფიქრობდა რებეკა თავისთვის და დიდის სინანულით მოსთქვამდა, - მე კი შემეძლო ქალბატონი გავმხდარიყავ! შემეძლო, როგორც მნებავდა, ისე მეპროჩიალებინა ეს ბებრუხანა. შემეძლო მადლობა გადამეხადა მღვდლის ცოლისთვის, მფარველობას რომ მიწევდა, და ბატონ პიტისთვის, აუტანელ გულმოწყალებას რომ იჩენდა ჩემდამი. ქალაქის სახლს ხომ ახლად გავამართვინებდი და შევამკობინებდი. მთელ ლონდონში ყველაზე საუცხოო ეტლს გავიჩენდი; ოპერაშიც ყველაზე კარგ ლოჟას დავიქირავებდი და მომავალ სეზონში კიდევ წარვდგებოდი სამეფო კარზე. ყოველივე ეს შეიძლება მომხდარიყო. ახლა...“ ახლა კი ყველაფერი საეჭვო და ბუნდოვანი ჩანდა.

მაგრამ რებეკა ძლიერ მტკიცე და ენერგიული ხასიათის ახალგაზრდა ქალი

ბრძანდებოდა და დაუბრუნებელი წარსულის გულისთვის თავს არ მისცემდა ნებას ფუჭ, შეუფერებელ და შეუსაბამო დიდ მწუხარებაში ჩავარდნილიყო. ამიტომ, წარსულს მიუძღვნა რა სინანულის მხოლოდ სათანადო წილი, მთელი ყურადღება ბრძნულად მიაპყრო მომავალს, რომელიც ახლა განუზომლად უფრო მნიშვნელოვანი იყო მისთვის. ასწონ-დასწონა თავის მდგომარეობა, თავის იმედები, ეჭვები და შესაძლებლობანი.

უპირველეს ყოვლისა, გათხოვილი გახლდათ. - ეს იყო დიდი ამბავი. სერ პიტმა იცოდა უკვე. რებეკა იმდენად კი არა ყოფილა გაოგნებული, რომ ეს აღსარება წამოსცდენოდეს, არამედ იძულებული იყო, ვითარების უცბად აწონ-დაწონისა და ანგარიშის შემდგომ განეცხადებინა იგი. ოდესმე ხომ უნდა გამომჟღავნებულიყო და რატომ ახლა უფრო არ უნდა მომხდარიყო ეს, ვიდრე შემდეგ? ის, ვინც თვითონ აპირებდა მის ცოლად შერთვას, ყოველ შემთხვევაში ამ ქორწინებაზე ხმას მაინც არ ამოიღებს. მაგრამ მის კროული როგორ მიიღებდა ამ ამბავს? - ეს კი ერთობ მძიმე საკითხი გახლდათ. გული ავს უგრძობდა რებეკას, მაგრამ აგონდებოდა მის კროულის ყველა ნათქვამი: მოხუცი მანდილოსნის გულითადი ზიზღი წარმოშობისადმი, მისი გაბედული ლიბერალური აზრები, მისი საერთო რომანტიკული გატაცებანი, ძმისწულისადმი მისი თითქმის თავდავიწყებული და აგრეთვე თვით რებეკასადმი ხშირად გამოთქმული სიყვარული. ისე უყვარს როუდონი მამიდას, რომ ყველაფერს აპატიებსო, ფიქრობდა რებეკა. მეც ისე შემომეჩვია, არა მგონია, უჩემოდ მყუდროდ იგრძნოს თავი. როცა *eclaircissement*[49] მოხდება, ატყდება ერთი ალიაქოთი, ისტერიკა და დიდი ჩხუბი, მერე კი დიდი შერიგებაც მოჰყვება, ყოველ შემთხვევაში, რა ეყარა დაყოვნებაში? კამათელი გაგორებული იყო და დღეს თუ ხვალ, შედეგი ერთი და იგივე იქნებოდა. ამგვარად, როცა დაასკვნა, მის კროულიმ უნდა იცოდეს ეს ამბავი, ყმაწვილი ქალი შეუდგა სჯას, როგორ და რა სახით ემჯობინება მისთვის შეტყობინება და როგორ იქნება უკეთესი: თვითონვე პირისპირ შევეგებო ამტყდარ ქარიშხალს, თუ გავიქცე და თავი ავარიდო, ვიდრე მისი პირველი სიმძაფრე არ ჩადგებაო. ამ ფიქრებში გართულმა ეს ბარათი დაწერა: „უძვირფასესო მეგობარო!

„დიდი გასაჭირი, რომელზედაც ასე ხშირად ვლაპარაკობდით, დაგვიდგა. ჩემი საიდუმლოს ნახევარი გამჟღავნებულია. ბევრი ვიფიქრე, სანამ სრულიად არ დავრწმუნდი, რომ ახლა უკვე დადგა დრო მთელი საიდუმლოს გამოცხადებისა. დღეს დილით სერ პიტმა მოვიდა და, თუ იცი, რას იზამდა?.. კანონიერი წესით ცოლად წაყოლა მთხოვა. აბა, წარმოიდგინე! მე საცოდავი! - შემეძლო ლედი კროული გავმხდარიყავი. რა ნასიამოვნები იქნებოდა ბატონ ბიუტის მეუღლე, აგრეთვე *ma tante*-ც[50], - პირველობა რომ ჩამომერთმია მისთვის! შემეძლო ვყოფილიყავი რომელიღაც სულიერის დედიკო და არა... ოჰ, მაცახცახებს, მაცახცახებს, რომ მომაგონდება, რა ძალე უნდა ვთქვათ ყველაფერი!

„სერ პიტმა იცის, გათხოვილი რომ ვარ, მაგრამ არ იცის ვისზე და ჯერ კიდევ არ არის ძალიან განაწყენებული. *Ma tante* მართლა გაჯავრებულია. მე რომ უარით გავისტუმრე იგი. მაგრამ გულკეთილობითა და მოწყალებით კი მეპყრობა. იმდენად იმდაბლებს თავს, რომ ამბობს კიდევ, შენ იმისთვის ჩინებული ცოლი იქნებოდით და იფიცავს, რომ დედობას გაუწევს შენს პატარა რებეკას. თავზარი კი დაეცემა, პირველად რომ გაიგებს ამბავს. მაგრამ ვითომ ხანმოკლე გაჯავრების გარდა სხვა რამისაც უნდა გვეძინოდეს? არა მგონია. დარწმუნებული ვარ - არა. შენ ისე თავდავიწყებით უყვარხარ (მე საძაგელო ჩიტირეკიავ!). ყველაფერს

გაპატიებს. და ნამდვილად მე მჯერა, იმის გულში შენს შემდეგ ჩემია მთავარი ადგილი და უჩემოდ გასაცოდავებული იქნება. ძვირფასო! გული როგორღაც მეუბნება, გაიმარჯვებთო. შენ გამოხვალ იმ საზიზღარი ლეგიონიდან. თავს დაანებებ ფულზე თამაშს, დოღს და კარგი ბიჭი დადგები. ჩვენ ყველანი ვიცხოვრებთ პარკ-ლეინში და ma tante მთელ თავის ფულებს ჩვენ გვიანდერძებს.

„მე ვცდი და ხვალ სამ საათზე ჩამოვივლი ჩვეულ ადგილას. თუ მის ბ. თან ამედევნა, მაშინ სადილად უნდა მოხვიდე, პასუხი მომიტანო და „პორტიასის ქადაგებათა“ მესამე ტომში ჩადო მაგრამ, რაც არ უნდა მოხდეს, მოდი.

შენი „რ“.

მის ელიზა სტაილზი, ნაითსბრიჯი, ბატონ ბარნეტის, მეუნაგრის, სახლი“.

და მე დარწმუნებული ვარ ამ პატარა მოთხრობის მკითხველთა შორის არავინ მოიძებნება ისეთი, ვისაც იმდენი გამჭრიახობა არ შესწევდეს გამოიცნოს, რომ მის ელიზა სტაილზი (სკოლის ძველი ამხანაგი, როგორც რებეკა იტყოდა, რომელთანაც ბოლო დროს გაცხარებული მიწერ-მოწერა განაახლა და რომელსაც მეუნაგირისაგან მიჰქონდა ეს წერილები) ბრინჯაოს დეზებსა და ვეება, დაგრეხილ ულვაშებს ატარებდა და კაპიტან როუდონ კროულის გარდა სხვა არავინ ყოფილა.

თავი XVI. ქინძისთავების დასაბნევ ბალიშზე დადებული ბარათი

როგორ დაიწერეს მათ ჯვარი, იოტისოდნადაც არ უნდა იყოს საინტერესო ვინმესთვის. აბა რა დააბრკოლებს ასაკოვან კაპიტანს და მომწიფებულ ახალგაზრდა მანდილოსანს, ქორწინების ნებართვის მოწმობა შეიძინონ, ამ ქალაქის რომელ საყდარშიაც გნებავთ იქ შებრძანდნენ და შეუღლდნენ. აბა, ვის დასჭირდება ახსნა-განმარტება, რომ თუ დიაცმა მოიწადინა, შეჭველია, გზასაც გაიკაფავს? დარწმუნებული გახლავართ, ერთ დღეს, როცა მის შარპი რასელ-სკვერს გაემგზავრა ძვირფას მეგობარ მის ემილია სედლისთან დილის გასატარებლად, მის მსგავს მანდილოსანს შეეძლო სიტის რომელიმე ეკლესიაში შეეხვია ულვაშმეღებილი ვაჟკაცის თანხლებით; თხუთმეტიოდე წუთის შემდგომ კი ამ დარბაისელს მიეცილებინა იგი იქვე მომლოდინე საქირაო ეტლამდე და ყოველივე ეს ყოფილიყო წყნარი საქორწილო მაცრიონი.

და ქვეყნიერების ზურგზე, ჩვენი ყოველდღიური გამოცდილების შემდეგ, ვის შეუძლია სეჭვოდ მიიჩნიოს მამაკაცის უფლება ვინმეს ცოლად შერთვისათვის? რამდენმა ბრძენმა და მეცნიერმა შეერთო თავისი მოახლე? განა თვით ლორდი ელდონი, უბრძნესი კაცი, არ გაიქცა და ისე არ იქორწინა? განა აქილევსსა და აიანტს ორივეს თავიანთი მონა ქალები არ უყვარდათ? და განა უნდა მოველოდეთ ჭკუამოკლე და ფიცხი ვნების მძიმე დრაგუნისაგან, რომელსაც თავის სიცოცხლეში ვერასოდეს შეუკავებია თავი, ანაზდად მოჭკვიანებულიყო და, რადაც არ უნდა დასჯდომოდა, არ მოეკლა მორეული ჟინი? ხალხი რომ მხოლოდ წინდახედულად და გონიერად ქორწინდებოდეს, რაღა ეშველებოდა

მოსახლეობის ზრდას!

მე, ჩემის მხრით, მგონია, ბატონ როუდონის ქორწინება წინამდებარე წიგნში აღწერილ ამ დარბაისლის მთელ ბიოგრაფიაში ერთ-ერთ ყველაზე უფრო უპატიოსნეს მოქმედებად ჩაითვლება. ვერავინ დასძრახავს, თითქოს ჯაბნობა იყოს, დიაცმა რომ მოხიბლა და რაკი მოხიბლა, შემდეგ ჯვარიც რომ დააწერინა. აღტაცება, სიამოვნება, სიხარული, ვნება, გაოცება, უსაზღვრო რწმენა და გულწრფელი თაყვანისცემა, რაც ამ უშველებელმა მხედარმა ნელ-ნელა შეიძინა პატარა რებეკასადმი, ისეთი გრძნობანი გახლდათ, რომ, - იქნებ მანდილოვნებმა მაინც აღიარონ - სულ თავის მომჭრელი და სახელის გამტეხი არ უნდა ყოფილიყო კაპიტნისათვის. როცა რებეკა მღეროდა, ყოველი ბგერა თრთოდა მის მძიმე, ჩლუნგ სულში და ჟღერდა მის ვეება სხეულში. როცა რებეკა ლაპარაკობდა, დრავუნი მთელ ჭკუა-გონების ძალას იკრებდა მოსასმენად და გაოცებისათვის თავის მისაცემად. თუ ქალი ოხუნჯობდა, იგი მის ნათქვამ ხუმრობაზე კარგა ხანს იტეხდა თავს, მხოლოდ ერთი ნახევარი საათის შემდეგ წასკდებოდა ხოლმე ქუჩაში სიცილი და ფრიად განაცვიფრებდა ეტლში მის გვერდით მჯდომ მეჯინიბეს, ანდა როტენ-როუში მასთან ერთად ცხენით მიმავალ ამხანაგს. რებეკას ნათქვამს მისთვის ორაკულის ფასი ჰქონდა, ქალის უმნიშვნელო ქცევაც კი ჭეშმარიტი, უებრო მოხდენილობითა და სიბრძნით იყო აღბეჭდილი. „რა სიმღერა იცის... რა ხატვა, - ფიქრობდა იგი. - რა კარგად იჯდა იმ ტლინკია ჭაკზე დედოფლის კროულიში!“ და გულითად საუბარში ხანდახან ჩაულაპარაკებდა ხოლმე.

- ღმერთს გეფიცები, ბეკ, შენ სწორედ მთავარსარდლობა, ან კიდევ კენტერბერის არქიეპისკოპოსობა შეგშვენი, ღმერთს გეფიცები!

განა მისი ამბავი უცნაური და იშვიათია? და განა ამ წუთისოფელში ყოველდღე არა ვხედავთ ომფალეს კაბის კალთაზე გამობმულ მრავალ პატიოსან ჰერკულესს და დალილას ფერხთა წინაშე გართხმულ წვერულვაშიან ბუმბერაზ სამსონებს?

როცა მის ბეკიმ უთხრა, გადამწყვეტი დრო მოახლოვდა და მოქმედების ჟამი დადგაო, როუდონმა ისეთივე მზადყოფნა გამოიჩინა მის განკარგულებათა შესრულებისათვის, როგორც სარდლის ბრძანებით გაილაშქრებდა თავისი რაზმითურთ საიერიშოდ. კაპიტანს აღარ დასჭირვებია პორტიასის მესამე ტომში ჩაედო საპასუხო ბარათი. რებეკამ ადვილად გამონახა საშუალება თანამგზავრ ბრიგზის თავიდან მოსაცილებლად და მეორე დღეს კიდევ შეხვდა ერთგულ მეგობარს „ჩვეულ ადგილას“. რებეკამ იმ ღამეს ასწონ-დასწონა საქმის ვითარება და აცნობა როუდონს თავის გადაწყვეტილებანი. მას, რასაკვირველია, ყველაფერი მოეწონა: სრულიად სჯეროდა, რომ რებეკას ნათქვამი ჩინებული იყო, მისი დაწყობილი გეგმები ყველაზე უკეთესი და რომ მის კროული ცოტა ხნის შემდეგ, უეჭველად მოლბებოდა, ანუ „ჭკუაზე მოვიდოდა“, როგორც თვით კაპიტანმა დასძინა. რებეკას გადაწყვეტილებანი სრულიად სხვანაირიც რომ ყოფილიყო, როუდონი იმათაც ისევე უყოყმანოდ მოიწონებდა.

- შენ ჩვენ ორთავეს საყოფი თავი გაბია, ბეკ, - უთხრა მან. - ამ ხათაბალიდანაც უთუოდ დაგვაძვრენინებ თავს. შენი ტოლი მე არ მეგულება და, უნდა გითხრა, ჩემ სიცოცხლეში გვარიანი ბევრი ყოჩალი ვინმე კი შემხვედრია.

და თავისი რწმენის ასე გულწრფელად აღიარების შემდგომ, გამიჯნურებული

დრაგუნი გამოესალმა მას, რათა აღესრულებინა საკუთარი წილი იმ გეგმისა, რომელიც ორთავესთვის მოისაზრა რებეკამ.

ეს გეგმა ითვალისწინებდა უბრალოდ ბრომტონს, ანუ ყაზარმების ახლო-მახლო, კაპიტნისა და მისი მეუღლისათვის მყუდრო ბინის დაქირავებას; ვინაიდან რებეკამ დაასკვნა - და ჩვენი ფიქრით, ერთობ წინდახედულადაც - გაქცევა. როუდონი მხოლოდ უზომოდ ბედნიერად გრძნობდა თავს ამ გადაწყვეტილების მოსმენით - ის ჯერ კიდევ რამდენი კვირის წინათ ევედრებოდა მას ასე ექნათო.

მიჯნურისათვის ჩვეული თავდავიწყებით გაქანდა როუდონი ბინის დასაქირავებლად და ისე მსწრაფლ დაჰყაბულდა კვირაში ორი გინეის გადახდას, რომ დიასახლისმა ინანა, რატომ მეტი არ დავუფასეო. განკარგულება გასცა, ფორტეპიანო დაედგათ, ნახევარი საყვავილე მაღაზია მაინც მოეტანათ სახლის ასავსებად და აუარება ფუფუნების ნივთებიც ეყიდათ. რაც შეეხება შალებს, ნატიფი ტყავის ხელთათმანებს, აბრეშუმის წინდებს, ოქროს ფრანგულ საათებს, სამაჯურებსა და ნელსაცხებელს, ამათ იგი სიყვარულით დაბრძანებული მიჯნურისა და უსაზღვრო ქონების პატრონის გულუხვობით ჰგზავნიდა შინ. მოიოხა რა გული ამ ხელგაშლილობის გამოჩენით, შევიდა კლუბში, აღელვებულმა ისადილა და დაუწყო ლოდინი, როდის დაჰკრავდა მისი ცხოვრების უდიდესი ჟამი.

წინა დღის ამბავმა - რებეკას განსაცვიფრებელმა ქცევამ, ასე ხელსაყრელ შეთავაზებაზე რომ უარი თქვა; საიდუმლო უბედურებამ, მას რომ სტანჯავდა; მორჩილებამ, უწყინარობამ და დუმილმა, რითაც იგი იტანდა თავის ბედკრულობას - მის კროული ჩვეულებრივზე გაცილებით მეტად მოსიყვარულე და ნაზი გახადა. ამ ჯურის ამბავი: ქორწინება, უარის თქმა ან ცოლად თხოვა, ალათროთოლებს ხოლმე მთელ დედათა სქესს სახლში და მთელს მათ ისტერიკულ კეთილგანწყობილებებს საქმეს გაუჩენს. ვითარცა ადამიანის ბუნებაზე დამკვირვებელი, მე ხშირად და გულმოდგინედ დავდივარ ჰანოვერ-სკვერის წმიდა გიორგის ეკლესიაში წარჩინებულთა ჯვრისწერების დროს და არასოდეს შემინიშნავს ნეფის მამრ მეგობრებს თვალში ცრემლი მოსდგომოდეთ, ან კიდევ მნათეებსა და ეკლესიის მსახურთ როგორმე გული ასჩუყებოდეთ, მაგრამ სრულიადაც არ გახლავთ უჩვეულო დავინახოთ ცრემლმორეული დიაცები, რომელთაც იოტისოდნადაც არ ეხებათ იმჟამინდელი საქმიანობა: მოხუცი მანდილოსნები, დიდი ხნის წინათ დაქორწინებულნი; ჩასუქებული, შუახნის, მრავალი ქალ-ვაჟის პატრონი დედანი; აგრეთვე რომ აღარ ვახსენოთ ალისფერქუდიანი, ტურფა, ქორფა ქმნილებანი, რომელნიც ხარისხის მომატების მოლოდინში არიან და ბუნებრივია, ცნობისმოყვარეობით ეკიდებოდნენ ამ წეს-ჩვეულებას. მოგახსენებთ, რომ ფრიად ჩვეულებრივია დავინახოთ იქ დამსწრე ქალები, რომელთაც სდით ცრემლთა მილები, გულამომჯდარნი სლუკუნებენ, ქშინავენ, ხვნეშიან და ოხრავენ. თავიანთ პაწია სახეებს, პაწია, უმაქნის ხელმანდილებში მაღავენ და დიდსა და პატარას გრძნობა-მორეულობის წყალობით გული აუდ-ჩაუდის. ოდეს ჩემი მეგობარი დიდებული ჯონ პიმლიკო და ტურფა ლედი ბელგრავია გრინპარკერი იწერდნენ ჯვარს, გულაჩუყება ისე საერთო გახლდათ, რომ ეკლესიის სავარძელთა თავმდგურ თვით პატარა, ბურნუთის სუნიტ გახრჩოლებულ ბებერსაც კი, რომელმაც დასაჯდომი მიშოვნა, ცრემლი მოერია. და მერე რატომ? ჩავეკითხე საკუთარ გულს: იმას არა სწერდნენ ჯვარს!

ერთი სიტყვით, მის კროულიმ და ბრიგზმა, სერ პიტის თავგადასავლის შემდეგ, პირდაპირ გრძნობიერების ზღვას მისცეს თავი და რებეკა შეიქმნა მათი უნაზესი ცნობისმოყვარეობისა და ყურადღების საგანი. რებეკას შინ არ ყოფნის დროს მის კროული თავს ინუგეშებდა და ირთობდა თავისი წიგნთსაცავის ყველაზე უფრო სენტიმენტალური რომანებით. პატარა შარპი და მისი საიდუმლო ურვანი იყო იმ დროის გმირი.

იმ ღამეს რებეკამ ისე ტკბილად იმღერა და ისე საამოდ იმუსაიფა, რომ ჯერ არ სმენოდათ ოდესმე ასე მოქცეულიყო პარკ-ლეინში. ის ირგვლივ შემოექნა მის კროულის გულს. მხიარულად და სიცილით ახსენებდა სერ პიტის თხოვნას, ამასხარავებდა, ვითარცა ბერიკაცის უგუნურ ახირებულობას, და თვალები ალევსო მას ცრემლებით, ხოლო ბრიგზს კი - გული იმედის გაცრუების გამოუთქმელი ტკივილებით, როცა რებეკამ განაცხადა: მე იმის მეტი არა მწადია რა, მარად ჩემს ძვირფას მწყალობელთან დავრჩეო.

- ჩემო საყვარელო გოგონი, - მიუგო მოხუცმა მანდილოსანმა, - მე სულაც არ ვფიქრობ აქედან გაგიშვა მრავალ, მრავალ წელს; ეს კარგად დაიხსომე. იმ ჩემ საზიზღარ ძმასთან დაბრუნება ხომ, მას მერე რაც მოხდა, სათქმელიც არ არის! აქ დარჩი ჩემთან და ბრიგზთან. ბრიგზს ძალიან ხშირად უნდა ხოლმე თავისი ნათესავების მონახულება. ბრიგზ, როცა გინდა, წაბრძანდი. შენ კი, ჩემო ძვირფასო, შენ კი უნდა დარჩე და მოუარო ბებრუხანას!

როუდონ კროული კლუბში ჯდომისა და კლარეტის ალელვებით ყლურწვის ნაცვლად მაშინ იქ რომ ყოფილიყო, წყვილს შეეძლო მუხლი მოეყარა მიხრწნილ შინაბერას წინაშე, ეღიარებინა ყოველივე და თვალის დახამხამებაში შენდობაც მოეპოვებინა. მაგრამ ეს ხელსაყრელი შემთხვევა ახალგაზრდებს ხელიდან გაუსხლტათ უეჭველად იმისთვის, რათა შესაძლო გამხდარიყო დაწერა ამ ამბისა, რომელშიც მრავალი მათი საოცარი თავგადასავალია მოთხრობილი და ეს თავგადასავალი არც არასოდეს გადახდებოდათ თავს, რომ ისინი მოკალათებულნი და თავმეფარებულნი ყოფილიყვნენ მის კროულის მყუდრო, უფერული წყალობის ფრთათა ქვეშ.

პარკ-ლეინის მსახურთა შორის მისის ფერკინს ერთი ჰემპშირელი გოგო ჰყავდა მიჩენილი ხელქვეითად. სხვა საქმეთა გარდა მას დაკისრებული ჰქონდა მის შარპისთვის თბილი წყალი მიერთმია, ვინაიდან თვით მისი ფერკინი სიკვდილს ამჯობინებდა და ასეთ სამსახურს კი არ გაუწევდა ამ მატრაკვეცას. სოფლის მამულში აღზრდილ ამ გოგოს კაპიტან კროულის რაზმში ძმა ჰყავდა, და, თუ მართალი გნებავთ მოგახსენოთ, მე მგონი, ცხადია, რომ მისთვის უცნობი არ უნდა ყოფილიყო იმ წინასწარი მზადების ამბავი, რომელიც ფრიად მნიშვნელოვანია ამ მოთხრობისათვის. ასეა თუ ისე, რებეკას ნაბობები სამი გინეთ იყიდა მან ყვითელი შალი, მწვანე ფეხსაცმელები და წითელფრთიანი მტრედისფერი ქუდი. ხოლო ვინაიდან პატარა შარპს სულაც არ უყვარდა ფულის ხელგამლილად ფანტვა, უეჭველია, ბეტი მარტინმა ეს გასამრჯელო გაწეული სამსახურისათვის მიიღო.

სერ პიტ კროულისაგან მის შარპის ხელის თხოვნის მეორე დღეს მზე ჩვეულებრივად ამოვიდა და მოახლე ბეტი მარტინმაც ჩვეულ დროს მიუკაკუნა აღმზრდელი ქალის საწოლი ოთახის კარი.

პასუხი არავინ გასცა. მან კიდევ მიუგაკუნა. დუმილი არ დარღვეულა. ბეტიმ შეალო კარი და შევიდა ოთახში.

პატარა, თეთრი მარმაშის ლოგინი ისევე ხელუხლებელი და გაწყობილი დახვდა, როგორც წინა საღამოს, როცა თვით ბეტიმ საკუთარი ხელით გაასწორა იგი. შეკრული ორი პატარა ზანდუკი ოთახის ერთ კუთხეში იდგა, ხოლო სარკმლის წინ მაგიდაზე, ქინძისთავების დასაბნევ ბალიშზე, - ვეებერთელა, ვარდისფერ საპირიან, ქინძისთავების დასაბნევ, გაფუებული ბალიშზე, რომელიც მანდილოსნის საღამური ჩაჩის მსგავსად ირიბად იყო ამოქარგული - წერილი იდო, ალბათ იგი მთელი ღამე აქ დებულყო.

ბეტი ფეხაკრეფით მიუახლოვდა, თითქოს ეშინია, ძილი არ გავუფრთხლო. დახვდა, მერე ოთახს მოავლო თვალი ერთობ განცვიფრებული და კმაყოფილი სახით. აიღო ბარათი, მხიარულების ნიშნად გულიანად დაკრიჭა კბილები, როცა მას ხელში ატრიალებდა და ბოლოს ქვემოთ, მის ბრიგზის ოთახისაკენ გააქანა.

ნეტავ ვიცოდე, როგორ გაიგო, ბეტიმ, რომ ბარათი მის ბრიგზისადმი იყო მიწერილი? მთელი სწავლა-განათლება ბეტიმ მღვდელ ბიუტ კროულის მეუღლის საკვირაო სკოლაში შეიძინა და ისევე არ შეეძლო ხელნაწერის წაკითხვა, როგორც ებრაულისა.

- ოჰ, ქალბატონო ბრიგზ! - შესძახა გოგომ, - ოჰ, ქალბატონო: ალბათ რაღაცა მოხდა... მის შარპის ოთახში არავინ არის, ლოგინში არავინ წოლილა, მგონი გაქცეულა და ეს წერილი დაუტოვებია თქვენთვის, ქალბატონო.

- რაო! - შეჰკვივლებს ბრიგზი, ხელიდან სავარცხელი გაუვარდება და მხრებზე თხელი, ფერდაკარგული თმა ჩამოეშლება; - გაპარულა! მის შარპი გაქცეულა! რა, რა ამბავია? - და მან ფაცაფუცით გატეხა კოხტად დაბეჭდილი ლუქი და როგორც იტყვიან, მისდამი მიწერილი ბარათის „შინაარსი გადასანსლა“.

„ძვირფასო ქალბატონო ბრიგზ. - იწერებოდა გაპარული, - დედამიწის ზურგზე ყელაზე უფრო კეთილი გული, როგორიც თქვენია, თანამიგრძნობს, შემიბრალებს და მომიტევენს. ცრემლით, ლოცვითა და ვედრებით ვტოვებ სახლს, სადაც საწყალი ობოლი მარად გულკეთილობასა და სიყვარულს ჰპოვებდა. მოვალეობა, თვით იმაზე უმაღლესი, რაც ჩემი მწყალობლისადმი მაქვს დაკისრებული, მაიძულებს აქედან წასვლას. მე ვასრულებ ჩემს ვალს - მივდივარ ჩემს მეუღლესთან. დიახ, მე გათხოვილი გახლავარ. ჩემი მეუღლე მიბრძანებს, თავი შევაფარო ღარიბულ ჭერს, რომელსაც ჩვენსას ვუწოდებთ. უძვირფასესო ქალბატონო ბრიგზ, გაანდეთ ეს ამბავი - იმ სახით, რა სახითაც თქვენი ფაქიზი სიყვარული და კეთილგანწყობილება შთაგაგონებთ, - ჩემს ძვირფას, ჩემს საყვარელ მეგობარსა და მწყალობელს. უთხარით, რომ წასვლამდე მე ცრემლი ვღვარე მის ძვირფას სასთუმალთან, იმ სასთუმალთან, რომელზედაც ასე ხშირად მინუგეშებია იგი ავადმყოფობის დროს და რომელზე კვლავ ზრუნვაც ჩემი ნატვრია. ოჰ, რა სიხარულით დავუბრუნდებოდი ძვირფას პარკ-ლეინს! როგორ მაცახცახებს იმ პასუხის მოლოდინში, რომელმაც ჩემი ბედი უნდა გადასწყვიტოს! როცა სერ პიტმა ინება ჩემთვის შემოეთავაზებინა თავის ხელი, რა პატივის ღირსიც, ჩემი საყვარელი მის კროულის თქმით, კიდევ ვიყავი (გულით ვლოცავ მას, საწყალი ობლის თავის ტოლად აღიარება რომ არ იუკადრისა!), - მე მოვახსენე სერ პიტს, უკვე ცოლი ვარ-მეთქი. თვით იმანაც კი მომიტევა, მაგრამ

მხნეობამ მიმტყუნა და მაშინვე ვერ დავაყოლე: მისი მეუღლეობა იმიტომ არ შემეძლო, რომ მისივე რძალი ვიყავი! მე დაქორწინებული ვარ ყველაზე უკეთეს და ყველაზე დიდსულოვან ადამიანზე - მის კროულის როუდონია ჩემი როუდონი. მისი ბრძანებით ვხსნი ბაგეებს და მივდეგ მას ჩვენს ღარიბულ ქოხში და ასევე წავყვებოდი მას ყველგან, სადაც არ უნდა იყოს, მთელ ქვეყანაზე. ოჰ, ჩემო დიდებულო და კეთილო მეგობარო, იყავით ქომაგი ჩემი როუდონის მამიდის წინაშე როუდონისა და იმ საწყალი ქალისა. რომლისადმიც ვაჟის მთელმა კეთილშობილურმა ნათესაობამ ასეთი უებრო სიყვარული გამოიჩინა. შევედრეთ მის კროულის, მიიღოს თავისი შვილები. მეტს ველარას ვიტყვი! მხოლოდ კურთხევის, კურთხევის და კურთხევის მიღებას შესთხოვს ღმერთს იმ სახლის ყველა ბინადრის თავზე, რომელსაც სტოვებს.

თქვენი მოსიყვარულე და მადლიერი

რებეკა კროული“.

„შუალამე“

ის-ის იყო ბრიგზმა ჩაათავა ამ გულისამაჩუყებელი და საინტერესო საბუთის კითხვა, რომელმაც კვლავ აღადგინა იგი თავის ძველ თანამდებობაში - მის კროულის პირველი გულისმესაიდუმლისა, რომ მისის ფერკინი შემოვიდა ოთახში.

- ეს არის აგე მისის ბიუტ კროული ჩამოვიდა ფოშტის ეტლით ჰემპშირიდან და ჩაიუნდა. ხომ არ ჩამოხვალთ და საუბრეს არ გააწყობთ, ქალბატონო?

და ფერკინის განსაცვიფრებლად, ბრიგზმა შემოიხვია გარს ხალათის კალთები და საოცარამბიანი წერილით ხელში დაემვა ბიუტის მეუღლის შესახვედრად. ბრიგზი მიჰქროდა და თან გაჩეჩილ თმას მიაფრიალებდა, ხოლო შუბლზე კი აქა-იქ ბლუჯა-ბლუჯად ჯერ კიდევ შერჩენოდა თმის დასახუჭუჭებელი პაწია ქალაღდის მიღები.

- ოჰ, მისის ფერკინ, - ძლივს მოითქვა სული ბეტიმ, - ე რა ხათაბალა შეგვხვდა! მის შარპი გაიპარა, კაფტანს გაეკიდა და გრეტნი-გრინისაკენ მოუსვს!

ერთ თავს მაინც მივუძღვნიდით მისის ფერკინის გრძობათა აღწერას, რომ მისი ქალბატონის ვნებანი არა ჰქონდეს საგნად ჩვენს უფრო კეთილშობილურ მუზას.

ღამის მგზავრობით გათოშილი ბიუტ კროულის მეუღლე ახლადდანთებულ ცეცხლთან თბებოდა სასტუმროში და როცა მის ბრიგზისაგან საიდუმლო ქორწინების ამბავი შეიტყო, განაცხადა, სწორედ განგების ხელი ჩანს ამ საქმეში, მეც სწორედ ახლა რომ ჩამოვედი აქ, რათა თავზარდაცემულ, საბრალო, ძვირფას მის კროულის ნუგეში ვცე და მხარში ამოვუდგეო. თან დასძინა, რებეკა მზაკვარი გომბიოა და იმას ყოველთვის ეჭვით ვუცქეროდიო; ხოლო, რაც შეეხებოდა როუდონ კროულის, მან, ბიუტის მეუღლემ, ვერასოდეს ვერ შესძლო ამოეცნო მამიდის თავდავიწყებული სიყვარული მისდამი და, დიდი ხანია, რაც მას იგი გარყვნილ, დაკარგულ და დაღუპულ კაცად მიაჩნდა და ამ შემადრწუნებელ ქცევას, მისის ბიუტის თქმით, ის კეთილი შედეგი მაინც მოჰყვება, რომ თვალს აუხელს საბრალო, ძვირფას მის კროულის და დაანახებს ამ ბოროტი კაცის ნამდვილ ბუნებას. მერე ბიუტის მეუღლემ მადიანად მიირთვა შებრაწული ცხელი პური და ჩაი და ვინაიდან სახლში უკვე განთავისუფლებული იყო ერთი ოთახი, აღარა ღირდა, გლოსტერის ყავახანაში დაბინავებულიყო, სადაც იგი ჩამოხტა

პორტსმუთის საფოსტო ეტლიდან. ამიტომ მისტერ ბოულიზის ხელქვეით ფარემს უბრძანა, ჩემი ბარგი აქ გადმოიტანეო.

მის კროული, უნდა მოგახსენოთ, თავისი ოთახიდან თითქმის შუადღემდე არ გამობრძანდებოდა ხოლმე: დილით შოკოლადს ლოგინში მიირთმევდა; ამასობაში ბეკი შარპი „მორნინგ პოსტს“ უკითხავდა, ან როგორმე სხვანაირად შეიქცევდა თავს, ან კიდევ ნებივრობაში ატარებდა დროს. შეთქმულები ქვემოთ შეთანხმდნენ, გავუფრთხილდეთ ძვირფასი მანდილოსნის გრძნობებს და სანამ სასტუმრო დარბაზში არ გამოვა, ნუ გავუმხელთო. მანამდე მხოლოდ ის შეატყობინეს, რომ მისის ბიუტ კროული ჩამოვიდა ჰემპშირიდან, „გლოსტერში“ დაბინავდა, სიყვარულით მოიკითხავს მის კროულის და მის ბრიგზთან ერთად საუზმეს შეექცევა. მისის ბიუტის ჩამოსვლა სხვა დროს დიდად არაფრად ეპიტნავებოდა. ახლა კი ეამა: მის კროული რძალთან სასიამოვნო ჭორაობას ელოდა განსვენებული ლედი კროულის, მომავალ სამგლოვიარო მზადებათა და სერ პიტისაგან რებეკას მოულოდნელ თხოვნაზე.

სანამ მოხუცმა ჩვეულებრივ ლაზათიანად არ მოიკალათა სასტუმროს სავარძელში და წინასწარი ხვევნა-კოცნა და სალამ-ქალამი არ მოითავეს მანდილოსნებმა, მანამდე შეთქმულთ შესაძლებლად ვერ მიიჩნიეს საქმეს შედგომოდნენ. ვინ არ აღუფრთოვანებია ქალთა ხერხიან ოინებსა და მოხდენილ ნართაულ სიტყვებს, რომლებითაც ისინი „შეამზადებენ“ ხოლმე მეგობრებს ავი ამბების მოსასმენად? მის კროულის ორმა მეგობარმა საიდუმლოების ისეთი ბურუსი დააყენა, სანამ გაუტყდებოდნენ, რა მოხდა, რომ ბებერს ეჭვისა და შეშფოთების სათანადო ხარისხამდე მიაღწევინეს.

- და მან უარი უთხრა სერ პიტს, ჩემო ძვირფასო, ძვირფასო მის კროული; შეემზადეთ მოსასმენად! - უთხრა მისის ბიუტმა, - იმიტომ... იმიტომ, რომ სხვანაირად არ შეეძლო!

- რასაკვირველია, მიზეზიცა ჰქონდა, - მიუგო მის კროულიმ, - ვილაც სხვა უყვარდა. ეს გუშინაც ვუთხარი ბრიგზს.

- ვილაც სხვა უყვარდა! - სული მოითქვა ბრიგზმა. - ო, ჩემო ძვირფასო მეგობარო, ის უკვე დაქორწინებულიც არის!

- უკვე დაქორწინებულიც არის! - ხმა შეუწყო მისის ბიუტმაც. თან ორთავეს ხელები ჩაებლუჯათ და ხან ერთმანეთს შეჰყურებდნენ, ხან კი თავიანთ მსხვერპლს.

- როგორც დაბრუნდება, მაშინვე აქ მომგვარეთ. ნამცეცა გველაძუა! როგორ გაბედა, რომ არ მითხრა მე? - შესძახა მის კროულიმ.

- ის მალე ვერ დაბრუნდება. შეემზადეთ, ძვირფასო მეგობარო... იგი დიდი ხნით არის წასული... იგი სულ წავიდა!

- უფალო შემინწყალე, მერე ვილა გამიკეთებს მე შოკოლადს? გაგზავნეთ კაცი და მომგვარეთ აქ; მე მსურს, რომ უკან დაბრუნდეს! - ბრძანა მოხუცმა.

- იგი წუხელის გაიპარა, ქალბატონო! - შესძახა მისის ბიუტმა.

- ჩემთვის წერილი დაუტოვებია, - ჩაურთო ბრიგზმა. - ის შეურთავს...

- შეამზადე, ღვთის გულისთვის. ნუ სტანჯავ, ჩემო ძვირფასო მის ბრიგზ!

- ვის შეურთავს? - შეპკვივლებს გონებადაფანტული და გაცოფებული შინაბერა.

- ნ... ნათესავს...

- სერ პიტს უარი უთხრა, - შესძახა მსხვერპლმა. - სთქვით ერთბაშად, ნუ გამაგიჟეთ!

- ოჰ, ქალბატონო... შეამზადე, მის ბრიგზ... ის შეურთავს... როუდონ კროულის!..

- როუდონმა შეირთო... რებეკა... აღმზრდელი დედაკაცი... არარაობა!.. გაეთრიე ჩემი სახლიდან, შე სულელო. შე ბრიყვო... შე ტუტუცო ბებერო ბრიგზ!.. როგორ ბედავ? შენც ხომ ხელი გირევია შეთქმულებაში... შენ შეართვევინე ის გომბიო. გეგონა ფულს აღარ დავუტოვებდი იმას, მართა, - ისტერიკულად გაჰვიოდა საბრალო მოხუცი.

- მე, ქალბატონო, მე ვურჩევდი ამ ოჯახის წევრს ხატვის მასწავლებლის გოგო შეერთო?

- დედამისი მონმორანსი იყო! - წამოიძახა მოხუცმა მანდილოსანმა და მთელი ძალ-ღონით დასწია ზარის დასარეკ ზონარს.

- დედამისი ოპერის მსახიობი იყო და თვითონაც ყოფილა სცენაზე, თუ უარესი არა! - ჩაურთო მისის ბიუტმა.

მის კროულიმ საბოლოოდ აღმოუტევა კვილი და გულშეღონებული გადაესვენა. იძულებული გახდნენ კვლავ იმ ოთახში შეებრუნებინათ იგი, საიდანაც ახლახან გამობრძანდა. ისტერიკის ერთი შეტევა მეორეს მოსდევდა. გაგზავნეს ექიმის მოსაყვანად. მკურნალი მოვიდა. მისის ბიუტმა მომვლელის ადგილი დაიჭირა ბებრის სასთუმალთან. „მისი ნათესავები თავს უნდა ადგნენო“, - ბრძანა ამ საყვარელმა მანდილოსანმა.

მის კროული, ის-ის იყო, თავის ოთახში მოასვენეს, რომ ახალი პირი გამოჩნდა, რომელსაც აგრეთვე აუცილებლად უნდა განდობოდნენ ახალ ამბავს. ეს პირი სერ პიტი ბრძანდებოდა.

- სად არი ბეკი? - იკითხა შემოსვლისთანავე მან. - სად არის მისი ხარახურა? ის ჩემთან უნდა წავიყვანო დედოფლის კროულის!

- განა არ გაგიგიათ მისი საიდუმლო ქორწინების გასაოცარი ამბავი? - ჰკითხა ბრიგზმა.

- ეგ რა ჩემი საქმეა? - მიუგო სერ პიტმა. - ვიცი, გათხოვილია. გინდ იყოს და გინდ არა, ჩემთვის სულერთია. უთხარი, ახლავე ჩამოვიდეს და აქ ნუ მალოდინებს!

- განა არ იცით, ბატონო ჩემო, - მოახსენა მის ბრიგზმა, - რომ მან ჩვენი ჭერი დასტოვა მის კროულისთვის დიდად სამწუხაროდ და რომ ქალბატონი კინალამ არ გაათავა კაპიტან როუდონის რებეკაზე დაქორწინების ამბის ჯავრმა?

როცა სერ პიტ კროულიმ გაიგონა, რებეკა ჩემს ვაჟმა შეირთო, ისეთი ლანძღვა-გინების ნაკადი წასკდა პირიდან, რომ არა მგონია, კარგი იყოს მისი აქ გამეორება, ვინაიდან, ჭეშმარიტად, საბრალო ბრიგზიც კი იძულებული შეიქნა აკანკალებული გასცლოდა ოთახიდან. მასთან ერთად მივუხურავთ კარს სიძულვილისაგან გამხეცებულსა და შეუსრულებელი წადილით გადარეულ,

გაცოფებულ ბერიკაცს.

მეორე დღეს იგი დედოფლის კროულის გაემგზავრა. მისვლისთანავე გიჟივით შეიჭრა რებეკას ყოფილ ოთახში, ფეხით გათელა მისი კოლოფები, გაფანტა აქეთ-იქით მისი ქაღალდები, ტანსაცმელი და სხვა მისი მოსაგონარი ნივთები. ზოგი მათგანი სახლთუხუცესის ქალიშვილმა, მის ჰოროქსმა მიითვისა, ზოგით ბავშვები მოიკაზმნენ და წარმოდგენები გამართეს. ეს იყო საბრალო დედის გვამის განმარტოებულ სამარეს მიბარებიდან მხოლოდ ორიოდ დღის შემდეგ და იქ, უცხოებით სავსე აკლდამაში ესვენა იგი, დაუტირებელი და მივიწყებული.

- ერთიჯ ვნახოთ და ბებერი არ შეგვირიგდა. - უთხრა როუდონმა თავის პატარა ცოლს, ერთად რომ ისხდნენ ბრომტონის პატარა, მყუდრო ბინაში. რებეკა მთელი დილა ახალ ფორტეპიანოს უკრავდა. ახალი ხელთათმანები საუცხოოდ მოადგა; ახალი შალეები საოცრად უხდებოდა; ახალი ბეჭდები უბრჭყვიალებდა პატარა ხელებზე, ხოლო წელთან ახალი საათი უწიკწიკებდა. - ერთიჯ ვნახოთ და არ შეგვირიგდა ჰა, ბეკი?

- მე გწევ ბედს, - მიუგო მან და დალილამ ლოყაზე მოუთათუნა ხელი სამსონს.

- შენ ყველაფერი შეგიძლია, - ჩამოართვა სიტყვა ქმარმა და ხელზე აკოცა. - ღმერთს გეფიცები, შეგიძლია, ახლა კი „ვარსკვლავსა და ლეკვერთხში“ ჩავიაროთ და ვისადილოთ.

თავი XVII. როგორ იყიდა კაპიტანმა დობინმა ფორტეპიანო

მთელს ამაოების ბაზარში თუ მოიპოვება რომელიმე თავყრილობა ანუ გამოფენა, რომელსაც სატირა და მგრძნობიერება შეიძლება ერთად, ხელიხელჩაკიდებულნი ესტუმრონ; სადაც მოულოდნელად შეხვდებით უცნაურ კონტრასტებს; სასაცილოსა და გულისამაჩუყებელს; სადაც სრული მართებულობითა და გულდაჯერებით შეიძლება ბრძანდებოდეთ ნაზი და აღფრთოვანებული, ან კიდევ პირქუში და დამცინავი, - ეს გახლავთ ის საჯარო შეკრებულებანი, რომელთა დიდი რაოდენობა ყოველდღე ცხადდება გაზეთ „ტაიმსის“ უკანასკნელ გვერდზე და რომლებზედაც განსვენებული ბატონ ჯორჯ რობინზი დიდის ღირსებით თავმჯდომარეობდა ხოლმე. მგონი, იშვიათი უნდა იყოს ისეთი ლონდონელი, რომელიც არ დასწრებოდეს ამგვარ თავყრილობას და ყველა ჭკუათმყოფელს თავში უნდა მოსვლოდა არა მცირედ შემაშფოთებელი და უცნაური გრძნობითა და ცნობისმოყვარეობით გამოწვეული ფიქრი იმ დღეზე, როცა მათი ჯერიც დადგება და ბატონი ჰამერდაუნი დიოგენესის რწმუნებულთა ბრძანებით გაჰყიდის, ან ანდერძის აღმასრულებელთა მითითებით საჯარო მეტოქეობისათვის გამოიტანს ბიბლიოთეკას, ავეჯს, ჭურჭლეულს, ტანსაცმელს და განსვენებული ეპიკურის მარნის თავანკარა ღვინოებს.

გარდაცვლილი მეგობრის გასვენებისა და დაკრძალვას ამ ბინძური ნაწილის დამსწრე, თვით ყველაზე უფრო თავკერძა ამაოების ბაზრელმაც კი არ შეიძლება არ იგრძნოს მცირეოდენი გულისტკივილი და სინანული! ბატონ მდიდრის ნეშტი

საგვარეულო აკლდამაში განისვენებს. მოქანდაკენი ქვაზე სჭრიან მის ღირსებათა და მისი ქონების მემკვიდრის მწუნარების მართლად გადმომცემ წარწერას. მდიდრის სუფრის რომელი ძველი სტუმარი ჩაუვლის ნაცნობ სახლს ისე, რომ არ ამოიოხროს? - ნაცნობ სახლს, რომლიდანაც ისე მხიარული შუქი გამოკრთოდა შვიდი საათისათვის; რომლის სადარბაზო კარი ისე სტუმართმოყვრულად იღებოდა; რომელშიც, როდესაც სტუმარი ადიოდა ლაზათიან კიბეზე, ფიანდაზად გაშლილი მსახურნი ბაქნიდან ბაქნამდე აუწყებდნენ მის სახელს, ვიდრე ის მიაღწევდა იმ სამყოფელს, სადაც მხიარული მოხუცი მდიდარი მიესალმებოდა თავის მეგობრებს. მერე რამდენი ჰყავდა და რა კეთილოშობილურად შეაქცევდა ხოლმე მათ! რა ენამოსწრებული და მხიარული იყო აქ ხალხი, რომელთაც, ამ სახლის კარს გასცდებოდნენ თუ არა, მაშინვე ცხვირ-პირი ჩამოსტიროდათ; და რა თავაზიანი და მოსიყვარულე იყვნენ ადამიანები, რომელნიც ყველა სხვა ადგილას ცილსა სწამებდნენ ერთმანეთს, სძულდათ ერთმანეთი! იგი ამპარტავანი და გოროზი კი იყო, მაგრამ ასეთი მზარეულის პატრონის წინაშე აბა რას არ გადაყლაპავს კაცი? იგი, ცოტა არ იყოს, იქნებ გონებაჩლუნგი და მოსაწყენიც გახლდათ, მაგრამ ასეთი ღვინო განა ყოველ მუსაიფს არ შეალამაზებს? რაც არ უნდა დაგვიჯდეს, რამდენიმე ბოთლი მისი ბურგუნდიული მაინც უნდა ვიგდოთ ხელშიო, გაიძახიან მგლოვიარენი მის კლუბში. „ეს კოლოფი მოხუცის ქონების გაყიდვის დროს შევიძინე, - ამბობს პინჩერი და გასასინჯად ხელიდან ხელში აძლევს მოსაუბრეებს: - ლუი XV-ის ერთ-ერთი სატროფოა... განა ლამაზი რამ არ არის?.. საუცხოო მინიატურაა!“ და ისინი ბაასობენ იმაზე, თუ ახალგაზრდა მდიდარი როგორ ჰფანტავს მის ქონებას.

მაინც როგორ შეცვლილა სახლი! წინა პირი თავიდან ბოლომდე მოჩითულია განცხადებებით: უშველებელი ასოებით დაწვრილებით არის აღწერილი ავეჯი. ზემო სართულის ფანჯრიდან ხალიჩის ნაჭერი გადმოუკიდებიათ. ექვსიოდე მეტარგე მუშა გადათხლემილა ჭუჭყიანი კიბის საფეხურებზე. დარბაზი სავსეა გრძელცხვირიანი, საეჭვო შესახედაობის სტუმრებით, რომელნიც ხელში გაჩენებენ დაბეჭდილ სადარბაზო ბარათებს და გთავაზობენ თქვენს მაგიერ ვაჭრობას. დედაბრები და გართობის მოყვარენი ზემო სართულებს მოსდებიან, ხელს ავლებენ და უთათუნებენ საწოლის ფარდებს, თითებს ატაკებენ ბუმბულებს, სრესენ ლეიბებს და წინ და უკან აჯახუნებენ ტანსაცმლის კარადის უჯრებს. თადარიგიანი ახალგაზრდა მეოჯახენი სარკეებსა და ფარდებს სინჯავენ, აბა თუ შეეფერება ჩვენს ახალ ბინასაო (სნობს მრავალ წელს სატრაბახოდ ეყოფა, ესა და ეს ნივთი მდიდრის ქონების გაყიდვის დროს შევიძინეო). ქვემოთ, სასადილო ოთახში, ბატონი ჰამერდაუნი მისჯდომია წითელი ხის ვეება სასადილო მაგიდას; იქნევს სპილოს ძვლის ჩაქუჩს და მჭევრმეტყველების, აღფრთოვანების, მუდარის, შთაგონების და სასოწარკვეთილების ყოველ ხრიკს ხმარობს და იყენებს: დაჰყვირის თავის ხალხს, სასაცილოდ იგდებს მისტერ მოსს; იხვეწება, მბრძანებლობს, ღრიალებს, სანამ ბედისწერასავით არ დაემშობა ჩაქუჩი და შემდეგ კი სხვა ნივთზე გადავდივართ. ო, მდიდარო, ვინ იფიქრებდა ოდესმე, როდესაც ოქრო-ვერცხლის ჭურჭლეულითა და უფაქიზესი თეთრეულით აბრჭყვიალებულ ფართო სუფრას ვუსხედით, რომ ოდესმე ამ სუფრის თავში ამ ღრიალა მოვაჭრისთანა ულუფას ვიხილავდით?

საჯარო ვაჭრობა თითქოს იწურებოდა. საუკეთესო ოსტატების ნახელავი სასტუმროს საუცხოო ავეჯი, იშვიათი და სახელგანთქმული ღვინოები, რომელთა შეგროვებისთვისაც ფასი არ დაუშურებია გემოგახსნილ მყვიდველს, და

მდიდრული და სრული საგვარეულო ოქრო-ვერცხლის ჭურჭლეული უკვე წინა დღეებში გაიყიდა. ზოგი საუკეთესო ღვინო (ყველა ამათ დიდი სახელი ჰქონდა გავარდნილი იმ კუთხის ღვინის მოყვარულთა შორის) ჩვენი მეგობრის, რასელ-სკვერელ ესკვიარ ჯონ ოსბორნის სახლთუხუცესმა შეისყიდა თავისი ბატონისთვის, რომელმაც ჩინებულად იცოდა მათი გემო. ყველაზე უფრო საჭირო ვერცხლეულის მცირე ნაწილი სიტის რამდენიმე ახალგაზრდა მაკლერმა იყიდა. ახლა კი ხალხი მხოლოდ წვრილმანის საყიდლად იყო მოწვეული. მაგიდასთან მჯდარი ორატორი დიდხანს ასხამდა ქება-დიდებას ნახატს და ცდილობდა მიესაღებინა იგი დამსწრეთათვის; მაგრამ ახლანდელი კრებული სულაც არ გახლდათ ისე რჩეული და მრავალრიცხოვანი, როგორც ეს საჯარო ვაჭრობის წინა დღეებში იყო.

- ნომერი 369, - დაიღრიალა ბატონმა ჰამერდაუნმა. - სპილოზე მჯდომარე დარბაისლის სურათი! ვინ ინებებს სპილოზე მჯდომარე დარბაისლის ყიდვას? ასწიეთ მაღლა სურათი, ბლოუმენ, და კარგად დაანახვეთ საზოგადოებას ეგ ნივთი! - აყლაყუდა, ფერმკრთალმა, მხედრული შესახედაობის ჯენტლმენმა, რომელიც მორიდებით მისჯდომოდა წითელი ხის მაგიდას, მისტერ ბლოუმენისაგან ნაჩვენებ ამ ძვირფასი ნივთის დანახვაზე თავი ველარ შეიკავა და გაიღიმა. - მიაბრუნეთ სპილო კაპიტნისაკენ, ბლოუმენ. რას ინებებთ, ბატონო ჩემო, სპილოსთვის? - მაგრამ კაპიტანს მაშინვე აღმური მოედო სახეზე, აირია და პირი აარიდა. ხოლო საჯარო ვაჭრობის მესვეური კვლავ განაგრძობდა მის შემფოთებას.

- ვერ მივცემთ ხელოვნების ამ ნაწარმოებში ოც გინეას?.. თხუთმეტს, ხუთს! ბრძანეთ თქვენი საკუთარი ფასი! მარტო უსპილო დარბაისელიც კი ღირს ხუთი გირვანქა!

- საკვირველია, რატომ არ წაიქცევა ეგ სპილო! გვარიანი ოტროველა ვინმე კი დასჯდომია ზედ, - თქვა ხუმრობას ჩვეულმა ვიღაც ქილიკმა. ამ შენიშვნაზე (სპილოს მხედარი მართლაც ერთობ ზორბა და ჩასუქებული ჩანდა!) საერთო სიცილი ატყდა დარბაზში.

- ნუ ინებებთ ნივთის აბუჩად აგდებას, ბატონო მოს, - გამოეკამათა ბატონი ჰამერდაუნი; - დაე, საზოგადოებამ გასინჯოს იგი ვითარცა ხელოვნების ნაწარმოები: კეთილშობილი ცხოველის ახოვნება სრულიად შეეფერება მის ბუნებას; ნაშურის ქურთუკიან დარბაისელს ხელში თოფი უჭირავს და სანადიროდ გეახლებათ. მის უკან მოჩანს ბანიანის ხე და პაგოდა - უეჭველია ჩვენი სახელოვანი აღმოსავლური სამფლობელოების რომელიმე კუთხეს გამოხატავს. რას მისცემთ ამ ნივთში? აბა, ბატონებო, ნუ გამაჩერებთ მთელ დღეს აქ!

ვიღაცამ ხუთი შილინგი შესთავაზა. მხედრული შესახედაობის ვაჟკაცმა გაიხედა იქით, საიდანაც ეს ბრწყინვალე შეთავაზების ხმა მოისმოდა და მეორე ოფიცერს მოჰკრა თვალი, რომელსაც ყმაწვილი ქალი ედგა გვერდით და მისთვის მკლავში ხელი ჰქონდა გამოდებული. ორივეს უზომოდ ახარებდა სანახაობა და ბოლო ის ნივთი კიდევ დარჩათ ნახევარ გინეად. კაპიტანმა ეს წყვილი რომ შეამჩნია, კიდევ უფრო გაკვირვებული და შემფოთებული სახე მიიღო. თავი მხედრულ საყელოში ჩაიძვრინა და ზურგი შეაქცია მათ ისე, რომ მათთვის თავი აერიდებინა. ყველა დანარჩენი ნივთი, რომელთა საჯარო ვაჭრობით გაყიდვის პატივიც იმ დღესა ჰქონდა ბატონ ჰამერდაუნს, ჩვენ მიზნად არა გვაქვს აქ ვახსენოთ, გარდა

მხოლოდ ერთისა. ეს გახლდათ პატარა ოთხკუთხედი ფორტეპიანო, რომელიც სახლის ზემოთა ნაწილიდან ჩამოიტანეს (დიდი როიალი ადრევე გაიყიდა!). ეს პატარა ფორტეპიანო სწრაფი და მარჯვე ხელით ყმაწვილმა ქალმა გასინჯა (მაგიდასთან მჯდარ ოფიცერს კვლავ ალმური მოედო და შეკრთა) და როცა მისი ჯერი დადგა, მათი რწმუნებული ჩაერია ვაჭრობაში.

მაგრამ დაბრკოლებას წააწყდნენ. მაგიდასთან მჯდომი ოფიცრის ებრაელმა ადიუტანტმა გაილაშქრა სპილოს მყიდველთა სამსახურში მყოფი ებრაელი ვაჭბატონის წინააღმდეგ და ცხარე შეტაკება მოხდა ამ პატარა ფორტეპიანოსთვის; მებრძოლთ კი თავგამოდებით აქეზებდა ბატონი ჰამერდაუნი.

ბოლოს, როცა შეჯიბრი რამდენიმე ხანს გაგრძელდა, სპილოს კაპიტანმა და მანდილოსანმა თავი აარიდეს შემდგომ ქიშპობას. ჩაქუჩი დაემვა და საჯარო ვაჭრობის მოთავემ განაცხადა: „დარჩა მისტერ ლიუისს ოცდახუთადო“, და მისტერ ლიუისის კლიენტი ამგვარად გახდა პატარა ოთხკუთხედი ფორტეპიანოს მფლობელი. ნივთი რომ შეიძინა, ისე გაიმართა წელში, თითქოს გულს დიდად მოეფონაო. დამარცხებულმა მოქიშპეებმა ამ დროს მოჰკრეს მას თვალი და მანდილოსანმა ჩაულაპარაკა მეგობარს: „ოჰო, როუდონ, ეს ხომ კაპიტანი დობინიაო!“

მე მგონი, ბეკის არ მოსწონდა თავისი ახალი ფორტეპიანო, ქმარმა რომ უქირავა, ან იქნებ მისი პატრონები აღარ ენდნენ ნისიად და წაიღეს უკან, ან იქნებ რაიმე განსაკუთრებული მიზიდულობა იგრძნო იმ ფორტეპიანოსადმი, რომლის ყიდვასაც შეეცადა. ეგებ კიდევ მოაგონდა ძველი დრო, როცა უკრავდა მას ჩვენს ძვირფას ემილია სედლის პატარა სასტუმრო ოთახში.

საჯარო ვაჭრობა გამართული გახლდათ რასელ-სკვერის ძველ სახლში, სადაც ამ მოთხრობის დასაწყისში რამდენიმე საღამო გავატარეთ ერთად. კეთილი მოხუცი ჯონ სედლი გაღატაკდა. იგი გაკოტრებულად გამოაცხადეს საფონდო ბირჟაში და მისი კომერციული სიკვდილიც მალე მოჰყვა. ბატონი ოსბორნის სახლთუხუცესი იყო, რომ მოვიდა, სახელგანთქმული პორტვეინის ნაწილი იყიდა და მოპირდაპირე სახლის სარდაფში გადაგზავნა. რაც შეეხება წონით გაყიდულ, კარგი ოსტატის ნახელავ ვერცხლის კოვზებსა და ჩანგლებს და ამასთანავე სუფრის სადესერტო გაწყობილობას, ისინი სამმა ახალგაზრდა საფონდო მაკლერმა შეიძინა (სწორედ ბატონების დეილის, სპიგოტისა და დეილის ფირმიდან, თრედნიდლ-სტრიტში). წინათ საქმეში ყოფილიყვნენ ჩაბმული მოხუცთან და მისი მაშინდელი სიკეთე ახსოვდათ, როცა იგი ყველას, ვისთანაც კი რაიმე საქმე ჰქონდა, კეთილად ეპყრობოდა. მათ მოართვეს კატასტროფის ეს მცირე ნამსხვრევები, თავიანთი სიყვარულისა და პატივისცემის თანდართვით, კეთილ ქალბატონ სედლის. ფორტეპიანო ემილიას ეკუთვნოდა, ახლა კი ალბათ თვალში აკლდა - სჭიროდა კიდევ იგი; ხოლო კაპიტან უილიამ დობინს ისევე არ შეეძლო მისი დაკვრა, როგორც გაჭიმულ თოკზე ცეკვა და, სავარაუდოა, მაშ არც თავისთვის შეუძენია იგი.

ერთი სიტყვით, ეს ფორტეპიანო იმ საღამოს ერთ კოხტა, პატარა კოტეჯს მიადგა ფულემ-როუდიდან შესახვევ ერთ-ერთ იმ ქუჩაში, რომელთაც ულამაზესი რომანტიკული სახელები აქვთ მიკუთვნებული (ამას ეწოდებოდა წმიდა ადელაიდის ვილა; ანა-მარია-როუდ, უესტ) და სადაც სახლები ბაღების სათამაშო ხუხულებს ჰგავს; სადაც მეორე სართულის ფანჯრებიდან მაყურებელი

უეჭველად ისე მოგვიჩვენებთ, თითქოს ფეხები პირველი სართულის სასტუმროს ოთახში უდგასო; სადაც სახლის წინ პაწია ბალების ბუჩქეულობა მარად ჰყვავის ბალებების წინსაფრებით, წინდებით, ჩაჩებით და სხვა (polyandria, polygynia); საიდანაც ისმის სპინეტების ჟღარუნი და ქალთა სიმღერა; სადაც პატარა სალუდე თასები ღობის წვერებზეა ჩამოცმული და მზებზე შრება; საითკენაც საღამოობით ძლივს მიათრევენ ფეხებს სიტის დაღლილი კლერკები. სწორედ აქ იყო დამკვიდრებული ბატონ სედლის კლერკი მისტერ კლეპი და კატასტროფის შემდეგ ამ თავშესაფარში მიიდრიკა თავი კეთილმა მოხუცმა ცოლშვილიანად.

როცა ოჯახის უბედურების ამბავი შეიტყო ჯოჯ სედლიმ, ისე მოიქცა, როგორც სწორედ მისი ბუნების კაცს შეეფერებოდა: არ ჩამოსულა ღონდონს, მხოლოდ დედას მისწერა, რამდენი ფულიც დაგჭირდებათ, ჩემს აგენტებს მიმართეთო. ასე რომ მის კეთილ, გულგატეხილ მშობლებს ამჟამად ულუკმაპუროდ დარჩენის შიში არ უნდა ჰქონოდათ. ეს რომ მოიმოქმედა, ჯოჯი, კვლავ არხეინად დაუბრუნდა ჩელტნემის პანსიონს. ძველებურად დასეირნობდა თავისი ორთვალი ეტლით, მიირთმევდა წითელ ღვინოს; თამაშობდა რობერსს; ჰყვებოდა თავის ინდურ ამბებს და ძველებურადვე ანუგეშებდა და ეფარისეველებოდა მას ირლანდიელი ქვრივი. მის ფულად საჩუქარს, რა საჭიროც არ უნდა ყოფილიყო იგი, დიდი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია მშობლებზე. ოღონდ მე ემილიასაგან მომისმენია: განადგურების შემდეგ მამაჩემი პირველად მხოლოდ იმ დღეს დავინახე თავაწეული, როცა ახალგაზრდა მაკლერებისაგან გამოგზავნილი ვერცხლეული და გულითადი მოკითხვა მიიღო და თურმე ბავშვივით წასკდა ტირილი მოხუცს - მას გაცილებით უფრო აუჩუყდა გული, ვიდრე მის მეუღლეს, რომელსაც უძღვნიდნენ ამ საჩუქარს. ედუარდ დეილს, ფირმის უმცროს წევრს, რომელმაც მთელი ფირმის სახელით შეიძინა ის კოვზები, ნამდვილად თვალი ეჭირა ემილიაზე და მიუხედავად მომხდარი უბედურებისა, მაინც არ ეშვებოდა მისი ხელის ძიებას. 1820 წელს მან ჩინებულად გამზითვებული მის ლუიზა კატსი შეირთო (პურით მოვაჭრე ჰაიემ და კატსის ცნობილი ფირმის პატრონის ასული) და ახლა მრავალრიცხოვანი ოჯახითურთ ფუფუნებით ცხოვრობს თავისი საუცხოო ვილაში - მასუგლ-ჰილს. მაგრამ ამ კარგი ყმაწვილის მოგონებამ არ უნდა გადაგვავიწყოს ჩვენი უმთავრესი ამბავი.

იმედი მაქვს მკითხველი იმდენად კარგი თვალთ უცქერის კაპიტან კროულის და მის მეუღლეს, რომ არ ეგონება, მათ ოდესმე ფიქრადაც გაეგლოთ ბლუმსბერის მსგავს მიყრუებულ კუთხეში სტუმრად წაბრძანება, თუ ეცოდინებოდათ, რომ ოჯახი, რომლისთვისაც პატივი უნდა დაედოთ თავიანთი სტუმრობით, არა მარტო დაქვეითებული იყო, არამედ ფულიც აღარ გააჩნდა და ვერავითარ სარგებელს ვეღარ ნახავდნენ მისგან.

რებეკა ფრიად განაცვიფრა იმ ძველებური მდიდრული სახლის ხილვამ, სადაც არა მცირედი ალერსი ეგემა, ახლა კი მიგდებული ჰქონდა იგი საძიძვნად ქორვაჭრებსა და ჩარჩებს და მყუდრო ოჯახის დოვლათი საჯაროდ იბლალებოდა და ნიავდებოდა. გაპარვიდან ერთი თვის შემდეგ მოიგონა რებეკამ ემილია და როუდონმაც ხვიხვინით განაცხადა ახალგაზრდა ჯორჯ ოსბორნის ნახვის წადილი.

- ნამეტანი კარგი ვინმეა ეგ, ბეკ, - დასძინა ლაზღანდარამ. - მინდა ერთი სხვა ცხენიც მივასალო, ბეკ, თან ერთ-ორ ხელ ბილიარდსაც წავეთამაშები. ახლა ის,

რომ იტყვიან, სწორედ მისწრება იქნება ჩვენთვის, ქალბატონო კროული. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!

ამნაირ ლაპარაკზე არ უნდა დავასკვნათ, თითქოს როუდონ. კროულის რაიმე წინასწარი განზრახვა ჰქონოდა, მოეცემა ბატონი ოსბორნი თამაშში; მას მხოლოდ უნდოდა იმ პატიოსანი უპირატესობით ესარგებლა, რაც ამოცების ბაზრის თითქმის ყველა სპორტის მოყვარე ვაჟბატონს მოყვასისაგან თავის წილხვდომილად მიაჩნია.

ბებერი მამიდა „მორჯულებას“ არ ფიქრობდა. გავიდა თვე. როუდონს უარით ისტუმრებდა მისტერ ბოულზი; მის მსახურებს ცხვირს არ აყოფინებდნენ პარკ-ლეინის სახლში. მისი წერილები გაუხსნელად ბრუნდებოდა უკან. მის კროულის ფენი არ გამოუდგამს გარეთ: უქეიფოდ ბრძანდებოდა. ბიუტის მეუღლე კვლავ იქ პარკაშებდა და არასოდეს შორდებოდა გვერდიდან. კროულის და მის მეუღლეს, ორთავეს, ავი წინათგროძობა არ ასვენებდა მისის ბიუტის დარჩენის გახანგრძლივების გამო.

- დალახვროს ღმერთმა, ახლა კი ვხვდები, რატომ გვახვედრებდა ხოლმე ყოველთვის ერთმანეთს დედოფლის კროულიში, - თქვა როუდონმა.

- რა ეშმაკი დედაკაცი ყოფილა! - კვერი დაუკრა რებეკამ.

- მაგრამ არა უშავს, მე არა ვნანობ, თუ შენ გული არ გეთანადრება, - შესძახა კვლავ ცოლის სიყვარულით მოჯადოებულმა კაპიტანმა. ცოლმა პასუხის ნაცვლად კოცნით დააჯილდოვა და მართლაც არა მცირედ ეამა ქმრის ასეთი დიდსულოვანი აღიარება.

„სულ ცოტაოდენი ჭკუა მაინც რომ ეყაროს თავში, - გაიფიქრა რებეკამ თავისთვის, - ამისგან ვაცს გამოვიყვანდი“; მაგრამ ქმრისთვის კი არასოდეს უგრძობობინებია, რას ფიქრობდა მასზე. დაულალავი ყურადღებით უსმენდა საჯინიბობებსა და ოფიცერთა სასადილოზე მის ლაპარაკს; ეცინებოდა ამბებს იმაზე, თუ ჯეკ სპეტერდემს საეტლე ცხენი როგორ დაუვარდა, აგრეთვე ბობ მარტინგელს ფულის სათამაშო სახლში როგორ წაასწრეს, ანდა ტომ სინკბარზე დაბრკოლებებიან დოღში მონაწილეობას რომ აპირებდა. როცა კაპიტანი შინ ბრუნდებოდა, ცოლი მხიარული და ბედნიერი ხვდებოდა; როცა წასვლას მოინდომებდა, ცოლი თვითონ უწყობდა ხელს და აქეზებდა; როცა შინ იყო, ცოლი უკრავდა და მღეროდა მისთვის, უზავებდა გემრიელ სასმელებს, თავს დასტრიალებდა სადილზე, უთბობდა ფაჩუჩებს და უზომოდ ანებივრებდა. საუკეთესო ქალები ცბიერი და ორპირები არიან, ბებიაჩემისაგან გამიგონია. ჩვენ არ ვიცით, რამდენად იმაღლავნ ჩვენგან თავს: როგორი ფხიზელნი არიან, როცა ისინი ყველაზე უფრო გულუბრყვილონი და გულახდილნი ჩანან; რა ხშირად, ის წრფელი ღიმილი, რაც ასე ადვილად მოადგებათ ხოლმე პირზე, ხაფანგად არის დაგებული მოტყუების, მოღორების, თავის არიდებისა და იარაღის დაყრევინებისათვის. მე თქვენს უბრალო კეკლუცებზე კი არა, თქვენს სამაგალითო მეოჯახე ქალებზე და დიაცური სათნოების სრულყოფილ ნიმუშებზე მოგახსენებთ! ვის არ უნახავს ქალი, რომელიც ტუტუცი ქმრის გონებაჩლუნგობასა მალავს, ან კიდევ ბრაზიანის დაშოშმინებასა ცდილობს? ჩვენ ვიცნობთ ამ საამურ მონობას და ხოტბას ვასხამთ ამისთვის დიაცს - ამ ჩინებულ ცბიერებას ჭეშმარიტების სახელით ვნათლავთ. კარგი ოჯახის ქალი აუცილებლად

გაიძვერაა და კორნელიას ქმარი ისევ დოკლაპია და ჩერჩეტი გახლდათ, როგორც პოტიფარი, ოღონდ ცოტა უფრო სხვა სახის.

ამ ყურადღებათა წყალობით, ამ ძველმა დარდიმანდმა როუდონ კროულიმ ფრიად ბედნიერ და მორჩილ მეოჯახე კაცად იხილა თავი. ძველ ჩვეულ საყვარელ ადგილებში აღარა ჩანდა. იქაურებმა ერთიორჯერ კი მიაკითხეს კლუბში, მაგრამ ძალიანაც არ მოუსაკლისებიათ: ამაოების ბაზრის ფარდულებში იშვიათად თუ დააკლდებათ ხოლმე თვალში ერთმანეთი. მის მარად მოლიმარ, მხიარულ და შინჩაკეტილ ცოლს, მის პატარა მყუდრო ბინას, გემრიელ სმა-ჭამასა და შინაურ ტკბილ საღამოებს იდუმალების მთელი ჯადო და სიახლე ახლდა თან. ქორწინება ჯერ კიდევ არ გახმაურებულიყო საზოგადოებაში და არც „მორწინგ პოსტში“ გამოქვეყნებულა. რომ შეეტყოთ, უმზითვო ქალი შეირთო, ყველა მევალე ერთბაშად დაეცემოდა თავს.

- ჩემი ნათესავები კი ქვას არ მომაგდებენ, - თქვა ბეკიმ ცოტა არ იყოს მწარე ღიმილით და სრულიად თანახმა იყო დაეცადა ბებერი მამიდის შერიგებამდე და მანამდე არ მოეთხოვა კუთვნილი ადგილი საზოგადოებაში.

ამგვარად რებეკა ბრომტონს ცხოვრობდა და ამ ხნის განმავლობაში არავინ უნახავს, ან მხოლოდ ქმრის იმ ორიოდე მამაკაც ამხანაგსა ხედავდა, რომელთაც მის პაწია სასტუმრო ოთახში შესვლის პატივი ჰქონდათ მინიჭებული, ყველა ესენი მოხიბლული იყვნენ რებეკათი. პატარა სადილები, სიცილი, ყბედობა და მერე მუსიკა ამ დროსტარებათა ყველა მონაწილეს ახარებდა. მაიორ მარტინგეილს ფიქრადაც არ მოსვლია ქორწინების ნებართვის ქალაქის ჩვენება ეთხოვნა. კაპიტანი სინკბარზი სრულიად მოეჯადოებინა პუნშის შემზადების რებეკას ოსტატობას. აგრეთვე ახალგაზრდა ლეიტენანტი სპეტერდერშიც (რომელსაც პიკეტი უყვარდა და რომელსაც კროული ხშირად ეპატიჟებოდა შინ) ამკარად და მსწრაფლ დაიმორჩილა ქალბატონმა კროულიმ. მაგრამ წინდახედულებას, თავდაჭერილობასა და კდემამოსილებას არასოდეს ერთი წუთითაც არ უღალატია მისთვის; ხოლო კროულის სახელი, ვითარცა თავზებელალებული და მძვინვარე მეომრისა, კიდევ უფრო მტკიცე და სრული საფარველი იყო მისი პატარა ცოლისათვის.

ამ ქალაქში ბევრი კარგი გვარიშვილი და წარმოსადეგი ვაჟბატონი მოიპოვება, რომელსაც მანდილოსნის სასტუმრო ოთახში არც შეუხედავს; ასე, რომ როუდონ კროულის ქორწინებაზე იქნებ მის საგრაფოში კი ყბედობდნენ, სადაც, რასაკვირველია, მისის ბიუტმა ქვეყანას მოსდო ეს ამბავი, მაგრამ ლონდონში ეჭვის თვალით უცქეროდნენ, ან ყურადღებას არ აქცევდნენ, ან კიდევ სულაც არ ლაპარაკობდნენ ამაზე. კაპიტანი კროული არხეინად და ხელგამლილად ცხოვრობდა ვალებით. მას უზარმაზარი ნავალები თანხა ჰქონდა, რომელსაც თუ ჭკვიანურად მოიხმარდა, მრავალ წელიწადს გაიტანდა თავს. ასეთი თანხით ზოგიერთი აქაური კაცი ასჯერ უფრო უკეთ ცხოვრობას ახერხებს, ვიდრე თვით ნაღდფულიანი ხალხი. მართლაც, აბა ლონდონის ქუჩებში რომელ მოსიარულეს არ შეუძლია დაასახელოს რამდენიმე კაცი მაინც, რომელნიც ჩაუქროლებენ ხოლმე დიდებული ეტლით (თვითონ კი ფეხით მიჩანჩალებს!), რომელთაც სულ მოდებზე უჭირავთ თვალი, რომელთაც თავიანთ ეტლებში მძიმედ უკრავენ თავს ვაჭრები, ჩიტის რძესაც არ იკლებენ და ვინ იცის კი რითი ცხოვრობენ. ჩვენ ვხედავთ, ჯეკ თრიფტლესი პარკში დააგელვებს ბედაურს, ან კიდევ ახალმოდის

ეტლით პელ-მელზე მიჰქრის. ჩვენ მივირთმევთ მისი განსაცვიფრებელი ვერცხლის ჭურჭლეულით მორთმეულ სადილებს. „საიდან უნდა იყოს ესენი, - ვკითხულობთ ჩვენ, - ანდა ნეტა რითი დაბოლოვდება. - „ჩემო ძვირფასო, ერთხელ ყური მოგვარი, - ამბობდა ჯეკი, - მე ვალი ევროპის ყველა სატახტო ქალაქში ამიღიაო“. რომელიმე დღეს დადგება დასასრულიც, მაგრამ მანამდე კი ჯეკი მაინც ძველებურად პარპაშებს: ხალხს გვარიანად უხარია მისი ხელის ჩამორთმევა; ყურს არიდებენ იმაზე აქა-იქ ჩურჩულით ნათქვამ პატარ-პატარა ბნელ-ბნელ ამბებს და აღიარებენ, გულკეთილი, მხიარული, თავქარიანი ყმაწვილიაო.

ჭეშმარიტება გვაიძულებს გამოვტყდეთ, რომ რებეკამ სწორედ ამ ჯურის ვაჟბატონი შეირთო. ყოველივე უხვად იყო მის სახლში გარდა ნაღდი ფულისა, რომლის ნაკლებობა ფრიად მალე იგრძნო მათმა მეურნეობამ. ერთ დღეს, „გაზეთს“ რომ ათვალიერებდა, ცნობას წააწყდა: „ლეიტენანტი ოსბორნი ნაყიდობით ინიშნება კაპიტნად ნაცვლად სმითისა, რომელიც უცვლის მას ადგილსო“. მაშინ გამოთქვა როუდონმა ის აზრი ემილიას სატრფოს მიმართ და რაც რასელ-სკვერს სტუმრობით დაგვირგვინდა.

როდესაც როუდონმა და მისმა მეუღლემ კაპიტან დობინთან გამოლაპარაკება მოანდომეს საჯარო ვაჭრობის დროს, რათა დაწვრილებით გაეგოთ რებეკას ძველი ნაცნობების თავს დატეხილი უბედურების ამბავი, კაპიტანი სადღაც გაიპარა და ეს ცნობები ვიღაც ბარგის მზიდავი მუშისა თუ საჯარო ვაჭრობაზე უსაქმოდ მოყიალე მაკლერისაგან შეიტყვეს.

- ერთი შეხედე ამ ნისკარტმოკაუჭებულთა ბრბოს, - უთხრა ქმარს ბეკიმ, რომელსაც ილღიაში მხიარულად ამოეჩარა შეძენილი სურათი და ეტლში ჯდებოდა. - სწორედ სვაგებს არა ჰგვანან ნაომარზე?

- არ ვიცი. ომში ჯერ არ შემხვედრია ყოფნა, ძვირფასო. მარტინგეილსა ჰკითხე, ესპანეთში იყო გენერალ ბლეიზისის ადიუტანტად.

- ძალიან გულკეთილი ბერიკაცი იყო ბატონი სედლი, - თქვა რებეკამ, - სწორედ რომ მართლა მწყინს მისი გაუბედურება!

- აჰ, მაკლერები... ბანკროტობა... უნდა გითხრა, შეჩვეულნი არიან! - მიუგო როუდონმა და ცხენს ყურზე ბუზი აუფრთხო.

- ნეტავი ცოტაოდენი ვერცხლეულის შეძენა მაინც მოგვეხერხებინა, როუდონ, - მგრძნობიარედ განაგრძო ცოლმა. - ოცდახუთი გინეა გასაგიჟებლად ძვირი იყო იმ პაწაწკინტელა ფორტეპიანოსთვის. ჩვენ ბროდვუდის მაღაზიაში ამოვარჩიეთ ეგ ემილიასთვის, სასწავლებლიდან რომ დავბრუნდით. მაშინ კი მხოლოდ ოცდათხუთმეტი ღირდა.

- რა ჰქვია იმასა... ოსბორნი ალბათ დაფრთხება ახლა, მე მგონი, ოჯახი რომ გალატაკდა. რა გულდამწვარი იქნება შენი ცუგრუმელა მეგობარი, ჰა, ბეკი?

- იმედი მაქვს, გამომჯობინდება, - ღიმილით ბრძანა ბეკიმ. მათ გასწიეს და მერე გზაში რაღაც სხვაზე გააბეს მუსაიფი.

თავი XVIII. ვინ უკრავდა კაპიტან დობინის ნაყიდ ფორტეპიანოს

ჩვენი შეყოვნებული მოთხრობა ახლა, მცირე ხნით, ფრიად სახელგანთქმულ ამბებსა და პიროვნებათა შორის აღმოჩნდება და ისტორიის საზღვრების თავზე დაიწყებს ტრიალს. როდესაც კორსიკელი მატრაკვეცის, ნაპოლეონ ბონაპარტის, არწივები მოფრინავდნენ პროვანსიდან, სადაც ელბაზე მოკლე ხანს დაყოვნების შემდეგ ჩამოსხდნენ და შემდეგ კოშკის წვეროდან კოშკის წვერომდე ფრენით პარიზის ღვთისმშობლის ტაძრის კოშკებს მიაღწიეს, ნეტავი იმპერატორის ფრთოსნებს ოდნავ მაინც თუ გადაუვლიათ თვალი ლონდონის ბლუმსბერის სამრეკლოს იმ პატარა კუთხისათვის, რომელიც ისე მყუდრო და მიყრუებული გეგონებოდათ, იფიქრებდით, თვით ამ მძლავრი ფრთების შხუილი და ტყლაშატყლუშიც შეუმჩნევლად ჩაივლის აქაო.

„ნაპოლეონი გადმოჟდა კანაში!“ - ამ ამბავს შეეძლო პანიკა გამოეწვია ვენაში, აეძულებინა რუსეთი ხელთ აელო თავის გეგმებზე, კვლავ კუთხეში მიეჭრებოდა პრუსია; ტალეირანისა და მეტერნიისათვის, ორთავესთვის ერთად, თავების ქნევა დაეწყებინებინა, ხოლო თავადი ჰარდენბერგი და თვით ახლანდელი მარკიზი ლონდონდერი შეეშფოთებინა. მაგრამ რა უნდა დაეშავებინა ამ ცნობას რასელ-სკვერელი ყმაწვილი ქალისათვის, რომლის კარწინ, მის ძილში, დარაჯი სთვლიდა საათებს, რომელსაც მოედანზე რომ სასეირნოდ გავიდოდა, მესერი და ეკლესიის ყარაული იცავდა; რომელსაც სულ მოკლე მანძილიც რომ ჰქონოდა გასავლელი ბაბთის საყიდლად საუთემპტონროუში, უშველებელჯოხიანი ზანგი სემბო ეახლებოდა თან; რომელსაც მარად უვლიდნენ, აცმევდნენ, ლოგინში აწვენდნენ და ყოველთვის უამრავი დაქირავებული და უქირაო მფარველი ანგელოზი დასტრიალებდა თავს. Bon Dieu[51], მოგახსენებთ მე, განა ბოროტება არ არის, რომ იმპერიათა უდიდესი ბრძოლის საბედისწერო შეჯახებამ ისე არ ჩაიაროს, თუ არ ავნო საბრალო, პატარა, თვრამეტი წლის უწყინარ გოგონას, რომელიც ალერსიან ლულუნსა და მარმაშის საყელოების ქარგვაშია გართული რასელ-სკვერს? ო, შენ, უნაზესო, უმწიკვლო, ყვავილო!.. ნუთუ მომავალი აგრიალელებული დიდი ომის ქარიშხალი შენს მიწასთან გასწორებას ეპირება აქ, თუმცა ჰოლბორნს შეგიფარებია თავი და კუთხეში მიყუყულხარ? დიას, ნაპოლეონი უკანასკნელ გროშს დებს თამაშში და აგრეთვე საბრალო პატარა ემი სედლის ბედნიერება რატომღაც მის ნაწილს შეადგენს.

უპირველეს ყოვლისა ამ საბედისწერო ამბავმა მამამისის ქონება გაანადგურა. ბოლო დროს უბედურ მოხუცს ყველა საჭირო საქმე უკუღმა წაუვიდა. სავინიცობო, გაბედული საქმეები ჩაეფუშა, ვაჭრები გაკოტრდნენ, სახელმწიფო პროცენტებიანი ქაღალდები გაძვირდა მაშინ, როცა მას გაიაფების იმედი ჰქონდა. რა საჭიროა დაწვრილებით ჩამოთვლა? თუ წარმატება და წინსვლა იშვიათი და ნელია, ყველამ იცის, დაქცევა და განადგურება რა სწრაფი და ადვილია. ძველებურად იყო მყუდრო, დოვლათიან სახლში - გულკეთილი დიასახლისი არხენად განაგრძობდა უქმ ფაციფუსს და ყოველდღიურ ჩვეულ მსუბუქ დროსტარებას; ქალიშვილი კვლავ შთაენთქა იმავე თავკერძა, ნაზ ფიქრს და მის გარდა ქვეყნიერების ზურგზე სრულიად არაფერი ადარდებდა, როცა ის საბოლოო მეხი გავარდა და მიწასთან გაასწორა პატიოსანი ოჯახი.

ერთ საღამოს ქალბატონი სედლი წვეულებისათვის მოსაპატიჟებელ ბარათებს

წერდა: ოსბორნებმა უკვე გამართეს და აბა, ის ხომ არ უნდა ჩამორჩენოდა! ჯონ სედლი სიტიდან ძალიან გვიან დაბრუნდა და ჩუმად უჯდა ბუხარს, ცოლი რაღაცას ეყბედებოდა. ემი თავს უქეიფოდ და უგუნებოდ გრძნობდა და თავის ოთახში იყო ასული.

- ემი უბედურია, - განაგრძობდა დედა. - ჯორჯ ოსბორნი უგულოდ ექცევა. ველარ ვიტან იმ ხალხის ბლინძვას! სამი კვირაა გოგოები აქ აღარ გამოჩენილან. ჯორჯი კი ორჯერ იყო ქალაქში და არ შემოუვლია. ედუარდ დვილს ენახა ოპერაში ედუარდი, დარწმუნებული ვარ, ითხოვდა ემის. აი, კიდევ კაპიტანი დობინიც არ დაიწევდა უკან, მაგრამ ყველა ოფიცერი მეჯავრება. რა დარდიმანდი გახდა ეს ჯორჯი! მართლა რა ძალიან იჯგიმება! ჩვენ უნდა დავანახოთ ზოგ ხალხს, რომ არაფრითაც არ დავუვარდებით, ოღონდ ცოტა კი წაახალისე ედუარდ დეილი და ნახავ! ჩვენ წვეულება უნდა გავმართოთ, ბატონო სედლი, რატომ ხმას არ იღებ, ჯონ? გავმართოთ ორი კვირის შემდეგ, სამშაბათს? რატომ არას მეუბნები, ჯონ? ღმერთო მიშველე, ჯონ, რა მოხდა?!

ჯონ სედლი წამოიჭრა სკამიდან და მიეგება მეუღლეს, რომელიც მისკენ გაექანა. მოხვია მკლავები და აჩქარებით უთხრა: - ჩვენ გავლატაკდით, მერი! კვლავ თავიდან უნდა შევუდგეთ ცხოვრებას, ძვირფასო. სჯობია, ყველაფერი ერთბაშად გაიგო!

ამის წარმოთქმაზე ყველა კუნთი უთრთოდა და კინალამ წაიქცა. ეგონა, ეს ამბავი ბოლოს მოუღებდა მის მეუღლეს, მის მეუღლეს, რომლისთვისაც ხმამალალი სიტყვა არ უკადრებია. მაგრამ რა მოულოდნელიც არ უნდა ყოფილიყო ეს თავზარდაცემა, მაინც მოხუცი სედლი უფრო შეწუხებული ჩანდა. როცა იგი კვლავ სკამზე დაემჯა, სწორედ ცოლმა იკისრა მანუგემების მოვალეობა. მანდილოსანმა აიღო მისი აკანკალებული ხელი, აკოცა და ყელზე შემოიხვია. უწოდებდა თავის ჯონს, თავის საყვარელ ჯონს, თავის ბერიკაცს, თავის კეთილ ბერიკაცს. ეუბნებოდა სიყვარულისა და ალერსის გამომხატველ ათას აბდაუბდას. მეუღლის გულითადმა ხმამ და წრფელმა ალერსმა აუწერელი სიამითა და სევდით ალაგსო მოხუცის დამწუხრებული გული, გაამხნევა და ანუგეშა მისი დამძიმებული სული.

მთელი გრძელი ღამის განმავლობაში ერთად ისხდნენ და მხოლოდ ერთხელ, როცა საბრალო სედლიმ გაიხსნა გული და უამბო თავისი დანაკლისისა და გაჭირვებათა ამბავი, ზოგი ძველი მეგობრის ღალატი და ზოგი ისეთი კაცის ვაჟკაცური, კეთილი ქცევა, რომელთაგან არასოდეს არ მოელოდა ამას, - როცა მოხუცმა ყოველივე აღიარა, - მხოლოდ ერთხელ ვერ შეიკავა თავი ერთგულმა ცოლმა და წამოსცდა: „ღმერთო ჩემო, ღმერთო ჩემო, ეს ხომ ემის გულს გაუხეთქსო!“

მამას აღარ მოჰგონებია საბრალო გოგონა. ემი თვალგახელილი, გაუბედურებული იწვა ზემოთ. მეგობართა, ოჯახსა და მოსიყვარულე მშობლებს შორის იგი ეულად გრძნობდა თავს. განა რამდენ ადამიანს შეუძლია მთლიანად გადაუშალოს კაცმა გული? განა ვინ გამოიჩენს გულახდილობას იქ, სადაც თანაგრძნობას ვერ ხედავს; ან კიდევ ვინ მოინდომებს გაუტყდეს მათ, რომელთაც მისი არაფერი ესმით? ჩვენი ნაზი ემილიაც ასეთი განმარტოებული გახლდათ. მას, ასე ვთქვათ, გულის მესაიდუმლე არ გააჩნდა სწორედ მის შემდეგ, რაც გასანდობი გაუჩნდა. მოხუც დედას ვერ გაუმხელდა თავის ჭირ-ვარამს, ხოლო

სამუღეები დღედადღე უფრო და უფრო უცხოდ ეჩვენებოდნენ. ავი წინათგრძნობანი და შიში არ შორდებოდა ემის, მაგრამ მთლიანად თავსაც არ გაუტყდებოდა ხოლმე, თუმცა გულის სიღრმეში კი მუდამ მათ დასტრიალებდა მისი ფიქრი.

მისი გული დაჟინებით ცდილობდა დაემტკიცებინა, ჯორჯ ოსბორნი ღირსეულია და ჩემი ერთგულიაო, თუმცა ემიმ იცოდა, რომ ტყუოდა. რამდენი რა არ უთქვამს მისთვის და პასუხი კი არ მიუღია. თავკერძაობისა და უგულისყურობის რამდენი ეჭვი განუცდია და ჯიუტად გადაულახავს. ვისთვის უნდა ეთქვა საბრალო, პატარა წამებულს ეს ყოველდღიური ჭიდილი და ტანჯვა? თვით მის გმირს მხოლოდ სანახევროდ ესმოდა მისი გულისტკივილი. ემი ვერა ბედავდა ეცნო, რომ სატროფო მისი ღირსი არ იყო, ან ეგრძნო, რომ გული ერთობ აჩქარებით გააბოძა. რაკი ერთხელ გააბოძა, წმინდა, კდემამოსილი ქალწული იმდენად მორცხვი, ნაზი, ალალი, სუსტი და იმდენად დიაცი გახლდათ, რომ ამ გულს უკან ველარ გამოსწირავდა. ჩვენ თათრებივით ვეპყრობით ჩვენი ქალების გრძნობებს და ამასთანავე ჩვენს აზრებს ვახვევთ თავს. მათ სხეულს ნებას ვაძლევთ საკმაოდ თავისუფლად გამოჩნდნენ ხალხში ღიმილით, კულულებითა და ვარდისფერი ქუდებით, ნაცვლად პირსაბურავებისა და ჩადრებისა, მაგრამ მათი სულის დანახვა კი მხოლოდ ერთადერთ მამაკაცს შეუძლია და ისინი არც თუ უკმაყოფილოდ ემორჩილებიან და თანხმდებიან შინ ჩვენს მონებად დარჩენას, ჩვენს სამსახურსა და ჩვენთვის მძიმე ჯაფას.

ასე იყო დატყვევებული და ნატანჯი ეს ნაზი, პატარა გული, როცა მარტში, ქრისტეს აქეთ 1815 წელს, ნაპოლეონი გადმოჯდა კანაში. ლუი XVIII გაიქცა, მთელი ევროპა შეშფოთებამ მოიცვა, სახელმწიფო პროცენტიანი ქალაქების კურსი დაეცა და მოხუცი ჯონ სედლი გალატაკდა.

ჩვენ არა გვაქვს განზრახული აღვწეროთ გაკოტრებული პატიოსანი მაკლერის ის უკანასკნელი ტანჯვა-წამება და ფართხალი, რაც მან გამოსცადა მანამდე, სანამ მისი კომერციული გარდაცვალება მოხდებოდა. ეს საფონდო ბირჟაში გამოცხადდა. თვითონ თავის კანტორაში აღარ გამოჩენილა. მისი თამასუქები გააპროტესტეს, მისი გაკოტრება კანონით იქნა აღიარებული. რასელ-სკვერის სახლსა და ავეჯს ყადაღა დაადეს და საჯარო ვაჭრობით გაყიდეს, ის და მისი ოჯახი კი, როგორც ვნახეთ კიდევ, გარეთ გამოჰყარეს - სადაც გნებავთ იქ შეაფარეთ თავიო.

ჯონ სედლის გულმა ველარ გაუძლო, კვლავ გადაეხედა თავის შინამოსამსახურეთათვის, რომელნიც წამდაუწუმ გვხვდებოდნენ ამ წიგნის ფურცლებზე და რომელთაც გალატაკების გამო იძულებული იყო გამოსალმებოდა. ამ პატიოსანი ხალხის გასამრჯელო იმ კეთილსინდისიერებით იქნა გასტუმრებული, რასაც მხოლოდ დიდ ვალებში ჩავარდნილი ადამიანები იჩენენ ხშირად. გული სწყდებოდათ, ასეთ კარგ ადგილებს რომ ეთხოვებოდნენ, მაგრამ ძალიანაც არ დაუხოციათ თავები სათაყვანო ბატონ-ქალბატონთან განშორებაზე. ემილიას პირისფარეშმა უხვად გამოთქვა თანაგრძნობა, მაგრამ სრულიად დაარხენებული კი წაბრძანდა. სჯობია ქალაქის უფრო წარჩინებულ უბანში ვიშოვო საქმეო. თავისი ხელობის ბრმა სიყვარულით გატაცებულმა ზანგმა სემბომ სამიკიტნოს გახსნა განიზრახა. მხოლოდ პატიოსანმა მოხუცმა ქალბატონმა ბლენკონსოპმა, რომელსაც ეხილა არა მარტო ჯოჯისა და ემილიას

დაბადება, არამედ ჯონ სედლისა და მისი მეუღლის მიჯნურობის დროც და მათ სამსახურში გვარიან თანხასაც მოუყარა თავი, გადასწყვიტა უჯამაგიროდ დარჩენილიყო მათთან. კიდევ წაჰყვა გალატაკებულებს ახალ, ღარიბულ თავშესაფარში, დაადგა მათ თავს და თანაც დაბუზღუნებდა იქ ცოტა ხანს.

მოვალეებთან დავამ ისე სასტიკად შეაწუხა დამდაბლებული მოხუცი, რომ ექვსმა კვირამ უფრო მეტად დააბერა. ვიდრე წინანდელმა თხუთმეტმა წელიწადმა. და ამ დავაში ყველაზე უჯიათ და ჯიუტ მოწინააღმდეგედ სედლის ძველი მეგობარი და მეზობელი, ჯონ ოსბორნი ჩანდა, ჯონ ოსბორნი, რომელიც მან ფეხზე დააყენა, რომელიც ათასნაირად ჰყავდა პატივცემული და რომლის ვაჟიც სედლის ქალიშვილზე იყო დანიშნული. ამ ჩამოთვლილ გარემოებათაგან სათითაოდ ყველა საკმარისი იქნებოდა ოსბორნის მტრობის გასამძვინვარებლად.

თუ კაცს დიდი პატივი სცა და დახმარება გაუწია ვინმემ, რომელსაც შემდეგ წაეჩხუბა, ასე ვთქვათ, ჩვეულებრივი წესრიგის ძალით, პირველი მათგანი გაცილებით სასტიკ მტრად მოეკიდება თავის კეთილისმყოფელს, ვიდრე ვიგინდარა უცხო. და რათა გაამართლონ თავიანთი გულქვაობა და უმადურება ამ საქმეში, ისინი თავს მოვალედ თვლიან მოპირდაპირე მხრის დანაშაული დაამტკიცონ. ის კი არ არის მთავარი, რომ იგი თავკერძა, ხარბი, სასტიკი და გულმოსულია, რადგან საქმე ჩაეფუშა - არა, არა, აქ ის არის მთავარი, რომ მისმა ამხანაგმა ჩაითრია იგი უმდაბლესი ღალატითა და უბოროტესი განზრახვით. შემდეგ კი, უბრალო ლოგიკური თანამიმდევრობის წყალობით, შემავიწროვებელი და მჩაგვრელი იძულებულია დაანახვოს ქვეყანას, რომ დაცემული კაცი არამზადაა, თუ არა და თვით იგი იქნება მაშინ მიჩნეული თაღლითად.

და საზოგადო წესი, რომლის მიხედვითაც სისასტიკის გამორჩენის მომხრე ყველა მევალე ერთობ არხეინად გრძნობს თავს, ის გახლავთ, რომ ალბათ გასაჭირში ჩავარდნილი არც ერთი კაცი არ უნდა იყოს პატიოსანი. კოტრები რაღაცას მალავენ, აზვიადებენ ხელსაყრელ შემთხვევათა სიკეთეს, ხელს აფარებენ საქმეთა ნამდვილ სურათს. მაშინ, როცა საქმეები უიმედო მდგომარეობაშია, ამბობენ აყვავების გზას ადგასო. პირზე ღიმილი აკერიათ (სედიანი ღიმილი კი არის!), სწორედ გაკოტრების პირას რომ დგანან. მზად არიან ყოველ შესაყოვნებელ საბაბს ჩასჭიდონ ხელი და ყოველნაირი ფული გამოიყენონ, რათა ერთი-ორი დღით მაინც კიდევ შეაგვიანონ გარდუვალი განადგურება. „ასე მოუხდება იმისთანა უსინდისოს“, - ნიშნის მოგებით ამბობს მევალე და ლანძლავს დაცემულ მტერს. სულელო, „რა ხავსს ეჭიდები?“ - ჩასძახის წყნარი, კეთილი გონება წყალწაღებულ კაცს. „არამზადავ, რად უფროთხი გაზეთში მოხვედრას, როცა იცი, რომ თავს მაინც ვერ დაიძვრენ?“ - ეუბნება ბედნიერი შავ მორევში მოფართხალე საწყალ კაცს. ვის არ შეუნიშნავს ის მზადყოფნა, რომლითაც უახლოესი მეგობრები და ყველაზე პატიოსანი ხალხიც კი ეჭვიანობენ და ერთმანეთს ბრალს სდებენ მოტყუებაში, როცა საქმე ფულზე მიდგება? ყველა ასე შვრება. მე მგონი, ყველა მართალია და თვითონ ქვეყნიერება უნდა იყოს თაღლითი.

მერე კიდევ ოსბორნი ვერ იტანდა ძველი პატივისცემის მოგონებას - ეს უფრო აღიზიანებდა და აქეზებდა მას: იგი ყოველთვის მიზეზია მტრობის გაღრმავებისა. დაბოლოს მას სედლის ქალიშვილისა და თავისი ვაჟის ნიშნობაც უნდა ჩაეშალა და ვინაიდან ეს საქმე უკვე მართლაც შორს იყო წასული, თანაც საბრალო

გოგონას ბედნიერება და იქნებ სახელის გატეხაც უკავშირდებოდა ამას, ჯონ ოსბორნმა აუცილებლად მიიჩნია, უმძიმესი მიზეზები წამოეყენებინა განხეთქილების გასამართლებლად, რათა დაემტკიცებინა, რომ ჯონ სედლი ჭეშმარიტად გათახსირებული ვიგინდარა იყო.

ამიტომ მევალეთა კრებებზე სასტიკად და ზიზლით ეპყრობოდა სედლის, რამაც თითქმის ბოლო მოუღო ამ დაცემულ, გაღატაკებულ მოხუცს. ჯორჯ მაშინვე აუკრძალა ემილიასთან ურთიერთობა: ჭაბუკს წყევლა-კრულვით დაემუქრა, ჩემ ბრძანებას არ გადახვიდეო, და ლანძღვა დაუწყო საბრალო უმანკო ქალს - უმდაბლესი, ყველაზე ცბიერი და ანჩხლი გომბიო არისო. ერთ-ერთი უმთავრესი პირობა რისხვისა და სიძულვილისათვის ის გახლავთ, რომ საძულველი პირის საზიანოდ თქვენი ნათქვამი ტყუილი კიდევ უნდა გჯეროდეთ. რათა, როგორც უკვე მოგახსენეთ, საქმეთა ლოგიკურ თანამიმდევრობა სარ უღალატოთ.

როცა მათ უკანასკნელი რისხვა დაატყდა თავს: გაკოტრება საჯაროდ გამოცხადდა, რასელ-სკვერიდან გამოდევნეს და აუწყეს, რომ იმას, ემილიასა და ჯორჯს შორის ყოველივე გათავებული იყო, ყოველივე გათავებული იყო იმასა და სიყვარულს შორის, იმასა და ბედნიერებას შორის, იმასა და ადამიანობის რწმენას შორის; როცა ჯონ ოსბორნის ტლანქმა ბარათმა ორიოდე სიტყვით აცნობა მას, მამაშენი ისე მოიქცა, რომ ჩვენს ოჯახებს შორის აღარავითარი ურთიერთობა აღარ შეიძლება არსებობდესო! - როცა ეს საბრალო მსჯავრი შეიტყო ქალმა, ისე დიდად არ დასცემია თავზარი, როგორც მშობლები, უკეთ რომ ვთქვათ, როგორც დედამისი შიშობდა (რადგან თვით ჯონ სედლი ერთიანად შთაენთქა და მიწასთან გაესწორებინა საკუთარი ქონებისა და სახელის განადგურების მწუხარებას). ფერდაკარგულმა ემილიამ ძალიან წყნარად მიიღო ცნობა. ეს მხოლოდ დიდი ხნის წინანდელი ავბედითი წინათგრძნობანი განხორციელდა. ეს მხოლოდ სასჯელის უბრალო წაკითხვას წარმოადგენდა იმ დანაშაულისათვის, რომელიც დიდი ხანია რაც ჩაიდინა - დანაშაული უგუნურად, თავდავიწყებით, წინდაუხედავად შეყვარებისა. მას ისევე, როგორც წინათ, არც ახლა გაუზიარებია ფიქრები ვინმესთვის. ისე ჩანდა, თითქოს არც მომატებოდა მის უბედურებას სიმძიმე ახლა, როცა შეიცნო, რომ ყოველი იმედი მიეწურა, ვიდრე მაშინ, როცა გრძნობით გრძნობდა, მაგრამ აღიარებას კი ვერა ბედავდა. ასე რომ დიდი სახლიდან პატარაში გადასვლისას კრინტი არ დაუძრავს და არც შეუმჩნევია განსხვავება. უხმოდ ჭკნებოდა და იცრიცებოდა დღედადღე. ამით იმის თქმა არ მინდა, რომ ყველა მანდილოსანს ასე ემართება. ჩემო საყვარელო მის ბულოკ, არა მგონია, თქვენ ასე გაიხეთქოთ გული. თქვენ გონებასალი, მტკიცე ხასიათის ყმაწვილი ქალი ბრძანდებით. მე თვითონაც ვერ გავბედავ მოგახსენოთ, თითქოს ჩემი გული ვერ გაუძლებდა: მან განიცადა ტკივილი და უნდა ვაღიარო, მაინც მშვიდობით გადაურჩა. მაგრამ ზოგი ასეთი ნაზი აღნაგობის სულიც მოიპოვება ქვეყანაზე - ასე სათუთი, სუსტი და აზიზი.

როცა მოხუც ჯონ სედლის მოაგონდებოდა ჯორჯის და ემილიას დანიშვნის ამბავი, ან ვინმე სიტყვას გადაუკრავდა, იგი თითქმის ისეთივე სიმწარით ხვდებოდა მას გულში, როგორც თვით ბატონმა ოსბორნმა გამოამჟღავნა. იგი წყევლიდა ოსბორნსა და მის ოჯახს და მათ უგულოებს, ბოროტებსა და უმადურებს უწოდებდა. იფიცავდა, დედამიწის ზურგზე ვერაფერი ძალა ვერ მაიძულებს ჩემი ქალი იმარამზადის ვაჟს მივათხოვო. ემის უბრძანა გულიდან ამოერეცხა ჯორჯი და უკანვე დაებრუნებინა მისგან მიღებული ყველა საჩუქარი

და წერილი.

ემილიამაც მორჩილად აღუთქვა და სცადა შეესრულებინა. გადასდო, ორი-სამი მცირე რამ ნივთი, რაც შეეხება წერილებს, ამოალაგა და გადაიკითხა თავიდან ბოლომდე, თითქოს უკვე ზეპირად არ სცოდნოდეს ისინი, მაგრამ შელევით მაინც ვერ შეელია. ეს ცდა მის ძალ-ღონეს აღემატებოდა. მან კვლავ გულში ჩაიკრა ისინი, როგორც ქალი ჩაიხუტებს ხოლმე გულში და არწევს უკვე გარდაცვლილ შვილს. ახალგაზრდა ემილია გრძნობდა, რომ სული ამოხდებოდა ან გაგიჟდებოდა, თუ ამ ერთადერთ უკანასკნელ ნუგეშსაც წაართმევდნენ. როგორ აუწითლდებოდა და გაუბრწყინდებოდა სახე, როცა ამ წერილებს იღებდა! გულაჩქროლებული როგორ მიფრთხილებდა სადმე კუთხეში, რომ თავისთვის ჩუმად წაეკითხა! თუ ბარათი ცივი იყო, ეს მოხიბლული პატარა სული მაინც რა ჯიუტად და დაჟინებით გულთბილად განმარტავდა და თარგმნიდა ხოლმე. თუ მოკლე და თავგერძა შინაარსისა იყო, რა ბოდიშს არ მოხდიდა მის მოძწერს!

ამ ორიოდ ქალაქის ნაგლეჯს დასცქეროდა და დასცქეროდა ემი. იგი მხოლოდ წარსულით სულდგმულობდა. ყოველი ბარათი თითქოს რაიმე შორეულ ამბავს აგონებდა. მერე ყველაფერი რა კარგად ახსოვდა! ჯორჯის გამოხედვა და ხმის კილო, მისი ტანსაცმელი, რას და როგორ იტყოდა იგი; - გარდაცვლილი გრძნობის მხოლოდ ეს ნაშთი და სამახსოვრონილა დარჩენოდა მას ქვეყნიერების ზურგზე და სიცოცხლის მიზნად მხოლოდ სიყვარულის გარეშე თავდგომა მიეჩნია.

გამოუთქმელი წადილით ნატრობდა სიკვდილს. „მაშინ ხომ იმას ველარავინ მომაშორებსო“, - ფიქრობდა იგი. მე ხოტბას არ ვასხამ მის ქცევას და არც მისაბად ნიშუშად ვუყენებ მის ბულოკს. მის ბულოკმა უკეთ იცის, როგორ უწინამძღვროს თავის გრძნობებს, ვიდრე ამ პატარა საბრალო სულიერმა. მის ბულოკი არასოდეს არ ჩაიგდებდა თავს ამ ყოფაში, როგორც ამ თავქარიანმა ემილიამ ჩაიდინა: სამუდამოდ დაუწინდა გული სიყვარულს, სრულიად დაემორჩილა გრძნობას, შესწირა გული, სამაგიეროდ კი აბა რა მიიღო! მხოლოდ ფუჭი, უმნიშვნელო დაპირება, რომელიც მსწრაფლ განქარდა. ხანგრძლივი ნიშნობა ამხანაგობასა ჰგავს, რომელშიც ერთი მხარე თავისუფალია დაიცვას ან დაარღვიოს ხელშეკრულება, მაგრამ მეორის თანხა კი მთლიანად არის დაბანდებული საქმეში.

მაშ იფრთხილეთ, ახალგაზრდა მანდილოსანო, წინდახედულად დაინიშნეთ! მოერიდეთ გულწრფელ სიყვარულს. ნურასოდეს გამოთქვამთ მთელ თქვენს გრძნობას, ან კიდევ უფრო უკეთესი იქნება, თუ ძალიან ცოტას იგრძნობთ. გაითვალისწინეთ ნაადრევი პატიოსნებისა და გულწრფელობის შედეგი და ნუ ენდობით ნურც თქვენს თავს და ნურც სხვა ვინმეს. ისე იქორწინეთ, როგორც საფრანგეთში შვრებიან, სადაც ვეჭილები არიან საპატარძლოს მდადები და გულის მესაიდუმლე დობილები. ასეა თუ ისე, გულში ნურასოდეს შეუშვებთ ისეთ გრძნობას, რაც შემდეგ შეგაწუხებთ, ან ნუ დადებთ ისეთ პირობას, რომლის შეცვლა და მასზე უარის თქმა ყოველი საჭიროების შემთხვევაში თავისუფლად არ შეგეძლოთ. ეს გახლავთ გზა წარმატებისა, პატივისცემისა და ღირსეული სახელის მოპოვებისა ამაოების ბაზარში.

ემილიას რომ მოესმინა ის მითქმა-მოთქმა, რომელიც ატყდა მის შესახებ იმ წრეში, საიდანაც მამამისის გალატაკებამ ახლახან გამოდევნა იგი, მიხვდებოდა, რა დააშავა მან და რა დიდ საფრთხეში იყო ჩავარდნილი მისი სახელი. ასეთი

დანაშაულებრივი უგუნურება ქალბატონ სმითს გაგონებითაც არ გაეგონა. ასე საშინლად დაახლოებას ქალბატონი ბრაუნი ყოველთვის კიცხავდა: ამნაირი ბოლო გაკვეთილად მაინც გამოადგებოდა მის ქალიშვილებს.

- კაპიტან ოსბორნს, რაღა თქმა უნდა, არ შეეძლო კოტრის ქალის შერთვა, - ბრძანებდნენ დობინის ქალიშვილები. - ისიც სრულიად საკმარისია, მამამისმა რომ გააცურა ისინი. თვითონ პატარა ემილია ხომ რაღა!.. მისმა სიტუტუცემ სწორედ გადააჭარბა ყოველ...

- ყოველ რას? - დაიღრიალა კაპიტანმა დობინმა. - განა ისინი ბაღლობიდანვე არ იყვნენ დანიშნულნი? განა ეს ქორწინებას არ უდრიდა? დედამიწის ზურგზე აბა ერთი გაბედოს ვინმემ კრინტი დასძრას და ავად მოიხსენიოს ეს ყველაზე ტურფა, ყველაზე უმანკო, ყველაზე ნაზი და ახალგაზრდა ქალთა შორის ყველაზე უფრო ანგელოზის სადარი ქალწული!

- ოჰო, უილიამ, ნუ გაცოფდები ახლა ჩვენზე. მამაკაცები არ გახლავართ და ვერც ხმალი გამოგყვებით, - უთხრა ჯეინმა. - ჩვენ მის სედლიზე ავი არაფერი გვითქვამს. მხოლოდ ისა ვთქვით, რომ მეტიხმეტად უგუნურად იქცეოდა, კიდევ უფრო უარესი სახელით რომ არ მოვიხსენიოთ, და რომ მის მშობლებზე ახია მათი უბედურება.

- არ გირჩევნია, ახლა მის სედლი რომ თავისუფალია, შენ თვითონ ითხოვო იგი, უილიამ?- გესლიანად ჰკითხა მის ენმა. - სწორედ ჩინებულ ოჯახშივილს კი შეირთავ! ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!

- მე ვითხოვო! - გაცხარებით მიუგო დობინმა და სახეზე ალმური მოედო. - თუ თქვენ, ქალბატონო, ასე ადვილად შეგიძლიათ გამოცვლა და ახლების ძებნა, გგონიათ ისიც ასეთია? იცინეთ და უღრიჭინეთ კბილები იმ ანგელოზს. იმას არ ესმის. ის ხომ საცოდავი და უბედურია და ღირსია კიდევ დაცინვისა. აიგდე მასხარად, ენ! შენ ყველაზე ენამოსწრებული ბრძანდები ჩვენს ოჯახში და უყვართ ხოლმე შენი ლაპარაკის მოსმენა!

- კიდევ მოგახსენებ, უილიამ, რომ ჩვენ ყაზარმაში არ გახლავართ! - შენიშნა მის ენმა.

- ყაზარმაში... ღმერთს გეფიცები, აბა, ერთი ყაზარმაში გაებედა ვინმეს, რასაც თქვენ ამბობთ! - შეჰყვირა ამ გამძვინვარებულმა ბრიტანეთის ლომმა. - ნეტავი კი, ღვთის მადლმა, ვინმემ კრინტი დასძრას! მაგრამ ვაჟკაცები მაგას არ იტყვიან, ენ! მხოლოდ დედაკაცებმა იციან ასე - შეიკრიბებიან და სისინებენ, ჭყიპინებენ და კაკანებენ. აბა, კარგი ერთი, ნუ მოჰყვები ახლა ღრიალს. მე მხოლოდ ის გითხარით, რომ ორთავენი წყვილი ბატები ხართ და მეტი არაფერი. - დასძინა უილ დობინმა, როცა შეატყო, რომ მის ენს წითელი თვალეები ჩვეულებისამებრ მოეწირპლა. - ოჰ, აბა ბატებიც არა ხართ, გედები ბრძანდებით... რაც გენებოთ ის იყავით, ოღონდ დაანებეთ, დაანებეთ თავი მის სედლის!

ამ ტუტრუცანა, თვალიბრეცია, მოარშიყე, პატარა გომბიოთი უილიამის გაგიჟების მსგავსი ამბავი არ გაგვიგონიაო, ერთხმად აცხადებდნენ დედიკო და დაიკოები. და გული უსკდებოდათ, ოსბორნთან საქმე რომ ჩაეფუშა, ახლა სასწრაფოდ ეს მეორე თაყვანისმცემელი კაპიტანი არ იგდოს ხელთაო. ამ წინათგრძნობებში ეს ღირსეული ახალგაზრდა მანდილოსნები, უეჭველია, თავიანთ საუკეთესო

გამოცდილებათა მიხედვით სჯიდნენ. ან უფრო სწორად რომ მოგახსენოთ, ვინაიდან მათ ჯერ კიდევ არა ჰქონდათ შემთხვევა გათხოვების ან გაწბილებისა, ისინი თავიანთ საკუთარ შეხედულებათა მიხედვით მსჯელობდნენ კეთილისა და ბოროტის ცნებებზე.

- დედა! სწორედ ღვთისწყალობაა, რომ ჯარს საზღვარგარეთ გამგზავრება უბრძანეს, - განაცხადეს ქალიშვილებმა. - ამ ხიფათს მაინც გადაურჩება ჩვენი ძმა!

საქმე ჭეშმარიტად ასეც გახლდათ: საფრანგეთის იმპერატორი მართლაც გამობრძანდება როლის შესასრულებლად ამოების ბაზრის ამ ჩვენს შინაურ კომედიაში და ეს კომედია არც არასოდეს გათამაშდებოდა, რომ ეს უავგუსტოესი მუნჯი პერსონაჟი არ ჩარეულიყო. სწორედ მან დალუპა ბურბონები და ბატონი ჯონ სედლი, სწორედ თავის სატახტო ქალაქში მისმა ჩასვლამ მოაკიდებინა ხელი იარაღისათვის მთელ საფრანგეთს მის დასაცავად, ხოლო მთელ ევროპას კი - მის გასაძევებლად. სანამ საფრანგეთის ერი და ჯარი მარსის ველზე არწივების ირგვლივ ერთგულებაზე იფიცებოდა, ევროპის ოთხი ძლევამოსილი ლაშქარი დაძვრას ეპირებოდა დიდ chasse a l'aigle-ისთვის[52], და ერთი ამათგანი ბრიტანეთის ლაშქარი გახლდათ, რომელშიც ჩვენი ორი გმირი, კაპიტანი დობინი და კაპიტანი ოსბორნიც ერია.

ნაპოლეონის გამოქცევისა და ხმელეთზე გადმოჯდომის ამბავი მამაცმა ...ე ლეგიონმა დიდის სიხარულითა და აღფრთოვანებით მიიღო, რაც ყველასათვის, ვინც ამ სახელგანთქმულ რაზმს იცნობს, სრულიად მისახვედრია. პოლკოვნიკიდან დაწყებული ლეგიონის უკანასკნელ მედოლემდე ყველა აღივსო იმედით, პატივმოყვარე განზრახვით, მამულიშვილური გატაცებით და მადლობას უთვლიდნენ საფრანგეთის იმპერატორს, თითქოს ევროპაში მშვიდობიანობის დარღვევით პირადად მათთვის ეცეს პატივი. ახლა დაუდგა მათ ასე დიდხანს სულწასულად ნანატრი დრო, ეჩვენებინათ თანამოლაშქრეთათვის, რომ ისევე მამაცად შეეძლოთ ბრძოლა, როგორც პირინეის ომის ვეტერანებს და რომ ამ ლეგიონის ვაჟკაცობა და გულოვნება ვერ გაენადგურებინა უესტ-ინდოეთსა და ყვითელ ციებას. სტაბლსა და სპუნის იმედი მიეცათ, ასულებს უფულოდ ჩავიგდებთ ხელშიო. ქალბატონი ო' დაუდი, მაიორის მეუღლე, იმედოვნებდა ლაშქრობის დამთავრებამდე (რომელშიც გადაწყვეტილი ჰქონდა მონაწილეობა მიეღო) უკვე ხელი მოეწერა, ვითარცა პოლკოვნიკ ო' დაუდის, აბინნოს რაინდის, მეუღლეს. ჩვენი ორი მეგობარიც (დობინი და ოსბორნი) სწორედ სხვებივით იყვნენ აღელვებულნი: ორივე თავისებურად - ბატონი დობინი ერთობ მშვიდად, ბატონი ოსბორნი კი დიდი ფართიფურთით - ფიქრობდა მოვალეობის აღსრულებას და თავისი წილხვედრი პატივისა და წარჩინების მოპოვებას.

ამ ამბებით გამოწვეული აღელვება ქვეყანასა და არმიაში ისე დიდი იყო, რომ პირად საქმეებს ნაკლებადღა უგდებდნენ ყურს. ალბათ ამიტომ, სწორედ ახლახან გაზეთში გამოცხადებული ჯორჯ ოსბორნი, მომავალი უცილობელი ლაშქრისათვის მზადებაში გართული და შემდგომ წარჩინებას სულწასულად მომლოდინე, რომელმაც ასეული ჩაიბარა, იმდენად აღარ შეუწუხებია სხვა ამბებს, უფრო დამშვიდებულ დროს რომ, უეჭველია, არ გამოეპარებოდა. უნდა ვაღიაროთ, რომ იგი არც თუ ისე ძალიან დაუღონებია კეთილი მოხუცის, ბატონ სედლის, უბედურებას. იმ დღეს, როცა უბედური ბერიკაცის მევალეთა პირველი კრება გაიმართა, ჯორჯი ახალ მუნდირს ისინჯავდა, რომელიც ძალიან ლამაზად

ადგა ტანზე. მამამ უამბო გაკოტრებულის ბოროტი, თაღლითური, სამარცხვინო ქცევის ამბავი; კვლავ მოაგონა, რაც წინათ უთხრა ემილიას შესახებ - თქვენი ურთიერთობა გაწყვეტილია სამუდამოდ, და იმ საღამოს კარგი მოზრდილი თანხა უბოძა იმ ახალი მუნდირისა და ეპოლეტების ფასის გასასტუმრებლად, რომლებიც ასე უხდებოდა. ამ ხელგაშლილ ყმაწვილს ფული ყოველთვის სჭირდებოდა და ბევრი აღარ ულაპარაკია, ისე ჩამოართვა. სედლის სახლზე, სადაც ასე მრავალი, მრავალი ბედნიერი საათი გაეტარებინა, განცხადებები გაეკრათ. შინიდან რომ გამოვიდა, იმ ღამეს (ძველი სლოტერისაკენ მიემართებოდა: ქალაქში ყოფნის დროს იქ იცოდა ხოლმე ჩამოხდომა) კედელზე თვალი მოჰკრა მთვარის შუქზე თეთრად მოქათქათე გაკრულ ქალაღლებს, მამ ემილია და მისი მშობლები უკვე გამოძევებული იყვნენ ამ დოვლათიანი სახლიდან; სად შეაფარეს თავი? მათი განადგურების ფიქრმა არა მცირედ შეაწუხა იგი. იმ ღამეს სლოტერის ყავახანაში ერთობ მოწყენით გამოიყურებოდა ჯორჯი და ამხანაგებმაც შენიშნეს, რომ სმას ეძალეებოდა.

დობინმაც იქვე შემოიარა მაშინ და დაუშალა, ნუ სვამო. ამაზე ჯორჯმა მიუგო, ძალიან ცუდ გუნებაზე ვარ და მხოლოდ ამიტომ ვეტანები სასმელსაო. მაგრამ როცა მეგობარმა მიკიბ-მოკიბული გამოძიება დაუწყო და მრავალმნიშვნელოვანი გამოძეტყველებით ჩაეკითხა, რომ არა გაგიგია რაო, ოსბორნმა თავი აარიდა ლაპარაკს, ოღონდ გულახდილად კი აღიარა, უზომოდ შეღონებული და უბედური ვარო.

სამი დღის შემდეგ დობინი ყაზარმაში, მისსავე ოთახში, წაადგა თავს ოსბორნს, რომელსაც თავი მაგიდაზე ჩამოედო. გარშემო ქალაღლები იყო მიმოფანტული. ეტყობოდა, ახალგაზრდა კაპიტანი ძალიან იყო დაღონებული.

- იმან... იმან უკან დამიბრუნა ჩემი საჩუქრები... რაღაც წყეული ხარახურა. დახე!

იქვე იდო პატარა შეკვრა. ზედ, კარგად ნაცნობი ხელით, კაპიტან ჯორჯ ოსბორნის მისამართი ეწერა, გარშემო კიდევ ზოგი ნივთი ეყარა: ბეჭედი, ვერცხლის დანა, რომელიც, პატარა ბიჭი რომ იყო, მაშინ უყიდა ბაზარში; ოქროს ძეწკვი და თმიანი მედალიონი.

- ყველაფერი გათავდა, - ოხვრით თქვა სინდისის ქენჯნით შეწუხებულმა ჯორჯმა. - აი, უილ, თუ გინდა წაიკითხე!

და პატარა, ორიოდე სიტყვიან ბარათზე მიუთითა, რომელშიც ეწერა: „მამაჩემმა მიბრძანა, უკან დამებრუნებინა ეს საჩუქრები, რომლებიც ბედნიერ დღეებში გიჩუქნია ჩემთვის და ამ წერილსაც უკანასკნელად გწერ. მე მგონია, შენც ჩემსავით განიცდი ჩვენს თავს დატეხილ უბედურებას. მე თვითონ გათავისუფლებ ჩვენი ნიშნობის პირობისაგან; ჩვენს ახლანდელ ბეჩაობაში ხომ ეს შეუძლებელი არის! მე დარწმუნებული ვარ, შენ არ გიდევს წილი ჩვენს უბედურებაში, ან კიდევ ბატონ ოსბორნის იმ სასტიკ ეჭვებში, რომელმაც ყველაზე უმიძიმესი მწუხარება გვარგუნა. მშვიდობით იყავი, მშვიდობით! ღმერთს ვევედრები, რომ შემადლებინოს გადავიტანო ეს და სხვა ბედშაობანი და გლოცო მარადის.

ე.
„მე ხშირად დავუკრავ ფორტეპიანოს, შენს ფორტეპიანოს. სწორედ შენებური იყო მისი გამოგზავნა“.

დობინი ძალიან გულჩვილი კაცი გახლდათ. შეწუხებული ქალებისა და ბავშვების ხილვა ყოველთვის გულს უჩუყებდა. მარტოდ დაგდებულ, გულდაჩაგრულ ემილიაზე ფიქრი გამწარებით გლეჯდა ამ გულკეთილ სულს და ისე აღელდა, რომ ვისაც ნებავს, დაე, ჯაბნობაშიაც ჩამოართვას. იგი იფიცავდა, ემილია ანგელოზიაო და ამაზე ოსბორნიც მთელი გულითა და სულით კვერს უკრავდა. ჯორჯიც თავიდან ბოლომდე იგონებდა მთელ მათ ცხოვრებას და ბაღლობიდან აქამდე ყოველთვის ხედავდა მას უზომოდ ტურფას, უზომოდ უმანკოს, მომხიბლველად წრფელს, თავდავიწყებით მოსიყვარულესა და ნაზს.

რა გულსატკენი იყო ყოველივე ამის დაკარგვა, - რაც მას ეკუთვნოდა და როგორც ღირსი იყო, ისე კი ვერ დააფასა! ათასი უბრალო სურათი და მოგონება დაეხვია თავს ჯორჯს და ყველგან გულკეთილ და ტურფა ემის ხედავდა. თვითონ მას სირცხვილისა და სინდისის ქენჯნისაგან აღმური ავარდა სახეზე, საკუთარი თავკერძა და გულგრილი ქცევა რომ შეუდარა ამ სრულყოფილ სიწმინდეს. დროებით დიდება, ომი, ყველაფერი დაივიწყეს და ორი მეგობარი მხოლოდ ემიზე ბაასობდა.

- სად არიან? - იკითხა ოსბორნი ხანგრძლივი საუბრისა და დიდი დუმილის შემდეგ და, მართალი მოგახსენოთ, არა მცირედი დარცხვენითაც, როცა გაიფიქრა, რომ ჯერ ნაბიჯი არ გადაუდგამს, მისი ნახვისათვის. - სად არიან? აქ მისამართი არა წერია!

დობინმა იცოდა, მან არა მარტო ფორტეპიანო გაუგზავნა, არამედ ბარათიც მისწერა ქალბატონ სედლის და სთხოვა, ნება დაერთო მისულიყო და მოენახულებინა იგი. დობინმა ნახა ის და ემილია გუშინ, სანამ ჩეტემს წამოვიდოდა. რაც მთავარია, მანვე ჩამოიტანა უკანასკნელი გამოსამშვიდობებელი წერილი და შეკვრა, რამაც ასე აღელვა ისინი.

გულკეთილმა ყმაწვილმა მხოლოდ ის აღმოაჩინა, რომ ქალბატონმა სედლიმ იგი ძალიან გულგაშლით მიიღო და დიდად შეშფოთებული იყო ფორტეპიანოს ჩამოტანით, რაც, როგორც მას დაესკვნა, ჯორჯის ხელიდან უნდა გამოსულიყო და მაშ მისი მხრით კეთილგანწყობილებას მოასწავებდა. კაპიტან დობინს არ უცდია ამ პატიოსანი მანდილოსნის შეცდომის გასწორება. მხოლოდ დიდის გულისყურით უსმენდა მთელ მის წუწუნსა და უბედურებათა ჩამოთვლას, თანაუგრძნობდა მას დანაკარგებისა და გაჭირვებათათვის და კვერც დაუკრა, ბატონი ოსბორნის ბოროტი ქცევა თავის პირვანდელი კეთილისმყოფლის მიმართ დიაღაც რომ გასაკიცხიაო. როცა ცოტაოდნად მაინც მოიოხა მანდილოსანმა პირთამდე ავსილი გული და გამოთქვა თავისი მძიმე ჭირ-ვარამი, დობინმა მხოლოდ მაშინ გაბედა და იკითხა, ემილიას ნახვა თუ შეიძლებაო. ემილია ჩვეულებისამებრ ზემოთ ყოფილიყო თავის ოთახში და აცახცახებული ჩამოიყვანა იგი დედამ.

სიკვდილის ფერი ედო და სასოწარკვეთა ისე მკაფიოდ გამოსჭვიოდა მის გამოხედვაში, რომ საწყალი უილიამ დობინი შეშინდა მის დანახვაზე; ქალის ფერმიხდილ, გაყინულ სახეში ერთობ ავის მომასწავებელი ბედისწერის მსჯავრი ამოიკითხა. ემილია ორიოდ წუთს ჩამოჯდა, მერე დობინს შეკვრა ჩაუდო ხელში და დააყოლა: - ეს კაპიტან ოსბორნს წაუღეთ, გეთაყვა. მე... მე იმედი მაქვს, იგი სულ კარგად ბრძანდება... და თქვენ რა კარგი ჰქენით, რომ მოხვედით და გვნახეთ... ჩვენ კიდევ ისე მოგვწონს ჩვენი ახალი სახლი. და მე... მე, სჯობია,

ზემოთ ავალ, დედიკო, რაღაც სუსტადა ვარ...

ამ სიტყვებზე ღიმილით გამოესალმა კაპიტანს და წავიდა საბრალო გოგონა. დედამ, როცა მიაცილებდა შვილს, მწუხარედ გადმოხედა დობინს. გულკეთილ ყმაწვილს აღარა სჭიროდა ვედრება, თვითონაც თავდავიწყებით უყვარდა იგი. გამოუთქმელი სევდა, სიბრალოე და შიში იგრძნო გულში და ისე წამოვიდა იქიდან იმის ნახვის შემდეგ, თითქოს დამნაშავე ყოფილიყო.

ოსბორნმა როგორც კი შეიტყო, ჩემს მეგობარს ემილია უპოვნიაო, ფიცხლად და სულწასულად დაიწყო საბრალო ქალის ამბის გამოკითხვა. როგორ არის? როგორ გამოიყურება? რას ამბობდა? ამხანაგმა ხელი ხელში მოჰკიდა ჯორჯს და პირდაპირ შეხედა სახეში.

- ჯორჯ, ის კვდება! - უთხრა უილიამ დობინმა და მეტი ხმის ამოღება ვეღარ შესძლო.

იმ პატარა სახლში, სადაც თავი შეაფარა სედლის ოჯახმა, ერთი ლაზათიანი, მხიარული, ირლანდიელი მოახლე ასრულებდა ყოველნაირ სამსახურს. ამ გოგოს წინათ მრავალჯერ ამოდ უცდია შესწეოდა ემილიას და როგორმე ენუგეშებინა იგი. ემი იმდენად შეელონებინა მწუხარებას, რომ არა თუ პასუხს არა სცემდა, არამედ ვერც გრძნობდა, როგორ იღვწოდა სხვა მისი გულისთვის.

დობინისა და ოსბორნის საუბრიდან ოთხი საათის შემდეგ ეს მოახლე შევიდა ემილიას ოთახში, სადაც იგი ჩვეულებისამებრ მდუმარედ ჩაჰკირკიტებდა თავის წერილებს - თავის პატარა საუნჯეს. ბედნიერმა და ეშმაკურად მომღიძარმა გოგომ ბევრჯერ სცადა საბრალო ემის ყურადღება მიექცია, მაგრამ იმას მაინც აინუნშიაც არ მოსდიოდა მისი იქ ყოფნა.

- მის ემი! - შეეხმიანა ბოლოს გოგო.

- მოვდივარ, - თავაუღებლად მიუგო ემიმ.

- ამბავი მოიტანეს, - განაგრძო მოახლემ. - აი, რაღაც არის... ის კი არა, მართლა ვიღაც არი... თქვენთვის ახალი წერილია... ნულა წაიკითხავთ მაგ ძველძგულებს! - და მიაწოდა წერილი. ემიმ ჩამოართვა და წაიკითხა.

„მე უნდა ვნახო შენ, - ეწერა წერილში, - ძვირფასო ემი, ძვირფასო სატრფო, ძვირფასო ცოლიკო. ჩამოდი ჩემთან!“

სანამ იგი ბარათს ჩაიკითხავდა, ჯორჯი და ემის დედა კარგარეთ იცდიდნენ.

თავი XIX. მის კროული მომვლელთა ხელში

ჩვენ ვნახეთ, ქალბატონის პირისფარეში მისის ფერკინი როგორ გრძნობდა თავს მოვალედ, კროულის ოჯახის რაიმე მნიშვნელოვან ამბავს თუ მოჰკრავდა ყურს, მყის შეეტყობინებინა მღვდლის მეუღლის, ქალბატონ კროულისათვის. ისიც ადრევე მოვიხსენიეთ, რა განსაკუთრებული გულკეთილობითა და ყურადღებით

ეპყრობოდა ეს კეთილბუნებოვანი მანდილოსანი მის კროჟლის ნდობით აღჭურვილ მოახლეს. აგრეთვე მის ბრიგზის, ქალბატონის ამხანაგის, კარგი მეგობარც გახლდათ და უკანასკნელის კეთილგანწყობილება იმ დიდი ყურადღების გამოჩენითა და დაპირებებით ჰქონდა დაბევებული, რაც ასე იაფი ჯდება, ხოლო მათი მიმღებისათვის კი დიალაც ძვირფასი და საამოა. ჭეშმარიტად ყველა სარისტიანმა მეურნემ და ოჯახის გამგემ კარგად უნდა იცოდეს, რა იაფი და თანაც რა სანუკვარია ეს გულითადი აღიარებანი და ცხოვრებაში თვით ყველაზე უბრალო ულუფასაც რა საუცხოო სურნელებას მატებს. ნეტა ვინ ბრძანდებოდა ის გამოთაყვანებული რეგენი, რომელმაც თქვა: „ტკბილი სიტყვები ძირთეთრას კარაქს ვერ წაუსვამსო“? საზოგადოების ნახევარს ძირთეთრა მხოლოდ ამ სახით მიერთმევა, მაგრამ ფრიად გემრიელად შეექცევინან. როგორც უკვდავ ალექსის სუაიეს ძალუძს გაცილებით უფრო გემრიელი წვენი მოხარშოს ნახევარი პენის სურსათით, ვიდრე ამას უბირი მზარეული მოახერხებდეს ბოსტნეულისა და ხორცის მრავალი გირვანქით, ასევე ენამჭევრი მსახიობი უფრო დიდი შთაბეჭდილებას მოახდენს ორიოდე სადა და ლაზათიანი გამოთქმით, ვიდრე რომელიმე უბრალო ფინაჩი, რომელსაც ხელთა აქვს საკმაოდ მდიდარი და მადლიანი სიტყვის მასალა. ის კი არა, ჩვენ ვიცით, რომ ზოგ სტომაქს ხშირად კიდევ შეაღონებს ხოლმემსუყე, მადლიანი საზრდო, მაშინ როცა უმრავლესობა, რამდენსაც გნებავთ იმდენ ბრტყელ-ბრტყელ სიტყვას ჩინებულად მოინელებს და თანაც ყოველთვის იმავე თავ საჭმელს კიდევ უფრო და უფრო მიეტანება. ბიუტის მეუღლე ისე ხშირად ჩასჩინებდა ბრიგზსა და ფერკინს, უზომოდ მიყვარხართო, და მის კროჟლის სიმდიდრე რომ მქონდეს, თქვენისთანა საუცხოო, საყვარელი მეგობრებისათვის რას არ ვიზამდიო, რომ ზემოხსენებულ მანდილოსნებს უდიდესი პატივისცემა ჰქონდათ მისი და ისევე ემადლიერებოდნენ და ენდობოდნენ, თითქოს ამ ქალბატონს უძვირფასესი საჩუქრებით უკვე ყელთამდე აევსოს ისინი.

როუდონ კროჟლი კი პირიქით, როგორც თავვერძა, ჭკუამოკლე, მძიმე დრაგუნი, არასოდეს ივიწყებდა თავს მამიდამისის ადიუტანტების გულის მონადირებისათვის. თანაბარი აშკარა ზიზღით ეპყრობოდა ორთავეს: როცა მოენებებოდა, ჩექმებს ახდევინებდა ფერკინს, ან კიდევ წვიმაში გააგდებდა სამარცხვინო ბარათის გადასაცემად, ხოლო თუ ოდესმე გინეას აჩუქებდა, ისე მიათხლემდა თავში, თითქოს მუშტი ეთავაზებინოს. ვინაიდან მამიდასაც ნიშანში ჰყავდა ამოღებული ბრიგზი, როუდონი მის მაგალითს მისდევდა და არ ეშვებოდა თავისი მასხარაობით. კაპიტნის მასხარაობა და ხუმრობა ხომ მისი ტაიჭის წიხლებსა ჰგავდა! და ეს მაშინ, როცა მისის ბიუტი ეთათბირებოდა ბრიზს გემოვნებისა და სამძიმო საკითხებში, თაყვანსა სცემდა მის ლექსებს, აღერსიანობისა და თავაზიანობის ათასი მაგალითით უმტკიცებდა, რა დიდად აფასებდა მას. ფერკინისათვის ორიოდე პენის საჩუქარიც რომ მიეცა, იმდენ ქათინაურს დააყოლებდა, რომ მადლიერი პირისფარემის გულში ორი პენი ოქროდ იქცეოდა, თანაც იგი სრულიად კმაყოფილი მოელოდა საკვირველ სარგებელს, რაც უნდა ხვდენოდა წილად იმ დღეს, როცა ბიუტის მეუღლე სიმდიდრეს იგდებდა ხელთ.

ამ ორი ადამიანის სხვადასხვა ქცევას ჩვენ მოწიწებით მივაქცევთ ცხოვრებაში ახლად ფეხმედგმულ პირთა ყურადღებას. შეაქეთ ყველა, ვურჩევ მათ: ნურასოდეს გერიდება და პირდაპირ პირში მიახალე შენი ქათინაურები და ზურგს უკანაც ნუ დაიშურებ ქებას, თუ იცი, რომ უეჭველად მის ყურს მისწვდება.

ნურასოდეს გაუშვებ შემთხვევას, რომ კეთილი სიტყვა ჩააგდო. მდიდარი კოლინგვუდი ისე არ დაინახავდა თავისუფალი მიწის ნაგლეჯს თავის ადგილ-მამულში, რომ ჯიბიდან რკო არ ამოეღო და მსწრაფლ ნიადაგში არ ჩაეჩურთა. ასევე მოეპყარით თქვენს ქათინაურებს ცხოვრებაში. რკო არაფერი ღირს, მაგრამ ეს რკო შეიძლება ვეებერთელა ხის მასალად იქცეს.

ერთი სიტყვით, როუდონ კროული როცა პარპაშებდა, მას მხოლოდ პირქუშად და უგულოდ ემორჩილებოდნენ; როცა შეირისხა და კოვზი ნაცარში ჩაუვარდა, მაშინ კი ხელი აღარავინ გაუწოდა და არ შეიბრალა. ხოლო ბიუტის მეუღლემ რომ ხელთ იგდო მის კროულის სახლის სარდლობა, იქაური გარნიზონი მოხიბლული იყო ასეთი ბელადის ხელქვეით ყოფნით: მისი დაპირებების, დიდსულოვნებისა და ენატკბილობის შემყურენი ყოველგვარ წარჩინებასა და გაბედნიერებას მოელოდნენ.

კაპიტანი კროული ერთი მარცხის შემდგომ დამორჩილებულად რომ არ ჩათვლიდა თავს და შეეცდებოდა კვლავ ხელთ ეგდო დაკარგული ადგილი, მღვდლის ცოლი არასოდეს ერთი წუთითაც არ დაეჭვებულა. მან იცოდა, რომ რებეკა, ძალიან ჭკვიანი, გაბედული და თავზებელაღებული ქალი, უბრძოლველად არ დაუთმობდა. ამიტომ გრძნობდა, რომ ამ შეტაკებისათვის უნდა შემზადებულიყო და იერიშის, ძირის გამოთხრისა და ანაზღეული თავდასხმის განზრახვას მუდამ ფხიზლად დახვედროდა.

უპირველეს ყოვლისა, თუმცა ციხე-ქალაქი მას ეპყრა, უნდა ჰქონოდა თუ არა იქაური მთავარი მობინადრის ერთგულების იმედი? ვითომ თვით მის კროული გაუძლებდა? გულში ხომ არა სურდა კვლავ შერიგებოდა გაძევებულ მოწინააღმდეგეს? მოხუცს უყვარდა როუდონი და რებეკაც, რომელიც შეაქცევდა ხოლმე მას. ბიუტის მეუღლე ვერ დაუმალავდა თავს იმ ფაქტს, რომ მისი ოჯახის ვერც ერთი წევრი ისე ვერ ასიამოვნებდა ქალაქელ მანდილოსანს. „იმ ნამცეცა, საზიზღარი აღმზრდელი გომბიოს შემდეგ ჩემი ქალიშვილების სიმღერა, ვიცი, აუტანელია, - გულწრფელად აღიარებდა თავისთვის მღვდლის ცოლი. - მის კროულის ყოველთვის რული მოერეოდა ხოლმე, როცა მართა და ლუიზა დუეტს მღეროდნენ. ჯიმის ტლანქი კოლეჯური ყოფაქცევა და საწყალი ძვირფასი ბიუტის ყბედობა ძაღლებსა და ცხენებზე ყოველთვის თავს აბეზრებდა. ეს რომ ჩვენს ოჯახში ჩავიყვანო, ყველას გაგვირისხდება, მოგვიძულებს და გამოგვექცევა კიდევ... მე ვიცი, რომ გამოგვექცევა! მერე კვლავ იმ საზიზღარ როუდონს შეიძლება ჩაუვარდეს ბრჭყალებში და იმ დალეული ასპიტის, შარპის, მსხვერპლად იქცეს. ხოლო ამჟამად ჩემთვის ცხადია, რომ იგი ძალიან ავად არის და რამდენიმე კვირას მაინც ვერ წამოდგება. ამასობაში უნდა რაიმე ვიღონო, რომ იმ უზნეო ხალხის ოინებს გადავანარჩუნოთ“.

ჩინებულად როცა გრძნობდა თავს, მაშინაც რომ ვინმეს ეთქვა მის კროულისთვის, უქეიფოდ გამოიყურებო, აცახცახებული ბებერი მყის თავის ექიმს დაიბარებდა. ახლა კი, მეც გავბედავ და მოგახსენებთ, მართლაც ძალიან ავად გახლდათ ოჯახში მომხდარ იმ თავზარდამცემი ამბის წყალობით, რომელიც იმაზე უფრო გულმაგარსაც არ დააყრიდა ხეირს. ასე თუ ისე, ბიუტის მეუღლემ გადაწყვიტა, ჩემი მოვალეობაა ექიმს, მეაფთიაქეს, ქალბატონის dame de compagnie-ს და შინამოსამსახურეებს ვაცნობო, რომ მის კროული ფრიად სახიფათო მდგომარეობაშია და შესაფერისი მოვლაც ესაჭიროებაო. ქუჩა მუხლებამდე

დააფარვინა ჩალით, ხოლო კარზე დასაკაკუნებელი კვერი ბატონ ბოულზს ჭურჭლეულში შეანახვინა. დაიჟინა, ექიმი დღეში ორჯერ უნდა მოვიდესო, და ყოველ ორ საათში წამლებითა სჭყიპავდა ავადმყოფს. როცა ფეხს ვინმე შედგამდა ოთახში, ისეთი სისინითა და ავის მომასწავებელი ხმით აღმოუტევებდა „სსს...უო“, რომ გულს გაუხეთქდა ლოგინადჩავარდნილ საწყალ ბებერს, რომელიც საწოლიდან თავს ისე ვერ გადმოყოფდა, რომ მღვდლის ცოლის ხარბად მიშტერებულ, მძივებივით ბრჭყვიალა, წვრილ თვალებს არ შეჰფეთებოდა, ვინაიდან ეს მანდილოსანი ფეხმოუცვლელად უჯდა საწოლთან მდგარ სავარძელში, მისი თვალები კი თითქოს ნაპერწკლებს აფრქვევდა სიბნელეში (ფარდები მუდამ ჩამოშვებული ჰქონდა), კატასავით ხავერდოვანი თათებით რომ მიდი-მოდიოდა ოთახში. მის კროული იწვა ლოგინში მრავალ დღეს, მრავალ, მრავალ დღეს, და ბიუტის მეუღლე სულის საცხონებელ წიგნებს უკითხავდა მთელი ღამეობით, მთელი გრძელი ღამეობით, როცა მის ყურს სწვდებოდა ქუჩაში მოარული დარაჯის სტვენა და ღამის სანათის შიშინი. ღამეში, ყველაზე ბოლოს, ფეხაკრეფით შემოსული მეაფთიაქე მოინახულებდა. ამის შემდეგ კი იგი მღვდლის ცოლის ბრჭყვიალა თვალებისა და იმ ყვითლად მოციმციმე შუქის ანაბარა რჩებოდა, რომელსაც სანთელი ისროდა პირქუშ, ჩაბნელებულ ჭერზე. თვით ჰიგიაც კი დასნეულდებოდა ასეთი მოვლით, ამ საბრალო, დაბერებულ, ჭირვეულ მსხვერპლზე ხომ რაღა გვეთქმის! უკვე მოგახსენეთ, რომ როცა ჯანმრთელად და კარგ გუნებაზე ბრძანდებოდა ამაოების ბაზრის ეს ღირსპატივცემული გვამი, სარწმუნოებასა და ზნეობას ისეთი თვალთ უყურებდა, თვით ბატონი ვოლტერიც უკეთესს ვერ ინატრებდა; მაგრამ რაკი სენმა დასჯაბნა, ეს სენი კიდევ უფრო გააარჯლა სიკვდილის შემადრწუნებელმა შიშმა და სრული სულმოკლეობა და სილაჩრე დაეპატრონა არაქათგამოლეულ ბებერ ცოდვილს.

სნეულის სასთუმალთან მოსაწყენ ქადაგებათა და საღვთისმოსავო ბაასის გაბმა, რასაკვირველია, შეუფერებელია უბრალო მოთხრობაში და არც ჩვენა გვაქვს განზრახვა (როგორც ჩვეულებადა აქვთ დღევანდელ მწერლებს), თვალი ავუხვიოთ ხალხს და მივიტყუოთ ქადაგებაზე, როცა მხოლოდ კომედიის სანახავად გადაუხდია მკითხველს ფული. მაგრამ თუნდაც ქადაგებას თავი დავანებოთ, მტკიცედ უნდა ჩავინერგოთ გულში ის ჭეშმარიტება, რომ ალიაქოთი, ფაცი-ფუცი, ზეიმი, სიცილი და მხიარულება, რაც საჯაროდ გამოფენილი ჩანს ამაოების ბაზარში, ყოველთვის თან არა სდევს მსახიობს პირად ცხოვრებაში და რომ ხანდახან მას უსასტიკესი ჭმუნვა და პირქუში სინანულიც დაიბეჩავებს. დიდებული ნადიმის გახსენება ნაკლებ გაამხნევებს დასნეულებულ ეპიკურელს. უნატიფესი მორთულობებისა და წვეულებებზე ბრწყინვალე გამარჯვებათა მოგონებანი ერთობ მცირედ ანუგემებს დამჭკნარ კეკლუცებს. იქნებ სახელმწიფო მოღვაწეებსაც კი, სიცოცხლის განსაზღვრულ დროს, დიდად არაფრად ეჭაშნიკებათ თვით უდიდესი ზეიმისა და გამარჯვების ხანაზე ფიქრი. და გუშინდელ წარმატებას ან სიამოვნებას ძალიან მცირე მნიშვნელობადა ენიჭება, როცა ცნობილი (თუმცა კი უცნობი) ხვალინდელი დღე გველის, რომელსაც ყველა ჩვენგანი, დღეს იქნება თუ ხვალ, მაინც უეჭველად უნდა ჩაუფიქრდეს.

ო, ძმანო ტაკიმასხარანო! განა ხანდახან კაცს არ მობეზრდება კბილის კრეჭა, ღრეცა და მასხარის ჩაჩისა და ეჟვნების ჟღარუნი? ეს გახლავთ, ჩემო ძვირფასო მეგობარნო და ამხანაგნო, ჩემი საამური საქმე: ვისეირნო თქვენთან ერთად ბაზარში, ვათვალიერო იქაური დუქნები და სანახაობანი. მერე კი ბრწყინვალეებასა, ხმაურსა და მხიარულებაში ყოფნის შემდგომ ყველანი შინ

დავბრუნდებით და ბეჩაობაში ჩავცვივით მარტონი.

„იმ ჩემ საცოდავ კაცს ტანზე რომ თავი ებას, - ფიქრობდა ბიუტ კროულის მეუღლე თავისთვის, - როგორ გამოადგებოდა ახალანდელ ყოფაში ამ უბედურ მოხუცს! შეეძლო აეძულებინა, დაეგმო თავისი თავზარდამცემი, თავისუფალი, მკრეხელური აზრები; შეეძლო დაერწმუნებინა იგი, აღესრულებინა თავისი მოვალეობა და მოეშორებინა ის ბილწი არამზადა, რომელმაც თავიც შეირცხვინა და ოჯახიც. აგრეთვე შეეძლო აეგულიანებინა, ჯეროვნად დაეფასებინა ჩემი ძვირფასი გოგოები და ორი ვაჟი, რომელთაც ესაჭიროებათ და, დარწმუნებული ვარ, ღირსიც არიან ნათესაობის მხრით ყოველნაირი შემწეობისა“.

და ვინაიდან მანკიერების სიძულვილი ყოველთვის სათნოებისაკენ გადადგმულ ბიჯს მოასწავებს, ბიუტის მეუღლემ სცადა მულისთვის ბეჯითად ჩაენერგა სათანადო ზიზღი როუდონ კროულის ყველა მრავალფეროვანი შეცდომებისადმი, რომელთა იმ სიგრძე ნუსხა გამოამზეურა ძალუამ, რომ ჭეშმარიტად ახალგაზრდა ოფიცერთა მთელი რაზმის მსჯავრდასადებადაც იკმარებდა. თუ კაცს ცხოვრებაში ფეხი წაუცდა, მისი შეცდომების საქვეყნოდ სააშკარაოზე გამოტანისათვის მე არ მეგულება მის საკუთარ ნათესავებზე უფრო თავგამოდებული ზნეობის მოქადაგენი. ასე რომ, ბიუტის ცოლმა სრულყოფილი ნათესაური დაინტერესება და ცოდნა გამოიჩინა როუდონის თავგადასავლისა. მან სულ დაწვრილებით იცოდა კაპიტან მარკერთან უგვანი ჩხუბის ამბავი, რომელიც თავიდანვე დამნაშავე როუდონმა კაპიტნის მოკვლით დააბოლოვა. მან იცოდა უბედურ ლორდ დავდეილის ამბავიც: მის დედიკოს ოქსფორდში სახლი ჰქონდა მისთვის დაჭერილი, რომ იქ ესწავლა და სანამ ლონდონს არ ჩავიდა, ყმაწვილს თავის სიცოცხლეში ხელი არ უხლია ბანქოსთვის, როუდონმა კი „ქოქოსის პალმაში“ აცთუნა: უმწეოდ დაათრო ახალგაზრდობის ამ საზიზღარმა მაცთუნებელმა და გამხრწნელმა და ოთხი ათასი ააფცქვნა. ბიუტის მეუღლე მეტად თვალსაჩინოდ და მკაფიოდ აღწერდა როუდონისაგან დაღუპული სოფლის ოჯახების ტანჯვა-წამებას: სირცხვილსა და სილატაკეში ჩაყრილ ვაჟიშვილებს და შეცდენილ და დაღუპულ ქალიშვილებს. იგი იცნობდა მედუქნეებს, რომელნიც მისმა მფლანგველობამ გააკოტრა: იცოდა მისი გაიძვერული ფანდები და ოინები; განსაცვიფრებელი თაღლითობანი, რომლითაც იგი ატყუებდა, ყველაზე დიდსულოვან მამიდას და უმადურება და მასხარად აგდება, რითიც გადაუხადა მას პატივისცემა. ამ ამბებს თანდათანობით ატყობინებდა მის კროულის და უთქმელი აღარაფერი დაუტოვებია. ასეთი მოქმედება თავის მოვალეობად მიაჩნდა, როგორც ქრისტიან მანდილოსანსა და ოჯახის დედას. იოტისოდნადაც არ განიცდიდა სინანულს ან სინდისის ქენჯნას იმ მსხვერპლისათვის, რომელსაც მისი ენა ზვარაკად სწირავდა. პირიქით, როგორც ეტყობოდა, სრულიად ღირსეულად და საქებურადაც სთვლიდა თავის ქცევას და ყოყორბოდა და თავი მოჰქონდა იმ სიმტკიცით, რომლითაც იგი აღასრულებდა ამ საქმეს. დიახ, თუ ვინმე გასაჭორავი და გასალანძლია, რაც გინდა ბრძანეთ და, მისივე ნათესავისთანად ამას ვერავინ მოახერხებს. ამ ბედშავი როუდონ კროულის განსასჯელად კი, კაცმა უნდა აღიაროს, მარტო ნამდვილი ამბებიც იკმარებდა და ყოველი მოჭორილი ბოროტმოქმედება აშკარად ზედმეტად მოღებული გარჯა გახლდათ მისი მოკეთებების მხრით.

ახლა რებეკაც რომ დაუნათესავდა, ბიუტის მეუღლის გულკეთილ კვლევა-ძიებაში მისმა საქმეებმაც სათანადო, რაც შეიძლება სრული ადგილი დაიჭირა.

ჭემმარიტების ამ დაუღალავმა მაძიებელმა წინდაწინ გასცა სასტიკი ბრძანება, როუდონის არც ერთი მსტოვარი და არც ერთი მისი წერილი სახლის კარზე არ გააჭაჭანოთო. მერე ჩაჯდა მის კროულის ეტლში, წავიდა და ჩიზიკის ხეივანში, მინერვა-ჰაუზში, თავის ძველ მეგობარს, ქალბატონ პინკვერტონს შეატყობინა მის შარპისაგან კაპიტან როუდონის შეცდენის საზარელი ამბავი და მისგანვე მოიპოვა ყოველი დაწვრილებითი ცნობა ყოფილი აღმზრდელი ქალის წარმოშობისა და ადრინდელი ყოფა-ცხოვრების შესახებ. ლექსიკოგრაფის მეგობარს უხვად მოეპოვებოდა ცნობები. მის ჯიმაიძას მოატანინა ხატვის მასწავლებლის ხელწერილები და ბარათები. ერთი მოვალეთა საპატიმროდან იყო მოწერილი; მეორეში ავანსს ევედრებოდა; მესამე აღვსილი იყო მადლობის სიტყვებით ჩიზიკის ქალბატონთა მიერ რებეკას მიღებისათვის; ხოლო უბედური მხატვრის უკანასკნელი ბარათი სასიკვდილო სარეცელიდან იყო მოწერილი: მომაკვდავი დაობლებულ შვილს ქალბატონ პინკვერტონის მფარველობას ავედრებდა. აქ ერთად შეგროვილი გახლდათ აგრეთვე რებეკას ბავშვობისდროინდელი წერილები და თხოვნები, რომლებშიც ან იხვეწებოდა მამას დაეხმარეთო, ან კიდევ თვითონ უცხადებდა მადლობას. იქნებ ამაოების ბაზარში წერილებზე უკეთესი სატირა არც მოიპოვებოდეს! აბა, აიღეთ ხელში თქვენი ძვირფასი მეგობრის ათი წლის წინანდელი წერილების შეკვრა, ძვირფასი მეგობრისა, რომელიც ახლა გძულთ. გადახედეთ თქვენი დის ბარათების წყებას, როგორ ებლაუჭებოდით ერთმანეთს, სანამ ჩხუბი არ მოგივიდათ ოცგირვანქიანი მემკვიდრეობის გულისთვის! გადაშალეთ ბატიფეხური ხელით ნაწერი ბარათები ვაჟიშვილისა, რომელმაც მას შემდეგ კინაღამ გულზე გაგხეთქათ თავისი თავკერძა ურჩობითა და გაუგონრობით. ან კიდევ თვალი გადაავლეთ თქვენივე საკუთარ წერილებს, გაჟღენთილს უსაზღვრო გრძნობითა და მარადიული სიყვარულით, რომლებიც უკან გამოგიგზავნათ თქვენმა გულის დედოფალმა, როცა იგი ნაბობს გაჰყვა ცოლად, იმ თქვენმა გულის დედოფალმა, რომელიც ახლა თქვენ ისევე არაფრად გიღირთ, როგორც ელისაბედ დედოფალი. ალთქმანი, ფიცი, სიყვარული, დაპირებანი, აღიარებანი, მადლიერება - რა საოცარი წასაკითხია დროის გასვლის შემდეგ! ამაოების ბაზარში კანონად უნდა იყოს შემოღებული, რომ ყოველგვარი ნაწერი საბუთი განადგურდეს (გარდა მედუქნეების მიერ მოცემული ვალის გასტუმრების ხელწერილებისა) ერთგვარ მოკლე და სათანადო ხნის განვლის შემდგომ. ის თაღლითები, თვალთმაქცნი და კაცთმოძულენი, რომელნიც აცხადებენ, წაუშლელ იაპონურ მელანს ვყიდითო, თავიანთ ბოროტ გამოგონებიადად უნდა დაილუპონ. ამაოების ბაზარში მოსახმარი საუკეთესო მელანი ის იქნება, რომელიც სრულიად გახუნდება ორიოდე დღეში და ქალაქს წმინდასა და სუფთას დასტოვებს, რათა შეგეძლოს ახლა კიდევ სხვა ვინმეს მისწერო იმავე ქალაქდით.

ბიუტის დაუღალავმა მეუღლემ შარპისა და მისი ასულის კვალს ქალბატონ პინკვერტონისაგან უკან მისდია გრიკ-სტრიტის ბინამდე, რომელიც განსვენებულ მხატვარს ეჭირა. ამ ბინის ქირის სანაცვლოდ დახატული სურათები თეთრი ატლასის კაბაში გამოწყობილი დიასახლისისა და ბრინჯაოს ღილებიან მისი მეუღლისა. ქალბატონი სტოუკსი ენაგრძელი მანდილოსანი აღმოჩნდა და სასწრაფოდ ჩამოუყაჭა ყველაფერი, რაც იცოდა ბატონი შარპის შესახებ: რა ფუქსავატი, თავქარიანი და ლატაკი იყო იგი, რა გულკეთილი და საამური; როგორ დასდევდნენ მუდამ სასამართლოს ბოქაულები და აბეზარა მევალები, დიასახლისის შესაძრწუნებლად (იგი ვერასოდეს ვერ შეეგუა იმ დედაკაცს!)

მხატვარმა თავის ცოლზე, იმ ქალის სიკვდილამდე მხოლოდ ცოტა ხნით ადრე, როგორ დაიწერა ჯვარი, რა საოცარი პატარა მელაკუდა ქალიშვილი ჰყავდა; ყველას როგორ ახარხარებდა იგი თავისი ხუმრობითა და მანჭვა-გრეხით, როგორ მოჰქონდა ხოლმე ჯინი სამიკიტნოდან და როგორ იცნობდნენ მას ამ უბნის ყველა სტუდიაში.. ერთი სიტყვით, ბიუტის მეუღლემ შეაგროვა თავისი ახალი მაზლისწულის ცოლის შთამომავლობის, განათლებისა და ყოფაქცევის ისე სრული საბუთები, რომ რებეკას არა გვგონია ეამებოდა, თუ შეიტყობდა, რა გამოიძიეს მის შესახებ.

მთელი ამ გულმოდგინე კვლევა-ძიების შედეგი მის კროულის სრულად შეატყობინა მღვდლის ცოლმა. როუდონ კროულის მეუღლე, ოპერის მსახიობ გომბიოს ქალიშვილი, თვითონაც ცეკვადა. მხატვრებს მოდელად ედგა. აღიზარდა ისე, როგორც დედამისის შვილს შეჰფეროდა. მამასთან ერთად მიირთმევდა ჯინს და სხვა. იგი სრულიად დაღუპული ქალი იყო და დაღუპულ კაცსაც მისთხოვდა. და ბიუტის მეუღლის მოთხოვნიდან გამოსატანი შეგონება ის გახლდათ, რომ ამ ცოლ-ქმრის თაღლითობა და არამზადობა განუკურნებელი იყო და რომ წესიერ ადამიანს იმათკენ აღარ უნდა ებრუნებინა პირი.

ასეთ მასალას მოუყარა თავი წინდახედულმა ბიუტ კროულის მეუღლემ პარკ-ლეინში. ეს იყო, ასე ვთქვათ, სურსათი და საომარი ტყვია-წამალი, რომლითაც მან გაამაგრა სახლი როუდონისა და მისი მეუღლის უეჭველად მოსალოდნელი ალყის წინააღმდეგ.

მაგრამ თუ რაიმე წუნი მოეპოვება ბიუტის მეუღლის თადარიგს, მხოლოდ ის, რომ გადამეტებული გულმოდგინება და სიბეჯითე გამოიჩინა და, ცოტა არ იყოს, გადაამლაშა: უეჭველია მის კროული უფრო მეტად დააოსა, ვიდრე საჭირო იყო. აგრეთვე თუმცა ბებერი ავადმყოფი დაემორჩილა მის ბატონობას, ეს მბრძანებლობა ისე შემალონებელი და სასტიკი შეიქნა, რომ მსხვერპლი მაშინვე შეეცდებოდა თავის დაღწევას, როგორც ოდნავ ხელსაყრელი შემთხვევა მიეცემოდა. გამგებელი დედაკაცები, სამკაულნი თავიანთი სქესისა, დედაკაცები, რომელნიც ყველაფერს და ყველას მბრძანებლობენ და ყველაზე უკეთ იციან, მოყვასს რა სჭირია და რა უკეთესია მისთვის, ხანდახან არ ითვალისწინებენ შინაური ჯანყის შესაძლებლობას, ან კიდევ აუტანელი მბრძანებლობისაგან წარმოშობილ სხვა უკიდურეს შედეგს.

ასე, მაგალითად, ბიუტის მეუღლეს, უეჭველია, ქვეყნიერების ზურგზე საუკეთესო გრძნობები ამოქმედებდა, როცა თავი სიკვდილის პირას მიიყვანა ლოგინად ჩავარდნილი მულის გულისათვის ძილის, ჭამის და სუფთა ჰაერის დათმობით და იმდენად მტკიცედ დაიჯერა მოხუცის დასწეულება, რომ თავისი მოვლით კინაღამ საიქიოს არ გაისტუმრა იგი. ბიუტის მეუღლემ ერთ დღეს მის კროულის მუდმივ მეთვთაიქეს, ბატონ კლამპს, სიტყვა ჩამოუგდო გაღებულ მსხვერპლსა და მის შედეგებზე.

- დარწმუნებული ვარ, ჩემო ძვირფასო ბატონო კლამპ, - უთხრა მან. - ჩემი მხრით ცდა არ დამიკლია ჩვენი ძვირფასი ავადმყოფის განკურნებისათვის, რომელიც ძმისწულის უმადურობამ ჩააგდო ლოგინად. მე არასოდეს ვიხვე უკან. პირადი კეთილდღეობის გულისთვის; მე არასოდეს ვერიდები თავის განწირვას!

- თქვენი თავდადება, უნდა ვაღიაროთ, დიაღაც გასაოცარია, - მდაბლად თავის

დაკვრით მოახსენებს ბატონი კლამპი, - მაგრამ...

- რაც ჩამოვედი, თითქმის თვალის არ მომიხუჭავს; ჩემს ძილს, ჯანმრთელობას და ყოველნაირ მოსვენებას მოვალეობის გრძნობას ვანაცვალე. ჩემი საბრალლო ჯეიმში რომ ავადა მყავდა ყვავილით, განა მას ვინმე დაქირავებულ ვიგინდარას დავაყენებდი თავს? არა!

- სწორედ ისე მოქცეულხართ, როგორც კარგ დედას შეჰფერის, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო... როგორც საუკეთესო დედას შეშვების; მაგრამ...

- როგორც შვილების დედასა და როგორც ინგლისის ეკლესიის მსახურის მეუღლეს! თავმდაბლად მჯერა, რომ კარგი აზრებით ვწინამძღვრობ, - ბრძანა ქალბატონმა კროულიმ მტკიცე შეგნების ბედნიერი ამპარტავნობით; - და სანამ პირში სული მიდგას, არასოდეს მივატოვებ, ბატონო კლამპ, ჩემი მოვალეობის აღსრულების ადგილს. ზოგმა შეიძლება ეგ ჭალარა თავი მწუნარებით ლოგინად ჩააგდოს (აქ ბიუტის მეუღლემ ხელი გაიშვირა და მოხუც კროულის ერთ-ერთ წაბლისფერ პარიკზე მიუთითა, რომელიც სადგამზე იყო ჩამოცმული საპირფარეო ოთახში), მაგრამ მე კი არასდროს არ მივატოვებ მას. ოჰ, ბატონო კლამპ! ვშიშობ, ვიცი, რომ ამ სარეცელს ექიმობასთან ერთად სულიერი ნუგეშისცემაც ესაჭიროება.

- მინდოდა მომეხსენებინა, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, - აქაც ერთხელ კიდევ ჩაურთო შეუდრეკელმა ბატონმა კლამპმა უწყინარი კილოთი, - მინდოდა მომეხსენებინა, როცა თქვენ გამოსთქვით შეხედულებანი, რომელიც აგრერიგად საპატიოდ მიგაჩნიათ, რომ, მე მგონი, თქვენ ტყუილად იწუნებთ თავს ჩვენი ვეთილი მეგობრისათვის და ერთობ დაუზოგავად სწირავთ მსხვერპლად თქვენს საკუთარ ჯანმრთელობას.

- მე თავს დავდებ ჩემი მოვალეობის ანდა ჩემი მეუღლის ოჯახის ყოველი წევრისათვის, - ჩაურთო ბიუტის მეუღლემ.

- დიალაც, ქალბატონო, თუკი საჭირო იქნება; მაგრამ ჩვენ არა გვსურს ბატონ ბიუტ კროულის მეუღლე ეწამოს, - თავაზიანად მოახსენა კლამპმა. - დოქტორმა სკუილზმა და მე, მთელი გულმოდგინეობითა და გულისყურით, როგორც თქვენც მოგეხსენებათ, ავწონ-დავწონეთ მის კროულის მდგომარეობა და დავასკვენით, რომ მას უგუნებობა და ნერვიულობა აქვს დაჩემებული; ოჯახის ამბებმა შეაშფოთა...

- მის ძმისწულსაც ამოხდება სული! - შესძახა ბიუტის მეუღლემ.

- შეაშფოთა და თქვენ კიდევ მფარველ ანგელოზად მოევლინეთ, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, ნამდვილ მფარველ ანგელოზად, გარწმუნებთ, რათა დააშოშმინოთ უბედურებაში ჩავარდნილი ადამიანი. მაგრამ დოქტორი სკუილზი და მე ვფიქრობდით, რომ ჩვენი საყვარელი მეგობარი ისეთ მდგომარეობაში არ იმყოფება, რომ მისი სარეცელზე მიჯაჭვა აუცილებელი იყოს. ის უგუნებოდ გრძნობს თავს, ეს ოთახში გამომწყვდევა კი იქნებ კიდევ უძლიერებდეს ამ უგუნებობას. გახალისება, სუფთა ჰაერი, მხიარულება სჭირდება - ეს ყველაზე უფრო მარგებელი და საამური წამლები მთელი კარაბადინში, - თქვა ღიმილით ბატონმა კლამპმა და გამოაჩინა თავისი ლამაზი კბილები. - დაარწმუნეთ წამოდგეს, ძვირფასო ქალბატონო, მოაშორეთ სარეცელსა და მის უგუნებობას,

ჩააცივდით, ეტლით მაინც გაისეირნოს მცირე ხნით. სეირნობა თქვენს ღაწვებზედაც კვლავ ააყვავებდა ვარდებს, თუ ასე კადნიერი ლაპარაკი არ გამირისხებდა ბატონ ბიუტ კროულის მეუღლეს!

- შემთხვევით მისი საზიზღარი ძმისწული რომ დაინახოს პარკში! მითხრეს, ის თაღლითი თავისი ბოროტმოქმედი, ღირფი ამხანაგითურთ იქ დასეირნობსო, - თქვა ბიუტის მეუღლემ (თავკერძაობისა და სიხარბის კატამ თავი ამოჰყო საიდუმლოების ხალთიდან). - მაშინვე ისეთი თავზარი დაეცემა, რომ იძულებული შევიქმნებით კვლავ სარეცელს დავუბრუნოთ იგი. მან ფეხი არ უნდა გადგას გარეთ, ბატონო კლამპ, სანამ მე თავს ვადგევარ, ის გარეთ ვერ გავა! ჩემი ჯანმრთელობა კი, აბა რა სახსენებელია? მე სიამოვნებით მიჩუქნია იგი, ბატონო ჩემო. მე მას ვწირავ ჩემი მოვალეობის საკურთხეველს!

- სიტყვას გაძღვეთ, ქალბატონო, - ახლა კი პირდაპირ მიახალა კლამპმა, - რომ თუ კვლავ იმ ბნელ ოთახში ჩაკეტილი დარჩა, პასუხს აღარ ვაგებ მისი სიცოცხლისათვის. მის კროული ისე შფოთავს, რომ დღე-დღეზე შეიძლება გამოგვეცალოს ხელიდან. და თუ თქვენ გნებავთ კაპიტან კროულის დარჩეს მისი სამკვიდრო, გულახდილად გაფრთხილებთ, ქალბატონო, თქვენ სწორედ თავგამოდებით ემსახურებით მის საქმეს!

- უფალო შეგვიწყალე! განა მისი სიცოცხლე საფრთხეშია? - შესძახა ბიუტის მეუღლემ. - რატომ, რატომ ადრევე არ მითხარით, ბატონო კლამპ?

წინა ღამეს ბატონი კლამპი და დოქტორი სკუილზი ღვინოს შეექცეოდნენ სერ ლეპინ უორენი სახლში, რომელსაც მეუღლე მეცამეტეჯერ უპირებდა ღვთისწყალობით დაჯილდოებას, და ლაპარაკი ჩამოვარდა მის კროულზე და იმის მდგომარეობაზე.

- რა ჰარპია ყოფილა ეს ერთი ციცქნა ჰემპშირელი დედაკაცი, კლამპ, - შენიშნა სკუილზმა, - ბებრუხანა ტილლი კროულის რომ გადაეფოფრა თავზე! ძაან კარგი ღვინო კი არის, აი!

- რამ გაატუტუცა ეგ როუდონ კროული, რომ ადგა და აღმზრდელი ქალი შეერთო, - მიუგო კლამპმა. - თუმცა გოგოსაც კი არა უშავდა რა!

- მომწვანო თვალები, თეთრი პირისკანი, კოხტა ტანადობა, შუბლის არის შესანიშნავი განვითარება, - შენიშნა სკუილზმა. - ...დიალაც რომ არა უშავდა რა ქალს და კროული ხომ ტუტუცია, კლამპ!

- ნამდვილი ტუტუცია და ყოველთვის იყო კიდევ! - კვერი დაუკრა მეაფთიაქემ.

- რაღა თქმა უნდა, ბებერი ახლოსაც აღარ მიასუნინებს იმას, - თქვა ექიმმა და ცოტა ხნის დუმილის მერე კიდევ დაუმატა, - მე მგონი, სიკვდილის შემდეგ ბლომად ქონება უნდა დარჩეს!

- დარჩება, - კრეჭით ეუბნება კლამპი, - მაგრამ არ კი ვინდომებდი დარჩენოდა ჩემი ორასი გირვანქა სტერლინგის გულისათვის წელიწადში.

- კლამპ, გენაცვა, ის ჰემპშირელი დედაკაცი ორ თვეში მოუღებს ბოლოს, თუ გვერდიდან არ მოშორდა, - თქვა დოქტორმა სკუილზმა, - ბებერი ქალია, მსუნაგი, ანჩხლი, გულის ფრიალიცა აქვს. ცოტა წნევა ტვინზე, დამბლა დაეცემა და ჰაიდა, -

გაუდგება გზას! წამოაყენე ფეხზე, კლამპ; გარეთ გამოიყვანე, თორემ ბევრი კვირა აღარ დარჩენია წლიურად შენს ორასგირვანქიან ადგილს. - და სწორედ ამ გადაკრული სიტყვის წყალობით იყო, რომ ასეთის პირობებით ელაპარაკა პატიოსანი მეაფთიაქე ბიუტ კროულის მეუღლეს.

მოხუცი რაკი ჩაჭერილი ჰყავდა ლოგინში და ახლოც ადამიანის ჭაჭანება არ იყო, ბიუტის ცოლმა არა ერთხელ მიიტანა მასზე იერიში, რათა ანდერძი შეეცვლევინებინა, მაგრამ სიკვდილის წინაშე ჩვეულებრივი ძრწოლა მის კროულის დიდად უძლიერდებოდა ამნაირ პირქუშ ზრახვათა ხსენებაზე და ბიუტის მეუღლე მიხვდა, რომ მანამდე არ უნდა ჰქონოდა თავის სალოლიაო, ღვთისწიერი მიზნის მიღწევის იმედი, სანამ გუნებაზე არ მოიყვანდა, არ გაახალისებდა და ფეხზე არ დააყენებდა ავადმყოფს. უკვე ამის მომდევნო უმძიმესი საკითხი გახლდათ - საითკენ გაესეირნებინა იგი. ერთადერთი ადგილი, სადაც ალბათ ვერ შეხვდებოდა იმ საზიზღარ როუდონსა და მის ცოლს, ეკლესია იყო, მაგრამ ბიუტის მეუღლე სამართლიანად ფიქრობდა, ეს ვერ გაახალისებს მის კროულის გულსო. „მოდით, ჩვენი ლონდონის მშვენიერი გარეუბნები დავათვალიეროთ, - გაიფიქრა მაშინ, - გამიგონია, ქვეყნის ზურგზე ამაზე უფრო ლამაზი ადგილები არ მოიპოვებაო“. ამიტომ ბიუტ კროულის მეუღლეს ანაზღაურად შეუყვარდა ჰემპსტიდი და ჰორნზი. აგრეთვე აღმოაჩინა, დალიჯი დიდად მხიბლავსო. ჩასვა თავისი მსხვერპლი ეტლში და გაუტია იმ სოფლური ადგილებისაკენ. მოკლე მოგზაურობებში როუდონისა და მისი ცოლის ამბების შეაქცევდა ბებერს და არაფერს სტოვებდა უთქმელს, რასაც კი შეეძლო განედიდებინა მისი ზიზღი იმ გარეწართა მიმართ.

იქნება ბიუტის მეუღლემ ამაოდ მოსჭიმა ასე უზომოდ ლარი, რადგან, მართალია, მის კროულის ერთგვარი სიძულვილი კი ჩაუნერგა გულში ურჩი ძმისწულისადმი, მაგრამ ავადმყოფს თავისი დამმონავებელიც ჭირივითა სძულდა, მისი ფარული შიში ჰქონდა და ცის მანანასავით მოელოდა მისი ხელიდან თავის დაღწევას. ცოტა ხნის შემდეგ ამკარად აჯანყდა ჰაიგეიტისა და ჰორნზის წინააღმდეგ: მე პარკში გავლა მინდაო. ბიუტის მეუღლემ იცოდა, საძაგელ როუდონს წააწყდებოდნენ იქ და არც მოტყუვდა. ერთ დღეს სასეირნო ბილიკზე როუდონის მსუბუქი ეტლიც გამოჩნდა; რებეკა ქმრის გვერდით იჯდა. მტრის ეტლში მის კროული თავის ჩვეულებრივ ადგილზე ბრძანდებოდა, მარცხნით ბიუტის მეუღლე, ხოლო უკან პუდელი და მის ბრიგზი ისხდნენ. ამაღელვებელი წუთი გახლდათ და, ეტლი რომ გამოიცნო, რებეკას გული აუფანცქალდა. როცა ეტლები ერთმანეთს გაუსწორდა, ხელები ღელვის ნიშნად ურთიერთს ჩასჭიდა და განაწამები სიყვარულისა და ერთგულების გამომეტყველი სახით ჩააშტერდა შინაბერას. თვით როუდონი აცახცახდა და უღვაშშელებილ სახეზე ჭარხლისფერი დაედო. მეორე ეტლში მხოლოდ მოხუც ბრიგზს მოერია გრძნობა და შეშფოთებით გადაატრიალა დიდრონი თვალები ძველი მეგობრისაკენ. მის კროულის ქუდი ჯიქურ სერპენტაინისკენ იყო შებრუნებული, ბიუტის მეუღლე კი სწორედ ამ დროს გაიტაცა პუდელის ალერსმა და პატარა ტურფასა და საყვარელ პაწაწინა ფინიას ეძახდა. ეტლებმა განაგრძეს თავ-თავისი გზა.

- საქმე წასულია, ღვთის მადლმა! - ჩაულაპარაკა როუდონმა ცოლს.
- ერთხელ კიდევ ვცადოთ, როუდონ, - მიუგო რებეკამ. - ძვირფასო, ვერ მოახერხებ ჩვენი ეტლის თვალი იმათსას გამოსდო?

როუდონს მხნეობამ უღალატა და ეს ფანდი ვერ მოახერხა. როცა ეტლები კვლავ გაუსწორდნენ ერთმანეთს, იგი წამოდგა, ასწია ხელი, მზად ეჭირა ქუდის მოსაშვლევად და თვალებად გადაქცეული იყურებოდა, მაგრამ ამჯერად მის კროულის აღარ შეუქცევია პირი; იმან და მღვდლის ცოლმა პირდაპირ შეხედეს სახეში და უღმობლად მოუღეს ბოლო თავიანთ ძმისწულს. როუდონი ლანძღვით დაეშვა სკამზე, გამოიჭრა სასეირნო ბილიკიდან და სასოწარკვეთილი, ოთხამოდებით გაექანა შინისაკენ.

ეს გახლდათ ბიუტის მეუღლის ბრწყინვალე და ამკარა გამარჯვება. მაგრამ იგი მაინც გრძნობდა მრავალი ასეთი შეხვედრის საფრთხეს და გადასწყვიტა, რომ მისი ძვირფასი მეგობრის ჯანმრთელობისათვის, ფრიად აუცილებელი იყო, მცირე ხნით ქალაქს მოშორებოდნენ და დიდი თავგამოდებით ურჩევდა მას ბრაიტონს წასვლას.

თავი XX. კაპიტანი დობინი მოქმედებს ვითარცა ჰიმენაიოსის მოციქული

თვითონაც ვერ გაიგო კაპიტანმა უილიამ დობინმა, როგორ გახდა იგი დიდი ხელისშემწყობი, მომრიგებელი და გამრიგებელი ჯორჯ ოსბორნისა და ემილიას ქორწინებისა. ის რომ არა - ეს საქმე არც მოხდებოდა. გულში თვითონაც აღიარებდა ამას და ცოტა არ იყოს მწარედ ეღიმებოდა, როცა გაიფიქრებდა, რომ მთელი ქვეყნიერების ზურგზე ყველა კაცებს შორის მასა ხვდა წილად ამ ქორწინებაზე ზრუნვა. თუმცა ამ საქმის მოწესრიგებისთანა სამძიმო და მტკივნეული ჯაფა ჭეშმარიტად სხვა მეორე არა ეგულებოდა რა. კაპიტან დობინს როცა რაიმე მოვალეობა ჰქონდა აღსასრულებელი, დაჩვეული იყო ბევრი ყოყმანისა და ლაპარაკის გარეშე შესდგომოდა საქმეს. და როგორც კი გული სრულად დააჯერა, თუ მის სედლის ჯორჯ ოსბორნის შერთვა ვერ მოუხერხდა, იმედის გაცრუების მწუხარება, თან გადაიტანსო, გადასწყვიტა, ყოველი ღონე ეხმარა, რომ იგი სიცოცხლეს არ გამოსალმებოდა.

თავს ვიკავებ დაწვრილებით მოგახსენოთ ჯორჯისა და ემილიას შეხვედრის ამბავი, როცა ვაჟი კვლავ აღმოჩნდა მისი გულის დედოფლის ფერხთა წინაშე (ან ხომ არ გავბედოთ და ვაღიაროთ სატრფოს მკლავებში?) იმის მეგობრის, პატიოსანი უილიამის, წყალობით. ჯორჯზე უფრო მაგარი გულის პატრონიც გალღვებოდა, მწუხარებითა და სასოწარკვეთილებით ასე მწარედ დაჩაგრული ამ სანდომიანი სახის დანახვაზე და გულწრფელ, ნაზ ლაპარაკზე, როცა იგი მოუყვა თავის მოკლე, სევდიან ამბავს. მაგრამ ვინაიდან ემის გული არ შესწუხებია, როცა აცახცახებულმა დედამ ოსბორნი მოუყვანა და ვინაიდან მან მხოლოდ გზა მისცა დაგუბებულ მწუხარებას - მიაყრდნო თავი სატრფოს მხარს და რამდენიმე ხანს ღვარა უნაზესი, გულისმომბრუნებელი, უხვი ცრემლები - მოხუც ქალბატონ სედლისაგ დიდად მოეშვა გულს და იფიქრა, სჯობია მარტო დავტოვო ახალგაზრდებით და დასტოვა კიდევ ჯორჯის მხარზე მოქვითინე ემი. ქალი კრძალვით ჰკოცნიდა ხელზე ჯორჯს, თითქოს ის ყოფილიყო მისი უნაზესი

მბრძანებელი და ბატონი, ხოლო თვითონ კი დიდად დამნაშავე და შერცხვენილი ვინმე და მას ესაჭიროებოდა ყოველნაირი შებრალება და შეწყალება ჯორჯის მხრით.

ასე ფიანდაზად გაშლა და უდრტვინველი, ნაზი მორჩილება უზომოდ ეამა და მოესალბუნა ჯორჯ ოსბორნის გულს. ამ წრფელ, დამყოლ, ერთგულ სულიერში მონას ხედავდა და გული რატომღაც იდუმალად უთრთოდა თავისი სიმძლავრის შეგნებაზე. იგი ფიქრობდა, რომ დიდსულოვნებას გამოიჩინდა: როგორც სულთანი, წამოაყენებდა ფეხზე თავის მუხლმოყრილ ესთერს და დედოფლად დასვამდა. გარდა ამისა, ქალის კაემანი და სიტურფე, როგორც მისი მორჩილება, გულში ხვდებოდა ოსბორნს, ამიტომ გაამხნევა ემი, წამოაყენა ზეზე და, ასე ვთქვათ, მიუტევა. ამ მზის მოშორებით მიმკვდარებული და მიმჭკნარი ყოველი იმედი და გრძნობა კვლავ მსწრაფლ აუყვავდა და გაეფურჩქნა ემილიას, როგორც კი შუქი ძველებურად შემოადგა. ამ ღამეს ველარც იცნობდით ემილიას ბალიშზე დასვენებულ გაბადრულ სახეში წინაღამინდელ ფერმკრთალ, უღიმღამო, ყველაფრისადმი გულგრილად მაყურებელი ადამიანის სახეს. ცვლილებით გახარებულმა, გულწრფელმა ირლანდიელმა მოახლემ ნებართვა სთხოვა, ეკოცნა იმ პირისახისათვის, რომელსაც ასე უცბად მოედო ვარდისფერი. ემილიამ შემოაჭდო კისერზე ხელები, ბავშვივით გულიანად აკოცა და არც ბევრით განირჩეოდა ბავშვისაგან. იმ ღამესაც ბავშვივით ტკბილად, ჯანსაღად ეძინა; ხოლო დილის მზის შუქზე რომ გამოიღვიძა, რა გამოუთქმელი ბედნიერების ზღვა გადაეშალა თვალწინ!

„ის დღესაც მოვა, - ფიქრობდა ემილია, - იგი ხომ ყველაზე უდიდესი და უკეთესი ადამიანია ქვეყანაზე“. და ნამდვილია, რომ ჯორჯსაც ეგონა, დედამიწის ზურგზე ჩემისთანა დიდსულოვანი სულდგმული მეორე არ მოიპოვება, მე ახლა უზარმაზარ მსხვერპლს ვწირავ, ამ ქალიშვილს რომ ვირთავო.

სანამ ემი და ოსბორნი ტკბილად ღულუნებდნენ tete-a-tete[53]. ზემოთ, მოხუცი ქალბატონი სედლი და კაპიტანი დობინი ქვემოთ იხილავდნენ საქმის ვითარებას: ახალგაზრდების იმედებსა და მომავლის გეგმებს. ქალბატონმა სედლიმ როცა მიჯნურები ერთად შეჰყარა და შემდეგ კი მთელი თავისი ძალ-ღონით ერთმანეთის გულში ჩაკონებული დასტოვა, ვითარცა ჭეშმარიტი დიაცი, თვითონ იმ აზრს დაადგა, რომ ქვეყნის ზურგზე ვერანაირი ძალა ვერ აიძულებს ბატონ სედლის. დათანხმდეს მისი ქალიშვილი მისთხოვდეს იმ კაცის ვაჟს, რომელიც მას ასე სამარცხვინოდ, ბოროტად და გველურად მოექცაო. მერე მოჰყვა უფრო ბედნიერი დღეებისა და თავიანთი ადრინდელი ბრწყინვალეების ამბავს, როცა ოსბორნი ძალიან ღარიბად ცხოვრობდა ნიუ-როუდში და მისი ცოლი დიდი სიხარულით იღებდა ჯოჯის ბაღბობის დროინდელ გამონაცვალ კაბაკუბას, რომელიც ქალბატონმა სედლიმ მიიტანა ოსბორნის ერთ-ერთი ღვიძლი შვილის დაბადებაზე. ამ კაცის ტარტაროზულმა უმადურებამ, დარწმუნებული იყო ქალბატონი სედლი, გაუტეხა გული ბატონ სედლის. ქორწინებას კი იგი, რასაკვირველია, არასოდეს, არასოდეს, არასოდეს არ დაჰყაბულდებო.

- მაშ უნდა გაიქცნენ, ქალბატონო, - სიცილით მოახსენა დობინმა, - და მიჰბადონ კაპიტან როუდონ კროულისა და მის ემის მეგობარ, პატარა აღმზრდელი ქალის მაგალითს.

ნუთუ ეს შესაძლებელია? აბა, იგი ამას როგორ წარმოიდგენდა! ქალბატონი

სედლი ამ ამბავმა უზომოდ ააღელვა. ნეტავი ბლენკინსოპი მაინც იყოს აქ, რომ ეს გაეგონაო. ბლენკინსოპი ყოველთვის ეჭვის თვალთ უცქეროდა იმ მის შარპს. როგორ გადაურჩა ჯოზი! და ქალბატონმა სედლიმ აღუწერა რებეკასა და ბოგლი-უოლაპის გადასახადთა ამკრებს შორის მომხდარი, უკვე კარგად ცნობილი ტრფიალების ამბები.

მაგრამ დობინს იმდენად ბატონ სედლის რისხვისა არ ეშინოდა, რამდენადაც საქმეში ჩასაბმელ მეორე მშობლისა და აღიარებდა, რომ მას ერთობ ეეჭვებოდა და აშფოთებდა შავ, ბანჯგვლიანწარბებიანი ძველი რუსი ვაჭრის ყაიდის რასელ-სკვერელი მტარვალი. დობინი ვარაუდობდა, რომ იმან უკვე საბოლოოდ აუკრძალა შვილს ქორწინება; იცოდა, რა სასტიკი, პირქუში და უჯიათი კაცი იყო ოსბორნი და თავის სიტყვას რომ არ გასტეხდა. „შერიგებას ერთადერთი იმედი ჯორჯისთვის, - მსჯელობდა მისი მეგობარი, - მხოლოდ მომავალ ომში თავის გამოჩენაა. თუ მოჰკლეს, ხომ ისიც თან გაჰყვება. მაგრამ თუ წარჩინება ვერ მოიპოვა, მაშინ რაღა? მგონი, დედისაგან დატოვებული ცოტა ფული აქვს, მაიორობის ჩინის საყიდლად მაინც ეყოფა. თუ არა და მაშინ უნდა გაჰყიდოს თავის კაპიტნობა და ან კანადაში მიჰყოს ხელი მიწის ჩიჩქნას, ან კიდევ სოფლად მაინც ეყოფა. თუ არა და მაშინ უნდა გაჰყიდოს თავის კაპიტნობა და ან კანადაში მიჰყოს ხელი მიწის ჩიჩქნას, ან კიდევ სოფლად სადმე უნდა ღაფოს როგორმე სული“. ასეთი თანამგზავრით ციმბირსაც არად ჩააგდებდა დობინი და უცნაურია, ამ ყვეფი და სრულიად გამოთავყვანებულ ყმაწვილს თავში არასოდეს ფიქრადაც არ მოსვლია, რომ ნატიფი ცხენ-ეტლის შესანახი ხარჯებისა და მეგობარ-ნაცნობების მდიდრულად გამასპინძლებისათვის საჭირო შემოსავლის მოსაკლისება ჯორჯის და მის სედლის შეერთების დამაბრკოლებელ მიზეზად გამოდგებოდა.

ამ მძიმე მოსაზრებებმა დაარწმუნა ისიც, რომ ქორწინება რაც შეიძლება მალე უნდა მომხდარიყო. ნეტავ თვითონ ასე რად ცდილობდა ამ საქმის მალე დაგვირგვინებას? მას ალბათ იმ ხალხივით ემართებოდა, რომელთაც ვინმე რომ გარდაეცვლებათ, უნდათ მალე მოიშორონ თავიდან დაკრძალვა. ან კიდევ, როცა განშორება გადაწყვეტილია, უფრო აჩქარდებიან ხოლმე. ეს კი ნამდვილია, რომ რაკი ბატონმა დობინმა ხელი მოჰკიდა საქმეს, უჩვეულო თავგამოდებითაც იღვწოდა მისი წინ წაწევისათვის. ჯორჯს აგულიანებდა, აუცილებლად სწრაფი მოქმედებაა საჭირო: იგი უჩვენებდა საიმედო გზას მამასთან შერიგების, რაც მაშინვე თან მოჰყვებოდა, როგორც კი „გაზეთში“ ჯორჯის სახელი წარჩინებულთა შორის გამოცხადდებოდა. თუ საჭირო იქნებოდა, თვითონ მოელაპარაკებოდა პირდაპირ ორივე მამას. იგი ეხვეწებოდა ჯორჯს, როგორც არ უნდა მოხდეს, ეს საქმე მანამდე მაინც მოათავე, სანამ ჩვენი რაზმის ინგლისიდან უცხოეთში გამგზავრების დღე-დღეზე მოსალოდნელი ბრძანება მოვაო.

ამ საქორწილო გეგმით შეფიქრიანებული დობინი, ქალბატონი სედლის წაქეზებითა და თანხმობით (რომელსაც თვითონ ვერ შეებდა პირადად გასტეხოდა მეუღლეს), ჯონ სედლის მოსაძებნად გაემართა. საკუთარი კანტორის დაკეტვის შემდეგ, საწყალი, გალატაკებული მოხუცი სიტიში, ყავახანა „ტაპიოკაში“ მიდიოდა ხოლმე ყოველდღე და იქ აწარმოებდა საქმეებს: წერდა, იღებდა წერილებს, მერე უცნაურ დასტებად კრავდა და დიდ ნაწილს ქურთუკის ჯიბეებით დაატარებდა. გაკოტრებული კაცის საქმიანობასა და საიდუმლო ფაცაფუცზე უფრო საცოდაობა არაფერი მეგულება: მდიდრებისაგან

გამოგზავნილი ის წერილები, რომელთაც გიჩვენებს, ეს გაცვეთილი, გაქონილი საბუთები, შემწეობას რომ ჰპირდებიან და თანაგრძნობას სთავაზობენ, რომელთაც ჩაფიქრებით გადმოგილაგებთ წინ და რომლებზედაც ამყარებს ბედნიერების აღდგენისა და კვლავ გამდიდრების იმედებს. ცხოვრებაში, უეჭველია, ჩემი საყვარელი მკითხველიც წასწყდომია გზაში ჩასაფრებულ ბევრ ასეთ უბედურს! იგი მიგიმწყვდევთ კუთხეში, იძრობს ქურთუკის პირდაღებული ჯიბიდან ქალაქების შეკვრას, მოხსნის ზონარს, დაიჭერს კბილით, მერე ამოარჩევს საპატიო წერილებს და გადმოგიწყობს და ვინ არ იცის სასოწარკვეთილ თვალთა ის სევდიანი, შეშფოთებული და ნახევრად შეშლილი გამომეტყველება, რომელიც მოუშტერებია თქვენთვის!

ამ ჯურის კაცად გადაქცეული იხილა დობინმა ოდესმე ლაჟღაჟა, მხიარული და წარმატების გზაზე მდგარი ჯონ სედლი. წინანდელი, ჩვეულებრივ ალაპლაპებული და ლაზათიანი ქურთუკი ნაკერებში ამოთეთრებულიყო და ღილებიც სპილენძზე ჰქონდა დასული. გაუპარსავი სახე გახდომოდა. ნაოჭიანი მოთელილი საყელო და ყელსაბამი უშნოდ ეკიდა განივრად, ტომარასავით დამდგარ ჟილეტს შიგნით. ძველ დროს ყავახანის მსახურების დაძახება როცა უნდოდა სედლის, ყველაზე მეტს ის ყვიროდა და იცინოდა და ყველა ლაქიაც იმას დასტრილებდა თავს. სწორედ გულსაკლავი საყურებელი იყო, ახლა რა რიდიტა და კრძალვით ეპყრობოდა იგი ტაპიოკელ ჯონს, ბინძურწინდებიან და გარღვეულწაღებიან ბრუტიან ბებერ მსახურს, რომელიც მოვალე იყო ფიალებით წებო, კალის თასებით მელანი და ქალაქის ფურცლები მიერთმია მუშტრებისათვის ამ პირქუშ სალხინო სახლში, სადაც ისე ჩანდა, თითქოს ამათ გარდა სხვა არც არაფერი იხარჯებოდა. რაც შეეხება უილიამ დობინს, რომლისთვისაც არა ერთხელ უტყაპუნებია ზურგზე ხელი მის პატარაობაში და ათასჯერაც აუგდია მასხრად, მოხუცმა სედლიმ დიდი ყოყმანითა და მოწიწებით გაუწოდა ხელი და ბატონობით მიმართა. სირცხვილი და სინდისის ქენჯნა იგრძნო უილიამ დობინმა მოხუცის ასეთ სალამსა და მომართვაზე. თითქოს თვითონაც რაღაც დამნაშავე ყოფილიყო იმ უბედურებაში, რამაც სედლი ასე დააბეჩავა.

- დიდად მოხარული ვარ, რომ გხედავთ, ბატონო კაპიტანო, - უთხრა მან და ერთი-ორჯერ შემპარავად შეავლო თვალი სტუმარს (რომლის აყლაყუდობამ და მხედრულმა შესახედაობამ, გარღვეულ საცეკვაო წაღებში გამოწყობილი მსახურის ბნესიან თვალბეზირს რაღაც გამოცოცხლების მსგავსი ბჟუტვა გამოიწვია, ხოლო შავით მოსილი მანდილოსანი კი, დახლში ობმოკიდებულ ძველ საყავე ფინჯნებს შორის რომ სთვლემდა, გამოაფხიზლა). - როგორა ბრძანდება პატიოსანი ოლდერმენი და მილედი, თქვენი წარჩინებული დედა, ბატონო? - თანაც გადახედა მსახურს, როცა ახსენა „მილედი“, თითქოს ეუბნებოდა: „დახე, ჯონ, ჯერ კიდევ მყავს მეგობრები და მერე წარჩინებულნი და სახელგანთქმულნიც კი!“ - რაიმე საქმისათვის ხომ არ შემოიარეთ, ბატონო ჩემო? ჩემს მთელ საქმეებს, ამჟამად ჩემი ახალგაზრდა მეგობრები დეილი და სპიგოტი აწარმოებენ, სანამ ჩემი ახალი კანტორა გაიმართებოდეს; რადგან ხმო მოგესხენებათ, კაპიტანო, აქ მხოლოდ დროებით გახლავარ, რითი გაამოთ, ბატონო ჩემო? ხომ არას მიირთმევთ?

დობინმა დიდის ბორძიკითა და ბლუკუნით იუარა, სულაც არა მშია და არცა მწყურიაო; არც რაიმე გასარიგებელი საქმე მაქვს და მხოლოდ იმისთვის მოვედი, ბატონი სედლი მომეკითხა და ძველი მეგობრისათვის ხელი ჩამომერთმიაო. მერე

თავგამოდებითაც დაამახინჯა ჭეშმარიტება და დასძინა: - დედაჩემი ძალიან კარგად გახლავთ... ესე იგი, ძალიან უქეიფოდ გახლდათ და ახლა მხოლოდ კარგ დარიათ დღეს ელის, რომ გარეთ გამოვიდეს და ქალბატონ სედლის ესტუმროს. როგორ ბრძანდება, ბატონო, ქალბატონი სედლი? იმედი მაქვს სრულიად კარგად არის?

აქ კი შედგა - თავისი უშვერი თვალთმაქცობა წარმოუდგა თვალწინ, რადგან კოფინ-კორტს, სადაც ტაპიოკას ყავახანა მდებარეობდა, ამაზე უკეთესი დღე და უფრო მოკაშკაშე მზე არც ახსოვდა; და ბატონ დობინს ისიც მოაგონდა, რომ ქალბატონი სედლი ამ ერთი საათის წინ თვითონ ნახა, როცა თავის ორთველიანი ეტლით ოსბორნი მიიყვანა ფულემს და იქ დატოვა tete-a-tete მის ემილიასთან.

- ჩემი მეუღლე დიდად ბედნიერი იქნება ქალბატონი დედათქვენის ნახვით, - მიუგო სედლიმ და თან ქალაქდები ამოიძრო ჯიბიდან. - აქ მე მამითქვენის ერთობ ტკბილი ბარათი მაქვს, ბატონო ჩემო, და გთხოვთ ჩემი მოწიწებული სალამი მოახსენოთ მას. ქალბატონი დობინი, ჩვენ რომ ვიყავით ჩვეულნი მეგობრების მასპინძლობას, ცოტა არ იყოს, იმაზე მცირე სახლში კი გვინილავს; მაგრამ მყუდრო გახლავთ და თანაც ჰაერის გამოცვლა ჩემს ქალიშვილსაც რგებს - ქალაქში, ცოტა არ იყოს, უქეიფოდ გახლდათ... თქვენ გეხსომებათ პატარა ემი, ბატონო ჩემო, არა?.. დიახ, - გვარიანად ავადმყოფობდა.

მოხუცი მოუსვენრად აცეცებდა თვალებს ლაპარაკის დროს და სხვა რაღაცას ფიქრობდა, როცა თითებს ათამაშებდა ქალაქდებზე და აცოდვილებდა გაცვეთილ, წითელ ზონარს.

- თქვენ მხედარი ბრძანდებით, - განაგრძო მან; - და მე თქვენ გეკითხებით, ბილ დობინ, განა რომელიმე კაცს ოდესმე ფიქრად მოუვიდოდა, რომ ის კორსიკელი არამზადა ელბიდან დაბრუნდებოდა? შარშან - მოკავშირე ხელმწიფენი რომ აქ შეიყარნენ და ჩვენ სიტიში ის ნადიმი გაუშვართეთ, ბატონო ჩემო, და ჩვენ რომ თანხმობის ტაძარი ენახეთ და შუშხუნები და ჩინური ხიდი სენტ-ჯეიმზის პარკში - განა რომელიმე ჭკუათამყოფელი იფიქრებდა, რომ ზავი მართლა ჩამოგდებული არ იყო, მას შემდეგ. რაც, ბატონო ჩემო, ჩვენ უკვე ნაგალობევი გვქონდა იმისთვის Te Deum. მე გეკითხებით, უილიამ, განა ვიფიქრებდი, რომ ავსტრიის იმპერატორი წყეული მოღალატე გამოდგებოდა... ნამდვილი მოღალატე და მეტი არაფერი? მე პირდაპირ ვამბობ... ორპირი, ჯოჯოხეთური მოღალატე და თაღლითი ყოფილა და გულში მუდამ ფიქრობდა, როგორ დაებრუნებინა თავისი სიძე უკან. და მე მოგახსენებთ, რომ ბონის გამოპარვა ელბიდან წყეული გაიძვერობა და ღალატი იყო, ბატონო ჩემო, რომელშიც ევროპის ნახევარი სახელმწიფოები მაინც არიან ჩარეულნი, რათა ძირს დაეწიათ სახელმწიფო პროცენტიანი ქალაქდები და გაეკოტრებინათ ეს ქვეყანა. ამიტომ ვარ მე აქ, უილიამ, ამიტომ არის გამოქვეყნებული ჩემი სახელი „გაზეთში“. მერე რატომღო, ბატონო ჩემო? იმიტომ, რომ მე ვენდე რუსეთის იმპერატორსა და რეგენტ-უფლისწულს. დახედეთ ამას, დახედეთ ჩემს ქალაქდებს! დახედეთ, რა ღირდა სახელმწიფო პროცენტიანი ქალაქდები პირველ მარტს... და რა ღირდა ფრანგული ხუთიანები, როცა მე ვიყიდე ისინი ნაღდი ანგარიშისათვის და რა ღირს ახლა! პირი მისცეს ერთმანეთს, სად ეგდო ინგლისის კომისარი, რომელსაც იგი დაუძვრა ხელიდან? სწორედ რომ დასახვრეტია, ბატონო ჩემო... სამხედრო-საველე სასამართლოშია მისაცემი და დასახვრეტია, ღმერთმანი!

- სწორედ ბონიზე ნადირობას ვაპირებთ, ბატონო, - ჩაურთო მოხუცის გაშმაგებით ცოტა არ იყოს შეფიქრიანებულმა დობინმა; ვინაიდან სედლის შუბლზე ვენები დაებერა და თან კიდევ მაგრად მოკუმშული მუშტის ბაგაბუგსაც განაგრძობდა ქალაღდების დასტაზე. - იმაზე ნადირობას ვაპირებთ, ბატონო... დუკა უკვე ბელგიაში იმყოფება და ჩვენც დღე-დღეზე გამგზავრების ბრძანებას ველით.

- არ დაინდოთ! გააგდებინეთ თავი იმ არამზადას, ბატონო! გააფრთხობინეთ სული იმ ჯაბანს, ბატონო! - ღრიალებდა სედლი, - მე თვითონ ჩავეწირები მოხალისედ, ვფიცავ... მაგრამ მე ხომ დაჩაჩანაკებული ბერიკაცია ვარ... დამლუპა იმ წყეულმა გარეწარმა... და ჩვენივე ქვეყნის ქურდ-თაღლითების ხროვამ, რომლებიც მე დავაყენე ფეხზე, ბატონო ჩემო, და რომლებიც ახლა თავიანთი ეტლებით დასეირნობენ, - დაუმატა მან ხმის კანკალით.

დობინი არა მცირედ შეაწუხა ამ ოდესმე კეთილი მოხუცი მეგობრის ცქერამ. ახლა იგი უბედურებით თითქმის გაგიჟებული ჩანდა და ბებრულ რისხვამორეული უმწეოდ აქეთ-იქით აწყდებოდა. შეიბრალებთ განადგურებული კაცი თქვენ, რომელთაც ფული და უმწიკვლო სახელი უმთავრეს სიკეთედ მიგაჩნიათ და ეს ჭემმარიტად ხომ ასეც არის ამაოების ბაზარში!

- დიახ, - განაგრძო მან, - ქვეყანაზე არიან ისეთი ასპიტები, უხეში გამოიზრდი და მერე შენვე გკბენენ. ზოგ მათხოვარს ცხენზე შესვამ და ყველაზე პირველი სწორედ ის გადაგქელავს. თქვენ იცით ვის ვგულისხმობ, შვილო უილიამ, რასელ-სკვერელ ჯიბეგასქელებულ, თავგასულ არამზადაზე გეუბნები. მახსოვს, ერთი გახვრეტილი ფულიც არ გააჩნდა და ღმერთს ვევედრები და იმედიცა მაქვს, ისევ ისე მათხოვრად მენახოს, როგორც მაშინ იყო, მე რომ დავიმეგობრე.

- ცოტა ყური მოგკარი მაგ ამბავს, ბატონო, ჩემმა მეგობარმა ჯორჯმა მითხრა, - მოახსენა დობინმა, - რომელიც მოწადინებული იყო, რაც შეიძლება მალე ჩამოეგდო ბაასი თავის საქმეზე. - თქვენმა და მამამისის ჩხუბმა ძალიან შეაწუხა, ბატონო, და მე ახლა სწორედ მისი მოციქული გახლავარ.

- ჰოო, მაშ მამისთვის მობრძანდი? - შესძახა ბერიკაცმა და ფეხზე წამოიჭრა. - რაო! იქნებ თანაგრძნობასაც მიცხადებს, მიცხადებს განა? დიდი გულკეთილი კი ბრძანდება! გაჯგიმული ბლენძი, დარდიმანდულად რომ იმანჭება და უესტენდურად რომ კუდაბზიკობს. კიდევ დაეთრევა ჩემს სახლის გარშემო, კიდევ დაეთრევა განა? ჩემს ვაჟს რომ გული საგულეს ჰქონდეს, ტყვიას ესროდა. ისიც მამამისივით დიდი არამზადაა. მე არ მსურს მისი სახელის ხსენება ჩემს სახლში. წყეული იყოს ის დღე, რა დღესაც ფეხი შემოვადგმევინე შინ. მირჩევნია მკვდარი ვნახო ჩემი ქალი და იმაზე გათხოვილი კი არა!

- მამამისის გულქვაობა ჯორჯის ბრალი არ გახლავთ, ბატონო. თქვენი ქალისა და მისი სიყვარული თქვენი ნახელავიც ისევეა, როგორც ჯორჯის მამისა. თქვენ ვინა ხართ, რომ ორი ახალგაზრდის გრძნობებით თამაშსა ბედავთ და თქვენს ქეიფზე უჩაგრავთ გულებს?

- დაიხსომეთ, რომ მამამისი კი არა, მე თვითონ ვწლი ნიშნობას! - შესძახა მოხუცმა სედლიმ. - მე ვუკრძალავ ჩემ ქალს იმაზე გათხოვებას. მისი და ჩემი ოჯახის სამუდამოდ გაითიშა. ძირს დავეცი, მაგრამ ეგრეც არ დავმდაბლებულვარ, არა, არა! და სწორედ ისე მოახსენე მთელ მათ ჯილაგს: ვაჟიშვილს, მამას, დებსა და ყველას!

- დარწმუნებული გახლავარ, ბატონო, რომ თქვენ არც ძალა შეგწევთ და არც უფლება გაქვთ, გაჰყაროთ ის ორი ადამიანი, - ხმადაბლა მიუგო დობინმა; - და თუ არ დართავთ ნებას თქვენს ქალს, მაშინ იგი მაინც მოვალეა ნებადაურთველად გათხოვდეს. რა ჭკუა იქნება მისი სიკვდილი ან მისი გაუბედურებული სიცოცხლე მხოლოდ იმიტომ, რომ თქვენ ჯიუტობთ. ჩემი აზრით, იგი სწორედ ისევე ჩაითვლება დაქორწინებულად, თითქოს ქორწინების ამბავი უკვე ლონდონის ყველა ეკლესიაში იყოს გამოცხადებული. აბა, იმაზე უკეთესი პასუხი რაღა იქნება ოსბორნისაგან თქვენს წინააღმდეგ წამოყენებულ ბრალდებებზე (ის ხომ მაინც რაღაცას გაბრალებთ!), რომ მის ვაჟს თქვენს ოჯახში შემოსვლა და თქვენი ასულის შერთვა სწადია?

კმაყოფილების მსგავსმა რაღაცა სხივმა გადაუარა თითქოს სახეზე მოხუც სედლის, ეს რომ მოისმინა, მაგრამ კვლავ ჯიუტობდა, ჩემი თანხმობით ემილიას და ჯორჯის ქორწინება არასგზით არ მოხდებოდა.

- მაშინ ჩვენ უთქვენოდ მოვახდენთ! - ღიმილით მიუგო დობინმა და უამბო ბატონ სედლის (ისევე როგორც ადრე, იმავე დღეს, ქალბატონ სედლისაც) კაპიტან კროულისაგან რებეკას გატაცების ამბავი. ამ ამბავმა, შეეცყო, გაამხიარულა მოხუცი.

- თქვენ, კაპიტნები, საშინელი ხალხი ხართ, - თქვა მან და ქალაქებს დაუწყო შეკვრა, თან სახეზე ღიმილის რაღაც მსგავსი დასთამაშებდა, რამაც ახლადშემოსული ბრუტიანი მსახური ფრიად გააოცა: სედლის სახეზე ასეთი გამომეტყველება აქამდე არასოდეს შეემჩნია მას შემდეგ, რაც იგი ამ პირქუში ყავახანის მუშტარი გახდა.

მისი მტრის, ოსბორნისათვის, ასეთი მძიმე დარტყმის მოხვედრების ფიქრმა იქნებ გულს მოუფონა კიდევ მოხუცს და მალე, როცა მუსაიფი გაათავეს, ის და დობინი ძალიან კარგ მეგობრებად განშორდნენ ერთმანეთს.

- ჩემი დები ამბობენ, მტრედის კვერცხისოდენა ბრილიანტები აქვსო, - თქვა ჯორჯმა სიცილით. - რა მოუხდება მის პირისკანს! სწორედ ჩირაღდნებით გაბრწყინებულს დაემსგავსება, როცა ყველა თავისი პატიოსანი თვალი ყელზე ექნება ჩამობმული. გიშრისფერი თმა სემბოსავით ჩაჰხუჭუჭებია. მე მგონი, სამეფო კარს რომ წარუდგა, ცხვირში რგოლს გაიკეთებდა; კინკრიხობზე აკოკოლავებულ თმის ბლუჯაზე კი ფრთების ჯილა ედგმებოდა და მართლაც რომ ნამდვილი Belle Sauvage[54] იქნებოდა.

ემილიასთან მუსაიფში ჯორჯი მასხარად იგდებდა იმ ახალგაზრდა მანდილოსნის თვალადობას, რომელიც მამამისმა და დებმა ამას წინათ გაიცნეს და რასელ-სკვერის ოჯახში უზომო პატივისა და თაყვანისცემის საგნად იქცა. ამბობდნენ, უესტ-ინდოეთში უამრავი პლანტაციები და სახელმწიფო პროცენტიან ქალაქებში ბლომად ფული აქვსო; ხოლო ოსტ-ინდოეთის კომპანიის აქციონერთა სიაში მის სახელს სამი ვარსკვლავი უზისო. სარრიში სრასასახლე ედგა, პორტლენდ-პლეისში - სახლი, უესტ-ინდოელი მდიდარი ქალის სახელი დიდის ამბით იყო მოხსენებული „მორნინგ პოსტში“. ნათესავი, ქალბატონი ჰეგისტაუნი, პოლკოვნიკ ჰეგისტაუნის ქვრივი ახლდა თან წვეულებებში და მის სახლ-კარსაც ის უვლიდა. იგი სწორედ ახლახან დაბრუნდა სკოლიდან, სადაც უკვე დაასრულა აღზრდა-განათლება და ჯორჯი თავისი დებითურთ მას

დევონშირპლესში შეხვდა, ერთ საღამოს მოხუც ჰალკერის სახლში გამართულ წვეულებაში (ჰალკერი, ბულოკი და კომპანია დიდი ხანია გახლდათ მისი უესტ-ინდოეთის ოჯახის საქმეთა რწმუნებული). ჯორჯის დაიკოებმა დიდი გულითადობა გამოიჩინეს მისდამი და მდიდარი მემკვიდრეობის პატრონი ქალიც ფრიდ გულკეთილად განეწყო მათ მიმართ. „ასეთ ყოფაში ჩავარდნილი ობოლი... ამდენი ფულის პატრონი... რა საინტერესოა!“ - თქვეს ქალბატონმა ოსბორნებმა. ჰალკერის წვეულებიდან შინ რომ დაბრუნდნენ მის უირტთან, თავიანთ კომპანიონ ქალთან, უკვე აღვსილნი ბრძანდებოდნენ ახალ მეგობარზე ფიქრით: თადარიგი დაიჭირეს მუდამ ერთმანეთის ნახვისათვის და მეორე დღესვე შეაბმევინეს ეტლი და გასწიეს კიდევ მის მოსანახულებლად. ქალბატონმა ჰევისტაუნმა, პოლკოვნიკ ჰევისტაუნის ქვრივმა, ლორდ ბინკის ნათესავმა და მარად მისმა მახსენებელმა, ცოტა არ იყოს, გააოგნა საყვარელი მიამიტი გოგონები ზერიაყობითა და ამპარტავნობით და ერთობ დიდ მიდრეკილებას რომ იჩენდა თავის დიდებულ ნათესავებზე ლაპარაკისადმი. ოღონდ თვით როდაზე უკეთესს ვერას ინატრებდნენ: იგი იყო ყველაზე წრფელი, ყველაზე გულკეთილი და ყველაზე საყვარელი ქმნილება, იქნებ ცოტა ხელის შევლება და წვრთნა კი სჭიროდა, მაგრამ სამაგიეროდ რა მოსიყვარულე და ალერსიანი გული ჰქონდა! გოგონებმა მყის შინაურულად სახელებით დაუწიეს ერთმანეთს მიმართვა.

- შენ უნდა გენახა, ემი, სამეფო კარს წარსადგომად როგორ გამოპრანჭულიყო ის ალი! - შესძახა ოსბორნმა სიცილით. - ჯერ ჩემ დებთან მობრძანდა, რომ მოკაზმულობა ეჩვენებინა, სანამ ლედი ბინკი, ჰევისტაუნის ნათესავი, სამეფო კარზე წარადგენდა. ის ჰევისტაუნი ხომ ყველას ენათესავებოდა. მისი ბრილიანტები ისე ბრდღვიალებდა, იმლამინდელი ვოქსჰოლი გეგონებოდა, ჩვენ რომ ვიყავით (გახსოვს ვოქსჰოლი, ემი, ჯოჯი რომ უმღეროდა თავის უძვირფასესს ტ-ტ-ურფას?). ბრილიანტები და წითელი ხის ფერი. გენაცვალე! წარმოიდგინე რა მოძნობლავი კონტრასტია... და თეთრი ფრთები კიდევ გარჭობილი თმაში, ესე იგი, უნდა მეთქვა, მატყლში. საყურეები ხომ ჭალებივითა ჰქონდა, ღმერთს გეფიცები, მათი ანთებაც კი შეიძლებოდა. ყვითელი ფარჩის კიბის გრძელ ბოლოს ცთომილი ვარსკვლავის კუდივით მიითრევდა.

- რა ხნის იქნება? - იკითხა ემიმ, რომელსაც ჯორჯი ეყბედებოდა ამ შავგვრემან ტურფა ბანოვანზე მათი შერიგების დილას და ჭეშმარიტად ქვეყნიერების ზურგზე ვერც ვერავინ მოახერხებდა ეყბედნა ასე.

- ჰო, ეს ზანგი პრინცესა, თუმცა სკოლა კი სწორედ ახლა დაამთავრა, ერთი ოცდაორ-ოცდასამი წლის მაინც იქნება. და ნეტა განახა, რანაირად წერს! ჩვეულებრივ ქალბატონი ჰევისტაუნი უწერს ხოლმე წერილებს, მაგრამ ერთხელ გულწრფელობას წაუძლევია და თავისი ხელით მოეწერა ორიოდე სიტყვა ჩემი დებისათვის და „ფარჩას“ „ფანჩად“ წერს, - „სენტ-ჯეიმზს“ კი „სენტ-ჯამზ!“

- ოჰო, უეჭველია, ეგ მის სუორცი იქნება, პანსიონში რომ იყო, - თქვა ემიმ. მას მოაგონდა ის გულკეთილი მულატი გოგონა, რომელსაც ისეთი გულყრა დაემართა, როცა ემილია ქალბატონ ჰინკერტონის სასწავლებლიდან მოდიოდა.

- სწორედ მაგ გვარისა არის, - თქვა ჯორჯმა, - მამამისი გერმანელი ებრაელი ყოფილა, ამბობენ, მონების პატრონი, და რალაც საქმეები ჰქონია გაბმული კანიბალის კუნძულებთან. შარშან გარდაცვლილა და ქალის აღზრდა-განათლება ქალბატონ ჰინკერტონს დაუბოლოებია. იცის ფორტეპიანოზე ორი პიესის დაკვრა

და სამიოდე სიმღერა; წერაც შეუძლია, თუ ქალბატონი ჰეგისტაუნი მხარში უდგას და უსწორებს. და ჯეინმა და მარიამ იგი უკვე დასავით შეიყვარეს და შეიტკბეს კიდევ.

- ნეტავი მეც ასე ვუყვარდე იმათ! - სევდიანად წაილაპარაკა ემიმ. - მე კი ყოველთვის გულცივად მეპყრობოდნენ.

- ჩემო საყვარელო ბალო, შენც ეყვარებოდი იმათ, ორასი ათასი გირვანქა სტერლინგი რომ გქონდეს, - მიუგო ჯორჯმა. - ასე არიან ალზრდილები. ჩვენი საზოგადოება, ნაღდფულიანი საზოგადოება გახლავს. ჩვენ ვცხოვრობთ ბანკირებსა და სიტის ბობოლებში და, ჯანდაბას მათი თავი, ყოველი კაცი, როცა გელაპარაკება, ჯიბეში გინეებს აჩხრიალებს. ასეთია ის მუტრუკი ფრედ ბულოკი, მარიას რომ ირთავს; ასეთია გოლდმორი, ოსტ-ინდოეთის კომპანიის დირექტორი; ასეთია დიპლი, ქონეულით, ჩვენნაირი საქონლით, მოვაჭრე. - თქვა ჯორჯმა ცალყბა სიცილით და თან შეწითლდა. - ჭირმა წაიღოს ფულს დახარბებული წუპაკების მთელი ეგ ხროვა! ძილი მომერევა ხოლმე მათ დიდრაჯულ, მძიმე სადილებზე. სირცხვილით ვიწვი მამაჩემის დიდ, ბრიყვულ წვეულებებში. მე ნაჩვევი ვარ კეთილშობილთა, წარჩინებულთა და დარდიმანდთა შორის ცხოვრებას, ემი, და არა კუს წვნით ნაპატივებ მედუქნეების ბრბოში ყოფნას. ჩემო საყვარელო ცუგრუმელა, ჩვენი წარმოშობის ხალხში შენ მხოლოდ ერთადერთი ადამიანი ხარ, რომელსაც გამომეტყველება, ფიქრი და ლაპარაკი ყოველთვის წარჩინებული მანდილოსნის შესაფერი გქონდა და ეს იმიტომ, რომ შენ ანგელოზი ხარ და სხვანაირად არც შეგიძლია მოიქცე. არ იუარო! შენ ერთადერთი წარჩინებული მანდილოსანი ხარ. მის კროულიმაც არ შენიშნა განა? ის ხომ ევროპის ყველაზე წარჩინებულ საზოგადოებაში ტრიალებდა! თვითონ ლეიბგვარდიელი კროულიც, ჯანდაბას მისი თავი, ზორბა ბიჭია და იმიტომაც მიყვარს, რომ ვინც თვითონ უნდოდა, სწორედ ის შეირთო კიდევ.

ემილიაც დიდად აღმერთებდა ბატონ კროულის ამისათვის. დარწმუნებული იყო, რებეკა ბედნიერი იქნებოდა მის ხელში და იმედოვნებდა (სიცილით), რომ ჯოჯი დაშოშმინდებოდა. ასე განაგრძობდნენ ისინი ყბედობას ძველებურად. ნდობა და რწმენა მთლიანად დაუბრუნდა ემილიას, თუმცა დიდის ამბით გამოსთქვამდა მის სუორცისადმი გვარიან ეჭვიანობასა და შურს და თვალთმაქცურად აღიარებდა, რომ უზომოდ ეშინოდა, ჯორჯს თავი არ დაენებებინა მისთვის და იმ მდიდარი სამკვიდროს პატრონის ფულსა და სენტ-კიტსის მამულებს არ გადაებირებინათ იგი. მაგრამ აშკარაა, ემილია ისე უზომოდ ბედნიერი გახლდათ, რომ რაიმე შიშს ეჭვს ანდა ავ წინათგრძნობებს აღარ დაგიდევდათ. რადგან ჯორჯი კვლავ გვერდით ჰყავდა, არც ვინმე მდიდარი ან ტურფა ქალის შიშილა ჰქონდა და, ჭეშმარიტად, არც რაიმე სხვა ხიფათისა.

როცა ორივესადმი დიდმა სიყვარულმა კაპიტანი დობინი ნაშუადღევს კვლავ მიიყვანა ამ ახალგაზრდებთან, გული გაუნათლა ემილიას ხილვამ: იგი ისევ გაახალგაზრდავებულიყო, ისევ კისკისებდა, ტიკტიკებდა და მღეროდა ნაცნობ ძველებურ სიმღერებს ფორტეპიანოს აყოლებით. ეს დროსტარება მხოლოდ ზარის ხმამ შეწყვიტა, რომელმაც აუწყა მათ სიტყვიდან სედლის დაბრუნების ამბავი; ამის წინ კი ჯორჯს ნიშანიც მისცეს უკვე თავის მორიდებისა და უკან დახვეისათვის.

გარდა გამოცნაურების პირველი ღიმილისა - და ეს ღიმილიც თვალთმაქცური იყო, რადგან ემილია დობინის მოსვლას, ცოტა არ იყოს, არასასიამოვნოდ

თვლიდა - მის სედლის ერთხელაც არ მიუქცევია ყურადღება დობინისათვის მთელი სტუმრობის განმავლობაში. მაგრამ დობინი მაინც კმაყოფილი გახლდათ, ემის რომ ბედნიერსა ხედავდა და მადლიერი იყო, თვითონ რომ გახდა ამ გაბედნიერების მიზეზი.

თავი XXI. მდიდარი მემკვიდრე ქალისათვის გამართული ჩხუბი

ყველა ახალგაზრდა ქალი შეუყვარდება ადამიანს, თუ იგი დაჯილდოებული იქნება იმ ღირსებებით, რაც მის სუორცს მოეპოვებოდა და დიდი პატივმოყვარული ოცნება ჩაუვარდა გულში მოხუც ბატონ ოსბორნს, ეს ოცნება კი სწორედ მის სუორცს უნდა განეხორციელებინა. ბატონი ოსბორნი უდიდესი აღფრთოვანებითა და გულითადობით აქეზებდა თავის ასულებს, ნაზი გრძნობები გაღვივებოდათ ახალგაზრდა მდიდარი მემკვიდრე ქალისადმი და აცხადებდა, როგორც მამას, გულწრფელად მესიამოვნება ჩემს გოგოებს ასე ღირსეული ადამიანი რომ უყვართო.

- ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, იმ ბრწყინვალეებასა და წარჩინებულ საზოგადოებას, უესტ-ენდში რომ ხართ ჩვეული, აქ, რასელ-სკვერის ჩვენს ქოხში თქვენ ვერ იხილავთ, - ეტყოდა იგი მის როდას. - ჩემი ქალიშვილები უბრალო, უანგარო გოგონები არიან, მაგრამ გულები კი საგულესა აქვთ. ამ გულებში თქვენი სიყვარული ჩაუვარდათ და ეს მათთვის დიალაც რომ პატივია; მე მოგახსენებთ, დიალაც პატივია! მე თვითონ ერთი უბრალო, ალალი, საწყალი ბრიტანელი ვაჭარი გახლავარ, და პატიოსანი ვაჭარიც, როგორც ჩემი პატივცემული მეგობრები პალკერი და ბულოკი დამიდასტურებენ, ცხონებული მამათქვენის რწმუნებულები. ჩვენთან თქვენ იხილავთ შეხმატკბილებულ, უბრალო, ბედნიერ და, მე მგონი, შემოძლია მოგახსენოთ, პატივცემულ ოჯახს; უბრალო სუფრას, უბრალო ხალხს, მაგრამ გულითად მასპინძლობას, ჩემო ძვირფასო მის როდა. ნება მიბოძეთ გიწოდოთ, როდა, რადგან გული მომწევს თქვენკენ, სწორედ რომ მომწევს! გულწრფელი კაცი ვარ და პირში გეტყვით: თქვენ მე მომწონხართ. აბა, შამპანური! ჰიქს, მოართვი მის სუორცს შამპანური!

უეჭველია ბებერ ოსბორნს სჯეროდა მთელი თავისი ნათქვამი და გოგოები მართლაც სრულიად გულწრფელად უცხადებდნენ სიყვარულს მის სუორცს. ამოების ბაზარში ხალხი ძალიან ბუნებრივად იყვარებს მდიდართ. თუ ყველაზე უბრალო ხალხიც კი არამცირედი გულკეთილობით შესცქერის დიდ კეთილდღეობასა და დოვლათიანობას (ვინაიდან მე ვიწვევ ბრიტანეთის საზოგადოების ყველა წევრს, გაბედოს და განაცხადოს, თუ მართლა სიმდიდრის ცნებას მისთვისაც რაღაც საშინელი და ამასთანავე საამო არ ახლდეს თან; და თქვენც, თუ გითხრეს, სადილად თქვენს გვერდით მჯდომმა კაცმა ნახევარი მილიონი მიიღო, ერთგვარი ცნობისმოყვარეობით თუ არ შეხედავთ მას), თუ უბრალონიც მოწყალის თვალთ უყურებენ ფულს, მაშ რამდენად დიდის პატივით მოეპყრობიან მათ წუთისოფლის ამოებათა თქვენი ძველი მოჭირნახულენი! მათი სიყვარული გადმოსკდება, რათა შეეგებოს და გულში ჩაიკრას ფული. მათი კეთილი გრძნობანი თავისთავად, ძალდაუტანებლად იღვიძებს ფულის

საინტერესო მფლობელთადმი. ბევრ პატივცემულ ადამიანს ვიცნობ, რომელიც თავს უფლებას არ აძლევს დაიმეგობროს ისეთი პირი, ვინც საკმაოდ შეძლებული არ გახლავს. ან რაიმე ღირსეული ადგილი არ უჭირავს საზოგადოებაში. ისინი მხოლოდ სათანადო, განსაკუთრებულ შემთხვევებში მიუშვებენ ხოლმე სადავეს თავიანთ გრძნობებს. ამის დამადასტურებელი საბუთი კი ის გახლავთ, რომ თუმცა ოსბორნთა ოჯახის უდიდესმა ნაწილმა თხუთმეტი წელიწადს ვერ მოახერხა ემილია სედლის გულიანად შეტკბობა, მის სუორცი ერთადერთი სალამოს განმავლობაში ისე უზომოდ შეიყვარა, რომ მეგობრობის ყველაზე მგრძნობიერი ქომაგიც მეტს ვერ ინატრებდა პირველი ნახვისათვის.

რა ჯუფთი იქნება ჯორჯისთვის (ერთმანეთს ეთანხმებოდნენ დები და მის უირტი) და მერე რამდენად ემჯობინება იმ გამოცრიატებულ, პატარა ემილიას! სწორედ ჯორჯისთანა ლაზათიანი და ყოჩალი, ასე ლამაზი, წარჩინებული და ნიჭიერი ყმაწვილი იქნება მის სუორცისათვის ნამდვილი მეუღლე. პორტლენდ-პლეისში გამართული წვეულებანი, სამეფო კარს წარდგენანი, პერთა ნახევრის გაცნობა - ეს ოცნებები ავსებდა. ახალგაზრდა ქალთა გონებას და ისინი მხოლოდ ჯორჯზე და მის დიდებულ ნაცნობობაზედა ემუსაიფებოდნენ თავიანთ სანუკვარ ახალ მეგობარს.

მოხუცი ოსბორნიც ფიქრობდა, მის სუორცი ჩემი ვაჟისთვის დიდებული ცოლი იქნებაო. ჯორჯი მაშინ დაანებებდა თავს სამხედრო სამსახურს, შევიდოდა პარლამენტში და წარჩინებულ საზოგადოებასა და სახელმწიფოში გამოჩენილი კაცი დადგებოდა. ბატონ ოსბორნს სისხლი უდუღდა პატიოსანი ბრიტანული აღფრთოვანებით, როცა წარმოიდგინა თავისი ვაჟის სახით გაკეთილშობილებული საკუთარი გვარი და იფიქრა, იქნებ ბარონეტთა ბრწყინვალე შთამომავლობის მდიდარი მემკვიდრის ქონების ყოველი ამბავი დაწვრილებით არ შეისწავლა: სად იყო მოთავსებული მისი ფული და სად მდებარეობდა მისი მამულები. ახალგაზრდა ფრედ ბულოკი, ოსბორნისათვის ამ ცნობათა ერთ-ერთი მთავარი მომწოდებელი, მარია ოსბორნზე რომ არ ყოფილიყო დანიშნული, თვითონაც სიამოვნებით ითხოვდა მის სუორცს (სწორედ ასე ბრძანა ახალგაზრდა ბანკირმა). მაგრამ, ვინაიდან მის სუორცის ცოლად შერთვა არ უხერხდებოდა, უანგარო ფრედს საკმაოდ მოსწონდა მისი რძლად მოყვანის გეგმაც. „დაე, ჯორჯი გულიანად მოეკიდოს საქმეს და არ გაუშვას ეგ ქალი ხელიდან, - ასეთი იყო მისი რჩევა. - ხომ მოგეხსენებათ, დასცხე, სანამ რკინა ცხელია - სანამ ქალი ახალი ჩამოსულია ქალაქში. ორიოდე კვირაში ვინმე დიდგვარიანი და გაოხრებული მამულის პატრონი უესტენდელი წაატყდება და მთელ ჩვენ სიტის ხალხს ყველას პირში ჩალას გამოგვაავლებს; როგორც ლორდ ფიცრუფუსმა ჰქენა შარშან: მის გროგრემი ნამდვილად პოდერისა და ბრაუნის ფირმის პოდერზე იყო დანიშნული, იმან კი ხელიდან გამოაცალა. რაც მალე გაკეთდება საქმე, უკეთესია, ბატონო ოსბორნ. მე ამ აზრის გახლავარ!“ - ეუბნებოდა თაღლითი. თუმცა ოსბორნი ბანკის მისაღები ოთახიდან რომ გავიდა, ბატონ ბულოკს მოაგონდა ემილია, მისი სიტურფე, ჯორჯ ოსბორნისადმი თავდავიწყებული სიყვარული და სულ უკანასკნელი, თავისი ძვირფასი დროის ათი წამი მაინც შესწირა ამ გაუბედურებული, საცოდავი ყმაწვილი ქალის დანანებას.

ამგვარად, ვიდრე ჯორჯ ოსბორნის კეთილი გრძნობანი და მისი გულითადი მეგობარი და მფარველი ანგელოზი დობინი ემილიას ფერხთა წინაშე

აბრუნებდნენ უგულისყურო, თავქარიან მიჯნურს, ჯორჯის მშობელი და დები ამ ბრწყინვალე ქორწინებას ამზადებდნენ მისთვის და ფიქრადაც არ მოსვლიათ, რომ თვით იგი წინააღმდეგი იქნებოდა.

როცა ოსბორნ-უფროსი, როგორც თვითონ იტყოდა, ვინმეს „ნართაულად“ ანიშნებდა რაიმეს, ყველაზე გონებაჩლუნგი და გამოთავყვანებულიც კი შეუძლებელია შეუმცდარად არ მიმხვდარიყო მის აზრს. ფარემს პანღურისკვრით კიბეზე რომ დააგორებდა, ამას ეძახდა უკანასკნელისათვის ნართაულად გაგებინებას, სამსახურიდან გითხოვო. სწორედ თავისი ჩვეული გულახდილობითა და თავაზიანობით მოახსენა ქალბატონ ჰევისტაუნს: რა დღესაც თქვენი გაზრდილი ჯვარს დაიწერს ჩემს ვაჟზე, იმ დღესვე ათი ათას გირვანქა სტერლინგს ჩაგითვლი ხელშიო; ამ შეთავაზებას ნართაულად თქმას ეძახდა და ძალიან მარჯვე დიპლომატურ ხერხად მიაჩნდა. ბოლოს ჯორჯსაც ასევე ნართაულად ანიშნა მდიდარ ახალგაზრდა ქალზე და ისე უბრძანა ახლავე ჯვარი დაიწერეო, როგორც თავის ლაქიას უბრძანებდა, ბოთლს საცობი მოაძრეო, ან კიდევ თავის კლერკს - წერილი დაწერეო.

ამ ბრძანებითმა ნართაულმა კილომ გვარიანად შეაშფოთა ჯორჯი. იგი სწორედ ეს-ეს არის ემილიასადმი განახლებული მიჯნურობის პირველ აღტაცებასა და სიამეს განიცდიდა და აუწერელ ნეტარებასა გრძნობდა. ემილიას ყოფაქცევასა და თვალტანადობას რომ უპირისპირებდა მდიდარი ქალისას, ამ უკანასკნელთან შეუღლება ორმაგად სასაცილოდ და საზიზღრად ეჩვენებოდა. კაცმა წარმოიდგინოს, ფიქრობდა იგი, ეტლებსა და ოპერის ლოჟებში ამისთანა წითელი ხისფერ მზეთუნახავთან გვერდით მჯდომარეს რომ დამინახავენ! და ყველა ამასთან ერთად, ოსბორნ-უმცროსი სწორედ ისეთივე ჯიუტი ბრძანდებოდა, როგორც უფროსი: როცა რაიმე ჰქონდა გადაწყვეტილი, ისიც ისეთივე სიმტკიცით და განუხრელობით მიისწრაფოდა მიზნისაკენ. თან სწორედ ისეთივე მძვინვარე იყო, თუ გააჯავრებდნენ, როგორც უსასტიკესად გაბობოქრებული მისი მშობელი.

პირველ დღეს, როცა მამამ საგულდაგულოდ გადაუკრა სიტყვა, შენი გრძნობანი მის სუორცს უნდა შესწიროთო, ჯორჯმა სცადა ბერიკაცთან მოსარიგებელი პირობების გამოძებნა.

- ამ საქმეზე ცოტა ადრე უნდა გეფიქრათ, ბატონო ჩემო, - მოახსენა მან. - ახლა, აბა, რალა იქნება - დღე-დღეზე უცხოეთში გალაშქრებას ველით. დავიცადოთ ჩემს დაბრუნებამდე, თუკი დავბრუნდი!

მერე დაუწყო მტკიცება, ეს დრო, როცა ჩემი ლეგიონი ყოველდღე ინგლისიდან გამგზავრების მოლოდინშია, ძალიან შეუფერებელია და სამშობლოში ყოფნის რამდენიმე დარჩენილი დღე საქმეს უნდა შეეწიროს და არა არშიყობას - საამისოდ საკმაოდ დრო მექნება, როცა მაიორის ჩინს გავიკრავ და შინ დავბრუნდებიო.

- რადგან, პირობას გაძლევ, - უთხრა მან კმაყოფილი სახით, - ასე იქნება თუ ისე, ჯორჯ ოსბორნის სახელს მაინც წაიკითხავთ „გაზეთში“.

მამამ ამაზე უპასუხა სიტყვი შეკრებილი ცნობების მოშველიებით: თუ დავაყოვნებთ, უესტენდელი ჟეელები უეჭველია ხელთ იგდებენ ამ მდიდარ ქალს. თუ ახლავე ვერ შეირთავ, შეგიძლია დანიშნო მაინც, ნიშნობის ხელშეკრულებას ხელი მოაწერო და ინგლისში რომ დაბრუნდები, მერე აღასრულო და თან, კაცს

როცა შინ ჯდომით წელიწადში ათი ათასის შოვნა შეუძლია, გიჟი უნდა იყოს უცხოეთში სიცოცხლე საფრთხეში ჩაიგდოსო.

- მაშ ისე გამოდის, ბატონო ჩემო, თქვენ მე ლაჩრობას და ჩვენი გვარის შერცხვენას მირჩევთ მის სუორცის ფულების გულისათვის! - ჩაურთო ჯორჯმა.

ამ შენიშვნამ სახტად დასტოვა ბერიკაცი და შეაფიქრია; მაგრამ, რადგან პასუხი უნდა გაეცა და თავის განზრახვას მაინც მტკიცედ ადგა, მიუგო: - შენ, ყმაწვილო, ხვალ აქ ისადილებ და ყოველდღე, როცა მის სუორცი აქ იქნება, შენც მობრძანდები და ალერსიანი მოპყრობითა და თავაზიანობით შეაქცევ. თუ ფული გინდა, შეუარე ჩოპერს!

ამგვარად, ერთი ახალი დაბრკოლება კიდევ გადაეღობა ჯორჯს ემილიასადმი მისი გეგმების აღსრულების საქმეში, ამაზე მან და დობინმა არა ერთი საიდუმლო, გულითადი თათბირი გამართეს. მეგობრის აზრი, თუ რა გზას უნდა დასდგომოდა იგი, ჩვენ უკვე ვიცით. ხოლო ოსბორნს კი, როცა იგი გულში ერთხელვე რაიმეს ამოიჭრიდა, ახალ-ახალი დაბრკოლებანი მხოლოდ მეტსა და მეტ სიმტკიცეს და ჯიუტობას მატებდა.

შავგვრემანმა საგანმა იმ შეთქმულებისა, რომელშიც ოსბორნთა ოჯახის მეთაური ჩაება, სრულიად არაფერი იცოდა მის შესახებ დაწყობილი გეგმებისა (უცნაურად მოგეჩვენებათ, თუ გეტყვით, რომ მის მეგობარსა და აღმზრდელს კრინტიც არ დაუძრავს). მას ხალას გრძნობად მიაჩნდა ახალგაზრდა მანდილოსანთა მთელი პირფერობა და მლიქვნელობა და ვინაიდან, როგორც წინათაც გვქონდა შემთხვევა გვეჩვენებინა, გულთბილი და ფიცხი ბუნების გახლდათ, მათ გრძნობას სწორედ ტროპიკული სიფიცხით უპასუხა. და თუ სიმართლე გნებავთ მოგახსენოთ, გავბედავ და ვიტყვი, რომ იმასაც ჰქონდა ცოტაოდენი თავკერძა მიდრეკილება რასელ-სკვერის სახლისადმი: ერთი სიტყვით, ჯორჯ ოსბორნს ერთობ მოხდენილ ყმაწვილ კაცად თვლიდა. ჯორჯ ოსბორნის ქილვაშები მყის თვალში მოუვიდა სწორედ იმავე პირველ ღამესვე, როცა ისინი დაინახა ბატონ ჰალკერთა წვეულებაში; და, როგორც ვიცით, იგი არა ყოფილა პირველი დიაცი, რომელიც მოიხიბლა მათი ჭვრეტით, ჯორჯს ერთ და იმავე დროს ამპარტავნული, გაფუყული შეხედულება ჰქონდა და სევდიანი, მოთენთილი და ვნებიანიც. ის იმ კაცივით გამოიყურებოდა, რომელსაც მოეპოვება ვნებიანი, საიდუმლონი, ფარული მტანჯველი კაეშანი და თავგადასავალი. ხმა ღრმა და მდიდარი ჰქონდა. იგი ისე სევდიანი და საიდუმლო კილოთი იტყოდა, თბილი საღამოაო, ანდა მასთან მოცეკვავე ქალს ისე შესთავაზებდა, ნაყინი მიირთვიო, თითქოს დედამისის გარდაცვალების ამბის შეტყობინებას უპირებდა, ან კიდევ სიყვარულში გატყდომისათვის ემზადებოდა. მამამისის წრის ყველა ყმაწვილ დარდიმანდს თავი დაუარა და იმ მესამე ხარისხოვან ხალხში გმირად ითვლებოდა. აქა-იქ ზოგი ქირქილებდა მასზე და სძულდათ იგი. ზოგი, დობინივით, თავდავიწყებით თავგანსა სცემდა მას და მისმა ქილვაშებმა მართლაც იწყეს თავიანთი ზემოქმედება და გარს შემოესკვნენ მის სუორცის გრძნობებსაც.

როცა ჯორჯის შეხვედრის შესაძლებლობა ჩანდა რასელ-სკვერში, ეს მიამიტი, გულკეთილი ყმაწვილი ქალი დიდის ფართიფურთით მიისწრაფოდა ძვირფასი მის ოსბორნების სანახავად. უზომო ფულს ხარჯავდა ახალი კაბების, სამაჯურების, ქუდებისა და უძველებელი ფრთებისათვის. უკიდურესი სიმარჯვითა და

ხერხიანობით ცდილობდა მოკაზმულიყო, რათა დამპყრობლისთვის თავი მოეწონებინა და თავის ყველა უბრალო ღირსებას იჩენდა მისი გულის მოგებისათვის. გოგოები დიდის ამბით სთხოვდნენ, ცოტა დაუკარი და იმღერეო, და ისიც იმდენჯერ იმღერებდა თავის სამ სიმღერას და დაუკრავდა ორ პაწია პიესას, რამდენჯერაც სთხოვდნენ და ყოველთვის კიდევ უფრო მეტ და მეტ სიამოვნებას განიცდიდა თვითონვე. ამ ტკბილი დროსტარების განმავლობაში მის უირტი და ქალბატონი ჰევისტაუნი ერთად იყვნენ ჩამომსხდარნი, დიდის გულმოდგინებით შეისწავლიდნენ „პერთა წიგნს“ და მუსაიფობდნენ თავად-აზნაურობაზე.

მამასთან საუბრის მეორე დღეს, სადილობამდე ცოტა ადრე, ჯორჯი გადაშლართულიყო სასტუმრო ოთახის რბილ ტახტზე ერთობ მოხდენილი და თანაც სრულიად ბუნებრივი მოწყენილი სახით. მან მშობლის თხოვნით მართლაც შეიარა მისტერ ჩოპერთან სიტყვი (მოხუცი მოზრდილ თანხებს აძლევდა ხოლმე შვილს, მაგრამ ერთ განსაზღვრულ თანხას კი არ უნიშნავდა, არამედ როგორც მოეგუნებებოდა, ისე ასაჩუქრებდა). მერე სამი საათი გაატარა ემილიასთან, თავის საყვარელ პატარა ემილიასთან, ფულემს. შინ რომ მოვიდა, სასტუმრო ოთახში დაუხვდნენ გახამებულ მუსლინის კაბებში გამოპრანჭული დები. კუთხეში ქვრივები მიმჯდარიყვნენ და თავისთვის კაკანებდნენ. გულუბრყვილო მის სუორცი საყვარელ ქარვისფერ ატლასის კაბაში გამოწყობილიყო, ფირუზისთვლიანი სამაჯურები, უთვალავი ბეჭდები, ყვავილები, ფრთები და ზიზილ-პიპილები აესხა და დაახლოებით ისევე მოხდენილად იყო შემკული, როგორც ბუნხისმწმენდელი დედაკაცი მაისობას.

გოგოებმა, მას შემდეგ რაც ამაოდ შეეცადნენ ბაასში ჩაეთრიათ ჯორჯი, მუსაიფი გააბეს მოდებსა და სამეფო კარის უკანასკნელ დარბაზობაზე და მანამ ილაპარაკეს, სანამ თავიანთი ყბედობით პირდაპირ ად დააოხეს იგი. ჯორჯი უპირისპირებდა მათ ქცევას პატარა ემისას; მათ მკვახე, ხრინჩიან ხმებს მის ნაზ, წკრიალა ბგერებს; მათ მიდგომ-მოდგომას, უშნო ტანადობასა და გაჯგიმულობას, მის მოკრძალებულ, ნაზ მიხრა-მოხრასა და კდემამოსილ ლაზათიანობას. საბრალო სუორცი იმ ადგილას იჯდა, სადაც ემის უყვარდა ჯდომა. პატიოსანი თვლებით მოოჭვილი ხელები ქარვისფერი ატლასის კაბის კალთაზე გაპარჭყული ეწყო. მისი ზიზილ-პიპილები და საყურეები ბრწყინავდა, ხოლო დიდრონ თვალებს აქეთ-იქით აცეცებდა. სრული კმაყოფილებით იჯდა გაუნძრევლად და თავი მზეთუნახავად მიაჩნდა. ამისთანა მოხდენილი ფარჩის კაბა ხომ დებს ჯერ არასოდეს ეხილათ!

- დალახვროს ღმერთმა, - ეუბნებოდა მერე ჯორჯი თავის ერთ გულითად მეგობარს, - სწორედ ფაიფურის ისეთ თოჯინასავით დაეჭყიტა თვალები, კბილები რომ დაუკრეჭია და თავს აკანტურებს. ღმერთმანი, უილ, მთელი ძალ-ღონით ვიკავებდი თავს, რომ მუთაქა არ მეთხლიშა მისთვის თავში. - თუმცა მან მაინც მოახერხა თავი შეეკავებინა ამ გრძნობის გამომჟღავნებისაგან.

დები „პრალის ბრძოლის“ დაკვრას შეუდგნენ.

- დაანებეთ თავი მაგ ოხერს, - გადმოიღმუვლა ტახტიდან გამძვინვარებულმა ჯორჯმა. - ეგ პირდაპირ მაგიჟებს! თქვენ დაუკართ რამე, მის სუორც, გთხოვთ! იმღერეთ რამე, მის სუორც, გთხოვთ! იმღერეთ რამე, რაც გინდათ, ოღონდ ეგ „პრალის ბრძოლა“ კი არა!

- რომელი ვიმღერო „ცისფერთვალა მერი“, თუ „კაბინეტის“ არია? - იკითხა მის სუორცმა.

- აი, ის ტკბილი ჰანგი იმღერეთ „კაბინეტში“ რომ არის, - თქვენს დებმა.

- გვეყო ეგ, - ბრძანა ტახტზე წამოწოლილმა კაცთმოძულემ.

- სიტყვები რომ მქონდეს, შემიძლია ვიმღერო „Fluvy du Tajy“, თქვა მოკრძალებული ხმით სუორცმა, - ესლა გახლდათ პატიოსანი ახალგაზრდა ქალის უკანასკნელი არჩევანი.

- ოჰ, „Fleuve du Tage“, [55] - შესძახა მარიამ, - ჩვენ გვაქვს ეგ სიმღერა. - და გაიქცა იმ რვეულის მოსატანად, რომელშიც მოთავსებული იყო იგი.

ისე მოხდა, რომ ეს სიმღერა, მაშინ დიდად სახელგანთქმული, ყმაწვილ ქალებს ერთმა ახალგაზრდა მეგობარმა აჩუქა, რომლის სახელიც გარეკანზე ეწერა. მის სუორცმა დაასრულა ეს პატარა სიმღერა, ჯორჯის ტაში დაიმსახურა (რადგან ჯორჯს მოაგონდა, რომ იგი ემილიას უყვარდა); იქნებ იმედოვნებდა კიდევ, განმეორებას მთხოვენო. ამის მოლოდინში ხელში აცოდვილებდა ნოტებს და სწორედ ამ დროს თვალი მოჰკრა გარეკანზე, კუთხეში, „ემილია სედლი“ ეწერა.

- ღმერთო! - შესძახა მის სუორცმა და მსწრაფლ შემოტრიალდა ფორტეპიანოს სკამზე, - ეს განა ჩემი ემილიაა? ქალბატონ პინკერტონისას, ჰერმერსმითს რომ ემილია იყო? მე ვიცი, ის იქნება. ის არის!.. მითხარით მისი ამბავი... სად არის?

- იმას ნუ ახსენებთ, - საჩქაროდ თქვა მის მარია ოსბორნმა. - მისმა ოჯახმა თავი შეირცხვინა. მამამისმა ჩვენი მამიკო მოატყუა და ამიტომ აღარც მისი სახელის ხსენება შეიძლება აქ. - ამით გადაუხადა სამაგიერო მის მარიამ ჯორჯს „პრადის ბრძოლის“ თაობაზე ტლანქად მოქცევისათვის.

- თქვენ ემილიას მეგობარი ხართ? - მიაძახა ჯორჯმა და ფეხზე წამოიჭრა. - ღმერთმა დაგლოცოთ მაგისტვის, მის სუორც! არ დაუჯეროთ, გოგოები რომ ამბობენ. ყოველ შემთხვევაში, ის მაინც არ არის დამნაშავე. ის ყველაზე უკეთესი...

- ხომ იცი, რომ მისი ხსენება არ შეიძლება, ჯორჯ, - შესძახა ჯეინმა. - მამას აკრძალული აქვს!

- ვინ დამიშლის მე? - ხმამაღლა მიუგო ჯორჯმა. - დიალაც რომ ვახსენებ. მე ვაცხადებ, რომ ის არის ყველაზე უკეთესი, ყველაზე კეთილი, ყველაზე სათნო და უტურფესი ქალი მთელ ინგლისში; და რომ, გაკოტრებულია თუ არა, ჩემი დები მის ფრხნილადაც არა ღირან. თუ ემილია გიყვართ, წადით და ნახეთ, მის სუორც. სწორედ მეგობრები სჭირია იმას ახლა. და მე ვამბობ: ღმერთმა დალოცოს ყველა, ვინც მას მეგობრის ხელს გაუწვდის. ყველა, ვინც მას კეთილი სიტყვით მოიხსენიებს, ჩემი მეგობარია; ვინც ავად ახსენებს - ჩემი მტერია! გმადლობთ, მის სუორც! - მერე მივიდა მასთან და მაგრად ჩამოართვა ხელი.

- ჯორჯ! ჯორჯ! - შესწივლა ერთმა დამ მუდარით.

- მე გეუბნებით, - თქვა ჯორჯმა გაშმაგებით, - მადლობას ვეტყვი ყველას, ვისაც უყვარს ემილია სედ... - მას სიტყვა პირში გაუწყდა: ოთახში რისხვისაგან სახეგალურჯებული ოსბორნ-უფროსი იდგა და თვალებს ნაკვერჩხლებივით აელვარებდა.

თუმცა ჯორჯმა შუაზე გასწყვიტა სიტყვა და შედგა, მაინც, რაკი სისხლი ერთხელვე აუდუღდა, ოსბორნთა მთელი თაობებიც ველარ შეაოკებდა; მსწრაფლ მოიკრიბა ძალ-ღონე და მამის განრისხებულ ჭვრეტას ისე აშკარა, მტკიცე და გამომწვევი შეხედვით უპასუხა, რომ ხნიერი კაცი შედრკა და განზე გაიხედა: მან იგრძნო, რომ შეუპოვარი ბრძოლა მოელოდა.

- ქალბატონო ჰეგისტაუნ, ნება მიბოძეთ სუფრასთან მიგაცილოთ, - თქვა მან. - შენ კი მის სუორცს მიეცი ხელი, ჯორჯ. - და სასადილოდ გაემართნენ.

- მის სუორც, მე მიყვარს ემილია. ჩვენ თითქმის მთელი ჩვენი სიცოცხლე დანიშნულები ვართ, - ჩაულაპარაკა ოსბორნმა თავის მეზობელს. მერე მთელი სადილის განმავლობაში ისე ენამოლესილი განაგრძობდა ყბედობას, რომ თვითონაც უკვირდა და მამამისსაც ორჯერ უფრო მეტად აღიზიანებდა იმ შეტაკების წინ, რომელიც მაშინვე უნდა დაწყებულიყო, როგორც კი მანდილოსნები სუფრიდან ადგებოდნენ.

მამა-შვილი იმით განსხვავდებოდნენ ერთმანეთისაგან, რომ თუ მამა თავშეუკავებელი და მძვინვარე ბრძანდებოდა, ვაჟი მშობელზე სამჯერ უფრო მეტად ფიცხი და გაბედული იყო და არა მარტო იერიშის მიტანა იცოდა, არამედ იერიშის გამკლავებაც შეეძლო. როგორც კი მიხვდა, მე და მამაჩემის გადამწყვეტი შეტაკების დრო დგებაო, ვიდრე საქმე ჯერ კიდევ არ დაწყებულიყო, სრულიად გულდამშვიდებით, არხეინად და მადიანად მოუღბინა სუფრას. ბერიკაცი პირიქით: შფოთავდა, ბევრს სვამდა; გვერდით მჯდომ მანდილოსნებთან ბაასში ბორძიკობდა და ჯორჯის არხეინი ქცევა მხოლოდ აგულისებდა. კინალამ გაგიჟდა, ჯორჯის მშვიდ მიხრა-მოხრას რომ ადევნებდა თვალს, როცა მან ცხვირსახოცი გააფრიალა და დარდიმანდული თავისდაკვრით გაუღო კარი მანდილოსნებს, ისინი დარბაზიდან რომ გადიოდნენ, მერე დაისხა ღვინო, მოხვრიპა და პირდაპირ სახეში შეხედა მამას, თითქოს ეუბნებოდა: „ბატონო გვარდიელო, პირველი სროლა თქვენიაო!“ მოხუციც იმარაგებდა საომარ მასალას, მაგრამ ღვინის დასხმას რომ ცდილობდა, მისი ბროლის სურა ფიალის პირს ეხლებოდა და წკრიალებდა. ბოლოს ღრმად ამოიქშინა. სახეზე წამოჭარხლდა, თითქოს ყელში წაუჭირესო, და დაიწყო: - როგორ გაბედე, ვაჟბატონო, იმ ქალის სახელის ხსენება მის სუორცთან დღეს და ისიც ჩემს საკუთარ სასტუმრო დარბაზში? მე შენ გეკითხები, ვაჟბატონო, როგორ გაბედე?

- მოითმინეთ, ბატონო ჩემო, - მიუგო ჯორჯმა, - „როგორ გაბედეო“ აქ მოსატანი არ გახლავთ. „როგორ გაბედეო“, ბრიტანეთის არმიის კაპიტანს არ ეუბნებიან!

- მე რაც მნებავს, იმას ვეტყვი ჩემს შვილს, ბატონო ჩემო! თუ მომეპრიანა, გახვრეტილ შილინგსაც არ დავუტოვებ, თუ მომეპრიანა, სამათხოვროდ გავუხდი საქმეს. მე, რაც მინდა, იმას ვიტყვი! - თქვა მოხუცმა.

- მე თუმცა თქვენი შვილი ვარ, ჟენტლმენიც გახლავარ, ბატონო ჩემო, - მიუგო გაცხარებით ჯორჯმა. - ყოველი სათქმელი, რაც ჩემთვისა გაქვთ, ან კიდევ ყოველი განკარგულება, რაც გნებავთ მაცნობოთ, უმორჩილესად გთხოვთ იმ ენით ბრძანოთ, რომლის მოსმენასაც ჩვეული გახლავარ!

როცა ჭაბუკი გაფიცხდებოდა, ან დიდ ძრწოლასა და კრძალვას ჰგვრიდა მშობელს, ან კიდევ დიდად გააგულისებდა ხოლმე. ბებერ ოსბორნს გულში ეშინოდა თავისი ვაჟის, როგორც მასზე უკეთესი ჟენტლმენისა. და იქნებ ჩემმა

მკითხველებმაც შენიშნეს თავიანთი გამოცდილებით ამ ჩვენს ამაოების ბაზარში, რომ სულმდაბალი ხალხი ყველაზე დიდი რიდით მთელი ქვეყნიერების ზურგზე სწორედ ჯენტლმენებს ეპყრობა.

- მამაჩემს ისე არ გაუზრდივარ, როგორც შენ იზრდებოდი: არც ისე ხელსაყრელი პირობები მქონია, როგორც შენა გქონდა; არც კიდევ იმდენი ფული - როგორც შენ. მეც რომ ისეთ ხალხში მოვხვედრილიყავი, როგორც ზოგი ვინმე მოხვდა, და ისიც ჩემი შემწეობით, იქნებ ჩემს ღვიძლ შვილს აღარ ექნებოდა საბაბი ეტრაბახა, ბატონო ჩემო, თავის წარჩინებულობითა და უესტენდური მანჭვა-გრეხით (ეს სიტყვები ოსბორნ-უფროსმა განსაკუთრებით გესლიანი კილოთი წარმოსთქვა). მაგრამ ჩემს დროს ვაჟკაცი შესაფერად არ ითვლებოდა მშობლის შეურაცხყოფა. მე რომ ასე მექნა, ვაჟბატონო, მამაჩემი სულ პანლურისკვრით გამიძახებდა გარეთ!

- მე თქვენთვის შეურაცხყოფა არ მომიყენებია, ბატონო. მე მხოლოდ მოგახსენებთ მოგგონებოდათ, რომ თქვენი ვაჟი, ისევე როგორც თქვენ, ჯენტლმენი და ვაჟკაცი გახლავთ. მე ჩინებულად ვიცი, ბლომად რომ ფულებს მაძლევთ, - უთხრა ჯორჯმა და ხელი დაიკრა იმ დილით მისტერ ჩოპერისაგან მიღებული ფულის დასტაზე. - თქვენ საკმაოდ ხშირად მომაგონებთ ხოლმე ამას, ბატონო ჩემო. ნუ შიშობთ, არ დამავიწყდება!

- მე მინდა სხვა რამეებიც ეგრევე გახსოვდეს, ვაჟბატონო, - მიუგო მშობელმა. - მინდა გახსოვდეს, რომ ამ სახლში, მანამდე, სანამ ჯერ კიდევ ინებებთ თქვენი მოსვლით პატივი დასდოთ ხოლმე მას, ბატონო კაპიტანო, მე გახლავარ ბატონ-პატრონი. და ეგ სახელი, და რომ ეგ... რასაც შენ... მე რომ გეუბნები...

- რომ რას მეუბნებით, ბატონო ჩემო? - თითქმის დაცინვით შეეკითხა ჯორჯი და წითელი ღვინით მეორედ აივსო ფიალა.

- ...!? - დაიღრიალა მამამ და ერთი ლაზათიანად შეიკუროთხა, - რომ იმ სედლების სახელი აქ არასოდეს ახსენო, ვაჟბატონო!.. იმ წყეული ჯილაგის არც ერთი სულიერის სახელი, ვაჟბატონო!

- პირველად მე არ მიხსენებია, ბატონო, მის სედლის სახელი. ჩემმა დებმა დაუწყეს იმას ლანძღვა მის სუორცის წინაშე და, ღმერთმანი, სადაც არ უნდა ვიყო, იმას მაინც დავიცავ. ჩემთან ვერავინ აიგდებს აბუჩად მის სახელს. ჩემის აზრით, ჩვენმა ოჯახმა უკვე სრულიად საკმარისად ჩაწიხლა ის და ახლა დროა თავი დავანებოთ მის ლანძღვას, როცა იგი ძირს გართხმულა. თქვენს გარდა, ვინც მის ავად ხსენებას გაბედავს, მოუკლავი ვერ გადამირჩება!

- განაგრძე, ყმაწვილო, განაგრძე, - მიაძახა ბერიკაცმა და განრისხებისაგან თვალები, ლამის იყო, ბუდეებიდან გადმოსცვივდა.

- რა განვაგრძო, ბატონო ჩემო? ის, თუ რა უგვანოდ მოვეპყართ იმ ნამდვილ ანგელოზს? ვინ მითხრა მე ის შეიყვარეო? ეს სწორედ თქვენი ნაბრძანებია! მე შემეძლო სხვაგანაც ამერჩია, და ეგებ უფრო მაღალ საზოგადოებაშიც გამეხედა, ვიდრე თქვენია; მაგრამ დაგემორჩილეთ. ახლა კი, როცა მისი გული უკვე მე მეკუთვნის, მიბრძანებთ ულმობლად მოვიცილო თავიდან, დავსაჯო და იქნებ სიცოცხლესაც გამოვასალმო, ვილაც სხვათა დანაშაულისათვის. სწორედ სამარცხვინოა, ზეცას ვფიცავ! - ისროდა სიტყვებს ჯორჯი და, რაც უფრო მეტს

ლაპარაკობდა, მით უფრო ფიცხდებოდა და ცხარობდა. - კეკელიძე ?
ეთამაშო ყმაწვილი ქალის გრძნობებს დაისიც იმისთანა ანგელოზის გრძნობებს,
რომელიც ისე მაღლა დგას მის გარშემო მცხოვრებ ხალხი, რომ შეიძლებოდა
შურიც კი აღეძრა მათში; მაგრამ ისე სათნო და კეთილია, სწორედ საოცარი
იქნებოდა, ვინმეს შესძლებოდა. მე კიდევ რომ მივატოვო, თქვენა გგონიათ,
თვით დამივიწყებს?

- მე სულაც არ მინდა გულის მოსაფხანი ამ წყეული ალთა-ბალთის როტვა და
ჩმახვა ვისმინო, ბატონო ჩემო, - დაიღრიალა მამამ. - ჩემს ოჯახში მათხოვრული
ქორწინება არ იქნება! თუ გირჩევნია გადააგდო რვა ათასი ყოველწლიური
შემოსავალი, რომელიც, პირს გააღებ სათხოვნელად თუ არა, მაშინვე შენი იქნება,
- შენი ნებაა. მაგრამ, ღმერთს გეფიცები, მაშინ შენი გუდა-ნაბადიც უნდა აიკრა და
მიბრძანდე ამ სახლიდან, ბატონო ჩემო. ისე მოიქცევი, ვაჟბატონო, როგორც მე
გეუბნები, ბოლოს და ბოლოს, თუ არა?

- რა, ეს მულატი გომბიო შევირთო? - თქვა ჯორჯმა და პერანგის საყელო მიიწ-
მოიწია. - მე მაგის ფერი არ მომწონს, ბატონო. ეს იმ ზანგს უთხარით, ფლიტ-
მარკეტის გასწვრივ ქუჩას რომ გვის, ბატონო ჩემო. მე არ ვაპირებ ჰოტენტოტი
ვენერას შერთვას!

ბატონმა ოსბორნმა გაშმაგებით დასწია ზონარს, რომლითაც ჩვეული იყო
სახლთუხუცესის დაძახებას, როცა ღვინო მოენებებოდა და თითქმის სულ
სახეჩაშავებულმა უბრძანა ამ ხელისუფალს, კაპიტან ოსბორნს ეტლი მოჰგვარეო.

- გადავწყვიტე! - თქვა ერთობ ფერდაკარგულმა ჯორჯმა, სლოტერის ყავახანაში
რომ შედგა ფეხი ერთი საათის შემდეგ.

- რა, ჩემო ძმაო? - ჰკითხა დობინმა.

ჯორჯმა უამბო, რაც თავს გადახდა.

- ხვალვე უნდა დავიწერო ჯვარი, - აღთქმა დადო მან. - დღედადღე უფრო და
უფრო მიყვარს, დობინ!

თავი XXII. ქორწინება და თაფლის თვის ნაწილი

ყველაზე შეუპოვარი და უმამაცესი მტერიც ვერ უძლებს შიმშილს. ამიტომ
ოსბორნ-უფროსი ძალიან არხეინად გრძნობდა თავს იმ მოპირდაპირესთან,
როსელსაც ახლახან აღწერილ ბრძოლაში შეება და გულდაჯერებული მოელოდა,
როგორც კი ჯორჯს მარაგი შემოეღევა, მაშინვე უსიტყვო მორჩილებას
გამომიცხადებდა. რასაკვირველია, ვერაფერი სასიამოვნო იყო, ყმაწვილმა
სწორედ პირველი შეტაკების დღეს რომ შეივსო სურსათის მარაგი, მაგრამ ეს
მხოლოდ დროებით მისცემდა შეღავათს და მხოლოდ და მხოლოდ ცოტათი
შეაყოვნებდა მის დამორჩილებას. რამდენიმე დღეს მამა-შვილმა ერთმანეთისა
არაფერი იცოდა. მოხუცი გულისობდა და გულჩათხრობილი იყო ამ დუმილით,
მაგრამ იბტიბარს არ იტეხდა, რადგან, როგორც ბრძანებდა, იცოდა საიდან

მოველო ჯორჯისათვის და მხოლოდ ამ მოქმედების შედეგს ელოდა. ქალიშვილებს უთხრა, რითი დასრულდა მათი შეჯახება, მაგრამ ბრძანა, ამას ყურადღებას ნუ მიაქცევთ და ჯორჯი რომ დაბრუნდება, ისევე გულითადად მიესალმეთ, თითქოს არაფერი მომხდარაო. ჯორჯისათვის ჩვეულებისამებრ ყოველდღე მზად იყო სუფრასთან ადგილი და იქნებ მოხუცი ცოტა გულაჩქროლებულიც მოელოდა, მაგრამ ის არ ჩანდა. ვიღაცამ მოიკითხა კიდევ სლოტერისას და იქ უთხრეს, ჯორჯ ოსბორნი და მისი მეგობარი კაპიტანი დობინი ქალაქიდან წავიდნენო.

აპრილის ბოლოს, ერთ ავდრიან დღეს, როცა წვიმას შხაპუნი გაუდიოდა იმ ძველებური ქუჩის ქვაფენილზე, რომელშიც ოდესღაც სლოტერის ძველი ყავახანა მდებარეობდა, ჯორჯი შევიდა დარბაზში. იგი ძალიან მოთენთილი და ფერმიხდილი გახლდათ, თუმცა, ცოტა არ იყოს, ჩვეულებრივზე კიდევ უფრო კოხტად გამოჩნობილი კი ჩანდა ბრინჯაოს ღილებიან ცისფერ ქურთუკსა და ხარის ტყავის ნატიფ ჟილეტში, მაშინ დიდ მოდაში რომ იყო. აქ მას დახვდა ასევე მორთული მეგობარი, კაპიტანი დობინი, რომელიც სადღეისოდ შელეოდა მხედრულ მუნდირსა და რუხ შარვალს - მისი აყლაყუდა სხეულის ჩვეულებრივ საფარველს.

დობინი ყავახანაში უკვე ერთ საათზე მეტი ხანია იჯდა. ყველა გაზეთს წაეპოტინა, მაგრამ გული ვერ დაუდო კითხვას. უთვალავჯერ შეავლებდა თვალს საათს; გადახედავდა ქუჩას, სადაც კვლავ წვიმა თქარუნებდა; ხალხს - პატენებს რომ მიაბაკუნებდნენ და გრძელ ჩრდილებს სტოვებდნენ ალაპლაპებულ ფილაქანზე; თითებს მაგიდას უბაგუნებდა, თითქოს იგი დოლი ყოფილიყო; ძირამდე, თითქმის ნუნებამდე, დაიკვნიტა ფრჩხილები (მას ჩვეულებად ჰქონდა თავისი უშველებელი ხელების ამ სახით მოლამაზება); მარჯვედ აწონასწორებდა კოვზს სარძევეზე, გადააყირავა იგი და სხვა და სხვა; და ჭეშმარიტად მოუსვენრობის იმ ნიშნებს ამჟღავნებდა და დროის მოსაკლავად იმ თავგანწირულ ცდებს ეწეოდა, რომლებსაც ადამიანები ჩვეულებრივ სჩადიან ხოლმე, როცა ძალიან ღელავენ, მოლოდინში არიან და რაღაც ფიქრი აწუხებთ.

ზოგმა მისმა ამხანაგმა, ყავახანის ძველმა მუშტარმა, ხუმრობა დაიწყო მის გამოპრანჭულობასა და შფოთვაზე. ერთმა ჰკითხა, ჯვარს ხომ არ იწერო? დობინმა ჩაიციხა და მიუგო, როცა ეგ ამბავი მოხდება, ღვეზელის ნაჭერს მაინც გამოგიგზავნიო (იგი საინჟინრო ჯარების მაიორი ბრძანდებოდა - უოგსტაფი). ბოლოს კაპიტანი ოსბორნიც გამოჩნდა, მეტად კოხტად გამოჩნობილი, მაგრამ როგორც ზემოთ მოვიხსენიეთ, ძალიან ფერმკრთალი და აღელვებული. მან ნელსურნელებით მეტისმეტად გახრჩოლებული უშველებელი ყვითელი ბაღდადით მოიწმინდა პირისახე, ჩამოართვა ხელი დობინს, შეხედა საათს და ჯონს, ფარეშს, უთხრა, კიურასო მომიტანეო. ამ გულის გამახალისებელი სასმელის ორიოდე ჭიქა ფაცაფუცით, სულწასულად გადაჰკრა. მეგობარი მზრუნველი კილოთი ჩაეკითხა, როგორა ხარო.

- გათენებამდე თვალის მოხუჭვა ვერ მოვახერხე, დობ, - თქვა ჯორჯმა. - ჯოჯოხეთური თავის ტკივილი და ციებ-ცხელება მქონდა. მერე ცხრაზე ავდექი და თათრულ აბანოში ჩავედი. გეუბნები, დობ, ახლაც სწორედ ისეთ გუნებაზე ვარ, როგორც იმ დილით ვიყავი, როგეტთან დუელში რომ გავდიოდი კვებეკს.

- მეც აგრე ვარ, - მიუგო უილიამმა. - და იმ დილითაც, ეშმაკმა დალახვროს, თვით

შენზეც ბევრად უფრო ვლელავდი. მახსოვს, შენ კარგა გუნებიერადაც დანაყრდი. შეჭამე ახლაც რამე!

- შენ მართლა კარგი ბიჭი ხარ, უილ, ერთი შენი სადღეგრძელო უნდა დავლიო, ძმობილო, და გამოვესალმო კიდევ...

- არა, არა. ორი ჭიქა გეყოფა, - შეაწყვეტინა დობინმა. - ეი, წაილე სასმელი, ჯონ. წიწილს ცოტა პილპილი შეაყოლე და ცოტა აჩქარდი კიდევ, უკვე დროა, რომ იქ ვიყოთ.

დაახლოებით თორმეტის ნახევარი იქნებოდა, ეს ხანმოკლე შეხვედრა და საუბარი რომ მოხდა ორ კაპიტანს შორის. ეტლი, რომელშიც კაპიტან ოსბორნის მხლებელს ბატონის საგზაო ბარგი ჩაეწყო, კარზე იცდიდა. ქოლგის ქვეშ შეფარებული ორი მეგობარი ამ ეტლისაკენ გაეშურა, მხლებელი კოფოზე წამოჯდა და წვიმასა და სველ მეეტლეს სწყევლიდა, რომელსაც მის გვერდით ოხშივარი ასდიოდა.

- კიდევ კარგი, ეკლესიასთან უკეთესი ეტლი მაინც დაგვხვდება. - ინუგეშებს თავს იგი.

ეტლი დაიძრა და პიკადილისაკენ აიღო გეზი, სადაც ექსლი-ჰაუზი და წმიდა გიორგის ჰოსპიტალი ჯერ კიდევ წითელ სამოსელში იყო გახვეული; სადაც ჯერ კიდევ ეკიდა ნავთის ფარნები; სადაც აქილევსი ჯერ კიდევ არ შობილიყო; არც კიდევ პიმლიკოს თალი იყო აღმართული და არც ის საზიზღარი ცხენებიანი ურჩხული, რომელიც იმასა და მთელ ახლომახლო სანახებს გადაჰფოფრებია. ასე ჩაუარეს მათ ბრომპტონს და იქვე, ფულემროუდის ახლოს, ერთ ეკლესიას მიადგნენ.

კართან ოთხცხენიანი ეტლი იცდიდა, და აგრეთვე ერთი სხვაც, ეგრეთ წოდებული, შუშაბანდიანი ეტლი. პირქუში, წვიმიანი ამინდის გამო უსაქმო დოყლაპიათა მხოლოდ ერთობ მცირე გუნდი შეკრებილიყო.

- დალახვროს ღმერთმა! - წამოიძახა ჯორჯმა. - მე ხომ მარტო ორცხენიანი ვთქვი.

- ჩემმა ბატონმა ოთხცხენიანი მიბრძანა, - მოახსენა ბატონ ჯოზეფ სედლის მხლებელმა, რომელიც მათ ელოდა. ის და ბატონ ოსბორნის კაცი, როცა ჯორჯსა და უილიამს უკან მიჰყვებოდნენ ეკლესიაში, დაეთანხმნენ ერთმანეთს, „ძალიან ქეციანი ჯვრისწერა არის და მარტოკა ერთ უხეირო საუზმეს, ან კიდევ ბევრი-ბევრი ფემქაშად საქორწილო ბაბთას თუ გამოვრჩებითო“.

- ესეც თქვენ მოხვედით! - მოეგება მათ ჩვენი ძველი მეგობარი ჯოზ სედლი. - შენ, ჯორჯ, ჩემო ძმაო, ხუთი წუთით დაიგვიანე. რა დღეა, ჰა? დალახვროს ღმერთმა, სწორედ ბენგალში წვიმიანობის დასაწყისსა ჰგავს. მაგრამ ნახავთ, რომ ჩემს ეტლს წყალი ვერას დააკლებს. აბა, გამოადგით ფეხი, დედაჩემი და ემი უკვე ეკლესიაში არიან!

დიდებული სანახავი გახლდათ ჯოზ სედლი. სიმსუქნე წინანდელზე უფრო მორეოდა. პერანგის საყელო კიდევ უფრო ამაღლებული ჰქონდა, ხოლო სახე უფრო გაჭარხლებოდა. პერანგის ნაოჭიანი გულისპირი საამაყოდ გამოსჭვიოდა მის აჭრელებულ ყილეტს შიგნით. ლაქის წაღები მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო მოგონილი, მაგრამ მის მშვენიერ წვივებზე ჰესენური ჩექმები ისე ლაპლაპებდა,

რომ ისინი სწორედ იმ წაღების ორეული უნდა ყოფილიყო, ძველებურ სურათზე გამოხატულ ერთ დარდიმანდს რომ ეცვა. ღია მწვანე ქურთუკზე ბაბთებისაგან შეთხზული საუცხოო საქორწილო ნიშანი უღვიოდა ვეება, თეთრ, გაშლილ მაგნოლიასავით.

ერთი სიტყვით, ჯორჯმა ეშმაკს შეაფურთხა: იგი ჯვარს იწერდა. ამით იყო გამოჩვენებული მისი ფერმკრთალობა და ბორგვა, მისი უძილო ღამე და დილანდელი შფოთვა. გამიგონია, ამავე საქმეში გამოვლილი სხვა ხალხიც აღიარებს, სწორედ ასეთივე გუნება გვქონდაო. სამ-ოთხჯერ ამ წეს-ჩვეულებაში გავლის შემდგომ, უეჭველია, შეეჩვევი კაცი, მაგრამ პირველად ჩაყვინთვა კი, ყველა დამეთანხმება, შემადრწუნებელია.

საპატარძლოს წაბლისფერი აბრეშუმის გრძელი ლაბადა ეცვა (როგორც შემდგომ კაპიტანმა დობინმა შემატყობინა) და აღისფერბაბთიანი ჩალის ქუდი ეხურა. ქუდს ზემოდან გადმოფენილი ჰქონდა შანტილის თეთრი მაქმანის საბურავი, ბატონ ჯოზეფ სედლის, ძმის, ნაბობარი. თვითონ კაპიტანმა დობინმა სთხოვა, ნება მიბოძეთ, ოქროსძეწკვიანი საათი მოგიძღვნათო და იგი ახლა კიდევ ეკიდა გულზე. დედამ თავისი ბრილიანტის გულის ქინძისთავი გადააგდო თავს - თითქმის სულ უკანასკნელი ძვირფასი ნივთი, რომელიც მოხუც მანდილოსანს კიდევ შემორჩენოდა.

ჯვრისწერის დროს ქალბატონი სედლი სავარძელში იჯდა და გულამოსკვნით ქვითინებდა, ირლანდიელი მოახლე და მისის კლეპი კი აშოშმინებდნენ და ანუგეშებდნენ. მოხუცმა სედლიმ არ ინდომა დასწრება. მამის მაგივრობას ჯოზე სწევდა, ის ათხოვებდა ქალს. ხოლო კაპიტანი დობინი თავისი მეგობრის, ჯორჯის, უჯიბი გახლდათ.

ეკლესიაში არავინ იყო ეკლესიის მსახურთა, ქორწინების მონაწილეთა მცირე ჯგუფისა და მათი ამაღის გარდა. ორი მხლებელი ცხვირაბზვეკილი ჩამომჯდარიყო მოშორებით. წვიმას თქარათქური გაუდიოდა ფანჯრებზე. ჯვრისწერის წესის აღსრულებაში შეყოვნებების დროს წვიმის ხმა და ქალბატონ სედლის სლუკუნი ისმოდა. მღვდლის ხმა სევდიანი გამოძახილებით ავსებდა ცარიელ შენობას. ოსბორნის „მსურს“ ძალიან ბოხად მოისმა. გულიდან მოწყვეტილი პასუხი ფარფატით მოადგა ემის ბაგეს, მაგრამ კაპიტან დობინის გარდა თითქმის სხვას არავის გაუგონია.

ჯვრისწერა რომ დასრულდა, ჯოზე სედლი წინ წამოდგა და აკოცა დას, პატარძალს, - მრავალი თვის განმავლობაში ეს პირველად. ჯორჯს ზაფრიაანობამ გადაურა და კმაყოფილებისაგან ერთობ გაამაყებულ და გახარებულ ჩანდა.

- ახლა შენი ჯერია, უილიამ, - თქვა ან და ალერსიანად დაადო ხელი მხარზე დობინს; დობინიც მივიდა და ემილიას ლოყას შეეხო ბაგეებით.

მერე ეკვდერში გავიდნენ და ხელი მოაწერეს დავთარში.

- ღმერთმა გაკურთხოს, ძმაო, - უთხრა ჯორჯმა დობინს, მაგრად ჩამოართვა ხელი და თითქოს სისველის რაღაც ძალიან მსგავსი აკიაფდა მის თვალებში. უილიამმა მხოლოდ თავის დაქნევით უპასუხა. გული იმდენად სავსე ჰქონდა, რომ ბევრის თქმა არც შეეძლო.

- წერილი მალე მომწერე და იცოდე, როგორც კი მოახერხო, მაშინვე ჩამოდი, -

უთხრა ოსბორნმა.

მას შემდეგ, რაც ქალბატონი სედლი გულისწუხილითა და ქვითინით გამოესალმა ქალიშვილს, ახლად ჯვარდაწერილნი ეტლისაკენ გაემართნენ.

- გზა, თქვე ჭინკებო, - დასჭყვივლა ჯორჯმა ბიჭბუჭების გაწუწულ პატარა ბრბოს, რომელიც ტაძრის კართან შექუჩებულყო.

ეტლისაკენ რომ მიემართებოდნენ, წვიმა სახეში სცემდა ნეფე-დედოფალს. საქორწილო ბაბთები უშნოდ მისტყეპებოდა მეეტლეებს გალუმპულ ქურთუკებზე. მხოლოდ ორიოდ ბიჭუნამ, და ისიც უღიმღამოდ, მიაყოლა „ვაშა“, როცა ეტლი დაიდრა და ლაფიან გზას თქარათქურით გაუდგა.

უილიამ დობინი ეკლესიის შესავალში იდგა, აყოლებდა ეტლს თვალს და უცნაური შესახედავი ჩანდა. მაყურებელთა პატარა ბრბო შეჰყურებდა პირში და სიცილს აყრიდა, დობინი კი აინუნშიაც არ იგდებდა არც თვითონ მათ, არც მათ სიცილს.

- წამო შინ, ერთი წავისაუზმოთ, დობინ, - მოაძახეს ზურგიდან. კოტიტა თითებიანი ხელი დაადეს მხარზე და საბრალო, პატიოსანი ყმაწვილის ოცნებანი გაფანტეს. მაგრამ კაპიტანს ჯოჯ სედლისთან ქეიფის გული არ ჰქონდა. მან ჯოჯთან ერთად ეტლში ჩასვა ატირებული მოხუცი მანდილოსანი და მისი მხლებელნი და კრინტი აღარ დაუძრავს, ისე განშორდა მათ. ეს ეტლიც დაიდრა და ავარა ბიჭბუჭებმა კიდევ მიაძახეს დაცინვით „ვაშა“.

- აჰა, თქვენ, პატარა მათხოვრებო, - მობრუნდა ახლა დობინი, რამდენიმე ექვსპენიანი ჩამოურიგა მათ და მერე თავისთვის გაუდგა გზას წვიმაში.

აღსრულდა. ისინი დაქორწინდნენ და გაბედნიერდნენ. იგი ღმერთს ევედრებოდა მათ კარგად ყოფნას. ბავშვობის შემდეგ აღარასოდეს უგრძვნია თავი ასე უბედურად, დაბეჩავებულად და ეულად. გულდამძიმებული ესწრაფოდა პირველი რამდენიმე დღის გასვლას, რომ კვლავ შესძლებოდა ემილიას ხილვა.

ზემოთ აღწერილი ამბიდან ათიოდე დღის შემდგომ, ჩვენი ნაცნობი სამი ყმაწვილი კაცი სტკბებოდა ერთი მხრით მომშვილდული ფანჯრებისა და მეორე მხრით კი ლურჯი ზღვის იმ მშვენიერი სანახაობის ჭვრეტით, რასაც ბრაიტონი სთავაზობს მოგზაურს. ხანდახან მოხიბლული ღონდონელი სწორედ ზღვას გასცქერის, რომელიც უთვალავი ჭავლებით იღიმება, თეთრი აფრებით მოჩითულა, ურიკებზე გაწყობილი ასობით საბანაო კარვები ჰკოცნიან მისი ცისფერი ქათიბის კიდეს. ხან, პირიქით, უფრო ადამიანთა ბუნების დამკვირვებელი და მოტრფიალე, ვიდრე სხვა რომელიმე სანახაობისა, სწორედ მომშვილდული ფანჯრებისა და ცხოვრების იმ ფაცაფუცისაკენ იბრუნებს პირს, რომელიც ფანჯრებიდან გამოსჭვივის. ერთიდან ფორტეპიანოს ხმა გამოდის - კულულებიანი ყმაწვილი ქალი ყოველდღე ექვს-ექვს საათს ვარჯიშობს, თანამობინადრეთა გულის გასახარელად. მეორეში სანდომიანი პოლი, ახალგაზრდა გადია, მოჩანს - ბატონიშვილი ომნიუმი უჭირავს ხელში და ანანავებს; მაშინ როცა ჯეიკობი, ბალდის მშობელი, ქვემო სართულის ფანჯარაში შეიძლება დაინახოს კაცმა - კრევეტს შეეჭყევა და საუზმეს თან გაფაციცებით ატანს „ტაიმის“ გვერდებს. აგე, ლიირის ქალიშვილებიც - ცხენოსანი ჯარის ახალგაზრდა ოფიცრებს უთვალთვალევენ და ისინიც, უეჭველია, მხედრული ნაბიჯით სცემენ ბოლთას სანაპიროზე. ან კიდევ კვლავ ვინმე ზღვაოსნობის

მოყვარე, ზარბაზნის ლულისოდენა ჭოგრიტიანი სიტის კაცი ჩანს, რომელსაც ეს ხელსაწყო ზღვისაკენ მიუშვერია, რათა არ გამოეპაროს არც ერთი სასეირნო ან სათევზაო ნავი, ან კიდევ ურიკაზე გაწყობილი საბანაო კარავი, რომელიც მიადგება, ან დასცილდება ნაპირს და სხვ. და სხვ. მაგრამ განა გვაქვს მოცალეობა ბრაიტონის ალწერისათვის? იმ ბრაიტონისათვის, რომელიც პირწმინდა ნეაპოლია, თავის წარჩინებული ლაცარონებით; ბრაიტონისათვის, რომელიც შვიდი საათის სავალზე იყო ლონდონიდან, ამ ჩვენი ამბის ხანაში, ახლა კი მხოლოდ ასიოდე წუთის სავალზეა და რომელიც, ვინ იცის, კვლავ უფრო მეტად როგორ დაუახლოვდება, თუ ჟუანვილი არ მოადგა მას და უდროოდ დროს ზარბაზნები არ დაუშინა.

- ეს რა საშინელი კოხტა გოგნუცა არი, იმ მკერავი დედაკაცის თავზე რომ ბინაა, იმაში, - გადაუგდო სიტყვა სამიდან ერთმა მოსეირნემ მეორეს; - ღმერთო მიშველე, კროული, ვერ დაინახე, თვალი როგორ ჩამიპაჭუნა, გვერდით რომ ჩამოვყარე?

- ნუ გააწბილებ, ჯოჯ, შე თაღლითო, - მიუგო მეორემ. - ნუ ეთამაშები მის გრძნობებს, შე დონ ჟუანო!

- მომწყდი თავიდან, - უთხრა ერთობ ნასიამოვნებმა ჯოჯ სედლიმ, თან აჰხედა ზემოხსენებულ მოახლეს და ისე ვნებიანად ჩაუკრა თვალი, თითქოს ეს არის გული უნდა განუგმიროსო.

ჯოჯი ბრაიტონს კიდევ უფრო დიდებული და ბრწყინვალე ჩანდა, ვიდრე დის ჯვრისწერაზე ვნახეთ. თვალისმომჭრელი ჟილეტები ეცვა, რომელთაგან სათითაოდ ყველა ცალ-ცალკე საკმარისი იქნებოდა ჩვეულებრივი დარდიმანდისათვის. იგი ატარებდა დუგმებით, დამრგვალებული კვანძებით, შავი ღილებით და ლამაზად დახლართული ნაქარგით შემკულ მხედრულ ქურთუკს. ბოლო დროს თავი მოჰქონდა მხედრული გარეგნობითა და ჩვევებით. იგი დასეირნობდა თავის ორ მეგობართან, მართლაც იმ წოდების ხალხთან, დეზების ჩხარუნით და უზომოდ გაბღენძილი, თან გულის გამგმირავად უბრიალებდა თვალებს ყველა მოახლეს, ვინც ოდნავ მაინც ღირსი იყო გულის განგმირვისა.

- რა უნდა ვქნათ, ყმაწვილებო, სანამ მანდილოხსნები დაბრუნდებოდნენ? - იკითხა დარდიმანდმა. მანდილოხსნებმა როტინგდინს გაისეირნეს მისი ეტლით.

- მოდი ბილიარდი წავითამაშოთ, - თქვა ერთმა მეგობარმა, მალაღმა და ულვაშებშეღებილმა.

- არა, ჭირსაც წაუღია; არა, კაპიტანო, - მიუგო, ცოტა არ იყოს, შეშფოთებულმა ჯოჯმა. - დღეს აღარ გვინდა ბილიარდი, კროული, ჩემო ძმაო, გუშინდელიც გვეყოფა!

- შენ ჩინებულად თამაშობ, - სიცილით უთხრა კროულიმ. - ხომ, ოსბორნ? რა ლაზათიანად ხეთქა ხუთიანში, ჰა?

- დიდებულად, - კვერი დაუკრა ოსბორნმა. - ჯოჯი პირდაპირ სატანაა ბილიარდში და სხვა ყველაფერშიც. ნეტა ერთი აქ ახლო-მახლო სადმე ვეფხვებზე ნადირობა შეიძლებოდეს; წავიდოდით და სადილობამდე ორ-სამს მაინც გავაგორებდით (შეხე, აგე, რა კოხტა გოგო მოდის! რა კოჭები აქვს, ჰა, ჯოჯ?). მოდი, გვითხარი ვეფხვებზე ნადირობის ამბავი, შენ რომ თავი გამოიჩინე ჯუნგლებში; სწორედ

საკვირველი მოსასმენია, კროული! - აქ ჯორჯ ოსბორნმა დაამთქნარა. - გვარიანი მოწყენილობა კი არის აქაობაში, - დასძინა მერე, - რა ვქნათ, ჰა?

- მოდი დავათვალიეროთ სნეფლერის ცხენები, სწორედ ახლახან ჩამორეკა ლიუიზის ბაზრიდან! - თქვა კროულიმ.

- დატონთან რომ შევიაროთ და შელე ვიგემოთ? - განაცხადა თაღლითმა ჯოჯმა, რომელსაც მამიდის ნახვაც ნებავდა და ცხენის გახედნაც - ნამეტანი ლაზათიანი გოგნუცა კი არი დატონისას!

- არა სჯობია, „ელვის“ ჩამოსვლა ვნახოთ? სწორედ მოსვლის დროცა არის! - ბრძანა ჯორჯმა.

ამ რჩევამ დასძლია საჯინიბოებსა და შელეს და პირი იბრუნეს სამგზავრო ეტლების სადგურისაკენ, რომ დასწრებოდნენ „ელვის“ მოგრიალებას.

გზაში ეტლი შეხვდათ, ჯოჯ სედლის თავღია ეტლი, ზედ რომ საუცხოო ღერბები ჰქონდა გამოსახული, ეს ბრწყინვალე სამგზავრო ჩასაჯდომი, რომლითაც იგი დასეირნობდა ხოლმე ჩელტნემს, გულზე ხელებდაჭდობილი და გვერდზე ქუდმოგდებული დიდებული განდევილი, ან კიდევ უფრო გაბედნიერებული და გაბრწყინებული, თუ გვერდს მანდილოსნები უმშვენებდნენ.

ახლაც ორი მანდილოსანი იჯდა ეტლში: ერთი - ქერათმიანი, უკანასკნელ მოდაზე გამორჩეობილი ტანმორჩილი ქალი; მეორე კი - წაბლისფერ აბრეშუმის ლაბადიანი, რომელსაც ალისფერბაბთებიანი ჩალის ქუდი ეხურა და ისე შევარდისფრებული, სანდომიანი და ბედნიერი სახე ჰქონდა, რომ მისი შეხედვა ადამიანს გულს გაუხარებდა. როცა სამ ვაჟბატონს გაუსწორდნენ, მან შეაყენებინა ეტლი, მაგრამ ამ სითამამის გამოჩენამ, ცოტა არ იყოს, შეაკრთო, შეაშფოთა იგი და ერთობ უთავბოლოდ მოედო ალმური ღაწვებზე.

- ჩვენ საუცხოოდ ვისეირნეთ, ჯორჯ, - წაიტიტინა მან, - და... და ისე გვიხარია, უკან რომ დავბრუნდით... და ჯოჯეფ, ნუ დაანებებ დაგვიანებას, რა!

- ნუ აცთუნებთ ჩვენს ქმრებს, ბატონო სედლი, თქვე ბოროტო ადამიანო! - გადმოსძახა რებეკამ ჯოჯს და დაუქნია ნატიფი ფრანგული ტყავის ხელთათმანიანი პაწია, კოხტა თითი. - არ გაბედოთ არც ბილიარდის თამაში, არც თუთუნის წევა და არც სხვა საძაგლობანი!

- ჩემო ძვირფასო ქალბატონო კროული... ოჰ, აბა! სინდისს გეფიცებით! - მხოლოდ ესლა წაიბლუკუნა მან პასუხის მაგიერ. მაგრამ იმდენი კი იმარჯვა, რომ მაინცდამაინც არა უჭირდა რა ისეთი იერისა და შეხედულების მიღება მოახერხა: თავი მხარზე გადაუგდო, ზევით თავის მსხვერპლს უკრეჭდა კბილებს, ხოლო ცალი ხელი ზურგს უკან ეჭირა - ჯოჯს ეყრდნობოდა, მეორე ხელს კი (რომელზედაც ალმასის ბეჭედი ჰქონდა წამოცმული) პერანგის ნაოჭიან გულისპირსა და ჟილეტში აცოდვილებდა. ეტლი რომ დაიძრა, ბეჭდიანი ხელით ამბორი გაუგზავნა შიგ მჯდომ ტურფა ბანოვნებს. ჯოჯი ნატრობდა, ნეტავ მთელ ჩელტნემს, მთელ ჩაურინგის და მთელ კალკუტასაც შეეძლოს დამინახოს ამ ყოფაშიო, როცა იგი კალმით ნახატ ასეთ ტურფას უქნევდა ხელს და თანაც ისე სახელგანთქმული დარდიმანდის გვერდში იდგა, როგორც გვარდიელი როუდონ კროული ბრძანდებოდა.

ჩვენმა ახალგაზრდა ნეფე-პატარძალმა ბრაიტონი აირჩია ქორწილის შემდგომ პირველი დღეების გატარებისათვის. დაიჭირეს ბინა სასტუმრო „ხომალდში“ და სტუმრობდნენ ფუფუნებითა და მყუდროებით, სანამ ჯოჯი არ შემოუერთდა. მაგრამ მარტო ჯოჯი არ ყოფილა მათი აქაური ამხანაგი: ერთ ნაშუადღევს, ზღვის ნაპირას სეირნობიდან რომ ბრუნდებოდნენ, რებეკასა და მისი თანამეცხედრის გარდა, აბა სხვას ვისღა გადაეყრებოდნენ! მყის იცნეს ერთმანეთი. რებეკა მკერდში ჩაეკონა თავის უძვირფასეს მეგობარს. კროულიმ და ოსბორნმა საკმაოდ გულთბილად ჩამოართვეს ურთიერთს ხელი და ბეკიმ ორიოდ საათში მოახერხა გაექარწყლებინა ჯორჯ ოსბორნისათვის ის მოკლე, უსიამო სიტყვა-პასუხი, რომელიც მათ მოუხდათ.

- გახსოვთ, უკანასკნელად მის კროულისას რომ გნახეთ და მე ისე მკვახედ რომ მოგექეცით, ძვირფასო კაპიტანო ოსბორნ? მომეჩვენა, თითქოს ყურადღებით არ ეპყრობოდით ძვირფას ემილიას. ამაზე მომივიდა გული, ამიტომ გავცხარდი, ამიტომ გავბოროტდი და ამიტომ გამოვიჩინე უმადურობაც. ძალიან გთხოვთ, მაპატიოთ! - უთხრა რებეკამ და ისე წრფელი და მოძნობილავი ლაზათიანობით გაუწოდა ხელი, რომ ოსბორნს ჩამორთმევის მეტი აღარა დარჩენოდა რა.

შეცდომების თავმდაბლური და გულწრფელი აღიარებით, კაცის პირი ვერ იტყვის, შვილო ჩემო, რა სიკეთეს შეიძლება ეწიო. მე ვიცნობდი ერთ ვაჟბატონს, და ამოების ბაზრის ერთობ გამოჩენილი საქმოსანიც გახლდათ, რომელიც განგებაც კი დაუშავებდა ხოლმე მცირე რაიმეს მოყვასს, რათა მერე გულლიად და ვაჟკაცურად მოეხადა ბოდიში. და მერე რა მოხდა? ჩემი მეგობარი კროკი დიდი ყველას უყვარდა, ოღონდ ცოტა ფიცხ, მაგრამ უპატიოსნეს კაცად სთვლიდნენ. ბეკის თავმდაბლობა ჯორჯ ოსბორნმა გულწრფელად მიიჩნია!

ახალგაზრდათა ამ ორ წყვილს ერთმანეთში ბევრი სალაპარაკო ჰქონდა. ორივე ქორწინებაზე იმსჯელეს და ორივე მხრით მომავალი ცხოვრების გეგმები და იმედები უდიდესი გულწრფელობით, ცნობისმოყვარეობითა და გულმოდგინებით იქნა გაჩხრევილი. ჯორჯის ქორწინების ამბავი მის მეგობარ დობინს უნდა შეეტყობინებინა მამამისისთვის და ჭაბუკ ოსბორნს გვარიანად უცახცახებდა გული ამ მოციქულობის შედეგისათვის. მის კროული, როუდინის მთელი იმედი, კვლავ კერპობდა. რაკი მამიდის პარკ-ლეინის სახლში ვერ მოახერხა გზის გაკვლევა, მოსიყვარულე ძმისწული მეუღლითურთ გამოედევნა მას ბრაიტონს, სადაც განუწყვეტლივ მსტოვარები ჰყავდათ მიჩენილი მისი სახლის კარისთვის.

- ნეტავი განახათ როუდონის ზოგიერთი მეგობარი, მუდამ ჩვენი კარის წინ რომ ტრიალებენ, - თქვა სიცილით რებეკამ. - გინახავს ოდესმე უჯიათი მოვალე, გენაცვალე? ან კიდევ სასამართლოს ბოქაული და მისი კაცი? ამათთანა ორი საზიზღარი ვიგინდარა მთელი ერთი კვირა გვიდარაჯებდა ჩვენს პირდაპირ მემწვანლის დუქნიდან და კვირამდე სახლიდან ცხვირი ვერ გამოვყავით. თუ მამიდიკო არ მოლბა, არ ვიცი, რა გვეშველება!

როუდონი ხარხარით მოჰყვა თავის მევალეთა ათიოდე სასაცილო თავგადასავალს და რებეკასაგან მათ ოსტატურად გატრიზავებას. იგი დიდის ამბით იფიცავდა, მთელ ევროპაში ამაზე უკეთ ვერც ერთი დიაცი ვერ მოახერხებს, მევალე ასე პირში ჩალაგამოვლებული გაისტუმროსო. რებეკამ თითქმის ჯვრისწერისთანავე მიჰყო ხელი ამ საქმიანობას და მისმა ქმარმა აღმოაჩინა, რომ მართლაც დაუფასებელი ღირსების მეუღლე შეხვდა. ნისიას არავინ უჭერდა

მათ და ბლომადაც ჰქონდათ, მაგრამ თანაც ვექსილებიც ურიცხვი მოეპოვებოდათ და ნაღდი ფულის იშვიათობა აჯახირებდათ. გგონიათ, მუდამ ვალებში ფართხალი როუდინს გუნება-განწყობილებას უფუჭებდა? სრულიადაც არა. ამოებათა ბაზარში ყველა შენიშნავდა, რა განცხრომით ცხოვრობენ ისინი, ვინც ყელამდე ვალებში სხედან, როგორ ჩივის რძესაც კი არ იკლებენ, რა მხიარულად და ხალისიანად გრძნობენ თავს. როუდონსა და მის თანამეცხედრეს საუკეთესო ოთახები ეჭირათ ბრაიტონის სასტუმროში; სასტუმროს პატრონი, როცა პირველ თავ საჭმელს მოართმევდა მათ, თაყვანსა სცემდათ, ვითარცა ყველაზე საპატიო მუშტრებს. და როუდონიც ისე თავხედურად ლანძღავდა და განაქიქებდა სადილებს და ღვინოს, რომ ვერც ერთი თავადი ვერ გაბედავდა ამდენს საკუთარ სამფლობელოშიც კი. დიდი ხნის ჩვევანი, ვაჟკაცური გარეგნობა, უმწიკვლო, ფაქიზი ფესსაცმელ-ტანსაცმელი და ლალი, თავხედური, ფიცხი ყოფაქცევა ხშირად ისევე შველის კაცს, როგორც ბანკში ბლომად დაწყობილი ფული.

ახლადჯვარდაწერილთა ორივე წყვილისულ ერთად ატარებდა დროს. ორი-სამი ღამის შემდგომ, ვაჟკაცებმა ერთ საღამოს პიკეტი წაითამაშეს, მაშინ როცა მეუღლენი განზე მიმჯდარიყვნენ და თავისთვის ჭუკჭუკებდნენ. ამ დროსტარებამ და ჯოჯის ჩამოსვლამ, რომელიც თავის დიდებული თავლია ეტლით ჩამობრძანდა და რომელმაც ორიოდვე ხელი ბილიარდი ითამაშა კაპიტან კროულისთან, მცირეოდნად მაინც შეავსო როუდონის ქისა და საშუალება მისცა დაეტრიალებინა ის ნაღდი ფული, ურომლისოდაც ხანდახან უდიდესი გამჭრიახი ადამიანების გულხელდაკრეფილნი სხედან და ვერა გაუწყვიათ რა.

ამგვარად, სამი ვაჟბატონი ჩაბრძანდა სადგურთან, რომ სამგზავრო ეტლ „ელვის“ მოსვლა ენახათ. ჩვეულებისამებრ, წუთი-წუთზე, გარედან და შიგნიდან მგზავრებით გაჭექილმა ეტლმა, მეეტლის ბუკის ჩვეულ ჰანგზე ტკრციალით, გრიალი მოიღო ქუჩაზე და ეტლების სადგურთან შედგა.

- ჰეი! აგე ჩენი დობინი! - შესძახა ერთობ ნასიამოვნებმა ჯორჯმა ძველი მეგობრის დანახვაზე, რომელიც ახლა ეტლის სახურავზე წამოსკუპებულიყო და აქამდე ვერ მოეხერხებინა ბრაიტონს დაპირებული ჩამოსვლა. - რასა იქმ, ძველო მეგობარო? ძალიან მიხარია შენი ჩამოსვლა. ემისაც ეამება შენი ნახვა, - მიმართა ოსბორნმა და გულიანად ჩამოართვა ხელი ამხანაგს, როგორც კი ეს უკანასკნელი ეტლიდან ჩამოხტა, და მერე უფრო ხმადაბლა და შემფოთებით დაუმატა, - როგორ არის საქმე? იყავი რასელ-სკვერს? რა თქვა მამამ, მითხარი ყველაფერი!

დობინი ძალიან ფერმიხდილი და დაფიქრებული ჩანდა.

- მამაშენი ვნახე, - მიუგო მან. - როგორც არის ემილია... მისის ოსბორნი? ყველაფერს ახლავე გეტყვი; მაგრამ ყველაზე მთავარი ამბავი კი ის ჩამოვიტანე, რომ...

- გადმოალაგე, გადმოალაგე, ძმობილო! - მიაძახა ჯორჯმა.

- ბელგიაში გალაშქრების ბრძანება მოვიდა. მთელი არმია მოდის... გვარდია და ყველა. ჰევიტოპს ნიკრისის ქარები აუტყდა და გაგიჟებულია, წამოსვლას რომ ვერ ახერხებს. სარდლობა ო' დაუდს გადაეცემა და ჩვენ ჩეტემიდან მომავალ კვირაში მივემგზავრებით.

ომის ამბავი სწორედ მეხვიით დაატყდა თავს ჩვენს მიჯნურებს და ყველა ეს ვაჟბატონი მძიმედ ჩააფიქრა.

თავი XXIII. კაპიტანი დობინი შუამდგომლობას განაგრძობს

Qwellybooks

რა ისეთი იდუმალი ჯადო უნდა მოეპოვებოდეს მეგობრობას, რომ, მისი გავლენით, ჩვეულებრივ ზანტი, გულცივი, ან გაუბედავი ადამიანი სხვისი გულისთვის ბრძენი, გამრჯე და შეუპოვარი ხდება? როგორც მაგალითად ალექსისი, რომელიც დოქტორ ელიოტსონის ხელის რამდენიმე გაქნევის შემდეგ არად აგდებს ტკივილს, კეფით კითხულობს წიგნს, ხედავს ათეულ მილებს იქით, წინასწარმეტყველებს მომავალი კვირის ამბებს და სხადის ისეთ სასწაულებს, რაც მას ჩვეულებრივ მდგომარეობაში არ ძალუძს. სწორედ ასევე ხედავთ, რომ ამქვეყნიურ ცხოვრებაში და მეგობრობის ჯადოს წყალობით, მორცხვი - კადნიერდება, მოკრძალებული - თავდაჯერებული ხდება, ზარმაცი - გამრჯე, ანდა ფიცხი და თავშეუკავებელი - გონიერი და წყნარი. მეორე მხრით, რა მიზეზია, რომ სამართლისმეტყველი საკუთარ საქმეს თავს არიდებს და მრჩევლად სწავლულ თანამოძმეს მოიხმობს? აგრეთვე, რა აიძულებს ლოგინად ჩავარდნილ ექიმს თავისი მოქიშპე მოაყვანილოს და რატომ თვითონ არ დაჯდება და არ გაისინჯავს საკუთარ ენას ბუხრის თავზე მოთავსებულ სარკეში, ანდა საკუთარ საწერ მაგიდაზე რატომ არ გამოიწერს რეცეპტს? მე ვთავაზობ ამ კუთხეებს გონებაგახსნილ მკითხველთ, რომელთაც იციან ერთ და იმავე დროს რა დამჯერნი და რა ურწმუნონი ვართ, რა ნებასდამყოლნი და რა ჯიუტნი, რა მტკიცენი სხვების გულისათვის და რა მორიდებულნი თვით ჩვენთვის.

ამავე დროს, ნამდვილი გახლავთ, რომ ჩვენი მეგობარი უილიამ დობინი, რომელიც პირადად ისე დამთმობი ბუნებისა იყო, რომ თუ მშობლები ცოტა ძალას დაატანდნენ, იქნებ სამზარეულოშიც ჩასულიყო და მზარეული დედაკაცი შეერთო, და რომელსაც თავისი საკუთარი საქმის წინ წაწევის გულისთვის დაუძლეველ დაბრკოლებად მოეჩვენებოდა ქუჩის მეორე მხარეს გადასვლა, ახლა ჯორჯ ოსბორნის საქმეებისათვის ისეთი გამრჯეობა, გულმოდგინება და მუყაითობა გამოიჩინა, როგორც მხოლოდ ყველაზე თავკერძა ხრიკიან ვინმეს შეეძლო ჩაედინა საკუთარი თავისთვის.

სანამ ჩვენი მეგობარი ჯორჯი და მისი ახალგაზრდა მეუღლე თაფლის თვის პირველი ვარდისფერი დღეებით ტკბებოდნენ ბრაიტონს, პატიოსანი დობინი ჯორჯის მეურვედ იყო დატოვებული ლონდონში ქორწინების მთელი საქმიანი ნაწილის მოსაწესრიგებლად. მისი მოვალეობა იყო სტუმრებოდა ხოლმე მოხუც სედლის და მის მეუღლეს და გაემხნევებინა ბერიკაცი; უფრო დაეახლოვებინა ჯოჯი და მისი სიძე ერთმანეთთან, რათა ჯოჯის მდგომარეობასა და ღირსებას, ვითარცა ბოგლი-უოლაჰის გადასახადთა შემკრებისას, შესძლებოდა მამამისის დაქვეითებისათვის მონაცვლეობის გაწევა და ქორწინებისადმი შერიგებისაკენ გადმოეხარა მოხუცი ოსბორნი; და ბოლოს, შეეტყობინებინა უკანასკნელისათვის

ეს ამბავი იმ სახით, რომ რაც შეიძლება ნაკლებ გაეგულისებინა მოხუცი.

ამიტომ, სანამ ოსბორნთა ოჯახის მეთაურს პირისპირ შეხვდებოდა დავალებული ამბის მოსახსენებლად, დობინმა მოისაზრა, ჭკვიანური იქნება, მანამდე თუ ოჯახის დანარჩენ წევრებს დავიმეგობრებ და, თუ შესაძლებელია, მანდილოსნებს ჩვენ მხარეს გადმოვიბირებო. გულში არ შეიძლება გაჯავრებული იყვნენო, ფიქრობდა იგი - არც ერთ დიაცს გულწრფელად ჯერ არასოდეს სწყენია რომანტიკული ქორწინების ამბავი. ცოტას მოიტირებენ, მერე შეურიგდებიან ძმას და მაშინ ჩვენ სამივენი ერთად შემოვარტყამთ ალყას ბატონ ოსბორნსო. ასე რომ ქვეითი ჯარის ეს მაკიაველისებრი კაპიტანი შეუდგა ფიქრს ხელსაყრელი ხერხებისა და ხრიკების გამოსაგონებლად, რომელთა შემწეობითაც უნდა შესძლებოდა ნელ-ნელა, წყნარად შეეპარებინა ოსბორნის ქალიშვილებისათვის ძმის საიდუმლო.

მცირეოდენი მიკითხვ-მოკითხვით გამოიძია სად და სად იყო დედამისი მიწვეული და ამით სულ მალე მოახერხა მიეკვლია ლედი დობინის რომელი მეგობარი მართავდა იმ სეზონში ისეთ წვეულებას, სადაც შეიძლებოდა ოსბორნის დებს შეხვედროდა. თუმცა დობინს ეზიზღებოდა ის წვეულებანი და საღამოები, რომლებზედაც ბევრ ჭკუათამყოფელ კაცს, ვაგლახს, ძალიანაც მიუხარია, მალე იპოვნა ისეთი, სადაც დანი ოსბორნებიც უნდა ყოფილიყვნენ მიწვეულნი. დობინი გამოცხადდა წვეულებაში. ორივესთან იცეკვა ერთი-ორჯერ, თანაც საარაკო თავაზიანობას ამჟღავნებდა. ბოლოს კი მართლაც გამოიჩინა გულოვნება და სთხოვა მის ოსბორნს, ნება მიბოძეთ, ხვალ დილაადრიან გეწვიოთ და ორიოდე წუთით მოგელაპარაკოთ, დიდად სამძიმო ამბავი მაქვს თქვენთვის მოსახსენებელიო.

ნეტა რამ დაახვევინა უცბად უკან მის ოსბორნს და შეანათებინა თვალები ამ ვაჟკაცისათვის, მერე კი ძირს რომ დახარა ისინი, თავის ფეხებს დააშტერდა და ისე ჩამოეკიდა მკლავზე ყმაწვილს, თითქოს ეს-ეს არის, გული უწუხდებაო, რომ რაინდს სწორედ თავის დროზე არ დაებიჯებინა ფეხის თითზე და ამით კვლავ გონს არ მოეყვანა ახალგაზრდა მანდილოსანი? ასე სასტიკად რად აღელდა დობინის თხოვნაზე? ამას ვერასოდეს ვერ შევიტყობთ. მაგრამ მეორე დღით, დობინი რომ ეახლა, მარია არ ბრძანდებოდა სასტუმრო დარბაზში დასთან, მის უირტიც გარეთ გავიდა ამ უკანასკნელის მოსაყვანად და კაპიტანი და მის ოსბორნიღა შერჩნენ ერთმანეთს. ორივენი ისე მდუმარებდნენ, რომ იფიგენიას შეწირვის ქანდაკებიანი საათის ტიკტიკიც ერთობ მკაფიოდ ისმოდა ბუხრის თავიდან.

- რა საუცხოო წვეულება იყო წუხელ, - წამოიწყო ბოლოს მის ოსბორნმა წამახალისებლად, - და... და რა კარგად გისწავლიათ ცეკვა, კაპიტანო დობინ. უეჭველია, ვინმე გწვრთნიდათ, - დასძინა საამური ცბიერებით.

- ნეტა განახათ როგორა ვცეკვავთ ერთ შოტლანდიურ ცეკვას მე და ჩვენი მაიორის, ო' დაუდის, მეუღლე; ან კიდევ ჯიგს... გინახავთ ოდესმე ჯიგი? მაგრამ, მე მგონი, ყველა მოახერხებდა თქვენთან ცეკვას, მის ოსბორნ, თქვენ ისე მძვენივრად ცეკვავთ.

- მაიორის მეუღლე ყმაწვილი და ლამაზია, კაპიტანო? - კვლავ შეეკითხა ტურფა. - ოჰ, რა საშინელება უნდა იყოს მხედრის ცოლობა? მიკვირს, რაღა გული აქვთ

ცეკვისათვის და მერე ისევ ამ თავზარდამცემი ომიანობის დროს? ოჰ, კაპიტანო დობინ, ხანდახან პირდაპირ კანკალი ამიტანს ხოლმე, ჩვენი უძვირფასესი ჯორჯი რომ მომაგონდება და საბრალო ჯარისკაცის სახიფათო საქმენი. თქვენს რაზმში ბევრი ცოლიანია, კაპიტანო დობინ?

„გეფიცებით, ნამეტანი აშკარა არშიყობა გამოდის“, - გაიფიქრა მის უირტმა; მაგრამ ეს შენიშვნა იქნებ სახსენებელიც არ იყოს და არც გამოუტანებია ცოტა ღრიჭოდ დატოვებულ კარში, სადაც ამ მანდილოსანმა წაიდუღუნა იგი.

- ერთი ჩვენი ყმაწვილი სწორედ ეს-ეს არის დაქორწინდა, - მიუგო ახლა კი მიზანს მიახლოვებულმა დობინმა. - ძალიან დიდი ხანია უყვარდათ ერთმანეთი და ახალგაზრდები ახლა პირდაპირ ეკლესიის თაგვებივით ულუკმაპურონი არიან - არაფერი აბადიათ!

- ოჰ, რა კარგია! ოჰ, რა მომხიბლავია! - შესძახა მის ოსბორნმა, როცა კაპიტანმა დიდი ხნის სიყვარული და ულუკმაპურობა ახსენა.

თანაგრძნობამ დობინი უფრო წააქეზა.

- მერე მთელ რაზმში იმაზე უკეთესი ყმაწვილი არ მოიპოვება, - განაგრძო მან. - ის კი არა, მთელ არმიაშიც არ იქნება იმაზე უფრო მამაცი და ლამაზი ოფიცერი და მერე ცოლიც რა მომხიბლავი შეირთო! როგორ შეგიყვარდებოდათ თქვენც... როგორ შეიყვარებთ თქვენც, როცა გაიცნობთ, მის ოსბორნ!

ყმაწვილმა ქალმა გაიფიქრა, ახლა კი ნამდვილად დადგა დრო, და დობინის ბორგვაზე, რაც აშკარად დაეტყო მას სახის ათასნაირად დაპრანჭვაზე, იატაკზე უშველებელი ფეხის ბაგაბუგზე, მუნდირის ღილების წამდაუწუმ შეკვრა-გახსნაზე და სხვა., - მის ოსბორნმა, როგორც მოგახსენეთ, გაიფიქრა, ეს ყმაწვილი ცოტა კიდევ რომ გამხნევდეს, უკვე სულაც გადმოძიშლის გულსაო და ყურები დაცქვიტა მოსასმენად. და როცა საათი, რომლის საკურთხეველზედაც იფიგენია ესვენა, შესამზადებელი კრუნჩხვის შემდგომ, თორმეტის დარეკვას შეუდგა, უბრალო, მძიმე რეკვა თითქოს პირველ საათამდე მაინც გაგრძელდებოდა, ისე დაუსრულებელი მოეჩვენა სულწასულ შინაბერას.

- მაგრამ ქორწინების ამბის სათქმელად კი არ გეახელით მე... ესე იგი ამ ქორწინების... ესე იგი... არა, მე მინდა მოგახსენოთ... ჩემო ძვირფასო მის ოსბორნ, მინდა მოგელაპარაკოთ ჩვენი ძვირფასი მეგობრის, ჯორჯის საქმეზე, - აღმოთქვა ბოლოს დობინმა.

- ჯორჯის საქმეზე? - ისეთის იმედგაცრუებულის კილოთი წამოიკნავლა მის ოსბორნმა, რომ მარიას და მის უირტს სიცილი წასკდათ კარს იქით და თვით ამ ხელიდან წასულ, გარეწარ დობინსაც კინაღამ პირზე ღიმილი მოერია; რადგან არცთუ მთლიანად არა გაეგებოდა რა საქმის ვითარებისა. ჯორჯს არა ერთხელ წაუხუმრებია მისთვის უნოიანად და უთქვამს: „დალახვროს ღმერთმა, უილ, რატომ არ შეირთავ ჩვენს ბებრუცუნა ჯეინს? რომ ითხოვო, უარს არ გეტყვის. დავნაძლევდეთ, ორში ხუთს მოგცემ, თუ არ წამოგყვესო“.

- დიახ, ჯორჯის საქმეზე მინდა მოგახსენოთ, - განაგრძო მან. - ცოტაოდენი უთანხმოება მოუვიდათ იმას და ბატონ ოსბორნს. და მე ჯორჯი ისე მიყვარს... ხომ იცით, ჩვენ ძმებივით შევიზარდეთ... და მე იმედი მაქვს და გევედრებით, რომ ეს ჩხუბი როგორმე მოვსპოთ. ჩვენ უცხოეთში უნდა გავილაშქროთ, მის ოსბორნ.

დღე-დღეზე ველით ბრძანებას. ვინ იცის, რა მოხდება ლაშქრობაში? ნუკი შემოფოთდებით, ძვირფასო მის ოსბორნ, და ეს ორნი მაინც, სჯობია, სიყვარულით გამოესალმონ ერთმანეთს.

- აქ არაფერი ჩხუბი არ ყოფილა, კაპიტანო დობინ, მხოლოდ უბრალო ჩვეულებრივი შელაპარაკება მოუვიდა მამასთან, - მიუგო მანდილოსანმა. - ჩვენ ყოველდღე ველით ჯორჯის დაბრუნებას. მამას მხოლოდ და მხოლოდ კარგი უნდა მისთვის. ჯორჯი მარტო უკან უნდა დაბრუნდეს და, დარწმუნებული ვარ, ყველაფერი კარგად ჩაივლის. და ძვირფასი როდაც, მართალია აქედან ძალიან, ძალიან გაჯავრებული წავიდა, ვიცი, კვლავ გულს მოიბრუნებს. ქალს ყოველთვის ძალიან მალე მოუბრუნდება ხოლმე გული, კაპიტანო!

- თქვენისთანა ანგელოზს, დარწმუნებული ვარ, რასაკვირველია, მოუბრუნდება, - დათვური ცბიერებით მოახსენა დობინმა ქათინაური, - და არც რომელიმე ვაჟკაცს ეპატიება დიაცის გულის ტკენა. რა გუნებაზე დადგებოდით, ვინმე მამაკაცს რომ გაეწბილებინეთ?

- სულიც ამომხდებოდა... ფანჯრიდან გადავვარდებოდი... თავს მოვიკლავდი... სევდისაგან დავჭლექდებოდი და მოკვდებოდი. სწორედ რომ ასე დამემართებოდა! - შესძახა შინაბერა ქალიშვილმა, რომელმაც სიყვარულში ბარე ოთხჯერაც განიცადა იმედის გაცრუება, მაგრამ თავის მოკვლა ფიქრადაც არ მოსვლია.

- და სხვებიც მოიპოვებიან ქვეყანაზე, - განაგრძო დობინმა, - თქვენსავით ერთგულნი და გულკეთილნი. მე უესტ-ინდოელ მემკვიდრეზე არ მოგახსენებთ, მის ოსბორნ, არამედ იმ საბრალო გოგონას ვგულისხმობ, ჯორჯს რომ წინათ უყვარდა და რომელიც ისე გაიზარდა ბაღლობიდანვე, რომ სხვა ვინმეზე ფიქრი არ გაჰკარებია მის გულს. მე ვნახე იგი სილატაკეში ჩავარდნილი, უდრტვინველი და გულგატეხილი და მერე ისიც სულ უდანაშაულოდ. მე მის სედლიზე მოგახსენებთ! ძვირფასო მის ოსბორნ, განა თქვენისთანა დიდსულოვან ადამიანს ძმის მოძულეება ძალუძს მხოლოდ იმიტომ, რომ იმ ქალისადმი ერთგულება გამოიჩინა? განა თვით ჯორჯს საკუთარი სინდისი მოასვენებდა, იმისათვის რომ თავი დაენებებინა? უმეგობრეთ მის სედლის... იმას ყოველთვის უყვარდით თქვენ... და... და მეც აქ ჯორჯისაგან ვარ გამოგზავნილი გადმოგცეთ, რომ იგი დანიშნულთან დადებულ პირობას თავის უწმინდეს მოვალეობად თვლის და თქვენ მაინც გთხოვთ, მისი მხარე დაიჭიროთ!

როცა რაიმე ძლიერი გრძნობა გაიტაცებდა ბატონ დობინს, და პირველ ორიოდვე სიტყვაზე წაბორძიკებას გადაურჩებოდა, მერე სრულიად თავისუფლად და ლაღად შეეძლო ლაპარაკი და აშკარა იყო, რომ ახლაც მისმა მჭევრმეტყველებამ გვარიანი გავლენა მოახდინა ამ მანდილოსანზე.

- აბა, - დაიწყო მის ოსბორნმა, - ეს გახლავთ... მეტად გასაოცარი... მეტად სამწუხარო... მეტად გაუგონარი ამბავი... რას იტყვის მამა?... ჯორჯმა ამნაირად გადააგდოს ასე საუცხოო საცოლვე, რომელიც ხელში უვარდებოდა!.. ასე თუ ისე, თქვენი სახით ერთობ მამაცი რაინდი კი უპოვნია, კაპიტანო დობინ. მაგრამ მაინც ფუჭი კი არის, - განაგრძო მან, მცირე დუმილის შემდეგ, - ძალიან მებრალება მის სედლი... ძალიან, ძალიან გულწრფელად შემტკივა გული, მე თქვენ გეუბნებით. ჩვენ არასოდეს არა ვთვლიდით მას ჯორჯისთვის შესაფერ საცოლედ, თუმცა

ყოველთვის ძალიან, ძალიან ალერსიანად ვეპყრობოდით ხოლმე ჩვენსა. მაგრამ მამა, დარწმუნებული ვარ, არასოდეს არ დათანხმდება და კარგი ოჯახიშვილმა ახალგაზრდა მანდილოსანმა, მოგეხსენებათ... და წინდახედულმა, უნდა... ჯორჯმა უნდა დაანებოს მას თავი, ძვირფასო კაპიტანო დობინ, სწორედ უნდა დაანებოს!

- მაშ ვაჟკაცმა უნდა დააგდოს საყვარელი ქალი სწორედ მაშინ, როცა მას უბედურება დაატყდა თავს? - გაიშვირა წინ ხელი და თქვა დობინმა. - ძვირფასო მის ოსბორნ! ნუთუ თქვენი პირიდან მესმის ეს რჩევა? ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, თქვენ უნდა უმეგობროთ იმ ასულს! ჯორჯს არ შეუძლია მისთვის თავის დანებება. ჯორჯმა არ უნდა დაანებოს მას თავი. აბა იფიქრეთ, თქვენთვის რომ თავი დაენებებინა სატროფოს, აქაო და ლატაკიაო?

ამ ოსტატურმა კითხვამ არა მცირედ მოულობო გული მის ჯეინ ოსბორნს.

- არ ვიცი, ჩვენ საბრალო გოგოები უნდა ვენდოთ თუ არა თქვენს ნათქვამს, კაპიტანო, - უპასუხა მან. - ქალი სათუთია და ამ სისათუთეში რაღაც ისეთი მოეპოვება, რაც ხელს უწყობს მის ადვილად დარწმუნებას. ვშიშობ, რომ თქვენ, კაცები, ბოროტი, ბოროტი მატყუარები ბრძანდებით. - და დობინმა აშკარად იგრძნო მის ოსბორნისაგან გამოწვდილი ხელის მოჭერა.

ცოტა შეშფოთებულმა კაპიტანმა ცივად გაუშვა ხელი მის ხელს.

- მატყუარები! - შესძახა მან. - არა, ძვირფასო ქალბატონო ოსბორნ, ყველა კაცი არ გახლავთ მატყუარა; მაგალითად, თქვენი ძმა! ჯორჯს ემილია სედლი ბავშვობიდანვე უყვარდა. ვერანაირი სიმდიდრე ვერ ააღებინებს იმაზე ხელს და ვერ შეართვევინებს სხვას. მაშ დაანებოს თავი? თქვენ ურჩევთ, რომ ასე ჰქნას?

რა პასუხი უნდა გაეცა მის ჯეინს ამისთანა კითხვისათვის და მერე ისიც ისე თავისებურ შეხედულებათა პატრონს? მას არ შეეძლო პასუხის გაცემა და ამიტომ იგი თავიდანაც აიცილა შემდეგი სიტყვებით: - აბა, თქვენ თვითონაც თუ მატყუარა არა ბრძანდებით, ერთობ მგრძნობიარე და უცნაური მაინცა ყოფილხართ! - მაგრამ კაპიტანმა უილიამ დობინმა ამ შენიშვნას ყური აარიდა.

ბოლოს, როცა შემდგომი თავაზიანი მუსაიფის შემწეობით დაასკვნა, რომ მის ოსბორნი საკმაოდ იყო შემზადებული ახალი ამბის მოსმენისათვის, კიდევ გადმოუღაგა: „ჯორჯს არ შეუძლია ემილიას დაგდება... ჯორჯმა ჯვარი დაიწერა იმაზეო“... და მერე უამბო ქორწინების გარემოებანი, რაც ჩვენ უკვე ვიცით: როგორ გამოესალმებოდა სიცოცხლეს საბრალო გოგო, მის სატროფოს რომ სიტყვა გაეტეხა; როგორ ხელაღებით იუარა მოხუცმა სედლიმ ქორწინებაზე თავის თანხმობის გამოცხადება; ბოლოს როგორ მოიპოვეს ნებართვა და ჯოჯ სედლი როგორ ჩამოვიდა ჩელტნემიდან დის გასათხოვებლად, როგორ გაემგზავრა ნეფე-დედოფალი ჯოჯის ოთხცხენიანი ეტლით ბრაიტონს თავლის თვის იქ გასატარებლად; და როგორი იმედი ჰქონდა ჯორჯს თავისი ძვირფასი, გულკეთილი დებისა, რომ ისინი შეარიგებენ მას მშობლებთან და როგორც ქალები, და ისიც ასე გულითადი და ნაზი ბუნების ქალები, დიაღაც რომ იზამენ ამას. დასასრულ სთხოვა, ნება მიბოძეთ კიდევ გესტუმროთო (რაც მყის უბოძეს); თანაც მართებულად ივარაუდა, ჩემ ნათქვამს დანარჩენი მანდილოსნები ხუთიოდე წუთში შეიტყობენო და კაპიტანი დობინი თავის დაკვრით გამოესალმა.

ჯერ სახლიდან არ იქნებოდა გასული, რომ მის მარია და მის უირტი შეიჭრენ მის

ოსბორნთან და იმ მანდილოსანმაც მთელი საოცარი საიდუმლო მაშინვე გაუზიარა მათ. სიმართლე მოგახსენოთ, ეს ამბავი არც ერთ დას მეტისმეტად არ სწყენია. ნამალევ ქორწინებას რაღაც ისეთი თვისება მოეპოვება, რომ ასეთი ამბის გაგონებაზე მხოლოდ ორიოდ დიაცი თუ გაწყრება გულწრფელად; და ემილია მათ თვალში თითქოს უფრო ამაღლდა კიდევ, მისი ბუნების ქალი ამნაირ გათხოვებას რომ დათანხმდა. როცა ამ ამბავზე კამათობდნენ, ყბედობდნენ და მკითხაობდნენ, მამა რას იზამს ან რას იტყვისო, კარზე ისეთი კაკუნის ხმა მოისმა, გეგონებოდათ დამნაშავეს დამსჯელი მეხი გავარდაო და შეთქმულნი დააფრთხო. მამა უნდა იყოსო, გაიფიქრეს მათ. მაგრამ ის არ ყოფილა. ეს გახლდათ მხოლოდ და მხოლოდ ბატონი ფრედერიკ ბულოკი, რომელიც პირობისამებრ სიტიდან მობრძანდა, რათა მანდილოსნებს ყვავილების გამოფენაზე თან ხლებოდა.

ამ დარბაისლისათვისაც, როგორც მოსალოდნელია კიდევ, დიდხანს არ დაუმაღავთ საიდუმლო. მაგრამ მის გაგონებაზე სახეზე ისეთი განცვიფრება გამოეხატა, რაც ძალიან განსხვავდებოდა დების სახეზე გამოხატული, თითქოს გულისამაჩუყებელი გაცების გამომეტყველებისაგან. ბატონი ბულოკი წუთისოფლის კაცი და მდიდარი ფირმის უმცროსი მონაწილე გახლდათ. იცოდა რა იყო ფული და მისი ყადრიც ესმოდა. ამიტომ მოლოდინის საამო თრთოლამ გააბრწყინა ბატონ ბულოკის წვრილი თვალები და ღიმილით გადაახედვინა მის მარიასათვის, როცა გაითვალისწინა, რომ ბატონ ჯორჯის ამ სიბრყვის წყალობით იმის საცოლეს იქნებ ოცდაათი ათასი გირვანქით იმაზე მეტი მოჰყოლოდა მზითვად, ვიდრე ოდესმე წინათ შეეძლო ეოცნება.

- ღმერთო! ჯეინ, - შესძახა მან და თვით უფროს დასაც კი ერთგვარი ცნობისმოყვარეობით შეავლო თვალი. - ილზი ახლა კი შემოიკრავს თავში ხელს, ცოლად რომ არ გითხოვა. შენ ახლა ორმოცდაათი ათასი გირვანქა მაინც გექნება!

დებს ფულზე ფიქრი აქამდე ჯერ არ მოსვლოდათ თავში, მაგრამ ფრედ ბულოკი ნატიფი სილალით ეხუმრებოდა მათ ამის თაობაზე დილის ექსკურსიის განმავლობაში და თავიანთსავე თვალში არა მცირედი ღირსება მოემატათ იმ დროისათვის, როცა ეს დროსტარება მორითავეს და შინისაკენ გაუდგნენ გზას სასადილოდ. და ნუ ინებებს ჩემი პატივცემული მკითხველი ხმა აიმაღლოს ამ სიხარბისა და თავკერძობის, ვითარცა არაბუნებრივის, წინააღმდეგ. სწორედ დღეს დილით იყო, რომ ომნიბუსით გეახლებოდათ იგი რიჩმონდიდან და სანამ ცხენებს გამოცვლიდნენ, მემატყიანემ, რომელიც ომნიბუსის სახურავზე იჯდა, ქვემოთ გუბეში ერთობ ჭუჭყიანი, ერთმანეთთან შეხმატკბილებული და ბედნიერი სამი პატარა ბაღლი შენიშნა, - თამაშობდნენ. ამ სამთან უცბად მეოთხე პაწიამ მოირბინა. „პოლი! - მოაძახა მან. - შენმა დამ პენი იპოვნა!“ ამ დაძახილზე ბავშვები მყის ამოცვივდნენ გუბიდან და თავქუდმოგლეჯილნი გაიქცნენ პეგის თაყვანსაცემად. და ომნიბუსი ადგილიდან რომ დაიძრა, პეგისაც მოვკარი თვალი; ბაღლების ამაღლის თანხლებით დიდის რიხით მიემართებოდა იქვე ახლოს მემაქარლამე დედაკაცის ფარდულისაკენ.

დები რომ ასე შეამზადა, დობინი მერე სიტისაკენ გაემშურა ნაკისრი საქმის დარჩენილი, გაცილებით უფრო სამძიმო ნაწილის აღსასრულებლად. მოხუც ოსბორნთან პირისპირ შეხვედრის ფიქრი არა მცირედ აფრთხობდა მას და არა ერთხელ მოუვიდა აზრად, ახალგაზრდა მანდილოსნებისთვის დაეცლია, თვითონ გაემჟღავნებინათ საიდუმლო, რაც, კარგად იცოდა, მათ დიდხანს ვერ გაუჩერდებოდათ პირში. მაგრამ დობინს ჯორჯისათვის პირობა ჰქონდა მიცემული: რა ყოფით მიიღებს უფროსი ოსბორნი ამ ამბავს, გეტყვიო. ამიტომ სიტში რომ ჩავიდა, ტემზის ქუჩაზე, მამის კანტორაში შეიარა და იქიდან მიართვა კაცის ხელით ბარათი ბატონ ოსბორნს, გთხოვთ ნება მიბოძოთ ნახევარი საათით გესტუმროთ თქვენი ვაჟიშვილის, ჯორჯის, საქმეზე მოლაპარაკებისათვისო. დობინის შიკრიკი დაბრუნდა ოსბორნის კანტორიდან, მოახსენა მისგან მოკითხვა და სურვილიც; დიდად ბედნიერი ვიქნები, კაპიტანი თუკი ახლავე მესტუმრებაო. დობინიც მყის გაუდგა გზას მის სანახავად.

კაპიტანს ნახევრად დანაშაულებრივი საიდუმლო ჰქონდა გასამხელი, თანაც შემაწუხებელი და ქარიშხლიანი საუბარიც მოელოდა; ამიტომ ბატონ ოსბორნის კანტორაში ძალიან სახედაღვრემილი შევიდა - ფეხები უკან რჩებოდა. წინა ოთახში გავლისას, სადაც მისტერ ჩოპერი უჯდა მაგიდას, ეს საქმოსანი ცოტა ეშმაკური ღიმილით მიესალმა და ამან კიდევ უფრო მოულო ბოლო დობინს. მისტერ ჩოპერმა თვალი ჩაუკრა, თავი დაუქნია, კალმით ანიშნა ბატონის კარზე და თან ფრიად წამახალისებელი, თითქოს ალერსიანი კილოთი დასძინა: პატრონი სწორედ ჩინებულ გუნებაზე გახლავთო.

ოსბორნიც წამოუდგა ფეხზე, გულიანად ჩამოართვა ხელი და „რასა იქმ, ჩემო საყვარელო შვილოო“, ისეთი გულითადობით უთხრა, რომ ჯორჯის საბრალო ელჩმა ორმაგად მეტ დამნაშავედ იგრძნო თავი. მისი ხელი მიცვალებულის ხელივით იდო ბერიკაცის თათში. იგი გრძნობდა, რომ მეტ-ნაკლებად ის, დობინი, იყო მთელი მოძნდარი ამის მიზეზი. სწორედ მან დაუბრუნა ემილიას ჯორჯი, მიჯნურთ იგი უწყობდა ხელს, აქეზებდა, ამხნევებდა და თითქმის მანვე მოაწყო ის ქორწინებაც, რომლის ამბავი ჯორჯის მამისათვის ახლა უნდა გაემჟღავნებინა. ეს უკანასკნელი კი ისეთი ალერსიანი ღიმილით ესალმებოდა, უთათუნებდა მხარზე ხელს და „დობინ, ჩემო საყვარელო შვილოო“, ეძახდა. - მოციქულს დიალაც რომ ემართლებოდა თავი დაღვრემილობისათვის.

ოსბორნი სრულიად დარწმუნებული ბრძანდებოდა, რომ დობინი მისი ვაჟიშვილის მორჩილების საუწყებლად ეახლა. მისტერ ჩოპერსა და მის ბატონს სწორედ მაშინ ჰქონდათ ბაასი მამა-შვილის უთანხმოებაზე, როცა დობინის შიკრიკი მოვიდა. ორივემ ერთად დაასკვნა, ჯორჯი მორჩილების გამოსაცხადებლად გზავნისო. ორივე უკვე რამდენიმე დღეა ელოდა ამას - და „ღმერთო! ჩოპერ, რა ქორწილს გავმართავთ, ჰა!“ - შესძახა კიდევ ბატონმა ოსბორნმა თავის კლერკს, გაატკაცუნა კოტიტა თითები და ჩხრიალი აუყენა გინეებსა და შილინგებს უშველებელ ჯიბეებში; თან გამარჯვებული მოზვიდის სახით შეჰყურებდა ხელქვეითს.

ორივე ჯიბეში კვლავ იმგვარივე ყოფით განაგრძობდა ფულების ჩხარუნს და გამამხნევებელი, მხიარული იერით შესცქეროდა მის წინ მჯდომ ნირწამხდარ და მდუმარე დობინს. „რა ხეპრე ვინმეა და მერე ოფიცერი მაინც არ იყოს! - ფიქრობდა გულში მოხუცი ოსბორნი. - საკვირველია, ჯორჯმა მაინც როგორ ვერ

ასწავლა უფრო ხეირიანი ყოფაქცევა!“

ბოლოს, როგორც იქნა, დობინმა მოიკრიბა მხნეობა.

- ბატონო, - დაიწყო მან, - დიდად სამძიმო ამბავი მოგიტანეთ: ამ დილით არმიის მთავარ შტაბში გახლდით და უკვე შეჭველია, რომ ჩვენი რაზმი უცხოეთში გაიგზავნება და ამ კვირაშივე კიდევ უნდა გაუდგეს ბელგიის გზას. მოგეხსენებათ, ბატონო, რომ მანამდე შინ ვერ დავბრუნდებით, სანამ შეუპოვარ ბრძოლას არ გადავიხდით. ეს ბრძოლა კი ბევრი ჩვენთაგანისთვის იქნებ საბედისწეროც აღმოჩნდეს.

ოსბორნი მოიღუშა.

- ჩემი შ... რაზმი, მე იმედი მაქვს, თავის მოვალეობას მოიხდის, ბატონო ჩემო, - თქვა მან.

- ფრანგები ნამეტანი ძლიერნი არიან, ბატონო, - განაგრძო დობინმა. - ხოლო რუსები და ავსტრიელები სანამ მოგვაშველებდნენ ჯარებს, დიდი დრო გავა. პირველი შეტაკება ჩვენ შეგვხვდება, ბატონო; დამერწმუნეთ, ბონი გველის ტყავში გაძვრება, რომ ეს შეტაკება, რაც შეიძლება, ძვირად დაგვისვას.

- სად უკაკუნებ, დობინ? - შეაწყვეტინა შემფოთებულმა თანამოსაუბრემ და წარბი შეიკრა. - არა მგონია, რომელიმე ბრიტანელი შეუშინდეს ვიგინდარა ფრანგს, ჰა?

- მე მხოლოდ იმას მოგახსენებთ, რომ სანამ ჩვენ გავილაშქრებდეთ, თუ გავითვალისწინებთ დიდსა და შეჭველ ხიფათს, რაც ყოველ ჩვენგანს თავს დასტრიალებს... თუ რაიმე უთანხმოება არის თქვენსა და ჯორჯს შორის... კარგი იქნებოდა, ბატონო, რომ... რომ ხელი გაგეწოდებინათ ერთმანეთისათვის, ხომ? იმას რომ რამე აუტყდეს, არა მგონია, ოდესმე მიუტევოთ თქვენს თავს, თუ სიყვარულით არ გამოესალმებით.

ეს რომ წარმოთქვა, საბრალო უილიამ დობინი ყაყაჩოსავით გაწითლდა და თვითონ იგრძნო და სცნო კიდევ, მოღალატე ვარო. ის რომ არა, ეს განხეთქილება იქნებ სულაც არ მომხდარიყო. რატომ არ შეაყოვნეს ჯორჯის ქორწინება? რა აუცილებელი იყო ასე სულწასულობა? დობინი გრძნობდა, რომ ჯორჯს მაინცდამაინც არ გადაიტანდა ემილიასთან გაყრის დარდი და თვით ემილიასაც, შესაძლო იყო, ჯორჯის დაკარგვით გამოწვეული მეხის დაცემისათვის ბოლოს მაინც გაეძლო. სწორედ მისი, დობინის, რჩევით განხორციელდა ეს ქორწინება და ყოველი მისი შედეგი, და მერე რატომ მოხდა ასე? იმიტომ, რომ მას უზომოდ უყვარდა ემილია და არ შეეძლო მისი გაუბედურება ეხილა; ან იმიტომ, რომ მან ველარ აიტანა გაურკვევლობის ბურუსში ტანჯვა-წამება და ესწრაფოდა მისთვის ერთბაშად მოელო ბოლო; ისევე როგორც, ჩვეულებრივ, გარდაცვალების შემდეგ გასვენებას ვჩქარობთ; ან კიდევ, როცა ჩვენთვის საყვარელ ადამიანებთან განშორება აუცილებელია, მანამ ვერ მოვისვენებთ, სანამ არ გავეყრებით.

- შენ კარგი ბიჭი ხარ, უილიამ, - უთხრა შერბილებული კილოთი ბატონმა ოსბორნიმ; - და მაგას მართაღს ამბობ: მე და ჯორჯი ერთმანეთზე განაწყენებული არ უნდა დავრჩეთ ომში წასვლის წინ. ყური მიგდე: იმდენი ამაგი მიმიძღვის ჯორჯზე, რომ ვერც ერთი მამა ამაზე მეტს ვერ ჩაიდენდა. თავს დავდებ, თუ სამჯერ იმაზე მეტი ფული არ მეძლიოს, რასაც მამაშენი ოდესმე გაძლევდა ხოლმე, მაგრამ ამით თავი არ მომაქვს. არ ვიტყვი, რა ჯაფას ვეწეოდი მისთვის,

როგორ ვშრომობდი, რა გველის ტყავში ვძვრებოდი, როგორ ეხმარებოდი ჩემს ნიჭსა და ძალ-ღონეს. ჰკითხე ჩოპერს, ჰკითხე თვითონ მას, იკითხე ლონდონის სიტიში. ჰოდა, მე ვთხოვ ისეთი ქალი შეირთოს, რომლის შერთვითაც ჩვენი ქვეყნის ყველა წარჩინებული იამაყებდა. ეს არის მთელ ჩემს სიცოცხლეში ერთადერთი სათხოვარი და ამაზვდაც უარს მეუბნება. განა მე ვარ დამნაშავე? განა მე ვარ ჩხუბის წამომწყები? მე ხომ მხოლოდ მისი კეთილდღეობისთვისა ვცდილობ და სწორედ მისთვის ვღვრიდი ოფლს კატორღელივით მისი დაბადების დღიდანვე? ვერაკაცი ვერ იტყვის ჩემზე, თავკერძაობით მოსდისო. დაე, დაბრუნდეს. მე გეუბნებით: აი, ჩემი ხელი; მე გეუბნებით: დავივიწყოთ და ვაპატიოთ ერთმანეთს. ახლა ქორწინება სახსენებელიც აღარ არის. დაე, ის და მის სუორცი მორიგდნენ, ქორწილი კი მერე გავმართოთ, როცა გაპოლკოვნიკებული დაბრუნდება უკან; რადგან სწორედ პოლკოვნიკი გახდება ჯორჯი. ღმერთს გეფიცები, უნდა გახდეს, თუკი ფულს რამე ძალა აქვს. მიხარია, რომ ჭკუაზე მოგიყვანია. ვიცი, შენ იზამდი, დობინ, შენ წინათაც ბევრჯერ გამოგიხსნია ბევრი ხათაბალიდან. დაე, დაბრუნდეს, მე არ გამოვიჩენ სისასტიკეს. მოდი შემოიარე დღეს სადილად რასელ-სკვერში - ორთავე მოდით. წინანდელ ადგილს, წინანდელ დროს! სადილად ირმის ხორცი გვექნება და ძველზე კრინტსაც აღარავინ დასძრავს!

ეს შექება და ნდობა ძალიან მწარედ მოხვდა გულში დობინს. მთელი ამ ლაპარაკის განმავლობაში სულ უფრო და უფრო მეტად გრძნობდა თავს დამნაშავედ.

- ბატონო, - ამოიღო ბოლოს მან ხმა, - ვშიშობ, რომ უნდა ცდებოდეთ. დარწმუნებულიცა ვარ, ცდებით. ჯორჯი იმდენად დიდსულოვანი კაცია, არასოდეს არ იკადრებს ფულის გულისათვის ცოლის შერთვას. თქვენი მუქარა, თუ არ დამემორჩილე, მემკვიდრეობას წაგართმევთ, მხოლოდ და მხოლოდ მის წინააღმდეგობას წააწყდება.

- ვაჰ, დალახვროს ღმერთმა: კაცო, ნუთუ წელიწადში რვა ათასის შეძლევას მუქარას ეძახი? - კვლავ წამახალისებელი, მხიარული კილოთი მიუგო ბატონმა ოსბორნმა. - ღმერთო ჩემო, მის სუორცი რომ არ დამიწუნებდეს, სწორედ ახლავე ვიფსკვნიდი გვირგვინს! მე მაინცდამაინც არ დაგიდევ სახის ფერს! - და დაბერებულმა ვაჟბატონმა ეშმაკურად დაკრიჭა კბილები და ჩაიხვიხვინა.

- თქვენ გავიწყდებათ, ბატონო ჩემო, კაპიტან ოსბორნის პირვანდელი დანიშნული და დადებული პირობა, - მოახსენა წარბშევკრულმა მოციქულმა ტკეპნით.

- რის დანიშნული, რა პირობა? რაებს მიჰქარავ? შენ იმას ხომ არ ამბობ... - განაგრძო ბატონმა ოსბორნმა და თან ბრაზმა და გაოცებამ შეიპყრო, როცა ახლავა მოუვიდა თავში ეს ფიქრი, - შენ ის ხომ არ გინდა თქვა, რომ ჯორჯი იმდენად წყალწაღებული ტუტუცია, რომ კიდევ იმ გამოყვეყნებული, გაღლეტილი კოტრის გომბიოს აჰკვიატებია? შენ იმისთვის ხომ არ მობრძანდი აქ, მაცნობო, რომ იმას იმ გოგოს შერთვა ნებავს? იმის შერთვა! სწორედ დიდებული საქმე იქნება, აი!.. ჩემმა ვაჟმა და მემკვიდრემ წუმპიდან ამოთრეული მათხოვრის გომბიო უნდა შეირთოს? ჭირსაც წაუღია მისი თავი, თუ ასე ჰქნა! მაშ წავიდეს, იყიდოს ცოცხი და ქუჩის გზაჯვარედინი ჰგავოს. ახლა მაგონდება, ის გოგო ყოველთვის ეტორღიალებოდა და ეარშიყებოდა იმ ბრიყვსა და დარწმუნებული ვარ, სწორედ იმ ბებერი თაღლითის, იმის მამის, შემოჩენილი იყო!

- ბატონი სედლი თქვენი გულითადი მეგობარი გახლდათ, ბატონო ჩემო, - ჩაურთო დობინმა და თითქმის ეამა, როცა თავს შეატყო, გული მომდისო. - ერთ დროს არამზადასა და თაღლითზე უკეთეს სახელებსაც ეძახდით. ეს ქორწინება თქვენი ნახელავია. ჯორჯს რაღა უფლება ჰქონდა კეკემაღულობა ეთამაშა...

- კეკემაღულობა ეთამაშა! - შეჰღრიალა ბებერმა ოსბორნმა. - კეკემაღულობა ეთამაშაო! ბიჭოს! წყეული ვიყო, თუ სწორედ ეს სიტყვები არ ებრძანებინა თვითონ იმ ჩემს ვაჟბატონსაც, როცა ბლინძვა და ყოყორება დაიწყო. მას აქეთ ამ ხუთშაბათს შესრულდა ორი კვირა, საკუთარი მშობელი მამის წინაშე თავი რომ მოჰქონდა, აქაოდა ბრიტანეთის მხედრობის კაცი ვარო. რა, შენ ააგულიანე ისიც, ხომ!.. ხომ შენ ააგულიანე? ოჰ, უმორჩილესად გმადლობთ, ბატონო კაპიტანო! ეს თქვენა ბრძანდებით, რომ ჩემს ოჯახში მაწანწალას ქალიშვილი გნებავთ შემოიყვანოთ? გმადლობთ ტყუილად გარჯისათვის, ბატონო კაპიტანო! მართლაც რომ შეირთოს ის გომბიო! ჰა, ჰა, ჰა, ჰა! და მერე რა ჯანდაბად უნდა? მე სანაძლეოს ვდებ, თუ ჯვარდაუწერლადაც კისრისტეხით არ გამოევიდოს!

- ბატონო ჩემო! - შესძახა დობინმა და განრისხებული წამოიჭრა ზეზე, - ჩემს გასაგონად არა კაცს არ მივცემ ნებას შეურაცხყოს ის მანდილოსანი და ყველაზე ნაკლებად ხომ თქვენ!

- ოჰო, ბრძოლაში გაწვევას ხომ არ მიპირებ? მიწვევ განა? მოითმინეთ, ერთი ზარი დავრეკო და ორთავესთვის დამბახები მოვატანინო. ბატონმა ჯორჯმა იმიტომ გამოგგზავნა, მამახემი შეურაცხყო, არა? - მიუგო ოსბორნმა და ზარის თასმას ჩამოჰკრა ხელი.

- ბატონო ოსბორნ, - მიმართა დობინმა ხმის კანკალით, - მე ვი არა თქვენ შეურაცხყოფთ ქვეყნიერების ზურგზე ყველაზე უკეთეს არსებას. გერჩივნათ რიდით მოპყრობოდით მას, ბატონო ჩემო, რადგან იგი უკვე თქვენი რძალიც გახლავთ!

ეს სიტყვები რომ თქვა დობინმა კიდევ იგრძნო, მეტის თქმა აღარ შემიძლიაო და გაიარა კარი, ხოლო ოსბორნი კი მოწყვეტით გადაესვენა სავარძელში და გაოგნებულმა დაბნეულად გააყოლა თვალი მიმავალს. ზარის მორჩილი კლერკი სასწრაფოდ შევარდა და კაპიტანი არც გამოსცილებოდა იმ ეზოს, სადაც ბატონ ოსბორნის კანტორა იყო, რომ თავქუდმოგლეჯილი მისტერ ჩოპერი, მთავარი კლერკი, დაეწია.

- ღვთის გულისათვის მიბრძანეთ, რა მოხდა? - კალთაში მისწვდა კაპიტანს და ქაქანით მიაძახა მისტერ ჩოპერმა. - ბატონი გაჯავრებისაგან ლამის გულზე გასკდეს! რა ჩაიდინა ბატონმა ჯორჯმა?

- ხუთი დღის წინათ მის სედლი შეირთო, - მიუგო დობინმა, - მე ვიყავი მისი ეჯიბი, ბატონო ჩოპერ, და თქვენც უნდა გაუწიოთ მას მეგობრობა.

მოხუცმა თავი გააქნია.

- თუ ეგ არის თქვენი ახალი ამბავი, კაპიტანო, ცუდად არის საქმე, ბატონი არასგზით არ აპატიებს!

დობინმა სთხოვა ჩოპერს, შემატყობინეთ ჩემს სასტუმროში, როგორ წავა საქმეო, და წარსულითაც და მომავლითაც ერთობ შეშფოთებული და გულდამძიმებული

გაუდგა გზას დასავლეთისაკენ.

სალამოს, რასელ-სკვერის ოჯახი სასადილოდ რომ შეიკრიბა, ოჯახის უფროსი უკვე თავის ჩვეულებრივ ადგილას მჯდომი იხილეს, მაგრამ სახეზე ის პირქუში იერი ედო, რომელიც, თუკი ოდესმე დააჩნდებოდა, მთელს იქ მყოფ საზოგადოებას ხმას გააკმენდინებდა. მანდილოსნებმა და ბატონმა ბულოკმა, რომელიც მათთან სადილად ბრძანდებოდა, იგრძნეს, ბატონ ოსბორნს ამბავი გაუგიაო. მისი მოლუშულობა იმდენად აფრთხობდა ბატონ ბულოკს, რომ ენა მუცელში ჰქონდა ჩავარდნილი, მაგრამ გვერდით მჯდომ მის მარიასა და სუფრის თავში წამომჯდარ მისი დისადმი კი უჩვეულო ალერსიანობასა და თავაზიანობას იჩენდა.

მაშასადამე, მის უირტი სუფრის ერთ მხარეს მარტო იჯდა. მასა და მის ჯეინ ოსბორნს შორის ადგილი იყო დარჩენილი, ეს ადგილი ჯორჯისა გახლდათ, როცა იგი შინ სადილობდა ხოლმე და, როგორც ვთქვით, ახლაც მომზადებული იყო სასადილო გაწყობილობა ამ მცონარე, გადაკარგული ყმაწვილის დაბრუნების მოლოდინში. სადილობისას არაფერი მომხდარა. პურობის დროს მხოლოდ ბატონ ფრედერიკის უღიმღამო ჩაცინება, საიდუმლო ჩურჩული და ფაიფურისა და ვერცხლეულის წკარუნი და არღვევდა მყუდროებას. ფარეშები ფეხაკრეფით დაიპარებოდნენ და ასრულებდნენ თავიანთ მოვალეობას. სამგლოვიარო ასაბიის დაქირავებული მონაწილენიც არ გამოიყურებიან მიცვალებულთა დაკრძალვის დროს ისე დაღვრემით, როგორც ბატონ ოსბორნის მსახურთ ეტყობოდათ. ირმის მკერდ-კისრის ხორცი, რომლის გემოს გასართმევადაც ჰპატიჟებდა დობინს, ოსბორნმა სრულ მდუმარებაში დასჭრა; მაგრამ თავისი წილისთვის თითქმის პირი არ დაუკარებია, სმით კი ბევრსა სვამდა და მერიქიფეც გულმოდგინედ უვსებდა სასმისს.

ბოლოს, სწორედ სადილის დასასრულს, მისი თვალები, რომლებიც რიგ-რიგად აშტერდებოდა ყველას, ერთი წუთით ჯორჯისთვის გაწყობილ ჭურჭელს შეაცივდა. მან მყის ანიშნა მათზე მარცხენა ხელით. ქალიშვილები შეაჩერდნენ მამას და ვერ მიხვდნენ, თუ არ უნდოდათ, რომ მიმხვდარიყვნენ, რას ანიშნებდათ. პირველად ვერც მსახურებმა გაიგეს, რა უნდოდა.

- მოაშორეთ ეგ ჭურჭელი! - დასჭყვივლა მან ბოლოს, წამოდგა ლანძღვით, თანაც მიახეთქა თავისი სკამი და საკუთარი ოთახისაკენ გაემართა.

ბატონი ოსბორნის სასადილო დარბაზის უკან ერთი ჩვეულებრივი ოთახი იყო, რომელიც მის სახლში კაბინეტად საღებოდა და ოჯახისთვის წმიდათაწმიდა ადგილს წარმოადგენდა. აქ შებრძანდებოდა ხოლმე კვირა დილაობით ბატონი ოსბორნი, როცა ეკლესიაში წასვლა არ მოენებებოდა, თავის წითელი ტყავის სავარძელში ჩაესვენებოდა და შუადღემდე გაზეთის კითხვაში ატარებდა დროს. ამ ოთახში ორი შუშიანი კარადა იდგა და შიგ საგულდაგულოდ ოქროს ვარაყიან ყდებში მტკიცედ ჩასმული საყოველთაოდ ცნობილი თხზულებები ეწყო: „ყოველწლიური მიმოხილვა“, „დარბაისლის ჟურნალი“, „ბლეირის ქადაგებანი“ და ჰიუმი და სმოლუტი. წელიწადი წელიწადს ისე მისდევდა, რომ ამ ტომებიდან ერთსაც არ გადმოიღებდა თაროდან. მაგრამ ოჯახის ვერც ერთი წევრი ვერ გაბედავდა, რომ სიცოცხლე გაეწირა და მიჰკარებოდა რომელიმეს, გარდა იმ იშვიათი კვირა საღამოებისა, როცა სადილად წვეულება არ იყო გამართული, და როცა ვეება ალისფერ დაბადებასა და ლოცვანს გადმოიღებდნენ იმ კუთხიდან,

სადაც „პერთა წიგნის“ გვერდით განისვენებდნენ. მერე ზარის წკარუნით მოუწოდებდნენ მსახურთ მცირე სასტუმრო ოთახში და ოსბორნი მაღალი, როყიო ხმით და საზეიმო კილოთი წაუკითხავდა და ოსბორნი მაღალი, როყიო ხმით და საზეიმო კილოთი წაუკითხავდა თავის ჯალაბს მწუხრის ლოცვას. ჯალაბობიდან ვერავინ, ვერც შვილი და ვერც მსახური, უცნაური ძრწოლის გარეშე ამ ოთახში ვერასოდეს შედგამდა ფეხს. აქ სინჯავდა მეკუჭნავის ანგარიშებსა და ჩხრეკდა მებუფეტის მარნის დავთარს. აქედან შეეძლო თვალყური ედევნებინა, ქვიშა-კენჭით მოგებულ, მოკრიალებულ ეზოს იქით საჯინბოს უკანა კარისათვის, რომელთანაც ერთ-ერთი ზარითაც იყო დაკავშირებული. მეეტლე თავის სამყოფელიდან ამ ეზოში გამოდიოდა, ვითარცა სამსჯავროში ბრალდებულისათვის გამართულ შემოღობილში და ოსბორნი აგინებდა და ლანძღავდა კაბინეტის სამრეკლოდან. ამ სამყოფელში წელიწადში ოთხჯერ შედიოდნენ: მის უირტი ჯამაგირის, ხოლო ქალიშვილები კი - სამი თვის საყოფი თავიანთი ჯიბის ფულის მისაღებად. ბავშვობაში ჯორჯი ბევრჯერ გამათრახებულა აქ, დედამისი კი მისულფერებული იჯდა ხოლმე კიბეზე და გულისტკივილით უგდებდა ყურს მათრახის შხუილს. თითქმის არავის არასოდეს გაუგონია, რომ ბიჭს ამ დასჯის დროს ეტიროს. საბრალო ქალი ბავშვს უჩუმრად უალერსებდა, ჰკოცნიდა და აძლევდა ხოლმე ფულს გასამხნევებლად, როცა იგი გარეთ გამოვიდოდა.

ბუხრის თავზე ოჯახის სურათი ეკიდა. ეს სურათი ქალბატონ ოსბორნის გარდაცვალების შემდეგ გადმოიტანეს აქ წინა ოთახიდან. ჯორჯი პონიზე მჯდომი ეხატა, უფროსი და ყვავილების კონას უწვდიდა, ხოლო უმცროსს დედისთვის ეკიდა ხელი. ყველას ღაჟღაჟა ლოყები და ვეებერთელა წითელი პირები ჰქონდა. ბრიყვულად უღიმოდნენ ერთმანეთს, როგორც საერთოდ ოჯახის სურათებში იციან ხოლმე. ახლა დედამიწაში განისვენებდა, უკვე დიდხნის მივიწყებული, დებსა და ძამიკოს ათასი სხვადასხვა საკუთარი საზრუნავი მოეპოვებოდათ და თუმცა კვლავ განაგრძობდნენ ნაცნობობას, სრულიად გაუცხოებულნი კი იყვნენ ერთმანეთისთვის. რამდენიმე ათეული წლის შემდეგ, როცა სურათზე გამოხატული ხალხი ხანში შევა, რა მწარე სატირას წარმოადგენს ეს დიდრაჯული, ბავშვური ოჯახური სურათები თავიანთი სასაცილო გრძნობიერებით, ცრუ ღიმილითა და თანაც ასე გულზვიადი და თვითკმაყოფილი უმანკოებით. თვით ოსბორნის დიდებულმა სურათმა კი, რომელზედაც იგი გამოხატული იყო იმ თავისი უშველებელი სამელნითა და სავარძლითურთ, ოჯახის სურათის ჩამოღებით დაცარიელებული საპატიო ადგილი დაიჭირა სასადილო დარბაზში.

ამ კაბინეტში განმარტოვდა მაშინ მოხუცი ოსბორნი და სასადილოში დარჩენილ პატარა ჯგუფს დიდად მოეშვა გულს. მსახურები რომ გაიკრიბნენ, მათ ერთხანს გაცხარებული, მაგრამ ძალიან ხმადაბალი მუსაიფი გააბეს. შემდეგ ბატონ ბულოკის თანხლებით, რომელიც ფეხაკრეფით მიიპარებოდა ჭრაჭუნა წალებით, წყნარად ავიდნენ ზემოთ: ბატონ ბულოკს მარტოდმარტო ღვინის სმისა და იქვე, ყურის ძირას, კაბინეტში მყოფ, თავზარდამცემ ბერიკაცთან ასე ახლო ჯდომის გული აღარა ჰქონდა.

ჩამობნელებიდან, სულ უკანასკნელი, ერთი საათის შემდგომ, სახლთუხუცესმა, როგორც იქნა, გაბედა: თვითონ დაუკაკუნა კარს და სანთლები და ჩაი შეუტანა. ოჯახის უფროსი სავარძელში იჯდა და თითქოს გაზეთს კითხულობდა. როცა მსახურმა სანათური და საუზმე გვერდით, მაგიდაზე დაუწყო და გარეთ გავიდა,

ბატონი ოსბორნი წამოდგა და კარი ჩაკეტა. ახლა უკვე აღარ შეიძლებოდა შეცდომა: მთელმა ჯალაბმა იცოდა, რომ რაღაც დიდი, მძიმე ამბავი უნდა დატრიალებულიყო, რაც, ჩანდა, საზარლად დაატყდებოდა თავს პატარა ბატონს - ჯორჯს.

წითელი ხის დიდრონ, პრიალა საწერ მაგიდაში ბატონ ოსბორნს შვილის საქმეებისა და ქალაქლებისათვის საგანგებო უჯრა ჰქონდა მიჩენილი. ჯორჯის ბაღბაღის დროიდან მოყოლებული აქ ინახავდა იგი მასთან დაკავშირებულ ყველა საბუთს: აქ იმყოფებოდა მისი ჯილდომილებული საწერი და სახატავი რვეულები - ყველას ეტყობოდა ჯორჯისა და აგრეთვე მასწავლებლის ხელიც. აქ გახლდათ დიდრონი, მრგვალი ასოებით ნაწერი მისი პირველი ბარათები, სიყვარულით მოკითხვას რომ უთვლიდა მამიკოსა და დედიკოს და ტკბილი ნამცხვრის გამოგზავნას იხვეწებოდა. მისი ძვირფასი ნათლია სედლი არა ერთხელ მოიხსენებოდა მათში. წყევლა-კრულვა მოსწყდებოდა ბებერი ოსბორნის ჩაღრმავებულ ტუჩებს და შემადრწუნებელი სიძულვილი და ბოღმა დაუტრიალდებოდა გულში, როცა ქალაქების ქუჩაში ამ სახელს წააწყდებოდა. ყველას ნიშანი ედო, წარწერა ჰქონდა და დახარისხებული წითელი ზონრებით იყო შეკრული. ერთს ეწერა: „ჯორჯისაგან, 5 მილინგს თხოულობდა, 23 აპრილი, 18... წელი. პასუხი გავეცი 25 აპრილს“, ან კიდევ „ჯორჯი პონიზე მწერს, ოქრომბრის 13“, და სხვანი. სხვა შეკვრაში მოთავსებული იყო „ექიმ ს-ის ანგარიშები“, „ჯ-ის მკერავის ანგარიშები და ფორმის ტანსაცმელზე დანახარჯები, ჩემს სახელზე გაცემული ჩეკები ჯ. ოსბორნ-უმცროსის მიერ“ და სხვ. აქვე იყო უესტ-ინდოეთიდან გამოგზავნილი წერილები; აგრეთვე მისი რწმუნებულის წერილები და გაზეთები, რომლებშიც ჯორჯის სამხედრო პატივის მომატების ცნობები იყო დაბეჭდილი. აქ ინახებოდა მისი პატარაობის მათრახი და აგრეთვე ქალაქში გახვეული მედალიონი, რომელშიც ჯორჯის თმა იდო და დედამისი ატარებდა ხოლმე.

ამ სამახსოვროთა ფურჩქვნა-ქექისა და მათზე ფიქრში გაატარა უბედურმა მრავალი საათი. მისი უძვირფასესი ამაოებანი, პატივმოყვარეობანი, იმედები, ყველა აქ ეწყო. როგორ ამაყობდა თავისი ბიჭით!.. კაცის თვალს არ ენახა იმაზე უფრო ლამაზი ბავშვი. ყველა ამბობდა, სწორედ კეთილშობილის ძესა ჰგავსო. სამეფო გვარის ერთმა პრინცესამაც კი შენიშნა იგი კიუს ბოტანიკურ ბაღში, აკოცა და სახელიცა ჰკითხა. სიტის რომელ კაცს შეეძლო გვერდით ამოეყენებინა მისთვის ვინმე? განა ვინმე უფლისწულს გაზრდიდნენ ასე ფუფუნებით? ყველაფერი, რისი ყიდვაც ფულით შეიძლებოდა, მისი შვილისა იყო. წლის ბოლოს გამართულ საღამოზე მოხუცმა სკოლაში მისვლა იცოდა ოთხცხენიანი ეტლითა და ახალ ლივრებში გამოწყობილი ფარეშების თანხლებით და ჯორჯის სკოლის ბიჭუნებში ფანტავდა ახალ-ახალ შილინგებს. კანადას ჯორჯის გამგზავრების წინ, შვილთან ერთად რაზმის სადგომში რომ მივიდა, ისეთი ნადიმი გაუმართა ოფიცრებს, რომ თვითონ იორკის მთავარიც არ იუკადრისებდა იქ ჯდომას. განა ოდესმე გაუბრუნებია ჯორჯისაგან გამოგზავნილი ანგარიში? ყველა აქ ეყარა, უსიტყვოდ გასტუმრებული. ბევრ სარდალს არ ღირსებია იმაზე უკეთესი ბედაურები! ჯორჯი რომ აგონდებოდა, მოხუცს თვალწინ ედგა შვილი ათას სხვადასხვა დღეს: ნასადილევს, როცა იგი ბატონკაცურად ლალი და თამამი შემოვიდოდა ხოლმე, გვერდით ამოუდგებოდა მამას სუფრის თავში და გადაჰკრავდა ღვინოს: პონიზე მჯდარი ბრაიტონს, როცა ღობეს გადაევლო და მონადირეებს არ ჩამორჩა; რეგენტ-უფლისწულს რომ წარუდგა მიღებაზე და

როცა მთელ სენტ-ჯეიმზის სასახლეშიც არ გამოჩენილა იმაზე უფრო ლაზათიანი ჭაბუკი. და ყოველივე ამას ასე მოელო ბოლო!.. შეერთო კოტრის გომბიო და გაექცა შვილის მოვალეობასა და ბედნიერებას! რა დამდაბლებისა და გაშმაგების, ილაჯის გამძვავები რისხვის, პატივმოყვარე იმედების გაცრუებისა და სიყვარულის რა ტკივილების, შებღალული ამარების რა ჭრილობათა და თვით ალერსის რა ტანჯვანი უნდა განეცადა ახლა წუთისოფლის ამარებათა მოთაყვანე ამ მოხუცს!

როცა მორჩა ქალაქების სინჯვას და ხან ამ, ხან იმ საბუთზე გულის გამაწვრილებელ, უმწარეს და სასოწარმკვეთი ვარამით აღვსილ იმ ღრმა ფიქრს, რომლითაც ბედშავთ მოაგონდებათ ხოლმე წარსული ბედნიერი დრონი, ჯორჯის მამამ ამოალაგა მთელი ნივთები იმ უჯრიდან, სადაც ასე დიდხანსა ჰქონდა აქამდე შენახული; საწერ ხელსაწყო-გამართულობისათვის საჭირო ყუთში ჩაკეტა, ზონრით შეჰკრა და თავისი ბეჭდით დალუქა. შემდეგ საწიგნე კარადა გახსნა, გადმოიღო ზემოთ ნახსენები ვეება, წითელტყავგადაკრული დაბადება - დიდრაჯული და იშვიათად ხელმონაკიდები, სულ თავიდან ბოლომდე ოქროთი მოლაპლაპე წიგნი. თავფურცელზე აბრაამისაგან ისაკის მსხვერპლად შეწირვა ეხატა. ამაში, ჩვეულებისამებრ, წინა, სუფთა ფურცელზე, მსხვილი, მწერლური ხელით ოსბორნს ჩამოწერილი ჰქონდა თავისი ქორწინების, მეუღლის გარდაცვალებისა და შვილების დაბადების თარიღები, აგრეთვე მათი სახელებიც.

პირველად ჯეინი ეწერა, მერე - ჯორჯ-სედლი ოსბორნი, შემდეგ - მარია ფრენსეზი და ყველას ნათლობის დღეები. მოხუცმა აიღო კალამი და გულმოდგინედ წაშალა ჯორჯის სახელი, ხოლო როცა ფურცელი სულ გაშრა, წიგნი კვლავ თავის ადგილას მოათავსა. შემდეგ ამოიღო სხვა უჯრიდან, რომელშიც საკუთარ ქალაქებს ინახავდა, ერთი საბუთი, გადაიკითხა, ნაკუწ-ნაკუწად აქცია, სანთლით ცეცხლი წაუკიდა და უყურა, სანამ სულ არ ჩაიფერფლა ბუხრის მოაჯირს შიგნით. ეს მისი ანდერძი გახლდათ. ანდერძი რომ დაიწვა, ოსბორნი დაჯდა, წერილი დაწერა, მერე მსახურს დაურეკა და უბრძანა, ეს დილით წაიღეო. გათენებულები კიდევ. დასაწოლად რომ გაემართა ზემოთ, მთელი სახლი უკვე ფეხზე წამომდგარიყო მზის ამოსვლისთანავე და ჩიტუნები ჟღურტულებდნენ რასელ-სკვერის ხეთა ქორფა, მწვანე ფოთლებში.

უილიამ დობინს ეწადა, ბატონ ოსბორნის მთელი ოჯახი და ხელქვეითნი კარგ გუნებაზე დაეყენებინა და რაც შეიძლება მეტი მეგობარი გაეჩინა ჯორჯისთვის ამ ავბედობის ჟამს. ამიტომ, ადამიანის განწყობილებაზე ლაზათიანი სადილებისა და თავანკარა ღვინოების ძალა რომ იცოდა, როგორც კი სასტუმროში დაბრუნდა, ფიცხლად კაცი აფრინა და უთავაზიანესი მოპატიჟების ბარათი მიართვა ესკვიარ ტომას ჩოპერს. ამ დარბაისელს სთხოვდა, ხვალ სლოტერთან სადილად მეწვიეთო. ბარათი მისტერ ჩოპერს სიტიდან წამოსვლის წინ მოუვიდა და მყის აახლა პასუხი, რომ „მისტერ ჩოპერი თავაზით მოიკითხავს და პატივისცემითა და სიამოვნებით ეახლება კაპიტან დობინსო“.

დაპატიჟების ბარათი და სახელდახელოდ შედგენილი პასუხის შავი პირი ბატონმა ჩოპერმა ქალბატონ ჩოპერსა და მის ასულებსაც აჩვენა იმ საღამოს სომერზ-ტაუნს დაბრუნებისას და ოჯახი ჩაის რომ შემოუსხდა, ფრიად გაცხარებული სჯაბაასი გაიმართა დარდიმანდ ოფიცრებსა და უესტენდელ ხალხზე. როცა გოგოები მოსასვენებლად გავიდნენ, ბატონმა ჩოპერმა და მისმა მეუღლემ აწონ-დაწონეს პატრონის ოჯახში დატრიალებული უცნაური ამბები. ასე გაშმაგებული აქამდე

ჯერ არასოდეს ეხილა კლერკს თავისი ბატონი. კაპიტან დობინის წასვლის შემდეგ ოსბორნთან რომ შევიდა, მისტერ ჩოპერს ბრაზისაგან სულ გაშავებული დახვდა ბატონი - ცოტაღა უკლდა გონის წასვლას. ჩოპერი დარწმუნებული იყო, ალბათ რაღაც საზარელი ჩხუბი მოუვიდა ბატონ ოსბორნსა და ახალგაზრდა კაპიტანსაო. მას უბრძანეს, ამ უკანასკნელ სამ წელიწადს კაპიტან ოსბორნის მთელი ნახარჯი თანხის სრული ანგარიში შეადგინეო. „და მართლა კარგა ბლომად ფულიც მიუჭყლეტია“, დასძინა უფროსმა კლერკმა და უფრო მეტი პატივისცემა იგრძნო თავის მოხუც და ახალგაზრდა ბატონებისადმი, ასე ხელგაშლილად რომ ეფანტათ გინეები. მცირეოდენი მეტრალეა ეს საცოდავი ყმაწვილი ქალი, „კაფტანისთანა“ ლამაზი ჯეილი რომ ეცლება ხელიდანაო. ხოლო ბატონი ჩოპერი კი დიდად არ დაგიდევდათ მის სედლის, ვითარცა ბედშავი ვაჭრის ქალს, რომლის მამა ნამეტან ქეციან დივიდენდს იძლეოდა. მთელ ლონდონის სიტიში ყველაზე წინ ოსბორნის ფირმას აყენებდა და იმედოვნებდა და სურდა კიდევ, რომ კაპიტან ჯორჯს წარჩინებული ქალი ეთხოვა. იმ ღამით კლერკს გაცილებით უფრო გულიანად ეძინა, ვიდრე მის ბატონს. დილით კი, ნასაუზმევს, რომელსაც ძალიან მადიანად მოუღებინა (თუმცა მისი ცხოვრების უბრალო და სადა ფინჯანი მხოლოდ ყავისფერი შაქრით გახლდათ დამტკბარი), გულში ჩაიკრა თავის უჭულ-ბუჭულები და საუკეთესო საკვირაო კოსტუმსა და საყელონაოჭიან პერანგში გამოწყობილი სამსახურისაკენ გაუდგა გზას. ხოლო წინდაწინ თავის მალმერთებელ ცოლს შეჰპირდა, ამ საღამოს მაინცდამაინც ძალიან არ გამოვიდებ თავს, სულ გამოვუყლურწო მთელი ღვინო კაპიტან დობინსაო.

ბატონი ოსბორნი ჩვეულ დროს სიტიში რომ ჩავიდა, მისი განსაკუთრებით ჩაყვითლებულ-ჩაშავებული და ნატანჯი სახე მყის თვალში ეცა ხელქვეითებს, რომელნიც ყოველთვის უკვირდებოდნენ ხოლმე და დიას წინდახედულადაც, მისი სახის გამომეტყველებას. დათქმულ დროს, თორმეტ საათზე, მობრძანდა მისტერ ჰიგზი (წვერი ფირმისა ჰიგზი და ბლეთერუიკი, ვექილები. ბედფორდ-როუ) და მაშინვე შეუძღვნენ კიდევ ბატონის კაბინეტში, სადაც საათზე მეტ ხანს ისხდნენ ჩაკეტილნი. დაახლოებით პირველ საათზე მისტერ ჩოპერმა კაპიტან დობინის კაცის ხელით გამოგზავნილი წერილი მიიღო; ხოლო შიგნით კიდევ ბატონ ოსბორნის სახელზე სხვა ბარათი იდო და კლერკმა ოთახში შეუტანა. ცოტა ხნის შემდეგ მისტერ ჩოპერსა და მისტერ ბერჩს, მეორე კლერკს, დაუძახეს და სთხოვეს, ხელის მოწერით დაემოწმებინათ რაღაც საბუთი.

- ახალი ანდერძი შევადგენინე, - აუხსნა მათ ბატონმა ოსბორნმა და ამ დარბაისლებმაც როგორც საჭირო იყო, მოაწერეს კიდევ ხელი.

სიტყვა არ გაუგრძელებიათ. მისტერ ჰიგზი ფრიად ჩაფიქრებული გამოვიდა წინა ოთახში. ძალიან მკაცრად გადახვდა მისტერ ჩოპერს, მაგრამ ახსნა-განმარტებას არ გამოსდგომია. შენიშნეს, რომ ბატონმა ოსბორნმა მთელი დღე უჩვეულოდ წყნარად და თვინიერად გაატარა და გააოცა ისინი, ვინც მის ჩაჟამებულ ქცევა-გამომეტყველებაზე წინასწარმეტყველებდნენ, ავს მოასწავებსო. იმ დღეს არავინ გაუთათხია და ერთხელაც არ გაუგონიათ მისი პირიდან გინება. შინისკენაც მალევე გაემართა. წასვლამდე ერთხელ კიდევ შეიხმო უფროსი კლერკი, ზოგადი განკარგულებანი მისცა და თითქოს ცოტაოდენი ჭოჭმან-ყოყმანის შემდეგ ჰკითხა: ხომ არ იცი, კაპიტანი დობინი ქალაქში იმყოფება თუ არაო?

ჩოპერმა მოახსენა, მე მგონი, აქ გახლავთო, და მართლაც ორივემ დიაღაც რომ

ბეჯითად იცოდა მისი ქალაქში ყოფნის ამბავი. ოსბორნმა აიღო ამ ოფიცრის სახელზე დაწერილი ბარათი, გაუწოდა კლერკს და სთხოვა, დაუყოვნებლივ გადაეცი დობინს საკუთარ ხელში.

- ახლა კი დამიარხენდება გული, ჩოპერ, - დააყოლა მან უცნაური გამომეტყველებით და წაავლო ქუდს ხელი.

სწორედ ორი რომ დარეკა, - უეჭველია, პაემანი ჰქონდათ დანიშნული, - ბატონმა ფრედერიკ ბულოკმა შემოუარა და ორივე ერთად გამოვიდა გარეთ.

იმ ლეგიონის მეთაური, რომელშიც ვაჟბატონებს დობინსა და ოსბორნს ასეულები ებარათ, მოხუცი გენერალი გახლდათ. მას პირველი ლაშქრობა ჯერ კიდევ ვულფის სარდლობის ქვეშ გადაეხადა კვებეკს და მას შემდეგ ისე დაჩაჩანაკებულიყო და მიხრწნილიყო, რომ ხელმძღვანელობის თავი აღარა ჰქონდა. მაგრამ ერთგვარი გულისყურით მაინც ეკიდებოდა ლეგიონს, რომლის მეთაურადაც სახელით კვლავ ითვლებოდა და თავის ზოგიერთ ახალგაზრდა ოფიცერს სიამოვნებით ეპატიჟებოდა საკუთარ სუფრაზე. ამ ჯურის სტუმარმასპინძლობით კი, მე მგონი, სრულიადაც აღარ გახლავთ ჩვეულებრივი მის დღევანდელ თანამოძმეთა შორის. კაპიტანი დობინი გამორჩევით უყვარდა ამ მოხუც გენერალს. დობინი სამხედრო მწერლობაში ჩახედული კაცი გახლდათ და ფრიდრიხ დიდსა, იმპერატორ-დედოფალსა და მათ ომებზე თითქმის ისევე ჩინებულად შეეძლო სჯა-ბაასი, როგორც თვით გენერალს, რომელიც არ დაგიდევდათ ახლანდელ გამარჯვებებსა და ზეიმებს და მისი გული და სული კვლავ ნახევარი საუკუნის წინანდელ მხედართმთავრებს ვერ მოიშორებოდა.

ამ ოფიცერმა მიიპატიჟა დობინის საუზმეზე იმ დღით, როცა ბატონმა ოსბორნმა ანდერძი გადაასხვაფერა და მისტერ ჩოპერი კი თავის საუკეთესო პერანგში გამოეწყო. მაშინ გენერალმა თავის ახალგაზრდა საყვარელ თანამოლაშქრეს ორიოდე დღით ადრე აცნობა ის, რასაც უკვე ყველა ელოდა: ბელგიაში გალაშქრების ბრძანება. ბრძანება, რომ ლეგიონი მზად იყოს გალაშქრებისათვის, დღეს-ხვალ გამოიგზავნება მთავარი შტაბიდან, ხოლო ვინაიდან გემები ბლომად არის, ადგილიდან დაძვრის განკარგულებას ამავე კვირის ბოლომდე მივიღებთო. ჯარისკაცთა ახალი შევსება ლეგიონს უკვე ჩეტემს ყოფნის დროს მოუვიდა და მოხუცი გენერალი იმედოვნებდა, რომ რაზმი, რომელმაც თავი გამოიჩინა კანადაში მონკალმის დამარცხების დროს და კუდით ქვა ასროლინა ლონგ-აილენდში ბატონ ვაშინგტონს, ომით გაცვეთილ ნიდერლანდის ბრძოლის ველებზედაც არ შეირცხვენს თავის ძველ, ღირსეულ სახელსო.

- მაშ, ჩემო კარგო, თუ რაიმე affaire-la[56] ჩაგიდენია, - დასძინა მოხუცმა და თან ერთი მწიკვი ბურნუთი აიღო მოცახცახე, თეთრი, ბებრული ხელით; მერე კი თავის robe de chambre-ის[57] იმ ადგილისაკენ ანიშნა, რომლის ქვეშ კიდევ სუსტად უფართხალებდა გული. - თუ ვინმე ფილისი გყავს სანუგეშებელი, ან თუ დედიკოსთან და მამიკოსთან გამოსალმება გინდა, ან რაიმე ანდერძის დაწერა, გირჩევ ახლავე შეუდგე საქმეს.

ამ სიტყვებით გენერალმა ცალი თითი გაუწოდა ჩამოსართმევად ახალგაზრდა მეგობარს და გაპუდრული, ნაწნავიანი თავის ალერსიანი დაკვრაც დააყოლა. ხოლო როგორც კი დობინმა კარი გაიხურა, დაჯდა და მყის poulet-ს[58] წერას შეუდგა (ბებრუხანას თავის ფრანგულით ერთობ მოჰქონდა თავი!) მისი

უდიდებულესობის თეატრის მსახიობის მადმუაზელ ამენაიდისადმი.

ამ ახალმა ამბავმა დობინი მძიმედ ჩააფიქრა და ჩვენი ბრაიტონელი მეგობრები მოაგონა. თან კი შერცხვა, ემილია ყოველთვის პირველ ადგილს რომ იჭერდა მის ფიქრებში (ყოველთვის ყველაზე წინ იდგა - დედ-მამაზე, დებზე და მოვალეობაზე წინ, ჭეშმარიტად ყოველთვის, ძილსა და ღვიძილში და მთელი დღის განმავლობაშიც). სასტუმროში რომ დაბრუნდა, მოკლე ბარათით აცნობა ბატონ ოსბორნს გაგებულ ამბავი, რომელსაც, დობინი იმედოვნებდა, იქნება დაეძლია მოხუცი და ჯორჯთან შეერიგებინა.

ამ ბარათმა, გაგზავნილმა იმავე შიკრიკის ხელით, რომელმაც წინადლით მიპატიჟების ამბავი აახლა ჩოპერს, არა მცირედ შეაშფოთა ღირსეული კლერკი, წერილი მის სახელზე იყო და რომ ხსნიდა, ცახცახებდა, ვაითუ შეპირებული სადილი გადათქვა და იმედი გამიცრუვდესო. გულს უზომოდ მოეშვა, როცა აღმოაჩინა, რომ მხოლოდ კვლავ მოაგონებდნენ დაპატიჟებას („ექვსის ნახევრისთვის გელიო“ - სწერდა კაპიტანი დობინი). კლერკი ძალიანაც გახლდათ დაინტერესებული თავისი ბატონის ოჯახის საქმეებით, მაგრამ *que voulez-vous?*[59] დიდებული სადილის დაკარგვის შიში უფრო ადარდებდა, ვიდრე რომელიმე სიკვდილისშვილის ჭირ-ვარამი.

დობინი სრული უფლებით იყო მოსილი, გენერლის ნათქვამი ლეგიონის ყველა ოფიცრისათვის გადაეცა, თუკი ვინმეს სადმე წააწყდებოდა. ამიტომაც მოახსენა უმცროს ლეიტენანტ სტაბლს, რომელსაც რწმუნებულთან შეხედა. ჭაბუკი ისეთის მხედრული ჟინით აღეგზნო, რომ მყის გაემურა მეიარაღისკენ ახლა ხმლის შესაძენად. ეს ყმაწვილი, თუმცა მხოლოდ ჩვიდმეტი წლისა იყო, სამოცდახუთი გოჯის სიმაღლისა და თან ერთობ სუსტი აგებულებისა, რაც კიდევ უფრო გაუარესებინა არყის სმისაკენ ნაადრევ მიდრეკილებას, უეჭველად მამაცი და ლომგული გახლდათ. და იგი ისე შეუდგა მახვილის ხელში ტრიალს, აქეთ-იქით ქნევას, დრეკას და გადაკვრ-გადმოკვრას, თითქოს, ფრანგებში იყო გარეული და მათ ჟლეტდა. ხმამაღლა „ჰა, ჰას“ ძახილით და პაწია ტერფის ძირს გასაოცარი ძალუმი დაცემით ორ-სამჯერ კაპიტან დობინსაც გადაუქნია ხმალი, მაგრამ იმას მხოლოდ ეცინებოდა და ბამბუკის ჯოხით აუკრავდა ხოლმე მოქნეულს.

ბატონი სტაბლი, როგორც მის მოყვანილობასა და ჩიარობაზე შეიძლება დავასკვნათ, მსუბუქი ქვეითი ჯარის მეომარი ბრძანდებოდა. უმცროსი ლეიტენანტი სპუნნი კი პირიქით, მაღალი, ზორბა ჭაბუკი იყო და გრენადერთა (კაპიტან დობინის) ასეულში მსახურობდა. ახლა იგი დათვის ტყავის ახალ ქუდს ისინჯავდა, რომელიც მისი წლოვანებისათვის შეუსაბამო, ერთობ პირქუმ და სასტიკ გამომეტყველებას ანიჭებდა. მერე ის ორი ყმაწვილი სლოტერს მიადგა. შეუკვეთეს ერთი კარგი ლაზათიანი სადილი; შემდეგ კი კეთილი, მოსიყვარულე და შემეფოთებული მშობლებისადმი შინ გასაგზავნი წერილების წერას ჩაუჯდნენ - წერილებისა, რომლებიც აღვსილი იყო სიყვარულითა და გულითადობით, თანაც ბაქიობითა და შეცდომებით. ეჰ, იმ დროს ინგლისში ბევრს უძგერდა შემეფოთებით გული, ბევრ სახლში აღევლინებოდა დედათა ვედრებანი და დიოდა ცრემლთა ნაკადები.

ყრმა სტაბლი სლოტერის ყავახანის ერთ მაგიდასთან მიმჯდარი წერილის წერაში გართულიყო, ცხვირზე კი უხვად მოუგორავდა ცრემლები და ქაღალდს ულტობდა (რადგან ყმაწვილს აგონდებოდა დედიკო და ფიქრობდა, იქნებ ველარც მეღირსოს

მისი ნახვარ). დობინიც ჯორჯისთვის ბარათის მიწერას აპირებდა, მაგრამ ჭაბუკის ამ ყოფას რომ მოავლო თვალი, გადაიფიქრა და ისევ ჩაკეტა საწერი ყუთი. „რისთვის მივწერო? - გაივლო გულში მან. - დაე, ეს ღამე მაინც ბედნიერად გაატაროს ემილიამ. ხვალ დილაადრიან ჯერ ჩემ დედ-მამას ვნახავ, მერე კი ბრაიტონს მე თვითონვე ჩავალო“.

ამიტომ მივიდა სტაბლთან, დაადო მხარზე თავისი ვეებერთელა ხელი, გაამხნევა ეს ნორჩი რაინდი და უთხრა, თუ არყის სმას თავს დაანებებ, ჩინებული ჯარისკაცი დადგები, როგორც ყოველთვის იყავი კიდევ - სულგრძელი და გულკეთილი ყმაწვილიო. ჭაბუკს ამ სიტყვებზე თვალები გაუბრწყინდა, რადგან დობინს, როგორც ყველაზე გამოჩენილ ოფიცერსა და უჭკვიანეს ვაჟკაცს, დიდ პატივსა სცემდნენ ლეგიონში.

- გმადლობთ, დობინ, - უთხრა სტაბლმა და თან მუშტებით თვალებს ისრეს-იწმენდდა. - სწორედ... სწორედ ახლა ვწერდი დედაჩემს, თავს დავანებებ-მეთქი. და მერე ოჰ, ჩემო ბატონო, რარიგ ვუყვარვარ!

აქ ცრემლთა მიღები კვლავ გაიხსნა და მე დარწმუნებული არ გახლავარ, რომ გულჩვილ კაპიტანსაც თვალები არ აჰკვიაფებოდეს.

ორივე უმცროსმა ლეიტენანტმა, კაპიტანმა და ბატონმა ჩოპერმა ერთად ისადილეს ცალკე პატარა ოთახში. ჩოპერმა მოუტანა ბატონ ოსბორნის წერილი, რომელშიც მოხუცი ორიოდე სიტყვით მოიკითხავდა კაპიტან დობინს და სთხოვდა თანდართული ბარათი გადაეგზავნა ჯორჯ ოსბორნისათვის. ჩოპერმა მეტი არაფერი იცოდა. თუმცა კი აღუწერა ბატონ ოსბორნის სახე და მისი შეხვედრის ამბავი თავის ვექილთან. თანაც ჰკვირობდა, როგორ მოხდა, რომ ბატონს არავისთვის შეუგონებიაო; და უფრო კი მაშინ, როცა უკვე ღვინოც შეუჟდა თავში, გაახშირა მსჯელობანი და ვარაუდები. მაგრამ ეს მჭევრმეტყველება ყოველი ჭიქის დაცლასთან ერთად თანდათან ბუნდოვანი ხდებოდა, ხოლო ბოლოს სრულიად გაუგებარიც შეიქნა. გვიან ღამით კაპიტანმა დობინმა ნაქირავებ ეტლში ჩააბრძანა ასლოკინებული სტუმარი, რომელიც იფიცავდა, რომ „მარად და მარად... ჰიკ... ჰიკ... ვიქნები კაპიტნის მეგობარიო“.

როცა კაპიტანი დობინი გამოესალმა მის ოსბორნს, ჩვენ ვთქვით, რომ კაპიტანმა სთხოვა, ნება მიბოძეთ კიდევ გესტუმროთო. მეორე დღეს შინაბერა მართლაც ელოდა მას რამდენიმე საათს. იქნებ მაშინ რომ იგი მოსულიყო და ეკითხა მისთვის ის კითხვა, რომლის პასუხიც უკვე გამზადებული ჰქონდა, ეს მანდილოსანი გამოაცხადებდა კიდევ თავს ძმის მეგობრად და ამას ეგებ ჯორჯისა და მისი გაგულისებული მამის შერიგებაც მოჰყოლოდა. მაგრამ, თუმცა იჯდა შინ და უცდიდა, მის ჯეინ ოსბორნს კაპიტანი არ მოსვლია. დობინს საკუთარი საქმეები ჰქონდა: მშობლები უნდა ენახა და ნუგეში ეცა, მერე კი დილაადრიანვე „ელვის“ საფოსტო ეტლში უნდა ჩამჯდარიყო და ბრაიტონელ მეგობრებთან ჩასულიყო. სანამ დღე დაილეოდა, მის ოსბორნმა ყური მოჰკრა, მამამისი განკარგულებას იძლეოდა, ის მატრებაში არამზადა კაპიტანი დობინი კვლევ აღარ გააჭაჭანოთ ჩემს ჭერქვეშაო და ამგვარად ოდნავ მოკიაფე ნაპერწკალსაც, რომელსაც გულის კუნჭულში იქნებ ჯერ კიდევ ჩუმად ულოლიავებდა შინაბერა, ასე სასტიკად და ტლანქად მოელო ბოლო. ბატონი ფრედერიკ ბულოკი მობრძანდა და განსაკუთრებული სიყვარულით ეპყრობოდა მარიასა და დიდის გულისყურით ეკიდებოდა დაღვრემილ, გულგატეხილ მოხუცს.

რადგან, მართალია, მან თქმით კი თქვა, ახლა დამიარხენდება გულიო, მაგრამ ჯერჯერობით არ ჩანდა, რომ ამ გულის დაარხენებისათვის ჩადენილ ღონისძიებებს გაეჭრა; წარსული ორი დღის ამბებმა კი შესამჩნევად შეარყია იგი.

თავი XXV. ყველა მთავარი გმირი საჭიროდ თვლის ბრაიტონიდან წასვლას

როცა სასტუმრო „ხომალდში“ მიიყვანეს მანდილოსნებთან, დობინმა მხიარული და უზრუნველი სახე მიიღო და ამით დაამტკიცა, რომ ეს ახალგაზრდა ოფიცერი დღედადღე უფრო და უფრო სრულყოფილი თვალთმაქცი ხდებოდა. იგი, ჯერ ერთი, ცდილობდა მიეჩქმალა პირადი გრძნობანი ქალბატონ ოსბორნის ახალ მდგომარეობაში ნახვისა; მეორეც კიდევ, სურდა შეენიღბა გულში დატრიალებული ავი წინათგრძნობები იმ მიძიმე შედეგის მიმართ, რაც, მისი ფიქრით, უეჭველია მოჰყვებოდა მისგან ჩამოტანილი პირქუში ახალი ამბების ემილიასთვის გამჟღავნებას.

- მე მგონი, ჯორჯ, - თქვა მან, - საფრანგეთის იმპერატორი ამ სამ კვირაში მაინც უეჭველად დაგვცხებს მთელი თავისი ცხენოსანი და ქვეითი ჯერით და დუკას ისეთ დღეს დააყენებს, რომ პირინეის ომი ბალღურ თამაშად მოეჩვენება. მაგრამ, იცი, ამას ნუ ეტყვი ქალბატონ ოსბორნს. იქნება სულაც არ მოგვიხდეს ბრძოლა და ჩვენი ბელგიაში ყოფნა უბრალო სამხედრო ოკუპაციად გადაიქცეს. ბევრი ფიქრობს ასე და ბრიუსელი სავსეა წარჩინებული კაცებითა და მანდილოსნებით.

ამიტომ დაასკვნეს, ბრიტანეთის მხედრობის მოვალეობა ბელგიაში ამ უწყინარი სახით წარედგინათ ემილიასთვის.

ეს შეთქმულება რომ მოაწყეს, თვალთმაქცი დობინი ძლიერ ხალისიანად მიესალმა ქალბატონ ოსბორნს. სცადა ერთი-ორი ქათინაურიც მოეხსენებინა, ვითარცა პატარძლისათვის (თუმცა მისი ქათინაურები, უნდა ვაღიაროთ, ნამეტანი უკბილო და ერთობ უგერგილო რამ გახლდათ). მერე კი გააბა ლაპარაკი ბრაიტონზე, ზღვის ჰავაზე, ამ ადგილის გასართობებზე, გზის სილამაზებზე და „ელვის“ საფოსტო ცხენ-ეტლის ღირსებებზე, და ყოველივე ამას ისე სჩადიოდა, რომ ემილიასთვის სრულიად გაუგებარი რჩებოდა, ხოლო რებეკა დიდად ასიამოვნა: იგი კვირდებოდა კაპიტანს, როგორც ყველა სხვასაც, ვინც ახლო გაეკარებოდა.

პატარა ემილია, უნდა გამოვტყდეთ, ცოტა არ იყოს მდაბალი შეხედულებისა გახლდათ ქმრის მეგობარ კაპიტან დობინზე. დობინმა ბურტყუნით იცოდა ლაპარაკი, ძალიან უბრალო და მოყვებო იყო და თანაც მეტისმეტად უშნო და ულაზათო. ემილია მარტო იმისთვის ესიყვარულებოდა დობინს, რომ კაპიტანს წრფელის გულით უყვარდა მისი ქმარი (და რასაკვირველია, ეს დიდი არაფერი დამსახურება გახლდათ). თანაც ფიქრობდა, რა დიდსულოვანი და გულკეთილია ჯორჯი. ამ თანამოლაშქრესთან მეგობრობას რომ კადრულობსო. ემილიას წინაშე ჯორჯს ბევრჯერ მიუბაძავს დობინის ბურტყუნისა, ენამოჩლექილობისა და უცნაური ყოფაქცევისათვის; თუმცა მართალიც უნდა ვთქვათ: ყოველთვის დიდის ქებითაც იხსენიებდა მეგობრის კარგ თვისებებს. ემილია ჯერ კიდევ არ იცნობდა

მას და თავისი ხანმოკლე ზეიმის ხანაში გულისყურით არ ეკიდებოდა პატიოსან უილიამს. იმანაც ჩინებულად იცოდა მეგობრის მეუღლის აზრი, მაგრამ უდრტვინველად და ერთობ მორჩილად ურიგდებოდა მას. დადგა დრო, როცა მან უკეთ გაიცნო და მისდამი აზრიც შეეცვალა, მაგრამ ეს დრო მაშინ ჯერ კიდევ შორს იყო.

რაც შეეხება რებეკას, კაპიტან დობინს ჯერ ორი საათიც არ გაეტარებინა მანდილოსანთა საზოგადოებაში, რომ მან უკვე სრულიად განჭვრიტა მისი საიდუმლო. რებეკას არ მოსწონდა იგი და გულში კიდევ ეშინოდა მისი. არც დობინს უკვდებოდა მისთვის გული. უილიამი ისე პატიოსანი ვაჭი იყო, რომ ბევრის თვალთმაქცობა და ფარისევლობა ვერ სჭრიდა მასზე და ინსტინქტური ზიზღით გაუბოლოდა ამ ქალს. თან ვინაიდან რებეკა სულაც არა ბრძანდებოდა ისე ამალღებულ თავის სქესზე, რომ შური არ ეგრძნო, მან კიდევ უფრო მეტად მოიძულა დობინი ემილიას გაღმერთებისათვის. მიუხედავად ამისა, იგი მაინც დიდის პატივისცემითა და გულითადობით ეპყრობოდა კაპიტანს. ოსბორნების მეგობარი! მისი უძვირფასესი მწყალობლების მეგობარი! იფიცავდა, იგი მარადის წრფელის გულით მეყვარებაო. მას ჩინებულად ახსოვდა დობინი ვოქსჰოლის ღამეს, როგორც ჩაულაპარაკა ემილიას მზაკვრულად. და ცოტა დაცინვითაც, ორივე მანდილოსანი სადილის წინ გადასაცემლად რომ გავიდნენ. როუდონ კროული თითქმის სულ არ აქცევდა ყურადღებას დობინს და ერთ ვინმე გულკეთილ დოყლაპიად და მედუქნის გაუზრდელ შვილად მიაჩნდა. ჯოჯი კი დიდის რიხით მფარველობდა მას.

ჯორჯი გაჰყა დობინს მის ოთახში და როცა მარტო დარჩნენ, დობინმა ამოიღო ყუთიდან ბატონ ოსბორნის გამოტანებული წერილი და გადასცა მეგობარს.

- ეს მამაჩემის ხელი არ არის, - შესძახა, ცოტა არ იყოს შეშფოთებული სახით, ჯორჯმა; და მართლაც რომ არ ყოფილა - წერილი ბატონ ოსბორნის ვექილისა გახლდათ, რომელსაც ეს მოეწერა: „ბედფორდროუ. 1815 წლის მაისის 7.

„ბატონო ჩემო, ბატონ ოსბორნისაგან დავალებული მაქვს გაუწყობთ, რომ იგი არ ცვლის იმ გადაწყვეტილებას, რომელიც ადრევე მოგახსენათ და რომ იმ ქორწინების გამო, რომელიც თქვენ ინებეთ, იგი ამიერიდან უარს ამბობს, მიგიჩნით თავისი ოჯახის წევრად. ეს გადაწყვეტილება საბოლოო და უცვლელი გახლავთ.

„თუმცა ფული, რაც თქვენზე დაიხარჯა თქვენს პატარაობაში და ანგარიშები, რაც უზოგველად მოაყარეთ მამას ბოლო წლებში, გაცილებით აღემატება იმ თანხას, რომლის მოხმარების უფლებაცა გქონდათ თქვენს ნებაზე (ეს გახლდათ თქვენი დედის, განსვენებულ ქალბატონ ოსბორნის ქონების ერთი მესამედი, რომელიც გაგინაწილდათ დედითქვენის გარდაცვალების შემდეგ თქვენ, მის ჯეინ ოსბორნს და მის მარია ფრენსიზ ოსბორნს); მაინც მე ბატონ ოსბორნისაგან ნაბრძანები მაქვს მოგახსენოთ, რომ იგი სრულ უარს აცხადებს თქვენი ქონების მიმართ თავის უფლებებზე და რომ 2.000 გირვანქა სტერლინგს, ოთხპროცენტიანი ყოველწლიური მოგებითურთ, ფულის დღევანდელი ღირებულების მიხედვით (რაც თქვენი ერთი მესამედი წილია 6.000 გირვანქა სტერლინგის თანხისა), გადაგიხდით თქვენ თვითონ, ან თქვენს რწმუნებულებს, ოღონდ თქვენი ხელწერილის წარმოდგენით, თქვენი უმორჩილესი მონა ს. ჰიგზი.

„P.S. - ბატონმა ოსბორნმა სურვილი გამოთქვა ერთხელ და სამუდამოდ მოგახსენოთ, რომ იგი უარს ამბობს მიიღოს თქვენგან რაიმე დანაბარები, წერილი ან ამბავი, ამ, ან თუნდაც სხვა საქმეზე“.

- სწორედ დიდებულად კი გაგირიგებია საქმე! - გადახედა უილიამ დობინს და უთხრა ჯორჯმა. - აბა, წაიკითხე! - და მიუგდო მშობლის წერილი. - ღვთის მადლმა ნამდვილი მათხოვარი დავრჩი და მერე სულ იმ ჩემი წყეული გულჩვილობის წყალობით! განა არ შეიძლებოდა მოგვეცადა? იქნებ ომში ერთ ტყვიას მეც გავესტუმრებინე საიქიოს და ეგებ ახლაც არ ამცდეს. მერე რაღა უნდა ეშველოს ემის, მათხოვრის ქვრივად რომ დარჩება? ეს შენი ნახელავია, მანამდე არ მოისვენე, სანამ არ შემართვევინე და არ დამღუპე. რა ეშმაკად მინდა ორი ათასი გირვანქა? ეს ფული ორ წელიწადსაც არ მეყოფა. მარტო აქ რაცა ვარ, ასორმოცი წავაგე კროულისთან ბანქოსა და ბილიარდში. საქმეების დიდებული გამრიგებელი ხარ შენ, ჭემმარიტად!

- თქმა არ უნდა, მართლა მძიმე მდგომარეობაა, - მიუგო საგონებელში ჩავარდნილმა და ნირწამხდარმა დობინმა, როცა წერილი ჩაიკითხა. - და, როგორც ამბობ კიდევ, ნაწილობრივ ჩემი ნახელავიც არის. იქნებ ზოგი ისეთი კაცი მაინც მოიპოვებოდეს, რომელიც უყოყმანოდ გაგიცვლიდა ადგილს, - დასძინა მერე მწარე ღიმილით. - აბა გასინჯე, ლეგიონში რამდენი ისეთი კაპიტანი იქნება, ვისაც ხელუხლებელი ორი ათასი გირვანქა სტერლინგი უწყვია? სანამ მამაშენი არ შეგირიგდება, ჯამაგირით უნდა გაიტანო თავი, მაგარმ თუ მოგკლეს, მაშინ ას გირვანქა ყოველწლიურ შემოსავალს მაინც დაუტოვებ ცოლს.

- შენა გგონია ჩემი ხასიათის კაცი ჯამაგირითა და წელიწადში ასი გირვანქით წავა იოლად? - შესძახა ერთობ გაანხლებულმა ჯორჯმა. - გიჟი ხომ არა ხარ, დობინ! რა ჯანდაბით უნდა მოვახერხო საზოგადოებაში მდგომარეობის შენარჩუნება ამ უბადრუკი და საცოდავი შემოსავლით? მე ვერ შევიცვლი ხასიათს! მე ჩემს ფუფუნებაში უნდა ვიყო! მე ფაფით არ გახლავარ გამოზრდილი მეკიურტერივით, ან კიდევ კარტოფილით - ბებერ ო' დაუდივით. შენ განა მოელი, რომ ჩემი ცოლი ჯარისკაცების ბინძური სარეცხის რეცხვას დაიწყებს, ან კიდევ სააღალლო ურმით ლეგიონის კუდში ჩანჩალს შეუდგება?

- კარგი, კარგი, - კვლავ გულკეთილად აშოშმინებდა დობინი. - ჩვენ უკეთეს სამგზავრო ეტლს ვუშოვნით, მაგრამ დამშვიდდი და მოიგონე, რომ შენ ახლა მხოლოდ ტახტიდან დროებით ჩამოგდებული პრინცი ბრძანდები, ჩემო ძმაო, და მოითმინე, სანამ ქარიშხალი ჩადგებოდეს. დიდხანს ხომ არ გასტანს! ერთი „გაზეთში“ გამოცხადდეს შენი სახელი და სანაძლეოს ვდებ, თუ მაშინვე არ შეგირიგდეს შენი მოხუცი მამა.

- „გაზეთში“ გამოცხადდესო! - შესძახა ჯორჯმა. - მერეო და „გაზეთის“ რა ადგილას? დახოცილთა და დაჭრილთა სიებში და ისიც სულ თავში, უთუოდ!

- ეჰ, მაშინაც გვეყოფა ტირილი, როცა მართლა რამე დაგვიშავდება, - მიუგო დობინმა. - და, თუ რაიმე მოხდა, ხომ იცი, ჯორჯ, ცოტაოდენი შეძლება მეცა მაქვს, ცოლის შერთვას კი არა ვფიქრობ და ანდერძში ჩემი ნათლული არ დამავიწყდება, - ღიმილით დასძინა მან.

ამაზე შეწყდა სჯა-ბაასი, ვითარცა მრავალი ასეთი მუსაიფი დასრულებულა ხოლმე წინათაც ოსბორნსა და მის მეგობარს შორის. ჯორჯმა განუცხადა,

სწორედ რომ დიდხანს არ შეუძლია კაცს გულმოსული იყოს შენზე და დიდის სულგრძელობით მიუტევა დანაშაული იმის შემდეგ, რაც სრულიად უმიზეზოდ შეურაცხყო პატიოსანი კაცი.

- ბეკი! - გამოსძახა როუდონ კროულიმ ტანისამოსის ჩასაცმელი თავისი ოთახიდან მეუღლეს, რომელიც სადილისათვის იკაზმებოდა საკუთარ ოთახში.

- რაო? - მოისმა ბეკის მკვეთრი ხმა. იგი მხარუკულმა იცქირებოდა სარკეში. ჩაეცვა წარმოსადგენადაც კი ძნელი, უნატიფესი და უახლესი თეთრი კაბა და ბეჭებგაშიშვლებული, ყელზე პატარა ფარღულშებმული და მსუბუქ, ცისფერსარტყლიანი რებეკა ნორჩი უმანკოებისა და ქალწულური ბედნიერების გამოსახულებას წააგავდა.

- ბეკი, ნეტავ რას იზამს ქალბატონი ოსბორნი, ოსბორნს რომ ომში წაიყვანენ? - თქვა კროულიმ, ოთახში რომ შემოდდიოდა, თავზე კი თმის ორი ვეებერთელა ჯაგრისის ცეკვა-თამაში ჰქონდა გამართული და თმის ქვეშიდან ალტაცებით გამოსცქეროდა თავის კოპჩია პატარა ცოლს.

- მე მგონი, თვალებს დაითხრის ტირილით, - მიუგო ბეკიმ. - მაგის მოგონებაზედაც კი ერთი ექვსჯერ მაიც წაიფშლუკუნა უკვე.

- შენ კი, რასაკვირველია, აინუნშიაც არ ჩაგიგდია, - მიახალა ცოლის გულგრილობით, ცოტა არ იყოს, გაგულისებულმა როუდონმა.

- აი მე საცოდავო! ვითომ არ იცი, რომ მეც თან მინდა წამოგყვე! - მიუგო ბეკიმ. - თანაც შენი საქმე სხვა არის: შენ გენერალ ტაფტოს ადიუტანტად მიდიხარ. ჩვენ მოწინავე ჯარში მეომართა წყებას არ ვეკუთვნი. - დაატანა ქალბატონმა კროულიმ და ისეთი ყოფით გადაიწია თავი, რომ მოხიბლული ქმარი დაიხარა და აკოცა.

- როუდონ, ძვირფასო... არა მგონია... არ ემჯობინებოდა, ხელთ გქონდეს ის... ის კუპიდონის ფულები, სანამ იგი გაემგზავრებოდეს? - განაგრძო ბეკიმ და თან შემხედვარეთა გამგმირავ და გადასარევ ბაბთას იკეთებდა.

რებეკა ჯორჯ ოსბორნს კუპიდონს ეძახდა მან მრავალჯერ უთხრა კიდევაც ქათინაურები მის ლაზათიანობასა და სანდომიანობაზე. იგი ალერსიანად დასტრიალებდა მას თავს საღამოობით ecarte-ს თამაშის დროს, როცა ოსბორნი ძილის წინ ნახევარი საათით შეირბენდა ხოლმე როუდონთან.

იგი ხშირად ეძახდა მას წყალწალებულ, დამთხვეულ კაცს და ემუქრებოდა. ემის ვეტყვი შენს ბოროტ ქცევას და საძაგელი, ფუქსავატური ჩვეულებების ამბავსო. ბეკი ხშირად მიაართმევდა ხოლმე სიგარას და ცეცხლსაც მოუკიდებდა. მან იცოდა ამ ხრიკის ძალა: წარსულში ჯერ კიდევ როუდონ კროულიმზე ჰქონდა დაცდილი. ჯორჯ ოსბორნს იგი მხიარულ, მკვირცხლ, ენამოსწრებულ, მზაკვარ, distinguee[60] და მომხიბლავ ქალად მიაჩნდა. ეტლით მცირე სეირნობებისა და სადილების დროს, ბეკიმ, რასაკვირველია, სრულიად დაჩრდილა საბრალო ემი, რომელიც ნამეტანი დამუნჯებული და მოკრძალებული იჯდა ხოლმე, მაშინ, როცა ქალბატონი კროული და ემის მეუღლე გაუჩერებლივ ლაყობდნენ ერთად, ხოლო კაპიტანი კროული (და მერე ჯოზიც, ახალგაზრდა ჯვარდაწერილებთან რომ ჩამოვიდა) ხმაამოუღებლად თქვლევდა საჭმელს.

ემის რაღაც ავად უთქვამდა გული მეგობრისთვის. რებეკას ჭკუა-გონება, გამჭრიახობა და სრულყოფილებანი გულის მღრღნელი, ჩუმი შემფოთებით აწამებდა მას. ჯერ მხოლოდ ერთი კვირის დაქორწინებულნი იყვნენ და აი, ჯორჯს უკვე აწუხებდა ennui[61] და სხვა საზოგადოებისაკენ მიუწევდა გული! ემის აკანკალებდა მომავალზე ფიქრი. როგორ უნდა ამოვუდგე მხარში და გავუწიო მეუღლეობა ჯორჯსო, ფიქრობდა ის. იგი ხომ ასე ჭკვიანი და ბრწყინვალეა, მე კი - ასე ბეჩავი და უჭკუო გოგო ვარო. რა კეთილშობილურად მოიქცა, მე რომ შემირთო; ყველაფერი რომ უკუაგდო და ჩემთვის დაიმდაბლა თავი. მე შინ უნდა დავრჩენილიყავი და საცოდავ მამიკოსთვის მომეველო. მშობლების უმწეოდ დაყრა მხოლოდ ახლაღა მოაგონდა პირველად ემის და სირცხვილით გაწითლდა: დიაღაც რომ მოეპოვებოდა ცოტაოდენი საფუძველი იმ ბრალდებას, რომელიც საბრალო ბავშვს წაუყენა შემფოთებულმა სინდისმა. „ოჰ! - ფიქრობდა იგი, - დიდი ბოროტება და თავკერძობა გამოვიჩინე... სწორედ თავკერძობა იყო, გაუბედურებულნი და მწუხარენი რომ მივატოვე... თავკერძობა იყო, ჯორჯს რომ ძალა დავატანე შევერთე. მე ვიცი, მისი ღირსი არა ვარ... ვიცი, ბედნიერი იქნებოდა უჩემოდ... და მაინც... მაინც ხომ ვცდილობდი, ხომ ვცდილობდი გულიდან ამომეღო იგი!“

ძნელია, როცა შვიდი დღეც არ გასულა ქორწინების მერე და ამნაირი ფიქრები და აღსარებანი უტრიალებს ძალაუნებურად თავში პატარძალს. მაგრამ ასე კი გახლდათ დობინის ჩამოსვლის წინადღით, მშვენიერ, მთვარით გაკაშკაშებულ მაისის ღამეს; ისე თბილ და საამური სურნელებით გაჟღენთილ ღამეს, რომ ფანჯრები ყურთამდე იყო მოფლეთილი აივნის მხარეს, საიდანაც ჯორჯი და ქალბატონი კროული გადასცქეროდნენ მათ წინ გაშლილ, წყნარად მოლივლივე ზღვას, მაშინ როცა როუდონი და ჯოზი ბეკვემონის თამაშში იყვნენ გართულნი, ემილია კი მიწოლილიყო დიდ სავარძელში მარტოდმარტო, თვალს ადევნებდა ამ ორივე ჯგუფს და განიცდიდა სასოწარკვეთასა და სინდისის ქენჯნას, რომელიც ამ ნაწი, ეული სულის მწარე თანამგზავრებად გადაიქცნენ. ერთ კვირასაც არ გაეველო და აქამდე იყო მისული საქმე! მყოფადი, თუკი თვალს გადაავლებდა მას ქალი, პირქუში ჩანდა. მაგრამ ემი, ასე ვთქვათ, ძალიან გაუბედავი გახლდათ, რათა მისთვის თვალი გაესწორებინა და მარტო შეცურებულყო ამ უნაპირო ზღვაში და თან ღონეც არ შესწევდა გაეკვლია გზა წინამძღოლისა და მფარველის გარეშე. მე ვიცი, მის სმითი მდაბალი აზრისაა მასზე. მაგრამ, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, განა რამდენი გახლავთ ხასიათის საოცარი სიმტკიცით თქვენსავით დაჯილდოებული?

- ღმერთო, რა მშვენიერი ღამეა და მთვარეც როგორ კაშკაშებს! - წამოიძახა ჯორჯმა და სიგარა გააბოლა, რომლის კვამლი ნელ-ნელა მიიკლაკნებოდა მაღლა, ზეცისაკენ.

- რა საუცხოო სურნელება აქვს ღია ცის ქვეშ თამბაქოს! სწორედ თაყვანსა ვცემ. აბა, ვინ იფიქრებს, მთვარე ორასოცდათექვსმეტი ათას რვაასორმოცდაშვიდი მილით არის დაშორებულიო? - დაუმატა რებეკამ და მთვარის დისკოს ღიმილით დაუწყო ჭვრეტა. - განა ჭკუის კოლოფი არა ვარ, რომ მახსოვს? ფუჰ! ჩვენ ყველა ეს ქალბატონ პინკერტონის სკოლაში ვისწავლეთ! რა წყნარია ზღვა და რა მკაფიოდ ჩანს ყველაფერი! მე გეუბნებით, თითქმის საფრანგეთის ნაპირსაც კი ვხედავ! - და მის ბრჭყვიალა მწვანე თვალთაგან გამოკრთა შუქი და ეკვეთა ბნელს, თითქოს მართლა შესძლებოდეს მისი განჭვრეტა.

- იცით, რა მინდა ჩავიდინო ერთ დილას? - განაგრძო მან. - მე მგონი, მეგობარი... ხომ იცით, ბებრუცუნა ბრიგზი... გენსლომებათ... ცხვირკაუჭა დედაკაცი, გრძელ და თხელთმიანი... როცა ბრიგზი საბანაოდ გამოვა, მინდა ჩავიყურე უმალაო, იმის საბანაო კარვის ქვეშ ამოვყო თავი და წყალში დავითანხმო შერიგებაზე. განა კარგი საომარი ხრიკი არ არის?

ჯორჯი სიცილით მოკვდა წყალში შეხვედრის ამ გეგმის მოსმენაზე.

- რა ამბავში ხართ მანდ თქვენ ორნი? - გამოსძახა მათ როუდონმა და თან ბეკგემონის კამათლებს აჩხრიალებდა კოლოფში. ხოლო ემილიამ ველარ აიტანა, სულელურად ამოუჯდა გული, ამით თავი გაიმასხარავა და ჩუმად ტირილით გულის მოსაჯერებლად საკუთარ ოთახს მიაშურა.

ჩვენს მოთხრობას ამ თავში თითქოს ბედად აქვს დაყოლილი ფრიად უსწორმასწოროდ იხტუნოს წინ და უკან და როგორც კი მივიყვანთ ამბავს ხვალამდე, კვლავ იძულებული გავხდებით მაშინვე უკან, გუშინდელი დღისაკენ, დავიხიოთ, რათა უთქმელი არაფერი დაგვრჩეს. როგორც მისი უდიდებულესობის, დედოფლის დარბაზობათა დროს შეამჩნევდით, ელჩებისა და უმაღლეს ხელისუფალთა ეტლები სასწრაფოდ მოსწყდებიან და გაგრილდებიან ხოლმე განსაკუთრებული კარიდან, მაშინ როცა კაპიტან ჯოუნზის მანდილოსნები ცალცხენიან საქირაო ეტლის მოლოდინში არიან, ან კიდევ ფინანსთა მინისტრის კაბინეტის წინა ოთახში რომ გიხილავთ ექვსიოდე მოთხროვნილი მოთმინებით ელის თავის ჯერს და სათითაოდ იძახებენ კიდევ, რომ უცბად დარბაზში ფეხს შემოდგამს პარლამენტის ვინმე ირლანდიელი წევრი, ან კიდევ სხვა რომელიმე გამორჩენილი გვამი. გადაალაჯებს ყველა იქ დამსწრის თავზე და მყის ეძგერება ბატონ მინისტრის თანაშემწის ოთახის კარს. ასევე გახლავთ მოთხრობის საქმეც - მწერალი იძულებულია სამართლის ეს მეტისმეტად მიკერძოებითი სახე გამოიყენოს.

თუმცა მოთხრობაში ყოველი წვრილმანი უნდა მოგახსენოთ, მაინც ხანდახან ზოგი რამის შემდეგისათვის გადადება მოგვიხდება ხოლმე, როცა მძიმე და დიდი საქმენი იჩენენ თავს. მართლაც, ისეთი ამბავი, როგორიც, მაგალითად, დობინმა ჩამოიტანა ბრაიტონს: ბრძანება გაიცა, გვარდია და მთელი მხედრობა ბელგიას გაიგზავნოს და მოკავშირეთა ჯარებმა იქ მოიყაროს თავი მისი ბრწყინვალეების დუკა უელინგტონის მთავარსარდლობით - ასეთ ღირსშესანიშნავ ამბავს, ვიმეორებ, უპირატესი უფლება მიენიჭებოდა ყველა სხვა წვრილ-წვრილი შემთხვევების მიმართ, რომელთაგანაც უმთავრესად შედგება ეს მოთხრობა და, მაშასადამე, ამიტომ მცირე, უმნიშვნელო გადასმ-გადმოსმა და არეულობა დიალაც მოსატევებელი და უპრიანიც უნდა იყოს. დროის მიხედვით ჩვენ მხოლოდ ახლადა გადავცდით ოცდამეორე თავს იმდენად, რომ ჩვენი სხვადასხვა გმირი თავიანთ ტანისამოსის ჩასაცმელ ოთახებში გვყავს იმ სადილის წინ, რომელზედაც ჩვეულებისამებრ უნდა დამსხდარიყვნენ დობინის ჩამოსვლის დღეს.

ჯორჯი ან ნამეტანი კაცთმოყვარე და გულჩვილი უნდა ყოფილიყო, ან კიდევ ძალიან იყო გართული თავისი ყელსახვევის გამოსკვნით, რომ მაშინვე არ შეატყობინა ემილიას ამხანაგისაგან ლონდონიდან ჩამოტანილი მთელი ახალი ამბები. ბოლოს მაინც ვექილის წერილიანად შევიდა ქალის ოთახში, მაგრამ ისე საზეიმო და ზვიადი გამომეტყველება კი აღბეჭდვოდა სახეზე, რომ ცოლმა,

რომელიც გონების თვალთ მუდამ უბედურების მოლოდინში იყო, იფიქრა, უკვე ყველაზე დიდი განსაცდელი თუ დაგვატყდა თავსაო. მივარდა ქმარს და დაუწყო ხვეწნა-მუდარა თავის უძვირფასეს ჯორჯს: „მითხარი ყველაფერი, უცხოეთში წასვლის ბრძანება ხომ არ მოვიდა... ალბათ მომავალ კვირაში ბრძოლა იქნება... ვიცი, იქნება!“

უძვირფასესმა ჯორჯმა უცხოეთში გამგზავრების ამბავი უარჰყო, ოღონდ ნალვლიანად თავის ქნევით უთხრა: - არა ემი, ეგ არ მადარდებს. მე ჩემი ჯავრი არა მაქვს, შენი ყოფა მაფიქრებს! ცუდი ამბავი მომივიდა მამაჩემისგან - უარს ამბობს ჩემს შვილობაზე. თავიდან მოგვიშორა და სილატაკეში ჩაგვყარა. მე კიდევ შემოძლია როგორმე გავუძლო გაჭირვებას, მაგრამ, გენაცვალე, შენ რაღას აგატანინებს? აი, წაიკითხე! - და ხელში მიაჩეჩა წერილი.

თვალეში შიშამდგარი ემილია ნაზად შეჰყურებდა და უსმენდა თავის კეთილშობილ გმირს, როცა იგი ზემოხსენებულ დიდსულოვან მოსაზრებებს გამოსთქვამდა. მერე ჩამოჯდა საწოლზე და გადაიკითხა წერილი, რომელიც ასე მედიდური და მოწამებრივი სახით მიაერთვა ჯორჯმა. ემის მაინც გადაეწმინდა სახე, ბარათი რომ ჩაათავა. საყვარელ ადამიანთან ერთად სილატაკესა და ხელმოკლეობაში ჩავარდნის ფიქრი, როგორც წინათაც მოგახსენეთ, სულაც არ დააღონებს გულთბილ დიაცს. ამის მოლოდინი სწორედ სიამოვნებდა კიდევ პატარა ემილიას. მერე, ჩვეულებისამებრ, თავისი თავისა შერცხვა, ამ უდროოდ დროს თავს ბედნიერად რომ გრძნობდა. ამიტომ გულში ჩაიკლა სიხარული და კრძალვით შეჰკადრა.

- ოჰ, ჯორჯ, ალბათ როგორ გეწურება საბრალოდ გული, მამიკო რომ დაგემდურა!

- მეწურება, მაშა! - დაუდასტურა სახეგატანჯულმა ჯორჯმა.

- მაგრამ დიდხანს კი ვერ გაჰყვება შენზე გაჯავრება, - განაგრძო ქალმა. - ვერც ვერავის გაჰყვება, დარწმუნებული ვარ. მალე გაპატიებს, ჩემო საყვარელო, კეთილო ქმარიკო. ოჰ, მე კი ჩემს თავს ვერ მივუტევებ, თუ ის არ შევირიგდა!

- მე ჩემი უბედურება კი არა, შენი მაწუხებს, ჩემო საცოდავო ემი, - უთხრა ჯორჯმა, - მე ცოტა სიღარიბისა არც მეშინია და დაუტრახებლად ვიტყვი, იმდენი ნიჭიც შემწევს, რომ თვითონვე გავიკვლიო გზა.

- დიაცს რომ შეგწევს, - ჩაურთო ცოლმა, რომელსაც ეგონა, ომი შეწყდება და ჩემს ქმარს კი ახლავე გენერლობას უბოძებენო.

- დიახ, მე სხვაზე ნაკლებად არ გავიკავებ საკუთარ გზას, - განაგრძო ოსბორნმა; - მაგრამ შენ, შენ რაღა გიყო, ჩემო ცუგრუმელა. როგორ უნდა ავიტანო, შენ რომ მოგაკლდეს ფუფუნება და საზოგადოებაში ის მაღალი ადგილი, რომელზედაც ჩემს მეუღლეს უფლება აქვს? ჩემი უძვირფასესი სატრფო ყაზარმაში!.. მეომრის ცოლი მოლაშქრე რაზმში!.. ყველანაირ შეწუხებასა და ნაკლულოვნებაში ჩავარდნილი!.. აი, ეს მიკლავს გულს!

ემიმ, სრულიად გულდამშვიდებულმა, რომ მხოლოდ ეს იყო მისი მეუღლის მოუსვენრობისა და შემფოთების მიზეზი, მოკიდა ხელი ხელში და სახეგაბრწყინებულმა და მოლიმარმა წამოიწყო გალობა საყვარელი სიმღერის - „უოპინგის ძველი კიბისა“, რომლის გმირი ქალი ჯერ უსაყვედურებს ტომს გულგრილობას, მერე კი ჰპირდება „მარვალიც დაუკეროს და გროგიც

შეუმზადოს“, თუ იგი ერთგულებასა და გულკეთილობას გამოიჩენს და თავს არ გაანებებს მას.

- თან კიდევ, - დააყოლა ემიმ, მცირე დუმილის შემდეგ, რომლის განმავლობაში ისე ტურფა, მომხიბლავი და ბედნიერი ჩანდა, რომ ყველა ყმაწვილი ქალი შენატრებდა, - განა ორი ათასი გირვანქა სტერლინგი უზარმაზარი თანხა არ არის, ჯორჯ?

ჯორჯს გაეცინა მის გულუბრყვილობაზე და ბოლოს სადილისათვის გაემართნენ ქვემოთკენ. ემილია მკლავზე ჩამოჰკიდებოდა ჯორჯს, კვლავ გალობდა „უოპინგის ძველი კიბის“ ჰანგს და უფრო გახარებულ-გახალისებული იყო, ვიდრე წინა დღეებში.

ასე რომ პურის ჭამა, რომლის დრო, როგორც იქნა, დადგა, ნაცვლად მოწყენილისა, ფრიად მოლხენილი და მხიარული გამოვიდა. ლაშქრობისათვის აღგზნებამ გაუქარწყლა ჯორჯს მემკვიდრეობის დაკარგვით გამოწვეული უგუნურობა. დობინი კვლავ განაგრძობდა ყბედის როლის თამაშს. იგი ართობდა საზოგადოებას ბელგიაში მდგომი მხედრობის ამბებით და ირწმუნებოდა, იქ ზეიმების, ლხინისა და პრანჭვა-გრეხის მეტი საქმე არ აქვთო. მერე, ვინაიდან განსაკუთრებული რალაც მიზანი ჰქონდა ამოღებული ნიშანში, ეს ჩაუქი და ყოჩაღი კაპიტანი შეუდგა იმის აღწერას, თუ მაიორის მეუღლე, ქალბატონი ო' დაუდი, როგორ ალაგებდა სამგზავროდ თავის და მეუღლის ტანსაცმელს. როგორ ჩაჩურთა მაიორის ყველაზე საუკეთესო სამხრეები ჩაის შესანახ თუნუქის კოლოფში, ხოლო საკუთარი სახელგანთქმული ყვითელი დოლბანდი სამოთხის ფრინველითურთ სქელ ქალაღდში საგანგებოდ შეფუთნა და მაიორის სამკუთხა ქუდისათვის განკუთვნილი თუნუქის ყუთში მოათავსა. და დობინი მკითხაობდა, ნეტავ რა შთაბეჭდილებას მოახდენს იგი გენტში საფრანგეთის სამეფო კარზე, ან კიდევ ბრიუსელის მხედრობის დიდ წვეულებებშიო.

- გენტი! ბრიუსელი! - ანაზღეულად შეჰკვივლა შემკრთალმა ემილიამ და ფეხზე წამოიჭრა. - განა გალაშქრების ბრძანება მოვიდა, ჯორჯ.... განა მოვიდა?

შეძრწუნებამ დაფარა მისი სანდომიანი, მოღიმარი სახე და თითქოს შეუგნებლად მოეჭიდა იგი ჯორჯს.

- ნუ გეშინია, გენაცვალე, - ალერსით უთხრა მან. - მხოლოდ თორმეტიოდე საათის სავალი თუ იქნება. სულაც არ გაწყენს. შენც ხომ წამოხვალ, ემი!

- მე კი მივდივარ, - განაცხადა ბეკიმ. - მე შტაბთან ვიქნები. გენერალი ტაფტი ჩემი დიდი მოთაყვანეა, ხომ, როუდონ?

როუდონმა თავისებურად გადაირახრა. უილიამ დობინი სულ მამლის ბიბილოსავით გაწითლდა.

- ამის წამოსვლა არ შეიძლება, - თქვა მან, - აბა, მოიგონეთ. - „საფრთხეო“ უნდოდა დაემატებინა, მაგრამ მთელი სადილის განმავლობაში სულ იმას არ ლაპარაკობდა, არაფერი საფრთხე არ არსებობსო? ამიტომ ენაზე იკვნიტა და ჩაჩუმდა.

- მე უნდა წავიდე და კიდევ წავალ! - გაცხარებით შესძახა ემილიამ.

ჯორჯმაც მოუწონა გადაწყვეტილება, მოუთათუნა ნიკაპს ქვეშ ხელი, მთელ იქ მყოფ საზოგადოებას დაეკითხა, თუ ოდესმე გინახავთ ასე შეუპოვარი და კაპასი ცოლიო და თანხმობა გამოაცხადა, მეუღლეს თან ხლებოდა.

- ჩვენს ქალბატონ ო' დაუდს ჩაგაბარებთ საპატრონოდ, - დასძინა ჯორჯმა.

სხვა რაღა ჰქონდა სანაღვლო, თუ ქმარი გვერდში ეყოლებოდა? ამგვარად განშორების სიმწარე როგორღაც მოინელეს. თუმცა ომი და ხიფათი ელოდათ, ეს ომი და ხიფათი, იქნებ მრავალ თვესაც გაევილო და, არც დასტყდომოდათ თავს. ასე იყო თუ ისე, სულის მოსათქმელი დრო მაინც მოეპოვებოდათ და მოკრძალებული პატარა ემილია ამით თითქმის ისევე ბედნიერად გრძნობდა თავს, თითქოს სრულიად დაეღწიათ თავი საფრთხისაგან. ეს სულის მოსათქმელი დრო კი, თვით დობინიც აღიარებდა გულში, ძალიან საამური იყო, რადგან ემილიას ნახვის შესაძლებლობა ამჟამად მისი სიცოცხლისათვის უდიდეს ნუგეშსა და იმედს წარმოადგენდა; თანაც უჩუმრად გეგმებს აწყობდა, როგორ გაუფრთხილდებოდა და მოუვლიდა მას. „ჩემი ცოლი რომ იყოს, არ დავრთავდი ნებას წამოსულიყო“, ფიქრობდა იგი, მაგრამ უფალი გახლდათ ჯორჯი და მეგობარს უხერხულად მიაჩნდა ხმა ამოელო.

რებეკამ შემოხვია წელზე ხელი მეგობარს, ბოლოს როგორც იქნა მოაშორა სუფრას, რომელზედაც ასე დიდმნიშვნელოვან საქმეებს სჯიდნენ და მანდილოსნებმა მარტო დასტოვეს გვარიანად შექეიფიანებული, სმასა და მხიარულ ლაპარაკში გართული ვაჟკაცები.

იმ საღამოს როუდონს ცოლისგან გამოგზავნილი შინაურული პაწია ბარათი მოართვეს. იგი წაკითხვისთანავე მოჭმუჭნა და სანთელზე დასწვა, მაგრამ ჩვენ მაინც ბედმა გაგვიღიმა და ჯერ კიდევ რებეკას ზურგს უკან მდგომმა მოვახერხეთ მისი შინაარსის ამოკითხვა. „დიდი ამბებია, - სწერდა იგი. - ქალბატონი ბიუტი წასულა. ამ ღამითვე დასცინცლე ფულები კუპიდონს, თორემ, უეჭველია, სვალვე წავლენ. არ დაგავიწყდეს! - რ.“ ამიტომ, მცირე საზოგადოება ყავის მისართმევად მანდილოსანთა ოთახში გასვლას რომ ეპირებოდა, როუდონმა მორიდებით მოჰკიდა ხელი ნიდაყვში ოსბორნს და ტკბილად ჩაულაპარაკა: - ოსბორნ, გეთაყვა, თუ ძაან არ შეწუხდები, იქნებ ქნა სიკეთე და მომცე ის რაღაც ცოტაოდენი ფული!

არცთუ ისე ცოტათი შესაწუხებელი საქმე გახლდათ, მაგრამ ჯორჯმა მაინც გაიკრა ჯიბეს ხელი და კარგა ბლომად ნაღდი ფული მიუთვალა, ხოლო დანარჩენი თანხისათვის ერთ კვირაში გადასახდელი ვადით თამასუქი მისცა თავის რწმუნებულთა სახელზე.

ეს საქმე რომ მოითავეს, ჯორჯმა, ჯოზმა და დობინმა საომარი თათბირი გამართეს სიგარების წვეის დროს და დაასკვნეს, მეორე დღეს ყველანი ერთად გამგზავრებულიყვნენ ლონდონს ჯოზის თავღია ეტლით. ჯოზს, მგონი, ერჩივნა, როუდონ კროულის დაძვრამდე დარჩენილიყო ბრაიტონს, მაგრამ დობინმა და ჯორჯმა სძლიეს, დაიყოლიეს ლონდონს ჩაეყვანა ისინი და იმანაც განკარგულება გასცა სახვალიოდ ოთხი ცხენი შეებათ, როგორც მის ღირსებას შეშვენოდა, მეორე დღეს ნასაუზმევს ამ ეტლით გაუდგნენ გზას დიდის ყოფითა და რიხით. ემილია სისხამ დილითვე წამოფრინდა ლოგინიდან და სამაგალითო სისწრაფით შეუდგა თავისი მცირე ბარგი-ბარხანის ჩალაგებას, მაშინ როცა

ოსბორნი კვლავ ქვეშისაგებში გორაობდა და მწარედ ჰგოდებდა, მის მეუღლეს პირისფარეში რომ არ გააჩნდა შემწედ. მაგრამ ემის ძალიანაც უხაროდა, საქმეს თვითონვე რომ იკეთებდა. რებეკასადმი ბუნდოვანი, უსიამოვნო გრძნობა უკვე ჩასჯდომოდა გულში და თუმცა განშორებისას უნაზესად გადაჰკოცნეს ერთმანეთი, მაინც მოგეხსენებათ, რა ძალა აქვს ეჭვიანობას, ქალბატონ ემილიას კი, მისი სქესის სხვა ღირსებებთან ერთად, ესეც არ აკლდა.

ამ გმირთა გარდა, რომელნიც ხან გამოჩნდებიან, ხან მიიმალებიან, უნდა გავიხსენოთ, რომ ბრაიტონს ზოგი სხვა ჩვენი ძველი მეგობარიც იმყოფებოდა: სახელდობრ, მის კროული და მისი ამალა. ისიც უნდა ითქვას, რომ თუმცა რებეკას და მისი მეუღლის ბინასა და სნეული მამიდის სამყოფელს კენჭის გასატყორცნი მანძილიც არ ჰყოფდა ერთმანეთისაგან, მოხუცი მანდილოსნის კარი, ისევე როგორც აქამდე ლონდონშიც, კვლავ უღმობლად იყო დახშული მათთვის. მას შემდეგ, რაც მღვდლის ცოლი, ქალბატონი კროული, თავს დაადგა მულს, მან იზრუნა, რომ საყვარელ მატყილდას გული არ აჩქროლებოდა ძმისწულთან შეხვედრით. როცა შინაბერა ეტლით გაისეირნებდა, თავდადებული ბიუტის მეუღლე გვერდით ჩამოუსკუპდებოდა. როცა მის კროული ხელით საგორებელი სავარძლით სუფთა ჰაერის სასუნთქად გამოსდგამდა ფეხს გარეთ, ბიუტის მეუღლე სავარძლის ერთ მხარეს მიაბიჯებდა მტკიცედ, ხოლო პატიოსან ბრიგზს მეორე მხარე ეჭირა. თუ ისინი შემთხვევით როუდონსა და მის ცოლს შეეყრებოდნენ, თუმცა კაპიტანი მუდამ ქლესურად მოიშვლებდა ქუდს, მის კროულის ჯგუფი ისე გამყინავი, მომაკვდინებელი გულგრილობით ჩაუვლიდა ხოლმე გვერდით, რომ როუდონს ბოლოს სასო წარეკვეთა.

- ასე ჩვენ ლონდონშიც კარგად შეგვეძლო ვყოფილიყავით, - ხშირად იტყოდა გულგატეხილი კაპიტანი როუდონი.

- ბრაიტონის მყუდრო სასტუმრო სჯობია ჩენსერი-ლეინის კორტ მოვალეთა სახლში გდებას, - მიუგებდა ცოლი, რომელიც უფრო მხიარული გუნებისა ბრძანდებოდა. - აბა ერთი მოიგონე მისტერ მოზესის, შერიფის კაცის, ის ორი თანაშემწე, ჩვენ სახლს რომ უდარაჯებდნენ მთელ ერთ კვირას! მერე კიდევ, როუდონ, გენაცვალე, ჩვენ აქაური მეგობრები ძალიან ტუტუცები არიან, მაგრამ ბატონი ჯოზი და კაპიტანი კუპიდონი მაინც უკეთესი ამხანაგები უნდა იყვნენ, ვიდრე მისტერ მოზესის კაცები.

- მიკვირს, უწყებები აქაც თან რომ არ დამადევნეს, - განაგრძნობდა ისევ დანაღვლიანებული როუდონი.

- როცა დაგვადევნებენ, მაშინაც მოვახერხებთ თავის დაძვრენას, - იტყოდა შეუპოვარი პატარა ბეკი და კვლავ უხსნიდა ქმარს ჯოზსა და ოსბორნთან ყოფნის შეღავათიანობასა და უპირატესობას, რომლებთან ურთიერთობამ სწორედ თავის დროზე შესძინა როუდონს ნაღდი ფულის მცირეოდენი მარაგი.

- ეგ ხომ სასტუმროს ანგარიშსაც არ ეყოფა, - წაიბუზღუნა გვარდიელმა.

- მერედა სულაც რა საჭიროა გადახდა? - მიუგო მანდილოსანმა, რომელსაც ყველაფრისთვის მზად ჰქონდა პასუხი.

როუდონის მხლებელს ჯერ კიდევ არ გაეწყვიტა უღიმღამო ნაცნობობა მის კროულის საჯალაბოს მამრობითი სქესის წარმომადგენლებთან და ნაბრძანებიც

ჰქონდა, როცა კი მეეტლეს შეხვდებოდა, ყოველთვის გადაეკვრევიანებინა. იმ მხლებლის წყალობით, მოხუცი მის კროულის საქმენი ჩინებულად იცოდნენ ჩვენმა ახალგაზრდებმა. აგრეთვე რებეკამ, საბედნიეროდ, თავიც მოივადმყოფა და სწორედ იგივე მკურნალი მოიწვია, რომელიც შინაბერას უვლიდა. ასე რომ, მათი ცნობები უმთავრესად საკმაოდ სრული იყო. არც მის ბრიზგი ყოფილა გულში მტრულად განწყობილი როუდონისა და მისი მეუღლისადმი, თუმცა იძულებული კი ბრძანდებოდა მტრად მოეჩვენებინა თავი. მას ბუნებით კეთილი და დამთმობი ხასიათი ჰქონდა. ახლა, შურის მიზეზი, რომ მოესპო, რებეკასადმი იძულებულად გაუქარწყლდა და აგონდებოდა მისი მარად ტკბილი სიტყვები და ალერსიანი მოპყრობა. თანაც იგი, ქალბატონის პირისფარეში მისის ფერკინი და მის კროულის მთელი შინამოსამსახურენი ფარულად ჭეშმარიტად გმინავდნენ ძღვევამოსილ ბიუტის მეუღლის მტარვალობის უღელქვეშ.

როგორც ხშირად ხდება ხოლმე, ამ კარგმა, მაგრამ მბრძანებლობის მოტრფიალე დედაკაცმა ერთობ მოუზომლად გამოიყენა უპირატესობანი და სრულიად შეუბრალებლად - გამარჯვებანი. მან რამდენიმე კვირაში ისეთს ხმაამოუღებელ მორჩილებას შეაჩვია ავადმყოფი, რომ საცოდავი მოხუცი სულ დაემორჩილა რძლის განკარგულებებს და თვით ბრიგზსა ან ფერკინთანაც ვერა ბედავდა თავის ბეჩაობაზე წუწუნს. ბიუტის მეუღლე ყოველდღე ხელაუღებელი, შეუსუსტებელი სიბეჯითით ფიალებით უზომავდა ღვინოს, რომლის სმაც ნებადართული ჰქონდა მის კროულის. ეს კი ძალიან არ ეჭაშნიკებოდა ფერკინსა და სახლთუხუცესს, რომელთაც დაინახეს, რომ მათ თვით საღვინე ბოთლის გამგებლობის უფლებაც ჩამოართვეს. იგი ულუფებად ანაწილებდა ტკბილ ნამცხვრებს, მურაბას, წიწილის ხორცს - მათ რაოდენობასა და რიგს. დღე-ღამის ყოველ დროს ზიდავდა ექიმის გამოჩენილ საზიზღარ წამლებს და ავადმყოფს აიძულებდა ისეთი შესაბრალისი მორჩილებით ესვა, რომ ფერკინი ამბობდა: „ჩემი ბეჩავი ქალბატონი სწორედ კრავივით წყნარად ყლაპავს წამალსაო“. ბიუტის მეუღლე უწერდა ხოლმე ეტლით სეირნობას ან გოგორებიანი სავარძლით ტარებას და, ერთი სიტყვით, ამ გამოჯანსაღების ხანაში მოხუცი მანდილოსანი ისე გაიდო ფეხქვეშ, როგორც მხოლოდ თადარიგიან, სათნო, ზნეკეთილ დედაკაცს შემვენოდა. თუკი ოდესმე ავადმყოფი ოდნავ გაჭირვეულდებოდა და შეევედრებოდა, ერთი-ორი ლუკმა მეტი ულუფა გადმომიდე ან ერთი-ორი წვეთით ნაკლები წამალი დამალევინეო, მომვლელი დაემუქრებოდა, ახლავე სულს განუტევებო და მის კროულიც მყის დაფრთხებოდა. „სულ არაქათი გამოეცალა, - ეტყოდა ფერკინი ბრიგზს, - ამ სამ კვირაში ერთხელაც არ დაუძახია ჩემთვის, ტუტუცი ხარო!“

ბოლოს ბიუტის მეუღლემ გადასწყვიტა დაეთხოვა ზემოხსენებული პატიოსანი პირისფარეში, მისტერ ბოულზი - ზორბა ერთგული მსახური, თვით ბრიგზი და სანამ ძვირფას ავადმყოფს დედოფლის კროულში გადაასვენებდა, საკუთარი ქალიშვილები ჩამოეყვანა თავს დასადგომად. მაგრამ საძაგელი უბედურება დაატყდა თავს და იძულებული გახდა ხელი აეღო ასე სასიამოვნო ვალდებულებათა აღსრულებაზე: ღამე ცხენით შინ მიმავალი ღირსი მამა ბიუტ კროული, მისი მეუღლე, ცხენიდან გადმოვარდა და ლავიწი ჩაიმტვრია. აუტყდა ციებ-ცხელება, ანთების ნიშნებიც დაეტყო და ცოლი იძულებული გახდა, სასექსიდან ჰემპშირს წაბრძანებულიყო. მულს დაჰპირდა, რა წამს ბიუტი ფეხზე დადგება, მაშინვე ჩემს უძვირფასეს მეგობართან გავჩნდებიო და გაემგზავრა, თან სასტიკი განკარგულებანი მისცა შინამოსამსახურებს, რარიგად უნდა მოქცეოდნენ თავიანთ ქალბატონს. მაგრამ როგორც კი იგი საუთემპტონის

ეტილი ჩაჯდა, მის კროულის მთელ სახლში ისეთი ზეიმი შეიქნა და ისეთი შვება იგრძნეს, რაც იქ შეკრებილთ მრავალ წარსულ კვირას არ უგემიათ. სწორედ იმ დღიდანვე დაანება თავი მის კროულიმ ნაშუადღევს დასალევი წამლის სმას. იმავე ნაშუადღევს ბოულზმა თავისთვისა და მისის ფერკინისთვის საკუთრად გახსნა ხერესის ბოთლი. იმავე ღამეს მის კროული და მის ბრიგზი, პორტიასის ერთ-ერთი ქადაგების კითხვის ნაცვლად, სიამოვნებით გაერთნენ პიკეტის თამაშით. ისე მოხდა, როგორც ძველებურ ზღაპარშია: ჯოხს ძაღლის ცემა რომ დაავიწყდა და ყველაფერი მშვიდობიანად და ბედნიერად შეიცვალა.

კვირაში ორ-სამჯერ, სისხამ დილაობით მის ბრიგზს ჩვეულებად ჰქონდა, ურიკაზე დადგმული ტანთგასახდელი კარავი გამოეყენებინა, ფლანელის საცურაო სამოსსა და მუშამბის ჩაჩში გამოწყობილიყო და ჭყუმპალაობას შესდგომოდა წყალში. რებეკამ, როგორც მოვიხსენიეთ კიდევ, იცოდა ეს ამბავი. თუმცა არ უცდია მუქარა შეესრულებინა, მოულოდნელად დასტყდომოდა თავს ბრიგზს - მართლაც ამოყურყუმელავებულები ამ მანდილოსნის წინაშე და თავზარი დაეცა მისივე საკუთარი ნაკრძალი კარვის საფარქვეშ, მაგრამ როუდონის მეუღლემ გადასწყვიტა ნაბანავებს მაინც დასხმოდა თავს ბრიგზს, როცა იგი ბანაობით გახალისებული და გამხნეებული, და ალბათ უფრო კარგ გუნებაზე მყოფიც, ზღვიდან ამოვიდოდა.

ამიტომ მეორე დღით ბეკი ძალიან ადრე ადგა, სასტუმრო ოთახში, რომელიც ზღვის გადაჰყურებდა, ჭოგრიტი გაიტანა და სანაპიროზე მობანავეთა კარვებს დაუწყო თვალთვალი. დაინახა როგორ ჩამოვიდა ბრიგზი, შევიდა თავის კარავში და მერე ზღვისკენ გაემართა. ბეკიც სწორედ მაშინ გაჩნდა ნაპირზე, როცა მისმა ნანატრმა ნიმფამ ურიკიდან რიყეზე ფეხი გადმოდგა. საუცხოო სურათი გახლდათ: კენჭებითა და ქვიშით დაფარული ოდნავ დაქანებული ზღვის ნაპირი, მობანავე ქალთა სახეები, კლდეებისა და შენობათა გრძელი წყება ალისფრად ელვარებდა და ბრწყინავდა მზის სხივებში. რებეკას გულკეთილი, ნაზი ღიმილი გამოხატვოდა სახეზე და პაწია თეთრი ხელიცა ჰქონდა გაწვდილი, როცა ბრიგზმა კარვიდან თავი გამოჰყო და აბა როგორღა არ უნდა ჩამოერთმია სალამი ბრიგზსაც?

- მის შშ... მისის კროული, - წააბლუკუნა მან.

მისის კროულიმ ჩაბლუჯა მისი ხელი, ჩაიკრა გულში; მერე უცბად ატაცებული შემოეჭდო ბრიგზს და გულიანად ჩაკოცნა.

- ძვირფასო, ძვირფასო მეგობარო! - ღულუნებდა ისე წრფელი გრძნობის გამომხატველი კილოთი, რომ, რასაკვირველია, მის ბრიგზის გულს მყის ლღობა შეეპარა და თვით ბანაობაში მშველელ დედაკაცსაც კი შეაბრალა თავი.

რებეკას არ გასჭირვებია ბრიგზთან ხანგრძლივი, გულითადი და საამო მუსაიფის გაბმა. ყველაფერი, რაც მოხდა მის კროულის პარკ-ლეინის სახლიდან დილაადრიან ბეკის ნაუცბათევი წასვლის შემდგომ დღევანდელ დღემდე და ბიუტის მეუღლის ბედნიერ უკან გამგზავრებამდე, ყველაფერი გაჩხრიკა და აღუწერა მის ბრიგზმა. მის კროულის სენის ყველა ნიშანი, ავადობის წვრილმანები და ექიმობა მოხუცი მანდილოსნის გულითადმა მეგობარმა ისეთი სისრულითა და ბეჯითობით ჩაუკენჭა, როგორც დიაცებს სჩვევიათ და კიდევ უყვართ ხოლმე. თავიანთ ტკივილებსა და ექიმებზე ერთმანეთთან ლაპარაკი განა ოდესმე მოსწყინდება მანდილოსნებს? ბრიგზს არ მოსწყინდებოდა, არც რებეკა

იღლებოდა ყურისგდებით. იგი მადლობელი იყო, ჭეშმარიტად მადლობელი, რომ ძვირფას, კეთილ ბრიგზსა და ერთგულ, ფასდაუდებელ ფერკინს მაინც შეეძლოთ ავადმყოფობაში თავსა სდგომოდნენ მათ მწყალობელს. ღმერთმა დალოცოს იგი! მართალია, ის, რებეკა, თითქოს უმადურად მოექცა მის კროულის, მაგრამ მისი დანაშაული განა ბუნებრივი და მისატყვევებელი არ იყო? განა შეეძლო თავისი ხელი დაეჭირა იმ კაცისათვის, რომელსაც გული შესწირა? გრძნობის ამყოლმა ბრიგზმა ამ ღალატისზე მხოლოდ თვალები ზეცისკენ ალაპყრო, თანაგრძნობის ოხვრა აღმოხდა; თან მოაგონდა, რომ მრავალი წლის წინათ იმასაც შეწირული ჰქონდა გული და სცნო, არც რებეკას ჩაუდენია ძალიან მძიმე დანაშაულიო.

- განა ოდესმე შეიძლება დავივიწყო ის ადამიანი, ვინც ისე უპატრონა უთვისტომოობოლს? არა და არა! - თქვა რებეკამ. - თუმცა თავიდან მომიშორა, მაინც მუდამ ისევ მეყვარება და ჩემს თავსაც შევწირავ მის სამსახურს. ძვირფასო მის ბრიგზ, ქვეყნიერების ზურგზე ყველა ქალზე მეტად მის კროული მიყვარს და იმას ვეთაყვანები, როგორც ჩემს პირად მწყალობელსა და როგორც ჩემი საყვარელი როუდონის გასაღმერთებელ ნათესავს, იმის შემდეგ კი ყველა მისი ერთგულიც მიყვარს. მე არასოდეს ისე არ მოვეპყრობოდი მის კროულის ერთგულ მეგობრებს, როგორც იმ საზიზღარმა, ცბიერმა და ხრიკიანმა მღვდლის ცოლმა ჰქნა. როუდონი ხომ მთლად გულია! - განაგრძობდა იგი. - თუმცა გარეგნულად ვინმეს იქნებ ტლანქი და გულგრილი მოეჩვენოს, მაგრამ ათასჯერ უთქვამს თვალში ცრემლმორეულს: დაილოცოს განგება, ჩემს უძვირფასეს მამიდას ორი ისე სათაყვანო მომვლელი რომ გამოუგზავნა, როგორც მისი საყვარელი ფერკინი და მისი სათაყვანო მის ბრიგზი არიანო.

მერე რებეკამ დასძინა: თუ იმ საზარელი მღვდლის ცოლს ხრიკებმა გაუმართლა (ძალიან კი მეშინიან, რომ გაუმართლებს!) - მის კროულის ვინც უყვარს, ყველა იქიდან თუ გამოაძევა და ის საცოდავი მოხუცი იმ თავისი ოჯახის სვაგებს მიუგდო საჯიჯგნად, მაშინ, გვედრებით, მოიგონოთ (მის ბრიგზს ეუბნება), რომ ჩემი საკუთარი, საწყალი სახლი თქვენთვის ყოველთვის ღია იქნებაო.

- ძვირფასო მეგობარო! - წამოიძახა გატაცებით რებეკამ. - ზოგ გულს არასოდეს არ დაავიწყდება მადლი, ყველა ქალი ბიუტ კროულის ცოლი კი არ არის! თუმცა რად უნდა ვუჩიოდე მე იმას? - დაუმატა მან. - მართალია მისი მზაკვრობის ბრმა იარაღი და მსხვერპლი გავხდი, მაგრამ განა იმას არ უნდა ვუმადლოდე ჩემს უძვირფასეს როუდონს? - და რებეკამ აუხსნა ბრიგზს დედოფლის კროულიში ბიუტ კროულის მეუღლის ყოფაქცევა, რომელიც თუმცა მაშინ არ ესმოდა, ახლა საქმეთა ვითარებით უკვე სრულიად მკაფიოდ ჩანდა. ახლა, როცა ბიუტის მეუღლის ათასნაირი ხრიკებითა და ხელის შეწყობით ახალგაზრდებს ერთმანეთი შეუყვარდათ; ახლა, როცა ორი უმანკო ადამიანი გაება მისგან დაგებულ ხაფანგში: ერთმანეთი შეიყვარეს, დაქორწინდნენ და მისი ოინების წყალობით თავი დაიღუპეს.

ყველაფერი ეს მართლაც სრული ჭეშმარიტება გახლდათ. ბრიგზი, რამდენადაც შეიძლებოდა, ნათლად ხედავდა ხრიკებს. მღვდლის ცოლმა გაჩარხა როუდონის და რებეკას ქორწინების საქმე. მაინც, მართალია, ყმაწვილი ქალი სრულიად უმანკო მსხვერპლი იყო, მის ბრიგზს არ შეეძლო დაეფარა მეგობრისათვის შიში, რომ მის კროულის სიყვარულის მობრუნების იმედი რებეკას აღარ უნდა ჰქონოდა და რომ მოხუცი მანდილოსანი არასოდეს მიუტევებდა ძმისწულს ასე უგუნურად

დაქორწინებას.

ამ საკითხზე რებეკას საკუთარი შეხედულება მოეპოვებოდა და მაინც იხტიბარს არ იტყენდა. თუ მის კროული არ აპატიებთ ახლა, მომავალში მაინც იქნებ მოლბეს. ამჟამადაც კი, როუდინსა და ბარონეტობას შორის მხოლოდ ის წუწუნა, მიკნავებული პიტ კროულია იყო ჩაჩხერილი და იმას რომ ერთი კოჭი გადაუბრუნდეს, ყველა საქმე ჩინებულად გაიჩარხება. ასე იყო თუ ისე, მღვდლის ცოლის ხრიკების სააშკარაოზე გამოტანით და საკუთარი თავის შეურაცხყოფილად წარმოდგენით, გულს მაინც იოხებდა რებეკა, თანაც ეს გარემოებანი როუდონის საქმის წარმატებისთვისაც იქნებ სასარგებლო გამომდგარიყო. გულმობრუნებულ მეგობართან ერთი საათის მუსაიფის შემდეგ რებეკა სიყვარულის დამადასტურებელი უნაზესი ალერსით გამოემშვიდობა მას. იგი სრულიად დარწმუნებული იყო, მთელი მათი ნალაპარაკევი ორიოდე საათში წვრილად მოხსენდებოდა მის კროულის.

ეს ბაასი რომ დასრულდა, სწორედ სასტუმროში რებეკას დაბრუნების დროც დადგა. მთელი გუშინდელი საზოგადოება გამოსათხოვარ საუზმეზე შეიკრიბა. რებეკა ისეთი ალერსით დაემშვიდობა ემილიას, როგორც დებივით მოყვარულ ორ ქალს შეშვენოდა: წამდაუწუმ ხმარობდა ცხვირსახოცს; კისერზე ესკვნებოდა მეგობარს, თითქოს სამუდამოდ შორდებაო და ფანჯრიდანაც უქნევდა ცხვირსახოცს (რომელიც, სიტყვა იქით იყოს და, სრულიად მშრალი კი გახლდათ), როცა ეტლი დაიძრა. მერე მიუბრუნდა გაშლილ სუფრას და, თუ მის მღელვარებას გავითვალისწინებთ, საკმაოდ მადიანად გაართვა გემო კრევეტს. ხოლო სანამ ამ დელიკატესს შეექცეოდა, როუდონს აუხსნა, რაც მოხდა დილანდელი სეირნობის დროს იმასა და ბრიგზს შორის. იმედებით ფრთაშესხმული ბრძანდებოდა და იმედიანობა ქმარსაც გადასდო. საერთოდ იგი ყოველთვის ახერხებდა გადაედო ქმრისათვის თავისი ყოველნაირი შეხედულებანი, მოსაწყენი იქნებოდა ეს თუ სასიხარულო, სულ ერთია.

- აბა, ახლა, გეთაყვა, ჩემო თვალისჩინო, მიუჯექი მაგიდას და ერთი კოხტა, პატარა ბარათი მიმიწერე მის კროულის და გააგებინე, რომ შენ კარგი ბიჭი ხარ, და მაგნაირი რამეები.

როუდონიც დაჯდა და სასწრაფოდ დაწერა: „ბრაიტონი, ხუთშაბათი

„ჩემო ძვირფასო მამიდა!“ - მაგრამ მამაც ოფიცერს აქ კი უღალატა გონებრივმა აღმაფრენამ. დაუწყო კალმისტრის ბოლოს ღრღნა და თან ცოლს შესცქნაოდა. რებეკამ სიცილი ვეღარ შეიმაგრა მისი დაღვრემილი პირისახის დანახვაზე, ზურგზე ხელები დაიწყო, ბოლთის ცემას მოჰყვა ოთახში და მერე პატარა დედაკაცი წერილის კარნახს შეუდგა, ქმარმა კი წერას მიჰყო ხელი.

„სანამ სამშობლოს დავტოვებდე და ომში გავემგზავრებოდე, რომელიც ფრიად შესაძლებელია, საბედისწეროც იქნეს“...

- რაო? - იკითხა, ცოტა არ იყოს, გაოცებულმა როუდონმა, მაგრამ სახუმარო აზრს ჩახედა და მყის ღრეჭით დაწერა ქალალღზე.

- „რომელიც, ფრიად შესაძლებელია, საბედისწეროც იქნეს, მე ჩამოვედი აქა...“

- რატომ არ ამბობ „ჩამოვედი აქ“, ბეკი? „ჩამოვედი აქ“ უფრო სწორი იქნება, - ჩაურთო დრაგუნმა.

- „მე ჩამოვედი აქა, - რებეკამ ტკეპნით გაიმეორა და ფეხიც დასცა იატაკს, - რომ გამოვესალმო ჩემს უძვიროფასეს და უძველეს მეგობარს. გევედრებით, სანამ წავიდოდე, იქნებ აღარ დასაბრუნებლადაც, ერთხელ კიდევ მიბოძოთ ნება, ხელთ მოვუჭირო იმ ხელს, რომელსაც მთელ ჩემს სიცოცხლეში წყალობათა მეტი სხვა არაფერი მოუცია“.

- „წყალობათა მეტი სხვა არაფერი მოუცია“, - ბანს აძლევდა როუდონი, ჩხაპნიდა და ფრიად უკვირდა მწერლობის საკუთარი ნიჭი და უნარი.

- „მე მხოლოდ იმას გეხვეწებით, რომ განაწყენებულები ნუ დავშორდებით ერთმანეთს. ზოგი მხრით, თუმცა არა ყოველთვის, ჩემი გვარის სიამაყე მაქვს თანდაყოლილი. მხატვრის ქალიშვილი შევირთე, მაგრამ არა მრცხვენია ამ მეუღლეობისა“.

- არა და არა! ტყვია მომხვდეს გულში თუ მრცხვენოდეს! - წამოიძახა როუდონმა.

- აი, შე ყვეყნო! - უთხრა რებეკამ ქმარს, ყური აუწია და ჩახედა ნაწერს, რაიმე შეცდომა ხომ არ მოუვიდაო: - „არაფელი“ კი არა, „არაფერი“ უნდა, „გეხვეწები“ კი არა - „გეხვეწები!“

როუდონი დაემორჩილა თავისი პატარა ცოლის აღმატებულ განსწავლულობას და ეს სიტყვები შეასწორა.

- „მე მეგონა, თქვენ მოგეხსენებოდათ ჩემი სიყვარულის ამბავი; - განაგრძობდა რებეკა, - ეს კი ვიცოდი, რომ ბიუტ კროულის მეუღლეს მოსწონდა ეს საქმე და მაქეზებდა კიდევ. მაგრამ ბედს მაინც არ ვემდური. ღარიბი ქალი შევირთე და კმაყოფილიცა ვარ ჩემი ნამოქმედართ. ვისაც გნებავთ, იმას დაუტოვეთ თქვენი ქონება, ძვიროფასო მამიდა. ენა არასოდეს მომიბრუნდება დავიჩივლო თქვენზე, კარგად არ მომეპყრო-მეთქი. მინდა დაგარწმუნოთ, რომ მე მხოლოდ თვით თქვენი გულისთვის მიყვარხართ და არა ფულებისთვის. სანამ ინგლისიდან გავემგზავრებოდე, მინდა რომ შემირიგდეთ. ნება მიბოძეთ, ნება მიბოძეთ, გნახოთ წასვლამდე. რამდენიმე კვირის ან თვის შემდეგ იქნებ ძალიანაც დაგვიანდეს და მე ვერ ამიტანია იმაზე ფიქრი, რომ თქვენთან ტკბილად გამოუსალმებელი წავალ სამშობლოდან“.

- ასე ვეღარ გამოიცნობს ჩემს ნაწერს, - დააყოლა ბეკიმ. - განგებ ვიხმარე მოკლე და სხარტი წინადადებები.

ეს უტყუარი უსტარი მის ბრიგზის სახელზე გაიგზავნა. ბებერ მის კროულის გაეცინა, როცა ბრიგზმა დიდის საიდუმლოებით გადასცა ეს წრფელი და გულუბრყვილო აღსარება.

- ახლა კი შეგვიძლია წავიკითხოთ ეგ, ბიუტის ცოლი აქ აღარ არის, - ბრძანა მან. - წამიკითხე, ბრიგზ!

ბრიგზმა ეს წერილი რომ ბოლომდე ჩაიკითხა, ქალბატონს კიდევ უფრო გულიანი სიცილი აუტყდა.

- ვერა ხედავ, შე ბატო, - უთხრა მან ბრიგზს, - რომელმაც აღიარა, ფრიად ამიჩუყა გული აქ გამოთქმულ გრძნობათა გულწრფელობამაო. - ვერა ხედავ, რომ ამაში როუდონის ერთი სიტყვაც არ ურევია? იმას თავს დღეში არ მოუწერია ჩემთვის,

თუ ფულის თხოვნა არა სჭირდებოდა, და ყველა წერილი სავსეა შეცდომებითა და ნაჯღაბნებით. აი, ის პატარა გველი, აღმზრდელი დედაკაცი, აცუნდრუკებს თავის ნებაზე!

„ყველანი ერთმანეთსა ჰგვანან, - ფიქრობდა გულში მის კროული. - ყველას ჩემი სიკვდილი უნდა და კბილები უკაწკაწებთ ჩემი ფულებისათვის!“

- როუდონის ნახვა მაინცდამაინც არც თუ მეუნდომლება, - მცირე დუმილის შემდეგ სრულიად გულგრილი კილოთი დასძინა ბებერმა. - რა ბედენაა, ჩამოვართმევ ხელს თუ არა. თუკი აქ რაიმე უსიამოვნებას არ ამიტებს, ვითომ რატომაც არ უნდა ვნახოთ ერთმანეთი? ვნახოთ რა! მაგრამ ადამიანის მოთმინებას მაინც საზღვარი აქვს და იცოდე, ჩემო ძვირფასო, თავაზიანად უარს ვამბობ როუდონის ცოლის სტუმრობაზე... ამას კი სწორედ ველარ ავიტან!

მის ბრიგზი იძულებული გახდა დათანხმებულიყო ამ სანახევრო შერიგებას და იფიქრა, მოხუცი მანდილოსნისა და ძმისწულის ერთად შეყრა ყველაზე უკეთ ზღვის ნაპირას, სასეირნო კლდეზე მოხერხდებაო. ამიტომ როუდონი გააფრთხილა, მის კროული თავისი საგორებელი სკამით როდის გაისეირნებდა ჰაერის გადასაყლაპავად.

მართლაც აქ შეხვდნენ ერთმანეთს. არ ვიცი, მის კროულის გაელვიდა თუ არა გულში სიყვარულისა და სიამტკბილობის რაიმე გრძნობა წინათ გამორჩეულად საყვარელი ძმისწულის დანახვაზე, მაგრამ ორი თითი კი ისეთივე ღიმილითა და ხალისით გაუწოდა, თითქოს მხოლოდ გუშინდელს აქეთ არ ენახოთ ერთმანეთი. როუდონს კი ალმური აგარდა სახეზე და ამ შეხვედრით ისე აღფრთოვანდა და თანაც დაიბნა, რომ ხელის ჩამორთმევის დროს კინალამ მკლავი უღრძო ბრიგზს. იქნებ გამორჩენის წყურვილმა ააღელვა ასე, იქნებ სიყვარულმა; ან კიდევ იმ ცვლილებებმა, რომლებიც ამ ბოლო კვირების ავადმყოფობას დაემჩნია მამიდამისისათვის.

- ეს ბებრუცუნა ყოველთვის სწორედ სულზე მომისწრებდა და მიხსნიდა ხოლმე გასაჭირიდან, - უთხრა როუდონმა ცოლს, როცა შეხვედრის ამბავს უყვებოდა, - და იცი, ცოტა არ იყოს, უცნაურად ვიგრძენი თავი და გულმა რაღაც რეჩხი მიყო. გვერდით მივდევი, ხომ იცი, რაღაც ჯანდაბაა, სკამს რომ ჰგავს და სწორედ სახლის კარამდეც მივყე. ბოულზი გამოეშველა და შეიყვანა შინ... მეც ძალიან მინდოდა შევეყოლოდი, მაგრამ...

- მერე არ შეხვედი, როუდონ?! - შეჰკვივლა ცოლმა.

- ვერა, გენაცვალე, ჭირი მეცეს თუ არ შემშინებოდეს, როცა საქმე-საქმეზე მიდგა.

- აი, შე ტუტუცო! უნდა შესულიყავი და ფეხიც აღარ მოგეცვალა იქიდან! - მიაძახა რებეკამ.

- ლანძღვას თავი დაანებე! - შეუბღვირა ზონზროხა გვარდიელმა. - იქნებ ტუტუციც ვიყო, ბევი, მაგრამ ეგრე არ უნდა მითხრა! - და ცოლს ისეთი გამომეტყველებით გადახედა, რომელსაც მისი სახე მიიღებდა ხოლმე განრისხების დროს და რაც ვერაფერი სასიამოვნო გახლდათ თვალის გასასწორებლად.

- კარგი, კარგი, გენაცვა, ხვალაც უნდა იმარჯვო და იცოდე, უეჭველად ნახო, მიგიწვევს თუ არა, სულ ერთია, - დაუყვავა რებეკამ, რათა დაემოშმინებინა

გაგულისხმებული მეუღლე.

ამაზე თანამეცხედრემ უპასუხა, როგორც მომეპრიანება, ისე ვიზამ, შენი კი მადლობელი ვიქნები, თუ ზრდილობიან ლაპარაკს ისწავლიო. მერე განაწყენებული ქმარი წავიდა და მჭმუნვარემ, გულაღრენილმა და იჭვნეულმა მთელი დილა მდუმარედ გაატარა საბილიარდოში.

მაგრამ ჯერ იმ ღამესაც არ გაეგლო, რომ როუდონი იძულებული გახდა დაეთმო და ჩვეულებისამებრ ეღიარებინა ცოლის აღმატებული გონიერება და გამჭრიახობა: რებეკას ავი წინათგრძობანი ქმრისაგან ჩადენილი შეცდომის შედეგების მიმართ ფრიად სამწუხაროდ დადასტურდა. მის კროულის ალბათ ცოტათი მაინც ააღელვებდა ასე ხანგრძლივი განხეთქილების შემდეგ მისი ნახვა და ხელის ჩამორთმევა იგი კარგა დიდხანს იყო გართული ამ შეხვედრის ფიქრებში.

- როუდონი ძალიან დასქელებულა და მოტეხილა, ბრიგზ, - გადაულაპარაკა მან ამხანაგს, - ცხვირი დასწითლებია და გარეგნობითაც ნამეტანი გატლანქებულა. იმ დედაკაცის შერთვამ უიმედოდ გაამდაბიოვა. ბიუტის ცოლი ყოველთვის ამბობდა, ორთავე ცოლ-ქმარი სვამენო და, უეჭველია, მართალიც არის. ჰოდა, საძაგლად ყარდა ჯინის სუნით. პირდაპირ ცხვირში მეცა. შენ არ გეცა?

ამაოდ ჩაურთო ბრიგზმა, ბიუტის ცოლი ყველას ლანძღავსო და რამდენადაც ჩემისთანა მდაბალი მდგომარეობის ადამიანს ძალუძს იმსჯელოს, იგი გახლავთ...

- ეშმაკი და გველაძუა დედაკაცი, არა? დიახ, სწორედ რომ ეგეთია და ყველასაც ლანძღავს. მაგრამ მე დარწმუნებული ვარ, იმ გომბიომ გაალოთა როუდონი, ყველა მდაბიო ხალხი...

- კაპიტანი ნამეტანი ააღელვა თქვენმა ნახვამ, ქალბატონო, - შეჰბედა ბრიგზმა. - და მჯერა, თუ თქვენ მოიგონებთ, რომ იგი ომში მიდის...

- რამდენ ფულს დაგპირდა, ბრიგზ! - დასჭყვივლა მიხრწნილმა შინაბერამ და გულმოსულობით თითქმის კანკალი აუვარდა. - ახლა მოჰყვები, რასაკვირველია, ზღუქუნს! მეჯავრება აყალმაყალი! რა ყველა მე მაწუხებს? წადი შენ საკუთარ ოთახში და იქ იჯერე გული, მე კი ფერკინი გამომიგზავნე... ანდა მოიცა! დაჯექი. მოიხოცე ცხვირი, მორჩი მაგ ფშლუკუნს და წერილი მისწერე კაპიტან კროულის!

საცოდავი ბრიგზი მორჩილად მიუჯდა საწერ დავთარს, რომლის ფურცლები აჭრელებული იყო შინაბერას ყოფილი პირადი მდივნის, მღვდლის მეუღლის, სწორი, მტკიცე და გაკრული ხელით ნაწერის ნაშთებით.

- დაიწყე: „ბატონო ჩემო!“ ანდა „ბატონო!“ - ასე ემჯობინება. და მისწერე, რომ მის კროულიმ გთხოვა... არა, მის კროულიმ კი არა, მის კროულის ექიმმა, ბატონმა კრიმერმა, გთხოვა, აუწყო, რომ ჩემი ჯანმრთელობა ფრიად შერყეულია და ყოველნაირი აღელვება საშიშია ჩემს ახლანდელ მძიმე ყოფაში... და მე თავი უნდა ავარიდო ყოველგვარ ოჯახურ სჯა-ბაასსა და შეხვედრებს. მადლობა მოახსენე ბრაიტონს ჩამოსვლისათვის და სხვანი და სხვანი და თან სთხოვე, ჩემი გულისთვის აქ ნულა დადგებიან. მერე კიდევ, მის ბრიგზ, თუ გინდა ისიც დაურთე, რომ bon voyage-ს[62] ვუსურვებ. აგრეთვე თუ გაირჯება და ჩემს ვექილებთან შეივლის გრეიზინ-სკვერში, იქ პატარა რაღაცას დაახვედრებენ. ჰო, ეგრე - იქნებ მაგან მაინც გაიტყუოს ბრაიტონიდან!

გულკეთილმა ბრიგზმა უდიდესი კმაყოფილებით ჩასწერა ეს წინადადება.

- სწორედ იმავე დღეს არ მეცენ ყელში, რა დღესაც მღვდლის ცოლი გაემგზავრა! - განაგრძობდა ბუზლუნს ბებერი, - დიდი უზრდელობა კი არის! ბრიგზ, გენაცვალე, მისწერე ბიუტ კროულის ცოლსაც და მოახსენე, უკან დაბრუნებით თავს ნულა შეიწუხებ-თქო. არა... ნუ შეიწუხებს... და არც უნდა შეიწუხოს!.. არ მინდა ჩემ საკუთარ ჭერქვეშ ვინმეს მონად ვიქცე... არც კიდევ შიმშილით სიკვდილი და შხამებით დახრჩობა მსურს! ყველას ჩემი სიკვდილი უნდა... ყველას!.. - და ამ ეულ, ბებერ დედაკაცს გული ამოუჯდა და მორთო გამწარებული ქვითინი.

ამაოების ბაზრის მისი მწუხარე კომედიის უკანასკნელი სურათი მსწრაფლ ახლოვდებოდა. ჭრელ-ჭრელი, ზიზილ-პიპილებიანი სანათები ერთიერთმანეთის მიყოლებით ქრებოდა და თალხი ფარდა, ის-ის იყო, ეშვებოდა.

უკანასკნელი წინადადება, რომელიც როუდონს აცნობებდა, მის კროულის ლონდონელ ვეჟილს შეუარეო, და რომელიც ბრიგზმა ასე ხალისით მიაწერა, დრაგუნისა და მისი თანამეცხედრის გულს ცოტათი მაინც მოესალბუნა იმ თავდაპირველი მწარე იმედგაცრუების მერე, რაც შერიგებაზე შინაბერას უარის წაკითხვამ განაცდევინათ. თანაც სწორედ იმ მიზნისთვისაც გასჭრა, რისთვისაც მოხუცმა მანდილოსანმა მიაწერინა იგი ბოლოში: როუდონს მართლა სული ეცინცქლებოდა ლონდონს ჩასვლისათვის.

ჯოჯისა და ჯორჯ ოსბორნის წაგებული ფულით სასტუმროს ნახარჯი გაისტუმრა და მისმა მეპატრონემ ალბათ დღევანდლამდე არ იცის, რა საეჭვოდ იყო ერთ ხანს მისი ანგარიშის გასწორების საქმე. ვინაიდან, როგორც ბრძოლის დაწყების წინ სარდალი ზურგში გაჰგზავნის ხოლმე ბარგს, ასევე რებეკამაც ბრძნულად შეჰკრა უმთავრესი ძვირფასეულობა და ჯორჯის მსახურს გაატანა, რომელსაც საფოსტო ეტლით ლონდონს უნდა ჩაეტანა სკივრები. მეორე დღეს ასევე საფოსტო ეტლით ჩაბრძანდნენ ლონდონს როუდონი და მისი მეუღლე.

- კარგი იყო მენახა ბებრუხანა წამოსვლის წინ, - ჩაილაპარაკა როუდონმა. - ისე მოტეხილა და შეცვლილა, მე მგონი, დიდხანს ვეღარ გაატანს. ნეტავი რამდენიანი ჩეკი დამხვდება უექსისტან? ორასიანი მაინც... ორასზე ნაკლები რაღა იქნება... ჰო, ბეკი?

მიდღესექსის შერიფის ადიუტანტთა გახშირებული სტუმრობის გამო, როუდონი და მისი მეუღლე აღარ დაბრუნებულან თავიანთ ბინაში ბრომპტონს, არამედ სასტუმროში ჩამოხდნენ. მეორე დღეს, დილაადრიან, რებეკას შემთხვევა მიეცა თვალის მოეკრა ამ ვაჟბატონებისათვის, როცა იგი ფულემს მიდიოდა, მოხუც ქალბატონ სედლის სახლში, ძვირფას ემილიას და ბრაიტონელი მეგობრების სანახავად და ეტლით ჩაუქროლა ამ გარეუბანს. რებეკას მეგობრები ყველანი უკვე ჩეტემს წასულიყვნენ, ხოლო იქიდან კი - ჰერიჯს, რათა თავიანთ ლეგიონთან ერთად გემებით გამგზავრებულიყვნენ ბელგიაში. ერთობ შეწუხებული და ნამტირალევი კეთილი მოხუცი ქალბატონი სედლი მარტოდმარტო იჯდა. სტუმრობიდან დაბრუნებულ რებეკას შინ ბედისწერის შესატყობად გრეიზ-ინს წასული ქმარი დახვდა იგი გაშმაგებული ბრძანდებოდა.

- ღმერთს გეფიცები, ბეკი! - შესძახა მან, - ოცი გირვანქის მეტი არ გადმოუგდია!

თუმცა ეს მათთვის ვერაფერი სახეირო ამბავი იყო, ოინი მართლა ლაზათიანი

გამოვიდა და ბეკის სიცილი წასკდა როუდონის ასე იმედგაცრუებაზე.

თავი XXVI. ლონდონიდან ჩეტემამდე

ბრაიტონიდან რომ წამობრძანდა, ჩვენმა მეგობარმა ჯორჯმა, როგორც შეჰფეროდა ოთხცხენიანი ეტლით დიდრაჯულად ნამგზავრ დარდიმანდ, წარჩინებულ გვამს, გულზვიადად მიაყენებინა ეტლი კევენდიშის მოედნის საუცხოო სასტუმროს კარზე. რამდენიმე ოთახიანი ბრწყინვალე ბინა და ექვსიოდე მდუმარე შავი მსახურით გარშემორტყმული, ვერცხლის ჭურჭლეულობით დიდებულად გაწყობილი სუფრა უკვე ელოდა ახალგაზრდა დარბაისელსა და მის პატარძალს. ჯორჯი მეფურად უმასპინძლდებოდა ჯოჯსა და დობინს, ხოლო ემილია კი პირველად, და ისიც დიდის მორიდებით და კრძალვით, დიასახლისობდა, როგორც ჯორჯი უწოდებდა, საკუთარ სუფრას.

ჯორჯი ამრეზით სულ ფუჰ-ფუჰს იძახოდა ღვინოზე და ხელმწიფურად შარსა სდებდა და სტუქსავდა მსახურთ, ჯოჯი კი განუზომელი სიამოვნებით თქვლევდა კუს წვენს. ამ წვნით დობინი უმასპინძლდებოდა ჯოჯს, რადგან დიასახლისს, რომლის წინაც იდგა საწვნი, იმდენად არა გაეგებოდა რა ამ ჭურჭელში ჩასხმული კერძისა, რომ მზად იყო თვით კუს მომწვანო სუკის ანდა მისივე მუცლის მოყვითალო ცხიმის გარეშე მიერთმია ბატონ ჯოჯისათვის ულუფა.

ნადიმისა და პალატების ბრწყინვალეობამ შეაშფოთა ბატონი დობინი და ნასადილევს, როცა ჯოჯს ვეება სავარძელში ჩაეძინა, თავისი გულისწყრომა კიდევ გამოსთქვა. მაგრამ ამოდ ილაშქრებდა იგი კუს წვენის ზომაზე მეტობისა და შამპანურის წინააღმდეგ, რომელიც თვით არქიეპისკოპოსს თუ შეჰფერვოდა.

- მე ყოველთვის ჩვეული ვიყავი განცხრომით მგზავრობას, როგორც წარჩინებულთა წესია, - ბრძანა ჯორჯმა, - და, დალახვროს ღმერთმა, ცხადია, ჩემმა მეუღლემაც წარჩინებული ქალბატონივით უნდა იმგზავროს. სანამდე ჯიბეში ფული მიჭყავის, ჩიტის რძესაც არ მოვაკლებ! - დასძინა თავისივე დიდსულოვნებით ფრიად ნასიამოვნებმა, გულუხვმა ვაჟბატონმა. მაგრამ აღარც დობინს უცდია დაერწმუნებინა, რომ ემილიას ბედნიერება მარტო კუს წვნიანზე არ იყო დამოკიდებული.

მალევე, ნასადილევს, ემილიამ კრძალვით გამოსთქვა სურვილი: დედიკოს სანახავად მინდა ფულემს წასვლაო. ჯორჯმა მხოლოდ ცოტაოდენი ბუზღუნის შემდეგ დართო ნება. ემიც გაცქრიალდა თავის ვეებერთელა საწოლ ოთახში, რომლის შუაგულშიც აგრეთვე ვეებერთელა, ბალდახინისებური საწოლი იდგა და რომელშიც „იმპერატორ ალექსანდრეს დას ეძინა, როცა მოკავშირე ხელმწიფეები აქ იყვნენ“, და დიდის ფაცაფუცითა და სიამოვნებით გამოეწყო პაწია ქუდსა და შალში. ჯორჯი კვლავ წითელ ღვინოს შეექცეოდა, ცოლი რომ შემობრუნდა სასადილო დარბაზში და არც კი შერყეულა.

- შენ არ წამომყვები, ძვირფასო? - ჰკითხა მას ემიმ.

არა, „ძვირფასს“ „საქმეები“ ჰქონდა იმ საღამოს, მაგრამ მისი მხლებელი კი მოჰგვრიდა ეტლს და კიდევ თან ეახლებოდა. ეტლი სასტუმროს კართანაც იდგა. ემილიამ ერთი-ორჯერ ამაოდ შეხედა სახეში ჯორჯს, ცოტა განაწყენებული რევერანსი უძღვნა და სევდიანად დაეშვა დიდ კიბეზე. კაპიტანმა დობინმა ჩააცილა, ჩასვა ეტლში და გააყოლა თვალი, როგორ გაუდგა გზას. თვით მხლებელსაც კი ერცხვინებოდა ნაქირავები მეეტლისთვის სასტუმროს ფარეშების გასაგონად ეთქვა მისამართი და შეჰპირდა, ცოტა რომ გავცდებით, მაშინ გეტყვიო.

დობინი თავისი ძველი ბინისაკენ, სლოტერისას გაემართა და ალბათ ფიქრობდა, რა საამო იქნება იმ ნაქირავებ ეტლში ქალბატონი ოსბორნის გვერდით ჯდომაო. ჯორჯს, ეტყობოდა, სრულიად განსხვავებული გემოვნება ჰქონდა, რადგან ღვინით გული რომ იჯერა, ნახევარფასად თეატრში შებრძანდა ბატონ კინის სანახავად შაილოკის როლში. კაპიტანი დრამის დიდი მოტრფიალე გახლდათ და ბანაკად დგომისას მრავალ სათეატრო წარმოდგენაში წარმატებითაც ასრულებდა კომიკურ როლებს.

ჯოჯს დაბნელების მერეც კარგა დიდხანს ეძინა და მხოლოდ მსახურის ფაცაფუცზე გამოფხიზლდა, როცა იგი სუფრიდან ალაგებდა და სცლიდა სურებს. საქირაო ეტლების სადგომი კვლავ აახმაურეს, რათა ეს ჩასუქებული, ზორბა გმირი თავის ბინასა და საწოლში მიებრძანებინათ.

დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ქალბატონი სედლი გარეთ გაიჭრა აკანკალებული ახალგაზრდა პატარძლის მისაგებებლად, როცა ეტლი ბალის პატარა ჭიშკარს მოადგა და მთელი დედობრივი გატაცებითა და სიყვარულით ჩაიკრა შვილი გულში. პერანგის ამარა მოხუცი მისტერ კლეპი ბალსა სხლავდა და შემკრთალი უკან მიაჩყდა. ირლანდიელი გოგო სამზარეულოდან გამოვარდა და სახეგაბადრული მიესალმა, „უფალმა გაკურთხოთო“. ემილიამ ძლივს განვლო ქვაფენილი და სასტუმრო ოთახში ასასვლელი კიბე.

როგორ მოხსნეს კოკებს პირი და დედა-შვილმა რა გულამოსკვნით იქვითქვითა, ამ წმიდათა სამყოფელში ერთმანეთს ჩაკრულნი რომ ისხდნენ, ყოველი ოდნავ გულჩვილი მკითხველისათვისაც ადვილად წარმოსადგენია. განა როდის არ ტირიან ქალები? განა სიხარულის, მწუხარების, ანდა ცხოვრების თუნდაც სხვა რომელიმე ამბავზე, როდის არა ღვრიან ცრემლებს? და ასეთი ამბის შემდგომ, როგორც ქორწინება გახლავთ, დედა-შვილს, რასაკვირველია, სრული უფლება ჰქონდა ნებაზე მიეშვა თავიანთი გრძნობანი და გული მოეოხებინა, რაც სიყვარულისა და სინაზის გამომხატველიც გახლავთ და გამამხნეველებიც. ქორწინების საქმეზე, მინახავს, ერთმანეთის მოძულე დიაცები ფრიად შეხმატკბილებულად როგორ ჰკოცნიან და შესტირიან ერთმანეთს და რამდენად უფრო გრძნობამორეულნი იქნებიან, როცა უყვართ! კეთილი დედანი კვლავ ქორწინდებიან თავიანთი ქალიშვილების ჯვრისწერის დროს. რაც შეხება ქორწინების მომდევნო სხვა ამბებს ხომ, აბა ვინ იცის, რა ზედედობრივი ბრძანდებიან ბებიები. და მართლაც, ქალი სანამ ბებია არ გახდება, ხშირად ნამდვილად არც კი იცის, რა არის დეობა. ვცეთ პატივი ემილიას და მის დედიკოს, სასტუმრო ოთახში რომ მისჯდომიან დაისს ერთმანეთს და ჩურჩულებენ, სლუკუნებენ, იცინიან და ტირიან. მოხუცი ბატონი სედლიც ასე მოიქცა. მას არც უცდია გამოეცნო ვინ იჯდებოდა ეტლში, რომელიც ბალის კარს

მოადგა. არც ხელგაშლილი მიჰგებებია შვილს, თუმცა ძალიან გულიანად კი ჩაკოცნა, როცა იგი ოთახში შემოვიდა, სადაც მოხუცი ჩვეულებისამებრ თავისი ქალღაღადებით, ზონრებით და ქვითრებით იყო გართული; ცოტა ხანს ჩამოჯდა დედა-შვილთან, მერე კი ბრძნულად დაუტოვა მათ ეს პატარა სამყოფელი.

ჯორჯის მხლებელი დიდის ამრეზით გადმოჰყურებდა პერანგის ამარა მისტერ კლეპს, რომელიც ვარდის ბუჩქებს რწყავდა, მაგრამ მაინც უფრო მეტი მოწყალებით ინება ქუდი მოეხადა ბატონი სედლისათვის. მოხუცმა მოიკითხა სიძე, გამოიკითხა ჯოჯის ეტლის ამბავი, მისი ცხენები ბრაიტონს თუ იყვნენო. ახსენა ის ტარტაროზი, მუხთალი ბონაპარტი და ომიც. ამასობაში ირლანდიელმა გოგომ სინზე დადებული ღვინიანი ბოთლი მოართვათ, რომლითაც მოხუცმა არ დაიშალა და, გაუმასპინძლდა მხლებლებს, მერე ნახევარი გინეაც უბოძა, რაც მსახურმა გაკვირვებითა და თან ზიზლით ჩაიჯიბა.

- იდღეგრძელოს შენმა ბატონმა და ქალბატონმა, ტროტერ, - მიმართა ბატონმა სედლიმ, - და აი, ეს პატარა რალაცა შენ გქონდეს, შინ რომ მიხვალ შენი სადღეგრძელოც გადაჰკარი, ტროტერ.

მხოლოდ ცხრა დღემ თუ განვლო, რაც ემილიამ დასტოვა ეს პატარა სახლი და მაინც რამდენი ხანი ჩანდა მასთან გამოსალმების შემდეგ! რა უფსკრული იდო ამ ქალსა და მის წარსულ ყოფას შორის. ახლა თავის დღევანდელი მდგომარეობიდან შეეძლო გადაეხედა წარსულისათვის და ემსჯელა თითქმის როგორც სხვა არსებას: ახალგაზრდა, გაუთხოვარი ქალიშვილი შთანთქმული იყო თავის სიყვარულში, მხოლოდ ერთი რალაც მიზნისათვის თუ მოეპოვებოდა თვალში სინათლე; მშობლიურ ალერსს სულ უმადურად თუ არა, გულგრილად მაინც იღებდა და თითქოს ეს მისი მოვალეობა ყოფილიყო, მთელი გული და სული მხოლოდ ერთადერთი ნატვრის განხორციელებას ელტვოდა. ასე ახლობელ და ამასთანავე ასე შორეულ დღეთა თვალის გადავლებამ ემილიას სირცხვილი აგრძნობინა, კეთილი მშობლების ხილვამ კი გული ატკინა და სინდისის ქენჯნა აღუძრა. მიზანი, სიცოცხლის ზეციური ნეტარება, მიღწეული გახლდათ, ხოლო გამარჯვებული კი ისევ ორჭოფულ მდგომარეობაში მყოფი და უკმაყოფილო იყო!

როგორც რომანის გმირი ქალ-ვაჟი ქორწინების ზღვარს გადასცდება, მწერალი, ჩვეულებრივ, ფარდას ჩამოუშვებს ხოლმე, თითქოს დრამა მაშინვე თავდებოდეს, ეჭვსა და ჭიდილს ბოლო ეღებოდეს, თითქოს, რაკი ერთხელვე ქორწინების ქვეყანაში გადასხდნენ, ყველაფერი იქ ქორთა, ამწვანებული და საამოა და ცოლ-ქმარს მეტი აღარა დარჩენია რა გარდა იმისა, რომ საამოა და ცოლ-ქმარს მეტი აღარა დარჩენია რა გარდა იმისა, რომ ხელიხელჩაკიდებულნი წყნარად დაუყვნენ გზას ბედნიერ და ჭეშმარიტად საამური სიბერისაკენ. მაგრამ ჩვენი პატარა ემილია ის-ის იყო გადაჯდა იმ ახალი ქვეყნის ნაპირზე და უკვე გატაცებით იჭვრიტებოდა უკან, სევდიანი, ალერსიანი გამცილებლებისაკენ, რომელნიც შორეული გაღმა ნაპირიდან გამოსალმების ნიშნად ხელს უქნევდნენ.

ახალგაზრდა პატარძლის საპატივსაცემოდ დედამისმა დაასკვნა, აუცილებელია საზეიმო სუფრა გავშალო. ამიტომ მუსაიფით ცოტათი გული რომ მოიჯერა, მაშინვე მცირე ხნით დასთმო ქალბატონი ოსბორნი და სახლის ქვემოთა სართულში ჩაძვრა - რალაც სამზარეულო-სასტუმრო ოთახის ჯურის სამყოფელში. ეს ოთახი მისტერ და მისის კლუბებს ეჭირათ, საღამოობით კი, როცა ჭურჭელს დარეცნდა და თმას დასახუჭუჭებელ მილებსაც მოიცლიდა, მის ფლენიგენი,

ირლანდიელი მოახლევ, მიუჯდებოდა ხოლმე მათ გვერდში. აქ განიზრახა ქალბატონმა სედლიმ ჩაის დიდებული სუფრის გამლა. ყველა ადამიანმა თავისებურად იცის გულკეთილობის გამოჩენა და ქალბატონ სედლისაც ეგონა, ტკბილი ნამცხვრები და პატარა, წახნაგოვან ბროლის ჯამში ბლომად ჩასხმული ნარინჯის მურაბა ამ დროს განსაკუთრებით ეამებოდა ემილიას.

სანამ ძირს ამ ნუგზარი საჭმელების მზადებაში იყვნენ, ემილია სასტუმრო ოთახიდან გავიდა და თვითონაც ვერ გაიგო, ისე მოხვდა იმ პატარა ოთახში, რომელშიც გათხოვებამდე იდგა, და სწორედ იმ სავარძელში, რომელშიც იმდენი მწარე საათი გაეტარებინა იგი ისე ჩაეშვა მის სახელურებს შორის, თითქოს ძველ მეგობარს ჩაჰკონებოდეს და წარსული კვირისა და იმაზე უფრო წინანდელი ცხოვრების ფიქრებში გაერთო. უკვე სევდიანი და დაბნეული ჭვრეტა უკან, მარად გულგადაღებული ლტოლვა რაღაცისაკენ, ხოლო ეს რომ განხორციელდა, უფრო ეჭვისა და სევდის, ვიდრე სიამის მოტანა! ეს გახლდათ ჩვენი საბრალო, პატარა ქმნილების, ამოების ბაზრის ვეება, აჩოჩქოლებულ ბრბოში ჩაკარგული უწყინარი მოხეტიალის ბედი.

იჯდა აქ და ტკბილად იგონებდა ჯორჯის იმ ხატებას, რომელსაც თაყვანსა სცემდა ქორწინებამდე. განა მან უკვე სცნო თავის გულში, რამდენად განსხვავდებოდა ნამდვილი მამაკაცი იმ აღზევებული ჭაბუკი გმირისაგან, რომელსაც იგი აღმერთებდა? ბევრი, ბევრი წელი უნდა გავიდეს და მართლაც მეტისმეტად ცუდი ვინმეც უნდა იყოს კაცი, რომ დიაცს თავისი სიამაყე და ამოება ნებას მისცემდეს აღიაროს ასეთი ჭეშმარიტება. მერე რებეკას ბრჭყვიალა, მწვანე თვალებმა და ბორბოტმა ღიმილმაც შეანათა და აღავსო იგი ძრწოლით. ერთხანს ასე იჯდა, ძველებურად თავკერდა ფიქრებში ჩაფლული, და თავი მიეცა ისეთი უხალისო მჭმუნვარებისათვის, რომელშიც ჰპოვა იგი პატიოსანმა მოახლემ, ჯორჯის ბარათი რომ შემოუტანა, როცა იგი მიჯნურობას კვლავ ანახლებდა.

ემილიამ თვალი გადაავლო პატარა, თეთრ ლოგინს, ორიოდ დღის წინათ იმას რომ ეკუთვნოდა, და იფიქრა, ნეტავი ამაღამაც ამაში დამაძინა და ძველებურად გამაღვიძა, დილით დედა რომ ღიმილით დამცქეროდო. შემდეგ ძრწოლით მოაგონდა უზარმაზარი, ჩაჟამებულ, დიდრაჯულ საძინებელ ოთახში დადგმული ვეება, ბალდახინისებური აბრეშუმის ფარდებიანი საწოლი, რომელიც ელოდა მას კევენდიშის მოედანზე, დიდებულ სასტუმროში. ძვირფასი, პაწია, თეთრი საწოლი! რამდენი გრძელი ღამე თეთრად გაუთენებია მის ბალიშზე ტირილში! რა სასოწარკვეთილი იყო და როგორ იმედობდა იქ სულის დაღევას, ახლა კი განა ყველა მისი ნატვრა არ ახდა და სატრფო, რომლისთვისაც თავს იკლავდა, განა სამარადისოდ მისი არ არის? კეთილი დედიკო! რა გულისყურითა და სათუთობით დასტრიალებდა თავს ამ საწოლს! ემი მივიდა, მუხლი მოიყარა საწოლთან და ეს დაკოდილი, შემკრთალი, მაგრამ სათნო და მოსიყვარულე სული აქ ეძიებდა ნუგეშს; თუმცა, სიმართლე უნდა ითქვას, აქამდე ჩვენს პატარა გოგონას იშვიათად თუ უძებნია იგი იქაურობაში. აქამდე სიყვარულის რწმენა ასულდგმულებდა, ახლა კი სევდიანი, დაკოდილი, გატეხილი გული სხვა მანუგეშებელს ითხოვდა.

უფლება გვაქვს გავიმეოროთ და ყური მივუგდოთ მის ლოცვა-ვედრებას? ეს, ჩემო ძმაო, საიდუმლო გახლავს და არ ექვემდებარება ამოების ბაზრის საბრძანებელს, რომელსაც ჩვენი მოთხრობა დასტრიალებს თავს.

მაგრამ ეს კი შეიძლება ვთქვათ: როცა ბოლოს ჩაისთვის დაუძახეს, ჩვენი ახალგაზრდა მანდილოსანი გაცილებით უფრო მომხიარულებული ჩამოვიდა ქვემოთ. თან არც გულგატეხილობა ემჩნეოდა, არც ბედს უჩიოდა, არც ჯორჯის გულცივობაზე ფიქრობდა და არც კიდევ რებეკას თვალეზზე, როგორც ეს ბოლო ხანებში დასჩემდა. ქვემოთ რომ ჩავიდა, დაჰკოცნა დედ-მამა, მერე მუსაიფი გაუბა ბერიკაცს. და ისე გაამხიარულა, რომ დიდი ხანია ასეთ გუნებაზე აღარ ენახათ იგი. ემი მიუჯდა დობინის ნაყიდ ფორტეპიანოს და მამამისის საყვარელი ყველა ძველი სიმღერა თქვა. ჩაი საუცხოო არისო, განაცხადა, და ხოტბა შეასხა ჯამებით მურაბის მორთმევის წესის ლაზათიანობას და რადგან გადაწყვეტილი ჰქონდა ყველა გაებედნიერებინა, თვითონაც ბედს ეწია: ბალდახინისებურ, ვეება საწოლში გულიანად ჩაიძინა და მხოლოდ მაშინ გამოეღვიძა ღიმილით, როცა ჯორჯი მობრძანდა თეატრიდან.

მეორე დღეს ჯორჯს იმაზე უფრო სამძიმო „საქმე“ ჰქონდა მოსაგვარებელი, ვიდრე შაილოკის როლში ბატონი კინის ხილვა იყო. როგორც ლონდონს ჩამოვიდა, მყის აფრინა წერილი მამის რწმუნებულებთან და შეატყობინა მათ თავისი მეფური სურვილი, ხვალ თქვენთან მოლაპარაკება მნებავსო. სასტუმროს ხარჯებმა და კაპიტან კროულისთან ბილიარდსა და ბანქოში წაგებულმა ფულმა თითქმის დაუცარიელა ქისა. სანამ ოსბორნი უცხოეთის გზას გაუდგებოდა ქისას შევსება ესაჭიროებოდა. სხვა სახსარი არაფერი გააჩნდა; ამიტომ ხელი უნდა მიეყო იმ ორი ათასი გირვანქა სტერლინგისათვის, რომლის გასტუმრებაც ვეჭილებს ჰქონდათ მინდობილი. ჯორჯი დარწმუნებული იყო, რომ მამამისი მალევე მოლბებოდა. განა რომელი მშობელი გაუძლებდა დიდხანს ასეთი საკვირველი ვაჟკაცის მომდურაობას? თუ მისი წარსული და პირადი ღირსებანი ვერ გაულხობდა გულს მამას, ჯორჯმა გადასწყვიტა, ისე საოცრად ვისახელებ თავს მომავალ ლაშქრობაში, რომ მაშინ მაინც უეჭველად შემირიგდებო. რომ არ შერიგებოდა? ჯანდაბას! მთელი ქვეყნიერება ხომ წინ ჰქონდა გადაშლილი! იქნებ ბედმა გაულიძოს ბანქოში და ორი ათასი გირვანქა კიდევ არც ისე ადვილად დასახარჯი იყო.

ამიტომ ემილია ერთხელ კიდევ გაგზავნა ეტლით დედიკოსთან, ამასთანავე სასტიკი განკარგულება მისცა და სრული თავისუფლება მიანიჭა ორივე მანდილოსანს, ყოველივე შეეძინათ, რაც საჭირო იქნებოდა უცხოეთში სამოგზაუროდ მიმავალ ქალბატონ ოსბორნისთანა წარჩინებული ბანოვანისათვის. მათ მხოლოდ ერთი დღე და დარჩენოდათ ამ საქმეთა აღსრულებისათვის და ადვილად წარმოსადგენია, რომ ჯაფა დიდი დაადგებოდათ. ერთხელ კიდევ ძველებურად ეტლში მსხდარნი ფაციფუციტ გადადიოდნენ მკერავისა და მექუდის მაღაზიიდან თეთრეულის მაღაზიაში; უკან, ეტლისკენ კი მოლაქუცე ნოქრები და თავაზიანი სოვდაგრები მოაცილებდნენ. ქალბატონი სედლი თითქმის კვლავ ძველებურად გამოიყურებოდა და იმ უბედურებათა შემდეგ ეს პირველი იყო, რომ გულწრფელად განიცდიდა ბედნიერებას. არც ქალბატონი ემილია გახლდათ მოკლებული მაღაზიებში სიარულის, ვაჭრობის, დათვალიერების და კარგი ნივთების ყიდვის სიამოვნებას. ან რომელი მამაკაცი, რა გინდ ბრძნული ფიქრების პატრონიც არ უნდა ბრძანდებოდეს, თუნდაც გახვრეტილ ფულს გაიმეტებს იმისთანა ქალისთვის, ვინც ამ სიამეს მოკლებული იქნება? ქმრის ბრძანებათა მორჩილმა ემილიამაც ცოტა გაინებიერა თავი და მანდილოსნისათვის საჭირო მრავალი მოსართავ-მოსაკაზმავი შეიძინა, რაშიც როგორც ყველა ნოქარი და მედუქნე აღიარებდა,

ნატიფი გემოვნება და დიდი ალლო გამოიჩინა.

მომავალ ომზე ფიქრისთვის ქალბატონი ოსბორნი მაინცდამაინც დიდად არ იწუხებდა თავს: ბონაპარტს ისედაც თითქმის უბრძოლველად დაამხოვნო. მარგეიტის საფოსტო გემები ყოველდღე გადიოდა და გადაჰყავდა ბრიუსელსა და გენტს მიმავალი წარჩინებული ვაჟბატონ-ქალბატონები. ხალხი ომში კი არა, უფრო დარდიმანდული სეირნობისათვის მიეშურებოდა. გაზეთები მასხარად იგდებდნენ უბადრუკ მატრაკვეცასა და საზიზღარ თაღლითს. ამისთანა კორსიკელი ვიგინდარა როგორ გაუძლებდა ევროპის არმიებისა და უკვდავი უელინგტონის გენიას! ემილია მას ჩალადაც არ აგდებდა, ვინაიდან, მგონი, საჭიროც არ გახლავთ მოგახსენოთ, ეს სათუთი და ნაზი ქმნილება მის გარშემო მყოფი ხალხისაგან სესხულობდა აზრებს: იგი იმდენად ერთგული და მოკრძალებული იყო, რომ საკუთარი ფიქრები არც გააჩნდა, დიახ, ერთი სიტყვით, ქალბატონმა ოსბორნმა და დედამისმა მთელი ქალაქის დღე შესწირეს საყიდლებს და ხალხში თავის პირველ გამოჩენაზე ემილია გვარიანი სიმარჯვით და მოხერხებით შეეგუა ლონდონის წარჩინებულ საზოგადოებას.

ამასობაში, გვერდზე ქუდმოგდებული და დოინჯშემოყრილი ჯორჯი ამპარტავნულად და გულზვიადად გაუდგა ბედფორდ-როუს გზას და ისეთი რიხით შებრძანდა ვექილის კანტორაში, თითქოს ყველა იქაური ფერმკრთალი მჯღაბნელი კლერკის მბრძანებელი ყოფილიყო. ისე მკვახედ და ბატონკაცური იერით უბრძანა ვილაძას, შეატყობინე მისტერ ჰიგზს, რომ კაპიტანი ოსბორნი ელოდებო, რომ მეტი ჭკუის, ორმოცდაათჯერ მეტი ფულისა და ათასჯერ მეტი გამოცდილების მქონე, ვინმე უბადრუკი ხელქვეითი ყოფილიყო, რომელიც მის ხელს აიღებდა ყველა თავის საქმეზე და კაპიტნის ნებაზე იცუნდრუკებდა. ბატონ ოსბორნს არ შეუმჩნევია ზიზღნარევი, დამცინავი ღიმილი, რომელმაც მთელი ოთახში ყველას გადაურბინა სახეზე, დაწყებული უფროსი კლერკიდან შეგირდებამდე აყვანილ ვაჟბატონებამდე, შეგირდებიდან კი - ჩამობრანძულ გადამწერამდე და ტანსაცმელშემოსუდრულ, ფერმიხდილ შიკრიკებამდე. იგი არხეინად იჯდა, ჩექმაზე ჯოხს იწკაპუნებდა და გულში ფიქრობდა, აქ ეს რა საცოდავი ჭიაღუები ყრიანო. საცოდავმა ჭიაღუებმა კი მთელი მის ავანჩავანი იცოდნენ, ისინი სხვა კლერკებთანაც მსჯელობდნენ, სალამოთი სამიკიტნოებში ლუდს რომ შეექცეოდნენ. ღმერთო, რა აღარ იციან ლონდონელმა ვექილებმა და მათმა კლერკებმა! არა, გამოეპარება რა ძიების მათ წყურვილს და მათი თანამოძმენი იდუმალად განაგებენ ჩვენს ქალაქს.

ბატონ ჰიგზის სამყოფელში ფეხი რომ შემოდგა, იქნებ ჯორჯი ელოდა, ეს ვაჟბატონი მამაჩემისგან დავალებულ შერიგების ან მორიგების რაიმე ამბავს მეტყვისო; ან იქნებ მისი ფიცხი და ქედმაღლური ქცევა შეუდრეკლობისა და სიმტკიცის მაჩვენებელი იყო. მაგრამ ასეც რომ ყოფილიყო, მის სიფიცხეს ისეთი გამანელებელი გულგრილობა და განურჩევლობა შეაგება ვექილმა, რომ გულზვაობა სრულიად გაუბათილა. ვექილი თითქოს ქალაქის წერაში ბრძანდებოდა გართული, როცა კაპიტანი შევიდა.

- გთხოვთ, დაბრძანდეთ, ბატონო, - თქვა მან, - და თქვენს პატარა საქმესაც ახლავე გაგირიგებთ. მისტერ პოუ, გეთაყვა, მოგვიტანეთ ანგარიშსწორების საბუთები! - და კვლავ საწერს მიუბრუნდა.

პოუმ მოართვა ხსენებული საბუთები. უფროსმა გამოიანგარიშა ორი ათასი

გირვანქის თანხა იმდროინდელი ფულის კურსით და შეეკითხა კაპიტან ოსბორნს: ბანკირების სახელზე ინებებ ჩეკს, თუ ამ თანხის ფასიანი ქაღალდების შექმნა გნებავთო.

- განსვენებულ ქალბატონ ოსბორნის ერთი მეურვე ქალაქში არ იმყოფება, - გულგრილი კილოთი დასძინა მან. - მაგრამ ჩემს კლიენტს არ სურს თქვენ ხელი შევიშალოთ და საქმე, რაც შეიძლებოდა, მალე მოვათავეთ.

- მიბოძეთ ჩეკი, ბატონო! - ერთობ გაგულისებით მიაძახა კაპიტანმა. - ჯანდაბას შილინგები და ნახევარპენები, ბატონო ჩემო! - დაუმატა მან. როცა ვეჭილი ბეჯითად შეუდგა ჩეკზე ანგარიშის გამოყვანას და კაპიტანმა ოსბორნმა, თავმოტყუებულმა იმით, რომ სულგრძელი ხელისჩაქნევით გააწითლა და შეარცხვინა ახირებული ბერიკაცი, ჯიბეში ჩაიჩარა ქაღალდი და მტკიცე ნაბიჯით ამაყად გაუდგა გზას.

- ეს ჯეელი ორ წელიწადში სატუსაღოში ამოყოფს თავს, - ჩაულაპარაკა მისტერ ჰიგზმა მისტერ პოუს.

- ვითომ ოსბორნი გულს არ მოიბრუნებს, ბატონო? თქვენ როგორ გგონიათ?

- განა ქვამ შეიძლება გული მოიბრუნოს? - მიუგო მისტერ ჰიგზმა.

- ნამეტანი გაქსუებული ყმაწვილი კია, - თქვა კლერკმა. - ერთი კვირის ჯვარდაწერილიც არ არის და მე ვნახე, წარმოდგენა რომ დამთავრდა, იმან და სხვა ოფიცრებმა როგორ ჩააბრძანეს ეტლში ქალბატონი ჰაიფლაიერი. - და შემდეგ უკვე სხვა საქმეს მიჰყვეს ხელი და ამიერიდან ბატონი ჯორჯ ოსბორნი ამ ღირსეულ დარბაისელთა ხსოვნიდან გაჰქრა.

ჩეკი ჩვენი ლომბარდ-სტრიტელი მეგობრების, ჰალკერისა და ბულოკის სახელზე გახლდათ გამოწერილი. ჯორჯიც აქეთვე გაემართა კვლავ იმ ფიქრით გართული, რომ საქმეს აკეთებდა და ფული აიღო. როცა ჯორჯი შევიდა, ესკვაირი ფრედერიკ ბულოკი შემთხვევით საბანკო საქმეთა ოთახში ბრძანდებოდა; მისი ჩაყვითლებული სახე იმ დიდი დავთრის ზემოდან მოჩანდა, რომელსაც ერთი საცოდავი კლერკი ჩაჰკირკიტებდა. კაპიტანს რომ მოჰკრა თვალი, ყვითელ სახეზე კიდევ უფრო მომაკვდავის ფერი დაედო და შიგნითა სადარბაზო ოთახში გაიძურწა დამნაშავესავით. ჯორჯი ხარბის თვალთ ისე გაფაციცებული ჩასცქეროდა ფულის თვლას (რადგან აქამდე არასოდეს ჰქონია ხელთ ამდენი თანხა), რომ მისი დის მიმკვდარებული მიჯნურის არც გამომეტყველება შეუნიშნავს და არც გაპარვა.

ფრედ ბულოკმა მოხუც ოსბორნს ჩაუკენჭა ვაჟიშვილის გამორჩენისა და ყოფაქცევის ამბავი.

- ისე შემოვიდა, თითქოს ცა ქუდად არ მიაჩნია და დედამიწა ქალამნადაო, - დასძინა ფრედერიკმა, - და თან ერთი შილინგიც არ დაუტოვებია, ისე წაიღო სულ. რამდენ ხანს გაუძლებს ეს ორიოდე ასეული გირვანქა ამისთანა ჯეელს?

ოსბორნმა გულიანად შეიკურთხა, რა მესაქმება რამდენ ხანში და როგორ გაფლანგავსო. ფრედი ახლა ყოველდღე სადილობდა რასელ-სკვერში. ჯორჯი მაინც ფრიად ნასიამოვნები ბრძანდებოდა იმდღევანდელი საქმიანობით. მთელი მისი ბარგი და მოკაზმულობა სასწრაფოდ იქნა გამზადებული, ხოლო ემილიას

ნაყიდობათა ხარჯები რწმუნებულთა სახელზე გაცემული ჩეკებით და თანაც მეფური ხელგამლილობით გაისტუმრა.

თავი XXVII. ემილია უერთდება თავის ლეგიონს

როცა ჯოჯის საუცხოო ეტლი ჩეტემის სასტუმროს კარს მიადგა, ყველაზე უწინ ემილიას კაპიტან დობინის ალერსიანი სახე მოხვდა თვალში. დობინი უკვე მთელი ერთი საათის განმავლობაში ბოლთას სცემდა მეგობრების მოლოდინში. მოსირმულ მუნდირსა დაა შინდისფერ სარტყელში გამოწყობილი ხმლიანი კაპიტანი ისე წარმოსადეგი მხედარი ჩანდა, რომ ჯოჯმა ჭეშმარიტად სიამაყე იგრძნო ასეთი ნაცნობის ყოლით. ამიტომ ჩასუქებულმა მოქალაქემ ისეთი გულითადი სალმით გააბედნიერა, რომელიც ფრიად განსხვავდებოდა იმ ცხვირაბზუებული მისალმებისაგან. ჯოჯი რომ აღირსებდა ხოლმე მეგობარს ბრაიტონსა ან ბონდ-სტრიტში.

კაპიტანს უმცროსი ლეიტენანტი სტაბლი ედგა გვერდში, რომელმაც, რაწამს ეტლი სასტუმროს გაუსწორდა, მყის შესძახა: „ღმერთო მიშველე, ეს რა კოხტა გოგონა ყოფილაო!“ რითაც გულითა და სულით მოუწონა ოსბორნს არჩევანი. მართლაც, სუფთა ჰაერზე სწრაფი მგზავრობით სახეშეფაკლებული და საქორწინო ლაბადასა და ალისფერ ბაბთებში გამოწყობილი ემილია ისე ქორფა და ტურფა ჩანდა, რომ დიაღაც შეშვენოდა უმცროსი ლეიტენანტის ქათინაური და დობინსაც უფრო შეუყვარდა იგი ამ ქათინაურის თქმისთვის.

როცა სტაბლი წინ წადგა, რათა მანდილოსანს ეტლიდან გადმოსვლაში შეშველებოდა, მან დაინახა, რა ლაზათიანი, პატარა ხელი გამოუწოდა ქალმა და რა ნაზი, კოხტა პატარა ფეხი ჩამოდგა საფეხურზე. ლეიტენანტს ალმური ავარდა სახეზე და რაც კი შეეძლო უმდაბლესი თაყვანი სცა. ემილიამაც, მოჰკრა თუ არა თვალი ლეიტენანტის ქუდზე ამოქარგულ ლეგიონის ნომერს, გაბედული ღიმილითა და თავაზიანი რევერანსით უპასუხა და ამან ხომ სულ ბოლო მოუღო ყმაწვილს.

დობინმა ამ დღიდან დიდად შეიტკბო ბატონი სტაბლი და მარტონი რომ სეირნობდნენ, ან კიდევ ერთმანეთისას სტუმრად იყვნენ, თვითონაც აგულიანებდა ემილიაზე ლაპარაკისთვის. ლეგიონის პატიოსან ყმაწვილკაცობაში პირდაპირ მოდად იქცა ქალბატონი ოსბორნის გაღმერთება და თაყვანისცემა. მისმა წრფელმა, უეშმაკო ქცევამ და გულკეთილმა, მოკრძალებულმა თავის დაჭერამ ყველა მათი უზადო გული მოიგო. მთელი ის გულწრფელობა, გულუბრყვილობა და ალერსიანობა კი მაინც ყოვლად შეუძლებელია კალამმა აღწეროს. მაგრამ ვის არ შეუჩნევია ესენი მანდილოსნებში და გამოუცვნია ყველა ჯურის თვისებანი მათში, თუნდაც მათ მარტო ის ვთქვათ, რომ ახლა ცეკვისთვის სხვამ მიმიწვიაო, ან კიდევ, რა ცხელაო. ჯორჯი, თავისი ლეგიონის მუდმივი ფალავანი, უზომოდ ამაღლდა ახალგაზრდა თანამოლაშქრეთა თვალში, პატიოსნება და გულითადობა რომ გამოიჩინა და უმზითვო, საწყალი გოგონა შეერთო და თანაც ასე ტურფა და სათნო მეუღლე რომ ამოიჩნია.

ემილიას ფრიად გაუკვირდა, მგზავრთა მისაღებად გამზადებულ ამ სასტუმრო ოთახში კაპიტან ოსბორნის მეუღლის სახელზე მოსული წერილი რომ დახვდა. მეს გახლდათ ვარდისფერ ქაღალდზე ნაწერი სამკუთხედად გაკეცილი ბარათი, რომელსაც ბლომად ედო მოცისფრო ლუქი, მტრედისა და ზეთისხილის რტოს გამოსახულების მქონე ბეჭედი ჰქონდა დასმული და დაწერილი იყო დიდრონი ასოებით, მაგრამ ოკრობოკრო დიაცური ხელით.

- ეს პეგი ო' დაუდის ხელრთვა გახლავთ, - შესძახა ჯორჯმა სიცილით. - ლუქზე მის ნათითურებს ვატყობ! - და მართლაც მაიორ ო' დაუდის მეუღლეს გამოეგზავნა: სწორედ იმ საღამოსვე მცირე მეგობრულ წრეში ქალბატონ ოსბორნს ჰპატიჟებდა.

- უნდა წახვიდე, - უთხრა ცოლს ჯორჯმა. - იქ მთელ ლეგიონს გაიცნობ. ო' დაუდი ლეგიონის მეთაურია, პეგი კი - თვითონ ო' დაუდისა!

მაგრამ დიდხანს არ გაუვლია ქალბატონ ო' დაუდის წერილით ტკბობაში, რომ კარი ყურთამდე გაიღო და, ჩვენი რაზმის წყვილი ოფიცრის თანხლებით, საცხენოსნო კაბაში გამოწყობილი ზორბა, მხიარული მანდილოსანი შემობრძანდა ოთახში.

- სწორე გითხრათ, ველარ გავძელი ჩაის სმის დრომდი. აბა გამაცანი, ჯორჯ გენცვა, ეგ შენი პატარძალი. ქალბატონო, მიხარიათ თქვენი ნახვა! ესეც ჩემი მეუღლე გახლავთ, მაიორი ო' დაუდი! - ამ სიტყვებით გრძელვებიანმა, მხიარულმა მანდილოსანმა ერთობ გულთბილად ჩაბლუჯა ემილიას ხელი და ამანაც მყის გამოიცნო ის ბანოვანი, რომელიც არა ერთხელ აუგდია მასხარად მის მეუღლეს. - თქვენ ხშირად გაიგონებდით ჩემს სახელს მაგ თქვენი ქმრისაგან! - მკვირცხლად დაატანა მანდილოსანმა.

- ხშირად გაიგონებდით! - ბანი მისცა მაიორმა მეუღლემაც.

ემილიამ ღიმილით დაუდასტურა: დიახ, გამიგონიაო..

- და ბევრს არაფერს კარგს გეტყოდით ჩემზე, - მიუგო ქალბატონმა ო' დაუდმა და თან დასძინა, ჯორჯი ბოროტი ჭინკა არისო.

- ამაზე კი თავდებადაც დაგიდგები! - კვერი დაუკრა მაიორმა და სცადა საქმის მცოდნის იერი მიეღო, რაზედაც ჯორჯს სიცილი წასვდა. ქალბატონმა ო' დაუდმა მათრახის წაცაცუნებით უბრძანა მაიორს, დადუმდიო, მერე კი მოითხოვა სრული წესითა და რიგით გაეცნოთ იგი კაპიტან ოსბორნის მეუღლისათვის.

- ეს მანდილოსანი, გენაცვალე, - მძიმედ და დიდის რიხით წარმოსთქვა ჯორჯმა, - გახლავს ჩემი ძალიან კარგი, კეთილი და დიდებული მეგობარი, ორელია-მარგერიტა, ანუ პეგი.

- მართლაც ეგრეა, - ჩაურთო მაიორმა.

- ...ანუ პეგი, ჩვენი ლეგიონის მაიორ მაიკლ ო' დაუდის მეუღლე და ასული კილდეირის საგრაფოს გლენმელონელ ფიცჯერალდ ბერსფორდ დე-ბურგო მელონისა...

- ...და დუბლინში კიდევ მერიან-სკვირელისა, - დინჯი გულზვაობით დაურთო მანდილოსანმა.

- ჰო, მერიან-სკვერელისაც, მართლა, - წაიხურჩულა მაიორმა.

- სწორედ იქ მეტროფიალებოდი, გენცვა, ჩემო მაიორო, - დააყოლა კიდევ ბანოვანმა და მაიორმა ამაზედაც ისევე დაუკრა კვერი, როგორც ყველა სხვა ნათქვამზე, რაც ოდესმე პირიდან ამოსცდენია საზოგადოებაში მის მეუღლეს.

მაიორი ო' დაუდი მსოფლიოს ყოველ კუთხეში ემსახურა თავის ხელმწიფეს. სამსახურში ყოველი წინ გადადგმული ნაბიჯი ზომაზე უფრო მეტი თავგანწირულებითა და მამაცობის გამოჩენით ჰქონდა მოპოვებული. ერთობ მორიდებული, ჩუმი, ცხვარივით უწყინარი და სათნო კაცუნა იყო და თან ცოლის ისეთი მორჩილი, რომ მისი ხელზე მოსამსახურე ბიჭი გეგონებოდათ. ოფიცერთა სუფრას მდუმარედ უჯდა და ბლომადა სვამდა. როცა სასმელით ყელთამდე მოიყრებოდა, ასევე უხმოდ წაბარბაცდებოდა შინ. ხმას მხოლოდ იმისთვის თუ ამოიღებდა, რომ ყველას ყველაფერში დასთანხმებოდა და სიცოცხლესაც სრული კმაყოფილებით და სიამით ატარებდა. ინდოეთის მცხუნვარე მზემ ვერ გაუფიცხა გული და ვალქერენულმა ციებ-ცხელებამაც ვერ შეაცვლევინა ნირი. მოღერებული ზარბაზნისაკენ სწორედ ისევე მშვიდად მიალაჯებდა, თითქოს გაშლილ სუფრას უახლოვდებო. ცხენისა და კუს ხორცს თანაბარი ხალისითა და მადით შეექცეოდა. ჰყავდა მოხუცი დედა, მართლაც ო' დაუდსტაუნელი ქალბატონი ო' დაუდი, რომლისადმი ურჩობა თავის დღეში არ გამოუჩენია, გარდა ორი შემთხვევისა: ერთხელ, როცა გაიპარა და სამხედრო სამსახურში შევიდა, მეორედ კიდევ ამ საძაგელი პეგი მელონის შერთვა რომ დაიჟინა.

პეგი გახლდათ ასული გლენმელონის კეთილშობილი სახლისა, რომელშიც სულ თერთმეტი შვილი - მათგან ხუთი ქალიშვილი - ითვლებოდა. მეუღლე პეგის ნამდვილ ბიძაშვილად ერგებოდა, ოღონდ დედის მხრიდან, და მაშასადამე, არ გააჩნდა ფასდაუდებელი უპირატესობა ყოფილიყო მელონის გვარისა, რომელიც, ამ მანდილოსნის რწმენით, დედამიწის ზურგზე ყველაზე სახელოვანი იყო. ცხრა სეზონი დუბლინს დაჰყო და ორი - ბეთსა და ჩელტნემში, მაგრამ რაკი ცხოვრების ამხანაგი იქ ვერ ჰპოვა, მის მელონიმ, როცა იგი უკვე ოცდაცამეტიოდე წლისა ბრძანდებოდა, თავის ბიძაშვილ მიკს უბრძანა, შემიერთეო. ეს საწყალი პატიოსანი კაციც დაემორჩილა და უესტ-ინდოეთში წაიყვანა იგი იმ ...ე ლეგიონის მანდილოსანთა კრებულის მოთავედ, რომელშიც სწორედ ის-ის იყო გადაიყვანეს ო' დაუდი.

ქალბატონ ო' დაუდს ჯერ ნახევარი საათიც არ გაეტარებინა ემილიასთან (და ვინც არ უნდა გაეცნო, ყველასთან ისევე იქცეოდა!), რომ ამ მოძნობლავმა მანდილოსანმა თავიდან ბოლომდე ჩაუკენჭა ახალ მეგობარს მთელი თავისი შთამომავლობისა და გვარტომობის ნუსხა.

- გენაცვალე, - ალერსიანად უთხრა მან ემილიას, - მე ძალიან მონდომებული ვიყავი, ჯორჯი ჩემი სიძე გამხდარიყო და ვფიქრობდი, ჩემი მული გლორვინა სწორედ მაგის ჯუფთი იქნება-მეთქი. მაგრამ რაც იყო, იყო! რახან თქვენზე იყო დანიშნული, რას იზამ, მეც გადაწყვეტილი მაქვს დის მაგიერად მიგიჩნიოთ, დად ჩაგთვალოთ და ჩემი ოჯახის შვილივით შეგიყვაროთ. გეფიცები, თქვენ ისეთი ცუგრუმელა ხართ, ისე ალერსიანი სახე და ქცევა გაქვთ, რომ დარწმუნებული ვარ, ერთმანეთს შევეთვისებით და თქვენც მართლა ჩვენი ოჯახის წევრი გახდებით.

- დიადაც რომ გახდება! - დაუდასტურა ო' დაუდმა და ემილიამ არა მცირედი სიამოვნება და მადლიერება იგრძნო, ასე ანაზღეულად ამდენი ნათესავი რომ გაიცნო.

- ჩვენ აქ ყველანი კარგი ხალხნი ვართ. - განაგრძობდა მაიორის მეუღლე. - მთელ არმიამი არ მოიპოვება ჩვენს ლეგიონზე უფრო შეხმატკბილებული საზოგადოება და უფრო სიამიანი ოფიცერთა საკრებულო. ჩვენში არც ჩხუბი ვიცი, არც კინკლაობა, არც აყალმაყალი, არც ჭორაობა და არც კიდევ ფუჭი ლაყობა: ყველას ერთმანეთი გვიყვარს!

- განსაკუთრებით კი ქალბატონი მეჯინისი, - სიცილით დასძინა ჯორჯმა.

- კაპიტან მეჯინისის მეუღლე და მე შერიგებულნი გახლავართ, თუმცა მისი ჩემდამი მოპყრობა მწუხარებისაგან სულ გამაჭაღარავებს და სამარის კარს მიმიყვანს.

- მერე, გენაცვალე, ისიც შენისთანა კოხტა შავქოჩრიანს, პეგი! - შესძახა მაიორმა.

- ენა მუცელში ჩაიგდე, მიკ, შე ბრიყვო! ეს ქმრები, ქალბატონი ოსბორნ, გენცვა, ყოველთვის ეჩრებიან საქმეში და ამიტომ ჩემს მიკს ხშირად კიდევ ჩაჯიჩინებ, პირს ისე ნურასოდეს გააღებ, თუ ბრძანების გაცემა ანდა შიგ საჭმელ-სასმლის ჩადება არა გჭირდებოდეს-თქო. ლეგიონის ამბავს მერე გეტყვი და გაგაფრთხილებ, როცა მარტონი დავრჩებით. ახლა კი თქვენი ძმა გამაცანით. ეტყობა, ნამეტანი კარგი ვაჟკაცი უნდა იყოს და ჩემს ბიძაშვილს დენ მელონისაც მაგონებს. ხომ იცით, აი ის, გენაცვალე, ბოლიმელონელი მელონი რომ არის, ოისტერსტაუნელი ოფილია სკალი რომ შეირთო, ლორდ პოლდუდის ბიძაშვილი. ბატონი სედლი, ფრიად მიხარია თქვენი გაცნობა! იმედი მაქვს ოფიცერთა საკრებულოში ინებებთ დღეს სადილობას. (მოიგონე ის ოხერი ექიმი, მიკ, და როგორც გინდა ჰქენი და ამ საღამოს ჩემი წვეულებისთვის მთვრალი არ გნახო!).

- ასორმოცდამეათე ლეგიონი გამოსათხოვარ სადილს გვიმართავს. ჩემო საყვარელო, - ჩაურთო მაიორმა, - მაგრამ ბატონ სედლისაც ადვილად დავაპატიჟებინებთ.

- გაიქე, სიმპლ (ეს ჩვენი პოლკის უმცროსი ლეიტენანტი სიმპლი გახლავთ, ჩემო ძვირფასო ემილია. დამავიწყდა თქვენთვის გამეცნო), სასწრაფოდ გაიქე. ჩემი სახელით მოიკითხე პოლკოვნიკი ტევიში და უთხარი, კაპიტანმა ოსბორნმა თავისი ცოლისძმა ჩამოიყვანა და სწორედ ხუთ საათზე ასორმოცდამეათე სუფრაზე გეახლება-თქო... ჩვენ კი მანამდე, გენცვა, თუ გნებავთ, ცოტა პირი გავისველოთ!

ქალბატონ ო' დაუდს ლაპარაკიც არ დაემთავრებინა, რომ ახალგაზრდა ლეიტენანტი კისრისტეხით დაემვა კიბეზე ბრძანების აღსასრულებლად.

- მორჩილება ჯარის სული და გულია და სანამ ქალბატონი ო' დაუდი შენთან იქნება და გაგანათლებს, ემი, ჩვენ ჩვენს მოვალეობას მივხედავთ. - თქვა კაპიტანმა ოსბორნმა. ორი ვაჟკაცი იქით-აქეთ მხარში ამოუდგა მაიორს და მასთან ერთად გაუდგნენ გზას, თან მის თავს ზემოდან ერთმანეთს ეკრიჭებოდნენ.

ახლა, რაკი დაიმარტოხელა ახალი მეგობარი, გულფიცხმა ქალბატონმა ო'

დაუდმა იმდენი ახალი ამბები გადმოაღაგა, რომ ვერც ერთი საცოდავი, პატარა ქალის გონება ვერ შესძლებდა მათ დამახსოვრებას. მან უამბო ათასი წვრილმანი სწორედ იმ რიცხვმრავალი ოჯახის შესახებ, რომლის წევრადაც ახლახან აღმოაჩინა თავი გაოცებულმა ახალგაზრდა მანდილოსანმა.

- ქალბატონი ჰევიტოპი, პოლკოვნიკის ცოლი, იამაიკაში მოკვდა ყვითელი ციებ-ცხელებითა და გულგატეხილობით. გულგატეხილი კიდევ იმიტომ იყო, რომ ის საძაგელი ბებრეკი პოლკოვნიკი, თავი რომ ზარბაზნის ყუმბარასავით აქვს მოტვლეპილი, კრეოლ გოგოს უპაჭუნებდა თვალებს. ქალბატონი მეჯინისი მართალია გაუნათლებელი კი არა, მაგრამ კარგი დედაკაცია; ოღონდ ეშმაკის ენა აბია და ვისტის თამაშში საკუთარ დედასაც გააცურებს. კაპიტან კირკის ცოლი სწორედ კიბოსავით დაპრაწავს ხოლმე თვალებს, რომ უხსენოთ, პატიოსნად ერთი თალია ბანქო წავითამაშოთო, მაშინ როცა მამაჩემი (და იმაზე უფრო ღვთისმოსავ კაცს ხომ ეკლესიაში ჯერ ფენი არც შეუდგამს!), ბიძაჩემი დეინ მელონი და ჩვენი ბიძაშვილი ეპისკოპოსი ერთ საღამოს ისე არ გაუშვებდნენ, რომ მუში ან ვისტა არ ეთამაშათ. მაგრამ ამჯერად არც ერთი ეს დედაკაცი არ მოჰყვება პოლკს ლაშქრობაში, - დასძინა ქალბატონმა ო' დაუდმა. - ფანი მეჯინისი დედასთან რჩება. დედამისი, მგონი, ნახშირსა და კარტოფილს ყიდის აილინგტონტაუნში, ღონდონის ახლო; თუმცა თვითონ ყოველთვის ტრაბახობს მამამისის გემებით და ვითომ მათ კიდევ დაგვანახვებს ხოლმე მდინარეში, ზემოთკენ რომ მისცურავენ. ქალბატონი კირკი თავისი ბაჭაჭყუებით აქ დადგება, ბითისდა-პლეისში, რომ ახლოს იყოს თავის საყვარელ მოქადაგე დოქტორ რემსპორნთან. ქალბატონი ბანი საჩოთირო ყოფაში გახლავს; მართალი გითხრა, სულ მუდამ ასეა ხოლმე და ლეიტენანტს აქამდე კიდევ უძღვნა უკვე შვიდიოდდე. უმცროს ლეიტენანტ პოსკის ცოლი თქვენზე ორი თვით წინ შემოგვიერთდა, გენაცვალე, მაგრამ თვლა არ უნდა, რამდენჯერ ეჩხუბა უკვე ტომ პოსკის: ყაზარმაშიაც კი ისმის იმათი ჩხუბის ხმა. ამბობენ, თეფშების მტვრევამდეც მივიდა საქმეო, თან კიდევ ტომმა ვერაფერი ვერა სთქვა, რატომა ჰქონდა დალაღავებული თვალი. ამიტომაც ქალბატონი პოსკი უკან ბრუნდება დედასთან. დედამისს ქალთა სასწავლებელი აქვს რიჩმონდს. შავი დღე კი დაადგა იქიდან გამოქცევისთვის!.. შენ სადღა სწავლობდი, გენცვა? მე კი მაღამ ფლენეჰენისას გავიზარდე ილისუს-გროუვეში, ბუტერსტაუნს, დუბლინის ახლოს. მარკიზის მეუღლე ნამდვილ პარიზულ ლაპარაკს გვასწავლიდა, საფრანგეთის არმიის სამსახურიდან გადამდგარი გენერალ-მაიორი კი გვაგარჯიშებდა!

განცვიფრებულმა ემილიამ უცბად ამ არეულ-დარეულ ოჯახში ამოჰყო თავი, ქალბატონი ო' დაუდის, ვითარცა თავისი უფროსი დის, ხელში. სანამ ვაჟკაცები ასორმოდამეთე ლეგიონის წვეულებიდან დაბრუნდებოდნენ, ჩაიზე ემილია დედათა სქესის სხვა ნათესავებსაც გააცნეს და რადგან ირი წყნარი, ალერსიანი და არც თუ ძალიან ლამაზი იყო, საკმაოდ სასიამოვნო შთაბეჭდილება დასტოვა. მამათა სქესის წარმომადგენლებმა კი ისე გააღმერთეს ქალბატონი ოსბორნი, რომ, რასაკვირველია, მისმა დებმა ნაკლოვანებანიც გამოუძებნეს.

- მე მგონი, ოსბორნმა უკვე გული იჯერა ახალგაზრდული ოინებით, - ჩაულაპარაკა ქალბატონმა მეჯინისმა ქალბატონ ბანის.

- თუ მორჯულებული თავქარიანი ყმაწვილი კარგი ქმარი გამოვა, რასაკვირველია, ეს ქალი ბედსა სწევია, ჯორჯი რომ შეურთავს! - უთხრა ქალბატონმა ო' დაუდმა

პოსკის, რომელიც უკვე გამოეთხოვა ლეგიონის პატარძლობას და მართლა გული მოსდიოდა მიმტაცებელზე.

რაც შეეხება ქალბატონ კირკს, დოქტორ რემსპორნის შეგირდმა ერთი-ორი მისახვედრი სასულიერო კითხვა შესთავაზა ემილიას, რათა გამოერკვია რამდენად გონებაგახსნილი, ან ჭეშმარიტი ქრისტიანე იყო და სხვა მისთანანი. ქალბატონ ოსბორნის გულუბრყვილო პასუხებზე დაასკვნა, კვლავ უმეცრების წყვდიადში იმყოფებაო, და მყის ხელში ჩასჩარა სამი პაწია, თითო პენიანი, დასურათებული წიგნაკი, სახელდობრ: „აღრიალებული უდაბნო“, „უონდსუორთის მრევლის მოსარეცხე დედაკაცი“ და „ბრიტანელი ჯარისკაცის საუკეთესო ხიშტი“. ქალბატონმა კირკმა მოიწადინა, სანამ ემილია იმ ღამეს ძილს მისცემდა თავს, მანამდე დაეხსნა იგი წყვდიადის ტყვეობიდან და სთხოვა, დაძინებამდე წაიკითხე ესენიო.

მაგრამ ყველა მამაკაცი, როგორც კარგ მეგობრებს შეშვენოდა, შემოეხვია ამხანაგის ტურფა მეუღლეს და მხედრული თავაზიანობითა და შნოთი დაუწყეს ტრფიალი. ეს ემილიას მცირე ზეიმი გახლდათ, რამაც აღაგზნო მისი სული და ნაპერწკლები ასროლინა თვალთაგან. ჯორჯი ამაცობდა ცოლის მოწონებით და ნასიამოვნები იყო იმ ხალისიანი, მკვირცხლი და ნატიფი, თუმცა კი გულუბრყვილო და მორცხვი ქცევით, რომლითაც ქალი ღებულობდა ვაჟბატონთა არშიყობას და პასუხობდა მათ ქათინაურებს. და მუნდირში გამოწკეპილი თვითონ ჯორჯი!.. რამდენად უფრო ლამაზი იყო იმ ოთახში მყოფ ყველა კაცზე! ემილია გრძნობდა, რომ ჯორჯს მოსიყვარულე და ალერსიანი თვალი ეჭირა მასზე და ქმრის ამ გულკეთილობის ფიქრზე გული სიამით ევსებოდა. „მე ყველა მის მეგობარს ალერსიანად მივიღებ, - გადაწყვიტა ემილიამ გულში, - ყველა მეყვარება, ვისაც ჩემი ჯორჯი უყვარს. ყოველთვის ვეცდები მხიარული და ხალისიანი ვიყო და მისი სახლის ჭერი გავახარო“.

ლეგიონმა მართლაც აღფრთოვანებით ითვისა ემილია. კაპიტნებმა კმაცოფილება გამოთქვეს, ლეიტენანტები აღტაცებულნი იყვნენ, ხოლო უმცროსი ლეიტენანტები ხომ სულ აღმერთებდნენ. მოხუცმა ექიმმა კატლერმა ერთი-ორჯერ წაიხუმრა, მაგრამ ვინაიდან მისი ხელობის კაცის დამახასიათებელია, არა ღირს მათი აქ განმეორება. აგრეთვე ასისტენტმა კეკლმა, ედინბურგის უნივერსიტეტის სამედიცინო მეცნიერებათა დოქტორმა, ინება ლიტერატურაში გამოეცადა იგი და თავისი სამი საუკეთესო ფრანგული ციტატა შესთავაზა. ნორჩი სტაბლი ხან ერთ კაცთან მივიდოდა, ხან მეორესთან და ჩურჩულებდა: „ღვთის მადლმა, განა კოხტა გოგნუცა არ არისო?“ და თვალი არ მოუწყვეტია მისთვის, სანამ ნიგესი არ შემოიტანეს.

კაპიტანი დობინი არც გამოლაპარაკებია ემილიას მთელ იმ საღამოს. მხოლოდ იმან და ასორმოდამეათე ლეგიონის კაპიტანმა პორტერმა თავის სასტუმროში წაათრიეს ჯოჯი, რომელიც ნასვამობით ფრიად დადედლებულ-დაქალაჩუნებული ბრძანდებოდა, ოღონდ დიდი რიხით კი თქვა ვეფხვებზე ნადირობის ამბავი ოფიცერთა სუფრაზე და soiree-ზეც[63] - დოლბანდითა და სამოთხის ფრინველით შემკობილ ქალბატონ ო' დაუდის წინაშე. გადასახადების ამკრები მის მხლებელს რომ ჩააბარა, დობინი ბოლთის ცემასა და სიგარის წევას მოჰყვა სასტუმროს კარწინ. ჯორჯმა ამასობაში დიდის გულმოდგინებით შეფუთნა თავისი მეუღლე და წამოიყვანა ქალბატონ ო' დაუდის სახლიდან. ახალგაზრდა ოფიცერმა ყველამ

სათითაოდ ჩამოართვა პატარძალს ხელი, მიაცილეს ცალცხენიან ეტლამდე და ეტლი რომ დაიძრა, დღეგრძელობა უსურვეს. ამგვარად, ემილიამ, როცა იგი ეტლიდან გადმოდიოდა, თავისი პაწია ხელი დობინს გამოუწოდა და ღიმილით უსაყვედურა, რატომ ყურადღებას არ მაქცევდი მთელ ამ საღამოსაო.

სასტუმროს და ქუჩის ჩაძინების შედეგაც კიდევ დიდხანს განაგრძობდა კაპიტანი თუთუნის წევით ამ მავნე თავის შექცევას. თვალყურს ადევნებდა როგორ გაქრა სინათლე ჯორჯის სასტუმრო ოთახში და იქვე ახლოს საწოლი ოთახიდან როგორ გამოანათა. თითქმის რიჟრაჟმა მოატანა, როცა იგი თავის ბინაში მივიდა. მდინარეში მდგარი გემებიდან გადახილ-გამოძახილები ისმოდა: უკვე ტვირთავდნენ იმ გემებს, რომელნიც ტემზას უნდა დაჰყოლოდნენ თავქვე.

თავი XXIX. ბრიუსელი

ბატონმა ჯოჯმა თავღია ეტლისთვის ერთი წყვილი ცხენი იქირავა. ამ ოთხფეხებითა და კოხტა ლონდონური ეტლით იგი ბრიუსელის სასეირნო ადგილებში საკმაოდ კარგ შთაბეჭდილებას ახდენდა. ჯორჯმა თავისთვის საჯდომი ცხენი შეიძინა და ის და კაპიტანი დობინი ხშირად ახლდნენ ხოლმე ეტლს, რომლითაც ჯოჯი და მისი და ყოველდღე სეირნობდნენ თავის შესაქცევად. იმ დღესაც ჩვეულებისამებრ პარკში გამოისეირნეს დ იქ, ჯორჯის ნათქვამი, როუდონ კროული და მისი ცოლიც ჩამოვიდნენო, მართლაც ნამდვილი გამოდგა. ბრიუსელის ერთობ წარჩინებულ გვამთაგან შემდგარ ცხენოსანთა პატარა გუნდში, მამაც გენერალ ტაფტოს გვერდით, ლამაზ, შემოწკეპილ საცხენოსნო კაბაში გამოწყობილი რებეკა მოჩანდა, რომელიც მოხდენილად იჯდა მშვენიერ, მომცრო ტანის არაბულ ცხენზე. ცხენოსნობა ხომ ჩინებულად ისწავლა დედოფლის კროულიში, სადაც იგი ბარონეტმა, მისტერ პიტმა და თვითონ როუდონმა გულმოდგინედ გაწვრთნეს.

- სწორედ თვითონ ჯუკა[66] არის, აი! - გადასძახა მაიორ ო' დაუდის მეუღლემ ჯოჯს, რომელსაც ალმური მოედო სახეზე. - ის კი, ქურანზე რომ ზის, ლორდ აქსბრიჯია. რა თვალტანადია! ჩემი ძმა, მოლორი მელონი, და ეგ, პირდაპირ მუხუდოს მარცვლებივით ჰგვანან ერთმანეთს!

რებეკას არ გამოუწევია ეტლისკენ, მაგრამ როგორც კი იმაში მჯდარ ძველ ნაცნობ ემილიას მოჰკრა თვალი, მეგობრის დანახვა იმითი სცნო, რომ მოხდენილი თავის დაკვრით, ღიმილით, ხელით კოცნის გაგზავნითა და ეტლის მიმართულებით თითების ქნევით მიესალმა მას. მერე კვლავ განაგრძო მუსაიფი გენერალ ტაფტოსთან, რომელმაც ჰკითხა, „ვინ არის ის სქელი ოფიცერი, ოქროს ბაბთიანი ქუდი რომ ახურიაო?“ ბეკიმ მიუგო „ეგ ოფიცერი ოსტ-ინდოეთში მსახურობსო“.

მხოლოდ როუდონ კროული გამოეყო თავის გუნდს, მოუახლოვდა მათ, გულიანად ჩამოართვა ხელი ემილიას და ჯოჯსაც გადაულაპარაკა: „ჰა, ძმობილო, შენ რაღას იქმო!“ მერე ქალბატონ ო' დაუდის სახეს და მის როჭოს ფრთებს დააშტერა თვალი და მანამდე უყურა, სანამ მანდილოსანს არ ეგონა, ამ ვაჟკაცის

გული მოვინადირეო.

ჯორჯი უკან ცოტა შეფერხებულიყო, მაგრამ მყის დობინითურთ მოიჭრა და მხედრული სალამი მისცეს დიდებულ გვამებს, რომელთა შორის ოსბორნმა თვალის დახამხამებაში შენიშნა ქალბატონი კროული. ეამა, ეტლისაკენ მეგობრულად გადახრილ და ემილიასთან მომუსაიფე როუდონს რომ მოჰკრა თვალი და ადიუტანტის გულითად სალამს თვითონ კიდევ უფრო გულთბილი სალამით უპასუხა. როუდონისა და დობინის ერთმანეთისადმი მისალმება კი თავაზიანობის გამოხატვის ძალიან უფერულ ნიმუშს წარმოადგენდა.

კროულიმ უთხრა ჯორჯს, გენერალ ტაფტოსთან ერთად Hotel du Pare-ში რომ იყვნენ ჩამომხტარნი, და ჯორჯმაც პირობა ჩამოართვა მეგობარს, მალე სტუმრებოდა იგი თავის სამყოფელში.

- მწყინს, სამი დღის წინათ რომ ვერ შეგხვდი! - დააყოლა ჯორჯმა. - რესტორანში ერთი სადილი გავამართვინე... არა უჭირდა რა. ლორდმა ბეირაკრზმა, გრაფის მეუღლემ და ლედი ბლანშმა პატივი დაგვდეს და ჩვენთან ისადილეს... ნეტავი თქვენც ყოფილიყავით!

ამგვარად ოსბორნმა აცნობა მეგობარს, დიდებულთა გუნდში მეც ფეხი მიდგიაო, და ჩამოშორდა როუდონს, რომელიც გამოუდგა ხეივანში წყნარი ნავარდით მიმავალ წარჩინებულ მხედართა კრებულს, ხოლო ჯორჯმა და დობინმა კვლავ დაიჭირეს თავ-თავისი ადგილები ემილიას ეტლის იქით-აქეთ.

- რა კარგი შესახედავი იყო ჯუკა! - შენიშნა ქალბატონმა ო' დაუდმა. - უელზლი და მელონი მონათესავენი გახლავან: მაგრამ, რაღა თქმა უნდა, მე საწყალი ოცნებითაც ვერ გავბედავ გამოვეცნაურო, თუ თვითონ მისმა ბრწყინვალეებამ არ ინება ჩვენი ოჯახების ნათესაობის გახსენება.

- სწორედ დიდი მეომარი ბრძანდება! - რაკი დიდებული გვამი წაბრძანდა, ახლა უკვე გაცილებით თამამად ამოიდგა ჯოჯმა ენა. - სალამანკისთანა ბრძოლა განა ვინმეს მოუგია? ჰა, დობინ? მაგრამ აბა, სად ისწავლა თავისი ხელოვნება? ინდოეთში, ჩემო ძმაო! ჯუნგლები გახლავთ სარდლის პირველი სკოლა, კარგად დაიხსომე. მე პირადადაც ვიცნობდი, ქალბატონო ო' დაუდ: ჩვენ ორთავენი ერთ და იმავე სალამოს ვცეკვავდით მის კატლერთან, არტილერისტ კატლერის ქალიშვილთან, დუმდუმში. ძაან გოგო იყო სწორედ!

ამ დიდებულთა ხილვამ ყველანი დიდხანს ალაპარაკა სეირნობისას, სადილზე და სანამ მათი ოპერაში წასვლის დროც არ დადგა. თითქმის ნამდვილი ძველი ინგლისი გახლდათ. შენობა აევსო ნაცნობ ბრიტანულ სახეებს და იმ ჩაცმა-დახურვას, რომელმაც დიდი ხანია სახელი გაუთქვა ბრიტანელ მანდილოსანს. ქალბატონი ო' დაუდი ბრწყინვალეებით სრულიადაც არ ჩამორჩენოდა ვინმეს: შუბლზე ხუჭუჭი კულული სამკაულები ჩამოეშვა, ირლანდიური ალმასებისა და ლეგა ტოპაზიონის ყველას მოკაზმულობათა ელვარებას ჩრდილავდნენ. იმასთან ყოფნა აწამებდა ოსბორნს, მაგრამ, როგორც კი ყურს მოჰკრავდა, ჩემი ახალგაზრდა მეგობრები სადმე დროს გასატარებელ წვეულებაში ან შეკრებილებში მიდიანო, მყის ისიც იქ გაჩნდებოდა უეჭველად. ფიქრადაც არ მოსდიოდა, რომ მათ მასთან ყოფნით, გარდა სიამით მოხიბლულობისა, სხვა რაიმე გრძნობა გასჭაჭანებოდათ გულში.

- შენთვის ეგ ქალი აქამდე კარგი იყო, გენაცვალე, - ეუბნებოდა ჯორჯი ცოლს, რომელსაც მაშინ უფრო ნაკლები სინდისის ქენჯნით ელევოდა, როცა ამ მანდილოსნის ხელში სტოვებდა. - მაგრამ ახლა აბა რაღას მაქნისია, როცა რებეკა უკვე ჩამოსულია! შენ შეგიძლია რებეკას უმეგობრო და ეს წყეული ირლანდიელი დედაკაცი თავიდან მოვიშოროთ.

ამაზე ემილია არაფერს უპასუხებდა ხოლმე: არც „არას“ იტყოდა, არც „ჰოს“ და აბა, ჩვენ როგორღა უნდა გავიგოთ რასა ფიქრობდა იგი?..

ბრიუსელის ოპერის შენობის coup-d'oeil-მა[67] ვერ გააკვირვა ქალბატონი ო' დაუდი, რადგან ეს შენობა არც ისე ლამაზი იყო, როგორც ფიშემბლ-სტრიტის თეატრი დუბლინში, თან კიდევ ფრანგული მუსიკაც, მისი აზრით, ოდნავადაც ვერ შეედრებოდა მისი მშობლიური ქვეყნის ჰანგებს. იგი აბედნიერებდა მეგობრებს: ამ და სხვა ამავე ჯურის აზრებს ძალიან ხმამაღლა გამოსთქვამდა და თანაც განუზომელი კმაყოფილებით იქნევდა აქეთ-იქით თავის ვეება, დანჯღრეულ მარაოს.

- ვინ არის ის საოცარი დედაკაცი ემილიასთან, როუდონ, გენაცვალე? - იკითხა მოპირდაპირე ლოჯაში მანდილოსანმა, რომელიც მარტობაშიც თითქმის ყოველთვის თავაზიანად ეპყრობოდა ქმარს, ხოლო საზოგადოებაში ხომ სულ ფიანდაზად ეგებოდა. - ვერა ხედავთ იმ ქალს, ყვითელი რაღაც რომ გაურჭვია დოლბანდში, წითელი ატლასის კაბა აცვია და ვეება საათი ჰკიდია?

- თეთრკაბიან, ტურფა, პატარა ქალის გვერდით? - შემოუბრუნა კითხვა მის გვერდით მჯდომმა შუახნის ვაჟბატონმა, რომელსაც საკილოვეში ორდენები სქონდა გაკეთებული, რამდენიმე ჟილეტი ეცვა და ყელშიც უშველებელი, თეთრი ყელსახვევი მოეჭირა.

- ის ტურფა, თეთრკაბიანი ქალი ემილია გახლავს, გენერალო, თქვენ ყველა ტურფა ქალი უნდა შეამჩნიოთ, თქვე საძაგელო!

- მხოლოდ ერთი, ქვეყნიერების ზურგზე, ღმერთს გეფიცები! - შესძახა ნასიამოვნებმა გენერალმა და ამაზე მანდილოსანმა დიდრონი თაიგული, ხელში რომ ეჭირა, წაუცაცუნა.

- ღვთის მადლმა, ის ოფიცერია, - წამოიძახა ქალბატონმა ო' დაუდმა. - და სწორედ ბუკეტიც ის არი, იმან რომ ყვავილების ბაზარში იყიდა!

და როცა რებეკამ თავისი მეგობრის გამოხედვა დაიჭირა და ერთხელ კიდევ გაიმეორა შორიდან თავისი ხელზე ამბორით მისალმება, მაიორ ო' დაუდის მეუღლეს ეგონა, ასე ალერსიანად მე მესალმებო და თვითონაც მოწყალე და თავაზიანი ღიმილით დაუბრუნა სალაში, რაზედაც იმ უბადრუკ დობინს კვლავ სიცილი წასკდა და იძულებული გახდა ისევ გარიდებოდა ლოჯას.

მოქმედება რომ დასრულდა, ჯორჯი თვალის დახამხამებაში გამოიჭრა გარეთ და რებეკას ლოჯისაკენ გასწია თაყვანისცემისათვის. მაგრამ ტალანში კროულის წააწყდა და თითო-ოროლა სიტყვით შეატყობინეს ერთმანეთს, რა გადახდათ თავს ამ უკანასკნელი ორი კვირის განმავლობაში.

- ჩემის საქმე ხომ არ გაგიჯანჯლა ჩემმა რწმუნებულმა? - ჰკითხა ჯორჯმა ეშმაკურად.

- ოჰ, არა, ჩემო ძმაო,- მიუგო როუდონმა. - სიამოვნებით გეთამაშები, რომ კვლავ ხელი მოიბრუნო. მამა არ მოძბალა?

- ჯერ არა, - უთხრა ჯორჯმა, - მაგრამ მოლბება კი! და ხომ იცი, მე დედის ქონებიდანაც მაქვს ცალკე წილი. მამიდა შეგირიგდათ?

- მხოლოდ ოცი გირვანქა გადმომიგდო იმ დაწყევლილმა, ქვაწვია ბებრუხანამ. როდის მოხვალ? გენერალი სამშაბათობით სადილობს სხვაგან. სამშაბათს ვერ შემოივლი? რას გეტყვი: მოაპარსვინე ერთი მაგ სედლის ის უღვაშები. რა ჯანდაბად უნდა უბრალო მოქალაქეს უღვაშები და ისე თვალისმომჭრელად მოსირმულ-აბრჭყვიალებული ქურთუკი! კარგად იყავ! ეცადე სამშაბათს შემოიარო! - და როუდონმა ჩაიარა და სხვა წარჩინებულ ბრწყინვალე ახალგაზრდა ვაჟბატონთან ერთად, რომელნიც იმასავით გენერლის შტაბში მსახურობდნენ.

ჯორჯი მარტო ნახევრად გახლდათ ნასიამოვნები, მხოლოდ იმ განსაკუთრებულ დღეს რომ მოიწვიეს სადილად, როცა გენერალი არ იქნებოდა სუფრაზე.

- მე შევალ და შენს ცოლს მოვინახულებ, - მიაძახა მან.

- ჰმ, როგორც გნებოს! - წაიბურტყუნა როუდონმა და ერთობ მოიღუშა, რაზედაც ორმა ყმაწვილმა ოფიცერმა ერთმანეთს მზაკვრულად გადახედა.

ჯორჯი განშორდა მათ და ამპარტავნული იერით გაემართა გენერლის ლოჯისაკენ, რომლის ნომერი გულმოდგინედ გამოითვალა.

- Entrez![68] - გამოსძახა კრიალა, წვრილმა ხმამ და ჩვენი მეგობარი აღმოჩნდა რებეკას წინაშე, რომელსაც ისე ეამა მისი ნახვა, რომ ზეზე წამოხტა, შემოჰკრა ტაში და ორივე ხელი ჯორჯს გაუწოდა. ორდენებიანმა გენერალმა კუმტად შეიკრა კოპები და ისე დაიღრიჯა, თითქოს ეკითხებოდა, შენ ვინლა ოხერი გდიხარო?

- ჩემო ძვირფასო კაპიტანო ჯორჯ! - შეჰკვივლა ალტაცებით პატარა რებეკამ. - რა კარგი ჰქენით, რომ მოხვედით. მე და გენერალი ცხვირჩამოშვებული ვისხედით მარტონი. გენერალო, ეს ჩემი კაპიტანი ჯორჯი გახლავთ, მე რომ გეუბნებოდით ხოლმე!

- ჰოო, - აღმოუტევა გენერალმა ოდნავ თავის დაკანტურებით. - რომელი პოლკისა ბრძანდება კაპიტანი ჯორჯი?

ჯორჯმა მოახსენა თავისი ლეგიონის ნომერი, მაგრამ ოჰ, როგორ ნატრობდა ამის მაგიერ რომელიმე სანაქებო ცხენოსანი ჯარის რაზმი ჰქონოდა სათქმელი!

- მგონი ახლახან დაბრუნდა უესტ-ინდოეთიდან, არა? ბევრად ვერაფრად კი გამოიჩინა თავი ამ ომში! აქა დგახართ, კაპიტანო ჯორჯე?.. - მიწასთან გამასწორებელი ქედმაღლობით და ტუჩაბზუებით ჰგესლავდა გენერალი.

- კაპიტანი ჯორჯი კი არა, შტერო, კაპიტანი ოსბორნი! - შეაწყვეტინა რებეკამ.

გენერალი სულ გააღმასებული ჰბურღავდა თვალებით ხან ერთსა და ხან მეორეს.

- ჰო, კაპიტანი ოსბორნი!.. - ლ-ელ ოსბორნების რამე ნათესავი ხომ არა ხართ?

- ჩვენ ერთი ღერბი გვაქვს, - მოახსენა ჯორჯმა და მართალიც იყო. ბატონმა

ოსბორნმა ამ თხუთმეტი წლის წინათ საკუთარი ეტლი რომ გაიჩინა, ჰერალდიკის საქმეთა მცოდნე ლონგ-ეიკრელ დარბაისელს მოეთათბირა და პერთა წიგნიდან ლ-ელ ოსბორნთა ღერბი ამოსცქვიფა.

გენერალს აღარაფერი უთქვამს ამაზე, მხოლოდ საოპერო ჭოგრიტი მიიღო თვალზე (დურბინდები მაშინ ჯერ კიდევ არ გახლდათ გამოგონილი!) და ვითომ თეატრის დათვალიერებას შეუდგა. მაგრამ რებეკა ხედავდა, რომ გენერლის თავისუფლად დარჩენილი, ჩასისხლიანებული ცალი თვალი მათ მხარეს ეცეცებოდა და გამგმირავ ისრებს სტყორცნიდა მასა და ჯორჯს. ქალმა გააორკვეცა ალერსი.

- როგორა მყავს ძვირფასი ემილია? მაგრამ აბა, რა საკითხავია: რა თვალწარმტაცია! ის ჩინებული, გულკეთილი შესახედაობის ქმნილება ვილა არის იმის გვერდით... თქვენი გულისვარდია? ოჰ, რა ბოროტები ხართ კაცები! აი, ბატონი სედლიც ნაყინს მიირთმევს და გარწმუნებთ, ჩანს, ძალიანაცა სტკებბა. გენერალო, რატომ ჩვენ კი არა გვქონდა ნაყინი?

- ნებას მიბოძებთ, წავიდე და მოგართვათ? - ეს კი ველარ მოითმინა და შესძახა გამშაგებულმა გენერალმა.

- გვედრებით, ნება მიბოძეთ მე წავიდე! - ითხოვა ჯორჯმა.

- არა, მე ემილიას ლოჯაში მინდა წასვლა. ჩემი ძვირფასი, საყვარელი გოგონა! მიბოძეთ თქვენი მკლავი, კაპიტანო ჯორჯ! - ამ სიტყვებით გენერალს თავი დაუკრა და გამოცქირიალდა ტალანში.

მარტონი რომ დარჩნენ, რებეკამ ჯორჯს ძლიერ უცნაური, მზაკვრულ-ემმაკური თვალით გადახედა, თითქოს ამ გადახედვით ეუბნებოდა, „განა ვერა ხედავ, რა ყოფაში ვართ და როგორ ვატუტუცებ იმ უბადრუკსაო?“ მაგრამ ის კი ვერ მიუხვდა. იგი თავის გეგმებს ჩაკირკიტებდა და მოხიბლვის საკუთარი უბადლო, გასაოცარი უნარის ამპარტავნულ ფიქრებში ბრძანდებოდა შთანთქმული.

ლანძღვა-გინების ნიაღვარი, რომელიც ხმადაბლა წასკდა გენერალს, როგორც კი რებეკა და მისი მომტაცებელი გავიდნენ, ისე უშვერი გახლდათ, რომ დარწმუნებული ვარ, ბატონების ბრედბერისა და ივენზის სტამბის ვერც ერთი ასოთამწყობი ვერ გაბედავდა აეწყო, დაწერილიც რომ ყოფილიყო. ეს ლანძღვა-გინება გენერლის გულის სიღრმიდან მომდინარეობდა და საოცარი გახლდათ იმისი ფიქრი, რომ ადამიანის გულს ძალუმს ასეთი რამ წარმოქმნას და, როცა საჭირო იქნება, კიდევ გადმოანთხიოს ავხორცი ვნებისა და გამშაგების, რისხვისა და სიძულვილის ასეთი მარაგი.

ემილიას სათნო თვალებიც აღელვებით დაშტერებოდა იმ წყვილს, რომლის ყოფაქცევამაც ასე გააგულისა მეშურნე და ეჭვიანი გენერალი. მაგრამ ლოჯაში შესული რებეკა მაინც უგულითადესი აღტაცებით ჩაეკრა მეგობარს და მიუხედავად საჯარო ადგილს ყოფნისა, ოდნავადაც არ დაუფარავს თავისი გრძნობანი, ვინაიდან იგი ეხვეოდა თავის უძვირფასეს მეგობარს მთელი თეატრის თვალწინ თუ არა, გენერლის ჭოგრიტის წინაშე მაინც უეჭველად, რომელიც ახლა ოსბორნის გუნდისაკენ გახლდათ მომვერილი. ქალბატონი კროული ჯოზსაც მიესალმა და ფრიად ალერსიანადაც, აღფრთოვანდა ქალბატონ ო' დაუდის ლეგა ტოპაზიონის გულის ქინძისთავითა და საუცხრო ირლანდიული ალმასებით და

არც დაიჯერა, რომ სწორედ ნამდვილი გოლკონდური არ იყო. იგი ფართი-ფურთობდა, ყბედობდა, აქეთ-იქით ბზრიალებდა, იმანჭ-იგრიხებოდა, ერთს უღიმოდა, მეორეს ეკრიჭებოდა და ყველაფერ ამას სწორედ სულ იმ მოპირდაპირე მხრის მეშურნეობით აღვსილ სათეატრო ჭოგრიტის წინაშე სჩადიოდა. ხოლო როცა ბალეტის დრო დადგა (რომლის ვერც ერთი მოცეკვავე ვერ მოახერხებდა რებეკასავით მანჭვა-გრეხას და იმაზე უკეთ მისი კომიკური როლის აღსრულებას), კვლავ წაფრთხილდა თავის ლოჟაში, ოღონდ ამჯერად უკვე კაპიტან დობინის მკლავს ეყრდნობოდა: არა, მას არ უნდოდა ჯორჯი, იგი უნდა დარჩენილიყო და ემუსაიფა მის უძვირფასეს, უბადლო, პატარა ემილიასთან!

- რა თვალთმაქცია ეს დედაკაცი! - ბურტყუნით ჩაულაპარაკა ჯორჯს პატიოსანმა დობინმა, უკან რომ დაბრუნდა რებეკას ლოჟიდან, სადაც სრული მდუმარებით და ისეთი პირქუში სახით მიაცილა, თითქოს დაკრძალვის საქმეთა გამგებელი ყოფილიყო. - ისე იგრიხება და იხლაცნება, გველი გეგონება. აქ რაც იყო, ვერ შეამჩნიე, ჯორჯ, სულ როგორ აღიზიანებდა აგე იმ გენერალს?

- თვალთმაქცი... აღიზიანებდა!.. დალახვროს ღმერთმა, მთელ ინგლისში იმაზე ტურფა, პატარა მზეთუნახავი არც მეგულება! - მიუგო ჯორჯმა, თან თეთრი კბილები გააელვა და ნელსურნელებით გაჟღენთილი ქილვაშები შეისწორა. - შენ ვერა ხარ დარდიმანდი, დობინ! დასწყევლოს ღმერთმა, აბა, ერთი შეხედე, თვალის დახამხამებაში უკვე გულიც მოაბრუნებინა ტაფტოს. შეხე, როგორ იცინის, ღმერთო ჩემო, რა თავ-კისერი აქვს! ემი, შენ რატომ არა გაქვს თაიგული? ყველას აქვს!

- დიაღაც, მერედა რატომ არ უყიდე? - მიახალა ქალბატონმა ო'დაუდმა და ორივემ, ემილიამაც და უილიამ დობინმაც, მადლობა შესწირეს მას ამ მოსწრებული შენიშვნისათვის.

მაგრამ ამის გარდა აღარც ერთ მანდილოსანს არ დაუძრავს კრინტი. ემილიას ნირი წაუხდინა დიდებული მეტოქის ელვარებამ, ბრწყინვალეობამ და წარჩინებულთა ყაიდაზე ლაყობამ. თვით ქალბატონი ო'დაუდიც კი დაადუნა და გულჩათხრობილი დააგდო ბეკის თვალისმომჭრელმა გამოცხადებამ და მთელ საღამოს თითქმის ერთი სიტყვითაც აღარ უხსენებია გლენმელონი.

- როდის უნდა დაანებო თავი ბანქოს თამაშს, ჯორჯ, ამდენი ხანია რომ მპირდები?
- უთხრა დობინმა მეგობარს, ოპერაში ყოფნიდან რამდენიმე დღის შემდეგ.

- შენ როდისღა მოიშლი ქადაგებას? - შემოუბრუნა კითხვა მან. - კაცო, ან რა ჯანდაბისა გეშინია? ცოტა-ცოტაზე ვთამაშობთ. მაგალითად, წუხელ მე მოვიგე. ხომ არ გგონია, რომ კროული თაღლითობს? პატიოსან თამაშში წაგება-მოგება თითქმის ერთმანეთს ასწორებს კიდევ წლის განმავლობაში.

- მაგრამ არა მგონია იმან კი გადაგიხადოს, რომ აგებდეს, - უთხრა დობინმა და მის რჩევას იგივე ხვედრი ხვდა წილად, რაც რჩევას ჩვეულებისამებრ ერგება ხოლმე.

ოსბორნი და კროული ახლა განუყრელნი იყვნენ. გენერალი ტაფტო თითქმის მუდამ სხვაგან სადილობდა. ჯორჯს ყოველთვის ალერსით იღებდნენ ადიუტანტისა და მისი მეუღლის ბინაში, რომელიც მართლა რომ ძალიან ახლოს

გახლდათ გენერლის სამყოფელთან.

ემილია ისე იქცეოდა, როცა იგი და ჯორჯი ეწვივნენ კროულის და მის მეუღლეს ამ ბინაში, რომ, ის-ის იყო, ამის გულისთვის პირველი ჩხუბი არ მოუვიდა ახალგაზრდა ცოლ-ქმარს. ესე იგი ჯორჯმა სასტიკად დატუქსა ცოლი, რადგან ცხადად ეტყობოდა, არ ეხალისებოდა ქალს იქ წასვლა და თანაც მედიდურად და ამრეზით ეპყრობოდა ქალბატონ კროულის, თავის ძველ მეგობარს. ხოლო ემილიას პასუხად ერთი სიტყვაც არ უთქვამს მეუღლისთვის, მაგრამ როცა მეორედ ეწვივნენ ქალბატონ კროულის, ქმარს თვალი აღარ მოუშორებია ემილიასთვის, აგრეთვე გრძნობდა, რომ რებეკაც დაკვირვებით უთვალთვალებდა და, თუ შესაძლებელია იყო, ემილია უფრო მორიდებითა და დაბნეულად იქცეოდა.

რებეკამ, რასაკვირველია, გააორმაგა სიყვარული და ოდნავადაც არ დაუმჩნევია მეგობრის გულგრილობა.

- თითქო ემი მას შემდეგ უფრო გაამაყდაო, რაც მამამისის სახელი მოხვდა... რაც ბატონ სედლის უბედურება ეწია, - ჩაულაპარაკა რებეკამ და დიდსულოვნად შეამსუბუქა გამოთქმა ჯორჯის გასაგონად.

- გეფიცები, მე მეგონა, ბრაიტონს რომ ვიყავით, პატივსა მცემდა და ჩემზე ეჭვიანობდა. ახლა კი ვფიქრობ, ალბათ ისე თუ ეუკადრისება, რომ როუდონი, მე და გენერალი ერთად ვცხოვრობთ. ჰოდა, ჩემო ძვირფასო, სულაც აბა როგორ უნდა გაგვეტანა თავი, ჩვენი მეგობარი რომ არ შემოგვდგომოდა ხარჯში? და თან კიდევ გგონია, როუდონი იმსიდიდე არ გახლავთ, რომ ჩემი პატივი დაიცვას? მაგრამ მაინც ემის დიდი მადლობელი ვარ, დიდი! - ბრძანა ქალბატონმა კროულიმ.

- ფუჰ, ეჭვიანობა! - მიუგო ჯორჯმა, - ყველა ქალი ეჭვიანია!

- და ყველა კაციც აგრეთვე! განა შენ არ ეჭვიანობდი გენერალ ტაფტოზე, გენერალი კი შენზე, იმ ღამეს ოპერაში? პირდაპირ კინალამ გადამყლაპა, იმ შენი პატარა, ტუტრუცანა ცოლის სანახავად რად წახვედიო: თითქოს ან ერთი ან მეორე ერთ გამხმარ ჩირად მიღირდეთ! - ტუჩაბზუებით და თავის გაქნევით მოახსენა კროულის მეუღლემ. - ჩვენსას არ ისადილებ? დრაგუნი მთავარსარდალთან არის დაპატიჟებული სადილად. დიდი ამბები ისმის: ამბობენ ფრანგებმა საზღვარი გადმოლახესო. ჩვენ აქ წყნარად ვისადილებთ.

ჯორჯი დაყაბულდა მიპატიჟებას, თუმცა მისი ცოლი ცოტა უქეიფოდ გრძნობდა თავს. ისინი ახლა ჯერ კიდევ სრული ექვსი კვირის დაქორწინებულნიც არ იყვნენ. სხვა ქალი დასცინოდა და ჰქირდავდა მის ცოლს, ქმარს კი არა სწყინდა. მას, ამ გულკეთილ ჯეელს, თავის თავზედაც არ მოსდიოდა გული. სამარცხვინოა, აღიარებდა იგი გულში; მაგრამ ჯანდაბას, თუ ღამაში ქალი აგეხირება გზაში, მაშინ აბა, ხომ იცი, რაღა უნდა ჰქნას კაცმა? მე ცოტა აგდებითაც ვეპყრობი ქალებს, ხშირად ეტყოდა ხოლმე, ღიმილითა და ეშმაკურად თავის გადაქნევით სტაბლსა და სპუნის და ოფიცერთა საკრებულოს სხვა თანამეინახეებს და ისინი ამ ვაჟკაცობისათვის უფრო მეტ პატივსა სცემდნენ, ვიდრე კიცხავდნენ. ომში ძლევა მოსილების შემდგომ, სიყვარულში ძლევა მოსილებმა უხსოვარ დროიდან გახლდათ სიამაყის წყარო ამარობების ბაზრის მამაკაცთა შორის, თორემ სკოლის მოწაფენი. აბა, როგორ იტრაბახებდნენ თავიანთი ტრფიალით. ანდა დონ ჟუანი

ასე როგორ გაითქვამდა სახელს?

ბატონ ჯორჯ ოსბორნს ღრმად გასჯდომოდა ძვალ-რბილში ის აზრი, რომ იგი ქალთა გულისმკვლეელი ბრძანდებოდა და დაბედებულიცა ჰქონდა მათი დაპყრობა, ამიტომ არ ეურჩებოდა თავის ბედისწერას და სრულის კმაყოფილებით დამორჩილებოდა მას. და რადგან ემი ბევრს არას ეუბნებოდა და არც თავს აბეზრებდა ეჭვიანობით, მხოლოდ უბედურად გრძნობდა თავს და საცოდავად, ჩუმად ჭკნებოდა დარდით, ჯორჯმა ამჯობინა ისე მოეჩვენებინა თავი, თითქოს ცოლს სულ არაფერი ესმოდა იმ ამბისა, რაც ყველა მისმა ნაცნობმა ჩინებულად იცოდა - სახელდობრ ის, რომ იგი თავგანწირვით ეარშიყებოდა ქალბატონ კროულის. როცა კი ქალბატონ კროულის ეცალა, ოსბორნი ცხენით დასეირნობდა მასთან ერთად. ემილიას ატყუებდა, სამსახურის საქმეებზე დავდივარო, მაგრამ ამ სიცრუით არ ტყუვდებოდა ქალი! და ჯორჯი მეუღლეს ან სულ მარტო სტოვებდა, ანდა მის ძმასთან, თვითონ კი საღამოებს კროულის სახლში ატარებდა: ქმართან ფულს აგებდა და თავს იმით იტყუებდა და ინუგეშებდა, კროულის ცოლი ჩემი სიყვარულით კვდებაო. ჭკუასთან ახლოა, რომ ეს ღირსეული წყვილი არასოდეს შეთქმულა და შეთანხმებულა, თუნდაც რამდენიმე სიტყვით, რათა ერთს მოელორებინა და შემოეტყუებინა ახალგაზრდა დარდიმანდი, ხოლო მეორეს ფულ დაეცინცლა მისთვის ბანქოს თამაშში. მაგრამ ცოლ-ქმარს საუცხოოდ ესმოდა ერთმანეთის გულის წადილი და როუდონი ყოველთვის ერთნაირ გულკეთილობით ხვდებოდა და ისტუმრებდა ოსბორნს.

ჯორჯი ისე გაერთო თავის ახალ ნაცნობებში, რომ იგი და უილიამ დობინი სრულიადაც აღარ იყვნენ ხოლმე წინანდებურად ერთად. ჯორჯი გაუბოდა მას საზოგადოებასა და ლეგიონში და, როგორც ვნახეთ კიდევ, არ ეჭაშნიკებოდა უფროსი მეგობრის ის ქადაგებანი, რომელთაც იგი ჩასჩინებდა. თუნდაც მეგობრის ყოფაქცევაში ზოგი რამ არ მოსწონებოდა კაპიტან დობინს და ამაზე ძალიან გამწყრალიყო და გაჰგრილებოდა გული, რა აზრი ექნებოდა ეთქვა ჯორჯისთვის, რომ თუმცა მას მოზრდილი ულაგაშები ესხა და დიდი წარმოდგენისაც ბრძანდებოდა თავის გამჭრიახობაზე, იგი მხოლოდ მოწაფესავით უსუსური ღლაპი იყო? რომ მას როუდონი მსხვერპლად იწირავდა, როგორც სხვა ბევრი იმისთანა შეუწირავს, და როგორც კი გამოსწუწნიდა წვენს, ზიზლით მოიშორებდა მას თავიდან? - ის ხომ არც ათხოვებდა ყურს. იმ დღეებში, როცა დობინი ოსბორნთან სახლში დადიოდა სტუმრად, იშვიათად ხვდებოდა მას წილად ძველი მეგობრის ხილვა, ამიტომაც ბევრი მტკივნეული და ფუჭი საუბარი თავისთავად ჰქონდათ ამორებული თავიდან. ჩვენი მეგობარი ჯორჯი ყურთამდე გახლდათ ჩაფლული ამოცების ბაზრის სიამოვნებებში.

დარიოსის დროების შემდეგ საომრად გალაშქრებულ მხედრობის მოქალაქეთა ისე ბრწყინვალე ამაღლა აღარასოდეს ჰყოლია, როგორიც დუკა უელინგტონის არმიას ახლდა თან ნიდერლანდში 1815 წელს და რომელმაც თვით ბრძოლის დაწყებამდეც კი, შეიძლება ითქვას, სულ ცეკვა-თამაშითა და ლხინით მიიყვანა. ერთი წვეულება, რომელიც კეთილშობილმა დუკას მეუღლემ ზემოხსენებული წლის ივნისის თხუთმეტს გამართა ბრიუსელში, ისტორიული მნიშვნელობისა გახლავთ. მთელი ბრიუსელი ააჩოჩქოლა ამ წვეულებამ და მე გამიგონია, მაშინ იმ ქალაქში მყოფ მანდილოსანთაგან, რომ მათი სქესის პირნი გაცილებით მეტს ლაპარაკობდნენ ამ წვეულებაზე და უფრო მეტი ცნობისმოყვარეობით ეკიდებოდნენ მას, ვიდრე თვით მათ წინაშე მდგარ მტერს. შეხლა-შემოხლა,

ინტრიგები და ვედრებანი ბილეთების ხელში ჩაგდებისათვის ისეთი ჯურისა გახლდათ, რაც მხოლოდ ინგლისელ მანდილოსნებს შეუძლიათ გამოიყენონ, რათა როგორმე ეღირსონ თავისი ერის დიდებულთა საზოგადოებაში მოხვედრას.

ჯოჯი და ქალბატონი ო' დაუდი, რომელთაც სული ელეოდათ იქ მიწვევის წადილით, ამოდ ცდილობდნენ ბილეთების შოვნას, მაგრამ სხვა ჩვენს მეგობრებს კი ბედმა გაუღიმა. მაგალითად, მილორდ ბერიკრზის წყალობით, ვითარცა რესტორანში გამართული ნადიმის საზღაური, ჯორჯმა მიიღო მოსაწვევი ბარათი კაპიტან და ქალბატონ ოსბორნების სახელზე და ამ გარემოებამ ფრიად ალაფრთოვანა ეს ვაჟკაცი. აგრეთვე დობინი, რომელიც მათი დივიზიის სარდალ-გენერალს მეგობრობდა, ერთ დღეს სიცილით შემოვიდა ქალბატონ ოსბორნთან და იმგვარივე მიწვევის ბარათი დაანახვა, რამაც ჯოჯი შურით, ხოლო ჯორჯი კი გაოცებით აღავსო - ნეტა ამას რაღა ჯანდაბად უნდა საზოგადოებაში რომ ეჩხირებაო. დაბოლოს, ბატონი და ქალბატონი კროულებიც, რასაკვირველია, მიწვეულნი ბრძანდებოდნენ, როგორც ცხენოსანი ბრიგადის სარდალ გენერლის მეგობრებს შეშვენიოდათ.

ჯორჯის ბრძანებით ემილიას ყოველნაირი ახალი ტანსაცმელი და სამკაული მოართვეს და დანიშნულ ღამეს გაუდგნენ გზას იმ დიდებული წვეულებისაკენ, რომელშიც ოსბორნის მეუღლე ერთ სულსაც არ იცნობდა. ჯორჯმა პირველად ლედი ბერიკრზს დაუწყო ძებნა, მაგრამ ამ მანდილოსანმა ცხვირი აუბზუა, - იგი თვლიდა, მოსაწვევი ბარათის გაგზავნა სრულიად საკმარისიაო. მერე ოსბორნმა ემილია დასვა მერხზე და საკუთარ ფიქრებს შეატოვა, თანაც გულში ფიქრობდა, რა ძალიან კარგად მოვიქეცი, რომ ემილიას ახალი კაბა ვუყიდე და წვეულებაზედაც წამოვიყვანეო. ახალ კი თავის ნებაზე ჰყავდა მიშვეებული - როგორც ეამებოდა, ისე გაეტარებინა დრო. ქალს ვერაფერი საამური ფიქრები უტრიალებდა თავში და პატიოსანი დობინის გარდა არც არავის შეუშფოთებია მისი მყუდროება.

მაშინ როცა ემილიას გამოჩენა საზოგადოებაში სრულ ჩაფლავებას მოასწავებდა (როგორც მისი ქმარი გრძნობდა ერთგვარი ბოღმით), როუდონ კროულის მეუღლის debut-ი, ერთობ ბრწყინვალე გახლდათ. იგი ძალიან გვიან მობრძანდა. სახე გასხივოსნებული ჰქონდა, ტანსაცმელი - თვალწარმტაც, დიდებულ გვამთა კრებულისა და მისკენ მიმართული ჭოგრიტების შუაგულში მოქცეული რებეკა ისე დამშვიდებული და არხეინი ჩანდა, როგორც მაშინ, ქალბატონ პინკერტონის პატარა შეგირდები ეკლესიაში რომ მიჰყავდა მძიმე, საზეიმო ნაბიჯით. ბევრ მამაკაცს უკვე იცნობდა კიდევ და დარდიმანდები ბუზებივით ეხვეოდნენ გარს. რაც შეეხება მანდილოსნებს, მათ შორის ვიღაცამ დააგდო ხმა, როუდონმა დედათა მონასტრიდან გამოიტაცა და იგი მონშორანსების ნათესავიაო. რებეკა ისე საუცხოოდ ლაპარაკობდა ფრანგულს, რომ შესაძლებლად სცნეს ცოტაოდენი ჭემმარიტებაც ყოფილიყო ამ ამბავში შერეული და ერთმანეთს იმაზედაც კვერი დაუკრეს, რომ იგი ნატიფი ქცევისა ბრძანდებოდა და თავიც შესანიშნავად ეჭირა. მასთან ცეკვის მოსურნე ორმოცდაათი კაცი შემოხვეოდა ერთბაშად გარს და ერთმანეთს ეცილებოდნენ, არა ჩემთან უნდა იცეკვოს, არა ჩემთანო. მაგრამ ამბობდა, უკვე მიწვეული ვარო და ძალიან ცოტას ცეკვავდა. მერე ანაზდად იქითკენ გაიკვლია გზა, სადაც სრულიად შეუმჩნეველად ჩამომჯდარიყო უზომოდ გაუბედურებული ემილია. და რათა უცბად მოეღო ბოლო საცოდავი გოგონასათვის, ქალბატონი კროული გაცქრიალდა, დიდის გულითადობით

მიესალმა თავის უძვირფასეს ემილიას დამაშინვე შეუდგა მის მფარველობასა და პატრონობას. დაუწუნა მეგობარს ტანსაცმელი, თმის დავარცხნილობა. თან ჰკვირობდა, როგორ უნდა ყოფილიყო იგი ასე chaussee[69] და დაიფიცა უეჭველად ხვალ დილითვე გამოგიგზავნი ჩემს corsetiere-სო[70]. იფიცავდა, საუცხოლო წვეულებააო და ყველანი ერთმანეთის ნაცნობები არიან. მხოლოდ ერთი-ორი მდაბიო ვინმე თუ ურევია მთელ დარბაზშიო. ჭეშმარიტება გახლავთ, რომ ორ კვირაში და საერთო შეკრებილებაში სამჯერ სადილის მირთმევის შემდგომ, ამ ახალგაზრდა მანდილოსანმა ისე დიდებულად შეისისხლხორცა წარჩინებულთა შესაფერი სიტყვა-პასუხი, რომ ნამდვილი იქაურიც ვერ ილაპარაკებდა უკეთ და მისი ჩინებული ფრანგული რომ არა, ვერც ვერავინ გამოიცნობდა, რომ იგი დიდებულთა შთამომავალი არ ბრძანდებოდა.

ჯორჯი, რომელმაც წვეულების დარბაზში ფეხის შემოდგმისთანავე მერხზე ჩამომჯდარი ემილია მიატოვა, მყის მოიჭრა უკან, როცა რებეკა თავისი ძვირფასი მეგობრის გვერდით იხილა. ბეკი სწორედ მაშინ უქადაგებდა ქალბატონ ოსბორნს მისი ქმრის თავქარიანობის ამბებს.

- თუ ღმერთი გწამს, მოაშლევინე ფულზე თამაში, გენაცვალე, თორემ თავს დაიღუპავს, - ეუბნებოდა იგი. - ის და როუდონი ყოველ ღამე ბანქოს თამაშობენ. მერე ხომ იცი, როგორი ღარიბია და როუდონი ერთ შილინგსაც არ შეარჩენს, თუ არ გაფრთხილდა. რატომ არ უშლი, შე პაწაწინა, უზრუნველო ცუგრუმელავ? რატომ არ შემოივლი ხოლმე საღამოობით ჩვენსა, იმის მაგივრად რომ დაღვრემილი და ცხვირჩამოშვებული იჯდე შინ იმ კაპიტან დობინთან? უნდა გითხრა, რომ tres aimable[71] კია, მაგრამ როგორ შეიძლება ამ სიდიდე ფეხიანი კაცი უყვარდეს ადამიანს? აი, შენ ქმარს აქვს მართლა კოხტა ფეხები!.. აგე, აქეთ მოდის კიდევ. სადა ბრძანდებოდი, შე უბედურო! ემიმ თვალები დაითხარა შენთვის ტირილით. კადრილის საცეკვაოდ გინდა წამიყვანო? - და თავისი თაიგული და შალი ემილიას გვერდით მიაგდო, თვითონ კი ჯორჯთან ერთად გაფრთხილდა სათამაშოდ.

მხოლოდ დიაცებმა იციან ასე როგორ დაჰკოდონ ვინმე. მათ პაწია ისრებს წვერზე გესლი აქვს, რაც ათასჯერ უფრო სასტიკად გმირავს, ვიდრე მამაკაცის შედარებით ბლაგვი იარაღი. ჩვენი საბრალო ემი, რომელსაც მის დღეში არასოდეს არავინ სძულვებია, მთელ თავის სიცოცხლეში არავინ გაუქირდავს, უმწეო იყო ამ უღმობელი პატარა მტრის ხელში.

ჯორჯმა რებეკასთან ორჯერ-სამჯერ იცეკვა, თუ რამდენჯერ, ემილიამ ვეღარც გაიგო. იგი სრულიად შეუმჩნევლად იჯდა თავის კუთხეში, მარტო როუდონი მივიდა მასთან და ერთი-ორი უთავბოლო სიტყვა უთხრა. ხოლო უფრო გვიან ღამეს კი კაპიტანმა დობინმა, როგორც იქნა გაბედა, გამაგრილებელი სასმელი მოართვა და გვერდითაც მოუჯდა. დობინს არც უნდოდა ეკითხა, ასე რამ დაგაღონაო, მაგრამ იმ ცრემლების გასამართლებლად, რომლითაც თვალები ჰქონდა სავსე, ემილიამ უთხრა, ქალბატონმა კროულიმ ამაღელვა, მითხრა, ჯორჯი არ იშლის თამაშსაო.

- საკვირველია, როცა კაცი თამაშით არის გატაცებული, რა ნამდვილ თაღლითებს ატყუებინებს თავს, - თქვა დობინმა და ემიმაც კვერი დაუკრა, „მართლაცო“. ემილიას სხვა ფიქრები უტრიალებდა თავში მას ფულის დაკარგვა არ აღონებდა.

ბოლოს ჯორჯი დაბრუნდა, რებეკას შალისა და ყვავილებისთვის: ბეკი მიბრძანდებოდა. ისიც არ იკადრა მოსულიყო და გამოსთხოვებოდა ემილიას. საბრალო ქალს კრინტი არ დაუძრავს ქმრის მოსვლა-წასვლაზე, მაგრამ მწარედ კი ჩაჰკიდა თავი. დობინი ამ დროს იქ არ იყო, თავის მეგობარს, დივიზიის სარდალს მიეხმო, ხმადაბლა რაღაცას გაცხარებით ბჭობდნენ და ამიტომ ეს უკანასკნელი განშორების სურათი კაპიტანს აღარ უხილავს. ჯორჯმა წაიღო თაიგული, მაგრამ როცა იგი პატრონს მიაერთვა, შიგ ყვავილებში გველივით დახვეული პატარა ბარათიც იდო უკვე. რებეკამ მაშინვე მოჰკრა მას თვალი, იგი პატარაობიდანვე გახლდათ შეჩვეული ამისთანა ბარათებს და იცოდა კიდევ თავი როგორ დაეჭირა. გამოიწოდა ხელი და გამოართვა თაიგული. ოსბორნმა თვალი თვალში გაუყარა და შეატყო, რომ ქალმა იცოდა. რას იპოვნოდა შიგ. ქმარი აჩქარებდა. იგი თითქოს კვლავ თავის ფიქრებში იყო ჩაფლული და ვერ ამჩნევდა, რას ანიშნებდნენ ერთმანეთს მისი მეგობარი და მეუღლე - სულერთია, მაინც არაფერი იქნებაო. რებეკამ გაუწოდა ხელი ჯორჯს, თან ჩვეულებისამებრ ეშმაკურად გადაავლო თვალი, გაუკეთა რევერანსი და გაუდგა გზას. ჯორჯი დაიხარა ქალის ხელზე, კროულის არ გამოკასუსებია შენიშვნაზე - არც გაუგონია, მისი გული თრთოდა ზეიმითა და აღფრთოვანებით და კრინტი აღარ დაუძრავს, ისე გაისტუმრა ისინი.

ოსბორნის მეუღლემ თაიგულის გადაცემის სურათის ერთ ნაწილს მაინც მოჰკრა თვალი. სრულიად ბუნებრივი იყო, რომ ჯორჯი რებეკას თხოვნით მოსულიყო და მისი მოსახვევი და ყვავილები წაეღო. უკანასკნელ დღეებში ამისთანა რამ არაერთხელ უქნია, მაგრამ ახლა კი ვეღარ აიტანა.

- უილიამ, - უცბად წაეპოტინა იქვე ახლო მდგომ დობინს ემილია. - შენ ყოველთვის ძალიან გულკეთილად მექცეოდით... მე... მე... ვერა ვარ კარგად... წამიყვანე შინ!

ქალს არც შეუმჩნევია, რომ შინაურულად სახელი დაუძახა დობინს, როგორც ჯორჯმა იცოდა ხოლმე. დობინმა მაშინვე წაიყვანა. ოსბორნები ძალიან ახლოს იდგნენ და გაჭირვებით ქვეითად მიიკვლევდნენ გზას გარეთ მდგომ ბრბოში. ისე ჩანდა, თითქოს ქუჩები უფრო აჩოჩქოლებული და სავსე იყო, ვიდრე თვით წვეულების დარბაზი.

ჯორჯს ორ-სამჯერ გული მოუვიდა, ცოლი რომ ფეხზე დახვდა, როცა თვითონ საღამოს წვეულებიდან დაბრუნდა, ამიტომ ემილია ახლა მისვლისთანავე ჩაწვა ლოგინში. თუმცა არ ეძინა და თუმცა ქუჩაში ღრიანცელი, დგანდგარი და ცხენების თქარათქური არ შეწყვეტილა, მას სულ არ ესმოდა ეს ხმაური და სრულიად სხვა შემაჭირვებელი დარდები არ აძინებდა.

ამასობაში, აღფრთოვანებული და აფორიაქებული ოსბორნი ბანქოს სათამაშო მაგიდას მიადგა და გიჟივით დაიწყო ფულის დადება. ზედიზედ მოიგო. „ამაღამ ყველაფერში ვიმარჯვებ“, თქვა მან. მაგრამ თამაში მოგებაამაც ვერ დააშოშმინა მისი აბორგებული სული. ცოტა ხნის შემდეგ წამოხტა, ჩაიჩურთა ჯიბეში მონაგები, მივიდა ბუფეტთან და ფიალას ფიალაზე დაუწყო ყლურწვა.

აქ იპოვნა იგი დობინმა: სმით კიდევ უფრო აღგზნებული ოსბორნი ჩამდგარიყო ხალხში, ლაყობდა და ხარხარებდა. დობინს ჯერ ბანქოს სათამაშო მაგიდებთან მოეთვალეოებინა მეგობარი. რამდენადაც მისი ამხანაგი აყირმიზებული და

მხიარული იყო, იმდენად თვით დობინი ფერმიხდილი და პირქუში ჩანდა.

- ეი, დობ! მოდი, დალიე, შე ძველო! დუკას ჩინებული ღვინო ჰქონია. ერთი დამისხი კიდევ, ბატონო ჩემო! - და აცახცახებული ხელით ფიალა გაიწოდა სასმელისთვის!

- წამო, ჯორჯ, - წარბშეკვრით უთხრა დობინმა. - ნულა სვამ!

- ნუ სვამო! რა სჯობია სმას! შენც გადაჰკარი და შეაჟინჟილე ეგ შენი ჩავარდნილი ლოყები, ძმობილო! გაგიმარჯოს!..

დობინ მივიდა და რალაც ჩასჩურჩულა, რაზედაც ჯორჯი შეხტა, მალალის ხმით შესძახა ვაშა, გადაჰკრა ჭიქა, ჭახანით დადგა მაგიდაზე, გაუგდო მკლავში ხელი მეგობარს და აჩქარებით გავიდნენ გარეთ.

- მტერმა სამბრი გადმოლახა და ჩვენი მარცხენა ფრთა უკვე ბრძოლაშია ჩაბმული, - უთხრა უილიამმა. - წამოდი, ჩვენ სამ საათში უნდა გავილაშქროთ!

ჯორჯი მიჰყვებოდა. ასე დიდხანს ნალოდინევი და მაინც ასე ანაზდეულად თავსდატეხილი ამბის გაგონებაზე აღელვებისაგან თრთოდა. ახლა რალა იყო მისთვის ტრფობა და ეშმაკობანი? აჩქარებული ნაბიჯით შინისაკენ რომ მიეშურებოდა, ესენი სულაც აღარ ახსოვდა. თავში ათასი სხვა ფიქრი უტრიალებდა: მისი წარსული ცხოვრება და მომავლის იმედები, საეგებისო ბედი, ცოლი, იქნებ შვილიც, რომელსაც უნახავად უნდა განშორებოდა. ოჰ, როგორ ნატრობდა, იმჟამინდელი საქმე არ ჰქონოდა ჩადენილი და შეუბღალავი სინდისით მაინც შესძლებოდა გამოსალმებოდა ნაზსა და უმწიკვლო არსებას, რომლის სიყვარულსაც ასე ნაკლებ აფასებდა!

მან თვალი გადაავლო თავიანთ ხანმოკლე ცოლ-ქმრულ ცხოვრებას. ამ ორიოდ კვირაში საშინლად გაეფლანგა თავისი მცირე შეძლება. რა დამთხვეულობა და თავქარიანობა ჩაიდინა! რამე უბედურება რომ დაატყდეს, რალა დარჩება საწყალ ქალს? რა უღირსი გამოვიდა მისთვის! რატომ შეირთო იგი? თვითონ არ ვარგოდა ქმრად. რატომ არ დაუჯერა მამას, რომელიც ყოველთვის ასე სულგრძელად ექცეოდა? იმედი, სინდისის ქენჯნა, პატივმოყვარეობა, სინაზე და თავკერძა სინანული ავსებდა მის გულს. ჯორჯი დაჯდა და მისწერა მამას: მოიგონა მის, რაც ერთხელ წინათაც მიუწერია, როცა დუელში გასვლას ეპირებოდა. რიჟრაჟმა მკრთალი ზოლები დაატყო ზეცას, ჯორჯმა გამოსათხოვარი წერილი რომ დაასრულა. დალუქა, დაბეჭდა და წარწერას ეამბორა. აგონდებოდა, როგორ მიატოვა ეს დიდსულოვანი მამა და დაივიწყა ის ათასი კეთილი საქმე, რაც სასტიკ მოხუცს გაეკეთებინა მისთვის.

შინ რომ შემოვიდა, ჯორჯმა ემილიას საწოლში შეიხედა. ქალი მშვიდად იწვა, თვალები დახუჭული ჰქონდა და გაეხარდა, რომ ეძინა. წვეულებიდან სახლში დაბრუნებულს მხლებელი ჯარისკაცი უკვე სალაშქრო სამზადისში გართული დახვდა. ჯორჯმა ანიშნა, წყნარად ისაქმეო, მსახურიც მიხვდა და ამ ბარგის შეკვრა-ჩალაგებამ ძალიან სწრაფად და დუმილში ჩაიარა. წავიდეს და გააღვიძოს ემილია, ფიქრობდა ჯორჯი, თუ ბარათი დაუტოვოს ცოლისძმას, რათა მერე გაუმხილოს დას მისი წასვლის ამბავი? ჯორჯი შევიდა, რომ ერთხელ კიდევ დაეხედა ცოლისთვის.

როცა ჯორჯი პირველად შევიდა ოთახში, ქალს ეღვიძა, ოღონდ თვალები არ

გაუხელია, რომ ფხიზლობით ისე არ მოეჩვენებინა თავი, თითქოს რაიმეს უსაყვედურებდა ქმარს. მაგრამ რაკი ისიც ასე ძალე მოჰყვა შინ, ამ ნაზ, პატარა ქმნილებას გულს უფრო მოეშვა, გააყოლა თვალი მეუღლეს, რომელიც ფეხაკრეფით მიიპარებოდა ოთახიდან, და ძილბურანში გაეხვია. ჯორჯი კვლავ შემოვიდა, კიდევ უფრო ფეხაკრეფით, და დახვდა ცოლს. სალამური სანათის მკრთალ შუქზე მოჩანდა ქალის სანდომიანი, გაცრეცილი სახე, წამწამებით შემოჯარული, დაწითლებული ქუთუთოები დახუჭული ჰქონდა და ცალი, სავსე, შნოიანი და ქათქათა მკლავი საბანს ზემოთ გადმოედო. ღმერთო მოწყალეო! რა უმწიკვლო იყო, რა სათნო, რა სათუთი, რა უმწეო! თვითონ ის, ჯორჯი, კი რა თავკერძა, ტლანქი და ბოროტმოქმედებით შებილჩული! ნირწამხდარი და სირცხვილეული იდგა საწოლის ფეხით და დასცქეროდა მძინარე გოგონას. როგორ ბედავდა, ან ვინ იყო იგი, ასე უბიწოსთვის ელოცა! უფალმა აკურთხოს! უფალმა აკურთხოს! იგი მიუახლოვდა საწოლს, დააცქერდა საბანზე მოსვენებით მდებარე, პატარა, ნაზ ხელს და წყნარად დაიხარა სათნო, ფერმკრთალი სახისაკენ, რომელიც ბალიშზე ესვენა. დახრილს ორი ნატიფი მკლავი ნაზად შემოეჭდო ყელს.

- მე არა მძინავს, ჯორჯ! - შესტიტინა საბრალო ბაღმა ისეთი გულამოსკვნილი ქვითინით, რომ ლამის გასკდომოდა ის პაწია გული, რომელიც ახლა თვით ჯორჯის გულთან ასე ახლოს ფართხალებდა. საცოდავს არ ეძინა და ნეტავ რისთვის? ამ დროს მთავარი ბანაკიდან მკაფიოდ მოისმა ნაღარის ხმა, ქალაქმაც იხმო და ქვეითი ჯარის დაფდაფებისა და შოტლანდიელთა სტვირების ჭყვიტინის ხმაზე მთელმა ქალაქმა გაიღვიძა.

თავი XXX. „საყვარელ სატრფოს გამოვესალმე“

სამხედრო მემატიანეთა შორის შერაცხვის პატივს არ ვჩემულობთ. ჩვენი ადგილი არამეომართა შორის გახლავთ. როცა გემბანი საომრად გაიწყობა, ჩვენ ქვემოთ გეახლებით და იქ მორჩილად ვიცდით. ზემოთ რომ ვყოფილიყავით, მხოლოდ ფეხებში ავებლანდებოდით იმ მამაც ვაჟკაცებს, რომელნიც იბრძვიან. მარტო ქალაქის ალაყაფის კარამდე გავაცილებ ...ე ლეგიონს, იქ კი გამოვემშვიდობებით მაიორ ო' დაუდს და დავუბრუნდებით მაიორის მეუღლეს, მანდილოსნებსა და ბარგი-ბარხანას.

ახლა უნდა მოგახსენოთ, რომ რაკი მაიორი და მისი თანამეცხედრე არ დაუპატიჟნიათ იმ წვეულებაში, სადაც ჩვენი სხვა მეგობრები ბრძანდებოდნენ, გაცილებით მეტი დრო მოეპოვებოდათ ლოგინში მარგებელი, ბუნებრივი მოსვენებისათვის, ვიდრე იმ ხალხს ხვდებოდა წილად, რომელნიც სიამოვნებით ტკბობასა და მოვალეობის აღსრულებას თანაბრად ეპოტინებოდნენ.

- დარწმუნებული ვარ, პეგი, გენაცვა, - გადაულაპარაკა მაიორმა ო' დაუდმა მეუღლეს და თან სალამურ ჩაჩს დინჯად იფხატავდა ყურებზე, - ამ ერთ-ორ დღეში ისეთი საცეკვაო ლხინი გაიმართება, რომ ზოგიერთს თავის სიცოცხლეში არ დასიზმრებია.

და გაცილებით ბედნიერად გრძნობდა თავს წყნარად გადაეკრა ერთი თასი ღვინო და ისე მიეცა თავი მოსვენებისათვის, ვიდრე როგორმე სხვანაირად გაეტარებინა დრო. პეგის, თავის მხრით, იქნებ ესიაძოვნებოდა იმ წვეულებაში გამოეჩინა თავისი დოლბანდი სამოთხის ფრინველითურთ, რომ ქმარს არ მოეხსენებინა ეს ამბავი, რამაც მანდილოსანი მძიმედ ჩააფიქრა.

- კარგი იქნება, სანამ თავმოყრის ნიშანს მისცემდნენ, მანამდე ერთი ნახევარი საათი ადრე თუ მაინც გამალვიძებ, - უთხრა მაიორმა მეუღლეს. - ორის ნახევარზე დამიძახე, გენაცვა, პეგი, და ჩემი ხარახურაც მოამზადებინე. იქნებ, საუზმისთვის ველარც მოვახერხო დაბრუნება, ქალბატონო ო' დაუდ! - ამ სიტყვებით, რომელიც გამოხატავდა მის იმ აზრს, რომ ლეგიონს ხვალ დილით უნდა გაელაშქრა, მოითავა ლაპარაკი მაიორმა და ხვრინი ამოუშვა.

თმის დასახუჭუჭებელ მუყაოს მიღებსა და კაბის შიგნით ჩასაცმელ ზედატანში გამოწყობილმა თადარიგიანმა დიასახლისმა ქალბატონმა ო' დაუდმა იგრძნო, რომ ამ საჭოჭმანო დროს მისი მოვალეობა სწორედ მოქმედება იყო და არა ძილი. „საიმისოდ ისედაც ბევრი დრო დამრჩება, მიკვირებს რომ წავა“, - თქვა მან. და ამგვარად ჩაალაგა და ლაშქრობისათვის გაამზადა სამგზავრო ჩანთა, გაწმინდა ქმრის მოსასხამი, ქუდი, სხვა საომარი მოკაზმულობანი და რიგზე დაუწყო. წამოსასხამის ჯიბეები მსუბუქი, სახელდახელოდ სასაუზმოდ საჭმელებით ამოუვსო. აგრეთვე შემოწნული სამგზავრო ბოთლი ანუ ჯიბის დამბაჩაც ჩაუდო, რომელშიც ერთ პინტამდე იშვიათი სიმაგრის კონიაკი ესხა და რასაც ფრიად შესწყობდნენ მაიორიცა და მისი მეუღლეც ხოლო როგორც კი ზანზალაკიანი საათის ისრებმა ორის ნახევარი უჩვენა და მისმა შინაგანმა მოწყობილობამ ეს საბედისწერო ჟამი დარეკა (სწორედ საკათედრო ტაძრის ზარის ხმასა ჰგავსო, აღიარა გულში მისმა მშვენიერმა პატრონმა), ქალბატონმა ო' დაუდმა გააღვიძა თავისი მაიორი და ისეთი გემრიელი ყავა მიართვა, რომ იმ დილით ბრიუსელში სხვა ვერავინ მოახერხებდა უკეთესს. აბა, ვინ უარყოფს, რომ ამ ღირსეული მანდილოსნის მზადებანი ისევე არ მოწმობდა სიყვარულს, როგორც ცრემლთა ღვრა და გულშემოყრა, რომლითაც მდედრობითი სქესის უფრო გულჩვილი წარმომადგენელი გამოამჟღავნებენ ხოლმე თავიანთ გრძნობას? ანდა ვინ უარყოფს, რომ, როცა ისინი ერთად შეექცეოდნენ ყავას, სანამ ნალარები სალაშქროდ შეკრებას აუწყებდა ჯარს, ხოლო ქალაქის სხვადასხვა უბანში კი დაფდაფების ბაგაბუგი გაისმოდა, ეს ყავის სმა უფრო სასარგებლო და საჭირო არ ყოფილიყო, ვიდრე გრძნობათა უბრალოდ გადმონთხევა? ამის შედეგი ის გახლდათ, რომ მაიორი ალღუმზე სრული ჯან-ღონით აღსავსე, გამოწკეპილი და მხნე გამოცხადდა. ამხედრებული მაიორის კოხტად გაპარსული, ლაჟღაჟა პირისახე მხნეობასა და სიმტკიცეს უნერგავდა გულში მთელ რაზმს. ყველა ოფიცერი მიესალმე მაიორის მეუღლეს, როცა რაზმში იმ აივანს ჩაუარა, რომელზედაც ეს გულადი მანდილოსანი გადმომდგარიყო და ხელს უქნევდა გამვლელ ლაშქარს. და უნდა მოგახსენოთ, რომ მამაცობის ნაკლებობამ კი არა, მხოლოდ დიაცისათვის შესაფერი კდემამოსილებისა და ზრდილობის გრძნობამ თუ შეაკავებინა თავი პირადად თვითონ არ გასძლოლოდა ომში სახელოვან ...ე ლეგიონს.

კვირაობით და სხვა საზეიმო დროსაც ქალბატონ ო' დაუდს ჩვეულებადა ჰქონდა დიდის გულისყურით ჩასჯდომოდა თავისი ბიძის, დეკანოზის ქადაგებათა უშველებელი კრებულის კითხვას. ეს ქადაგებანი დიდი ნუგეში გახლდათ მისთვის,

როცა ისინი უესტ-ინდოეთიდან გემით მიემგზავრებოდნენ შინისაკენ და ის-ის იყო კინალამ არ დაიღუპნენ ზღვაში. ლეგიონის გალაშქრების შემდგომ, სწორედ ამ სულის მარგებელ წიგნს მოჰკიდა ხელი მან. იქნებ ბევრი არაფერი გაეგებოდა კიდევ წანაკითხისა და მისი გონება სადღაც სხვაგან დაჰქროდა. მაგრამ ძილზე ფიქრი სრულიად ამაო აღმოჩნდა მისთვის, საბრალო მიკის საღამურ ჩაჩს იქვე ბალიშზე დატოვებულს რომ ხედავდა. დიახ, ასეთია წუთისოფელი: ჯეკი ან დონალდი დიდების მოსახვეჭად გაუდგებიან გზას; ზურგზე სალაშქრო გუდა მოუგდიათ და მკვირცხლად მიაბიჯებენ სიმღერის ჰანგზე - „საყვარელ სატრფოს გამოვესალმე“. ეს სატრფო კი შინ რჩება, იტანჯება და მოცალეობაც მოეპოვება ფიქრის, ნაღვლიანობისა და მოგონებათათვის.

ქალბატონ რებეკას მოეხსენებოდა, რა ფუჭია სინანული და გულის აყოლა მხოლოდ უფრო რომ აბეჩავებს ადამიანს. ამიტომ ბრძნულად გადაწყვიტა, სევდიანობის ამაო გრძნობისათვის თავი არ მიეცა და ქმრის მოშორება სულის ჭეშმარიტი სპარტული სიმტკიცით აიტანა. მართლაც თვით კაპიტანი როუდონი გაცილებით უფრო იყო შეწუხებული განშორებით, ვიდრე ის გულმაგარი პატარა დიაცი, რომელსაც ემშვიდობებოდა. ქალს დამონებული ჰყავდა ეს ტლანქი, უხეში ბუნების კაცი და ეს უკანასკნელიც მთელი თავისი გრძნობითა და გატაცებით ეტრფოდა და ეთაყვანებოდა მას. მთელ თავის წარსულს სიცოცხლეში არასოდეს განუცდია ის ბედნიერება, რასაც ამ რამდენიმე თვეს ეწია ცოლის ხელში. მისი ყველა ძველი სიამენი. დოლი, ამხანაგებში ქეიფი, ნადირობა, ბანქოს თამაში, ზორზოხი მხედარი ადონისის ყველა წინანდელი ტრფიალებანი, მკერავ და ოპერის მოცეკვავე ქალებთან არშიყობანი და სხვა მისთანა ადვილი გამარჯვებანი სრულიად დაიჩრდილა იმ კანონიერი ცოლქმრული ნეტარებით, რომლითაც იგი ამ ბოლო ხანებში სტკბებოდა. ქალმა ყოველთვის იცოდა, როგორ შეექცია იგი და ვაჟკაცმა თავისი სახლი და ცოლის საზოგადოება ათასჯერ უფრო საამოდ ჩათვლა, ვიდრე სხვა რომელიმე ადგილი ან საზოგადოება, რომელშიც თავის ბავშვობის დროიდან აქამდე ოდესმე ევლო. დასწყევლა კიდევ თავისი პირვანდელი დამთხვეულობა და თავქარიანობა; ყველაზე მომეტებულად კი უზარმაზარ ძველ ვალებს ჰგოდებდა, რომლებიც მუდამ შეაფერხებდა მისი მეუღლის წინსვლას მაღალ საზოგადოებაში. იგი ხშირად ოხრავდა ამაზე ნაშუაღამევს რებეკასთან მუსაიფში, თუმცა უცოლობაში არასოდეს აინუნშიაც არ იგდებდა მათ. თვითონაც უკვირდა როუდონს ეს სასწაული.

- დალახვროს ღმერთმა! - იტყოდა ის (ან იქნებ თავის უბრალო, მდაბიური სიტყვა-პასუხის მარაგიდან კიდევ უფრო გულისმოსაფხან გამოთქმასაც მიაყოლებდა), - ცოლის შერთვამდე ფეხებზე მეკიდა, რა ვექსილებს ვაწერდი ხელს და სანამ მოზესი მოიცდიდა, ან ლევი განაახლებდა სამი თვით, არასდროს არ ვიწუხებდი თავს. მაგრამ, რაც დავქორწინდი, რასაკვირველია, ვექსილების განახლების გარდა, სინდისს გეფიცები, თითიც აღარ დამიკარებია ღერბიანი ქალაღლისთვის.

რებეკამ ჩინებულად იცოდა, როგორ გაექარვებინა ეს ზაფრიანი ფიქრები.

- მერე რა, ჩემო გამოყეყეხებულო თვალის ჩინო, - ეტყოდა იგი, - ჩვენ ხომ ჯერ კიდევ არ დაგვიმთავრებია მამიდაშენის საქმე? ანდა თუ მან გვიმტყუნა, განა ის შენი „გაზეთი“ აქ არა გვაქვს? ან კიდევ, დამაცა, ბიძაშენი ბიუტი რომ საიქიოს წაბრძანდება, მე სხვა გეგმაცა მაქვს! მრევლი ყოველთვის უმცროს ძმას ეკუთვნოდა და ვითომ რატომ არ შეიძლება შენც გაასალო შენი კაპიტნის ხარისხი

და ეკლესიის სამსახურში შეხვიდე?

ქრისტეს რჯულზე მოქცევის ამ ფიქრმა როუდონს თავშეუკავებელი სიცილი აუტენა. ზორზობნი დრაგუნის ხარხარმა და უშვერმა როხროხმა შუალამისას მთელი სასტუმრო შესძრა. გენერალმა ტაფტომაც გაიგონა მისი ხმა თავისი ბინაში, მეორე სართულში, მათ ზემოთ. დილით საუზმებზე რებეკამ დიდის გატაცებით გაითამაშა მთელი სცენა, თქვა როუდონის პირველი ქადაგება და უზომოდ აამა გენერალს.

მაგრამ ეს გარდასულ დღეთა საქმენი და ნამუსაიფევი გახლდათ. ხოლო როცა ბოლოს ომის დაწყების ამბავი მოვიდა და ჯარს უნდა გაელაშქრა, როუდონი კიდევ უფრო მომეტებულად გულჩათხრობილი გახდა, მაგრამ ბეკი ისე სასაცილოდ იგდებდა და უქილიკებდა მჭმუნვარებას, რომ ამან, ცოტა არ იყოს, შეურაცხყო გვარდიელის გრძნობანი.

- არა მგონია ფიქრობდე, ბეკი, რომ მე მეშინიან! - უთხრა მან ათრთოლებული ხმით, - მაგრამ ტყვისთვის მაინც კარგი ლაზათიანი სანიშნო გახლავარ და, ხომ იცი, რომ გამაფრთხობინოს სული, მე აქ ერთი, და იქნებ ორი ადამიანი მრჩება. მათზე ზრუნვა ჩემი ვალია, რადგან მე გავაბი ისინი ხათაბალაში. ეს კი მაინცდამაინც ვერაფერი სასაცილო ამბავია, ქალბატონო კროული!

რებეკამ ათასნაირი ალერსითა და ტკბილი სიტყვით სცადა გულდაკოდილი სატრფოს გრძნობათა დაშოშმინება. რებეკას მხოლოდ მაშინ წასცდებოდა დაცინვა, როცა ხალისიანობა და ჰუმორის გრძნობა სძლევდა ამ მხიარულ, მკვირცხლ არსებას (რაც მართლაც მის სიცოცხლეში საკმაოდ ხშირად ხდებოდა), მაგრამ თავის მოკატუნება და დაძმარებული სახის მიღებაც ძალიან იოლად შეეძლო.

- ჩემო თვალისჩინო, - მიუგო მან, - გგონია მე არაფერი მადარდებს? - თან ხელის სწრაფი გაქნევით რალაც მოიცილა თვალთაგან და ღიმილით შეხედა სახეში ქმარს.

- ყური მიგდე, - უთხრა როუდონმა. - თუ ვერ დავბრუნდი, მოდი გავსინჯოთ შენთვის რა ქონება რჩება. აქ მე ჩინებულად გამილიმა ბედმა და აი ორასოცდაათი გირვანქა სტერლინგი ნაღდი ფულიცა გვაქვს. ჯიბეში ათი ოქროლა ჩავიტოვე. სწორედ მეყოფა კიდევ, იმიტომ, რომ ყველაფერს გენერალი იხდის ხოლმე მეფესავით და თუ ტყვია მომარტყეს, ხომ იცი, არაფერი ვღირვარ. ნუ იტირებ, ჩემო ცუგრუმელავ, იქნებ გადავრჩე და კვლავ სიცოცხლე გაგიმწარო. მერე კიდევ, არც ერთი ჩემი ცხენი არ მიმყავს: გენერლის ლურჯა ტაიჭზე შევჯდები. უფრო სარფიანი იქნება და თან ვუთხარი კიდევ გენერალს, ჩემი ცხენი კოჭლობს-მეთქი. თუ სული გამაფრთხობინეს, ეგ ორი ცხენი ცოტა ფულს მაინც შეგმატებს. გრიგი ფაშატში ოთხმოცდაათს მაძლევდა გუშინ, სანამ ეს წყეული ხმა გავარდებოდა, მე კი გავტუტუცდი და ასზე ფეხი არ მოვიცვალე. გულწითელა ყოველთვის გაიყიდება თავის ფასში, ოღონდ სჯობია აქვე გაყიდო, თორემ ვაჭრებს ჩემი იმდენი ვექსილი აქვთ, რომ ვარჩევდი ეს ცხენი კვლავ აღარ მოხვედრილიყო ინგლისში. გენერლის ნაჩუქარი შენი პატარა ფაშატიდანაც რამე გამოდნება; თან კიდევ აქ ხომ ლონდონივით მაინც არა გვჭირდება იმ ოხერი საჯინიბოს ქირის გადახდა! - სიცილით დაუმატა როუდონმა. - აგე, ის ნესესერი ორასი დამიჯდა, ესე იგი, ამისი ორასი მმართვეს. ოქროს საცობები და ფლაკონები ოცდაათი ან ორმოცი

გირვანქისა მაინც იქნება. ინებე და ამაებთან ჩაყარე კიდევ, ქალბატონო, ჩემი ქინძისთავები, ბეჭდები, საათი, ძეწკვი და სხვა ნივთები. გვარიანი ბლომად ფული ეღირება. მახსოვს, მის კროულიმ ასი გირვანქა მისცა იმ ძეწკვიან საათში. ოქროს საცობები და ფლაკონები... მართლა, დალახვროს ღმერთმა! ახლა კი ვნანობ, მეტი რატომ არ ავიღე-მეთქი. ედუარდში ხელში მჩრიდა მოოქრულ ვერცხლის ჩექმის გასახდელს; შემედლო ვერცხლის ხელსაწყოებიანი სხვა ნესესერიც დამეთრია და ვერცხლის ჭურჭლეულიც. მაგრამ, ხომ იცი, რაც ხელთა გვაქვს, ისინი მაინც რიგიანად გამოვიყენოთ, ბეკი!

ასეთ განკარგულებებს იძლეოდა უკანასკნელად კაპიტანი კროული, რომელსაც საკუთარი თავის გარდა სხვა იშვიათად აგონდებოდა თავისი ცხოვრების ამ ბოლო თვეებამდე, როცა ტრფობის ალმა დაიმორჩილა დრაგუნი. იგი სათითაოდ ჩხრეკდა თავის მცირე ავლა-დიდების ნუსხის სხვადასხვა ნივთს და ცდილობდა გაეთვალისწინებინა, რა ფული დარჩებოდა მის მეუღლეს. ამ ქონებიდან, თუ თვითონ მას, რაიმე უბედურება დაატყდებოდა თავს. მან ასიამოვნა თავს იმით, რომ ფანქარი აიღო და მსხვილი, მოწაფური ხელით თავისი მოძრავი ქონების ის სხვადასხვა ნივთი, რაც შეიძლებოდა გაყიდულიყო და მის ქვრივს შემატებოდა მათი ფასი, რიგ-რიგად ჩამოწერა. მაგალითად: „ჩემი ორლულიანი თოფი მენტონისა, ვთქვათ - 40 გინეა; ჩემი საცხენოსნო მოსასხამი, სიასამურის სარჩულიანი - 50 გირვანქა სტერლინგი; ვარდის ხის ყუთში ჩაწყობილი სადუელო დამბაჩები (კაპიტანი მარკერი რომ მოვკალი, სწორედ ისინი) - 20 გირვანქა; ჩემი სალაშქრო საუნაგირე დამბაჩის ბუდეები და ყაჯრები; კიდევ იგივენი, ოღონდ ლორის სისტემისა“ და სხვანი; ხოლო მთელი ამ ნივთების ბატონ-პატრონობა რებეკას ჩააბარა.

კაპიტანმა კროულიმ მომჭირნეობისაკენ ერთხელვე აღებულ გეზს არ უღალატა: ყველაზე ძველ, გაცვეთილ მუნდირსა და ეპოლეტებში გამოეწყო, ხოლო უფრო ახლები ცოლს (თუ იქნებ ქვრივსაც) დაუტოვა. უინძორისა და ჰაიდპარკის ეს სახელგანთქმული დარდიმანდი სალაშქროდ ისე მდაბიურად მოკაზმული გაემართა, თითქოს ვინმე უბრალო სერჟანტი ყოფილიყო და პირზედაც ლოცვა ჰქონდა მომდგარი იმ ქალისათვის, რომელსაც ემშვიდობებოდა. მან აიტაცა იგი ჰაერში და ერთხანს მკლავებში ეპყრა მაგრად მიკრული გულზე, რომელსაც ბაგაბუგი გაუდიოდა. სახე ასჭარხლებოდა, თვალები კი მიბნეოდდა კაპიტანს, როცა ქალი ძირს დასვა და განშორდა. იგი გენერლის გვერდით მიერეკებოდა ცხენს და მდუმარედ ექაჩებოდა სიგარას, გენერლის ბრიგადის დაწინაურებული ჯარის დასაწევად რომ მიიჩქაროდნენ; და სანამ რამდენიმე მილი არ მოიტოვებს უკან, მანამდე არ მოშვებია ულვაშების გრეხას და არ დაუძრავს კრინტი.

რებეკამ, როგორც მოვიხსენიეთ, ბრძნულად გადაწყვიტა ქმრის განშორებისათვის ფუჭ გულჩვილობას არ დამორჩილებოდა. იგი ფანჯრიდან უქნევდა ხელს გამოსალმების ნიშნად და მისი ჩავლის შემდეგ ერთი წუთი კიდევ იდგა იქ და გაჰყურებდა. საკათედრო ტაძრის გუმბათებსა და ძველებური, ლამაზი, უცნაური სახლების წვერებს ის-ის იყო ახლად ამოწვერილი ალისფერი მზის შუქი ედებოდა. იმ ღამეს ვერ მოისვენა. კვლავ ნატიფ საწვეულებო კაბაში იყო გამოწყობილი, ცოტა აჩეჩილი ქერა კულულები ყელზე ჩამოშლოდა, ხოლო უძილობისაგან თვალები ჩაშავებოდა.

„რა საფრთხობელასა ვგავარ, - ჩაილაპარაკა თავისთვის, სარკეში რომ გაისინჯა

სახე, - ეს ალისფერი რა ფერმკრთალს აჩენს ადამიანს!“ ამიტომ განიძარცვა ალისფერი სამოსელი, ამ საქმიანობაში კორსაჟიდან ბარათი გამოუვარდა; ღიმილით აიღო და ნესესერში ჩაკეტა, მერე წვეულებიდან მოტანილი თაიგული წყალში ჩადგა, ჩაწვა ლოგინში და არხენად დაიძინა.

ქალაქი უკვე სრულიად დაწყნარებულიყო, როცა მას ათ საათზე გამოეღვიძა და ყავა მიართვა, რაიც ფრიად აუცილებელი და თანაც გამამხნეველებელი გახლდათ მისთვის დილანდელი ამბებით ქანცმიხდილობისა და მწუხარების შემდგომ.

ნასაუზმევს რებეკამ განაახლა პატიოსანი როუდონის წინაღამინდელი გამოანგარიშებანი და ასწონ-დასწონა თავისი მდგომარეობა. როცა ყოველივე გაითვალისწინა, დაასკვნა, ყველაზე უარესი ამბავიც რომ დასტეხოდა თავს, მაინც ჩინებულად იყო მისი საქმე. ქმრის დანატოვართან ერთად საკუთარი სამკაულები და მზითევიც მოეპოვებოდა. როუდონის გულუხვობა მათი ქორწინების პირველ ხანებში უკვე მოვიხსენიეთ და შევაქეთ კიდევ. ამ ნივთებსა და პატარა ფაშატის გარდა, გენერალმა, მისმა მონამ და თაყვანისმცემელმა, ბევრი ერთობ ნატიფი ფეშქაშიც უძღვნა: ფრანგი გენერლის ცოლის ქონების საჯარო ვაჭრობაში შეძენილი ქიშმირის შალეები, ოქრომჭედელთა მაღაზიებში ნაყიდი უამრავი საჩუქარი და ყველა ეს ნივთი მისი მოტრფიალის გემოვნებასა და სიმდიდრეს მოწმობდა.

რაც შეეხება „ტიკტიკებს“, როგორც საბრალო როუდონი ეძახდა საათებს, რებეკას ბინა შეძრული იყო მათი ხმაურით. ბეკის ერთ საღამოს შემთხვევით წამოსცდა, ჩემი საათი, როუდონის ნაყიდი რომ იყო, ინგლისურია და ცუდად მუშაობსო, და მეორე დილითვე მოერთვა ქალბატონს ერთი პაწაწინა ნატიფი საათი ლერუას ფირმისა, ძეწკვითა და ფირუზით საუცხოოდ მოოჭვილი ბუდითურთ, ხოლო მეორე - ბრეგეტის მარკისა, რომელიც ნახევარკრონიანზე ბევრით მეტი არ იქნებოდა და მარგალიტებით იყო დაფარული. ერთი გენერალმა ტაფტომ უყიდა, მეორე კი კაპიტანმა ოსბორნმა უფეშქაშა თავაზიანად. ქალბატონ ოსბორნს საათი სულაც არ გააჩნდა, თუმცა, სიმართლე უნდა ითქვას ჯორჯზე, ემილიას რომ ეთქვა, მინდაო, ექნებოდა კიდევ. ინგლისში მყოფ პატივცემულ ქალბატონ ტაფტოს კი დედისეული ძველებური ქრონომეტრი მოეპოვებოდა, რომელზეც, როუდონი ლაპარაკობდა, ვერცხლის სათბურის მაგივრად თულა გამოდგებაო. ბატონების ჰოუელისა და ჯეიმზის ფირმას ყველა მათი ძვირფასი ნივთის მუშტართა ნუსხა რომ გამოექვეყნებინა, რა გაცდებოდა ბევრი ოჯახი! მთელი ეს სამკაულები დარბაისელთა კანონიერ მეუღლეებსა და ასულებს რომ მოსვლოდა, რა უხვად იქნებოდა გამოფენილი ძვირფასეულობა ამაოების ბაზრის წარჩინებულთა ოჯახებში!

როცა ამ ნივთების ფასის გამოანგარიშება მთლიანად მოათავა, ქალბატონმა რებეკამ ზეიმისა და კმაყოფილების არა მცირედი გრძნობით აღმოაჩინა, რომ თუ რაიმე მოხდებოდა, სულ უკანასკნელი ექვსას-შვიდასი გირვანქის იმედი მაინც უნდა ჰქონოდა ახალი ცხოვრების დაწყებისათვის. მთელი დილა დიდი სიამოვნებით გაატარა თავისი ავლა-დიდების გარჩევასა, მილაგ-მოლაგებასა, სინჯვასა და საგულდაგულოდ მიმალვაში როუდონის უბის წიგნაკის ქალაქდებში ოსბორნის ბანკირის სახელზე გაცემულ ოცი გირვანქას ჩეკს წააწყდა. ამან ქალბატონი ოსბორნი მოაგონა. „წავალ ამ ჩეკს დავახურდავებ, - თქვა გულში მან, - მერე კი საცოდავ პატარა ემისაც შევუვლი“. თუ ამ რომანს

გმირი ვაჟკაცი არ გააჩნია, ნება გვიბოძეთ გმირი მანდილოსნით მაინც მოვიწონოთ თავი. საომრად გალაშქრებული ბრიტანეთის მხედრობის არც ერთი კაცი, თვით დიდებული დუკაც არ იქნებოდა უფრო აუშფოთებელი და გონებამოკრებილი სათუო საქმეთა და სიძნელეთა წინაშე, როგორც ადიუტანტის ეს პატარა, დაუდგარი და შეუპოვარი ცოლი გახლდათ.

კიდევ გვყავს ერთი ნაცნობი, რომელიც ომში არ წასულა, შინ დარჩა და რომლის გრძნობათა და საქციელის ცოდნა აგრეთვე ჩვენი ვალია. ს ჩვენი მეგობარი, ბოგლი-უოლაჰის გადასახადთა ყოფილი ამკრები ბრძანდება, რომლის, ისევე როგორც სხვა ხალხის, განცხრომასაც ბოლო მოუღო დილაადრიან ატეხილმა ბუკ-ნალარის ხმიანობამ. ძილისა და განსვენების დიდი მოყვარე გახლდათ და მიუხედავად ბრიტანეთის ჯარის მთელი დაფდაფების, ნალარებისა და სტვირების ქოთქოთისა, შესაძლოა კვლავაც განეგრძო თვლელა, ვიდრე მისი ადგომის ჩვეულებრივი ჟამი არ დადგებოდა, ესე იგი, შუადღე არ მოაწევდა. მაგრამ ხელი შეეშალა; ოღონდ ეს ხელის შეშლა არ ყოფილა ჯორჯ ოსბორნის ბრალი, რომელიც ან ჩვეულებისამებრ თავისი საკუთარი საქმეებით იყო გართული, ან ცოლთან გამოსალმების დარდით და მძინარე ცოლისძმასთან გამომშვიდობებისათვის არა სცხელოდა; დიახ, ჯორჯი არა ყოფილა ის; ვინც ჯოჯ სედლის ძილი დაუფრთხო; ეს გახლდათ კაპიტანი დობინი, რომელიც ესტუმრა, გამოაფხიზლა და არ მოემვა, სანამ გამგზავრების წინ ხელი არ ჩამოართვა.

- დიდი გულკეთილობაა თქვენის მხრით, - მთქნარებით ჩაიბურტყუნა ჯოჯმა და გულში ინატრა, ჯანდაბამდე გზა გქონიაო.

- მე... მე ხომ იცი, არ მინდოდა შენთან გამოუსალმებლად წავსულიყავი, - ძლივძლივობით ბლუკუნებდა დობინი, - რადგან, ხომ იცი, იქნებ ზოგი ჩვენგანი ველარც დაბრუნდეს უკან. მე კიდევ მინდა ყველა კარგად მეგულებოდეთ და... და ისე რაღა... ხომ იცი...

- რეებს ამბობ? - ჩაეკითხა ჯოჯი და თვალები მოიფშვნიტა.

კაპიტანი სულაც არ უსმენდა და არც ზედ უყურებდა საღამურ ჩაჩიან, სქელ დარბაისელს, რომელსაც ასე ნაზ გრძნობებს ეფიცებოდა. იმ თვალთმაქცს თვალი და ყური გულმოდგინედ მიეპყრო ჯორჯის სამყოფელისათვის: დაალაჯებდა ოთანში, აქცევდა სკამებს, შეწყობილად სცემდა ფეხს, იჭამდა ფრჩხილებს და ამჟღავნებდა დიდი შინაგანი ბორგნეულობის სხვა ნიშნებსაც.

ჯოჯი, ცოტა არ იყოს, ყოველთვის მდაბალი აზრისა ბრძანდებოდა კაპიტანზე, ახლა კი ფიქრად მოუვიდა, ამის ვაჟკაცობაც როგორღაც საეჭვო ჩანსო.

- რითი შემძლია გემსახურო, დობინ? - დამცინავი კილოთი დაეკითხა იგი.

- გეტყვი, რისი თქმაც მინდა, - მიუგო კაპიტანმა და საწოლთან მივიდა. - ჩვენ ამ თხუთმეტ წუთში უნდა გავილაშქროთ, სედლი, და იქნებ ვერც ჯორჯი და ვერც მე ველარ დავბრუნდეთ. გახსოვდეს, მანამდე არ უნდა მოიცვალო ფეხი ქალაქიდან, სანამ კარგად არ დაიბეჯითებ ამბავს. აქ უნდა დარჩე, ყური უგდო დას, ანუგემო და მოუარო, რომ არაფერი დაუშავდეს. ჯორჯს რომ რამე დაემართოს, გახსოვდეს, შენს მეტი მიძხედავი აღარავინა რჩება ქვეყანაზე. თუ ჯარი დამარცხდა, ის შენ უნდა ჩაიყვანო მშვიდობით ინგლისში და სიტყვა უნდა მომცე, რომ არასოდეს არ მიატოვებ; ვიცი, რომ არა: ფული არასოდეს არ გენანებოდა

ხოლმე. ხომ არ გინდა კიდევ? მე მინდოდა მეთქვა, უბედურება რომ მოხდეს, იმდენი ოქრო გექნება რომ ინგლისამდე გეყოს?

- ბატონო ჩემო! - ამაყად ბრძანა ჯოზმა, - როცა ფული მჭირდება, მე ვიცი, ვისაც უნდა მივმართო. ჩემს დას კი, თქვენი თქმა არ მესაჭიროება, როგორ უნდა მოვექცე!

- ვაჟკაცურ სიტყვას ამბობ, ჯოზ, - გულკეთილად უთხრა თანამოსაუბრემ, - და მიხარია, რომ ჯორჯი ასე საიმედო ხელში სტოვებს მეუღლეს. მაშ მე შემიძლია, ხომ შემიძლია, ჯორჯს გადავცე შენი პატიოსანი სიტყვა, რომ უკიდურეს გაჭირვებაშიც არ მიატოვებ მას?

- რასაკვირველია, რასაკვირველია, - კვერი დაუკრა ბატონმა ჯოზმა, რომლის ხელგაშლილობა და სულგრძელობა ფულის საქმეში სრულიად სწორად შეაფასა დობინმა.

- და თუ დავმარცხდით, ხომ მშვიდობით გაარიდებ ბრიუსელს?

- დავმარცხდითო! დალახვროს ღმერთმა, ბატონო ჩემო, ეგ შეუძლებელია! ნუ ცდილობ, გული გამიტეხო მე! - შესძახა ლოგინში მწოლარე გმირმა.

დობინს, როგორც იქნა, გულს მოეშვა, ჯოზმა რომ ასე გამოიდო თავი დისტვის: „ყველაზე უარესიც რომ მოხდეს, ინგლისს მშვიდობით უკან დაბრუნება მაინც უზრუნველყოფილი იქნება მითვისო,“ - ფიქრობდა კაპიტანი.

თუ კაპიტანი დობინი პირად ნუგეშსა და კმაყოფილებას ეძიებდა ემილიასთვის ერთხელ კიდევ თვალის მოკვრით, სანამ ლეგიონი გაილაშქრებდა, მისი თავკერძა განზრახვა სწორედ იმრიგად დაისაჯა, როგორც ასეთ საზარელ მეთავისეობას ეკუთვნოდა. ჯოზის საწოლის კარი მთელი ოჯახისთვის საერთო სასტუმრო ოთახში გადიოდა, ხოლო ამ კარის პირდაპირ თვით ემილიას ოთახი იყო. ბუკების ხმამ ყველა გამოაღვიძა, დასაფარავი ახლა უკვე აღარა იყო რა. ჯორჯის მხლებელი ამ ოთახში ალაგებდა ბარგს, ოსბორნი გადი-გამოდოდა გვერდით ოთახში და უყრიდა მსახურს იმ ნივთებს, რომელთა ლაშქრობაში წაღება საჭიროდ მიაჩნდა. მალე დობინს ნანატრი სურვილი აუსრულდა: ერთხელ კიდევ მოჰკრა თვალი ემილიას სახეს. მაგრამ რა სხე ჰქონდა! ისე გათეთრებული, ისე გაოგნებული და სასოწარკვეთილი, რომ მისი მოგონება მას უკან დანაშაულივით სდევნიდა კაპიტანს და ამ სანახაობამ კაემნისა და სიბრაღის გამოუთქმელი ტკივილები აღუძრა გულში.

დილის თეთრ ხალათში გახვეულ ემილიას თმა მხრებზე ჩამოშლოდა, დიდრონი თვალები კი გაშტერებული და თითქოს უსინათლო ჰქონდა წასვლის სამზადისში ხელის შემწეობისა და თანაც იმის დასამტკიცებლად, რომ იმასაც შეეძლო ასეთ მძიმე მდგომარეობაში შნოს გამოჩენა, ამ საბრალოდ გამოდის თავიდან გადმოიღო ჯორჯის სარტყელი, დაიჭირა ხელში, იმიანად დასდევდა კუდში ჯორჯს და ხმაგაკმენდილი უცქეროდა ბარგის ჩალაგებას. მერე გამოვიდა, კედელს მიეყრდნო, ხოლო ეს სარტყელი კი გულში ჩაეხუტებინა, რომლიდანაც მძიმე, ალისფერი ქსოვილი სისხლის ფართე ზოლივით ჩამოშვებოდა ძირს. ჩვენს გულჩვილ კაპიტანს დამნაშავესავით გადაუქანდა გული მის დანახვაზე. „ღმერთო შემიწყალე, - გაიფიქრა მან. - მერედა ამისთანა მწუხარებაში ვბედავდი ჩავჩრილიყავი?“ და შველა კი არსაიდან იყო; არ იპოვებოდა ღონე ამ უმწეო,

უსასორო, უენო საცოდობის გაქარვებისა და ნუგემისცემისათვის. უილაჯო და სიბრაღულით გულჩათუთქული დობინი ერთი წუთით შედგა და ისე დააცქერდა მას, როგორც მშობელი დაჰყურებს ტკივილით შეღონებულ შვილს.

ბოლოს ჯორჯმა მოჰკიდა ხელი ემის, კვლავ უკან, საწოლ ოთახში შეიყვანა და იქიდან მატო გამობრუნდა. სწორედ მაშინ გამოესალმა ცოლ-ქმარი ერთმანეთს და ჯორჯი წავიდა.

„მადლობა ღმერთს, ამასაც რომ მოვრჩი!“ - გაიფიქრა ჯორჯმა, ილიაში ხმალამოჩრილი კიბეზე რომ ჩარბოდა. და როცა იგი გაჩქარებული მიდიოდა განგაშის ადგილისაკენ, სადაც ლეგიონი იკრიბებოდა და საითკენაც თავიანთი სადგომებიდან ჯგუფ-ჯგუფად მიემშურებოდნენ ჯარისკაცები და ოფიცრები, მის გულს ბაგაბუგი გაჰქონდა და ლოყებზე ალისფერი ავარდნოდა: ომის დიდი თამაში იწყებოდა და თვითონ ისიც ხომ ერთი მოთამაშეთაგანი იყო! ეჭვი, იმედის და სიამოვნების რა მძაფრი ვნებანი უტრიალებდა გულში! რა საოცრად საალალებდო იქნებოდა თამაში! რა შესადარებელი იყო ყველა მისი წინანდელი ნათამაშევი ამ თამაშთან? ეს ყმაწვილი კაცი ბაღლობიდანვე მთელი თავისი ძალღონით ელტვოდა ყოველგვარ შეჯიბრს, რასაც კი სიმარჯვე და გაბედულება სჭიროდა. მისი სკოლისა და ლეგიონის ფალავანს მარად თან სდევდა ამხანაგების აღტაცება. შეგირდების კრიკეტის თამაშში შეჯიბრებებიდან საგარნიზონო დოღებამდე უამრავი გამარჯვება მოიპოვა და სადაც არ უნდა წასულიყო, ქალნი და კაცნი ეთაყვანებოდნენ და შურდათ კიდევ მისი. აბა, სხვა რა ღირსებებია ისეთი, რომლებისთვისაც კაცს ისე სასწრაფოდ აჯილდოებდნენ ტაშით, როგორც კარგი თვალტანადობა, უნარიანობა, ვაჟკაცობა და გაბედულებაა? ღონე და შემმართებლობა უხსოვარი დროიდან გახლდათ მგოსანთა და თქმულებათა საგანი და ტროის ამბავიდან დღემდე პოეზია მარად და მარად მეომარს ირჩევდა ხოლმე გმირად. ნეტავი ასე იმიტომ ხომ არ სცემენ თაყვანს მამაცობას, რომ ადამიანები გულში მხდალნი არიან და ჯილდოსა და თაყვანისცემისთვისაც მხედრულ გამბედაობას ყველა სხვა ღირსებაზე განუზომლად მაღლა იმიტომ ხომ არ აყენებენ?

ამგვარად, ბრძოლისაკენ მომწოდებელ იმ ამაფორიაქებელ ხმაზე ჯორჯი გამოუსხლტა ნაზ მკლავებს, რომლებშიც იგი ფუჭად ნებივრობდა და თუმცა ცოლი მხოლოდ სუსტად თუ იკავებდა, მაინც ცოტა ერცხვინებოდა, რომ იგი ასე დიდხანს შეფერხდა იქ. მოუთმენლობისა და აღელვების ასეთივე სულისკვეთება სუფევდა ყველა მის იმ მეგობართა შორის, რომელთაც ოდესმე წავწყდომივართ: დაწყებული უფროსი მაიორიდან, ლეგიონისთვის რომ უნდა ეწინამძღვრა ბრძოლაში, უმცროს ლეიტენანტ პატარა სტაბლამდე, რომელსაც ლეგიონის დროშა უნდა სჭეროდა იმ დღეს ხელში.

მზე სწორედ იწვევებოდა, როცა გზას დაადგნენ. დიდებული სანახავი იყო. რაზმს წინ ორკესტრი მიუძღოდა და ლეგიონის ლაშქრულს უკრავდა. მერე ლეგიონის მეთაური მაიორი მოდიოდა, თავის ზორბა ტაიჭ პირამუსზე ამხედრებული. მერე გრენადერები მოაბიჯებდნენ თავისი კაპიტნის წინამძღოლობით. შუაში დროშები მოექციათ, რომელნიც უფროსსა და უმცროს ლეიტენანტებს მოჰქონდათ. მერე ჯორჯი მოუძღოდა წინ თავის ასეულს. მან აიხედა ზევით, გაუღიმა ემილიას, და თვით მუსიკის ხმაც მისწყდა შორს.

თავი XXXI. ჯოჯ სედლი დას უვლის

ყველა უფრო მაღალი ხარისხის მოვალეობის აღსასრულებლად სადღაც სხვაგან რომ გაიწვიეს, ჯოჯ სედლიდა დარჩა ბრიუსელის პატარა ახალშენის მეთაურად, რომლის მეციხოვნე ჯარს შეუძლოდ მყოფი ემილია, ბელგიელი მსახური იზიდორი და bonne-ი,[72] ყველაფრის ავან-ჩავანი პირისფარეში, შეადგენდნენ. თუმცა დობინის თავდასხმამ და დილანდელმა ამბებმა სულის მშვიდობა შეუშფოთა და განცხრომა მოუშალა, ჯოჯი მაინც ვერ შეელია ლოგინს და სანამ ადგომის ჩვეული დრო არ დაუდგა, ფხიზელი განაგრძობდა შიგ გორაობას. მზე უკვე კარგად იყო შემალლებული და ჩვენს მამაც მეგობრებსაც, ...ე ლეგიონის მეომრებს, რამდენიმე მილი ჰქონდათ უკან მოტოვებული, როცა ყვავილებით მოხატულ ხალათში გამოწყობილმა მშვიდობის მოყვარულმა მოქალაქემ სასაუზმოდ გამობრძანება იწვია.

ჯორჯის ომში წასვლას მისი ცოლისძმა აინუნშიაც არ იგდებდა. ის კი არა, იქნებ უფრო ნასიამოვნებიც იყო გულში, ოსბორნი თვალში რომ აღარ ეჩხირებოდა, რადგან ჯორჯის აქ ყოფნაში მას მხოლოდ და მხოლოდ ბეჩავი მეორე ადგილი თუ ეჭირა შინაურობაში, თან ოსბორნი ოდნავადაც არ იწუხებდა თავს დაეფარა თავისი ზიზლი და აბუჩად აგდება ჩასუქებული, ზორზოხი მოხელის მიმართ. მაგრამ ემი ყოველთვის გულკეთილად და ყურადღებით ეპყრობოდა მას. სწორედ ემი იყო, რომ ანებივრებდა და ხელს უწყობდა მის ფუფუნებაში ყოფნას. ის ამზადებინებდა ჯოჯის საყვარელ საჭმელებს, ის დასეირნობდა მასთან ერთად ეტლით (საამისოდ დიდი, ძალიან დიდი თავისუფალი დროცა ჰქონდა, რადგან აბა სად იყო ჯორჯი?) და მისი ტურფა, სათნო სახე იყო, რომ ჩადგებოდა ხოლმე ჯოჯის გულისწყრომასა და მისი ქმრის ზიზლს შორის. ბევრჯერაც გამოჰქომაგებია რიდიტა და კრძალვით ძმას, მაგრამ ქმარი თავისებური ენამწარეობითა და ტლანქად მოუჭრიდა ხოლმე სიტყვას.

- მე პატიოსანი კაცი გახლავარ, - იტყოდა იგი, - და თუ გულში მაქვს რამე, უნდა გამოვთქვა კიდევ, როგორც პატიოსან კაცს შეჰფერის. რა ეშმაკად მთხოვ, გენაცვალე, მინდა თუ არა პატივისცემით მოვექცე იმისთანა რეგვენს, როგორიც შენი ძმა გდია?

ასე რომ ჯოჯი ნასიამოვნებიც ბრძანდებოდა ჯორჯის გასტუმრებით. ბუფეტზე შერჩენილმა ჯორჯის უბრალო ქუდმა და ხელთათმანებმა, აგრეთვე მათი პატრონის შორს მყოფობის ფიქრმა, რაღაც უცნაური ნეტარების ჟრუანტელად დაუარა ტანში. „დღეს დილით კი ვეღარას შემაწუხებს ის ვაჟბატონი თავის ცხვირიბზეკიობითა და ლიროფობით“, - გაივლო გულში ჯოჯმა.

- გაიტანე კაპიტნის ქუდი წინა ოთახში, - უბრძანა მან მსახურს, იზიდორს.

- იქნებ აღარც დასჭირდეს, - გამოეპასუხა ლაქია და ცბიერად გადახედა ბატონს. იმასაც სძულდა ჯორჯი, რომელიც ამ ფარეშს წმინდა ინგლისური ამპარტავნობითა და შეურაცხმყოფელი ქედმაღლობით ეპყრობოდა.

- და ჰკითხე ქალბატონს, საუზმისათვის გამობრძანდება თუ არა, - დიდის რიხით დააყოლა ბატონმა სედლიმ და დარცხვენილმა იუკადრისა ლაქიასთან გაეგრძელებინა მუსაიფი ჯორჯისადმი სიძულვილზე. თუმცა, მართალი მოგახსენოთ, მას წინათაც მრავალჯერ ულანძღია მხლებლის გასაგონად სიძე.

მაგრამ, აფსუს! ქალბატონს არ შეეძლო სასაუზმოდ გამოსვლა და ბატონი ჯოჯის საყვარელი „ტარტინების“ დაჭრა. ქალბატონი ნამეტანი უქეიფოდ ბრძანდებოდა და რაც მეუღლე წაუვიდა, მასუკან საშინელ მდგომარეობაში იყო ჩავარდნილი, - ასე მოახსენა პირისფარემმა. ჯოჯმა გულშემატკივრობა იმით გამოხატა, რომ ერთი მოზრდილი ფინჯანი ჩაი დაუსხა. გულკეთილობას ასე გამოამჟღავნებდა ხოლმე და კიდევ მიმართა ამას. თან არა მარტო საუზმე გაუგზავნა, არამედ ფიქრსაც შეუდგა, ემის რა მაზამაზა საჭმელები უფრო მოეწონებოდა სადილისათვის.

ფარეში იზიდორი ძალიან ამრეზითა და მოღუშვით უცქეროდა, ოსბორნის მხლებელი როგორ ალაგებდა ბატონის ბარგს კაპიტნის გამგზავრების წინ, რადგან, უპირველეს ყოვლისა, ბატონი ოსბორნი სძულდა, რომელიც მას, და ყველა ხელქვეითსაც, საზოგადოდ, მბრძანებლურად ექცეოდა (არც შეიძლება კონტინენტელ შინამოსამსახურეს ისე კადნიერად მოეპყრო, როგორც ჩვენებურ თვინიერ ფარეშებს ვექცევით). მაგრამ იმაზედაც იყო გაგულისებული, რომ ამდენი ძვირფასეულობა ეცლებოდა ხელიდან და ვილაც ოხრები უნდა დაჰპატრონებოდნენ, როცა ინგლისელები დამარცხდებოდნენ. და რომ ნამდვილად დამარცხდებოდნენ, ამას იოტისოდენადაც არ ეჭვობდა ბრიუსელისა და ბელგიის მოსახლეობის დიდი უმრავლესობა. თითქმის საყოველთაოდ დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ იმპერატორი გააცალკევებდა პრუსიისა და ინგლისის არმიებს, სათითაოდ გაანადგურებდა მათ და სამ დღეში ბრიუსელს მოადგებოდა. მაშინ კი ახლანდელი მისი ბატონების მთელ ავლადიდებას კანონიერად დაეპატრონებოდა ბატონი იზიდორი; თვით ბატონები ხომ, ან დაიხოცებოდნენ, ან გაიქცეოდნენ, ან კიდევ ტყვედ ჩაცვივდებოდნენ.

როცა ჯოჯს შველოდა მომქანცავსა და რთულ ყოველდღიურ გამოწყობა-მოპრანჭვაში, ეს ერთგული მსახური თან გულში ანგარიშობდა, რა უნდა ექნა შემდეგ სწორედ იმ ნივთებისათვის, რომლებითაც ახლა ბატონსა რთავდა. სურნელებათა ვერცხლის სურებს და სატუალეტო წვრილ-წვრილ ხელსაწყოებს თავის სატრფო ახალგაზრდა მანდილოსანს მიართმევს; ხოლო ინგლისურ სამართებლებსა და დიდრონ ლალის ქინძისთავს კი თავისთვის დაიტოვებს. იგი ძალიანაც მოუხდება ერთ-ერთ საყელონაოჭიან პერანგს. თანაც თუ ოქროსფერ ბაბთიან ქუდს დაიხურავდა და მოსირმულ ქურთუკს ჩაიცვამდა, რომელიც ადვილად გადაკეთდებოდა მისი ტანისთვის, აგრეთვე კაპიტნის ოქროსთავიან ჯოჯს თუ დაიჭერდა და ხელთ თუ იგდებდა ლალებიან, დიდრონ, ორმაგ ბეჭედსაც, რომელიც საუცხოო საყურეებად გადაკეთდებოდა - იზიდორი იმედოვნებდა, სწორედ ნამდვილი ადონისი გავზდებიო და მადმუაზელ რენის გულსაც ადვილად მოვინადირებო. „როგორ მომიხდება ეს მაჯის შესაკვრელი ღილები! - გაიფიქრა მან, როცა მსუქან, ფაფუკ მაჯებზე უკეთებდა მათ ბატონ სედლის. - ძალიან კი მინდა ეს ღილები და კაპიტნის ბრინჯაოს დეზებიანი ჩექმებიც, porbleu![73] ყველას როგორ დააჭყეპტინებს თვალებს Allee Verte-ში![74]“.

ამნაირად, სანამ ბატონ იზიდორს ხორციელი თითებით ბატონის ცხვირი ეჭირა და ჯოჯის პირისახის ქვემოთა ნაწილს პარსავდა, თავისი ოცნებით, მოსირმულ-მობაბთულ ქურთუკში გამოპრანჭული მადმუაზელ რენითურთ მწვანე ხეივანში დასეირნობდა. ფიქრებში წასული, იგი მიყიალობდა არხის სანაპიროზე და თვალს ადევნებდა ხეების გრილ ჩრდილში ნელად მიმცურავ კარჭაპებს, ან კიდევ ლეკენის გზაზე ლუდხანაში სკამზე ჩამომჯდარი ყელს ისველებდა ბრიუსელური

ლუდით.

მაგრამ ბატონმა ჯოზეფ სედლიმ, საკუთარი სულის მშვიდობისათვის, საბედნიეროდ, ისევე არაფერი იცოდა, რა ფიქრები დარიალებდა შინამოსამსახურის თავში, როგორც ჩვენს პატივცემულ მკითხველს და მე არაფერი გაგვეგება, რას ფიქრობენ ჩვენზე ჯონი ან მერი, რომელთაც ჯამაგირს ვაძლევთ. რას ფიქრობენ ჩვენი მსახურები ჩვენზე!.. ეს კი არა, ჩვენ რომ ვიცოდეთ, რას ფიქრობენ ჩვენი მახლობლები და ძვირფასი ნათესავები ჩვენზე, მაშინ ისე გაგვიმწარდებოდა სიცოცხლე, რომ სიხარულით გამოვესალმებოდით მას და ისეთ სულიერ ყოფასა და მუდმივ ძრწოლაში ჩავცვივდებოდით, რომ ჭეშმარიტად ვერ ავიტანდით. ჯოზის ლაქია ისევე ადებდა ნიშანს თავის მსხვერპლს, როგორც მისტერ პეინტერის რომელიმე თანაშემწე დაგინახავთ ლედენჰოლ-სტრიტში, როცა იგი გუმანის არმქონე კუს წარწერას უკეთებს: „ხვალის საწვინე“.

ემილიას მოახლე გაცილებით ნაკლებ თავვერძა გუნებისა იყო. იშვიათად მოინახებოდა ისეთი მსახური, რომელიც დაახლოებოდა ამ გულკეთილ და სათნო არსებას და გულითადობისა და სიყვარულის ჩვეულებრივი ხარკი არ მიეძღვნა მისი ნაზი, სათუთი და მოსიყვარულე ბუნებისათვის. და ნამდვილი გახლავთ, რომ იმ წყეულ დილას ვინც იხილა ემილია, მზარეულ ქალ პოლინზე უკეთ მაინც ვერავინ მოახერხა ენუგეშებინა ქალბატონი, რადგან, როცა მან შეამჩნია მდუმარე, უძრავი და ღონემიხდილი ემილია საათების განმავლობაში როგორ არ მოშორებია იმ ფანჯარას, საიდანაც გააყოლა თვალი გალაშქრებული რაზმის უკანასკნელ ხიშტებს, პატიოსანმა გოგომ ხელი ხელში მოჰკიდა ქალბატონს და უთხრა: - Tenez, madame, est-ce qu'il n'est pas aussi a l'armee, mon homme a moi?[75] - ამ სიტყვების თქმაზე ტირილი წასკდა. ემილიაც მაშინათვე გულში ჩაეკრა, იმასაც ასევე დაემართა და ორივემ ერთმანეთი შეიბრალა და ანუგეშა კიდევ.

ნაშუადღევს ბატონი ჯოზის იზიდორი ბინიდან არა ერთხელ გავიდა ქალაქში ინგლისელებით გავსილი სასტუმროებისა და პარკის გარშემო მდებარე სახლების ალაყაფის კარებთან. გაერია სხვა მხლებლებსა, შიკრიკებსა და ლაქიებში. მოაგროვა ყველა ყურმოკრული ჭორი და მართალი და მოახსენა თავის ბატონს. თითქმის ყველა ეს ვაჟბატონი გულში იმპერატორის მომხრე ბრძანდებოდა და ფიქრობდნენ, ომი მალე დასრულდება. იმპერატორის აგენში გამოშვებული მოწოდება ყველგან უხვად მოეხიზნათ ბრიუსელში.

„ჯარისკაცნო! - ეწერა მასში. - ეს არის წლისთავები მარენგოსი და ფრიდლანდისა, რომელთაც ორჯერ გადასწყვიტეს ევროპის ბედ-იღბალი. მაშინ, ისევე როგორც აუსტერლიცისა და ვაგრამის შემდეგაც, ჩვენ მეტისმეტი დიდსულოვნება გამოვიჩინეთ. ჩვენ დავუჯერეთ ხელმწიფეთა ფიცსა და აღთქმებს და არ ჩამოვყარეთ ისინი ტახტებიდან. მოდით ერთხელ კიდევ გავილაშქროთ მათზე! ჩვენ და ისინი განა კვლავ იგივე ხალხი არა ვართ? ჯარისკაცნო! სწორედ ეს პრუსიელები, რომელნიც დღეს ასე გათავხედებულან, სამი ერთზე მოდიოდა იენასთან, ხოლო ექვსი ერთზე - მონმირაილთან. რომელი თქვენთაგანიც ტყვედ მოხვდა ინგლისში, ეტყვის ამხანაგებს, რა საზარელი ტანჯვა განიცადეს მათ ინგლისის დაძველებულ საკატორლო გემებზე. უგუნურნი! წუთიერმა წარმატებამ დააბრმავა ისინი და თუ შემოდგეს ფეხი საფრანგეთში, სამარესაც აქ გაითხრიან!“

მაგრამ ფრანგების მომხრენი ამაზე კიდევ უფრო სწრაფად მოსპობას უწინასწარმეტყველებდნენ იმპერატორის მტრებს და ყველა დარწმუნებული იყო,

რომ პრუსიელები და ბრიტანელები თუ დაბრუნდებოდნენ, დაბრუნდებოდნენ, როგორც ძღვევამოსილი ჯარის კუდში მოჩანჩალე ტყვენი.

ეს მოსაზრებანი მთელი დღის განმავლობაში მოჰქონდა მსახურს ბატონ სედლის გუნებაზე გავლენის მოსახდენად. მას მოახსენეს, დუკა უელინგტონი წავიდა, რომ სცადოს და კვლავ თავი მოუყაროს მხედრობას, რომლის მოწინავე ჯარი წინაღამეს სრულიად განადგურდაო.

- ფიე, განადგურდა კი არა! - ბრძანა ჯოზმა, რომელიც ნამეტანი გულადად გრძნობდა თავს საუზმობისას. - დუკა წავიდა იმპერატორის დასამარცხებლად, როგორც წინათ იმის სარდლებსაც დაიფრენდა ხოლმე!

- მისი საბუთები დაწვეს, ქონება გაიტანეს და ბინა დაღმაცის დუკასთვის მოამზადეს, - მიუგო ჯოზის მოამბემ. - ამას სწორედ მისი maitre d'hotel-ი[76] მელაპარაკა. მილორდ დუკა რიჩმონდის ხალხი ყველაფერს ალაგებს და ჰკრავს. მისი ბრწყინვალეობა უკვე გაიქცა კიდევ, დუკას მეუღლე კი მხოლოდ ვერცხლეულის ჩაწყობასღა უცდის, რომ საფრანგეთის მეფეს ოსტენდს დაეწიოს!

- საფრანგეთის მეფე გენტშია, ბიჭო, - დაეჭვებით უპასუხა ჯოზმა.

- გუშინ ღამეს ბრიუგეს გაიქცა და დღეს კი ოსტენდს ჩაჯდება გემში. ბერრის დუკა ტყვედ ჩავარდა. ვისაც თავის გადარჩენა უნდა, ურჩევნია მალე წავიდეს, რადგან ხვალ ჯებირებს გახსნიან და მაშინ აბა ვინღა მოახერხებს გაქცევას, როცა მთელი ქვეყანა წყალქვეშ მოექცევა?

- მიჰქარავ, ვაჟბატონო! ჩვენ სამი ერთზე მოვდივართ, ბატონო ჩემო, თუნდაც ბონიმ, რაც კი სადმე ჯერი ჰყავს, ყველანი ბრძოლის ველზე გამოიყვანოს, - შეეკამათა ბატონი სედლი. - ავსტრიელები და რუსები გზაში არიან. იგი უნდა დამარცხდეს და დამარცხდება კიდევ! - დასცა ხელი მაგიდას და შესძახა ჯოზმა.

- პრუსიელები ერთზე სამი მოდიოდა იენასთან და მათ ჯარსა და არმიას ერთ კვირაში მოუღო ბოლო. მონძირაილთან კი ერთზე ექვსი იყო და სულ ცხვრებივით მიმოფანტა. მართალია ავსტრიის ჯარი მოდის, მაგრამ წინ დედოფალი და რომის მეფე მოუძღვის. რუსები ხომ, რაღა! რუსები უკან დაიხევენ. ინგლისელებს არ დაზოგავენ, ჩვენს მამაცებს სასტიკად რომ ეპყრობოდნენ საზიზღარ საკატორლო გემებზე. შეხედეთ, აი, შავით თეთრზე წერია. აი, მისი უდიდებულესობის იმპერატორისა და მეფის მოწოდება! - მიახალა ახლა კი ნაპოლეონის აშკარა ქომაგმა. მერე ამოიღო ჯიბიდან ეს ქალაღდი იზიდორმა, პირქუშად მიათხლიშა სახეში ბატონს და მოსირმულ ქურთუკსა და ძვირფასეულობას უკვე ისე გადაავლო თვალი, როგორც საკუთარ ნადავლს.

ჯოზი ჯერ კიდევ დიდად თუ არ იყო შეშფოთებული, გვარიანად მაინც შეაფიქრიანა ამ ამბავმა.

- მომიტანე ქურთუკი და ქუდი, ყმაწვილო, და თანაც გამომყე! - უბრძანა მან. - მე თვითონ წავალ და გავიგებ, რაცა სთქვი, მართალია თუ არა.

იზიდორი გულზე გასკდა, ჯოზი მოსირმული ქურთუკის ჩაცმას რომ შეუდგა.

- ბატონო, გირჩევნიათ ნუ ჩაიცვამთ მაგ მხედრულ ქურთუკს, - მოახსენა მან. - ფრანგები შეიფიცნენ, არც ერთი ინგლისელი ჯარისკაცი არ დავინდოთო.

- შენ ემანდ ხმა გაკმინდე! - დასჭყვივლა ჯერ კიდევ მხნე ჯოჯმა და უჯიათი სიმტკიცით გაუყარა ხელი სახელოში.

სწორედ ამ გმირული ჯაფის აღსრულებაში გახლდათ გართული, რომ შემოუსწრო მას როუდონ კროულის მეუღლემ, რომელიც ახლა მოსულიყო ემილიას სანახავად და ზარის დაურეკავად გამოეგლო წინა ოთახის კარი.

რებეკას ჩვეულებისამებრ ძალიან კოხტად და ლაზათიანად ეცვა. როუდონის გამგზავრების შემდეგ წყნარმა ძილმა გაახალისა იგი და მისი ვარდისფერი, მოღიმარი ღაწვები სწორედ საამური დასანახავი იყო ქალაქში ამ დღეს, როცა ყველა სხვა სახეზე უღრმესი შეშფოთებისა და დაღონების ბეჭედი დასტყობოდა. მას გაეცინა, ჯოჯის ყოფა რომ იხილა და ის გაწამაწია და მტკივნეული კრუნჩხვანი, რომლითაც ზორზოხი, ჩასუქებული მოსირმული ქურთუკის როგორმე ჩაცმას ცდილობდა.

- განა თქვენც ომში წასვლას აპირებთ, ბატონო ჯოჯეფ? - იკითხა მან. - ნუთუ აღარავინ უნდა დარჩეს ბრიუსელში ჩვენ, საცოდავი ქალების, მფარველად?

ჯოჯმა დიდის ვაი-ვაგლახით, როგორც იქნა, წამოიცვა ქურთუკი, გაჭარხლებული წამოდგა წინ და ბურტყუნით ბოდიშის მოხდას შეუდგა მშვენიერი სტუმრის წინაშე, თანაც მოიკითხა, როგორ ბრძანდებოდა იგი დილანდელი ამბების შემდეგ... აგრეთვე წუხანდელი ჩვეულების ქანცმიხდილობის შემდეგ.

ბატონი იზიდორი ამასობაში იქვე, ბატონის საწოლ ოთახში გავიდა და ყვავილებიანი ხალათი გაიტანა.

- რა გულკეთილი ბრძანდებით, ამას რომ კითხულობთ, - მიუგო რებეკამ და ორივე ხელში ჯოჯის ცალი ხელი ჩაბლუჯა. - თქვენ რა აუღელვებელი და მტკიცე გამომეტყველება გაქვთ, მაშინ როცა ყველა ასე თავზარდაცემულია! როგორ არის ჩვენი ძვირფასი პატარა ემი? ალბათ საშინელი, საშინელი გამოსაღმება ექნებოდათ!

- საზარელი! - კვერი დაუკრა ჯოჯმა.

- თქვენ მამაკაცები ყველაფერს იტანთ, - განაგრძო მანდილოსანმა. - განშორება და ხიფათი თქვენთვის არაფერია. აღიარეთ, რომ თქვენც ომში წასვლას და ჩვენს ბედის ანაბრად დაყრას აპირებდით! ვიცი, წასვლას აპირებდით!.. რალაც გული მითქვამს, აპირებდით! მე ისე შემეშინდა, როცა თავში ამ ფიქრმა გამიელვა (რადგან ხანდახან მარტოობაში მომაგონდებით ხოლმე თქვენ, ბატონო ჯოჯეფ!), რომ მაშინვე დავკარი ფეხი და გამოვეშურე, რათა თქვენთვის მეთხოვა და დამეჩოქა, არ გაქცეულიყავით!

ეს ნათქვამი ასე შეიძლება ითარგმნოს: „ჩემო ძვირფასო ვაჟბატონო, თუ რამე უბედურება დაემართა მხედრობას და გაქცევა აუცილებელი შეიქნა, თქვენ საუცხოო ეტლი მოგეპოვებათ და იმედი მაქვს, შიგ ადგილსაც შემომინახავთ“. არ ვიცი, ჯოჯი მიხვდა თუ არა ნალაპარაკევის ამ აზრს, მაგრამ ფრიად შეურაცხყოფილად და დამდაბლებულად კი გრძნობდა თავს ამ მანდილოსანის უყურადღებობით ბრიუსელს ყოფნის განმავლობაში. ჯოჯი არასოდეს წარუდგენიათ როუდონ კროულის რომელიმე წარჩინებული ნაცნობისათვის. თითქმის რებეკას მცირე ჩვეულებებშიც არ ეპატიუებოდნენ, რადგან თამაშში ბევრი ფულის დადებას ვერა ბედავდა, თანაც მისი იქ ყოფნა თანაბრად

ეჯავრობდა ჯორჯსაც და როუდონსაც, რომელთაგან, მგონი, არც ერთს არ ეჭაშნიკებოდა თავიანთ არჩეულ დროსტარებაში ვინმე მოწმე ჰყოლოდათ.

„ოჰო! - გაიფიქრა ჯოჯმა, - ახლა, როცა დაგჭირდი, მაშინ კი მომნახა. გარშემო ყველა რომ შემოეფანტა, მაშინდა მოაგონდა საწყალი ჯოჯეფ სედლი!“

მაგრამ ამ ეჭვის გარდა, ჯოჯს ეამებოდა და გულში უხიციანებდა, რებეკამ მისი გულადობა რომ შეაქო. იგი გვარიანად აიღეწა, გაიფუყა და თავი მოიწონა.

- მინდა ომი ვნახო! - ბრძანა მან. - მოგეხსენებათ, რომ ეს ყველა ვაჟკაცს უნდა. ცოტაოდენი რამ ინდოეთშიაც მინახავს, მაგრამ ასე დიდს კი არ შევსწრებივარ.

- თქვენ, კაცები, ყველაფერს შესწირავთ სიამოვნებას, - მიუგო რებეკამ. - კაპიტანი კროული ისე მხიარულად გამოძესალმა ამ დილით, თითქოს სანადიროდ მიდისო. რა ენაღვლება? თქვენ რა გენაღვლებათ საბრალო, მიტოვებული ქალის ტანჯვა-წამება! (ნეტავი თუ მართლა გაბედავდა ბრძოლის ველზე წასვლას ეს დონდლო, გაბერილი ღორმუცელა?) ოჰ, ძვირფასო ბატონო სედლი, მე თქვენთან გამხნევებისთვის, ნუგეშისთვის მოვედი. მთელ დილას სულ მუხლმოყრილი ვიდექი. პირდაპირ შიშით ვკანკალებ, რომ მომაგონდება, რა საზარელ ხიფათში არიან ჩაცვივნულნი ჩვენი ქმრები, მეგობრები, ჩვენი მამაცი ჯარი და მოკავშირენი. და მე თავშესაფრის საძებნად მოვედი, აქ კი ვხედავ ჩემი მეგობარიც, ერთადერთი შემორჩენილი მეგობარიც, აპირებს ამ შემადრწუნებელ ალიაქოთში გადაერიოს!

- ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, - უთხრა ჯოჯმა, რომელსაც ახლა უკვე სრულიად უშოშმინდებოდა გული. - ნუ შეშფოთდებით. მხოლოდ ის მოგახსენეთ, რომ წასვლა მინდა-მეთქი და განა რომელ ბრიტანელს არ ენდომება? მაგრამ ჩემი მოვალეობა მიჭერს აქ - არ შემიძლია ის საცოდავი ადამიანი მივატოვო, მეორე ოთახში რომ მყავს! - და თითით ანიშნა ემილიას ოთახის კარზე.

- ოჰ, გულკეთილო და დიდსულოვანო ძმაო! - შესძახა რებეკამ: თან ცხვირსახოცი თვალებზე მიიფარა და ოდევკოლონის ყნოსვას შეუდგა, რომლის სუნითაც გაჟღენთილი იყო იგი. - თქვენი ფასი არ მცოდნია: თურმე გულიანი ადამიანი ყოფილხართ, მე კი უგულო მეგონეთ.

- ოჰ, სინდისს გეფიცებით! - შეჰღრიალა ჯოჯმა და ისეთი სახე მიიღო, თითქოს ხსენებულ ორგანოზე ხელის დადება უნდაო. - თქვენ ვერ მაფასებთ, მართლაც რომ ვერ მაფასებთ, ჩემო ძვირფასო ქალბატონო კროული!

- ახლა კი ვხედავ, რომ თქვენი დის ერთგული ბრძანდებით; მაგრამ აბა, მოიგონეთ, ორი წლის წინათ მაგ თქვენმა გულმა მე როგორ მიღალატა! - მიუგო რებეკამ, ერთი წუთით დააშტერა თვალები და შემდეგ ფანჯარაში გაიხედა.

ჯოჯი უზომოდ გაწითლდა. იმ ორგანომ, რომლის უქონლობასაც რებეკა სწამებდა, გაშმაგებით დაუწყო დაგადუგი. მოაგონდა ის დღენი, როცა იგი გაექცა რებეკას და ის ვნება, რომელიც ერთ დროს ცეცხლად მოედო გულზე; ის დღენი, როცა თავის ორთვლიანი ეტლით დაასეირნებდა; როცა იგი მწვანე ქისას უქსოვდა, თვითონ ჯოჯი კი მოჯადოებული იჯდა და შეჰყურებდა თეთრ ხელებსა და მბზინვარე თვალებში.

- ვიცი, უმადურო გგონივართ, - განაგრძო რებეკამ. ფანჯარას მოშორდა, ერთხელ

კიდევ გადახედა ჯოზს და დაბალი, აკანკალებული ხმით მიმართა, - თქვენი გულგრილობა, თქვენი ალმაცერი გადმოხედვა, თქვენი ქცევა, ბოლო ხანებში რომ ვხვდებოდით ერთმანეთს; თუნდაც სწორედ ახლა, აქაც რომ შემოვედი - ყველაფერი ამას მიდასტურებს. მაგრამ განა მიზეზი არა მქონდა მოგრიდებოდით? დაე, თქვენმა საკუთარმა გულმა გაგცეთ პასუხი მაგაზე. თქვენა გგონიათ ჩემს ქმარს ძალიან ესია მოვნივობდა თქვენი სტუმრობა? ავი სიტყვით მხოლოდ თქვენი გულისთვის თუ მოუმართავს ჩემს მეუღლეს (ეს სიმართლე კი უნდა ვაღიარო კაპიტან კროულისათვის) და მერე მეტისმეტად მწარე, მწარე სიტყვები კი მაკადრა.

- უფალო შემინყალე! განა რა ჩავიდინე, ეგეთი? - იკითხა სია მოვნივებითა და დაბნეულობით აფორიაქებულმა ჯოზმა. - განა რა გიქენით მე თ-თ-თქვენ?

- ეჭვიანობა არაფერია? - მოახსენა რებეკამ. - პირდაპირ სიცოცხლეს მიმწარებს თქვენი გულისათვის, და რაც არ უნდა ყოფილიყო ერთხელ ოდესმე, ჩემი გული მაინც სულ იმას ეკუთვნის. მე რა დამნაშავე ვარ ახლა. განა დამნაშავე ვარ, ბატონო სედლი?

თავისი ეშხიანობის მსხვერპლის ჭვრეტაზე ჯოზს სულ სიამით აუჩუხჩუხდა სისხლი. ორიოდე ტკბილი სიტყვა, თვალის ერთი-ორჯერ ალერსიანი, ნიშანდობლივი გადავლება და კვლავ მოედო მის გულს ძველებური ალი, ეჭვიანობა და ყოყმანი კი გაუქარწყლდა. განა თვით მეფე სოლომონის დროიდან მოყოლებული ამაზე უფრო ბრძენი მამაკაცებიც არ მოულორებია და გაუსულელებია დიაცებს? „სულ უარესი ამბავიც რომ მოხდეს, - ფიქრობდა ბეკი, - ჩემი გაქცევა უზრუნველყოფილია, ამის ეტლში მარჯვენა მხრის ადგილი სწორედ ჩემი იქნება!“

არ ვიცით აბორგებული ვნებანი სიყვარულის და ერთგულების რა აღთქმებს აღმოატყვევებინებდა ბატონ ჯოზეფს, რომ სწორედ ამ დროს ფარეში იზიდორი კვლავ არ გამოჩენილიყო და შინაობაში საქმიან ფაცაფუცს არ შესდგომოდა. ჯოზი ის-ის იყო აპირებდა წამოეროშა გულისნადები და იძულებული რომ გახდა თავი შეეკავებინა, გრძნობამორეულობისაგან კინალამ დაიხრჩო. რებეკამაც გაიფიქრა გულში, ახლა კი დროა შევიდე და ჩემი უძვირფასესი ემილია ვანუგემო.

- Au revoir[77], - უთხრა ბატონ ჯოზეფს, გამოსალმების ნიშნად ჰაეროვანი კოცნა უძღვნა და მერე ფრთხილად მიუკაკუნა მისი დის კარს.

როცა რებეკა გავიდა და კარი გაიხურა, ჯოზი დაეშვა სკამზე და მოჰყვა თვალების აქეთ-იქით ფეთებასა და გულამოსკვნილ ოხვრა-ხვნეშას.

- ეგ ქურთუკი ნამეტანი შემოჭერილი გაქვთ, მილორდ, - მოახსენა იზიდორმა, რომელსაც კიდევ ვერ მოემორებინა თვალი ამოსირმული ღილკილოებისთვის.

მაგრამ ბატონს არ ესმოდა ლაპარაკი. მისი ფიქრები სხვაგან სადღაც ჰქროდა: ხან ალმური ედებოდა და ხელდებოდა მომხიბლავი რებეკას მოგონებაზე, ხან ცოდვილივით კრთოდა ეჭვიანი როუდონ კროულის სახის, მისი დაგრეხილი, შემაშინებელი უღვაშებისა და გატენილი, ჩახმახზე შეყენებული, თავზარდამცემი სადუელო დამბახების წარმოდგენაზე.

რებეკას დანახვაზე ძრწოლამ აიტანა ემილია და იგი უკან მიაწყდა. ამან მოაგონა

ცხოვრება და გუშინდელი დღე. ხვალისთვის ზრუნვამ და დამჯაბნავმა შიშმა გადაავიწყა რებეკა ეჭვიანობა, ყველაფერი, გარდა იმისა, რომ ქმარი წაუვიდა და საფრთხეში იყო ჩავარდნილი. ვიდრე წუთისოფლის ამ შეუპოვარმა სტუმარმა ფეხი არ შემოდგა, თილისმა არ დაარღვია და ურდული არ გახსნა, ჩვენც აგრეთვე თავს ვიკავებდით და არ შევდიოდით ამ ნალვლიან სენაკში. რამდენ ხანს ადგა ეს საბრალო გოგონა მუხლმოყრილი! უტყვი ლოცვა-ვედრებისა და მიძიმე კაემზის რა საათები გაატარა იქ? ბრძოლებისა და გამარჯვებების ბრწყინვალე თხრობათა აღმწერი ომის მემატყიანენი ძნელად თუ გაიმეტებენ ამეებისათვის სიტყვას. ესენი ფუყე, დიდრაჯული სანახაობის მხოლოდ უმდაბლესი და უმნიშვნელო ნაწილაკებია და გამარჯვების დიდებული ჰიმნის გუგუნსა და აღტაცებულ ზეიმში აღარ გვესმის ქვრივთა და დედათა ქვითინი. მაინც აბა როდისა ყოფილა ისეთი დრო, რომ ამათ, ამ სასოწარკვეთილ, ბეჩავ მოჩივართ, რომელთა ხმაც გამარჯვების ღრიანცელში შთაინთქმება, არ ეტიროთ!

ელდანაცემობის პირველი წუთების გავლის შემდგომ, როცა რებეკას მწვნი თვალებმა მიაშუქა და შემოსული მანდილოსანი ახალთახალი აბრეშუმის შარიშურითა და თვალისმომჭრელი სამკაულების წკარუნის მკლავებგაშლილი მიცქრიალდა გულში ჩასაკონებლად, ემილიას უკვე რისხვის გრძნობამ სძლია. აქამდე მკვდრის ფერი რომ ჰქონდა, ახლა აღმური ავარდა სახეზე და რებეკას თვალების ჟუჟუნს მცირე ხნით შეკრთომის მერე ისეთი მტკიცე შეხედვით უპასუხა, რომ გააოცა და თითქოს კიდევ დააბნია მეტოქე.

- ძვირფასო ემილია, შენ ძალიან ავადა ხარ! - უთხრა მნახველმა და ხელი გაუწოდა. - რა დაგემართა? მანამ ვერ მოვისვენებ, სანამ არ გავიგებ რა მოგივიდა!

ემილიამ თავისი ხელი მოარიდა: მთელი მის სიცოცხლეში, ამ თვინიერ, სათნო არსებას, კეთილმოსურნეობისა და სიყვარულის მაჩვენებელი რა სახეც არ უნდა შეხვედროდა, ჯერ არასოდეს გამოუჩენია უნდობლობა და არც უპასუხოდ დაუტოვებია; მაგრამ ახლა კი ხელი მოარიდა და სულ კანკალმაც აიტანა.

- რამ მოგიყვანა აქ, რებეკა? - ჰკითხა მან. თან კვლავ ამაყად შესცქეროდა და თავის დიდრონ თვალებს არ აშორებდა.

ამ ცქერამ შეაშფოთა სტუმარი. „ალბათ შეამჩნია, წუხელ მისმა ქმარმა ბარათი რომ გადმომცა წვეულებაში“, - გაუელვა თავში რებეკას.

- ნუ ღელავ, გენაცვალე, ემილია, - უთხრა და თვალები ძირს დახარა. - მხოლოდ იმისთვის მოვედი, რომ მენახა, თუ რამე შემეძლო... თუ კარგად იყავი...

- შენ კარგად ხარ? - მიუგო ემილიამ. - მე მგონი, რომ ხარ. შენ არც გიყვარს ქმარი! რომ გყვარებოდა, აქაც არ მოხვიდოდი. მითხარი, რებეკა, მე შენთვის სიკეთის გარდა ოდესმე რამე გამიკეთებია?

- რასაკვირველია, არა, ემილია. - უპასუხა კვლავ თავჩაქინდრულმა რებეკამ.

- შენ რომ სულ ღარიბი იყავი, ვინა გმეგობრობდა? განა დობას არ გიწევდი? ჩვენ ყველა გინახავართ უფრო ბედნიერ დროს, სანამ იგი ცოლად შემიერთავდა. მაშინ მე ვიყავი მისი სული და გული; თორემ განა შეეღეოდა მთელ თავის სიმდიდრეს, ოჯახს, როგორც მან კეთილშობილურად ჩაიდინა ჩემს გასაბედნიერებლად? რატომ ჩადექი ჩემსა და ჩემს სიყვარულს შორის? ვინ მოგავლინა იმათ განსაშორებლად, ვინც ღმერთმა შეაკავშირა, და ჩემი თვალისჩინის, ჩემი

საკუთარი მეუღლის გულის მოსატაცებლად? შენა გგონია ჩემსავით სიყვარული შეგიძლია? მისი სიყვარული ჩემთვის ყველაფერი იყო! შენ ეს იცოდი და მისი წართმევა მოინდომე. გრცხვენოდეს, რებეკა, ავო და ბოროტო ქალო!.. მუხანათო მეგობარო და მუხანათო ცოლო!

- ემილია, ღმერთს გეფიცები, ჩემი ქმრისთვის არა დამიშავებია რა! - უთხრა რებეკამ და პირი მოარიდა.

- მე არაფერი დამიშავე, რებეკა? ვერ მიაღწიე, მაგრამ ცდით კი სცადე! შენ გულსა ჰკითხე, თუ ტყუილს ვამბობ!

„არაფერიც არ იცის“, - გაიფიქრა რებეკამ.

- იგი ისევ მე დამიბრუნდა. ვიცოდი კიდევ, რომ დამიბრუნდებოდა! ვიცოდი, რომ ვერანაირი გველაძუობა და მზაკვრობა დიდი ხნით ვერ მომაშორებდა. ვიცოდი, რომ დამიბრუნდებოდა! ღმერთსაც ამას ვევედრებოდი, რომ დამბრუნდებოდა! - ამ სიტყვებს საბრალო გოგო ისეთი აღგზნებითა და სხაპასხუპით ისროდა, რომ რებეკას წინათ არასოდეს ენახა იგი ასეთ ყოფაში და სულ ენა ჩაუვარდა.

- მაგრამ ნეტა რა დაგიშავე ისეთი, რომ ცდილობდი, ჩემთვის წაგერთმია? - განაგრძობდა იგი უფრო შესაბრალისი კილოთი. - მხოლოდ ექვს კვირას თუ მყავდა. ჯერ მაინც დაგეცლია, რებეკა! და მაინც, ჩვენი ჯვრისწერის პირველ დღეებშივე გამოჩნდი და მომიშხამე ბედნიერება. ახლა ჩემი ჯორჯი აქ აღარ არის და იქნებ იმიტომაც მოხვედი, რომ დასტკბე ჩემი უბედურებით? ამ ორ კვირას საკმარისად მაწამე, დღევანდელ დღეს მაინც შეგბრალებოდი!

- მე... მე წინათ აქ არასოდეს არ მოვსულვარ, - ჩაურთო რებეკამ და ამით სამწუხარო ჭეშმარიტება აღიარა.

- არა, არც მოსულხარ. თვითონ ის მიგყავდა შენთან. იქნებ ახლაც მის წასაყვანად მობრძანდი? - უფრო და უფრო გაგულისებული განაგრძობდა ემილია. - აქ იყო, მაგრამ ახლა წასული გახლავს. აგე, სწორედ იმ ტახტზე იჯდა. არ მიეკარო! ჩვენ ვისხედით მანდ და ემუსაიფებოდით. მე მუხლებზე ვუჯექი, მკლავები მის ყელზე ჰქონდა შემოჭდობილი და „მამაო ჩვენოს“ ვამბობდით. დიას, აქ იყო, მაგრამ მოვიდნენ და წამართვეს. დამპირდა კი, დავბრუნდებო!

- დაბრუნდება, დაბრუნდება, გენაცვალე, - ანუგეშა თავისდაუნებურად გულაჩუყებულმა რებეკამ.

- შეხე, აი მისი სარტყელი, - ეუბნებოდა ემილია. - ხომ კარგი ფერია?

მერე მოჰკიდა ხელი მის ფოხს და აკოცა. ადრე უკვე წელზედაც შემოერთყა იგი. მას თითქოს გადაავიწყდა თავის გულისწყრომა, ეჭვიანობა და თვით მეტოქის იქ ყოფნაც, რადგან მდუმარე და თითქმის პირზე ღიმომდგარი გაემართა საწოლისკენ და შეუდგა ჯორჯის ბალიშის სწორებას.

რებეკაც ხმაამოუღებლად გავიდა გარეთ.

- როგორ არის ემილია? - ჰკითხა ჯოზმა, რომელიც კვლავ წინანდებურად ესვენა სკამზე.

- ვინმე უნდა დაადგეს თავს, - უთხრა რებეკამ. - მე მგონი, ძალიან ავად არის! - და

მეტად ჩაფიქრებული წავიდა: ბატონ სედლის კი უარი მოახსენა ხვეწნა-მუდარაზე, დარჩით და მიირთვით ადრიანი სადილი, უკვე ნაბრძანები მაქვს და მოგვართმევნო.

რებეკა ბუნებით გულკეთილი და თავაზიანი ქალი იყო და ემილია იქნებ ცოტა უყვარდა კიდევ. თვით მისი მკაცრი ლაპარაკი, თუნდაც ასე სასაყვედურო, ქათინაურებივით ესმოდა, როგორც გულმოკლული დამარცხებულის გმინვა. პარკში ქალბატონ ო' დაუდს შეხვდა, რომელიც სრულიად ვერ ენუგეშებინა დეკანოზის ქადაგებებს და ძალიან აფორიაქებული დააბიჯებდა იქ. რებეკა მიესალმა და ამით, ცოტა არ იყო, გააოცა მაიორის მეუღლე, რადგან ქალბატონ კროულის მხრით ასეთ თავაზიანობას ჩვეული არ გახლდათ. რებეკამ აცნობა, საბრალო პატარა ქალბატონი ოსბორნი სასოწარკვეთილია და მწუხარებისგან თითქმის გადარეული და გულკეთილი ირლანდიელი დედაკაცი პირდაპირ გაგზავნა, იქნებ როგორმე ანუგეშო თქვენი საყვარელი ყმაწვილი ქალიო.

- მე ჩემი საკუთარი დარდიც მყოფნის, - პირქუშად ბრძანა ქალბატონმა ო' დაუდმა, - თან კიდევ მეგონა, საცოდავ ემილიას დღეს მაინცდამაინც არცთუ ეპიტნავებოდა სტუმრიანობა, მაგრამ თუ ეგრე ცუდად არის, როგორც ამბობთ, და თქვენ კი, რომელსაც ამე გიყვარდათ, არ შეგიძლიათ მოუაროთ, მართლა მეც ვნახო, იქნებ რამეს გამოვადგე, აბა, მაშ მშვიდობით ბრძანდებოდეთ, ქალბატონო! - ამ სიტყვებითა და თავის ქნევით, ზანზალაკიანი საათის პატრონი მანდილოსანი გამოესალმა ქალბატონ კროულის, რომლის საზოგადოება სულაც არა ხიბლავდა.

პირზე ღიმომდგარმა ბეკიმ თვალი გააყოლა მტკიცე ნაბიჯით მიმავალ ქალბატონს. იუმორის გრძნობა მეტად გამახვილებული ჰქონდა და ქალბატონ ო' დაუდის მხარუკუღმა ნასროლმა პართიულმა გამოხედვამ ქალბატონ კროულის თითქმის გაუქარვა ჭმუნვარება.

„უმდაბლეს სალამს გიძღვნი, ჩემო მშვენიერო ქალბატონო, და მოხარული გახლავართ, რომ ასე მხნესა გხედავთ, - ფიქრობდა გულში პეგი. - აბა თქვენ კი არ დაითხრით თვალებს ტირილით, აი!“ - და ამ ფიქრებში გართული აჩქარებით განაგრძობდა გზას ქალბატონ ოსბორნის სახლისაკენ.

მწუხარებისაგან თითქმის გაგიჟებული საბრალო ქალი კვლავ იმ საწოლთან იდგა, სადაც რებეკამ დატოვა. მაიორის მეუღლემ, უფრო მტკიცე ბუნების დიაცმა, გულითა და სულით მოიწადინა გაემხნევებინა ახალგაზრდა მეგობარი.

- გული უნდა გაიმაგრო, გენაცვა, ემილია, - ალერსით უთხრა მან. - განა ავადმყოფი უნდა დახვდე, გამარჯვების შემდეგ კაცს რომ გამოგიგზავნის ჯორჯი? მარტო შენ ერთის ბედი არ არის დღეს ღვთის ხელში!

- ეგ კი ვიცი, მაგრამ რა ვქნა, რომ ძალიან ბოროტი და ძალიან უნიათო ვარ, - მიუგო ემილიამ.

იგი საკმაოდ კარგად გრძნობდა თავის უნიათობას, მაგრამ უფრო გულოვანი მეგობრის გვერდით ყოლამ მაინც გაამხნევა და ამ ამხანაგის ფრთის ქვეშ მოიკეთა. ამ ყოფაში იყვნენ ორ საათამდე, მათი გულები მოლაშქრე ჯართან იყო, რომელიც კიდევ უფრო შორს და შორს მიიწევდა. ზარდამცემი ეჭვი და ნალველი,, ვედრებანი, ძრწოლა და გამოუთქმელი კაეშანი თან სდევდა რაზმს. ეს გახლდათ

დიაცთა ხარკი ომისადმი. იგი თანაბრად ადებს ხარაჯას ორთავეს: ვაჟკაცებს სისხლს ართმევს, ხოლო დიაცებს - ცრემლს.

სამის ნახევარზე ყოველდღიური, მაგრამ ჯოზეფისათვის მაინც დიდი მნიშვნელობის ამბავი მოხდა: სადილობის დრო დადგა. მეომრებმა დაე იომონ და გაწყდნენ. მაგრამ მან კი სადილი უნდა მიირთვას! იგი შევიდა ემილიას სანახავად, თანაც სურდა ჭამაზე დაეყოლიებინა.

- სინჯე, - ურჩევდა იგი, - წვენი ჩინებულია. სინჯე, ემი! - და ხელზე აკოცა. ემილიამ ჯვარი რომ დაიწერა, მხოლოდ მაშინ თუ აღირსა ჯოზემა ასე დიდი პატივი, თორემ წინათ მრავალმა წელმა განვლო და არ გამოუჩენია ასეთი გულისყური.

- შენ ძალიან კარგი და კეთილი ხარ, ჯოზეფ, - უთხრა მან, - ყველაფერი კარგია, მაგრამ, დღეს ჩემს ოთახში დავრჩები, გენაცვალე.

წვენის სურნელება მაინც ეამა ქალბატონ ო' დაუდის ნესტოებს და იფიქრა ბატონ ჯოზს გავუამხანაგდებო. ასე რომ ორნი შემოუსხდნენ სუფრას.

- უფალმა აკურთხოვს ეს სუფრა! - საზეიმო კილოთი წარმოთქვა მაიორის მეუღლემ. იგი ფიქრობდა თავის პატიოსან მიკზე, რომელიც ცხენით მიუძღოდა წინ რაზმს. - მაგრამ იმ საწყალ ბიჭებს კი ვერაფერი შვილი სადილი ექნებათ დღეს! - ამოოხვრით დაუმატა მან და მერე ბრძენივით შეუდგა პურისჭამას.

რაც მეტს მიირთმევდა, ხალისი უფრო და უფრო ემატებოდა ჯოზს. ლეგიონის სადღეგრძელოსაც გადაჰკრავდა, ან კიდევ ჭეშმარიტად სხვა რამ საბაბსაც გამოძებნიდა, რათა შამპანურით ჩაეკოკლოზინებინა ყელი.

- დავლიოთ ო' დაუდის და მისი მამაცი პოლკის სადღეგრძელო! - მოხდენილი თავის დაკვრით მიმართა მან სტუმარს. - აბა, ქალბატონო ო' დაუდ! აუვსეთ ჭიქა ქალბატონ ო' დაუდს, იზიდორ!

მაგრამ ანაზდად იზიდორი შეკრთა და მაიორის მეუღლემაც ხელი უშვა დანა-ჩანგალს. ოთახის ღია ფანჯრები სამხრეთს გაჰყურებდა და მზის სხივებით გაშუქებულ სახურავებს იქიდან ყრუ, შორეულმა გრიალმა მოაღწია.

- რა ამბავია! - შესძახა ჯოზემა. - რატომ არ ასხამ, შე მხეცო!

- C'est le feu![78] - მიაძახა იზიდორმა და აივანზე გაიჭრა.

- უფალო დაგვიფარე. ზარბაზნის ხმაა! - შესძახა ქალბატონმა ო' დაუდმაც. მერე წამოხტა და ისიც ფანჯარას ეცა.

ათასი გაფითრებული და შეშფოთებული სახე ჩანდა სხვა სარკმლებშიაც. და მაშინვე თითქმის ქალაქის მთელი მოსახლეობა დედაბუდიანად გამოცვივდა ქუჩებში.

ჩვენ, წყნარი ლონდონ-ქალაქის მცხოვრებთ, არასოდეს გვინახავს და ღმერთმა ნურც ნურასოდეს გვანახოს აურზაურის, ფაციფუცისა და დაფეთების ის სურათი, რომელსაც იმჟამად ბრიუსელი წარმოადგენდა. ბრბო მიაწყდა ნამიურის ჭიშკარს, საიდანაც გრიალი ისმოდა. ბევრი სწორ შარავნაზედაც გავიდა, რათა წინდაწინვე შესძლებოდა ბრძოლის ამბების შეტყობა. ყველა ერთმანეთს ეკითხებოდა, ახალი რა იცითო. თვით ინგლისელმა დიდებულებმაც კი იკადრეს უცნობებთან გამოლაპარაკება. აღფრთოვანებით გაოგნებული ფრანგთა მეგობრები ქუჩებში დაძრწოდნენ და წინასწარმეტყველებდნენ, ჩვენი იმპერატორი გაიმარჯვებსო. ვაჭრებმა დახურეს დუქნები, გარეთ გამოვიდნენ და საერთო ღრიანცელისა და ალიაქოთში ჩაერივნენ. ქალებმა ეკლესიებს მიაშურეს. სამლოცველოები აავსეს და ქვაფენილებსა და კიბის საფეხურებზე მუხლმოყრილნი ლოცულობდნენ. ზარბაზნების ყრუ გრიალი კი გრძელდებოდა და გრძელდებოდა. მალე მგზავრებიანმა ეტლებმა იწყო ქალაქიდან დენა და ჭენებით ჩაუვლიდნენ ხოლმე გენტის სადარაჯოს. ფრანგების მომხრეთა წინასწარმეტყველებანი ჭეშმარიტებად სალდებოდა.

- ჯარები შუაზე გააპო, - ამბობდნენ ხალხში. - ახლა პირდაპირ ბრიუსელისკენ მოემართება. ინგლისელებს დაამარცხებს და ამაღამ აქ იქნება!

- ინგლისელებს დაამარცხებს და ამაღამ აქ იქნება! - ჩასჭყიოდა ყურში იზიდორი ბატონს.

ლაქია შერბი-გამორბოდა სახლიდან ქუჩაში, ქუჩიდან სახლში და ყოველთვის უბედურების რამე ახალი, დაწვრილებითი ცნობა მოჰქონდა. ჯოჯს თანდათან უფითრდებოდა სახე. ჩასუქებული მოქალაქე სულ დაიმორჩილა შეშფოთების გრძნობამ. ამდენმა შესძულმა შამპანურმაც ვერ შემატა მხნეობა. დაისამდე, ჯოჯის შფოთვამ და ძრწოლამ დაძაბულობის იმ ხარისხს მიაღწია, რომლის დანახვაც ფრიად ახარებდა მის მეგობარ იზიდორს: მოსირმული ქურთუკის პატრონის ქონება ახლა უკვე ნამდვილად საკუთარ დავლად მიაჩნდა.

მთელ ამ დროს ქალები არ ჩანდნენ. როგორც კი მოჰკრა ყურ ზარბაზნების გრიალს, მაიორის ზორბა მეუღლეს მყის მეორე ოთახში მყოფი მეგობარი მოაგონდა და გაეშურა ემილიას მოსავლელად და, თუ შესაძლო იქნებოდა, სანუგემებლადაც. ფიქრი, რომ მას ჩაბარებული ჰყავდა ეს უმწეო, სათუთი არსება, მომეტებულ ძალას ჰმატებდა პატიოსანი ირლანდიელი მანდილოსნის ბუნებით გულადობას. ხუთ საათს უჯდა გვერდით მეგობარს: ხან ტუქსავდა, ხან მხიარულად ელაყებებოდა, უფრო ხშირად კი დუმდა და შეძრწუნებული გულში ლოცულობდა.

„ერთხელაც არ გამიშვია მისი ხელი, - იტყოდა ხოლმე შემდეგ გულმაგარი მანდილოსანი, - სანამ მზე არ ჩავიდა და სროლა არ შეწყდაო“.

პოლინი, პირისფარეში, იქვე ახლოს ეკლესიაში იდგა მუხლმოყრილი და ღმერთს ევედრებოდა გადაერჩინა son homme a elle[79].

ზარბაზნების გრიალი რომ მიწყდა, ქალბატონი ო' დაუდი ემილიას ოთახიდან სასტუმრო ოთახში გამობრძანდა, სადაც ჯოჯი ორ გამოწრუტულ ბოთლს უჯდა, მხნეობა კი მაინც სრულიად მიჰხდოდა. მან ერთი-ორჯერ დის საწოლ ოთახში შესვლაც გაბედა, ძალიან შეშფოთებული სახე ჰქონდა, თითქოს რაღაც უნდა თქვასო. მაგრამ მაიორის მეუღლე ფეხს არ იცვლიდა ადგილიდან და ჯოჯი კვლავ

გულმოდრეკილი ბრუნდებოდა. მას ერცხვინებოდა ეთქვა, რომ გაქცევა სურდა. მაგრამ როცა ქალბატონი ო' დაუდი სასტუმრო ოთახში შემოვიდა: სადაც იგი დაისის ბინდბუნდში შამპანურის ცარიელი ბოთლების უხალისო საზოგადოებას უჯდა გვერდით, ჯოჯმა მოინდომა გული გადაეშალა მისთვის.

- ქალბატონო ო' დაუდი, - უთხრა მას ჯოჯმა, - არ ემჯობინებოდა ემილია მოგეკაზმათ?

- სასეირნოდ გინდათ წაიყვანოთ? - მიუგო მაიორის მეუღლემ, - სწორედ მოგახსენოთ, ძალიან სუსტად არის და განძრევა ავნებს!

- მე... მე ეტლის მომზადება ვუბრძანე, - წაიბლუკუნა ვაჟბატონმა, - და... და საფოსტო ცხენებიც შევუკვეთე: იზიდორი გავგზავნე, - განაგრძო ჯოჯმა.

- რამ მოგაფიქრათ ამ ღამეში სეირნობა! - გაიკვირვა მანდილოსანმა. - თავის ლოგინში არ ურჩევნია? სწორედ ეს-ეს არი, როგორც იქნა, ჩავაწვინე.

- ისევ ააყენეთ. მე გეუბნებით, უნდა ადგეს! - შესძახა ჯოჯმა და ღონივრად დასცა ფეხი ძირს. - მე გეუბნებით, ნაბრძანები მაქვს ცხენები მოიყვანონ... დიას, ნაბრძანები მაქვს! ყველაფერი მორჩა, და...

- და რაო? - ჩაეკითხა ქალბატონი ო' დაუდი.

- და მე გენტს მივდივარ, - უპასუხა ჯოჯმა. - ყველა მიდის. თქვენთვისაც იქნება ადგილი! ნახევარ საათში გავუდგებით გზას!

მაიორის მეუღლემ უსაზღვრო ზიზღით გადახედა.

- მე მანამდე არ მოვიცვლი ფეხს, სანამ ო' დაუდი არ შემომივლის, საით წავიდე, - მოახსენა მან. - თუ გნებავთ, თვითონ მიბრძანდით, ბატონო სედლი. ემილია და მე კი, სინდისს ვფიცავ, აქ ვრჩებით!

- ემილია წამოვა! - კვლავ ფეხის ბარტყუნით ბრძანა ჯოჯმა.

ქალბატონმა ო' დაუდმა საწოლი ოთახის კარწინ დოინჯი შემოიყარა.

- დედასთან გინდათ წაიყვანოთ, თუ თქვენ თვითონ გნებავთ დედიკოს კალთას ამოეფაროთ, ბატონო სედლი? - მიუგო მან. - მშვიდობით ბრძანდებოდეთ... გზა მშვიდობისა, ვაჟბატონო! Bon voyage[80], როგორც იტყვიან ხოლმე. ოღონდ დამიჯერეთ და ეგ უღვაშები მოაპარსვინეთ, თორემ უფათერაკოდ ვერ გადარჩებით!

- დალახვროს ღმერთმა! - დაიჭყვივლა შიშით, ბრაზითა და აბუჩად აგდებით გამშაგებულმა ჯოჯმა.

სწორედ ამ გასაჭირში შემოუსწრო იზიდორმა და ის კიდევ თავისი მხრით ილანძლებოდა.

- Pas de chevaux, sacrebleu![81] - წაისისინა გაცოფებულმა შინამოსამსახურემ: ცხენები სულ არ იშოვებოდა. იმ დღეს ბრიუსელში შიშს მარტო ჯოჯისათვის არ დაუცია თავზარი.

მაგრამ სანამ გათენდებოდა, ჯოჯის ისედაც უზომოდ და თავზარდამცემ შიშს ბედად ჰქონდა თითქმის გიჟური დაძაბულობისათვის მიეღწია. უკვე

მოვიხსენიეთ, პირისფარემ პოლინსაც son homme a elle რომ ჰყავდა იმპერატორ ნაპოლეონის წინააღმდეგ გალაშქრებული მხედრობის რიგებში. ეს მიჯნური ბრიუსელის მკვიდრი და ბელგიელი ჰუსარი გახლდათ. მისი ერის ჯარს ამ ომში, სხვათი არ ვიცი და, მამაცობით კი არ უსახელებია თავი. ახალგაზრდა ვან-კუცუმიც, პოლინის სატროფო, იმდენად კარგი ჯარისკაცი იყო, რომ წინამძღოლის ბრძანებას, „გავიქცეთო“, აბა, ხომ არ ეურჩებოდა! ვიდრე ბრიუსელს იდგნენ ბანაკად, ჭაბუკი რეგულუსი (რეგოლუსიის დროს გახლდათ დაბადებული) დიდ შვებასა ჰპოვებდა და თითქმის მთელ თავის მოცლილობასაც პოლინის სამზარეულოში ატარებდა. სწორედ მისი საკუჭნაოს მაზამაზა სანოვაგით ამოიხურთა ამ მეომრის ჯიბეები და დამბახის ბუდეები, როცა ორიოდ დღის წინათ ეთხოვებოდა აცრემლებულ გულისვარდს და ომში მიდიოდა.

რეგულუსის რაზმისათვის ომი ახლა უკვე დამთავრებულად ჩაითვლებოდა. ეს რაზმი იმ დივიზიის ნაწილს შეადგენდა, რომელსაც ტახტის მემკვიდრე, ორანის პრინცი სარდლობდა, და რაც შეეხება ხმლების და ულვაშების სიგრძესა და მუნდირების და მოკაზმულობის მდიდრულობას, რეგულუსი და მისი ამხანაგები უმამაცეს მოლაშქრეებს ჰგავდნენ და საომარი ნაღარის ხმაზე ძნელად ოდესმე შეკრებილა უკეთესი მხედრობა.

როცა ნეიმ მოკავშირეთა მხედრობის მოწინავე ჯარს შეუტია და ერთიერთმანეთზე მიყოლებით მისი სანგრები გადათელა, ვიდრე ბრიტანეთის არმიის მთავარი ჯარი ბრიუსელიდან მოაღწევდა და კატრბრას ბრძოლის ბედს შეატრიალებდა, რეგულუსმა და მისმა თანამოლაშქრეებმა ფრანგების დახვედრის მაგიერ უდიდესი გულმოდგინება გაქცევაში გამოიჩინეს. ფრანგებმა ერთიმეორეზე ამოყარეს ისინი სანგრებიდან და ელვის სისწრაფით დაეპატრონენ მათ. ბელგიელთა ლტოლვა მხოლოდ მათ უკან მომავალმა ბრიტანეთის ჯარმა შეაფერხა. ასე შეყოვნებულ მამაც ბელგიელებს ბოლოს, როგორც იქნა, წამოეწია მტრის ცხენოსანი ჯარი, რომლის სისხლმწყურვალე ულმობელობა მაინცდამაინც არ შეიძლება სასტიკად გაიკიცხოს, მაგრამ ბელგიელებმა ფრანგების დახვედრას, ბრიტანელებთან შეხვედრა ამჯობინეს - მყის ამოიძუეს კუდი, შეერივნენ ინგლისელთა დასტებში და ყოველ მხარეს გაიფანტნენ. რეგულუსის ლეგიონი ნამდვილად აღარც არსებობდა - იგი აღარსად იყო. შტაბიც აღარ გააჩნდა. როცა რეგულუსი გონს მოეგო, ნახა რომ იგი ბრძოლის ველიდან მრავალი მილის დაშორებით, მარტოდმარტო მიაჭენებდა ცხენს, და, ბუნებრივია, აბა, სად უნდა ეძებნა თავშესაფარი, თუ არა იმ სამზარეულოში და იმ ერთგულ მკლავებში, რომლებითაც პოლინი ხშირად ასე გულითა და სულით ეგებებოდა ხოლმე მას.

მეათე საათი იქნებოდა, რომ ხმლის ჩხარაჩხურს გაიგონებდა კაცი იმ სახლის კიბეზე, სადაც ოსბორნებს, კონტინენტური ჩვეულებისამებრ, ერთი სართული ეჭირათ. სამზარეულოს კარზე დაკაკუნებაც მოისმა და საყდრიდან დაბრუნებულ პოლინს კინალამ გულს შემოეყარა ელდისაგან, როცა კარი გამოაღო და თავისი ქანცმიხდილი და მილასლასებული ჰუსარი შერჩა ხელთ. ახალგაზრდას ისე მიჰხდოდა ფერი, როგორც იმ შუალამეს მოსულ მხედარს, რომელმაც ძილი გაუფრთხო ლეონორას. ბატონების ყურადღების მიპყრობისა და მეგობრის გამომჟღავნების შიში რომ არა ჰქონოდა, პოლინი შეჰკვივლებდა. მაგრამ თავი შეიკავა, შეუძღვა თავის გმირს სამზარეულოში და მხარტვა ლუდი და სადილის ის რჩეული ნაწილები, რომელთა გემოს გართმევის თავიც ჯოჯს აღარა ჰქონდა. ჰუსარმა ხორცისა და ლუდის საარაკო რაოდენობის გადასანსვლით დაამტკიცა,

რომ აჩრდილი სრულიადაც არ ბრძანდებოდა და სმა-ჭამაში შიგადაშიგ თავის უბედურების ამბავიცა თქვა.

მისმა რაზმმა მამაცობის სასწაულები ჰქნა და ერთ ხანს საფრანგეთის მთელი მხედრობის თავდასხმას გაუმკლავდა. მაგრამ ბოლოს, ბრიტანეთის მთელი ჯარიანად, ისინიც იძლივნენ. გზაში ნეის რომელი რაზმიც კი შეხვდათ, ყველა გაანადგურეს. ბელგიელები ამაოდ ცდილობდნენ ხელი შეეშალათ ინგლისელთა ხოცვა-ჟლეტვისათვის. ბრაუნშვაიგელებიც დამარცხდნენ და გაიქცნენ, მათი ჰერცოგი კი მოჰკლეს. ეს იყო მთელი debacle[82] და ჰუსარი ცდილობდა დამარცხების სევდა ლუდის მორევში ჩაეხრჩო.

იზიდორიც სამზარეულოში შემოსულიყო და ნაამბობი რომ მოისმინა, გავარდა ბატონისათვის შესატყობინებლად.

- ყველაფერი გათავებულია! - ჩასჭყივლა ჯოზს. - მილორდი დუკა ტყვედ ჩავარდნილა. ბრაუნშვაიგის ჰერცოგი მოუკლავთ; ბრიტანეთის მთელი ჯარი გაიქცა. მარტო ერთი კაციღა გადარჩენილა და ისიც ახლა აგერ ჩვენს სამზარეულოში ზის... მობრძანდით და ყური დაუგდეთ რას ამბობს!

ჯოზი შელასლასდა ზემოხსენებულ სამყოფელში. რეგულუსი კვლავ შემოსჯდომოდა სამზარეულო მაგიდას და გუნებიერად მოსწაფებოდა ლუდიან სასმისს. რაც კი შეეძლო თავის საუკეთესო ფრანგულით, რომელიც, მართალი მოგახსენოთ, ძალიან სცოდავდა გრამატიკის წესების მიმართ, ჯოზმა სთხოვა ჰუსარს მისთვისაც ეთქვა ამბავი, რეგულუსის ლაპარაკში გასაჭირი და უბედურებანი კიდევ უფრო და უფრო მრავლდებოდა და დიდდებოდა. მთელ რაზმში იგი ერთადერთი კაცი იყო, რომელიც გადაურჩა ბრძოლის ველზე სიკვდილს. მან თავის თვალთ ნახა ბრაუნშვაიგის ჰერცოგის ჩამოგდება, შავი ჰუსარების გაქცევა, ზარბაზნებით შოტლანდიელების გაწყვეტა.

- მერე... ე ლეგიონი? - ძლივსღა წამოიღულულულა ჯოზმა.

- სულ აჰკეპეს! - მიუგო ჰუსარმა და ამის გამგონე პოლინმა შეჰკვივლა: - ოჰ, ჩემო ქალბატონო, ma bonne petite dame![83] - მერე ნამდვილი ისტერიკა დაემართა და მთელი სახლი წივილ-კივილით შესძრა.

შიშით გაოგნებულმა ბატონმა სედლიმ აღარ იცოდა სად შეეფარებინა თავი. სამზარეულოდან კვლავ სასტუმრო ოთახში შეიჭრა და მუდარის თვალთ შეხედა ემილიას კარს, რომელიც ცხვირწინ მოუხურა და ჩაუკეტა ქალბატონმა ო' დაუდმა. მაგრამ ჯოზს მოაგონდა, რა ზიზღით მოეპყრო მაიორის მეუღლე. ამიტომ კართან მცირე ხნით შეყოვნებისა და ყურის მიგდების შემდეგ, მოშორდა მას და გადაწყვიტა, მთელ იმ დღეს პირველად, ფეხი გაედგა ქუჩაში. აიღო სანთელი, ოქროსბაბთიანი ქუდის ძებნას შეუდგა და იპოვნა კიდევ წინა ოთახში იმ სარკის წინ, რომელშიც ჯოზს ჩვეულებადა ჰქონდა შეკობტავება - სანამ ხალხში გამოსვლას დააპირებდა, ყოველთვის შეილამაზებდა ქილვაშებს და ქუდსაც ლაზათიანად ჩამოიფხატავდა ხოლმე თვალეზზე. ჩვეულების ძალა ისეთი გახლავთ, რომ თვით ამ ძრწოლაშიაც უნებურად შეუდგა თმის შეკობტავება-შეხუჭუჭებასა და დარდიმანდულ ყაიდაზე ქუდის შესწორებას. მაგრამ მერე შემფოთებული ჩააცქერდა სარკეში თავის ფერმკრთალ სახესა და განსაკუთრებით კი ულვაშებს, რომელიც იმ შვიდ კვირაში, მას შემდეგ, რაც შეუდგა მოშვებას, ერთობ უხვად მოეზარდა. მხედრობის კაცი ვეგონები ფრანგებს,

გაუელვა თავში, როცა იზიდორის გაფრთხილება მოაგონდა, ბრიტანეთის მთელ დამარცხებულ არმიას გაჟღერა არ ასცდებო. ჯოჯი კვლავ უკან, საწოლ ოთახში შებარბაცდა და გაშმაგებით დაუწყო ზარს წკარუნი მხლებლების დასაძახებლად.

იზიდორი ეახლა. ჯოჯი დაეშვა სკამზე, მოიგლიჯა ყელსახვევები, გადმოიწია საყელო, ორთავე ხელი ყელზე მიიჭირა და ასე დაჯდა.

- Coupez-moi, იზიდორ, - შესძახა მან, - vite! Coupez-moi![84]

იზიდორს ერთ წუთს თავში გაუელვა, ალბათ გაგიჟდა და ყელის გამოჭრას თუ მეუბნებო.

- Les moustaches! - ბოლოს როგორც იქნა ამოხტევა ჯოჯმა. - Les moustaches... coupy, rasy vite![85] - მისი ფრანგული ამ ჯურისა გახლდათ: სხაპასხუპით კი ლაპარაკობდა, როგორც მოვიხსენიეთ კიდევ, მაგრამ გრამატიკაზე უკაცრავად ბრძანდებოდა.

იზიდორმა თვალის დახამხამებაში სამართებლის ერთი მოსმით ჩამოაცალა ულვაშები და გამოუთქმელი სიამით მოისმინა ბატონის ბრძანება, უბრალო ქუდი და ტანსაცმელი მომიტანეო.

- Ne porty plo... habit militair... bonny... bonny... a voo, preny de hors...[86] - ისროდა სიტყვებს ჯოჯი და, როგორც იქნა, ოქროსბაბთიანი ქუდი და მოსირმული ქურთუკი ბატონ იზიდორს დარჩა.

ეს საბოძვარი რომ გასცა, ჯოჯმა თავის ტანისამოსში უბრალო შავი ქურთუკი და ჟილეტი ამოარჩია. გაიკეთა უშველებელი, თეთრი ყელსაბამი და აგრეთვე მაუდის უბრალო ქუდი დაიხურა. ალბათ ფართოფარფლებიანი, სამღვდელთა ქუდიც რომ ეშოვნა, იმას უფროც დაიხურავდა: მაშინ, როგორც მართლა წააგავდა კიდევ, ინგლისის ეკლესიის გალაჟღერებული, ჩასუქებული მღვდელი ეგონებოდა მნახველს.

- Venny maintenong, - განაგრძობდა იგი, - sweevy... ally... party... dong la roo[87]. - და ეს რომ თქვა, სასწრაფოდ დაეშვა კიბეზე და ქუჩაში გავიდა.

თუმცა რეგულუსმა დაიფიცა, ჩემი რაზმიდან და თითქმის მოკავშირეთა მთელი მხედრობიდანაც მარტოდმარტო მე გადავრჩი ნეისაგან აკაფვასო, მისი მტკიცება ტყუილი გამოდგა: ამ ჰუსარის გარდა საკმაოდ ბევრ სხვასაც, რომელთაც დაღუპულად თვლიდნენ, თავი დაეღწია ხოცვა-ჟლეტისათვის. რეგულუსის მრავალი ათეული ამხანაგი მოაწყდა ბრიუსელს, ყველა ერთხმად აღიარებდა, გამოვიქეციეთო, და მთელ ქალაქსაც მოკავშირეთა დამარცხების ამბავი მოედო. ფრანგების გამოჩენას ყოველ წუთს ელოდნენ. თავზარდაცემულობა ძლიერდებოდა და ყველგან გასაქცევად ემზადებოდნენ. „ალარ იშოვება ცხენებიო!“ - უტრიალებდა თავში ელდანაცემ ჯოჯს. მან ბევრი ათეული ვაცისთვის აკითხვინა იზიდორს, გასანათხოვრებელი ან გასაყიდი ცხენები ხომ არა გყავთო, და გული ჩასწყდებოდა ხოლმე, უარი რომ ესმოდა ყოველი მხრიდან. იქნებ ფეხით გასდგომოდა გზას? მაგრამ თვით შიშის ზარიც ვერ გააყოჩაღებდა ასე ამ ზორზოხსა და ლოხ გვამს.

ბრიუსელში ინგლისელებისაგან დაკავებული თითქმის ყველა სასტუმრო პარკის წინ იდგა. ჯოჯი სხვა, მასავით შიშითა და ცნობისმოყვარეობით შეწუხებული ხალხის ბრბოებთან ერთად დაბნეული დაეხეტებოდა ამ უბანში. იგი უცქეროდა

ზოგ ოჯახს, რომელსაც ჯოჯბე უფრო გაჰლიმებოდა ბედი, ეშოვნა ცხენები და მიაგრიანებდნენ ეტლებს ქუჩაში. აგრეთვე სწორედ მის ბედში მყოფნიც იყვნენ, რომელთაც ვერანაირი ქრთამითა და ხვეწნა-მუდარით ვერ ეპოვნათ გაქცევის ღონე. ამ ვითომცდა ლტოლვილებში ჯოჯმა ლედი ბეირაკრზსა და მის ასულსაც მოჰკრა თვალი. სასტუმროს porte-cochere-ში[88] მდგარ ეტლში ისხდნენ, მთელი ბარგი ჩაოწყობილი და დაკრული ჰქონდათ, ოღონდ მათი შეყოვნების ერთადერთი მიზეზი სწორედ იმავე მამოძრავებელი ძალის უქონლობა გახლდათ, რომელსაც ჯოჯიც ერთ ადგილზე მიეღურსმა.

რებეკა კროული ამ სასტუმროში იდგა და აქამდე მრავალი მტრული შეხვედრაცა ჰქონია ბეირაკრზის ოჯახის მანდილოსნებთან. მიღედი ბეირაკრზი კიბეზე შემთხვევით რომ შეეყრებოდა ქალბატონ კროულის, ცხვირს უბზუებდა და ყველგან, სადაც მისი სახელის ხსენებას მოჰკრავდა ყურს, მუდამ ავს ლაპარაკობდა თავის მეზობელზე. გრაფის მეუღლე ელდანაცემი ბრძანდებოდა გენერალ ტაფტის და მისი ადიუტანტის ცოლის ახლობლობით. ლედი ბლანში ისე ერიდებოდა მას, როგორც ჭირს. მხოლოდ თვით გრაფი არა სწყვეტდა მასთან მზაკვრულ და ქლესურ შემთხვევით ნაცნობობას, ოღონდ მაშინ, როცა თავის მანდილოსანთა მეთვალყურეობის შიში აღარა ჰქონდა.

რებეკამ ახლა კი იძია შური ამ დაუძინარ და თავხედ მტრებზე. სასტუმროში ხმა გავარდა, კაპიტან კროულის ცხენები აქ დაუტოვებიაო. ხოლო როცა პანიკა ატყდა, ლედი ბეირაკრზმა თავი დაიმდაბლა, მოახლე გაუგზავნა კაპიტნის მეუღლეს, მოიკითხა სიყვარულით და მოინება შეეტყო, რა ფასად გაჰყიდიდა ქალბატონი კროული ცხენებს. ქალბატონმა კროულიმ ორიოდ სიტყვიანი ბარათი აახლა: მოიკითხავდა და თან აცნობებდა, მე ჩვეულებად არა მაქვს მოახლებებთან პირობის შეკვრაო. ამ მკვახე პასუხმა უკვე თვით გრაფი მიიყვანა ბეკის კარს, მაგრამ პირველი მოციქულივით ესეც პირში ჩალაგამოვლებული გამოისტუმრეს.

- პირისფარემს მიგზავნიან მე! - კიოდა ფრიად გაგულისებული ქალბატონი კროული. - ნეტავი ლედი ბეირაკრზი რატომ იმას აღარ მიბრძანებს ვეახლო და ცხენებიც შევუკაზმო! თავის გადარჩენა მის ბრწყინვალეებას ნებავს, თუ მისი ბრწყინვალეების femme de chambre-ს? - და გრაფმაც მხოლოდ ეს პასუხილა მართვა მეუღლეს.

გაჭირვება მაჩვენე, გაქცევას გაჩვენებო, ნათქვამია. მეორე მოციქულიც გატრიზავებული რომ დაბრუნდა, ახლა უკვე ნამდვილად თვით გრაფის მეუღლემ იკადრა ქალბატონ კროულის ხლება. შეევედრა, ბრძანეთ თქვენი ფასიო. თვით ბეირაკრზ-ჰაუზშიაც კი მიიპატიჟა ბეკი, თუ იგი ხელს შეუწყობდა დაბრუნებოდნენ ამ სამყოფელს. ქალბატონ კროულის სახეზე დამცინავი ღიმილი აუთამაშდა.

- მე სულაც არა მჭირდება თქვენი ლივრეიანი ფარეშების თავზე დგომა, - მოახსენა მან. - თან ფრიად შესაძლებელი გახლავთ, სულაც ვერ დაბრუნდეთ უკან. ასეა თუ ისე, თქვენ და თქვენი ბრილიანტები მაინც ვერ დაბრუნდებით ერთად: მათ ფრანგები იგდებენ ხელში, ისინი ამ ორ საათში აქ გაჩნდებიან, ამასობაში კი მე გენტის შუა გზაზე ვიქნები. ვერ მოგყიდით ჩემს ცხენებს, ვერა, თუნდაც ის ორი დიდრონი ბრილიანიც არ დაიშუროთ, თქვენს ბრწყინვალეებას რომ ეკეთა წვეულებაში?

ლუდი ბეირაკრზი რისხვისა და ელდისაგან კანკალმა აიტანა. ბრილიანტები კაბაში ჰქონდა ჩაკერებული, აგრეთვე მილორდის ქურთუკის დაბამბულ სარჩულსა და წაღებში ჩამალული.

- ქალო, ბრილიანტები ბანკში აწყვია, მაგრამ ცხენებს კი მაინც ვიშოვნო! - შესძახა მან.

რებეკამ დაურიდებლად გაიცინა. გამძვინვარებული გრაფის მეუღლე ჩავიდა ქვევით და თავის ეტლში ჩაბრძანდა. მისი პირისფარეში, შიკრიკი და მეუღლე ერთხელ კიდევ გაიგზავნენ ქალაქში ცხენების საშოვნელად. ვაი იმას, ვინც ბოლოს დაბრუნდებოდა! მისმა ბრწყინვალეობამ გადაწყვიტა, რომელი მხრიდანაც არ უნდა გამოჩენილიყო ცხენები, იმ წამსვე გასდგომოდა გზას - ქმრიანად თუ უქმროდ, სულ ერთი იყო.

რებეკა ტკბებოდა, უცხენო ეტლში ჩაბრძანებულ მის ბრწყინვალეობას რომ ხედავდა; თანაც დაამტკერებდა ხოლმე თვალებს და ერთობ მაღალი ხმით ჰგოდებდა გრაფის მეუღლის გასაჭირს.

- ადამიანმა და ცხენები ვერ იშოვნოს! - გაიძახოდა იგი. - მერე ისიც იმდენი ბრილიანტები ეტლის ბალიშებში ჰქონდეს ჩაკერებული! რა დავლა იქნება ფრანგებისათვის, აქ რომ მოაღწევინ!.. ესე იგი, მე ეტლსა და ბრილიანტებზე ვამბობ, ქალბატონზე კი არა!

ამას ეუბნებოდა სასტუმროს პატრონს, მსახურებს, ბინადართ და ეზოში მოყიალე ურიცხვ ჩამორჩენილ ჯარისკაცსა და ვიგინდარას. ლუდი ბეირაკრზი ისე გააღმასებული იყო, რომ შესძლებოდა, ეტლის სარკმლიდან დამბახას დაახლიდა. მტრის მიწასთან გასწორებით რომ ხარობდა, სწორედ მაშინ მოჰკრა რებეკამ თვალი ჯოჯს, რომელმაც რა წამს შეამჩნია იგი, მაშინვე პირდაპირ მოაშურა.

მისი შეცვლილი, შეშინებული, გაფუებული პირისახე საკმაოდ მკაფიოდ ამჟღავნებდა საიდუმლოს; ჯოჯსაც გაქცევა ეწადა და თავის გადარჩენის ღონეს ეძებდა. „ეს იყიდის ჩემს ცხენებს, მე კი ჩემი ფაშატითაც წავალ!“ - გაიფიქრა რებეკამ.

ჯოჯი მიეახლა მეგობარს და ამ ერთ საათში უკვე მეასეჯერ იკითხა: გასაყიდი ცხენები ხომ არ იციით?

- რაო, თქვენც გარბიხართ? - სიცილით უთხრა რებეკამ. - მე კი მეგონა ყველა მანდილოსანთა მფარველი რაინდი თქვენა ბრძანდებოდით, ბატონო სედლი!

- მე... მე მეომარი არ გახლავარ, - წაიბლუკუნა ვაჟბატონმა.

- მერე ემილია?.. ვინ დაიცავს იმ თქვენს საბრალო, პაწია დაიკოს? - ჩაეკითხა რებეკა, - თქვენ, რასაკვირველია, უპატრონოდ არ დააგდებთ მას!

- მე რაში უნდა გამოვადგე, ვთქვათ... ვთქვათ, მტერი რომ შემოიჭრას? - მიუგო ჯოჯმა. - ქალებს დაინდობენ; მაგრამ ჩემი მხლებელი ამბობს, დაფიცული აქვთ, მამაკაცებს მუსრი გაავლონო... საზიზღარი ლაჩრები!..

- საზარელია! - კვერი დაუკრა მისი შემფოთების ცქერით ნასიამოვნებმა რებეკამ.

- თან კიდევ არც მისი დატოვება მინდა, - შესძახა ძმამ. - არც არავინ სტოვებს! მისი ადგილი ჩემს ეტლშია და ერთი ადგილიც თქვენთვისა მაქვს შემონახული, ძვირფასო ქალბატონო კროული, თუკი წამობრძანდებით... და თუ ცხენები ვიშოვნეთ!.. - ოხვრით დაუმატა მან.

- მე ორი მყავს გასაყიდი, - მოახსენა მას მანდილოსანმა. ჯოჯი კინალამ ყელზე შემოესკვნა ამის გაგონებაზე.

- გამართე ეტლი, იზიდორ! - მიაძახა მსახურს ბატონმა, - ვიშოვნეთ! ვიშოვნეთ!..

- ჩემი ცხენები ჯერ ეტლში არ ბმულან, - დასძინა რებეკამ. - თუ შეაბით, გულწითელა წიხლისკვრით სულ ლუკმა-ლუკმად აქცევს თქვენს ეტლს.

- მაგრამ ისე სატარებლად ხომ თვინიერია? - იკითხა მშვიდობისმოყვარე ვაჟბატონმა.

- კრავივით თვინიერია და კურდღელივით მალი, - მიუგო მანდილოსანმა.

- როგორ გგონიათ, ჩემს სიმძიმეს გაუძლებს? - უთხრა ჯოჯმა. მან უკვე ცხენზე მჯდომი წარმოიდგინა თავი და ფიქრადაც აღარ მოსვლია საბრალო ემილია. ან თუმცა ცხენოსნობის მოყვარე რომელი კაცი გაუძლებდა ამ ცთუნებას?

პასუხის ნაცვლად რებეკამ ოთახში შეიპატიჟა. სუნთქვაშეკრული ჯოჯიც შეჰყვა მორიგებისათვის. სიცოცხლეში იშვიათად გაეტარებინა ასე ძვირად დამჯდარი ნახევარი საათი: რებეკამ გასაყიდი საქონლის ფასი გამოზომა, როგორც მისი ყიდვისათვის ჯოჯის სულწასულობით, ასევე საქონლის იშვიათობითაც და ცხენებში ისე საარაკო თანხა მოითხოვა, რომ თვით ეს მშვიდობისმოყვარე მოქალაქეც სახტად დარჩა.

- მე ან ორთავეს გავყიდი, ან არც ერთს! - მტკიცედ განაცხადა ქალმა. როუდონს დაებარებინა, ამაზე ნაკლებ არ გაყიდო. ლორდ ბეირაკრზი, ქვემოთ რომ იდგა, კი მისცემდა ამდენივეს, მაგრამ აბა რა უყოს რებეკამ იმ სიყვარულსა და პატივისცემას, რომელსაც სედლის ოჯახისადმი გრძნობდა? ოღონდ ძვირფასმა ბატონმა ჯოჯეფმაც უნდა შეიგნოს, რომ საწყალ ხალხსაც ცხოვრება უნდა... ერთი სიტყვით, ამისთანა საქმოსნობაში ქვეყანაზე სხვა ვერავინ გამოიჩინდა ამდენ გულთბილობას და ამასთანავე ამდენ სიმტკიცესაც.

ჯოჯმა, როგორც მოსალოდნელი იყო, დაყაბულებით დააბოლოვა საქმე, მაგრამ გადასახდელი თანხა იმდენი გამოვიდა, რომ იძულებული გახდა ეთხოვა, ნაწილის გასტუმრება მაინც მაცალეო. თანხა მართლაც იმდენი იყო, რებეკასთვის მთელ პატარა ქონებას წარმოადგენდა. ქალბატონმა კროულიმ მსწრაფლ მოიანგარიშა, რომ ამ ფულით, როუდონის დარჩენილი ნივთების გაყიდვითა და, თუ ქმარს მოუკლავდნენ, საქვრივო პენსიითაც, იგი ახლა სრულიად დამოუკიდებელი ადამიანი იქნებოდა და შეძლო მტკიცედ გაესწორებინა თვალი ქვრივის ძაძებისათვის.

იმ დღეს რებეკამ ერთი-ორჯერ მართლა გაიფიქრა, მეც გავიქცევიო. მაგრამ ეს ფიქრი ჭკუაში არ დაუჯდა. „ვთქვათ ფრანგები შემოვიდნენ, - ფიქრობდა ბეკი, - აბა, რა უნდა უყონ საწყალი ოფიცრის ქვრივს? იჰ! ძარცვა-გლეჯისა და ალყის დროება წასულია. ნებას დაგვრთავენ მშვიდად გავემგზავროთ შინ, ან კიდევ შემოიძლია უცხოეთშიც დავრჩე და ტკბილად ვიცხოვრო ჩემი დაუყვედრებელი

ცოტა შემოსავლით“.

ამასობაში ჯოზი და იზიდორი საჯინიბოში ჩავიდნენ ახლადშეძენილი პირუტყვების გასასინჯად. ჯოზმა უბრძანა მხლებელს, ახლავე შეკაზმე ცხენები, სწორედ ამ საღამოსვე, სწორედ ამ საათშივე უნდა გავემუროო. მსახური ცხენების შესაკაზმავად დასტოვა, თვითონ კი შინ წავიდა საგზაოდ მომზადებისათვის. წასვლა საიდუმლოდ უნდა მოხდეს. იგი ეზოს კარიდან შეიპარება თავის ოთახში, მას არ უნდოდა შეჩეხებოდა წინ ქალბატონ ო' დაუდს ანდა ემილიას და გამოსტეხოდა მათ, რომ გაქცევას აპირებდა.

სანამ ჯოზი და რებეკა მორიგდებოდნენ, ცხენებს ნახავდნენ და გასინჯავდნენ, თითქმის უკვე მეორე დილა ჩამოდგა. თუმცა შუალამე დიდი ხანია გადასული იყო, ქალაქში ფუსფუსი არა წყდებოდა: ხალხს არ ეძინა, სახლებიდან სინათლე გამოდიოდა, კარებთან კიდევ არ იშლებოდნენ ბრბოები და ქუჩებში ჩოჩქოლი იდგა. სხვადასხვა ჯურის ჭორი კვლავ პირიდან პირში გადადიოდა: ერთნი ირწმუნებოდნენ, პრუსიელები სულ გაანადგურესო; მეორენი - პრუსიელებს კი არა, ინგლისელებს შემოუტყეს და სძლიესო; ხოლო მესამენი - ინგლისელები ჯერ კიდევ უძლებენო. ეს უკანასკნელი ხმა ნელ-ნელა მოღონიერდა. არც ერთ ფრანგს არ გაუჭაჭანებია. არმიიდან ჩამოსული, თავიანთ რაზმებს ჩამორჩენილი ჯარისკაცები გამოჩნდნენ და უფრო და უფრო გულის დამაშოშმინებელი ამბები მოიტანეს. ბოლოს ერთმა ადიუტანტმა მართლაც მოაღწია ბრიუსელს და ქალაქის კომენდანტს ნამდვილი მოხსენება გადასცა. კომენდანტმა მყის მთელ ქალაქში გამოაკვრევინა ოფიციალური განცხადებანი: კატრ-ბრასთან მოკავშირეებმა გაიმარჯვეს და ექვსი საათის ბრძოლის შედეგად ნეის ხელქვეითი ფრანგი მხედრობა სრულიად უკუაგდესო.

ადიუტანტი სწორედ მაშინ ჩამოვიდა, როცა ჯოზი და რებეკა რიგდებოდნენ და ეს ვაჟბატონი თავის შენაძენს სინჯავდა. ჯოზი საკუთარ სასტუმროში რომ დაბრუნდა, კარიბჭეში მდგმურების დიდი გროვა დახვდა: ახლად ჩამოტანილ ამბებზე ჰქონდათ სჯა-ბაასი. მათი სიძარტლე უეჭველი იყო, იგი ავიდა ზევით, რათა მისი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი მანდილოსნებისთვის შეეტყობინებინა ეს ამბავი; ოღონდ ის კი აღარ ჩაუთვლია აუცილებლად, რომ ეთქვა, როგორ მოინდომა გასცლოდა მათ, როგორ იყიდა ცხენები და რა ფასად დაუჯდა ისინი.

მაგრამ გამარჯვებას თუ დამარცხებას ნაკლები ფასი ჰქონდა მათთვის, ვისაც თავში მხოლოდ თავიანთი საყვარელი ადამიანების გადარჩენის ფიქრიღა უტრიალებდათ. გამარჯვების ამბავმა ემილია წინანდელზე უფროც შეაშფოთა. მაშინვე მოინდომა ბრძოლის ველზე წასვლა. იგი ცრემლმორეული ემუდარებოდა ძმას, იქ წამიყვანეო. მისმა ეჭვიანობამ და შიშმა უმაღლეს წერტილს მიაღწია და საცოდავი გოგონა, მრავალ საათს მწუხარებით გაშეშებული, ახლა გაოგნებული და გაგიჟებული ბორგავდა, აქეთ-იქით აწყდებოდა და შესაბრალისი სანახავი იყო. არც ერთი ვაცი, რომელიც ტკივილებით იგრიხებოდა თხუთმეტ მილს იქით, სასტიკი ბრძოლის ველზე, სადაც ამდენი ნაომარი გულოვანი ვაჟკაცი იწვა, არც ერთი ვაცი არ იტანჯებოდა ისე სასტიკად, როგორც ომის ეს საბრალო, უწყინარი მსხვერპლი. ჯოზმა ველარ გაუძლო მისი წამების ცქერას, თავისი და უფრო მხნე მდედრობითი სქესის ამხანაგს მიუტოვა და ერთხელ კიდევ ჩამოვიდა სასტუმროს კარიბჭეში, სადაც ყველანი კვლავ ყურყუტებდნენ, ყბედობდნენ და ახალ-ახალ ამბებს ელოდნენ.

იქ დგომაში კარგად ინათა კიდევც. ომიდანცხელ-ცხელმა ამბებმა იწყო ჩამოსვლა, რომლებიც ახლა უკვე თვით ომში ნამყოფ ხალხს ჩამოჰქონდა. დაჭრილებით დატვირთული ოთხთვალები და გრძელი, სოფლური ურმები შემოდდიოდა ქალაქში. იქიდან შემადრწუნებელი კვნესა ისმოდა და ჩალიდან გასავათებული, ნალვლიანი სახეები მოჩანდა. ჯოჯი ცნობისმოყვარეობით და თანაც შეწუხებით დააწყერდა ერთ ურემს, საიდანაც შესაზარი გმინვის ხმა მოისმოდა. არაქათგამოლეული ცხენები ძლივძლივობით მიათრევდნენ საზიდს.

- შესდექ! შესდექ! - გამოსძახა ჩალიდან მისუსტებულმა ხმამ და ურემი ბატონი სედლის სასტუმროს გასწვრივ შედგა.

- ეს ჯორჯია, მე ვიცი ის არის! - შეჰკვივლა ემილიამ და სახეგაფითრებული და თმაგაწეწილი, თვალის დახამხამებაში აივანზე გაიჭრა.

ეს ჯორჯი არ ყოფილა, მაგრამ ერთი კარგი რამ მაინც იყო - მისი ამბავი. ეს გახლდათ საბრალო ტომ სტაბლი, ასე მამაცურად რომ გაემგზავრა საომრად ბრიუსელიდან ამ ოცდაოთხი საათის წინათ და ხელთ ეპყრა ლეგიონის დროშა, რომელსაც ვაჟკაცურად იცავდა ბრძოლის ველზე. ფრანგმა შუბოსანმა ჭაბუკ უმცროს ლეიტენანტს ლახვარი აძგერა ფეხში, ჩამოაგდო, მაგრამ ყმაწვილი მაინც მამაცურად ჩასჭიდებოდა დროშას და ხელს არ უშვებდა. ბრძოლის დამთავრების შემდეგ ამ საწყალი ბიჭისთვისაც გამოინახა ადგილი ურემში და უკან, ბრიუსელს, ჩამოიყვანეს.

- ბატონო სედლი, ბატონო სედლი! - გადმოსძახა მისუსტებული ხმით ბიჭმა.

ჯოჯი თითქმის შეშინებული მივიდა დაძახებაზე. პირველად ვერც გაარჩია, ვინ ეძახოდა. პატარა ტომ სტაბლმა თავისი ცხელი, მოდუნებული ხელი გამოუწოდა.

- მე აქ შესაყვანი ვარ, - უთხრა მან. - ოსბორნმა... და... და დობინმა მითხრეს, იქ დაგაბინავებენო... და თქვენ ორი... ორი ნაპოლეონდორი უნდა მისცეთ ამ მეურმეს: დედაჩემი გადაგიხდით!

სიცხით გათარანებული ყმაწვილის ფიქრები, როცა იგი გრძელი საათების განმავლობაში იწვა ურემში, მამამისის სამრევლოს დასტრიალებდა, საიდანაც რამდენიმე თვის წინათ წამოვიდა, და თავდავიწყებაში ჩავარდნილს ხანდახან ტკივილებიც თითქოს უყუჩდებოდა.

სასტუმრო დიდი იყო, ხალხი - კეთილი, ამიტომ იმ ურმის ყველა მგზავრი იქ შემოიყვანეს და სხვადასხვა საწოლებზე მოათავსეს. ახალგაზრდა უმცროსი ლეიტენანტი ზემოთ აიყვანეს ოსბორნის ბინაში. ქალბატონმა ო' დაუდმა იცნო იგი აივნიდან. უნდა წარმოიდგინოთ ამ ქალთა გრძნობანი, როცა შეიტყვეს, რომ დაღამებულსაც კი ორივეს ქმრები საღსალამათად იყვნენ. სინარულით ატაცებული ემილია რა ხმაგაკმენდილი შემოეჭდო და ჩაეკონა გულში თავის გულკეთილ მეგობარს! რა მადლიერის გრძნობით მოიყარა მუხლთ საცოდავად და შესწირა მადლობა იმ ძალას, რომელმაც ქმარი გადაურჩინა.

ჩვენს ახალგაზრდა მანდილოსანს, თავის ციებ-ცხელებიან და შფოთიან ყოფაში, იმაზე უფრო მეტად მარგებელ წამალს ვერც ერთი ექიმი ვერ გამოუწერდა, როგორც შემთხვევით ახლა ბედმა არგუნა. ის და ქალბატონი ო' დაუდი გამუდმებით ადგნენ თავს დაჭრილ ყრმას, რომელსაც ნამეტანი სტანჯავდა ტკივილები და ასე ძალაუწებურად დაკისრებული მოვალეობა ემილიას აღარ

უტოვებდა დროს თავის პირად ძრწოლისა და ავ წინათგრძობათათვის. დაკოდელმა თავისი უბრალო სიტყვით უამბო მათ იმდღევანდელი ამბები და მამაცი... ე ლეგიონელი ჩვენი მეგობრების საქმენი საგმირონი. რაზმი სასტიკად დაზარალდა. ძალიან ბევრი ოფიცერი და ჯარისკაცი დაჰკარგა. ლეგიონს იერიში რომ მიჰქონდა, მაიორს ცხენი მოუკლეს და ყველას ეგონა ო' დაუდის საქმე წასულია და დობინს ერგო მაიორობაო, მაგრამ როცა იერიშიდან უკან დაბრუნდნენ ძველ ადგილას, მაიორი პირამუსის ლეშზე წამომჯდარი დახვდათ: საგზაო სასმისი მოეყუდებინა და ყელს ისველებდა. უმცროს ლეიტენანტს ფეხში რომ ლახვარი აძგერა, ის ფრანგი შუბოსანი სწორედ კაპიტანმა ოსბორნმა დაჩეხა. ამის ხსენებაზე ემილიას ისეთი მკვდრის ფერი დაედო, რომ ქალბატონმა ო' დაუდმა ახალგაზრდა ლეიტენანტს შეაწყვეტინა თხრობა. აგრეთვე სწორედ კაპიტანი დობინი იყო, რომელმაც ბრძოლის დასასრულს, თუმცა თვითონაც ჭრილობა ჰქონდა, აიყვანა ხელში ყრმა და დასტაქარს მიუყვანა, იქიდან კი წაიყვანა და ბრიუსელს მიმავალ ურემში ჩასვა. მეურნესაც ის დაჰპირდა ორ ოქროს, თუ ქალაქში ბატონი სედლის სასტუმროს მიაგნებდა და გადასცემდა კაპიტან ოსბორნის მეუღლეს, რომ ბრძოლა დამთავრდა და მისი ქმარიც უვნებლად და სალად არის გადარჩენილი.

- მართლაც რომ ეს უილიამ დობინი ძალუმ გულკეთილი ვაჟკაცია, თუმცა ყოველთვის კი ქირქილებს ხოლმე ჩემზე, - თქვა ქალბატონმა ო' დაუდმა.

ახალგაზრდა სტაბლი იფიცავდა, ასეთი ოფიცერი მეორე არ მოიპოვება მთელ არმიაშიო და ვერ ძლებოდა უფროსი კაპიტანის ქება-დიდებათ; ხოტბას ასხამდა მის თავმდაბლობას, გულკეთილობას და ბრძოლის ველზე გასაოცარ შეუდრეკლობას. საუბრის ამ ნაწილს ემილია ძალიან უყურადღებოდ უსმენდა: იგი მხოლოდ მაშინ დაცქვეტდა ყურს, როცა ჯორჯის სახელს გაიგონებდა, ხოლო როცა მას არ ახსენებდნენ, ქალი იმაზე ფიქრებში იყო გართული.

დაჭრილის მოვლასა და გუშინდელ საოცარ გადარჩენაზე ფიქრში, მეორე დღე არც ისე ნელა დაილია ემილიასთვის. მთელ მხედრობაში მისთვის მხოლოდ ერთადერთი კაცი არსებობდა და სანამ იგი საღსალამათად ეგულებოდა, უნდა ვალიაროთ, მთელი არმიის ბედი ნაკლებ აინტერესებდა. ჯოზისაგან ქუჩიდან შემოტანილი ყოველი ახალი ამბავი ძალზე ბუნდოვნად სწვდებოდა მის სმენას. თუმცა ეს ცნობები სრულიად საკმარისი გახლდათ იმისათვის, რომ მძიმე საგონებელში ჩაეგდო და შეეშფოთებინა ის ჯაბანი დარბაისელიცა და მაშინ ბრიუსელს მყოფი ბევრი სხვა ხალხიც. ფრანგები მართლაც უკუაგდეს, მაგრამ სასტიკი და სათუო ბრძოლის შემდგომ, და ისიც საფრანგეთის მხედრობის მარტო ერთ დივიზიასთან ჰქონდათ საქმე. იმპერატორი, მთავარი ჯარითურთ, ლინის იდგა, სადაც სრულიად მოსრა პრუსიელები, ახლა კი უკვე ხელგახსნილი იყო, მთელი ძალებით თავს დასტეხოდა მოკავშირეებს. დუკა უელინგტონი დედაქალაქისაკენ იხევდა და ალბათ დიდი ბრძოლა გაიმართებოდა მის გალავანთან, ამ ბრძოლის ბედი კი დიალაც რომ საეჭვო ჩანდა. დუკა უელინგტონს მხოლოდ ოცი ათასი ბრიტანელი ჰყავდა, რომლის იმედიც შეეძლო ჰქონოდა, რადგან გერმანელების ჯარი სახელდახელოდ მოკრებილ ლაშქარს წარმოადგენდა, ხოლო ბელგიელები კი უკმაყოფილონი იყვნენ და არა სანდონი. ამ ერთი მუჭა ხალხით უნდა გამკლავებოდა მისი ბრწყინვალე ნაპოლეონის სარდლობით ბელგიაში შემოჭრილ ასორმოცდაათ ათას ფრანგს. ისიც ნაპოლეონის სარდლობით! რომელი მეომარი, რა სახელოვანი და მარჯვეც არ

უნდა ყოფილიყო იგი, შესძლებდა ბრძოლა გაესწორებინა მისთვის, როცა თან მას ასეთი უპირატესობაც მოეპოვებოდა?

ჯოზი ფიქრობდა ყოველივე ამას და შიშით ცახცახებდა. ასევე მოსდიოდა მთელ დანარჩენ ბრიუსელსაც, სადაც ხალხი გრძნობდა, რომ გუშინდელი შეტაკება მხოლოდ დასაწყისი თუ იყო უფრო დიდი და გარდაუვალი ბრძოლისა. იმპერატორის მოპირდაპირე ერთი არმია უკვე გაიფანტა. მცირეოდენი ინგლისელობა, რომელთა გამოყვანაც შეიძლებოდა მის წინააღმდეგ, თავიანთ სანგრებში ჩაიხოცებოდა, ძლევამოსილი მტერი კი გადმოჰქელავდა მათ გვამებს და ქალაქში შემოვიდოდა. ვაი მასს, ვისაც იქ მოიხელთებდა! საზვიამო მიმართვანი მოემზადებინათ, საერო მოხელენი შეკრებილიყვნენ და საიდუმლოდ ბჭობდნენ. ბინები, სამფეროვანი ალმები და სატრიუმფო ნიშნები. უკვე მოემზადებინათ და გულითად დახვედრას უპირებდნენ მის უდიდებულესობას იმპერატორსა და მეფეს.

ლტოლვილთა წასვლა კვლავ გრძელდებოდა და ოჯახები, როგორც კი წასასვლელ ღონეს იპოვნიდნენ, მაშინვე გარბოდნენ. ჩვიდმეტი ივნისის ნაშუადღევს, როცა ჯოზი რებეკას სასტუმროში მივიდა, ნახა, რომ ბეირაკრზების დიდი ეტლი, როგორც იქნა, გამოგორებულიყო ეზოს შესავლიდან. გრაფს, ქალბატონ კროულის გამოსაჯავრებლად, როგორღაც მაინც ემოვნა ორი ცხენი და ახლა გენტის გზას ადგნენ. ლუი სანატრელიც იმავე ქალაქში ილაგებდა თავის ზანდუკს. ისე ჩანდა, თითქოს უბედურებას არ სწყინდებოდა ამ ლოხი გამძევებლის დევნა და წვალება.

ჯოზი გრძნობდა, რომ გუშინდელი შეყოვნება მხოლოდ სულის მოთქმა თუ იყო რომ ძვირად ნაყიდი ცხენები, უეჭველია, ჩამოერთმეოდა ჯარის საჭიროებისათვის. მთელ ამ დღეს იგი სასტიკად იტანჯებოდა. სანამ ბრიუსელსა და ნაპოლეონს შორის ინგლისის ჯარი იდგა, არ სჭიროდა დაუყოვნებლივ გაქცევა. მაგრამ შორეული საჯინიბოდან თავის სასტუმროს საჯინიბოში გადმოაყვანინა ისინი, რათა თვალწინა ჰყოლოდა და ძალდატანებით გატაცების საფრთხისათვის აერიდებინა. იზიდორი გამუდმებით მეთვალყურეობდა საჯინიბოს კარს და ცხენები შეკაზმულები და გამზადებული ჰყავდა გზას გასადგომად. იმასაც გულითა და სულით ეწადა ამ საქმეს შესდგომოდა.

გუშინდელი მიღების შემდეგ რებეკას აღარაფრად ენაღვლებოდა, ძვირფას ემილიას გაჰკარებოდა. მან მოკვეცა ჯორჯის ნაჩუქარი თაიგული, წყალი გამოუცვალა ყვავილებს და კვლავ გადაიკითხა მისი სატრფიალო ბარათი. „საცოდავი! - თქვა მან და თან თითებზე იხვევდა ქალაქის ამ პატარა ნაჭერს, - როგორ შემიძლია გავანადგურო ეს გოგო ამითი!.. და მერე ისიც ამისთანა რამისთვის იკლავს თავს, მართლა... იმ ტუტუც, ბლენძია და ბრიყვი კაცისთვის, ჩირადაც რომ არ აგდებს თვითონ მას. ჩემი საწყალი, გულკეთილი როუდონი იმაზე ათჯერ უკეთესია!“ და მერე შეუდგა იმის ფიქრს თუ რა უნდა ექნა მას, თუ... თუ რაიმე დაემართებოდა საწყალ, გულკეთილ როუდონს და რა დიდი ბედნიერება იყო, რომ მან ცხენები თან არ წაიყვანა.

ამავე დღეს ქალბატონ კროულისა, რომელსაც გვარიანად მოუვიდა გული ბეირაკრზების ოჯახის გამგზავრებაზე, გრაფის მეუღლისაგან გამოყენებული საფრთხილო ღონისძიებანი გაახსენდა და საკუთარი სარგებლობისთვის თვითონაც აღასრულა ცოტაოდენი ამოსანემსავი საქმე. ძვირფასეულობის,

ჩვეებისა და ნაღდი ფულის უმეტესი ნაწილი ტანზე შემოიკვერა და ასე გაწყობილი მზად გახლდათ ყოველნაირი შემთხვევისათვის: გაქცევისთვის, თუ ამას მიზანშეწონილად სცნობდა, ანდა დარჩენისა და გამარჯვებულთან ალერსიანი შეგებებისთვის, ინგლისელი იქნებოდა თუ ფრანგი, სულ ერთია. და მე დარწმუნებული არ ვაზღავარ, რომ იმ ღამეს მას არ ზმანებოდა დუკას ან მარშლის მეუღლედ გახდომა, მაშინ როცა წამოსასხამში გახვეული როუდონი წვიმაში ათევდა ღამეს მონ-სენ-ჟანთან და მთელი თავისი გულითა და სულით შინ დატოვებულ თავის პაწაწინა ცოლზე ფიქრობდა.

მეორე დღეს, კვირას, მაიორ ო' დაუდის მეუღლემ სიამოვნებით იხილა, რომ ორივე მისი ავადმყოფი სულითა და ხორციით მოძჯობინებულიყო იმღამინდელი მოსვენების შემდეგ. თვითონ ქალბატონ ო'დაუდს ემილიას ოთახში ეძინა დიდ სავარძელში და მზად იყო, თუ მოვლა დასჭირდებოდა მის მეგობარს, ანდა ლეიტენანტს, მსწრაფლ წამომხტარიყო. როცა გათენდა, ეს ზორბა მანდილოსანი შინ გეახლათ და ამ დღის შესაფერისად გულმოდგინედ და ბრწყინვალედ მოიკაზმა. და ფრიად შესაძლებელია, რომ სანამ მარტო იმყოფებოდა იმ ოთახში, სულ უკანასკნელი ერთი ლოცვა მაინც აღევლინებოდა ცათა შინა მამაცი მეომრის, მაიკლ ო' დაუდის დღეგრძელობისათვის.

უკან რომ დაბრუნდა, თან მოიყოლა თავისი ლოცვანი და ბიძამისი დეკანოზის სახელგანთქმული ქადაგებანი, რომელსაც გაუმცდარად კითხულობდა ყოველ უქმე დღეს. ზოგჯერ ყველაფერი არ ესმოდა, ბევრ სიტყვას სწორედაც ვერ გამოთქვამდა: ეს სიტყვები გრძელი და ბუნდოვანი გახლდათ, ვინაიდან დეკანოზი სწავლული კაცი ბრძანდებოდა და უყვარდა ბრტყელ-ბრტყელი ლათინური სიტყვები; მაგრამ, საერთოდ, მანდილოსანი დიდის გულისყურით, რიხითა და ძირითადად საკმაო სისწორითაც კითხულობდა. „რამდენჯერ მოუსმენია ჩემს მიკს ეს ქადაგებანი, მე რომ შინ წყნარად ვუკითხავდიო“, - ფიქრობდა იგი. მან განიზრახა ეს მოღვაწეობა დღესაც განეახლებინა ემილიას და დაჭრილი ლეიტენანტის მრევლისთვის. სწორედ იგივე საკითხავი, იმავე დღის იმავე ჟამს ოცი ათას ეკლესიაში მაინც იკითხებოდა და მილიონობით მუხლმოყრილი ბრიტანელი ქალი და კაცი ყოველთა მეუღლეს მფარველობას ევედრებოდა.

მათ არ გაუგონიათ ის გრიალი, რომელმაც ჩვენი პატარა მრევლი შეაკრთო ბრიუსელში: ქალბატონი ო'დაუდი გულმოდგინე კითხვაში რომ იყო გართული, გუშინდელზე გაცილებით უფრო ხმაძალლა დაიწყო გრგვინვა ვატერლოოს ზარბაზნებმა.

როცა ჯოზეფა ყური მოჰკრა იმ თავზარდამცემ ხმას, გადაწყვიტა, ვეღარ მოვითმენ ამ ზათქისა და ზარის წამდაუწუმ განმეორებას და ახლავე უნდა გავიქცეო. შევარდა დაჭრილის ოთახში, სადაც ჩვენი სამი მეგობარი გარინდებულიყო და ლოცულობდა, შეაწყვეტინა მათ ლოცვა და მხურვალე ვედრებით მიმართა ემილიას.

- მე აღარ შემიძლია ატანა, ემი! - შესძახა მან. - აღარ შემიძლია და შენც უნდა წამომყვე! ცხენი შენთვისაც ვიყიდე... ეგ ნუ გენაღვლება, რა მივეცი... და შენ უნდა ჩაიცვა და წამოხვიდე... იზიდორს უნდა შემოუჯდე უკან!..

- უფალო შემინწყალე! ბატონო სედლი, მაშ შენ ხომ ლაჩარი ყოფილხარ! - დადო წიგნი და მიაძახა ქალბატონმა ო' დაუდმა.

- მე გეუბნები, წამოდი-მეთქი, ემილია, - განაგრძობდა ჩასუქებული ვაჟბატონი. - ნუ უგდებ ყურს, რასაც ეგ გეუბნება! რად უნდა დავრჩეთ აქ და დავაღადვრინოთ ყელები ფრანგებს?..

- თქვენ გავიწყდებათ, ძმობილო, ...ე პოლკი, - გადმოსძახა ლოგინიდან პატარა სტაბლმა, დაჭრილმა გმირმა. - და... და თქვენ მე ხომ არ მიმატოვებთ, მიმატოვებთ განა, ქალბატონო ო' დაუდ?

- არა, გენაცვალე, - მიუგო მან, თან მივიდა და ყრმას აკოცა. - ბუზსაც ვერავინ აგიფრენს, სანამ მე გვერდითა გყავარ. სანამ მიკის სიტყვას არ მომიტანენ, ფეხსაც არ მოვიცვლი აქედან. კარგი რამ დასანახავი კი ვიქნები, ამ ოტროველას ზურგს უკან წამოყუყული?

ამ სურათის წარმოდგენაზე ლოგინში მწოლარე ახალგაზრდა დაჭრილს ხარხარი აუტყდა და თვით ემილიამაც ველარ შეიკავა ღიმილი.

- მე იმას არ ვეუბნები! - შეჰღრიალა ჯოზმა, - მე არ ვეუბნები იმ... იმ ირლანდიელ დედაკაცს! მარტო შენ ვეუბნები, ემილია: ბოლოს და ბოლოს, მოდიხარ თუ არა?

- უქმროდ, ჯოზეფ? - გაკვირვებული სახით დაეკითხა ემილია და მაიორის მეუღლეს გაუწოდა ხელი. ჯოზს მოთმინების ფიალა აევსო.

- მაშ, მშვიდობით ბრძანდებოდე! - მოაძახა მან, გაბრაზებით დაიქნია მუშტი, გავარდა გარეთ და გაიჯახუნა კარი.

ახლა კი მართლაც ბრძანა გამგზავრება და ეზოში ცხენზე აბობლდა. ქალბატონმა ო' დაუდმა ყური მოჰკრა ცხენების თქარათქურს, ალაყაფის კარში რომ გადიოდნენ. გადაიხედა კიდევ და ბევრი ზიზღნარევი შენიშვნა შემოეხარჯა საბრალო ჯოზეფისათვის, როცა იგი ქუჩაში მიერეკებოდა ცხენს, ხოლო მოსირმულქუდიანი იზიდორი უკან მისდევდა. რამდენიმე დღის ნასვენი ცხენები ფიცხობდნენ და მიჭენაობდნენ ქუჩაში, ისედაც უშნო და მხდალ ცხენოსან ჯოზს კი უნაგირშიაც ვერაფერი ლაზათი ეტყობოდა.

- ერთი შეხედე, ემილია, გენაცვალე, სახლის ფანჯარას როგორ უსწორებს! ასეთი უგერგილო დათვი, სწორედ რომ არ შემხვედრია!

მალე მხედრებმა ჩორთით ჩაიარეს გენტის გზისაკენ მიმავალი ქუჩა და თვალს მიეფარნენ. სანამ ჩანდნენ კი ქალბატონ ო' დაუდს არ მოუკლია მათთვის დაცინვის ნიაღვარი.

მთელ იმ დღეს დილიდან გვიან საღამომდე არ შეწყვეტილა ზარბაზნების გრიალი. უკვე ჩამობნელებული იყო, როცა კანონადა უცბად შეწყდა.

ყველა ჩვენგანს წაუკითხავს, რა მოხდა მაშინ. მისი ამბავი ყოველ ინგლისელს პირზე აკერია და თქვენ და მე, რომელნიც ბაღლები ვიყავით, როცა დიდ ბრძოლაში გაიმარჯვეს და დამარცხდნენ, არასოდეს მოგვწყინდება ამ სახელგანთქმული ამბის მოსმენა და დაწვრილებით მოთხრობა. მისი მოგონება კვლავ უღრღნის გულს თანამემამულეთა მილიონებს. იმ მამაცი ვაჟკაცებისა, რომელნიც მაშინ იძლივნენ. ისინი სულის კაწკაწით ელიან ხელსაყრელ დროს, რომ შური იძიონ იმ დამდაბლებისათვის. თუ კვლავ შეტაკება მოხდა და მათი გამარჯვებით დამთავრდა, ახლა ისინი განიხარებენ, ხოლო მძულვარებისა და

გულბორროტების წყეულ მემკვიდრეობას ჩვენ მოგვიგდებენ. და აღარა აქვს დასასრული ეგრეთ წოდებულ დიდებასა და სირცხვილს, აგრეთვე ერთმანეთში ცვლას ძღვევამოსილი და მარცხიანი ხოცვა-ჟლეტისა, რასაც ორი დიდად განათლებული ერი შეიძლება ეწეოდეს. აქედან მოყოლებული, ჩვენ, ფრანგები და ინგლისელები, იქნებ მთელ საუკუნეებს ვიტრაბახებდით, კვლავ ვჟლეტდით ერთმანეთს და შეუპოვრად აღვასრულებდით პატიოსნებისა და ზნეობის ეშმაკურ კანონებს.

ყველა ჩვენმა მეგობარმა მონაწილეობა მიიღო და ვაჟკაცურადაც იომა ამ დიდ ბრძოლაში. მთელ დღეს, სანამ დიაცები ღმერთს ევედრებოდნენ, შორს, ინგლისის შეუპოვარი ქვეითი ჯარი უხვდებოდა და უკვე აქცევდა ფრანგი მხედრობის მძვინვარე იერიშებს. ზარბაზნები, რომელთა ხმაც ბრიუსელს აღწევდა, ხნავდა მათ დასტებს, თანამოლაშქრენი ეცემოდნენ, ხოლო ცოცხლად გადარჩენილი, შეუდრეკელი ამხანაგები ისევ შემჭიდროვდებოდნენ ხოლმე. როცა მოსალამოვდა, ფრანგების იერიშებს, რომელთაც ასე მამაცურად უმკლავდებოდნენ, სიმძაფრე მოაკლდა: ბრიტანელთა გარდა მათ ახლა ან სხვა მოპირდაპირე გაუჩნდა, ანდა გადამწყვეტი თავდასხმისათვის ემზადებოდნენ. ესეც მალე აღსრულდა: საიმპერიო გვარდიის დასტებმა გაილაშქრა სენ-ჟანის სერისაკენ, რათა ბოლოს და ბოლოს ერთბაშად, ერთი ხელის მოსმით, გადაეყარათ ინგლისელები იმ ბორცვიდან, რომელსაც მიუხედავად მტრის ყოველი მეცადინეობისა, მთელი დღე ინარჩუნებდნენ. ფრანგები არ ეპუებოდნენ ზარბაზნებს, რომელნიც ინგლისელთა სანგრებიდან სიკვდილს აფრქვევდნენ: შავი დასტები მაინც მიიგრავნებოდნენ და მიიწევდნენ სერის თხემისკენ. თითქოს, ის-ის იყო, კიდევ მიაღწიეს ქედს, რომ მოიერიშე ჯარი შედრკა და შეტორტმანდა. მერე შედგა, ოღონდ კვლავ პირისპირ კი უდგა თოფ-ზარბაზნებს. შემდეგ, ბოლოს, ინგლისის ჯარი გამოიჭრა იმ სანგრებიდან, საიდანაც მტერმა ვერას გზით ვერ მოახერხა მისი განდევნა, ეკვეთა მოპირდაპირეს და გვარდიამაც იბრუნა პირი.

სროლის ხმა აღარ ისმოდა ბრიუსელში. მდევარიც შორს გადაიკარგა. წყვდიადმა დაჰფარა ბრძოლის ველი და ქალაქი, ემილია კი განაგრძობდა ლოცვას ჯორჯისთვის, რომელიც ტყვიით გულგანგმირული პირქვე ეგდო უსულოდ.

თავი XXXIII. მის კროულის ნათესავები ფრიად შეშფოთებულნი ბრძანდებიან მისთვის

გულკეთილ მკითხველს მოაგონდება, რომ სანამ მხედრობა ფლანდრიაში ლაშქრობს და იქ გმირული ბრძოლის შემდგომ წინ მიიწევს, ჯერ საფრანგეთის სასაზღვრო ციხე-სიმაგრეების ასაღებად, მერე კი მთელი იმ ქვეყნის დასაპყრობადაც, ინგლისში მშვიდობიანად მცხოვრები ბევრი პიროვნება გვყავს დარჩენილი, რომელნიც ამ ჩვენს, მოთხრობასთან არიან დაკავშირებულნი და მატიანეში თავისი წილი ეკუთვნით. შფოთიანობისა და ხიფათიანობის ამ დროებაში მოხუცი მის კროული ბრაიტონს ბრძანდებოდა და ძალიან ნაკლებად აღელვებდა მაშინდელი დიდი ამბები. დიდმა ამბებმა, რასაკვირველია, გაზეთები საკმაოდ საინტერესო გახდა და ბრიგზმა ამოიკითხა „გაზეთში“ როუდონ

კროულის ვაჟკაცობის ქებით მოხსენიებისა და, იქვე ახლოს კი, მისივე პოდპოლკოვნიკად გახდომის ამბავი.

- რა სამწუხაროა, რომ ამ ყმაწვილმა ასე გამოუსწორებელი ნაბიჯი გადადგა ცხოვრებაში, - ბრძანა მამიდამისმა, - თავისი ხარისხითა და წარჩინებით შეეძლო მეღუდის მეოთხედ მილიონიანი ქალიშვილი მაინც შეერთო, მის გრეინზის მსგავსი; ან ინგლისის საუკეთესო ოჯახისშვილების თხოვნის იმედი ჰქონოდა. ოდესმე ჩემი ფულებიც იმას დარჩებოდა, ან კიდევ მის შვილებს, რადგან სულაც არ ვჩქარობ საიქიოს წაბრძანებას. ქალბატონი ბრიგზ, თუმცა თქვენ იქნებ გეჩქარებათ კიდევ ჩვენი თავიდან მოშორება!.. და ამეების ნაცვლად, სილატაკეში უნდა ამოხდეს სული, თეატრის მოცეკვავე გომბიოთურთ, ცოლად რომ მოიყვანა.

- განა ჩემი ძვირფასი ქალბატონი არ ინებებს, მოწყალე თვალით გადახედოს გმირ ჯარისკაცს, ვისი სახელიც სამშობლოს დიდების მატიანეშია აღბეჭდილი? - მოახსენა მის ბრიგზმა, რომელიც ფრიად აღვზნებული გახლდათ ვატერლოოს ამბებით და უყვარდა რომანტიკული ლაპარაკი, როცა შემთხვევა მიეცემოდა. - განა კაპიტანს, თუ პოლკოვნიკს, როგორც ახლა უფლება მაქვს ვუწოდო, ისეთი დვაწლი არ მიუძღვის, რომელმაც კროულის გვარი განაბრწყინა?

- ბრიგზ, შენ ტუტუცი ხარ! - უთხრა ქალბატონმა კროულიმ. - პოლკოვნიკმა კროულიმ კროულის სახელი ლაფში ამოსვარა, ქალბატონო ბრიგზ. მართლაც, ხატვის მასწავლებლის გომბიოს შერთვა!.. dame de compagnie-ს[89] შერთვა!.. რადგან ხომ ამაზე უკეთესი არც ყოფილა ის, ბრიგზ!.. არა, ის სწორედ შენისთანა იყო... ოღონდ შენზე უფრო ახალგაზრდა და გაცილებით უფრო კოხტა და ჭკვიანი. ნეტავი შენც ხომ არ ბრძანდებოდი იმ ხელიდან წასული თაღლითის ბოროტმოქმედების ხელის შემწყობი, ვისი საზიზღარი ჯადოქრობის მსხვერპლიც ის ბიჭი გახდა და ვისაც ასე ეთაყვანებოდა ხოლმე? დიახ, მე მოგახსენებ, რომ შენც მისი ხელის შემწყობი ბრძანდებოდი! მაგრამ გარწმუნებ, ჩემი ანდერძი იმედს გაგიცრუებს: კეთილი ინებე და მისწერე მისტერ უექსის; შეატყობინე, ახლავე მინდა თქვენი ნახვათქო.

მის კროულის ამჟამად ჩვეულებად ჰქონდა, თითქმის ყოველდღე მიეწერა ბარათი თავის ვექილ მისტერ უექსისთვის, რადგან ქონების გამგეობის შესახებ გაცემული ყველა ძველი განკარგულება გააუქმა და ახლა მეტად დაბნეული გახლდათ - არ იცოდა მომავალში როგორ მოეხმარა თავისი ფულები.

შინაბერამ გვარიანად მოიკეთა, რაც იმაზე ემჩნეოდა, რომ ბრიგზს უფრო ხშირად და გესლიანად დასცინოდა. ყველა ამ თავდასხმას საწყალი დედაკაცი უდრტვინველად, ლაჩრულად და მოთმინებით იტანდა, ოღონდ მისი საქციელი ნახევრად სულგრძელობის მიზეზი იყო, ნახევრად კი - ცბიერებისა. ერთი სიტყვით, ისე ემონებოდა, როგორც მისი ბუნებისა და მდგომარეობის ქალებს სჩვევიათ. ვის არ უნახავს როგორ სჩაგრავს ქალი ქალს? განა მამაკაცების რა ტანჯვათა განცდა შეედრება ზიზღისა და ბოროტების იმ ყოველდღიურად განმეორებულ ისრებს, რომლითაც საბრალო დიაცები იცხრილებიან ხოლმე თავიანთი სქესის მტარვალთა მიერ? საბრალო მსხვერპლნი! მაგრამ ჩვენ ვუხვევთ ჩვენს დებულებას, რომელიც ის გახლავთ, რომ ქალბატონი კროული ყოველთვის განსაკუთრებით შემაწუხებელი და მძვინვარე ხდებოდა მაშინ, როცა იგი სენისაგან იკურნებოდა: როგორც იტყვიან, ჭრილობები ყველაზე უფრო მაშინ ექავებათ ხოლმე, როცა ისინი პირს იკრავენ.

ქალბატონი კროული ასე რომ უახლოვდებოდა, როგორც ყველა იმედოვნებდა, გამომჯობინებას, მხოლოდ მის ბრიგზი გახლდათ ერთადერთი ზვარაკი, რომელსაც უფლება ჰქონდა ავადმყოფთან ახლო ყოფნისა. მაგრამ ქალბატონ კროულის შორს მყოფი ნათესავნი მაინც არ ივიწყებდნენ სანუკვარ თვისტომს და ყურადღების დამადასტურებელი მრავალი ნიშნით, ფეშქაშითა და გულითადი წერილით იღწვოდნენ, არ წაშლილიყო მათი სახეები მიის ხსოვნაში.

უპირველეს ყოვლისა, მოვიხსენოთ მისი ძმისწული როუდონ კროული. ვატერლოოს სახელგანთქმული ბრძოლისა და „გაზეთის“ იმ ცნობის შემდგომ, რომელიც იუწყებოდა იმ გამოჩენილი ოფიცრის განდიდებისა და მამაცობის ამბავს, დიეპის საფოსტო გემმა ბრაიტონს, ქალბატონ კროულის, პოლკოვნიკი ძმისწულისაგან გამოგზავნილი საჩუქრებიანი ყუთი და მოწიწებული, გულითადი წერილი ჩამოუტანა. ყუთში გახლდათ ერთი წყვილი ფრანგული ეპოლეტი, საპატიო ლეგიონის ჯვარი და ხმლის ვადა - ბრძოლის ველიდან წამოღებული ნეშტნი. წერილში საკმაოდ ენამახვილად იყო აღწერილი, როგორ ეკუთვნოდა ეს ხმლის ტარი საფრანგეთის გვარდიის ერთ მეთაურ ოფიცერს, რომელმაც შესძახა, „გვარდიელი მოკვდება, მაგრამ ტყვედ არ დანებდებაო“, მაგრამ მაშინვე კი ჩაუვარდა ტყვედ უბრალო ჯარისკაცს; ამ ჯარისკაცმა ფრანგს თოფის კონდახით გადაუმტვრია ხმალი და როუდონი დაეპატრონა შემუსვრილ იარაღს. ჯვარი და ეპოლეტები კი საფრანგეთის ცხენოსანი ჯარის პოლკოვნიკისა იყო, რომელიც ბრძოლაში სძლია ადიუტანტმა, და როუდონ კროული დასძენდა, ამ ნადავლისთვის სხვა უკეთეს გზას რაღას ვიპოვნიდი - ისევ ჩემს უგულითადეს და უსაყვარლეს ძველ მეგობარს გამოგიგზავნეო. შემდეგ კითხულობდა, ნებას მიბოძებთ განვაგრძო თქვენთვის წერილების გზავნა პარიზიდან, საითკენაც არმია მოელაშქრებაო? მას შეეძლებოდა საინტერესო ამბები ეცნობებინა ამ სატახტო ქალაქიდან ქალბატონ კროულის ზოგი ძველი ემიგრანტი მეგობრისა, რომელთაც ასე დიდი ამაგი დასდო მან გასაჭირში ყოფნის დროს.

შინაბერამ მოწყალე და ალერსიანი წერილი მიაწერინა ბრიგზს პოლკოვნიკისათვის; აქეზებდა, განაგრძე წერილების გზავნაო. პოლკოვნიკის პირველი წერილი ისე უზომოდ სახალისო და შემაქცევარი აღმოჩნდა, რომ ბებერი სიამოვნებით ელოდა სხვებსაც.

- რასაკვირველია, ვიცი, - აუხსნამან ქალბატონს ბრიგზს, - რომ როუდონს ისევე არ შეუძლია ასე კარგი წერილის დაწერა, როგორც შენ, ჩემო საცოდავო ბრიგზ, და სწორედ ის ჭკვიანი, პატარა ოინბაზი რებეკა რომ არის, მისი ნაკარნახევია სიტყვა-სიტყვით. მაგრამ ეს მაინც არ უშლის ხელს ჩემს ძმისწულს, გამართოს. ამიტომ მსურს გააგებინო, ძალიან ნასიამოვნები გახლავარ-თქო.

ნეტავი თუ იცოდა, რომ ბეკი არა მარტო იმ წერილებსა წერდა, არამედ როუდონ კროულის მეუღლემ თვითონვე აიღო და გამოუგზავნა ნადავლი, რომელიც ორიოდე ფრანკად იყიდა ერთ-ერთი მეწვრილმანისაგან - ომის რელიკვიებით მოვაჭრე ხომ ურიცხვი გაჩნდა ბრძოლის დამთავრებისთანავე! ყველაფრის მცოდნე მწერალმა ესეც იცის. მაგრამ როგორც არ უნდა ყოფილიყო, ქალბატონ კროულის ღმობიერმა პასუხმა ფრიად გაამხნევა ჩვენი ახალგაზრდა მეგობრები, როუდონი და მისი მეუღლე, რომელთაც დიდი იმედი მიეცათ, მამიდის მოღობას კარგი პირი რომ უჩანდა. ამიტომაც გამოიღეს თავი მიისი შექცევისათვის და ბევრი საამო წერილი აახლეს პარიზიდან, სადაც როგორც როუდონი იუწყებოდა,

მათდა საბედნიეროდ წაყვნი ისინი ძღვეამოსილ მხედრობას.

შინაბერას წერილები მღვდლის ცოლისადმი, რომელიც დედოფლის კროულის გაემგზავრა ლავიწხატეხილი ქმრის მოსავლელად, სრულიადაც არა ყოფილა ასე მოწყალე კილოთი დაწერილი. ბიუტის მეუღლეს, ამ მკვირცხლ, უნარიან, თადარიგიან, დაუცხრომელ და მბრძანებლობის მოყვარე დიაცს, ყველაზე საბედისწერო შეცდომა მოუვიდა მულის მიმართ. მან არა მარტო შეავიწროვა ის და მისი ჯალაბობა, არამედ თავიც მოაბეზრა ქალბატონ კროულის. და საბრალო მის ბრიგზი რომ ოტა მტკიცე ხასიათის დედაკაცი ყოფილიყო, ბედნიერად იგრძნობდა თავს, როცა მისმა ქალბატონმა განკარგულება გასცა, მისწერე წერილი ბიუტ კროულის მეუღლეს და შეატყობინე, მისი წასვლის შემდეგ სრულიად გამოვმთელი და სთხოვე, არასგზით არ შეიწუხოს თავი და ოჯახი უპატრონოდ არ დააგდოს ჩემი გულისათვისო. ეს გამარჯვება იმ მანდილოსანზე, რომელიც ერთობ უკმეხად და მკაცრად ეპყრობოდა მის ბრიგზს, ქალთა უმეტესობას გაახარებდა. მაგრამ ბრიგზს ჭეშმარიტად სულაც არავითარი ხასიათი არ გააჩნდა და როგორც კიმ სი მტერს კოვზი ნაცარში ჩაუვარდებოდა, მყის შეეცოდებოდა იგი და მისი თანამგრძნობი გახდებოდა.

„რა სისულელე მომივიდა, - სამართლიანად ფიქრობდა ბიუტის მეუღლე, - იმ ტუტუცურ წერილში სიტყვა რომ გადავუკარი, მოვდივარ-მეთქი, როცა მის კროულის ციცრები გავუგზავნეთ, კრინტიც არ უნდა დამეძრა, ისე ჩავსულიყავი საბრალო, ძვირფას, სანუკვარ მოხუცთან და დამეხსნა იმ ყვეყჩი ბრიგზისა და იმ სვავი femme de chambre-ის ხელიდან. ოჰ, ბიუტ, ბიუტ, რად ჩამიმტვრიე ეგ ლავიწი!“

რად ჩამიმტვრია მართლაც? ჩვენ ხომ ვიხილეთ, რომ ბიუტის მეუღლემ, რაკი ხელთ იგდო ბანქოს ქალაღდი, დიად გადამეტებული შნო და უნარიც გამოიჩინა თამაშში. იგი სავსებით და სრულებით გაბატონდა მის კროულის ოჯახში, რათა ასევე სავსებით და სრულებით ესროლინებინათ კუდით ქვა, როცა ამბოხებისათვის ხელსაყრელი დრო დადგა. თვით ის და მისი შინაურები კი მაინც თვლიდნენ, რომ იგი საზარელი მეშურნეობისა და ღალატის მსხვერპლი შეიქმნა და რომ მის კროულისათვის დიდებული მისი ამაგი მხოლოდ გაუგებარ, ტლანქ უმადურობას წააწყდა. როუდონის წარჩინებამ და „გაზეთში“ მისი სახელის პატივით მოხსენიებამაც, შიშით აღავსო და შეაშფოთა ეს ღვთისმოსავი ქრისტიანი მანდილოსანი. ხომ არ შეურიგდება ახლა მამიდამისი, როცა იგი უკვე პოლკოვნიკი და აბანოს ორდენის რაინდი გახდა? და კვლავ ხომ არ მოიბრუნებს გულს მის კროული იმ საზიზღარ რებეკასაკენ? მღვდლის ცოლმა ქმარს მხედრული დიდებისა და ბოროტთა წარმატების ამაოებისათვის ქადაგება შეუთხზა, რომელიც წმიდა მოძღვარმა დიდის რიხით წარმოსთქვა, თუმცა ერთი სიტყვაც არ ესმოდა. მისი ერთ-ერთი მსმენელი პიტ კროული გახლდათ, ის პიტი, რომელიც თავისი ორი პატარა დითურთ მოსულიყო ეკლესიაში; ხოლო თვით ბებერი ბარონეტისთვის ახლა ქუდიც რომ შეგეგდოთ საყდარში, მაინც ველარ შეადგმევინებდით შიგ ფეხს.

ბეკი შარპის წასვლის შემდეგ ამ ბენრეკმა სრულიად მისცა თავი უგვან ყოფაქცევას, რითაც დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია მთელს საგრაფოში, მის ვაჟიშვილს კი თავზარი დასცა, თუმცა მაინც ვერ ბედავდა კრინტის დაძვრას. მის ჰოროქსის ქუდს წინანდელზე უფრო თვალისმომჭრელი ბაბთები გაუჩნდა. პატიოსანი ოჯახიშვილები ძრწოლით გაურბოდნენ სასახლესა და მის პატრონს.

სერ პიტი კარიკარ დადიოდა და ლოთობდა თავის მოიჯარეებში, საბაზრო დღეებში კი მადბერიში და ახლომახლო ადგილებში მიირთმევდა არაყს გლეხებთან. იგი საუთემპტონსაც მიბრძანდებოდა საგვარეულო ოთხცხენიანი ეტლით, შიგნით კი მის ჰოროქსი ეჯდა. საგრაფოს ხალხი ყოველ კვირას ელოდა და მის ვაჟიშვილსაც ხმამოუღებელივ უსკდებოდა გული, რომ სერ პიტისა და მის ჰოროქსის ქორწინების ამბავი მალე გამოცხადდებოდა პროვინციის გაზეთში. ჭემმარიტად მძიმე ასატანი ტვირთი გახლდათ ეს მისტერ კროულისათვის. ქადაგებასა და ახლომახლო გამართულ სხვა სასულიერო შეკრებილობებში, სადაც იგი ჩვეულებრივ თავმჯდომარეობდა და საათობით ლაპარაკობდა, ძალა გამოეცალა მის მჭევრმეტყველებას, რადგან, როცა სალაპარაკოდ ადგებოდა, გრძნობდა, რომ მსმენელნი გულში მაინც ამბობდნენ: „ეგ ხომ შვილია იმ ურჯულო და გარყვნილი ბებერი სერ პიტისა, რომელიც სწორედ ახლა უთუოდ სადმე სამიკიტნოში ლოთობსო“. ერთხელ კიდევ, როცა ტიმბუქტუს მეფის უმეცრების წყვდიადში ყოფნასა და მისი, ასევე სიბნელეში მყოფი, მრავალი ცოლის შესახებ ქადაგებდა, ბრბოდან ვიღაც მთვრალმა გარეწარმა მიაძახა: „ნორჩო ფარისეველო, თვითონ დედოფლის კროულიში რალამდენიაო?“ რითაც მთელი კრება განაცვიფრა და ბოლოც მოუღო ბატონ პიტის სიტყვას. კროულის ოჯახის ორი ასულიც ალბათ სრულიად გაველურდებოდა (ვინაიდან სერ პიტმა დაიფიცა, ჩემ სახლში აღმზრდელ ქალს აღარასოდეს გავაჭაჭანებო), რომ ბატონ კროულის მუქარით არ აეძულებინა მოხუცი, ისინი სკოლაში მიებარებინა.

ამასობაში, როგორც მოვიხსენიეთ კიდევ, რა პირადი კინკლაობაც არ უნდა ჰქონოდათ ყველას ერთმანეთში, მის კროულის ძვირფას ძმისწულებს მაინც ერთსულოვნად უყვარდათ მამიდა და უგზავნიდნენ სიყვარულის დამადასტურებელ ნიშნებს. მაგალითად, ბიუტის მეუღლემ გაუგზავნა ციცრები, განსაკუთრებით საუცხოო კალნაბი და მისი თვალისჩინი გოგონების ნახელავი კობტა ქისა თუ ქინძისთავების დასაბნევი ბალიში და თან დართული ჰქონდა ამ ქალიშვილების თხოვნა ძვირფასი მამიდასადმი, ერთი პაწია კუნჭული ჩვენც დაგვიტოვეთ თქვენს მახსოვრობაშიო; ხოლო სასახლიდან კი პიტი უგზავნიდა ატამს, ყურძენსა და ირმის ხორცს. ეს სასიყვარულო ფემქაშები საუთემპტონის საფოსტო ეტლს ჩაჰქონდა მის კროულისთვის ბრაიტონს. ხანდახან ბატონ პიტსაც ჩაიყვანდა ხოლმე იქ, რადგან სერ პიტთან უთანხმოება ბატონ კროულის აიძულებდა ახლა საკმაოდ დიდ-დიდი ხნით მორიდებოდა თავის სახლს. გარდა ამისა, ბრაიტონისკენ იზიდავდა მას ლედი ჯეინ შიპშენკსიც, რომელზედაც დანიშნული რომ ბრძანდებოდა ბატონი კროული, წინათაც მოვიხსენიეთ. მისი ბრწყინვალეობა და მისი დანი ბრაიტონს ცხოვრობდნენ თავიანთ დედიკო გრაფის მეუღლე საუთდაუნთან, იმ მტკიცე ხასიათის მანდილოსანთან, რომელიც ასე სახელგანთქმული გახლავთ მოაზროვნე საზოგადოებაში.

ორიოდე სიტყვა უნდა ითქვას ამ ქალბატონისა და მისი კეთილშობილი ოჯახისათვის, რომელიც აწმყო და მომავალი ნათესაური კავშირით არის შეკრული კროულის სახლთან. რაც შეეხება საუთდაუნთა სახლის უფროსს, კლიმენტ უილიამს, მეოთხე გრაფ საუთდაუნს, ბევრი არაფერია სათქმელი, გარდა იმისა, რომ ეს ვაჟბატონი, როგორც ლორდი ულზი, პარლამენტში შევიდა ბატონ უილბერფორსის მფარველობით, ერთ ხანს კიდევ ასახელ თავისი პოლიტიკური ნათლია და ნამდვილად საქმიანი ყმაწვილი კაცი ჩანდა. მაგრამ სიტყვით ვერ გამოითქმის მისი სათაყვანო დედის გრძნობანი, როცა შეიტყო კეთილშობილი ქმრის გარდაცვალების შემდეგ მალევე, რომ მისი ვაჟიშვილი წარჩინებულთა

რამდენიმე დროს გასატარებელი კლუბის წევრი ყოფილიყო და ბლომად ფულიც წაეგო უოტვირისას და „ქოქოსის პალმაში“; რომ ფულს სესხულობდა შემდგომში მემკვიდრეობის მიღების ხარჯზე და ვალებში ჩაეგდო საგვარეულო მამული; რომ დააქროლებდა ოთხცხენიან ეტლს და მფარველობდა დოღში სანაძლეოთა გამართვას და რომ მას ოპერაში ნამდვილად ჰქონდა დაქირავებული ლოჟა, სადაც უცოლო ყმაწვილკაცების ფრიად საშიშ საზოგადოებაში ტრიალებდა და ახლა მისი სახელი ქვრივის წრეში მხოლოდ ოხვრითღა თუ იხსენიებოდა.

ლედი ემილი ძმაზე ბევრად უფროსი გახლდათ და მნიშვნელოვანი ადგილიც ეპყრა სულიერ სამყაროში, ვითარცა ზემოთ ხსენებული მშვენიერი თხზულებისა და ბევრი ჰიმნისა და სასულიერო საგალობლის ავტორს. ხანმოთეული შინაბერა და ქორწინებაზე მხოლოდ ბუნდოვანი წარმოდგენის მქონე დიაცი თითქმის მთელი გულითა და სულით ზანგებზე იყო შეყვარებული. მე მგონი, იმას უნდა ვუმაღლოდეთ ამ ლექსსაც: შორს დასავლეთის ზღვისკენ წარგვიძეხ

და მიგვიყვანე იმ კუნძულს მზიანს, სად ცის ლაჟვარდი მარად იცინის, ხოლო ზანგნი კი მარად ტირიან.

მას მიწერ-მოწერა ჰქონდა ჩვენი ოსტ- და უესტ-ინდოეთის სამფლობელოთა უმეტესი ნაწილის სასულიერო მოღვაწეებთან და გულში ჩუმად უღვიოდა სიყვარული ღირს მამა საილეს ჰორნბლაუერისადმი, რომელსაც ტატუ გაუკეთეს წყნარი ოკეანის სამხრეთ კუნძულებზე.

რაც შეეხება ლედი ჯეინს, რომელსაც, როგორც ითქვა, მისტერ პიტ კროული ეტრფოდა, იგი სათნო, მორცხვი, მდუმარე და მოკრძალებული ადამიანი იყო. მიუხედავად კეთილი გზიდან გადაცდენილობისა, მაინც უყვარდა ძმა, ოღონდ ძალიან კი სრცხვენოდა ამ სიყვარულისა. ჯერ კიდევ უგზავნიდა მოკლე, ნაჩუმათევად და ნაჩქარევად ნაწერ ბარათებს და ნამალევად დაჰქონდა ფოსტაში. უსაზარლესი საიდუმლოება, რომელიც მის სიცოცხლეს ლოდად აწვა, ის გახლდათ, რომ ლედი ჯეინი და მოხუცი მეკუჭნავე დედაკაცი მალულად ესტუმრნენ საუთდაუნს ოლბენის პალატებში და ნახეს, რომ იგი... ოჰ, ის საძაგელი, საყვარელი, დაღუპული ქარაფშუტა! - იგი იჯდა, სიგარას აბოლებდა და წინაც კიურასოს ბოთლი ედგა.

ლედი ჯეინი ეთაყვანებოდა დას, აღმერთებდა დედას; ხოლო ბატონი კროული, საუთთდაუნის, ამ დაცემული ანგელოზის, შემდეგ, ყველაზე მშვენიერ და სრულყოფილ ვაჟკაცად მიაჩნდა. მისი დედიკო და და, მასზე უზომოდ უფრო მაღალი რანგის ბანოვნები, განაგებდნენ ყველა მის საქმეს და იმ მომხიბლავი სიბრალოლით ეპყრობოდნენ, რასაც ყოველთვის ასე ხალისით სჩადიან ხოლმე ჭემმარიტად დიდბუნებოვანი მანდილოვნები. დედიკო უკვეთავდა მისთვის კაბებს, წიგნებს, ქუდებს, აზრებს. მას ასეირნებდნენ პონით, ან ავარჯიშებდნენ ფორტეპიანოზე, ან კიდევ სხეულის სხვა რამ მოძრაობას აკეთებდნენ მხოლოდ ისე, როგორც მიღედი საუთდაუნს მიაჩნდა საჭიროდ. და მისი ბრწყინვალეობა თავის ქალიშვილს თვით ამჟამინდელ ასაკამდე, ოცდაექვს წლამდეც, ატარებდა წინსაფრით, რომ დედოფალ მარლოტასთან ლედი ჯეინის წარდგენის დროს არ მოემორებინათ ეს სამკაული.

როცა ეს მანდილოვნები პირველად ჩამობრძანდნენ ბრაიტონს, თავიანთ სახლში, ბატონი კროული მხოლოდ მათ სანახავად დადიოდა პირადად. ხოლო მამიდის

სახლისათვის მარტო სადარბაზო ბარათის დატოვებით კმაყოფილდებოდა, თანაც მისტერ ბოულზს ან მის თანაშემწე ფარემს მოკრძალებითა და მოწიწებით გამოჰკითხავდა სნეულის ჯანმრთელობის ამბავს. ერთხელ ბიბლიოთეკიდან შინ მიმავალ ბრიგზს შეხვდა, რომელსაც ილიაში რომანების გროვა ჰქონდა ამოჩრილი და მას რომ სრულიად არ სჩვეოდა, ისე გაწითლდა, როცა მიეგება და ხელი ჩამოართვა ქალბატონ კროულის ამ ამხანავს. ქალბატონი ბრიგზი მან გააცნო იმ მანდილოსანს, ვისთანაც ბატონი კროული შემთხვევით ერთად მოსეირნობდა - ლედი ჯეინ შიპშენკსს, და თან დასძინა: - ლედი ჯეინ, ნება მიბოძეთ, წარმოგიდგინოთ მამიდაჩემის უგულითადესი მეგობარი და უსაყვარლესი ამხანაგი ქალბატონი ბრიგზი, რომელსაც თქვენ სხვა წოდებითაც იცნობთ, ვითარცა ავტორს წარმოცა „გულის ლირიკისა“, თქვენ რომ ასე მოგწონთ!

ლედი ჯეინიც გაწითლდა, პატარა, ალერსიანი ხელი რომ გაუწოდა ქალბატონ ბრიგზს, თან მეტად თავაზიანი და უთავბოლო რაღაც წაიბუტბუტა თავისი დედიკოს შესახებ. მერე თქვა, ქალბატონ კროულის მონახულება მინდა და მოხარული ვარ ბატონ კროულის მეგობრებისა და ნათესავების გაცნობისაო. განშორებისას ალერსიანი, მტრედისებური გადახედვით გამოესალმა იგი ბრიგზს, ხოლო პიტ კროულიმ უღრმესი პატივისცემის გამომხატველი ისეთი თავაზიანი თაყვანი სცა, როგორც მის უდიდებულესობას, პუმპერნიკელის დედოფალს უძღვნიდა ხოლმე, როცა ატაშედ ბრძანდებოდა იმ ქვეყნის მთავრის კარს.

ცბიერი დიპლომატი და მაკიაველის მიმდევარი ბინკის შეგირდი! სწორედ იმან მისცა ადრევე ლედი ჯეინს საბრალო ბრიგზის ყმაწვილობის დროინდელი ლექსების ის კრებული. მას მოჰგონებოდა, რომ დედოფლის კროულიში მოეკრა მისთვის თვალი: იგი მიძღვნილი იყო მამამისის განსვენებულ მეუღლისთვის. ბატონ პიტს ეს წიგნი ბრაიტონს წამოეღო და სანამ სათნო ლედი ჯეინს უბოძებდა, საუთემპტონის საფოსტო ეტლში გზადაგზა გადაეკითხა და საკუთარი ფანქრის აღენიშნა კიდევ საგულისხმო ადგილები.

აგრეთვე სწორედ ბატონმა პიტ კროულიმ შთააგონა ლედი საუთდაუნს ის დიდი ხელსაყრელობა, რომელიც შეიძლებოდა მოჰყოლოდა მისი ოჯახისა და მის კროულის ერთმანეთთან დაახლოებას; და როგორც იგი ირწმუნებოდა, ეს ორივესთვის იქნებოდა ხელსაყრელი: ხორცისთვისაც და სულისთვისაც, ამას იმით ხსნიდა, რომ ქალბატონი კროული ამჟამად სრულიად განმარტოებული ბრძანდებოდა. მისი ძმის, როუდონის, შემადრწუნებელმა დამთხვეულობამ და ქორწინებამ შეაძულა ქალბატონ კროულის ეს გარეწარი ყმაწვილი. ბიუტ კროულის მეუღლის აუტანელმა მტარვალობამ, გაუმაძღრობამ და სიწუწკემ მოხუცი მანდილოსანი აამხედრა ოჯახის წევრთა ამ ნაწილის გადაჭარბებული მოთხოვნების წინააღმდეგაც და თუმცა თვით იგი, ბატონი პიტ კროული, მთელი თავისი სიცოცხლე თავს იკავებდა ქალბატონ კროულისთან მეგობრობისაგან, რაც იქნებ შეუსაბამო დიდგულობითაც მოსდიოდა, ახლა ფიქრობდა, რომ ყოველი მოსახერხებელი ღონე უნდა გამოენახათ, რათა ამ მანდილოსნის სული დაღუპვისაგან ეხსნათ და მისი ქონებაც ბატონ კროულის, ვითარცა კროულების ოჯახის მეთაურის ხელს არ ასცდენოდა.

მტკიცე ხასიათის ლედი საუთდაუნმა სრულიად მოიწონა სასიძოს ორივე განზრახვა და მზად იყო მყის მოექცია ჭეშმარიტ რჯულზე ქალბატონი კროული.

საკუთარ სახლში, საუთდაუნშიაც და ტროტერმორ-კასლშიაც, ეს ახოვანი და შიშის ზარის დამცემი მოციქული ჭემმარიტებისა ცხენოსანი ამალის თანხლებით დააგრილებდა ეტლს სოფლებში, ფანტავდა წიგნაკების გროვებს გლეხებსა და ხიზნებში და ისე უბრძანებდა გეფერ ჯოუნზს მოქცეულიყო ჭემმარიტ სარწმუნოებაზე, როგორც, მაგალითად, გუდი ჰიქსს უბრძანებდა ჯეიმზის ფხვნილი გადაეყლაპა. ერთი სიტყვით, ულაპარაკოდ და ურჩობისა და სამღვდელოების კურთხევის გარეშე სხადიოდა ამ საქმეს. ლორდ საუთდაუნს, მის განსვენებულ მეუღლეს, ბნედიან და მოყეყეხო აზნაურს, ჩვეულებადა ჰქონდა ყველაფერი, რაც მისი მატყლდას ხელიდან გამოდიოდა, ან რასაც იგი ფიქრობდა, მოსწონებოდა. ისე რომ ლედი საუთდაუნს თვითონ როგორც არ უნდა შეცვლოდა რწმენა (და მისი რწმენის ცვლა კი ეგუებოდა აზრთა გასაოცარ ნაირნაირობას, რასაც დისენტერთა ყველა ჯურის მოძღვართაგან იძენდა), იოტისოდენადაც არ შეყოყმანდებოდა, მყის ებრძანებინა ყველა თავისი ხიზნისა და ხელქვეითისათვის მის კვალზე წასულიყვნენ და მასავით ერწმუნათ ახალი მოძღვრება. ამგვარად, ვისაც კი ირწმუნებდა ეს ბანოვანი - შოტლანდიელ ღვთისმეტყველ ღირს მამა სონდერზ მაკ-ნიტრს, თუ უესლის თვინიერ მიმდევარ ღირს მამა ლიუკ უოტერზს, ან კიდევ ღირს მამა ჯაილზ ჯაულზს, „განათლებულ“ მეჯღანეს, რომელმაც თვითონვე მიანიჭა ღირსი მამობა, როგორც ნაპოლეონმა იმპერატორის გვირგვინი - მიღედი საუთდაუნის შინამოსამსახურეებს, შვილებს და ხიზნებსაც უეჭველად უნდა მოეყარათ მუხლი მის ბრწყინვალეებასთან ერთად და ამინი დაერთოთ ყველა მოძღვრის ლოცვისათვის. ამ საქმიანობის დროს მოხუც საუთდაუნს, მისი უძღურობის გამო, ნება ჰქონდა დართული თავის ოთახში მჯდარიყო, მიერთმია ნიგესი და ყური ეგდო გაზეთის კითხვისათვის. ლედი ჯეინი გახლდათ მოხუცი გრაფის საყვარელი ასული, რომელიც უვლიდა და რომელსაც იგი წრფელის გულითაც უყვარდა. რაც შეეხება ლედი ემილიას, „ფინჩლის სამრევლოს მრეცხავი დედაკაცის“ ავტორს, საიქიოს ტანჯვა-წამებით მისი დამუქრებანი (ოღონდ იმ ხანებში, რადგან შემდგომ მისი შეხედულებანი გადასხვაფერდა) ისე თავზარდამცემი რამ იყო, რომ გულს უხეთქდა თვინიერ მოხუც მამამისს და ექიმებიც აცხადებდნენ, სნეულება მაშინ მოუვლის ხოლმე, როცა მისი ბრწყინვალეება უქადაგებსო.

- მე უთუოდ ვნახავ, - უთხრა მაშინ ლედი საუთდაუნმა სასიძოს, ბატონ პიტ კროულის, მისი დამარწმუნებელი ლაპარაკის პასუხად. - ვინა სწამლობს მის კროულის?

ბატონმა კროულიმ მისტერ კრიმერი დაუსახელა.

- ნამეტანი მოსარიდებელი და უვიცი მკურნალია, ჩემო ძვირფასო პიტ! მე განგებამ წილად მარგუნა ბევრი ოჯახიდან გამომედევნა იგი; თუმცა კრთი-ორჯერ ვეღარც მივუსწარი თავის დროზე. ვეღარ გადავარჩინე საცოდავი, ძვირფასი გენერალი გლენდერზი, იმ რეგენის ხელში რომ სულს ლევდა... სწორედ რომ ლევდა! ცოტა კი მოიხედა პოჯერზის აბი რომ გადავაყლაპე, მაგრამ, ვაგლახ! უკვე დაგვიანებული აღმოჩნდა. სასიამოვნო კი იყო მაინც მისი სიკვდილი: მხოლოდ უკეთეს სამყოფელში გადაინაცვლა! კრიმერი, ჩემო ძვირფასო პიტ, უნდა ჩამოშორდეს მამიდათქვენს!

პიტმა სრული თანხმობა განუცხადა. ისიც გაიტაცა მისი კეთილშობილი ნათესავისა და სასიდედროს გულმოდგინებამ. მანაც სცნო და აღიარა სონდერზ

მაკ-ნიტრი, ლიუკ უოტერზი, ჯაილზ ჯაულები, პოჯერზის აბები, როჯერზის აბები, პოკის ელექსირი, მისი ბრწყინვალეების, ლედი საუთდაუნის ყოველი წამლეული, სულიერიც და ხორციელიც. პიტტი ისე არ გამოვიდოდა სასიდედროს სახლიდან, რომ მოწინებით არ გამოეყოლებინა თან თაღლითურ საღვთისმეტყველო თხზულებათა და წამლების გროვები. ოჰ, ჩემო საყვარელო ძმანო და ამოცების ბაზრის თანამყოფნო მეგობარნო, ვის არ სცნობია ისინი და არ დატანჯულა ამგვარი კეთილმოსურნე მტარვალების ხელში? ამაოდ ეტყვი მათ: „ძვირფასო ქალბატონო, მე ხომ შარშან თქვენზე ბრძანებით დავლიე პოჯერზის საგანგებო წამალი და კიდევ მწამს იგი. ახლა რატომ, რისთვის უნდა უარყო ის და ვსვაროჯერზის წამლები?“ არ გახლავთ ხსნა! თუ ჭეშმარიტების ერთგული განმანათლებელი საბუთიანობით ვერ მოახერხებს დაჯერებას, ცრემლები წასკდება და შეტაკების ბოლოს ურჩი მაინც იხილავს საკუთარ თავს ისე, რომ უშველებელ აბს ყლაპავს და თან აყოლებს: „კეთილი, კეთილი, ამ როჯერზისაც დავლიე!“

- მის სულიერ მდგომარეობასაც, რასაკვირველია, დაუყოვნებლივ უნდა მიხედვა, - განაგრძო მანდილოსანმა: - კრიმერის ხელში შეიძლება დღე-დღეზე გამოესაღმოს წუთისოფელს. და მერე რა ყოფაში, ჩემო ძვირფასო პიტ, რა შემადრწუნებელ ყოფაში! მე ახლავე გავუგზავნი ღირს მამა ბატონ აირონზს. ჯეინ, მისწერე ორიოდე სიტყვა ღირს მამა ბართლომიუ აირონზს, ოღონდ მესამე პირით, და მოახსენე, რომ მე მწადია ვისიამოვნო მისი ნახვით და საღამოს ჩაიზე, შვიდის ნახევრისათვის. განმანათლებელი ადამიანი ბრძანდება; და სანამ მის კროული ამ ღამეს დასაძინებლად თვალს მოხუჭავდეს, სწორედ მანამდე უნდა მიუსწროს სულიერმა მამამ. შენ კი, ემილი, ჩემო საყვარელო, წიგნების შეკვრა მოუმზადე მის კროულის. ჩაუდე „ხმა ალიდან“, „იერიქონის გამაფრთხილებელი საყვირი“ და „დამსხვრეული სახორცე ქვაბი, ანუ მოქცეული კაციჭამია.“

- და „ფინჩლის სამრევლოს მრეცხავი დედაკაციც“, დედიკო! - დასძინა ლედი ემილიამ. - ასევე კარგია რაიმე გულის დამაამებელი წიგნით დაწყება!

- მოითმინეთ, ჩემო ძვირფასო მანდილოსანნო, - ბრძანა დიპლომატმა პიტმა. - დიდის მოწინებით გახლავართ გამსჭვალული ჩემი საყვარელი და პატივცემული ლედი საუთდაუნის მოსაზრებისადმი, მაგრამ, მე მგონია, არ იქნება მიზანშეწონილი ასე ადრინად დავიწყოთ სერიოზულ საგნებზე საუბარი ქალბატონ კროულისთან. გაიხსენეთ მისი ახლანდელი სათუთი მდგომარეობა და რა ნაკლებ, რა მეტისმეტად ნაკლებ იყო აქამდე იგი შეჩვეული მარადიულ დღეგრძელობაზე ფიქრსა და სჯას.

- მაშ განა შესაძლებელია, რომ ეს ძალიან ნაადრევი იყოს, პიტ? - მიუგო ლედი ემილიამ, რომელიც წამოდგა ფეხზე და ხელში უკვე ექვსი წიგნაკი ეჭირა.

- თუ მკაცრად და ფიცხად შევუდგებით საქმეს, სულაც დავაფრთხობთ ქალბატონ კროულის. მე ისე კარგად ვიცი მამიდაჩემის ამაო ბუნების ამბავი, რომ დარწმუნებული ვარ, მოქცევის დროს ყოველი ფიცხი და წინდაუხედავი ცდა ყველაზე უარესი ღონე აღმოჩნდება ამ უბედური ქალის კეთილდღეობისათვის. ამით მხოლოდ შევაშინებთ და გავინაწყენებთ. იგი, უეჭველია, მოისვრის წიგნაკებს და მათ მბოძებლებთან ყოველნაირ ნაცნობობაზე უარს იტყვის.

- თქვენ, პიტ, ისეთივე წუთისოფლის ადამიანი ბრძანდებით, როგორც მის

კროულია! - შესძახა ლედი ემილიმ და წიგნაკებიანად გაიჭრა გარეთ.

- და თანაც რაღა საჭიროა მოგახსენოთ, ჩემო ძვირფასო ლედი საუთდაუნ. - განაგრძო ხმადაბლა პიტმა და ყური არ ათხოვა ლაპარაკში ხელის შეშლას, - თვინიერობისა და სიფრთხილის სულ მცირეოდენი მოსაკლისებაც რა საბედისწერო შეიძლება გახდეს იმ იმედებისათვის, რომელნიც ჩვენ იქნებ გვიღვივოდეს გულში მამიდაჩემის ამქვეყნიური ქონების მიმართ. გაიხსენეთ, რომ მას სამოცდაათი ათასი გირვანქა სტერლინგი მოეპოვება. მოიგონეთ მისი ასაკი და მისი ერთობ დაძაბული და სათუთი მდგომარეობა. მე ვიცი, მან მოსპო ჩემი ძმის, პოლკოვნიკ კროულის, სასარგებლო ანდერძი. ამ დაკოდილ სულს მხოლოდ ალერსითა და მოფერებით თუ დავაყენებთ ჭეშმარიტ გზაზე და არა შეშინებით. და ამიტომ, მე მგონი, დამეთანხმებით, რომ... რომ...

- რასაკვირველია, რასაკვირველია, - შენიშნა ლედი საუთდაუნმა. - ჯეინ, ჩემო საყვარელო, ნუღა გაუგზავნი ბატონ აირონზს იმ ბარათს. თუ ქალბატონი კროული ისე მისუსტებული ბრძანდება, რომ სჯა-ბაასი სწყენს, დავიცდით, სანამ გამომრთელდებოდეს. მე კი ხვალვე მოვინახულებ ქალბატონ კროულის.

- კიდევ თუ ნებას მიბოძებს ვურჩიო ჩემს ძვირფას მანდილოსანს, - ალერსიანი კილოთი შეაპარა პიტმა, - ასევე კარგი იქნება, თუ არ წაიყვანთ ჩვენს უძვირფასეს ემილის, რომელიც ნამეტანი ფიცხი და თავგამოდებულია, არამედ უკეთესი იქნება, რომ ჩვენი ნაზი და ძვირფასი ლედი ჯეინი იახლოთ თან.

- უეჭველია, ემილი ყველაფერს წაახდენს, - კვერი დაუკრა ლედი საუთდაუნმა, და ამჯერად დათანხმდა, ელალატა თავისი ჩვეული წესისათვის, რომლის მიხედვითაც, როგორც მოვიხსენიეთ, სანამ თვითონ პირადად მიიტანდა იერიშს დასამორჩილებლად შეთვალთვალეებულ პიროვნებაზე, მანამდე მოპირდაპირე ბანაკს ბლომად წიგნაკებს დაუშენდა ისევე, როგორც ფრანგების იერიშს წინ ყოველთვის გამძაფრებული კანონადა უძლოდა ხოლმე. ლედი საუთდაუნი, მოგახსენებთ, სნეულის ჯანმრთელობის, მისი სულის მარადიული კეთილდღეობის თუ მისი ფულების გულისათვის დათანხმდა, მოეთმინა.

მეორე დღეს, საუთდაუნების ოჯახის მანდილოსანთა დიდი ეტლი, შემკული საგრაფო გვირგვინითა და რომბული ღერბებით (რომლებზედაც შავი ზოლებით ოთხად გაყოფილი ფარის მწვანე მინდორზე სამი ვერცხლისფერი კრავი დაკუნტრუშებდა საუთდაუნებისა, ან კიდევ ბინკის სახლის გამოსაცნობი, ვერცხლივით მოვარაყებული, მეწამული ფერის რქის სამი საბურნუთუ კოლოფი იყო გამოსახული), დიდის ყოფით მიადგა ქალბატონ კროულის კარს და მაღალმა, დარბაისელმა მხლებელმა ბატონ ბოულზს გადასცა მისი ბრწყინვალეების სადარბაზო ბარათები: ერთი ქალბატონ კროულისათვის. მეორე კი ქალბატონ ბრიგზისათვის. დათმობის ნიშნად საღამოს ლედი ემილიმ მხოლოდ ამ უკანასკნელ მანდილოსანს აახლა ამანათი, რომელშიც მოთავსებული იყო „მრეცხავი დედაკაცის“ წიგნაკი და სხვა სათნო და საამური თხზულებანი ქალბატონ ბრიგზის პირადი გონებრივი ვარჯიშისათვის; აგრეთვე რამდენიმე ცალი გახლდათ შინამოსამსახურეთათვისაც, მაგალითად: „საკუჭნაოს ნამცეცები“, „ტაფა და ცეცხლი“ და „ცოდვის სამოსელი“, რომლებიც გაცილებით უფრო მკაცრი კილოთი იყო შეთხზული.

თავი XXXIV. ჯეიმზ კროულის პირიდან ჩიბუსს აგდებინებენ

ბატონი კროულის ალერსიანმა მოპყრობამ და ლედი ჯეინის ტკბილმა ქცევამ ფრიად მოხიბლა ქალბატონი ბრიგზი, რომელსაც შესაძლებლობა მიეცა კეთილი სიტყვით მოეხსენებინა ეს უკანასკნელი მას შემდეგ, რაც საუთდაუნთა ოჯახის სადარბაზო ბარათები ქალბატონ კროულის მოერთვა. გრაფის მეუღლისგან პირადად მისთვის, ბრიგზისათვის, დატოვებული სადარბაზო ბარათიც არა ნაკლებ სასიამოვნო გახლდათ საბრალო, უთვისტომო კომპანიონი ქალისათვის.

- ვითომ რა მინდაო, ნეტავი, ბრიგზ. ლედი საუთდაუნმა შენც რომ მოგართვა სადარბაზო ბარათი? - ბრძანა რესპუბლიკელმა ქალბატონმა კროულიმ, რაზედაც კომპანიონმა კრძალვით უპასუხა, რომ „მან ალბათ იფიქრა, არაფერი დაშავდება თუ წარჩინებული ქალბატონი საწყალ მანდილოსანს თავაზიანად მოეპყრობაო“, და ეს ბარათი თავის სამუშაო ყუთში ჩაასვენა ყველაზე უფრო სალოლიაო საკუთარ ძვირფას ნივთთა შორის.

შემდეგ ქალბატონმა ბრიგზმა უამბო, როგორ შეხვდა იგი წინა დღეს ბატონ კროულის და მის დეიდაშვილსა და დიდი ხნის დანიშნულს. უთხრა, რა სათნო გამომეტყველების ქალწული იყო იგი და რა სადად კი არა, თითქმის უბრალოდაც ეცვა. თანაც მისი ტანისამოსის ყოველი ნაწილი, დაწყებული ქუდიდან ფეხსაცმლამდე, ჭეშმარიტი დიაცური გულმოდგინებით აღწერა და შეაფასა.

ქალბატონმა კროულიმ დააცალა ბრიგზს ყბედობა და ძალიანაც არ შებმია პირში. რაკი მოიკეთა, საზოგადოებაც მოენატრა. ბატონ კრიმერს, მის ექიმს, გაგონებაც არ უნდოდა კვლავ ძველ ბუნაგსა და ლონდონის ფუქსავატურ ცხოვრებაში მისი დაბრუნების შესახებ. მოხუც შინაბერას არა მარტო გაუხარდა საზოგადოების გამოჩენა ბრაიტონში, და არა მარტო მეორე დღესვე გაუგზავნა საპასუხო სადარბაზო ბარათები, არამედ პიტ კროულიც თავაზიანად მოიწვია მამიდის სანახავად. პიტიც ეახლა ლედი საუთდაუნითა და მისი ასულითურთ. ქვრივს ერთი სიტყვაც არ დასცდენია ქალბატონ კროულის სულის მდგომარეობის თაობაზე; მხოლოდ დიდის წინ დახედულობით მუსაიფობდა ამინდზე, ომზე, ურჩხულ ნაპოლეონის დამხობაზე, და ყველაზე მეტს კი - ექიმებზე, თაღლითებზე და განსაკუთრებულ ღირსებებზე დოქტორ პოჯერზისა, რომელსაც იგი იმ დროს მფარველობდა.

ამ სტუმრობის დროს პიტ კროულიმ დიდი ფანდი იხმარა, რამაც დაადასტურა, რომ ადრინდელი წინდაუხედაობით დიპლომატიურ სარბიელზე ფეხი რომ არ გადაჰბრუნებოდა, მაღალ ხარისხს მიაღწევდა თავის დარგში. როცა გრაფი საუთდაუნის ქვრივი კორსიკელ მეტიჩარას დაესხა თავს, როგორც მაშინდელ მოდას შეეფერებოდა და შეუდგა მტკიცებას, ყოველნაირი ბოროტმოქმედებით შებღალული ურჩხული, ლაჩარი და სიკვდილის ღირსი მტარვალია, რომლის დამხობა ნაწინასწარმეტყველებიაო და სხვანი, პიტ კროულიმ ანაზღად თავი გამოიღო ამ ბედისაგან აღზევებული ადამიანის დასაცავად. მან აწერა პირველი კონსული, როგორც ენახა იგი პარიზში ამიენის ზავის დროს, როცა ის, პიტ კროული, ბედს ეწია და გაიცნო დიდებული და სანაქებო ბატონი ფოქსი, სახელმწიფო მოღვაწე, რომელსაც როგორც არ უნდა არ ეთანხმებოდეს შეხედულებებში იგი, მაინც შეუძლებელი იყო აღფრთოვანებული თაყვანისცემით არ მოპყრობოდა კაცი, - სახელმწიფო მოღვაწე, რომელიც ყოველთვის დიდად

აფასებდა იმპერატორ ნაპოლეონს. და უდიდესი აღშფოთებით დაგმო მოკავშირეთა ვერაგული ქცევა ამ ტახტიდან გადამდგარი ხელმწიფისადმი, რომელსაც, მათთვის დიდსულოვნად თავისი ბედ-იღბლის ჩაბარების შემდგომ, დამამდაბლებელი, დამამცირებელი და სასტიკი გაძევება არგუნეს, მაშინ როცა იმის ნაცვლად ახლა პაპის მომხრე ფარისეველთა ბრბო პარპაშებს საფრანგეთში.

რომის და ცრუმორწმუნეობისადმი ამ განუხრელმა და ჭეშმარიტმა ძროღამ პიტ კროული ლედი საუთდაუნის წყრომას გადაარჩინა, ხოლო ფოქსისა და ნაპოლეონისადმი გამობატულმა აღტაცებამ კი უზომოდ აამაღლა ქალბატონ კროულის თვალში. ქალბატონ კროულის მეგობრობის ამბავი ბრიტანეთის იმ განსვენებულ სახელმწიფო მოღვაწესთან ხომ მაშინ მოგახსენეთ, როცა ეს მანდილოსანი პირველად გაგაცანით ამ მოთხრობაში. ჭეშმარიტი ვიგი, ქალბატონი კროული, მთელი ომის განმავლობაში ოპოზიციაში გახლდათ, და თუმცა, მართალი მოგახსენოთ, იმპერატორის დამხობის დიდად არ შეუწუხებია მოხუცი მანდილოსანი, ანდა მისდამი ავად მოპყრობას არ მოუხდენია გავლენა და არ შეუმოკლებია მისი სიცოცხლე, ან ჩვეული მოსვენება, მაგრამ პიტ კროული სწორედ მის გულისნადებს ჩასწვდა, როცა ორივე კერპი შეუქო, და ამ ერთადერთი სახოტბო სიტყვით უსაზღვრო წარმატება მოიპოვა მამიდის თვალში..

- შენ რაღას იტყვი ამაზე, გენაცვალე? - უთხრა ქალბატონმა კროულიმ ყმაწვილ ქალს, რომელიც თვალის პირველი მოკვრისთანავე მოეწონა, როგორც ყოველთვის იცოდა კიდევ ხოლმე ლამაზი, მორცხვი და მორიდებული ახალგაზრდების მიმართ. თუმცა ისიც უნდა ვაღიაროთ, რომ მისი სიყვარული ისევე მალეც ქრებოდა, როგორც ჩნდებოდა.

ლედი ჯეინი ძალიან გაწითლდა და მოახსენა, რომ „მას არა გაეგება რა პოლიტიკისა, იგი თავისზე უფრო ჭკვიან თავებს დაუთმო განსასჯელად და, უეჭველია, დედიკომ მართალი ბრძანა, მაგრამ ბატონმა კროულიმაც დიდებულად ილაპარაკა“. და როცა სტუმრობის დასასრულს მანდილოსნები მიდიოდნენ, ქალბატონმა კროულიმ იმედი გამოსთქვა, რომ „ლედი საუთდაუნი კეთილინებებს და როცა ლედი ჯეინი მოცლილი იქნება, ხანდახან სანუგეშოდ გამოუგზავნის ხოლმე მას - საბრალო, ავადმყოფ, ეულ მოხუც ქალს“. ამის დაპირება მოწყალედ იქნა ნაბოძები და ისინი ძალიან ტკბილად გაიყარნენ.

- აღარ მოიყვანო ლედი საუთდაუნი აქ, პიტ! - უთხრა მოხუცმა მანდილოსანმა ძმისწულს. - ეგეც ტუტუცი, ცხვირბზეკია და გაფუყულია დედაშენის ყველა სხვა ნათესავივით და იმათ ხომ ვერასოდეს ვერ ვიტანდი. მაგრამ ის ცუგრუმელა, გულკეთილი პატარა ჯეინი კი, რამდენჯერაც გინდოდეს, იმდენჯერ მომიგვარე!

პიტი დაჰპირდა, აგრე ვიზამო. მას არ უთქვამს გრაფის ქვრივისთვის, მამიდამისმა რა თვალთ შეხედა მის ბრწყინვალეებას, რომელიც, პირიქით, დარწმუნებული ბრძანდებოდა, ქალბატონ კროულიზე ფრიად საამური და დიდებული შთაბეჭდილება მოვახდინეო.

ამგვარად, ავადმყოფი მანდილოსნის ნუგეშისცემის მოსურნე და თან გულში იქნებ კიდევ ნასიამოვნები ლედი ჯეინი, რომ ხანდახან მაინც დაიძვრენდა თავს ღირს მამა ბართოლომიუ აირონზის ქადაგებებისა და პირქუშ, დაღვრემილ მლიქვნელებისაგან, რომელნიც გაფუყული, ამპარტავანი გრაფის ქვრივის, დედამისის, ფეხის დასადგმელი სკამის გარშემო იკრიბებოდნენ - ეს ლედი ჯეინი,

ქალბატონ კროულის საკმაოდ ხშირი სტუმარი გახდა. თან ახლდა მას ეტლით სეირნობის დროს და მრავალ საღამოს შეაქცევდა და ანუგემებდა. ლედი ჯეინი ისე ბუნებრივად კეთილი და ალერსიანი იყო, რომ თვით ფერკინსაც არ მოეპოვებოდა მისდამი შურის გრძნობა, ხოლო სათნო ბრიგზი კი ფიქრობდა, ჩემი მეგობარი მაშინ უფრო ნაკლებ სასტიკად მეპყრობა, როცა ლედი ჯეინი აქ არისო. თვით ამ ბრწყინვალე ბანოვანს ქალბატონი კროული სწორედ მომხიბლავად ექცეოდა. მოხუცი შინაბერა თავის ახალგაზრდობის ათას თავგადასავალს უამბობდა, ოღონდ უღვთო, ურწმუნო, პატარა რებეკასთან ჩვეული მუსაიფისაგან ძალიან განსხვავებული კილოთი ელაპარაკებოდა, რადგან ლედი ჯეინის უმანკოებაში გამოსჭვიოდა რაღაც ისეთი, რაც მასთან მსუბუქ ყბედობას შეუფერებლად და კადნიერებად ხდიდა; ქალბატონი კროული კი იმდენად ზრდილი მანდილოსანი ბრძანდებოდა, რომ ასეთ სიწმინდეს ვერ შებღალავდა. თვითონ ყმაწვილ ქალს, გარდა ამ მოხუცი შინაბერასი და თავისი ძმისა და მამისა, სხვისგან არავისგან აღარასოდეს უგრძვნია ალერსი და ქალბატონ კროულის engoument-ს[90] თვითონაც გულითადი, წრფელი სინაზითა და სიყვარულით ეხმაურებოდა.

შემოდგომაზე, საღამოობით (როცა მხიარულ გამარჯვებულთა შორის ყველაზე მხიარული რებეკა პარიზში თავს იწონებდა, ხოლო ჩვენი ემილია, ჩვენი საყვარელი, გულდაკოდილი ემილია, ეჰ! სად იყო ნეტავ?) ლედი ჯეინი იჯდა ხოლმე ქალბატონ კროულის სასტუმრო ოთახში, დაისის ბინდბუნდში ტკბილად უმღეროდა თავის პაწია, წრფელ სიმღერებსა და საგალობლებს, ამ დროს კი მზე ჩადიოდა, ხოლო ზღვა ღრიალით ეხეთქებოდა რიყიან ნაპირებს. მოხუცი შინაბერა ჩვეულებრივ გამოერკვეოდა ხოლმე რულიდან, როცა ეს სიმღერები შეწყდებოდა და კიდევ იმღერე სხვაო, სთხოვდა. რაც შეეხება ბრიჯს და ნეტარების იმ ცრემლთა რაოდენობას, რომელსაც იგი ღვრიდა მაშინ, როდესაც იგი ვითომდა ხელსაქმობდა და გაჰყურებდა ფანჯრების წინ შავად ჩამდგარ დიდებულ ოკეანესა და ზეცის ლამპიონებს, რომლებიც უფრო მკაფიოდ იწყებდნენ კაშკაშს - ერთი მიბრძანეთ, ვის ძალუძს გაზომოს ბრიგზის ნეტარება და გრძნობამორეულობა?

ამასობაში პიტი იჯდა სასადილოში, გვერდით პურის კანონებისათვის დაწერილი ჰამფლეტი, ან კიდევ მისიონერთა ანგარიში ედო და იმ ჯურის განსვენებისათვის მიეცა თავი, რომელიც რომანტიკულ და არარომატიკულ ადამიანებს სჩვევია ნასადილევს. იგი წრუპავდა მადვეირას, აგებდა ოცნების კოშკებს, ფიქრობდა, ჩინებული ყმაწვილი ვარო. გრძნობდა, რომ ამ შვიდ წელიწადში (რაც მათი liaison[91] გრძელდებოდა და ამ ხნის განმავლობაში მას იოტისოდენადაც არ გამოუმჯდავნიებია მოუთმენლობა), ასე ძალიან არასოდეს ჰყვარებია ჯეინი. თან გულიანად წაუძინებდა კიდევ. როცა ყავის სმის დრო დადგებოდა, ბოულზი შემოვიდოდა ხმაურითა და ფართიფურთით და მიიწვევდა ბატონ პიტს, რომელსაც იმ სიბნელეში ჰამფლეტის ფრიად გულმოდგინე კითხვაში გართულს შეუსწრებდა.

- ნეტავი, გენაცვალე, ვინმე იპოვებოდეს, რომ პიკეტი მეთამაშოს! - ბრძანა ერთ საღამოს ქალბატონმა კროულიმ, როცა ის მსახური გამოჩნდა სანთლებითა და ყავით. - საწყალი ბრიგზი ისე ტუტუცია, რომ ჭოტივით არა გაეგება რა თამაშისა, - (შინაბერა ყოველთვის ცდილობდა მსახურთა წინაშე შეურაცხყო ბრიგზი), - მე კი მგონია, უკეთ დამეძინებოდა, ცოტა რომ წავითამაშო ხოლმე!

ამაზე ლედი ჯეინს პაწია ყურის ბიბილოებიდან დაწყებული ტურფა თითის წვერებამდე ალმური მოედო და როცა ბოულზი ოთახიდან გავიდა და კარი სრულიად დაიხშო, თქვა: - ქალბატონო, მე ვიცი ცოტა თამაში; ხანდახან საცოდავ, ძვირფას მამიკოს ვე... ვეთამაშებოდი ხოლმე.

- მოდი და მაკოცე! მოდი და მაკოცე ახლავე, შე პაწია, კარგო ცუგრუმელა! - შესძახა აღტაცებულმა ქალბატონმა კროულიმ და ბატონმა პიტმა, ამ თვალწარმტაც და მეგობრულ საქმიანობაში გართულნი იხილა მოხუცი და ახალგაზრდა მანდილოსნები, როცა იგი თავის პამფლეტიანად ზემოთ აბრძანდა. მერედა მთელ საღამოს როგორ წითლდებოდა ის საბრალო ლედი ჯეინი!

არ უნდა გვეგონოს, თითქოს ბატონ პიტ კროულის ხრიკები დედოფლის კროულის მღვდლის სახლის მის ძვირფას ნათესავებს გამოჰპარვოდეთ. ჰემპშირი და სასექსი ერთობ ახლო-ახლო მდებარეობენ და მღვდლის ცოლს ამ მეორე საგრაფოში მეგობრები ჰყავდა, რომელნიც ზრუნავდნენ შეეტყობინებინათ მისთვის ყველაფერი, და ყველაფერზე გაცილებით მეტი, რაც ხდებოდა მის კროულის სახლში, ბრაიტონს. პიტი უფრო და უფრო უხშირებდა იქ სიარულს. იგი მთელი თვეობით არ მიდიოდა სასახლეში დედოფლის კროულის, სადაც მისი საზიზღარი ბებერი მამა სრულიად ჩაყურყუმელავდა წყალგარეულ რომსა და იმ ჰოროქსების ოჯახის შემადრწუნებელ საზოგადოებაში. პიტის წარმატება აშმაგებდა მღვდლის ოჯახს და ბიუტის მეუღლე მეტისმეტად ნანობდა (თუმცა ნაკლებ კი აღიარებდა) გაუგონარ შეცდომას, ისე რომ შეურაცხყოფდა მის ბრიგზს და ისე ავად და ხელმოჭერილად რომ ეპყრობოდა ბოულზს და ფერკინს. რომ ახლა მის კროულის ჯალაბობაში ერთი ვინმე სულიერიც აღარ დარჩენოდა, რომელიც იქაურ ამბებს შეატყობინებდა.

- ეს სულ ბიუტის ლავიწის ბრალია, - ჩაეჟინა მას. - რომ არ გაეტეხა, თავს არ დავანებებდი იმ ქალს, მე წამებული ვარ ოჯახისა და მაგ შენი საზიზღარი, სასულიერო პირისთვის შეუფერებელი ნადირობის ჩვეულებისაგან, ბიუტ!

- ნადირობა! მიქარვაა, ეგ თვითონ შენი ბრალია, მართა, შენ დააფრთხე, - მიუგო მოძღვარმა. - ჭკვიანი დედაკაცი ხარ, მაგრამ ეშმაკის ხასიათი გაქვს. მერე კიდევ ფულს მეტისმეტად უჭერ ხელს, მართა.

- მე რომ შენს ფულს არ ვიჭერდე, აქამდე სატუსალოში ჩაგიჭერდნენ, ბიუტ!

- ვიცი, რომ დამიჭერდნენ, ძვირფასო. - თქვა მღვდელმა გულკეთილად. - ჭკვიანი დედაკაცი ხარ, მაგრამ, ხომ იცი, ნამეტანი მკაცრი ხელი გაქვს. - და ღვთისმოსავმა კაცმა მოზრდილი ფიალა პორტვინით ინუგეშა თავი.

- რა ეშმაკი ნახა ამ დოყლაპია პიტ კროულიში ჩემმა დამ? - განაგრძო მან. - ისე ლაჩარია, ბატსაც ვერ აუქშევს. მახსოვს როუდონი (ის კი ნამდვილი ვაჟკაცია, ჯანდაბას მისი თავი!) საჯინიბოს გარშემო ჩიკორივით რომ აბზრიალებდა და მათრახს უსხაპუნებდა, პიტი კი აბლავლებული გარბოდა შინ დედიკოსთან. ჰა, ჰა, ჰა! იმას ხომ ჩემი ბიჭებიდან, რომელიც გინდა, ის ააყბავებს ცალი ხელით! ჯიმი ამბობს, ოქსფორდში ახლაც ახსოვთ ეგ, როგორც მის კროულიო... დოყლაპია!

- მართა, - მცირე დუმილის შემდეგ განაგრძო ღირსმა მამამ.

- რა? - გამოეხმაურა მართა, რომელიც ფრხხილებს იკვნეტდა და თან თითებს მაგიდაზე უბაგუნებდა.

- ვითომ რატომ არ შეიძლება ჯიმი გავგზავნოთ ბრაიტონს და ვნახოთ, იქნებ რამე მოუხერხოს იმ ბებერს. ხომ იცი, ეს-ეს არის უკვე ხარისხსაც მიიღებს: ეგ მხოლოდ ორჯერ ჩაფლავდა გამოცდებში, - მეც ეგრე დამემართა, - მაგარმ ჯიმი უკეთესადა აქვს საქმე: ოქსფორდშია და უნივერსიტეტში იზრდება. იცნობს ზოგ იქაურ წარჩინებულ ჯეელს. ნავებით შეჯიბრში პირველი მენიხბეა, ლამაზი ყმაწვილიც არის. დალახვროს ღმერთმა, ქალბატონო, მოდი შევუჩინოთ იმ ბებერს, ჰა! თანაც ვუთხრათ ერთი ლაზათიანად მიაძჟავოს პიტი, თუ იმან რამე წამოაყრანტალა. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!

- ჯიმი, მართლაც შეუძლია იქ ჩაიაროს, - თქვა დიასახლისმა და მერე ამოოხვრით დაუმატა: - ჩვენ რომ მოგვეხერხებინა და ერთი რომელიმე გოგო მაინც მოხვედრილიყო იმ სახლში? მაგრამ ლამაზები რომ არ არიან, ჩემი მული ვერ იტანს მათ!

ამ უბედური, კეთილად აღზრდილი დიაცების ხმიანობა მეზობელი სასტუმრო ოთახიდან ისმოდა, სადაც ისინი გაშემებული თითებით რთულ პიესას აბრაზუნებდნენ ფორტეპიანოზე, სანამ მათი დედა მუსაიფობდა. ყოველთვის ან მუსიკაში ვარჯიშობდნენ, ან ზურგის გასასწორებელი ფიცარი ჰქონდათ გაკეთებული, ანდა გეოგრაფიას ან ისტორიას ჩაჰკირკიტებდნენ მთელ ქალაქია დღეს, მაგრამ ამაოების ბაზარში აბა რის მაქნისია ყველა ეს სრულყოფილებანი ჩაგვერა, საწყალ, უსანდომო და გონჯი ფერხორცის ქალიშვილებისათვის? ბიუტის მეუღლეს მხოლოდ იმის იმედიღა შეიძლება ჰქონოდა, რომ იქნებ დიაკვანს მაინც გაესაღებინა ერთი რომელიმე. ამ დროს ფანჯრიდან მცირე სასტუმრო ოთახში ჯიმიმა შემოალაჯა. მუშამბის ქუდში მოკლე ჩიბუხი ჰქონდა გარჭობილი. იმან და მამამისმა მუსაიფი გააბეს სენტ-ლუჯერის დოღში მოსალოდნელ ამბებზე და მღვდლის და მისი მეუღლის ბაასს ბოლო მოეღო.

ქალბატონი მართა კროული ბევრ არაფერ სიკეთეს გამოელოდა თავის ვაჟიშვილ ჯეიმზის მოციქულად გაგზავნისაგან და ცოტა არ იყოს უიმედო თვალთ უცქერდა მის გამგზავრებას. არც თუ თვითონ ყმაწვილს ჰქონდა იმედი ამ საქმიდან დიდი სიამოვნების ან სარგებლობის ნახვისა, როცა მას აუხსნეს, რა იყო მისი მოციქულობის მიზანი. მაგრამ თავი ინუგეშა ფიქრით, ალბათ მოხუცი რამე საუცხოო სამახსოვროს მაჩუქებს და იმითი ორიოდე, ყველაზე საუცხოო სამახსოვროს მაჩუქებს და იმითი ორიოდე, ყველაზე შემაწუხებელ ვალს მაინც გავისტუმრებ ოქსფორდის მომავალი სემესტრის დასაწყისშიო. ამიტომ ჩაჯდა საუთემპტონის საფოსტო ეტლში და იმავე საღამოს მშვიდობით ჩამოხდა ბრაიტონს თავის ჩემოდნით, საყვარელ ბუდდოგ ტაუზერითა და მღვდლის ჯალაბობისაგან ძვირფას მის კროულისადმი გაგზავნილ ხილ-ბოსტნეულით სავსე ვეებერთელა კალათითურთ. იფიქრა, ახლა უკვე ძალიან გვიან არის, ჩამოსვლის პირველ ღამესვე არ ივარგებს ავადმყოფი მოხუცის შეწუხებაო და სასტუმროში დაბინავდა, ხოლო მის კროულის კი მეორე დღის გვიან ნაშუადღევამდე არ სტუმრებია.

ჯეიმზ კროული მამიდამისს უკანასკნელად მაშინ ჰყავდა ნახული, როცა იგი ტლანქი ყრმა იყო - იმ არახელსაყრელ ასაკში, როცა ხმა არამიწიერი კრინიდან ზებუნებრივ ბანამდე მერყეობს; როცა პირისახე არაჩვეულებრივ ჰყვავის ნიშნებით, რომელთაც, ამბობენ, როლენდის კალიდორი შველის წამლადაო; როცა ბიჭებს მიუსწრებენ ხოლმე, მალულად თავიანთი დების მაკრატლებით რომ

იკრიჭებიან, ხოლო სხვა ახალგაზრდა ქალთა დანახვა კი უზომოდ ძრწოლასა ჰგვრით, როცა უშველებელი ხელ-ფეხი გამოსჩრიათ სამოსიდან, რომელიც ერთობ დავიწროებითა და შემოსხეპიათ ტანზე; როცა ნასადილევს მათი თავისთან დატოვება, ერთდამიპე დროს, მანდილოსნებს, რომელნიც ბინდბუნდში სასტუმრო ოთახში ჩურჩულებენ, აფრთხობს, სუფრას შემომსხდარ დარბაისლებს კი - უზომოდ ეჯავრებათ, ვინაიდან იმ უგერგილო უმანკოების წინაშე თავისუფალი მუსაიფისა და აზრთა საამოდ გაცვლა-გამოცვლისაგან თავი უნდა შეიკავონ; როცა მეორე ფიალის გამოცვლის შემდეგ მამიკო ბრძანებს: „ჯეკ, გეთაყვა, გადი ერთი გარეთ და ნახე, ამ სალამოს რა დარს აპირებს!“ და ყრმა, რომელსაც თვითონაც სწადია თავის დაძვრენა, მაგრამ მაინც გულნაკლული, რომ ჯერ კიდევ ვაჟკაცი არ არის, ტოვებს დაუსრულებელ ნადიმს. მაშინდელი უშნო, ტლანქი მოზარდი ახლა ჭაბუკი დამდგარიყო, რომელსაც უნივერსიტეტში აღზრდის მადლი ეწვინა და შეესისხლხორცებინა ის დაუფასებელი პეწი, რაც პატარა სასწავლებლის ქეიფის მოყვარეთა წრეში ცხოვრებით, ვალების აღებით, დროებით უნივერსიტეტიდან გარიცხვით და გამოცდებში ჩაფლავებით შეიძინება.

იგი მაინც ლაზათიანი ყმაწვილი ჩანდა, როცა მამიდას ეახლა სანახავად ბრაიტონს, და სილამაზე ხომ მუდამ ყველას კანონიერ უფლებას ანიჭებდა ამ ჭირვეული მოხუცი მანდილოსნის გულის მოგებისათვის! - არც ჭაბუკის შეფაკლებასა და მორცხვობას შეუცვლია გული ქალბატონ კროულისათვის - იგი ნასიამოვნებაც გახლდათ ახალგაზრდა დარბაისლის გულწრფელობისა და მიამიტობის ამ ჯანსაღი ნიშნებით.

ჯეიმზმა წაიბლუკუნა, ორიოდე დღით ჩამოვედი ამხანაგის სანახავად და... და თქვენს მოსაკითხად, და მამაჩემი და დედაჩემი იმედოვნებენ, რომ მშვიდობით ბრძანდებითო.

პიტი იქ იყო, როცა ჭაბუკის სტუმრობა აუწყეს ქალბატონ კროულის და ძალიან შეკრთა და შეფიქრიადა მისი სახელის ხსენებაზე. მოხუცი მანდილოსანი სასაცილო ამბების დიდი მოტრფიალე ბრძანდებოდა და თავის კეკელა ძმისწულის დაბნეულობაზე ხარობდა. მან დიდი გულისყურით სათითაოდ მოაკითხა მღვდლის მთელი ჟალაბობა და დასძინა, ვფიქრობ ვესტუმრო იმათაო. პირში აქო ყმაწვილი: უთხრა, დავაჟაკაცებულხარ, ძალიან გალამაზებულხარ, და რა საწყენია, რომ შენს დებს არ გამოჰყოლიათ შენი სანდომიანობაო. დაროცა ჰკითხა და შეიტყო, რომ ბიჭი სასტუმროში ჩამომხდარიყო, ამ ამბის გაგონებაც არ ინება და უბრძანა ბოულზს, ახლავე კაცი გაგზავნე და ბატონ ჯეიმზ კროულის ნივთები აქ მოატანინეო.

- და გამიგონე, ბოულზ, - დაუმატა მან დიდის თავაზიანობით და წყალობის კილოთი, - კეთილინებე და ბატონი ჯეიმზის ნახარჯიც გაისტუმრე.

მოხუცმა პიტს მზაკვრული, მოზეიმე თვალთ გადახედა, რამაც ეს დიპლომატი შურისაგან კინალამ გულზე გახეთქა. პიტი როგორი ხრიკებით არ ცდილობდა მამიდის გულის მონადირებას, მაგრამ ჯერ არასოდეს შეუპატიჟია იგი, მის ჭერქვეშ გაეთია ღამე, ეს ჯერ კიდევ დაუკაცებელი მატრაკვეცა კი პირველივე ნახვაზე გულში ჩაიკრა.

- ბოდიშს ვიხდი, ბატონო, - მოახსენა ბოულზმა ჯეიმზს მოწიწებული თაყვანისცემით, - რომელ სასტუმროში მიბრძანებთ, რომ გავგზავნო ტომასი

ბარგისათვის?

- ოჰ, დალახვროს ღმერთმა, - წამოიძახა ახალგაზრდა ჯეიმზმა და თითქოს ცოტა შეშფოთებული ფეხზე წამოიჭრა, - მე თვითონ წავალ!

- რაო! - ბრძანა ქალბატონმა კროულიმ.

- ტომ კრიბის ღერბში უნდა გაიგზავნოს, - თქვა გაჭარხლებულმა ჯეიმზმა.

ქალბატონმა კროულიმ ამ დუქნის სახელის გაგონებაზე გადაიხარხარა. ბატონ ბოულზს, როგორც ოჯახის დაშინაურებულ, ერთგულ მსახურს, ერთი მოკლე ჩახვიხვინება წასცდა, მაგრამ თავი შეიკავა და მეტი აღარ გაუბედნია. დიპლომატს მხოლოდ გაეღიმა.

- მე... მე უკეთესი არ ვიცი, - წაიბურტყუნა თავდახრილმა ჯეიმზმა, - მე წინათ არასოდეს ვყოფილვარ აქ. მეეტლემ მიმასწავლა.

ნორჩი მეზღაპრე! ნამდვილად კი წინა დღეს, საუთემპტონის საფოსტო ეტლში, ჯეიმზ კროული მოკრიფე ტატბერელ ნებიერას გადააწყდა, რომელიც ბრაიტონს მოდიოდა რიტინგდინელ გამრტყმელთან კრივისათვის და ნებიერას მუსაიფით მოჯადოებულმა ჭაბუკმა საღამო ამ გაბრძნობილ ვაჟკაცთან და მის მეგობრებთან გაატარა ზემოხსენებულ მდაბიურ სასტუმროში.

- ჯობია, მე... მე თვითონ წავალ და გავასწორებ ანგარიშს, - განაგრძო ჯეიმზმა, - მე თქვენი შეწუხება არ მინდოდა, ქალბატონო, - დასძინა მერე სულგრძელად.

ამ ხათრიანობამ და რიღმა მამიდამისი კიდევ უფრო გაამხიარულა და გაიცინა.

- წადი და გაისტუმრე ნახარჯი, ბოულზ, - ხელის გაქნევით ბრძანა მან, - და ანგარიში მომიტანე!

საწყალი მოხუცი! რა იცოდა, ამით რა ჩაიდინა!

- იქ... იქ ძალღიმი მყავს კიდევ, - დააყოლა ჯეიმზმა დიდი დამნაშავეს კილოთი. - ჯობია, ისევ მე წავალ მის მოსაყვანად. ფარეშებს წვივებში კბენს!

ამ ნათქვამზე მთელ იქ დამსწრე საზოგადოებას სიცილი წასცდა; თვით ბრიგზსა და ლედი ჯეინსაც კი, რომელიც სულ მდუმარედ იჯდა ქალბატონ კროულისა და მისი ძმისწულის მუსაიფის განმავლობაში. ბოულზი ხმაამოუღებლად გავიდა ოთახიდან.

კვლავ უფროსი ძმისწულის დასჯის განზრახვით, ქალბატონი კროული დაჟინებით განაგრძობდა ახალგაზრდა ოქსფორდელისადმი მოწყალე თვალთ ცქერას. უსაზღვრო იყო ერთხელვე დაწყებული მისი ალერსი და ქათინაურები. პიტს უთხრა, შენ თუ გინდა სადილად მოდიო; ჯეიმზი კი, არ მოიშალა და, ეტლით სეირნობის დროს იახლა. დასვა უკანა სკამზე და დიდის ამბით და ზეიმით აატარ-ჩამოატარა კლდოვან სანაპიროზე. მთელ ამ გასეირნების განმავლობაში ღირსად სცნო იგი მასთან თავაზიანი მუსაიფი გაება. მოხუცი მანდილოსანი საწყალ, დაფეთებულ ჭაბუკს იტალიურ და ფრანგულ ლექსებს ეუბნებოდა. დაუჟინა, შენ დიდებული ნასწავლი ვაცი ხარო, და სრულიად დარწმუნებული იყო, რომ იგი ოქროს მედალს მოიპოვებდა და პირველ მათემატიკოსად დაამთავრებდა უნივერსიტეტს.

- ჰა, ჰა, ჰა, - გადაიხარხარა ამ ქათინაურებით წათამამებულმა ჯეიმზმა, - პირველი მათემატიკოსი, უეჭველად! ეგ სხვა დუქანში უნდა მოიკითხოთ!

- როგორ სხვა დუქანში, გენაცვა, შვილო? - დაეკითხა მოხუცი.

- პირველი მათემატიკოსობა ოქსფორდში კი არა, კემბრიჯშია, - საქმის მცოდნის იერით განუმარტა მეცნიერმა.

და ალბათ ჯეიმზი უფრო მეტ ცნობებსაც გაანდობდა მამიდას, მაგრამ ანაზღადა სანაპიროზე ურემი გამოჩნდა, რომელშიც ფაფარშეკრეჭილი პონი ება, შიგ კი ისხდნენ სადაფის ღილებიან თეთრ ფლანელის სამოსში გამოწყობილი მისი მეგობრები: ტატბერელი ნებიერა, როტინგდინელი გამრტყმელი და სამი მათი მოკეთე დარბაისელი და ყველამ ერთად სალამი უძღვნეს ეტლში მჯდომ საბრალო ჯეიმზს. ამ შემთხვევამ გაანელა უემმაკო ჭაბუკის გონებრივი აღმაფრენის სიფიცხე და სეირნობის დანარჩენ დროს „ჰო“ ან „არაც“ ველარ წამოაცდენინეს.

შინ რომ დაბრუნდნენ, ჯეიმზს ოთახი გამზადებული და ჩემოდანი მოტანილი დახვდა. აგრეთვე შეეძლო შეემჩნია, რომ ბატონი ბოულზის სახეს, როცა იგი მის სამყოფელში მიაცილებდა, მოღუშულობა, განცვიფრება და თანაგრძნობა ეტყობოდა; მაგრამ ბატონ ბოულზზე ფიქრი არ მოჰკონებია. ჭაბუკი მოსთქვამდა შემადრწუნებელ, მძიმე მდგომარეობას, რომ მან ისეთი ბებერი დედაკაცებით სავსე სახლში ამოყო თავი, რომლებიც ფრანგულად და იტალიურად ტარტარებდნენ და ლექსებით უჭედავდნენ ყურებს.

- სწორედ ხათაბალაში გავები, ღვთის მადლმა! - შესძახა მორცხვმა ყმაწვილმა, რომელიც დედათა სქესის ყველაზე სათნო წარმომადგენელსაც - თვით ბრიგზსაც კი - ვერ უსწორებდა თვალს, როცა იგი მას გამოემუსაიფებოდა, მაშინ, როდესაც ის რომ იფლის რაბებთან მოგეხვედრებინათ, ენაზე ჭალი არ დაადგებოდა და ყველაზე თავხედ მენავესაც გაახუნებდა ტლანქ სიტყვა-პასუხში.

სადილად ჯეიმზი თეთრ ყელსახვევგაკეთებული გამოვიდა, რომელიც ისე ჰქონდა წაჭერილი, რომ ლამის ახრჩობდა და წილად ხვდა პატივი, ქვემოთ ჩაებრძანებინა ლედი ჯეინი, ხოლო ბრიგზი და ბატონი კროული უკან მოსდევდნენ - ისინი მოხუც მანდილოსანს მოასვენებდნენ მთელი თავისი მოკაზმულობით: ფუთებით, შალებითა და ბალიშებით. სადილობისას ბრიგზის ნახევარი დრო ავადმყოფის ხელისწყობასა და მისი მსუქანი სპანიელისთვის წიწილის აქნას შეეწირა. ჯეიმზი ბევრს არა ლაპარაკობდა, მაგრამ მთავარი გულისყური ყველა მანდილოსნისთვის ღვინის შეთავაზების საქმეს მიაპყრო. ჩამოართვა სმაში გამოწვევა ბატონ კროულის და გადაყლურწა უმეტესი ნაწილი იმ შამპანურის ბოთლისა, რომელიც მის საპატივსაცემოდ ბოულზს უბრძანეს სუფრაზე მოერთმია. მანდილოსნები რომ გავიდნენ და ორი ბიძაშვილი მარტო დარჩა, პიტი, ყოფილი დიპლომატი, მეტად ხალისიანი მოსაუბრე და ალერსიანი გახდა. გამოჰკითხა ჯეიმზს სწავლაში წარმატების ამბავი, რა მიზნები ჰქონდა მას ცხოვრებაში. გულითადად იმედოვნებდა, რომ იგი მიაღწევდა მიზანს, და, ერთი სიტყვით, გულწრფელი და მამებელი იყო. ჯეიმზს ენა აუჭიკჭიკა ღვინომ და აუწერა ბიძაშვილს თავისი ცხოვრება, განზრახვები, ვალები, გამოცდებში ტანჯვა-წვალება, უნივერსიტეტის ხელისუფლებთან ჭიდილი, თან გაუმცდარად ივსებდა ჭიქას და პორტვინის შემდეგ მკვირცხლად და ხალისიანად მისწვდა მადეირასაც.

- მამიდაჩემის უმთავრესი სიამოვნებაა, - თქვა ბატონმა კროულიმ და თან ფიალა შეივსო, - რომ ხალხი მის სახლში ისე იქცეოდეს, როგორც მათ მოეწონება. ეს თავისუფლების სავანე გახლავს, ჯეიმზ, და ისე ვერაფრით ვერ აამებ ქალბატონ კროულის, როგორც თქვენს ნებაზე მოქცევით და რაც გნებავს, იმის თხოვნით. ვიცი, თქვენ ყველანი ცოტა დამცინოდით სოფელში, ტორი რადა ხარო. ქალბატონი კროული იმდენად ლიბერალია, რომ ყველა შეხედულების კაცს ეგუება. იგი თავისი რწმენით რესპუბლიკელია და ყოველი ჯურის ხარისხი ანდა წოდება სძავს.

- თქვენ რატომ ირთავთ გრაფის ქალს? - ჰკითხა ჯეიმზმა.

- ჩემო ძვირფასო, გაიხსენეთ, აბა რა საბრალო ლედი ჯეინის ბრალია მისი წარჩინებული შთამომავლობა! - მზაკვრულად მიუგო პიტმა, - წარჩინებულობა როგორ უნდა მოიშოროს თავიდან? თანაც, ხომ იცით, მე ტორი გახლავარ!

- ოჰ, ეგ კი მართალია, - ბრძანა ჯიმიმ, - ძველი სისხლისთანა არა არის რა; არა, დალახვროს ღმერთმა, მაგას არაფერ შეედრება! მე თქვენი რადიკალობისა არა ვიცი რა, მაგრამ ის კი ვიცი, რა არის კეთილშობილი სისხლი, დალახვროს ღმერთმა. დაუკვირდი ბიჭებს ნავების შეჯიბრში, ნახე ჯეელები კრივში, ნახე ვირთაგვებზე მონადირე ძაღლების ქცევა!.. რომელი იგებს? კეთილშობილი სისხლის მქონე! მოიტა ცოტა პორტვინი კიდევ, ბოულზ, შე ძველო, სანამ ამ ბოთლს გამოვრეკდე!.. რას ვამბობდი?

- მგონი ვირთაგვებზე მონადირე ძაღლებს ახსენებდით, - თვინიერად შენიშნა პიტმა და თან ბიძაშვილს სურა მიუმარჯვა „გამოსარეკად“.

- ვირთაგვებზე ნადირობას ვახსენებდი, არა? აბა, პიტ, სპორტი გიყვარს? გინდა ნახო ვირთაგვებზე მონადირე ნამდვილი ძაღლი? თუ გინდა წამომყევი ტომ კორდიუროისთან კასლსტრიტ-მიუზში და იმისთანა ბულ-ტერიერს გიჩვენებ, რომ... ფუჰ! რასა ვროშავ! - შესძახა ჯეიმზმა და თავის საკუთარ სიბრიყვეზე ხარხარი აუტყდა. - შენ აბა რას აქნევ ძაღლს ან ვირთაგვას!.. სულ მიქარვაა! წყეული ვიყო, თუ იმედი მქონდეს, რომ შენ ძაღლი და იხვი ერთმანეთში გაარჩიო!

- ვერც გავარჩევ. ჰო, მართლა, - განაგრძო პიტმა კიდევ უფრო ალერსიანად. - სისხლზე ლაპარაკობდით და იმ პირად უპირატესობებზე, რომლებსაც ხალხს წარჩინებული შთამომავლობა ანიჭებს. აი ახალი ბოთლი!

- სისხლია, რაც არი! - ბრძანა ჯეიმზმა და ლალისფერ სითხეს ყელში გადაუძახა. - არა სჯობია რა კარგ სისხლიანს, ბატონო ჩემო, ცხენებსა, ძაღლებსა და ადამიანებშიც. აი, უკანასკნელ სემესტრში, სწორედ უნივერსიტეტიდან დროებით გამოგდების წინ (ესე იგი, მე მინდა ვთქვა, სწორედ სანამ სურდო შემეყრებოდა, ჰა, ჰა, ჰა!) მე და კრაისტჩერჩელი რინგვუდი, ბობ რინგვუდი, ლორდ სინკბარის ვაჟი. ბლენემს ჩვენთვის ლუდსა ვსვამდით „ზარში“ და ერთმა ბენბერელმა მენავემ გამოგვიწვია: ერთ თას პუნშად, რომელიც გინდათ ის გამოდით კრივშიო. მე არ შემეძლო. ხელი მქონდა ყელზე ჩამოკიდებული, ვერც ვანძრევდი - ის ოხერი ჭაკი წამექცა ორი დღის წინათ გზაში, ებინგდონს რომ მივდიოდი, გადმომავდო და მეგონა, ხელი მოტეხილი მაქვს-მეთქი. ჰოდა, ბატონო ჩემო, მე ვერ გავუსწორე ანგარიში, მაგრამ ბობმა კი თვალის დახამხამებაში გაიძრო ქურთუკი: სამი წუთი უბაგუნებდა ბენბერელს და ოთხ რაუნდში პირწმინდად დანაყა. დალახვროს ღმერთმა, როგორ გააგორა, ყმაწვილო! და მერე რითი? სისხლით, ბატონო ჩემო,

სულ სისხლით!

- თქვენ არა სვამთ, ჯეიმზ, - განაგრძო ყოფილმა ატაშემ, - ჩემს დროს ოქსფორდში ყმაწვილები ცოტა უფრო ჩქარ-ჩქარა სცლიდნენ ბოთლებს, ვიდრე თქვენ. ახლანდელი ჯეელები.

- აბა, აბა, - ცხვირზე ხელი დაიდო, წყვილი ღვინომორეული თვალი შეავლო ბიძაშვილს და თქვა ჯეიმზმა. - ხუმრობა იქით იყოს, შე ძველო, ნუ მაგულიანებ. შენ გინდა არაქათი გამომეცალოს, მაგრამ ვერ მოგართვეს. In vino veritas,[92] ძველო! Mars, Bacchus, Apollo virorum[93], ჰა! ნეტა მამიდა ცოტა ამ ღვინოს მამაჩემსაც გამოუგზავნიდეს, ძალუმ კარგი რამ არის!

- გირჩევნიათ თვითონვე სთხოვოთ ეგ, - განაგრძო მაკიაველმა, - ან კიდევ ახლა ნუ დაკარგავთ დროს. გახსოვთ, რას ამბობს მგოსანი? - Nunc vino pellite curas. Cras ingens iterabimus aequor.[94] - და ბახუსის შეგირდმა წარმოსთქვა რა ზემოხსენებული სიტყვები თემთა პალატის ორატორის კილოთი, დიდის რიხით გადაკრა თავისი ფიალის თითქმის ერთი ყლუპი ღვინო.

მღვდლის ოჯახში, როცა ნასადილევს პორტვეინის ბოთლი გაიხსნებოდა, ახალგაზრდა მანდილოსნებს თითო ჭიქა მოცხარის ღვინოს მიართმევდნენ. მღვდლის მეუღლე ერთ ჭიქა პორტვეინს დალევდა, პატიოსანი ჯეიმზი კი ჩვეულებრივ - ორს; მაგრამ ვინაიდან მამამისი ერთობ მოიღუშებოდა, თუ იგი კვლავ გააგრძელებდა ბოთლზე ხელყოფას, კეთილი ჭაბუკი საერთოდ თავს იკავებდა იმაზე მეტის დალევისაგან და სჯერდებოდა ან მოცხარის ღვინოს, ან კიდევ ნამალევად თავლაში წყლით შეზავებულ ჯინს, რომელსაც იგი მეეტლისა და თავისი ჩიბუხის საზოგადოებაში შეექცეოდა. ოქსფორდში ღვინო განუხაზღვრელი რაოდენობით ჰქონდათ. ოღონდ ხარისხით ნაკლები იყო. ხოლო როცა რაოდენობა და ხარისხი ერთმანეთს შეეწყობოდა, როგორც მამიდამისის სახლში, ჯეიმზი ადასტურებდა, რომ მან ჭეშმარიტად იცოდა მისი ყადრი და არც თუ სჭირდებოდა. ბიძაშვილისაგან წაქეზება ბატონ ბოულზის მორთმეულ მეორე ბოთლის გამორჩეუპვისათვის.

მაგრამ ყავის მირთმევის და მანდილოსნების დაბრუნების დრო რომ დადგა, მანდილოსნებისა, რომელთა წინაშეც ძრწოდა იგი, ახალგაზრდა დარბაისელს საამური გულლიაობა წაერთვა და ჩვეულებისამებრ პირქუში მორცხვობა დაეპატრონა. იმ საღამოს მხოლოდ „დიახს“ ან „არას“ თუ ამბობდა, უბღვეროდა ლედი ჯეინს და ყავიანი ფინჯანიც გადააპირქვავა.

თუ ხმას არ იღებდა, სამაგიეროდ შესაბრალისად ამთქნარებდა და მისი იქ ჯდომა ჩრდილს აყენებდა საღამოს თვინიერ დროსტარებას, რადგან ქალბატონი კროული და ლედი ჯეინი პიკეტის თამაშის დროს, ხოლო ქალბატონი ბრიგზი თავის ხელსაქმობაში, გრძნობდნენ, რომ თვალები პირუტყვივით მიემტერებინა მათთვის და ამ ღვინისაგან გამოთავყვანებული მზერის ქვეშ ყოფნა ეხამუშებოდათ.

- ძალიან ჩუმი, უშნო და მორიდებული ბიჭი ჩანს, - ჩაულაპარაკა ქალბატონმა კროულიმ ბატონ პიტს.

- მამაკაცებში უფრო თამამია, ვიდრე მანდილოსნებში, - მშრალად მოახსენა მაკიაველმა, იქნებ ცოტა არ იყოს იმედგაცრუებულმაც, რომ ღვინომ უფრო მეტად

არ ააჭიკჭიკა ჯიმი.

მეორე დღეს ჯეიმზმა მთელი ადრიანი დილა ქალბატონ კროულისაგან მისი მიღების მეტად ბრწყინვალე აღწერილობის შედგენას მოანდომა, დედისათვის შინ გასაგზავნად. მაგრამ ოჰ! - მან არაფერი უწყოდა, რა მებს დაატეხდა ეს დღე და რა წუთიერი სუფევე ეწერა მის გავლენიანობას. მამიდის სახლში მოსვლის წინა ღამეს, კრიბის „ღერბში“ ერთი ამბავი მოხდა - სასაცილო, მაგრამ საბედისწერო ამბავი, რომელიც ჯიმს კიდევ გადაავიწყდა. ეს შემდეგი ამბავი გახლდათ: ჯიმი, რომელიც ყოველთვის ხელგაშლილი ბუნებისა იყო და როცა შექეიფიანებული ბრძანდებოდა ხომ კიდევ უფრო სტუმართმოყვარე, იმ საღამოს ტატბერის ფალავანს, როტინგდინელ ვაჟკაცს და მათ მეგობრებს ორჯერ თუ სამჯერ გაუმასპინძლდა წყლით შეზავებული ჯინით. ასე რომ ბატონ ჯეიმზ კროულის ნახარჯის ანგარიშში, ამ სითხის 18 ჭიქა, თითო რვა პენიანი, გახლდათ აღნუსხული. არა რვა პენიანების თანხა, არამედ ჯინის რაოდენობა ღალადებდა საბედისწეროდ საბრალო ჯეიმზის ხასიათის წინააღმდეგ, როცა მამიდამისის სახლთუხუცესი, ბატონი ბოულზი, წავიდა ქალბატონის ბრძანებით ახალგაზრდა დარბაისლის ნახარჯის გასასტუმრებლად. მედუქნეს ეშინოდა, ფული სულ არ დამეკარგოსო და საზეიმო ფიცს დებდა, ახალგაზრდა ვაჟბატონმა ამ ანგარიშში ნაჩვენები ყოველი ფართინგის სასმელი სწორედ თვითონ დალიაო და ბოულზმაც ბოლოს გაუსწორა ანგარიში. ხოლო ბოულზი შინ რომ დაბრუნდა, ეს ანგარიში ქალბატონ ფერკინს უჩვენა, რომელსაც თავზარი დასცა ჯონის ასე შემადრწუნებელი რაოდენობის შთანთქმამ. ფერკინმა იგი ქალბატონ ბრიგზს წაუღო, ვითარცა ანგარიშების მთავარ გამგებელს, რომელმაც თავის მოვალეობად ჩათვალა, ეს ამბავი პატრონის, ქალბატონ კროულისათვის მოეხსენებინა.

ჯეიმზს თორმეტიოდე ბოთლი კლარეტი რომ დაელია, მოხუცი შინაბერა მიუტევებდა: ბატონი ფოქსი და ბატონი შერიდანიც მიირთმევდნენ კლარეტს - ჯენტლმენები სვამენ კლარეტს. მაგრამ ბინძურ სამიკიტნოში მოკრივეთა შორის დაღეული თვრამეტი ჭიქა ჯინი ამაზრზენი და არა ადვილად მისატევებელი დანაშაული გახლდათ. ყველაფერი ჭაბუკის საწინააღმდეგოდ დატრიალდა. იგი საჯინიბოდან თავლის სუნით გაჟღენთილი დაბრუნდა, სადაც თავისი ძალლი - ტაუზერი მოინახულა და ეს მეგობარი ჰაერზე სასეირნოდ გამოიყვანა. მაშინ შეხვდა ის ქალბატონი კროულის და მის ქსენით სხეულ ბლენემურ სპანიელს, რომელსაც ტაუზერი გადასანსლავდა, რომ ბლენემური ფინია წკმუტუნით არ შეფარებოდა ქალბატონ ბრიგზის კალთას; მაშინ როცა ბულდოგის გულქვა პატრონი სიცილით იჭაჭებოდა ამ საზარელ დევნა-შევიწროებაზე.

ამავე დღეს იყო, რომ უბადრუკმა ბიჭმა მორცხვობაზედაც ხელი აიღო. სადილზე მხიარულობდა და თამამობდა. პურისჭამის დროს ერთი-ორჯერ გაეხუმრა პიტ კროულის. წინადლისოდენი ღვინო მიირთვა. მერე არხენად შებრძანდა სასტუმრო ოთახში და შეუდგა მანდილოსანთა შექცევას ზოგიერთი რჩეული ოქსფორდული ანეგდოტით. აღწერა მოლინეს და ჰოლანდიელი სემის განსხვავებული სამუშტიკრივო თვისებები. ხუმრობით შესთავაზა ლედი ჯეინს, სანაძლეოს დაგიდებთ, რომ ტატბერის ნებიერა აჯობებს როტინგდინელ ჯეელს, ანდა, თუ გნებავთ პირიქითაც დაგნაძლევედეთო. ნატიფი ყოფაქცევა და საამური სიტყვა-პასუხი დააგვირგვინა იმით, რომ სანაძლეოზე კრივში გამოიწვია თავისი ბიძაშვილი პიტ კროული, თუნდ ხელთათმანიანად და თუნდაც უხელთათმანოდ.

- და სწორედ ჩინებული გამოწვევაც არის, ჩემო პრანჭიავ! - თქვა მან ხარხარით და მხარზე ხელი დაუტყაპუნა პიტს. - მამაჩემმაც დამაბარა, ეგრე ჰქენიო და ისიც შემომიდგება სანაძლეოს ნახევარში. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!

ეს რომ ბრძანა, მომხიბლავმა ჭაბუკმა ნიშანდობლივად დაუქნია თავი საბრალო ქალბატონ ბრიგზს და სახუმარო და გამარჯვებული იერით ზურგთუკუღმა ცერით ანიშნა პიტ კროულოზე.

პიტს იქნება არც თუ ეჭაშნიკებოდა ეს ამბავი, მაგრამ სულ უბედურად მაინც არ გრძნობდა თავს. საბრალო ჯიმი გული იჯერა სიცილით ხელში აიღო მამიდის სანთელი, ბარბაცით განვლო ოთახი და როცა მოხუცი წასასვლელად მოემზადა, მას უტკბესი, ალერსიანი, მთვრალი ღიმილით საგულდაგულოდ გამოესალმა. მერე თვითონაც წავიდა ზემოთ, საწოლ ოთახში, ფრიად კმაყოფილი თავისი ქცევით და ნასიამოვნები იმ ფიქრით, რომ მამიდა უპირატესობას მას მიანიჭებდა მამამისისა და მთელი დანარჩენი ოჯახის წინაშე და ფულებს სულ მას დაუტოვებდა.

რაკი ერთხელვე საწოლ ოთახში მოხვდა, ვინმეს ეგონება, ჯეიმზი ახლა, იმაზე მეტს, რაც ჩაიდინა, ველარას დააშავებსო, მაგრამ საწყალმა ბიჭმა მაინც დააშავა. მთვარე ძალიან ტურფად დაჰნათოდა ზღვას. ოკეანის და ზეცის გულისამაჩქროლებელი სურათით მოხიბლული ჯიმი ფანჯარას მიადგა. იფიქრა, ამ სანახაობით ჩიბუხის წევის დროს კიდევ უფრო უკეთ დავტკბებიო. ივარაუდა, თუ წინდახედულად გამოვალე სარკმელი და თავი და ჩიბუხი გარეთ, სუფთა ჰაერში, გავყავი, თამბაქოს სუნს ვერავინაც ვერ იკრავსო. ასეც ჰქნა, მაგრამ რადგან აღგზნებულ გუნებაზე ბრძანდებოდა, საბრალო ჯიმი დაავიწყდა, მთელი ამ ხნის განმავლობაში კარი ღიად რომ ჰქონდა დატოვებული. სიო უბერავდა. ჩინებული ორჭოლი ქარი შეიქმნა, თუთუნის კვამლის ბოლქვები ქვემოთ ჩარეკა და მათი სრულიად შესუსტებული და გაუქარებელი სურნელება ბრიგზსა და ქალბატონ კროულის შეაფრქვია.

ჩიბუხმა მოულო ბოლო საქმეს და ბიუტ კროულის ოჯახს არასოდეს შეუტყვია, რამდენი ათასი გირვანქა დაუჯდა მათ იგი. ფერკინმა კისრისტეხით ჩამოიბრინა ქვემოთ, ბოულზთან, რომელიც თავის ადიუტანტს ღალადისით უკითხავდა „ცეცხლსა და ტაფას“. თავზარდამცემი საიდუმლო ფერკინმა ისე შეძრწუნებული სახით გაანდო, რომ პირველად ბატონ ბოულზს და მის ხელქვეით ყმაწვილ კაცს ეგონათ, ავაზაკები შემოპარულან სახლში და დედაკაცმა ალბათ მათი ფეხები ქალბატონ კროულის საწოლქვეშ თუ შენიშნაო. მაგრამ როცა ბატონი ბოულზი მიხვდა, რა ამბავი დატრიალდა, თვალის დახამხამებაში, ერთბაშად სამ-სამ საფეხურზე ხტუნვით, ზემოთ გაექანა. შეიჭრა ოთახში, სადაც ჯეიმზი არხენად აბოლებდა ჩიბუხს და აღელვებისაგან სულშეხუთული ხმით მიძახა: - ბატონო ჯეიმზ! ღვთის გულისთვის, ბატონო, დაანებეთ მაგ ჩიბუხს თავი!.. ოჰ, ბატონო ჯეიმზ, ეგ რა ჩაიდინეთ! - უღრმესი აღგზნებით დასძინა მან, როცა ამ ნივთს ფანჯრიდან გარეთ გადაუძახა. - ეგ რა ჩაიდინეთ, ბატონო! ქალბატონი ხომ ვერ იტანს მაგ სუნს!

- ქალბატონს არც უნდა თუთუნის წევა, - თქვა ჯეიმზმა სულელური. უადგილო ღრეჭით და მთელი ეს ამბავი საუცხოო ხუმრობად ჩათვალა. მაგრამ ბატონი ჯეიმზი სრულიად სხვანაირ გუნებაზე დადგა დილით, როცა ბოულზის ხელქვეითმა ყმაწვილმა (იგი ჯეიმზს წაღებს უწმენდა და მისთვის თბილი წყალი

შემოქმონდა იმ წვერის მოსაპარსავად, რომლის ამოსვლასაც იგი ასე სულწასულად ელოდა) ლოგინში მწოლიარე ბატონ ჯეიმზს ქალბატონ ბრიგზის ხელით ნაწერი ბარათი მოართვა.

„ძვირფასო ბატონო, - ეწერა შიგ, - ქალბატონი კროული უაღრესად ბორგავდა წუხელ იმის წყალობით, რომ თუთუნით ისე ამაზრზენად შეიბილწა სახლი. ქალბატონმა კროულიმ მთხოვა მოგახსენოთ, რომ იგი წუხს, ერთობ უქეიფოდ ვარ და ამიტომ თქვენი წასვლის წინ ვერ გინახულებთო და ყველაზე უფრო კი იმას ნანობს, რომ გაცდუნათ და ლუდხანიდან გამოგიყვანათ, სადაც, იგი დარწმუნებულია, თქვენ გაცილებით უფრო ლაღად იგრძნობთ თავს ბრაიტონს ყოფნის დანარჩენ დროს“.

და ამით პატიოსანი ჯეიმზის, ვითარცა მამიდამისის გამორჩეულად საყვარელი ძმისწულობის კანდიდატის კარიერას ბოლო მოეღო. ჯიმმა მართლაც ჩაიდინა და თან შეუგნებლადაც ის, რასაც იმუქრებოდა: მან მუშტი-კრივი გაუმართა თავის ბიძაშვილ პიტს!

სად ბრძანდებოდა ამასობაში ის, ვინც ფულისთვის ამ ქიშპობაში ოდესღაც უპირველესი რჩეული იყო? ბეკი და როუდონი, როგორც ვნახეთ, ერთად შეიყარნენ ვატერლოოს ბრძოლის შემდეგ და 1815 წლის ზამთარს პარიზში დიდ ფუფუნებასა და მხიარულებაში ატარებდნენ. რებეკა ყაირათიანი მეურნე გახლდათ და საბრალო ჯოჯ სედლისაგან ორ ცხენში აღებული ფული საკმაო თანხა იყო, რათა მათ პატარა ოჯახს, სულ უკანასკნელი, ერთ წელიწადს მაინც ებოგინა და არ დასჭირებიათ გაეყიდათ „ჩემი დამბახები, სწორედ ისინი, რომლითაც კაპიტანი მარკერი მოგვალი“, არც ოქროს ნესესერი, არც კიდევ სიასამურის ტყავგამოკრული მოსასხამი. ბეკიმ იგი ლაბადად გადაიკეთა; ამ ლაბადით ბულონის ტყეში სეირნობდა და ყველას ანცვიფრებდა ლაზათიანობით. ნეტა გენახათ რებეკასი და მისი აღტაცებული ქმრის შეხვედრის სცენა, რომელიც მხედრობის კამბრეში შესვლის დროს მოხდა და როცა ბეკიმ შემოირღვია ტანსაცმელი და გადმოალაგა მთელი ის საათები, სამკაულები, საბანკო ბილეთები, ჩეკები და ძვირფასი ნივთები, რაც ბრიუსელიდან განზრახული ლტოლვის წინ დაბამბულ სარჩულში ჩამალა. ტაფტო მოჯადოებული იყო, ხოლო როუდონი კი სიამით ხარხარებდა და იფიცავდა, ღვთის მადლმა, რებეკას მსახიობობაზე უკეთესი წარმოდგენა ჩემს დღეში არ მინახავსო. ჯოჯის მოღორებისა და გაცურების ფანდმა და რებეკასაგან ამ გაცურების უზომოდ სასაცილო აღწერამ ხომ როუდონის სიამოვნებას სწორედ გიჟური აღტაცების მწვერვალს მიაღწევინა! მას ისეთივე რწმენა ჰქონდა ცოლისა, როგორც ფრანგ ჯარისკაცებს - ნაპოლეონისა.

შესანიშნავი წარმატება ჰპოვა რებეკამ პარიზში. ყველა ფრანგი მანდილოსანი აღიარებდა მის მომხიბლავობას. იგი განსაცვიფრებლად ლაპარაკობდა მათ ენას. მსწრაფლ შეითვისა მათი მოხდენილობა, მათი სინატიფე, მათი მხიარულება, მათი ყოფაქცევა, რასაკვირველია, ქმარი რეგვენი ჰყავდა - ყველა ინგლისელი რეგვენია - და თანაც შტერი ქმრის ყოლა ყოველთვის ღირსებად ეთვლება დიაცს პარიზში. ქმარი მემკვიდრე იყო მდიდარ და spirituelle[95] ქალბატონ კროულისა, რომლის სახლის კარიც იმდენი ფრანგი კეთილშობილისათვის გაღებულია ემიგრაციის დროს. ისინი ჰპატიჟობდნენ პოლკოვნიკის მეუღლეს საკუთარ სასახლეებში.

„რატომ, რატომ არ ჩამობრძანდება ჩვენი ძვირფასი ქალბატონი ძმისწულსა და

მის მეუღლესთან და გულითად მეგობრებთან პარიზში? - წერდა ერთი დიდებული ბანოვანი ქალბატონ კროულის, რომელმაც შეუვაჭრებლად გაუსაღა დუკას მეუღლეს მისი მაქმანი და ზიზილ-პიპილები და რევოლუციის შემდგომ მძიმე ხანაში მრავალ სადილზედაც დაეპატიჟნა - მთელ ხალხს raffoles[96] მომხიბლავი მანდილოსანი და მისი espiogle[97] სიტურფე. დიახ, ჩვენ განვიცდით მასში ჩვენი ძვირფასი მეგობრის, ქალბატონ კროულის სინატიფეს, მომხიბლავობას და გონებამახვილობას! მეფემ შენიშნა იგი გუშინ ტიულრიში და ჩვენ ყველას გვშურს ის ყურადღება, რომლითაც მას monsieur ეპყრობა. ნეტა შეგძლებოდათ გენახათ გულისწყრომა და ბრაზი ვილაც ტუტუც მიღედი ბეირაკრზისა (რომლის არწივის ნისკარტივით მოკაუჭებული ცხვირი, თავსაბურავი და ფრთები ყოველ შეკრებილობაში მოჩანს ხალხის თავზე), როცა ქალბატონმა ანგულემის დუკას მეუღლემ, მეფეთა დიდებულმა ასულმა და მეგობარმა, საგულდაგულოდ მოინება ქალბატონ კროულის გაცნობა, ვითარცა თქვენი ძვირფასი რძლისა და protegee-სი[98] და მადლობა უძღვნა მას საფრანგეთის სახელით მთელი თქვენი გულკეთილობისათვის ჩვენსა გაუბედურებულ დევნილთა დმი, მათი გაძევების ხანაში. იგი ყველა წვეულებაში დადის, დიახ, ყველა წვეულებაში, მაგრამ საცეკვაოდ კი არა. და მაინც რა სანდომიანად და კოხტად გამოიყურება ეს ტურფა არსება, მოთაყვანე მამაკაცებით გარშემორტყმული - ასე მალე კი დედა უნდა გახდეს! თქვენზე, მის მფარველზე, მის დედაზე მის ლაპარაკს რომ ყური უგდოს კაცმა, კაციჭამია ველურსაც კი თვალზე ცრემლი მოადგება. როგორ უყვარხართ! ჩვენც ყველას როგორ გვიყვარხართ, ჩვენო სათაყვანო, ჩვენო პატივცემულო ქალბატონო კროული!“

ვშიშობთ, რომ პარიზელი დიდებული მანდილოსნის ამ წერილს სრულიადაც არ შეუწყვია ხელი ქალბატონ ბეკის საქმისათვის მისი სათაყვანო პატივცემული ნათესავის წინაშე. პირიქით, საზღვარი არა ჰქონდა მოხუც შინაბერას განრისხებას, როცა შეიტყო, რა ყოფაში ბრძანდებოდა რებეკა და რა კადნიერად სარგებლობდა იგი მის კროულის სახელით, რათა პარიზის წარჩინებულ საზოგადოებაში შემძვრალიყო. ქალბატონ კროულის იმდენად დაეფანტა გონება და სხეულიც ისე დაუძაბუნდა, რომ ფრანგულად ვეღარ მოახერხა საპასუხო წერილის შეთხზვა. ამიტომ მშობლიურ ენაზე კარნახით დააწერინა ბრიგზს გაშმაგებული პასუხი, რომელშიც ხელაღებით უარყოფდა, როუდონ კროულის ცოლის ნათესავ-მეგობრობას და აფრთხილებდა ხალხს, მორიდებოდნენ მას, როგორც მეტისმეტად თაღლით და საშიშ ადამიანს. მაგრამ ვინაიდან ქალბატონმა დუკა X-ის მეუღლემ ინგლისში მხოლოდ ოცი წელი დაჰყო, მან ერთი ინგლისური სიტყვაც არ იცოდა წამლად და გული იჯერა იმით, რომ როგორც კი შეხვდა როუდონ კროულის მეუღლეს. აცნობა, მომხიბლავი წერილი მივიღე chere Mees-სისგან[99] და შიგ თქვენზე სულ კეთილი წერიაო. და რებეკასაც მართლა ჩაუჯდა იმედი გულში, რომ შინაბერა მოღბებოდა.

ამ ხნის განმავლობაში რებეკა მთელ ინგლისელ ქალებში ყველაზე მხიარული ბრძანდებოდა, ყველაზე მეტი მოთაყვანეც მას ჰყავდა და თავის წვეულებათა ღამეს ევროპის პატარა კონგრესებს მართავდა. პრუსიელები და კაზაკები, ესპანელები და ინგლისელები - მთელი სამყარო პარიზში იყო იმ სახელგანთქმულ ზამთარს. რებეკას სადა სალონში გამოფენილი ორდენებისა და საორდენო ბაბთებისათვის რომ მოეკრათ თვალი, მთელი ბეიკერ-სტრიტი შურისაგან გულზე გასკდებოდა. სახელოვანი მხედრები ახლდნენ მის ეტლს ტყეში, ანდა შემოხვეოდნენ მის უბრალო, პატარა ლოჟას ოპერაში. როუდონი ფრიად

განიხარებდა პარიზში ჯერ კიდევ არ ჩანდნენ აბეზარი მევალენი; ვერისთან ან ბოვილიესთან ყოველდღე თავს იყრიდა ხალხი, თამაში ბლომად იყო და ბედიც სწყალობდა. იქნებ ტაფტო კი ვერა ბრძანდებოდა გუნებაზე: ქალბატონი ტაფტო საკუთარი სურვილით ესტუმრა პარიზს და გარდა ამ contretemps-ისა[100], ახლა ოციოდე გენერალი მაინც დასტრიალებდა თავს ბეკის სკამს და რებეკა რომ წარმოდგენაზე მიდიოდა, თორმეტიოდე თაიგულში მაინც შეეძლო არჩევანი მოეხდინა. ლედი ბეირაკრზი და ინგლისური საზოგადოების მესვეურნი, ტუტუცი და წუნდაუდებელი დიაცები, სიმწრისაგან იგრიხებოდნენ და იტანჯებოდნენ პატარა მატრაკვეცა ბეკის წარმატების დანახვაზე, რომლის გესლიანი ხუმრობანი უთრთოდათ მკერდში და ღრღნიდა მათ უმანკო გულებს. მაგრამ მთელი მამაკაცები რებეკას მხარეს იყვნენ. იგი შეუპოვარი თავგამოდებით ებრძოდა ქალებს და მათ კი ჭორაობა მხოლოდ თავიანთ საკუთარ ენაზე თუ შეეძლოთ.

ასე ზეიმებში, სიამოვნებაში და წარმატებაში გაატარა 1815-16 წლის ზამთარი როუდონ კროულის მეუღლემ, რომელიც ისე შეეწყო დიდებულთა ცხოვრებას, თითქოს მისი წინაპრები მთელი საუკუნეების წინათ ყოფილიყვნენ წარჩინებულნი და რომელმაც თავისი ჭკუით, ნიჭითა და უნარით მართლაც დაიმსახურა საპატიო ადგილი ამაოების ბაზარში. 1815 წლის ადრე გაზაფხულზე, „გალინიანის გაზეთის“ საინტერესო კუთხეში შემდეგი ცნობა გამოქვეყნდა: „26 მარტს, მწვანე ლეიბ-გვარდიის პოდპოლკოვნიკ კროულის მეუღლეს ეყოლა ძე და მემკვიდრე“.

ეს ამბავი ლონდონის გაზეთებმაც გადაბეჭდეს, და აქედან ამოუკითხა იგი ქალბატონმა ბრიგზმა მის კროულის ბრაიტონს, საუზმობისას. ამ, თითქოს მოსალოდნელმა ცნობამ კროულების ოჯახში საქმეთა კრიზისი გამოიწვია. შინაბერას რისხვამ უმაღლეს მწვერვალს მიაღწია. მან მყის აფრინა კაცი პიტთან, თავის ძმისწულთან და ლედი საუთდაუნთან, ბრაუნშვაიგის მოედანზე. და მოითხოვა დაუყოვნებლივ გადაეხადათ ქორწილი, რომლის საქმეც ასე დიდხანს ჭიანურდებოდა ამ ოჯახებს შორის. მერე განაცხადა, გადავწყვიტე, ახალგაზრდა ცოლ-ქმარს ჩემს სიცოცხლეში ყოველწლიურად ათასი გირვანქა ვაძლიო, ძვირფას რძალს, ლედი ჯეინ კროულის დავუტოვო. უეჭისც მივიდა ამ განკარგულებათა განკანონებისათვის. ლორდმა საუთდაუნმა გაათხოვა და მათ ჯვარი დასწერა ეპისკოპოსმა და არა ღირსმა ბართოლომიუ აირონზმა და ამით გაანაწყენეს ეს არამკითხე მაღალი სასულიერო გვამი.

როცა დაქორწინდნენ, პიტს ეამებოდა საქორწინო მოგზაურობაც გაემართა, როგორც მათი მდგომარეობის ხალხს შეჰფეროდა, მაგრამ მოხუცს ლედი ჯეინი ისე უზომოდ შეუყვარდა, რომ მან გულახდილად აღიარა. ამ ჩემს გულის რჩეულს ვერ შეველევიო. ამიტომ პიტი და მისი მეუღლე ქალბატონ კროულის სახლში გადმოსახლდნენ. საბრალო პიტის გულის გასახეთქად (რომელიც თავს ისედაც დაჩაგრულ ადამიანად გრძნობდა. ერთი მხრით მამიდისა და მეორე მხრით სიდედრის ქეიფზე რომ იყო მიგდებული), ლედი საუთდაუნი მეზობლად მდებარე თავის სახლიდან განაგებდა მთელ ოჯახს: პიტს, ლედი ჯეინს, ქალბატონ კროულის, ბრიგზს, ბოულზს, ფერკინს და ყველას. იგი შეუბრალებლად სჭყიპავდა მათ სასულიერო შინაარსის წიგნაკებითა და წამლებით დაითხოვა კრიმერი, მის მაგიერ დანიშნა როჯერზი და მალე ძალაუფლების ნასახიც აღარ შეარჩინა ქალბატონ კროულის. საბრალო მოხუცი ისე მოთვინიერდა, რომ მართლა სულ დაანება თავი ბრიგზის წვალებას, დღედადღე უფრო და უფრო მეტად უყვარდებოდა რძალი და შეშინებული ებლაუჭებოდა მას. მშვიდობა შენდა,

გულკეთილო და თავკერძა, ამაოების მოყვარევ და სულგრძელო მოხუცო წარმართო! - ჩვენ ამიერიდან ველარ შეგხვდებით. იმედი ვიქონიოთ, რომ ლედი ჯეინი გულკეთილად შეუდგება მას მხარში და ნაზი ხელით გაარიდებს ამაოების ბაზრის ფაციფუსსა და შეხლა-შემოხლას.

[1] ჯიმაიმა და რომანის ზოგი სხვა გმირი, მაგალითად, სერ პიტი, ქალბატონი ო'დაუდი, მსახურები და სხვანი, დამახინჯებულად ლაპარაკობენ და ვცადეთ, სადაც შესაძლო იყო, ეს თარგმანშიაც გამოგვეჩინა (მთარგ. შენიშვნა).

[2] მადემუზელ, მე გეახელით თქვენთან გამოსალმებისათვის (ფრანგ.).

[3] გაუმარჯოს საფრანგეთს! გაუმარჯოს იმპერატორს! გაუმარჯოს ბონაპარტს! (ფრანგ.).

[4] გულუბრყვილო, მიამიტი (ფრანგ.).

[5] კარგი, ფუფუნებით ცხოვრების მოყვარული (ფრანგ.).

[6] თავმოყვარეობა (ფრანგ.).

[7] თვალდათვალ, მარტო (ფრანგ.).

[8] ტრფობის წყურვილი (გერმ.).

[9] ცრემლები, ოხვრანი და ნეტარებანი (იტალ.).

[10] შესანიშნავი, მოხდენილი, ზრდილი (ფრანგ.).

[11] სატრფიალო ბარათი (ფრანგ.).

[12] უილიამ დობანს (ლათ.).

[13] ძლევამოსილი, დამმორჩილებელი (ფრანგ.).

[14] ოჰ, ჩემო ლამაზო ვაჟბატონო! (ფრანგ.).

[15] პირისფარეში (ფრანგ.).

[16] სატრფიალო ბარათი (ფრანგ.).

[17] პატარა მხლებელი (ფრანგ.).

[18] გიჟმაჟი, ანცი (ფრანგ.).

[19] ბატონო (ფრანგ.).

[20] მაშ თქვენ ერთობ დიდებული გვარისა ბრძანებულხართ (ფრანგ.).

- [21] ოცდაათი ათასი მეხი! (ფრანგ.).
- [22] წუთიერი სასტიკი ტკივილით (ფრანგ.).
- [23] თავქარიანი, ფუქსავატი, ქარაფშუტა (ფრანგ.).
- [24] მერე და არც თუ ძალიან ძვირია, დალაზვროს ღმერთმა (გერმან.).
- [25] ზედმეტი (ფრანგ.).
- [26] მეზალიანსი - არათანაბარი, შეუფერებელი ქორწინება, როცა დაქორწინებულნი ერთნაირი სოციალური მდგომარეობისანი არ არიან (ფრანგ.).
- [27] როგორც ზემოთაც შევნიშნეთ, სერ პიტის მართლწერა და მეტყველება ფრიად თავისებური და დამახინჯებულია და თარგმანშიც ვცდილობთ ნაწილობრივ შევინარჩუნოთ ეს კილო (მთარგმნელი).
- [28] წინააღმდეგ (ლათ.).
- [29] თალგამიანი ცხვრის ხორცი. (ფრანგ.).
- [30] ცხვრის შოტლანდიური წვნიანი (ფრანგ.).
- [31] მოხარშული კარტოფილი და კალნაბი (ფრანგ.).
- [32] ოჰ ეს არამზადა! ოჰ ეს ურჩხული! (ფრანგ.).
- [33] უხამსი ინგლისელები (ფრანგ.).
- [34] სხვისას ერჩის და თავისასაც ჰკარგავს (ლათ.).
- [35] ემიგრანტი (ფრანგ.).
- [36] გონებამახვილი, ნიჭიერი ადამიანი (ფრანგ.).
- [37] პირიქით (ლათინ.).
- [38] ახალი მოსაკაზმები (ფრანგ.).
- [39] ნაპოვნი, მონაპოვარი (ფრანგ.).
- [40] ვალით ყელამდე სავსე (ფრანგ.).
- [41] თუ ეს ვინმეს კეთილშობილი და გავლენიანი კლასის წარმომადგენელთა მახინჯად დახატული სურათი ჰგონია, მე მივუთითებ მათ თანამედროვეთა ნაამბობებზე, როგორიც არის, მაგალითად „ბაირონის მოგონებანი“; ამაოების ბაზრის ამ საყოველთაოდ ცნობილ ილუსტრაციაში გახლავთ მოცემული რიშელიეს ზნეობა და ჰოლანდიელი სემის სინატიფე (ავტორის შენიშვნა).
- [42] სანდომიანი, ცუგრუმელა სახე (ფრანგ.).
- [43] ახალგაზრდა ამალი (ფრანგ.).
- [44] კომპანიონი ანუ ამხანაგი ქალი, რომელსაც მდიდრები ქირაობენ ხოლმე თავიანთი მანდილოსნების გასართობად და საამხანაგოდ (ფრანგ.).
- [45] პირისფარეში (ფრანგ.).

- [46] უცოლოებივით, უმანდილოსნებოდ (ფრანგ.).
- [47] ჩვენს შორის (ფრანგ.).
- [48] აღვდგები (ლათინ.).
- [49] გამჟღავნება, ახსნა, განცხადება (ფრანგ.).
- [50] მამიდაჩემი (ფრანგ.).
- [51] ღმერთო კეთილო, ღმერთო მწყალობელო (ფრანგ.).
- [52] არწივზე ნადირობისათვის (ფრანგ.).
- [53] მარტო, თვალდათვალ (ფრანგ.).
- [54] ტურფა ველური ქალი (ფრანგ.).
- [55] მდინარე ტახო. - სუორცი და მარია სხვადასხვანაირად გამოთქვამენ ამ ფრაზას: პირველი ესპანურს უნდა უახლოვებდეს, მეორე კი - ფრანგულს.
- [56] საქმე, ეშმაკობა, თაღლითობა (ფრანგ.). გენერალი გულის ანუ სასიყვარულო საქმეებზე ანიშნებს.
- [57] საშინაო ხალათი (ფრანგ.).
- [58] სატრფიალო ბარათი (ფრანგ.).
- [59] რას იზამთ? (ფრანგ.).
- [60] შნოიანი, მოხდენილი (ფრანგ.).
- [61] მოწყენილობა (ფრანგ.).
- [62] მშვიდობით მგზავრობა (ფრანგ.).
- [63] საღამო, საღამოს წვეულება (ფრანგ.).
- [64] ეგრე სულელი არ გახლავარ (ფრანგ.).
- [65] ეს ამბავი მოხსენებული გახლავთ ბატონ გლეიგის „ვატერლოოს ბრძოლის ისტორიაში“ (ავტორის შენიშვნა).
- [66] ქალბატონი ო' დაუდი დამახინჯებულად ლაპარაკობს და ახლაც „დუკას“ მაგიერ „ჟუკას“ ამბობს (მთარგ. შენ.).
- [67] საერთო შეხედულებამ, ხედმა (ფრანგ.).
- [68] შემობრძანდით (ფრანგ.).
- [69] ფეხთჩაცმული (ფრანგ.).
- [70] მეკორსეტე (ფრანგ.).
- [71] ძალიან საყვარელი, კარგი (ფრანგ.).
- [72] მოახლე, შინამოსამსახურე ქალი (ფრანგ.).

- [73] დალახვროს ეშმაკმა (ფრანგ.).
- [74] მწვანე ხეივანი (ფრანგ.) [75] გეთაყვა, ქალბატონო, განა ჩემი სატრფოც ომში არ წავიდა? (ფრანგ.) [76] მეტრდოტელი, ფარემთუხუცესი, მსახურთუფროსი. (ფრანგ.).
- [77] ნახვამდის (ფრანგ.).
- [78] ეს ზარბაზნების სროლა! (ფრანგ.).
- [79] მისი საკუთარი სატრფო (ფრანგ.).
- [80] კეთილი მგზავრობა, გზა მშვიდობისა (ფრანგ.).
- [81] დასწყევლოს ღმერთმა, ცხენები არ იშოვება! (ფრანგ.).
- [82] განადგურება, დამარცხება (ფრანგ.).
- [83] ჩემო კარგო, პაწია ქალბატონო (ფრანგ.).
- [84] მოჭერი მე, ისიდორ! ჩქარა! მოჭერი მე! (ფრანგ.).
- [85] ულვაშები, ულვაშები!.. მოჭერი, მოპარსე, ჩქარა! (ეს ფრაზები ფრანგულადაც დამახინჯებულია).
- [86] აღარ ატარებ... სამხედრო მუნდირი... წაიღეთ... წაიღეთ, თქვენ, მოაშორეთ აქედან (დამახინჯებული ფრანგ.).
- [87] წადი ახლა... წამომყე... იარე... გამო ქუჩაში (დამახინჯებული ფრანგ.).
- [88] შესავალში, კარიბჭეში (ფრანგ.).
- [89] კომპანიონი, ამხანაგი ქალი (ფრანგ.).
- [90] გატაცება, სიყვარული (ფრანგ.).
- [91] ურთიერთობა, კავშირი (ფრანგ.).
- [92] ღვინოშია ჭემმარიტება (ლათ.).
- [93] მარსი, ბახუსი, აპოლონი მამაცებისა (ლათ.).
- [94] ახლა ღვინით განდევნეთ ზრუნვა, ხვალ კი ვეება ზღვაში უნდა შევცუროთ, (ლათ. - ჰორაციუსის ლექსების I წიგნის მეშვიდე ოდიდან).
- [95] ჭკუამახვილი, გონებამახვილი (ფრანგ.).
- [96] უზომოდ უყვარს, თავდავიწყებით უყვარს (ფრანგ.).
- [97] ცელქი, ანცი, ცელქური, ანცური (ფრანგ.).
- [98] ადამიანი, ვისაც მფარველობენ, პროტეცე (ფრანგ.).
- [99] ძვირფასი მისისგან (Mess ფრანგისაგან დამახინჯებული ინგლისური სიტყვაა - Miss - მის).
- [100] დაბრკოლება (ფრანგ.).